De vita et honeſtate clericoꝝ

VT laici ſupple ſtatu
imus de cō·di·ij·ſac
dotum· xxiij·di·ſa:
cratas hoc ca·loqui
tur de honeſtate nō
em̄ crederem aliquē
peccare mortaliter ſi
inter clericos ſtaret
maxime vbi non eſt
contraria conſuetudo ⌊Sed pars·i·chor⁹·
⌊Sancta·i·maior ps eccleſie ſiue corpus·
Clerici·⌊Arma·xxiij·q·viij·clerici·
⌊Portantes·niſi ex cauſa·xxiij·q·iij
maximianus·
VT quiſquis de honeſtate loquitur h̊
capitulum ſed nō peccat mortaliter
ſi contra faciat propter pauptatem·
⌊Plebem i·populum·⌊Clericū·nota cle
ricum in minoribus ordinibus conſtitutū le:
gere epl̃am·et hoc credo veꝝ qn̄ non eſt ibi
ſubdyaconus ſed nec debet cantare cum ſo:
lennitate cum qua cantat ſubdyaconus et or
namentis ſubdyacom·xxiij·di·ſubdyaconuſ
lxxiiij·di·ſi qui clerici·⌊Scolas tenere·Pri
ma docendo rudimenta et pſalterium q̆ aūt
maiores ſcolas regit de quo habes·s·xxxvij
di·de quibuſdam·non legit de officio epl̃as
vel lectōnes in manifeſto·⌊Ad fidem·i·ſim
bolum quod eſt credo in deum ꝛc̈·
SI quis ⌊Relaxauerit·niſi ex cā·j·e
clericis·⌊Fit·i·fiat·non em̄ ipſo iu
re eſt excōmunicat⁹ ſic·xxx·di·quaſi
per totum·
Clericus ⌊Nutriat·xx·q·i·procliuis
xxiij·di·non liceat·
Cleric⁹ ⌊ſi ſine ḡdu·ſacri ordinis·xxxij
di·ſi q̆s eoꝝ·⌊Tradit⁹·et idē ſi dicto
vel facto approbauit eſſe in monaſterio·xx·
q·i·quem progenitoreſ·al̃s ſecus·j·de reg·
et tranſ·ad rel̃·cum ſimus·⌊Et iterꝫ·re:
fert ſe ad primum caſum de clerico vxorē du
cente·et habes hic quod clericus coniugat⁹
portare debet tōſuram·xxiij·di·eccleſiaſtica
xxxij·di·ſi q̆ vero·in aut·q̊modo oppor·epi·
ꝯ·ſemel·xx·q·iij·eos·et hoc intellige verum
ſi percipiat beneficium· et d̄ clericis coniug·
Johānes ⁊ ſi iteꝝ voluerit ad ordies cl̃icales
redire·al̃s·omnino eſt omni priuil̃·clericali
priuandus vel nudandus·lxxxiiij·di·ſi quis·
alias q̆ſquis·j·e·c·ul·vel lege plani⁹ et ve:
ri⁹·h̊·c·ſic clericus ſi tonſura dimiſſa vxorez
acceperit qui quidem ſit ſine gradu·i·ſi pre
dictus clericus non habet gradum ſui ordi:
nis nec a parentibus monaſterio traditus eſt
et ſemper vſqꝫ ad hunc locum lege ſuſpenſi:
ue et eſt ſenſus ſi clericus non habet ſacrum
ordinem nec eſt monachus licite poteſt acci:
pere vxorem tn̄ tonſurā portet ſi vult gaudrē
priuil̃·clericoꝝ·
Clericis eciam ⌊Inuiti·nec in h̊ caſu
incidunt in canonem late ſentencie·
MOnaſteria·⌊Et racionabili·ambo
coniuncti ſunt·ſ·racionabili ⁊ neceſſaria·xj·
q·iij·non ſunt·nec tm̄ ad loquendum cū eis
ſed nec domos ſuas frequentare quis debet
DOmiā vt ait ⌊expenſ·xij·q·ij·no:
bis illi em̄ fructus eſtimandi ſunt q̆
ſuperſunt deductis expenſ·vt·C·de
fruc·⁊ li·ex·l·i·⌊Valeatis·Epiſcopis ſcri
bit greg·papa ⁊ ſic eſt in regiſtro·
CVm ab omni·⌊Expenſas·has em̄
licite accipiunt delegati de quib⁹ hic
loquitur cum nemo cogatur ſuis ſti
pendijs militaꝛ·j·de preſcripc̄·cum ex offici
ordinarij aūt ſuis ſtipendijs cauſas agere de
bent ſecus aūt in viſitacione vt no·j·de cen·
romana·⌊In fraudē·Sibi retinendo·ſi em̄
certum ſalarium aſſeſſorib⁹ dari faceret licitū
eſt·C·de aſſeſſo·l·i·et·ff·e·l·diem·ar·xj·
q·iij·non licet·xiiij·q·v·non ſane·⌊Rep:
bētur·nec tenent·ij·q·vj·ver·venales·ſnia
aūt arbitri venal̃ tenet licet contra eam exci
piatur·C·de arbi·l·iij·
OEus qui ⌊Conformetis·ſic habes
ꝙ in profeſſione circa ſolennitates
intelligitur excepta auctoritas pa:
pe·s·d̄ iuriur̄·venientes tamen ſecus in ſub:
ſtancialibus·j·de ſta·mo·c·cum ad monaſte
rium·et·j·de regula·ex parte·
CVm decorem·⌊Theatrales·Mi:
mi em̄ ⁊ hyſtriōes nullo tempore eč
poſt penitenciā ſunt promouendi niſi
per diſpēſacionē pape·li·i·di·c·i·⁊·c·p̈·iiij
q·i·c·i·Sunt em̄ infames de cō·di·ij·ꝑ di:
lectione·ff·de hijs qui no·in fa·athletas·⁊
ff·de poſtul̃·l·i·et hoc intelligo de hijs qui
publice coram populis faciunt geſticulacio:
nes ſui corpis vt in ꝑdict̃s·l·apparet·ſi em̄
in occulto eciam coram pluribus aliquis ſal
taret coreizaret non prohiberetur a promoci
one poſt penitenciā Item eciā vidꝫ ſi ſemel tā
tum vel eciam pluries feciſſꝫ corā populo dū
modo non aſſidue feciſſet nō eſſet infamis in
famia enim et vilitas perſonarum eſt cau:
ſa quare promoueri prohibentur et non pec
catum qꝛ ſine pcc̄o h̊ fieri poſſet qꝛ dauid et
plures alij boni ſaltauerūt ſine peccato·qui
enim hoc faceret ad cōſolacionē alic⁹ infirmi
vel ex alia cauſa iuſta non peccaret ſed aſſueſ
ſere in hijs nō poſſet eſſe ſine infamia et nota
vilitatis maxime in illis qui querunt inde lu:
crum illud enim certum eſt ꝙ ſi quis habꝫ of
ficium hyſtrionis in aliqua curia ꝙ ille ꝓmo
ueri non poteſt·et ſic loquitur·li·di·c·i·et·c
preterea·⌊Theatrales·Sic dicti ſunt qꝛ fi:
ūt i theatro·i·loco ad theorand̄ ſiue ſpecu:
landum apto·⌊Laruarum·Larue dicuntur

deformitates hominum ſiue per appoſicionē
pellium ſiue coloꝝ· ⌊Iludibria· nedum qđ
monachi vel alij clerici excōicant ludibria·ſʒ
alij eciam in eoꝝ habitu exercere prohibent
in aut̃· de ſanctis epiſ·§·vlt·C· de epiſ·an·l·
minime·aliqua autem ad conpunctionem fie
ri non prohibentur puta preſepe dñi et ſepul
tura et ſilia·ar·de con·di·i·ſemel·et de con·
di·iiij·queris·

UT clericorum nihil
Crapula et ebrietate nihil·
Clerici·⌊Officia·Non credimꝰ h̃ capi
tulum loqui d̃ precepto ſed de concilio
et honeſtate·⌊Cōmercia·xci·di·clericus·d̃
con·di·v·nunquam tabernas·xliiij·di·clerici
⌊Taxillos·xxxv·di·c·i·

Ex litteris·⌊Quibus·ſtatutis prie·
bij enim primo mouendi ſunt vt ne:
gociaciones clericis non conuenien:
tes dimittant et ſi non dimiſerint tamen eas
forte ſine peccato facere non poſſunt clerica:
tu dimiſſo beneficio ſpoliabuntur et eccleſijs
ſi habent et dimittentur d̃omino ſeculari⁊ h̃
modo quod eccleſia non defendet eos vt hic
in ſi·et·j·ne cleri·vel mona·c·ij·⌊Ab hujꝰ
ſecularibus negociacionibus·⌊Pretermiſ:
ſis·idem eciam eſt et ſi non pretermiſiſſet dū
modo coniugati ſunt et negociacionibus in
tendant·ar·j·de cleri·coniu·c·pnl·et·c·jo:
hannes·⌊Priuil̃·excepto priuilegio canōis
xvij·q·iiij·ſi quis ſuadente·alij contra de h̃
autem no·j·de cleri·con·c·iohannes et·j·de
apoſta·c·i·priuilegium·vel quo ad iudicium
et forum et functiones municipales·j·de cle·
con·c·pnlt·⌊Dum hijs·ergo eis dimiſſis
poſſunt vti priuilegio clericali

De cohabitacione clericoꝝ et mulierum·

Inhibendum ⌊Canones·xxxij
di·nullus·et·c·preter h̃·et·c·
interdixit⁊·C·de epi·⁊ cle·l·eū
qui·lxxxj·di·in omnibꝰ et dicūt
quidam hanc decre·canonibus
derogare alij vero dicunt ꝙ per decre·iſtam
prohibentur tātum clerici laſciui tenere in do
mo laſciuas conſanguineas ſecum·et alias ſi:
miles mulieres·

Si quicquā·⌊Fabulari·in aut̃·vt·
li·ma·et a·§·pnlt·⁊ inter ⌊Iudicet
ideſt in monaſterio detrudatur·xxx:
iiij·di·fraternitatis vel in ſeruitutem redigat̃
xxxij·di·eos·⁊ hoc intellige ſi fuerit publice
ducta tanquam vxor et ſic loq̃tur·xv·q·vl·
cum multe·lxxxi·di·quidam·ſi autem tene:
at eam vt concubinam iniungitur ei peniten
cia·xxvij·q·i·que chriſto·

Clericos qui·⌊Concubinas·contra
quas procedendū eſt vt no·ſ·c·px·
ſecus de vxoribus·xxxv·q·vj·c·ab

ſto die⌊Incurrant·xxij·q·i·non eſt contra
preceptum et·c·in nouo·C·de ind̃·vidui·l·
vl·l·di·penitentes⌊Perpetuam·i·donec re
ſipiſcant ſimile·inſti·loca·§·ad eo·ff·de pecu·
id veſtimentum ⁊ ſic non eſt contra·ij·q·i·
multi·⁊ dr̃ perpetua qr̃ nullum certum tem:
pus prefinitum habet vel expone excōis·i·de
poſicionis·

Sicut⌊In dyaconatu⌊idem eciam
in minoribus ordinibus ſed non ſunt
ita ſeuere puniendi·xxxij·di·lectores
⌊Satiſfactionem congruā⌊ſatiſfactio cō:
grua eſt ſi dimiſerit peccatum⁊ penitenciam
egerit coram deo contra quem peccauit ⁊ ſi
peccaſſet contra proximum oportet ꝙ ei ſatiſ
faciat·xiiij·q·vi·ſi res·C·de ind̃·c·i·⁊ dicıꝰ
quod ille qui ſuſpenſus eſt vſqʒ ad congruā
ſatiſfactionem quamcito ſatiſfecerit vt debʒ
⁊ ſicut dictum eſt ſtatim officium ſuum ⁊ be
neficiū recuperat ⁊ hoc ſatis probatur per
iſta verba·nam ſi vſqʒ ad congruam ſatiſfa:
ctionem eſt ſuſpenſus ergo poſt dignam ſa
tiſfactionem primum ſtatum recuperat niſi
aliud ſit impedimentum forte qr̃ peccatū eſt
manifeſtum vel alia iuſta cauſa·quare neceſſa
ria ſit diſpenſacio·vt no·ſ·de temp·or·ex te
nore·⁊ idem dico ſi vſqʒ ad annum vel ad ali
ud tempus ſit ſuſpenſus ⁊ idem ſi pro cōtu:
macia·ſ·d̃ conſt·ex litteris·hic cum ſit ſuſpē
ſus non amittit ſua iura ſiue temporalia ſiue
ſpiritualia nec poſſeſſionem eoꝝ licet fructū
et officium amittit ad tempus ꝙ ex eo patet
qr̃ ad hoc animum non habet ſine quo poſſeſ
ſio non amittitur·ff·de acqui·poſ·l·poſſide:
ri·§·quibus et ideo nec eius beneficia confer
ri poſſunt tamen fructus qui medio tempo:
re colliguntur non enim reſtituentur ſʒ in vti
litatem eccleſie conuertentur·ſ·de ap·paſto
ral·in fi·⁊·j·de cleri·non reſi·cum ad h̃·ſ·
de of·or·cum vos·⌊Suſpendatis·⁊ per h̃
non derogatur·c·xxxij·di·nullus·et·c·pret·
vbi dicitur ꝙ ſuſpenſus eſt ipſo iur̃ quod tm̃
loquitur in ſacerdote ⁊ ꝙ tantum ſuſpendit
a miſſa hic loq̃tur de alijs ſacris ordinibus ⁊
penas alias imponit·Nos dicimꝰ quod ab
officio non tantum ſacerdot̃·ſed eciam alio:
rum clericoꝝ eſt abſtinendum·j·e·c·vl·⁊ nō
ſolum a miſſa ſed eciam ab alijs officijs ⁊ eci
am minoribus·lxxxj·di·ſi qui ſunt·xxxij·di·
preter·ymmo nec eciam beneficium habebit
nec cum alijs ſedebit·et ſic nec electionibꝰ in
tererit predicti·c·preter ⁊ idem dicendum
eſt in omnibus ſacris ordinibus⁊ quidam in
minoribus idem dicunt·ar·c·preter·⁊·j·e·
veſtra nec tamen hec decr̃ que dicit ſuſpendē:
dum·antiqua iura tollit que dicunt eos ſuſ:
penſos ipſo iure cum hic loquitur quando
erat occultum ante probacionem ⁊ ſentenci:
am vnde oportebat ꝙ per ſentenciam ſuſpē:
eretur vl̃ loq̃tur qn̄ tantum erat ſuſpicio·

s·e·c·ij·vel dic ꝙ licet poſſet quilibet ſua au
ctoꝛitate pꝛopꝛia recedere ab officijs publici
foꝛnicatoꝛis pōt tñ contra eum procedi oꝛdi
ne iudiciario per quem alie pene imponētur
illi et pꝛeterea gravioꝛ eſt pena iudicis ꝙ iu-
ris·qꝛ penam iuris credimus ceſſare ſi ceſſet
a peccato·ar·j·e·c·vlt̄·quantū ad hoc vt
alij poſſint audire eius officia ipſe tñ non de
bet celebꝛare ſine diſpenſatiōe et abſolutōe
ex quo notoꝛium fuerit crimen eius·lxxxj·di·
miſter·et no·l·di·ſacerdotes·ſententia aūt
inde non ceſſabit niſi reſtituatur de magna
gratia·Jtem niſi per ſententiā pꝛivetur q̄n-
tumcunqꝫ notoꝛius ſit non poterunt alijs
eius bñficia conferꝛi·et ideo neceſſe eſt mo-
nitionem pꝛecedere vt hic dicit et·c·ſequen·
Si autem a pꝛelato ſuſpenſus eſſet poſſent
eius bñficia alijs conferꝛi·ſ·tanꝙ vacantia
s·de eta·et qua·c·bone·ſecus in beneficijs
ſuſpenſoꝝ a iure vt hic et lꝫ talis differentia
ſit inter ſuſpenſos a canone et ſuſpenſos ab
homine in exhibitōe tñ ſacramentoꝝ nō eſt
differentia vt no·j·de here·c·ij·Jtem ſi ſu-
ſpenſus a canone celebꝛet non eſt irꝛegula-
ris·ar·j·de cle·ex·mi·ſi cele·in pꝛin·ſecus
in ſuſpenſo a iudice·xj·q·iij·ſi quis pꝛeſ bꝛ·
Excōmunicatus aūt a canone bene fieret ir-
regularis ſi celebꝛaret·j·de ſen·excō·cum il
loꝝ vel dic ꝙ aliter vt no·j·de ciſma·c·i·et·j·
de cle·ex·mi·ſi celebꝛet ⌊ Suſpenſi·per tm
tpus ꝙ ſcandalum et infamia contra eos au-
gmentātur·et relinquitur hoc arbitrio boni
iudicis vel non expectabuntur niſi quouſqꝫ
poſt ſuſpenſionem citentur·

Super eo ⌊ a nobis·Super reſtitutōne
ſua ſecus ſi cōquerentur de iniuſta ſen-
tentia vel ſuſpenſione qꝛ tūc valerent littere
et procederetur per eas non ſm formam lit
teraꝝ ſed ſm iuris oꝛdinem·s·e·de reſcrip·
ſuper litteris vel poteſt intelligi ſpāle in hoc
caſu vt teneantur facere mentionem de ſerie
pꝛoceſſus·s·de reſcrip·dilec·fil·abbas·

Si autem liceat autoꝛitate tua ⌊ Poꝛci
omib·i·pꝛebendis·

Ueſtra duxit ⌊ Nullꝰ·xxxij·di·nullꝰ ⁊
ꝓpter le·xv·q·vlti·c·vlti·⌊ Ceteꝝ·ſoluit·
pꝛedictam contrarietatem ⌊ Condempna-
tur·dicitur etiam notoꝛium qḋ ita ſe exhibꝫ
oculis hominum quod non eſt inficiacioni
locus ⌊ Tolleratur·ſuple et eſt inficiacioni
locus ⌊ Pene occultum·licet ſit notoꝛium
per famam·ſi·ti·eſſet notoꝛium ꝙ teneret eā
in domo nihil pꝛodeſſet ſibi ſua negatio·ij·
q·i·de manifeſta·Alij dicunt ꝙ etiam ſi pub
lice teneat eam in domo dummodo diffiteat̄
ſe cognoſcere eam nō eſſet vitandus amiſſa
⌊ Abſtinere·ſic abſtinere licet etiā ſi occul-
ta eſſet foꝛnicatio vel etiam ſi eſſet aliud crim̄
ꝙ foꝛnicatio·a pꝛopꝛio ſacerdote in his offi
cijs que ab eo audire non cogitur et in his

ſacramentis que ab eo recipere non cōgitur
qualia ſunt que habes·j·de peñ·et re·omis
et eſt ſic faciendum ſi ex eius abſtinentia con-
tra talem ſacerdotem·ſ·foꝛnicatoꝛem et tol-
leratum ſcandalum non generetur·al̄ autem
non liceret abſtinere·namqꝫ et dominꝰ coꝛ-
pus ſuum dedit iude·de con·di·ij·non pꝛo-
hibeat et·c·ſe·xxiij·q·iiij·non poteſt ⁊ ar·
vi·q·n·ſi tm·viij·q·iiij·nonne ⌊ Peccan-
di·et hoc bonum ⌊ Si talium·quaſi cū con-
temptu et quaſi minoꝛis efficacie et hoc etiam
malum ⌊ Operis·et hoc dicimus generale·
qꝛ omniū ſuſpenſoꝝ a iure etiam ſine ſenten-
tia hominis·ſi crimina in quibꝫ eos ius ſu-
ſpēdit ab officijs vel quocūqꝫ alio actu ſunt
notoꝛia perfecti evidentiam·ꝙ cuicunqꝫ lꝫ
eos vitare in his que eis interdicta ſunt·licet
adhuc idem ſuſpenſi tollerentur a ſuis pꝛela-
tis·Et idem dicendum videtur etiam in irre
gularibꝫ qꝛ et ipſi a iure ſuſpenſi dici pñt ſed
ſi crimina pꝛo quibꝫ a iure ſuſpendūtur ſunt
occulta quātumcunqꝫ ſint gravia·vt ſymo-
nia et homicidium et hmōi·tñ evitari nō de-
bent in his que ab eis recipi debent de iure·
ar·hic et·xxiij·q·iiij·non poteſt·et idem etiā
videtur dicendum in occulto excōmunicato·
vj·q·iij·ſi tm·s·de offi·oꝛ·ſi ſacerdos niſi
talia ſacramenta in quibꝫ a collatoꝛe ſeruatur
executio que etiam ab occulto ſuſpenſo non
recipiet·vt no·j·de here·c·ij·⌊ Evidentiā·
puta qꝛ mulierem non ſuſpectam tenebat
in domo·xxxij·q·i·c·i·s·eo·ſi quis·Sed ſi
clericus inventus ſit coire cum muliere pꝛo-
pter hoc tñ vitari ñ debet ab eo·niſi ſit al̄r
notoꝛium vt hic·et·vj·q·ij·ſi tm et·c·placu
it·⌊ Recipiantur·notoꝛij aut foꝛnicatoꝛes
ſuſpenſi ſunt ipſo iure vt hic ar·a contrario
ſenſu·xxxij·diſ·§·veꝝ·lxxxj·diſ·ſi qui ſunt et
c·miniſtri·

Ua nos Nūtibꝫ·non in domo quia
tunc ſecus·ij·q·i·de manifeſta ⌊ Con
veniuntur·i·interrogantur ſive ad rōnem
ponuntur ſi·j·de accu·ſi confiteri ⌊ No-
toꝛium·facti puta qꝛ mulierem ſuſpectam ſe
cum tenebat in domo et in lecto·et qꝛ confi
tetur vel non diffitetur vel ſi filios habet d
aliqua muliere·j·de divoꝛ·ſignificaſti ⌊ No
toꝛium·fama procedat aliq̄n ex ſcientia ⁊ ali
quando ex ſuſpitione Jtem ex certo auctoꝛe
aliq̄n ex incerto de conſe·di·iiij·ſanctū hoc
inducit inquiſitionem niſi a certo homine e-
mulo vel inimico habeat oꝛiginem ⁊ de hoc
conſtaret·j·de accu·qualiter·ij·manifeſtum
aūt ſolitū oꝛdinem requirit non inquiſitionē·
niſi ſit infamia·ij·q·vij·c·ij·et de crimine ñ
conſtat vt tūc inquiratur ꝙ ſi de crimine cō-
ſtaret ſive per evidentiam rei que non poſſet
⁊c·et ſic eſſet notoꝛium ſive alio modo et tūc
nulla eſſet inquiſitio neceſſaria ſed ferenda
ſententia ſeu puniendus·Jtem manifeſtum

eſt ꝙ ex certa ſciencia et certo actore proceſ
dit etiam quod probari poteſt. ff. de teſta. l.
heredes palam et. xj. q. iij. eoꝝ qui accuſant
quod dicitur occultum. occultum etiam dici
tur aliquã quod probari poteſt. C. de appel.
eos. §. j. Sepe aũt dicitur notorium manife
ſtum. ij. q. j. de manifeſta. Notorium facti.
Triplex eſt. ſ. notoriũ facti actu tranſeũtis
quod ita habet euidentiam rei ꝙ negari non
poteſt probabiliter. vt ſi epiſcopus cepit mi
niſtrare bona eccleſie. s. de tranſla. c. quãto
§. ne autem. et. j. de cle. non reſi. c. i. Item ſi
in conſpectu popli occideret aliquem. Idẽ
etiam dicunt quidam. ꝙ in hoc notorio lʒ ſit
occultum iudici ſi detur peticõ vel accuſatõ
ſic dabitur vel formabitur cũ talis ep̃us trã
ſtu it ſe ad talem epiſcopatum ſine licẽtia pa
pe peto eum amoueri vel cum talis ta em in
preſentia multoꝝ occiderit ita quod inficia
tioni locus non eſt. peto eum puniri et. j. ex
quo proponet procedetur tanꝗ in notorio ⁊
lite non conteſ. ij. q. i. manifeſti. ⁊. c. de ma
nifeſta ⁊. c. ſcelus. ⁊. c. qui locharius et. s.
de iuriur. ad noſtram et dicunt non eſſe ne
ceſſariam litis conteſ. vbi abſens eſt accuſa
tus et contumax. Si aũt pñs eſſet faceret ſi
bi fieri litis conteſ. et oportebit hunc proba
re duo. ſ. ꝙ fecerit homicidiũ nec hoc ſuffi
ceret niſi probauerit publice factum. Sine
probatione aũt nunꝗ condempnabit aliquẽ
ij. q. i. nos in quenꝗ et. c. deus omnipotens
et in tali tñ notorio non auditur quis appel
lans. s. de appel. propoſuit. et ſic appellatur
notorium potius qualitate facti puta qꝛ pu
blice factum eſt ꝗ n qꝛ ſit iudici notoriũ. et
in hoc notorio debet precedere aliquid de il
lis que continentur in glo. verbi. Quidam
autem. et hoc notorium actu tranſiens ſatis
probabiliter negatur a pñte. j. de ſortil. ex
tuaꝝ. Si aũt ſit notoriũ interpolatum ſemi
plena probatio requiritur. j. de vſuris cum
in dyoceſi. Si aũt ſit continuũ notoriũ nul
lus ordo requiritur nec probatio vt ſi cleri
cus in carcere teneatur. s. de appel. dilecto
Vel ſi in domo publice teneret concubinam
ij. q. i. de manifeſta. vel contra iuramentum
continue dñm ſuum proſequatur. s. de elec.
venerabilẽ §. eos ergo. v. Sunt em̃ notoria.
et v. Item etiam contra proprium iuramen
tum. Item notorium eſt iure. ff. de ſta. ho.
ingenuũ. j. e. c. fi. et. s. c. prox. et ſi negetur
ſententia requiritur probatio. s. de re iudi.
c. ſicut notorium preſumptionis eſt per qd̃
preſumitur filius qui natus eſt de nup. ff. de
inius vo. quia ſemper. et per alia exempla.
xxxij. q. i. c. i. s. de preſump. tercio. ij. q. j.
de manifeſta. et. c. que locharius. j. de emp.
ad noſtraꝫ. j. de pigno. illo. Alij dicunt ꝙ in
his duobꝫ notorijs. ſ. iur et notorio facti cõ
tinui ſine accuſatore et teſte poteſt procedi.

nec poteſt appellari vt in concor. s. p̃ꝓpoſi
tis vbi de eis tractauimus. In notorio aũt
facti actu tranſeuntis et interpellati non ad
mittitur directa accuſatio. niſi cum ordine iu
diciario et admittẽda eſt appellatio Sed po
teſt indirecte procedi in talibꝫ notorijs. ſ. in
acquirendo et ſic poteſt intelligi in aut. vt iu
di. ſine quoque ſuffragio §. ii qs aũt et §. ne
ceſſitatem coll. ij. C. de accuſa. ea quidem.
nec obſtat decre. s. de elec. bo. me. ma. ⁊. c.
venerabilem et. s. de appel. cum ſit Ro. j.
de ver. ſig. ex parte vt ibi no. Citatio autem
ſemper eſt in quo licet notorio neceſſaria. s.
iuriur. ad noſtraꝫ hoc autem licet ſit ſecuriꝰ
non tñ negamus poſſe ſuſtineri quod dictuꝫ
eſt. s. e. glo. et. j. c. glo §. quidam autẽm di
cunt. In notorio autem preſumptionis nõn
eſt neceſſarius ordo iuris. ſed ſufficit probã
re circumſtantias et preſumptõnes. et ſi non
probetur factum ar. in preall. decre. tercio.
et. xxxij. q. i. c. i. Quidaꝫ autem dicunt. ſ.
ſm primam opinionem ſufficere et etiam ne
ceſſe eẽ ad hͦ ꝙ poſſit procedi in tali notorio
actu tranſeunte qd̃ litteras receperit a fide
dignis ar. s. de poſtul. c. i. ij. q. i. c. fi. in aut.
vt inde ſine quoquo. ſuf. §. ſ. quis autem ⁊ §.
neceſſitatem. coll. ij. vel etiam per publicaꝫ
famam vel per denunciationem officialis. C.
de accuſa. ea quideꝫ et ꝙ faciat citari partes
nam merita cauſaꝝ ⁊c̃. s. de in inte. reſti. ex
litteris et. s. de iuriur. ad noſtram. iij. No
torium vero facti deprehenditur loco qꝛ fit
in publico ⁊ nõ in domo occulta et propter
aſtantes qui ſunt multi tot. ſ. ꝙ non inuenire
tur aliquis qui poſſet tot inuenire contra.
vt puta tota vicinia vel maior pars vel tot ꝙ
inficiari non poteſt pſona tpe. puta die in no
cte ⁊ quod ex mltis alijs circũſtantijs quas
diſcretus iudex videbit. ff. de inſti. ſed ⁊ ſi §.
i. et. ij. ff. de iur. et fac. ig. l. regula. §. i. et. i.
q. i §. qñ autem. ff. de ver. obli. continuus §.
i. et tunc qñ factum eſt notoriũ. Sed perſo
na delinquentis occultatur. locum habet vt
quidam dicunt ꝙ et procedetur quaſi in no
torio. ar. s. de teſti. co. c. peruenit ad nos.
et no. s. de elec. bo. me. ma. De tali notorio
actu tranſeunte loquitur. j. de ver. ſigni. ex
pte in xp̃o et. c. ſe. s. de appel. cum ſit Ro.
§. vlti. et. c. propoſuit. s. de ſi. pref. conque
rente. et. s. de tranſ. c. quanto. Nij etiam
non ſunt audiẽdi appellantes. ij. q. vj. §. ſunt
quoꝝ. s. de appel. cum ſit ro. §. vlti. et. c. pro
poſuit. ſed quod eſt mirabile poſt latam ſen
tentiam et executionem mandandam etiã con
tra eam poterit de nouo perpendi iudicium
id eſt agitari. C. de accuſa. ea quidem nec mi
reris qꝛ alibi non licet appellare tñ cauſam
agere licet. vt in ſupplicatõne vide. s. C. de
preci. impe. offe. auteñ. que ſupplicatio et
retractabitur prima ſententia ſiue proceſſus

ſi probauerit falſum eſſe qꝺ obiciebatur vel
etiam non ſit notorium · C · de accuſa · ea qui:
dem · ꝗuis hoc difficile videatur · ſed contra
videtur ꝙ non debeat citari in notorio actu
tranſeūte · s · de elec · bo · me · mag · et · c · vene
rabilem · et etiam qꝛ non ſunt in notorio reci
piende probationes · ij · q · i · de manifeſta · et
c · que locharius ſed illa locum hn̄t in noto:
rio qꝺ in conſpectu iudicis contingit · vel in
notorio continuo vel vbi interuenit citacio
vt · s · de appel · cum ſit ro · vel dicas genera:
liter in quolibet notorio poſſe procedi ſine
citatōe et ſine probationibꝫ nec propter hoc
reuocabitur ſententia · niſi conſtet contrariū
vt · s · dictum eſt · ſed melius eſt vt modo pre
dicto procedat niſi forte ſcandalum vel peri:
culum eſſet in mora que continebatur · s · de
elec · bo · me · et · c · venerabilem · Forte non
eſt differentia inter notorium actu tranſiens
et interpolatum · Sed in vſurario manifeſto
quedam conſtituuntur ſpecialia vt no · j · de
vſur · cum in dyoceſi et · c · qꝛ · Sed quid di:
ces negatione fit res dubia ergo vbicunqꝫ
negabitur non ſeruabitur dictus proceſſus
C · de inge · ma · l · iiij · Reſpōſio · Sicut predi:
ctum eſt ſi pn̄tes ſunt et negent · bonum eſt
ꝙ ſeruetur ordo iuris etiam in citationibus
cōmunibꝫ et in alijs · ff · de cuſto · et exhi · te · l
diuus · et ar · ij · q · viij · c · i · et · ij · et per totū ·
Sed ſi non fuerit pn̄s vel receſſit tunc non
ſeruabit̄ ordo iuris · vel dic illud non habere
locum in hijs in quibꝫ probabiliter poteſt eē
inficiatio · Vel dic qꝛ ibi eſt dubium non re:
quiruntur probationes et qꝛ notorium non
proceditur ſine ordine · et ſic diuerſis reſpe:
ctibꝫ aliquid dicitur eſſe dubium et notoriū
ſic etiam ordine non ſeruato proceditur ·
Etiam ſi de maleficijs notorijs excipiatur cō
tra electum vel teſtem · et ſic loquitur · s · de
elec · bo · me · et · c · venerabilem · j · de accuſa ·
ſuper hijs · s · de probac · lic · t · § · i · in alijs aūt
preter maleficia puta in contractibus nō cre
dimus locum habere predictum proceſſum
qꝛ ibi tempore contractus et ante et poſt cō
tractum multa ſunt et interueniunt etiam ex
tra id qꝺ agitur qui homines non attendūt
vel non vocant notabiliter · Item qꝛ que cō:
ſenſu vel verbis vel re contrahuntur nō pn̄t
ita eſſe notoria · ff · cōmo · ſi is · § · vlt · ff · de ac:
ci · et obli · l · i · et · ij · idem videtur de poſſeſſi
one que · licet conſiſtat in facto habet tn̄ ali:
quando aliquid iuris · ff · de acquir · poſ · l · i
§ · acquirimꝰ et · l · poſſeſſio · preterea alia rōe
reprobamus proceſſum notorij in contracti:
bus · qꝛ ſi pn̄s eſſet reus forte haberet excep
tiones ſuas et eſt alius modus ſubueniendi
actori · ſ · per excōmunicationē vel miſſionem
in poſſeſ · s · vt lit · conteſ · tue et · c · qm̄ · Sed
dices idem etiam poteſt dubitari in crimini:
bus qꝛ forte ad ſui defenſionem fecit homici

dium vel ꝙ tranſiuit ad epiſcopatum autori:
tate pape vel ꝙ eſt denunciatus poſt appel ·
s · de tranſ · epi · c · vlti · s · de re · ſpo · olim et · s
de ſen · excō · per tuas · Item remediuꝫ habet
contra eum · C · de requir · re · et · ff · e · per to
tum · Sed dicimus qꝺ ſpāle eſt in maleficijs
qꝛ intereſt reipublice ne maleficia remaneāt
impunita et · de ſen · excō · vt fame · et qꝺ pro
cedatur ſine ordine et tn̄ neceſſarium eſt ꝙ n̄
ſolum probet malefactum ſed etiam qualita
tem facti · ſ · ꝙ homicida inſultū fecerit ⁊ oc:
ciderit et ſic de omnibꝫ alijs quia alꝛ eſſet in:
ficiationi locus · ar · ad predicta · s · de reſti ·
ſpo · olim · et · c · cuꝫ ad ſedem · ij · q · i · qꝛ loch:
arius · Quidam dicunt ꝙ ſi negetur notori:
rium ſemper eſt probandū notorium · ar · ff ·
qui ſatida · co · ſi vero · § · vlti · et hoc in abſen:
tia partis probari poteſt · ar · de ap · c · inter:
poſita · § · vlti · et poſtq̈ꝫ probauerit notorium
tunc admitterentur probatōes ſuper princi:
pali · ſed prius dictum magis placet cum hoc
ſit prorogare lites ⁊ circuitus adducere nul:
la tergiuerſatione tale eſt notoriū facti · pu:
ta qꝛ mulierem ſuſpectam ſecum tenet in do
mo vel lecto ⁊ qꝛ cōfitetur vel nō diffitetur
et ſi filios habꝫ de aliqua muliere · j · de diuor ·
ſignificaſti · illud factū vel pocius maleficiuꝫ
dicitur notorium vt homicidiū et adulteria ·
qꝺ pluribꝫ notum eſt etiam ſi circumſtantie
non ſunt note · que excuſant vel aggrauant
maleſm̄ · vtputa qꝛ iudex eſt qui occidit vel
etiam alius · ſed ad ſui defenſionem vel etiam
adulteriū non tenetur qꝛ ignoranter eam co
gnouit vel qꝛ ſuppoſita fuit vel qꝛ parente:
lam ignorabat inter ſe et vxorē ſuam · xxxiiij
q · i · in lectum Sed certe in hoc caſu qn̄ ali:
quis tenet aliquā pro vxore non videtur hr̄e
locum proceſſus notorij qꝛ tunc non notum
eſt maleſm̄ · licet ſit notorium factum · ſ · ꝙ te:
neat ⁊ ꝙ cognouit talem mulierem · quod n̄
eſt peccatum nec de genere peccatorꝫ niſi ⁊
ipſa conſanguinitas eſſet notoria nō dico vi:
ro tm̄ et mulieri ſed alijs ita ꝙ poſſit cenſeri
notoriū · j · de diuor · porro · ſic em̄ eſt neceſſe
ad hoc vt proceſſus notorij locū habeat qꝺ
non ſolum ſit notum partibꝫ ſed in veritate
qꝺ ſit notorium qꝛ ſi velles dicere ꝙ omnes
oporteret circumſtancias excuſantes maleſm̄
eſſe notas ſequeretur ꝙ nullū maleſm̄ poſſet
eē notoriū · qꝛ nullum eſt qꝺ non poſſit habe
re aliquam circumſtantiā que poſſit excuſare
maleſm̄ Sed contra non dicitur factum no
torium niſi qn̄ nō eſt inficiationi locus · ⁊ qn̄
non poteſt vlla tergiuerſatione celari vt hic
et · ij · q · i · de manifeſta · ſo · nō dic ꝙ maleſm̄
non poſſit excuſari ſed dic ꝙ ipſum factum
qꝺ dicitur maleſm̄ non poteſt celari quin ſit
factuꝫ · Et ſi ſic ſit notorium factum · habet
locum proceſſus ſine ordine iudiciario · Pro:
ceſſus aūt iſte extra ordinariꝰ de q̄ loquūtur

canones rato locum habet ſm leges· Item
no· ꝙ imputatur accuſato qui habet legiti-
mas cauſas inficiandi qd̓ citatus non venit ⁊
procedetur ad inquirendū de circumſtancijs
non notorijs· etſi pñti accuſato incumberet
probatio habebitur pro probato ex quo ab-
ſens eſt· alioquin ſi non abſenti ſed pñti incū-
beret probatio iudex ad ſui inſtructionē pro-
bationes recipiet· Item et procedetur ad pe-
nam huius contumacis ſicut iuſtum fuerit·
eius contumacia nō obſtante· s· de elec· bo-
me· ma· ij· q· i· de manifeſta· Sed ſi poſt ve-
nerit audientur excuſationes eius· ij· q· i· de-
us omnipotens· ⁊ ſi alia pena imponatur ei
vel ſi aliquod mandatum fiat ei occōne male-
ficij· eo non exiſtente contumace et nō facta
legitima inquiſitione de non notorijs illud vl̕
erit nullum vel erit reuocandū tanꝙ̄ iniuſtū
vt no· s· de re iudi· bertoldns· ꝗ postmodū·
Item monitō iudicis qua monet reum qd̓ ſa-
tiſfaciat non habetur pro citatione· qꝛ moni-
tionem nō tenetur parere ſi habet iuſtam ex-
cuſationem· s· de preſump· c· dudum· xxiiij·
q· i· quiſquis· ar· contra· s· de reſcrip· ſi qñ
vbi dicitur ꝙ per litteras debet ſe excuſare·
Sed ibi loquitur de honeſtate· Alij dicunt
et forte bene· ꝙ in notorijs poſt citationem
pt̄ procedi ſi non mittit ſufficientem procur̄·
vel rñſalem· ar· j· de cle· non reſi· ex pte· ij·
⁊· c· ſe· Item ſi ſit factum vbi requireretur
purgatio· videtur ꝙ ad purgationem voca-
ri debeat· ar· j· de ſen· ex· ſi vero· ij· ⁊ idē vi-
detur ꝙ ad ſententiam ſit vocandus· C· quō
et qñ iudex· l· ea· iij· q· ix· per to· Alij tñ con-
tradicunt in contumacib9 et illa loquitur in
abſentib9 non contumacib9· Sed et accu-
ſatori imputaretur· ſi ſciret eas et nō contra-
dicerent et bene pūideretur in hoc caſu ac-
cuſato ſm tenorem· l· ff· de iudi· l· ſi pretor
Idē dicim9 qd̓ lꝫ in notorio poſſit procedi lit̄
conteſ̄· et conſeruato alio iudiciario ordine
qñ partes ſunt pñtes nihilomin9 tm̄ di·imus
poſſe procedi eiuſdem pñtibus etiā lite non
conteſ̄· nec alio iudicōꝝ ordine ſeruato pt̄er
citationem que eſt neceſſaria· Item poſt cita-
tionem neceſſe eſt ſemper exponi factum pro
quo citatus eſt et qd̓ audiatur defenſio eius
ar· j· de accu· qualiter· ij· etſi hoc ñ fiat ſatiſ-
dici poteſt non tenere ſententiam ſuper noto-
rio latam ſicut enī fit in alijs cauſis que re-
quirunt ordinem iudiciarium non valet ſen-
tentia que fertur non cognito de cauſa et ſic
vitetur· C· de ſen· et interlocu· iu· l· prolatā·
C· de accu· abſentem· et· l· ſi accuſatoribus·
Idem videtur etiam in notorijs vbi etſi non
omnis· aliquis euꝫ ordo ſeruandus eſt· s· de
iuriur̄· ad noſtram· Sed ſi audiātur eius ex-
cuſationes licet ſuper eis nō admittitur pro-
batio· nihilominus tñ ſi eſt notorium in veri-
tate tenet ſententia· etſi hocipſum probetur

et coram illo coram quo petitur ſententia p-
nunciari nulla iudicabitur ſententiam debere
manere ratam· ſecus tñ videtur in alijs iudi-
cijs que requirunt ordinē iuris qꝛ ibi ſi nulle
probationes reciperētur ſuper qōne de qua
agitur non tenet ſententia vt dictū eſt· j· de
ap· interpoſita· Quidā tñ aliter dicūt· Item
dicimus qd̓ ſi accuſatus eſt abſens ⁊ contu-
max qd̓ teneret contra eum ſententia etiā nul-
lo ordine ſeruato dummodo ei coram quo
petitur ſententia pronunciari nulla propter
defectū ordinis probetur factum notorium
eſſe nec ex aduerſo coram eodem iudice pro-
babitur aliqua excuſatio contumacis· ymo
plus dicitur ꝙ in hoc caſu non eſt admitten-
dus ille qui fuit contumax ad probandaꝫ ex-
cuſationem ſed in primo caſu· ſ· qñ non fuit
contumax in primo iudicio· ſed iudex contra
ius litigatoris noluit admittere eius excuſa-
tiones· tunc ſecundus iudex qui cognoſcet
an nulla ſit ſententia bene admittet probati-
ones ſuper eius excuſationibus· melius tam̄
potuit ſibi prouidiſſe ſi appellaſſet ante ſentē-
tiam qñ probationes ſuper ſuis excuſatōib9
non admittebantur· qꝛ tunc ſolo hoc ꝙ ſen-
tentia lata eſſet poſt talem appellationē caſſa-
retur ſententia lata· ar· j· de ap· interpoſita
Alij tñ aliter dicunt et bene· Item dicimus
ꝙ etiam ſi iudici non ſit factum notoriū· dū-
modo vere ſit notoriū licet iudex peccet ſi fe-
rat ſententiam anteꝙ̄ probetur factū ſibi no-
torium· tñ eius ſentētia irreuocabiliter tenet
Item dicimus ꝙ non ſolum factum ſed etiaꝫ
poſſeſſio et contractus poſſeſſionis pñt eſſe
notoria· licꝫ in eis raro debeat procedi in for-
ma inquiſitionis hec plus placent ꝙ̄ ea que
notantur in glo· fama ⁊ quid ⌊ Teſtis· ij· q·
i· de manifeſta ⌊ euidentia· puta qꝛ non ſecū
tenet eam in domo· ſed communiter dicitur
ꝙ eam cognoſcat·

HNobis ⌊ naturale· s· e· c· i· contrariū
ibi tñ ſo·

QVeſitum ⌊ notorium· de hoc no· s· e·
tua ⌊ euidentiam· i· quia tenet mulierē
in domo vel qꝛ filios habet·

De clericis coniugatis

SIquis ⌊ Relinquenda· xxxij
di· ſiqui vero· conē· xij· q· ij· qꝛ
ſo· illud vbi timetur ſcandaluꝫ
vel illud de pauperib9 clericis
et nō de titulatis quibus nō ex
debito ſed ex elemoſina eſt beneficiandum vl̕
illud fuit diſpenſatio in nouitate gentis an-
gloꝝ vel illud vetus· hoc autē qd̓ dicit hec
decre· hodie ſeruatur·

SAne ⌊ Niſi forte· licet enim habeant
vxores et ſi ipſe et mariti volunt vouere
caſtitatem pñt habere beneficia ab eccleſia·

QVod a te ⌊ Redire· ff· de coll̄· illi· l· i
in fi· xvj· q· vj· de lapſ̄ et· c· cognouim9

ſupꝛa de renunci. ex tranſmiſſa. xvij. q. iiij.
quicunqꝫ. contra. xxvij. q. i. ſi quis rapue.
xij. q. ij. nulli liceat. xvij. iiij. ſunt qui opes.
autẽ. de mona. §. ſi vero relinquens colla. i
j. de condi. ap. veꝝ. ſo. dicũt quidem aliud
eſt cum ſponte recedit quo caſu nihil ei red
detur vt in contrarijs. aliud cum autoꝛitate
iudicis quo caſu oĩa recuperat vt hic ⁊ in
concoꝛdancijs. ſed contra hoc videtur ꝙ nõ
debet pꝛodeſſe iudicis autoꝛitas cum ad hoc
ſua culpa deuenerit. ar. ff. cõmo. l. ſi. vt cer
to q̃uis non poſſit dici culpa ſi in minoꝛib9
contrahat matrimonium. pꝛopter hoc dixe-
runt alij ꝙ ſicut in dote vel donatione pꝛop-
ter nupcias intelꝉr condõ. ſ. vt duret durã-
te matrimonio. ſic et qñ in ingreſſu ſuo ali-
quis donat aliquid eccleſie. C. de rei vx. act.
§. eſt autem. ſecus ſi aꝉ donꝫ. qꝛ tunc nihil re
uocabit niſi expꝛeſſe dicta ſit conditio. j. de
con. ap. veꝝ. Alij dicũt hoc. c. cum concoꝛ.
intellige de benignitate. contraria vero de
iure mero. Alij dicunt ꝙ ſi aliquas res do-
nat expꝛeſſe non poteſt eas reuocare. ſed ſi
tacite. ſ. ipſo ingreſſu eccleſie ſecus. ar. C. ſi
pen. ap. l. iij. Alij aũt dicunt ꝙ ſi ſimpliciter
facta eſt donacio nunq̃ eſt reuocanda talis
donatio etiam autoꝛitate reſcripti imperia-
lis. C. de vſuc. pꝛo dona. ⁊. l. irritam. C. de
reuo. do. ſi donationẽ. hec autem facta ſunt
ſub conditione ſi ibi permaneret.

Sane ſacerdotes. Nuncupãda. Su-
ple ⁊ pꝛopter hoc fuerunt pꝛiuati bñfi
cijs clerici.

Si diuerſis. Cithara. ſ. vita contempla
tiua cum coniugali. Contuleris. Re
pete que diximus. s. de elec. noſci. ⁊. s. de
fi. pꝛeꝭ. veniens. pñt etiam aliter ſolui con-
traria ibi poſita. qꝛ hic intelligitur diſpen-
ſaſſe quotienſcunqꝫ em̃ aliquis epiſcopus fa
cit aliquid contra ius et illud eſt tale in quo
poſſit diſpenſare diſpenſaſſe intelligitur. vt
hic et. s. de fi. pꝛeꝭ. veniens no. s. de biga.
nuper et. c. ij. veruntñ niſi ſeruet oꝛdinem ⁊
cum cauſe cognitione faciat diſpenſationem
vt no. in decre. veniens ali9 poteſt venire cõ
tra. ſ. ſuperioꝛ et ſucceſſoꝛ. ſed ipſe nõ vt hic
lxxxj. di. quicunqꝫ. ⁊. l. di. qui in aliquo et
creditur ꝙ in hoc caſu pꝛopter inoꝛdinatuꝫ
pꝛoceſſum puta. ſ. qꝛ non pꝛemiſſa cogniti-
one eſt diſpenſatum poſſit reuocari diſpenſa
tio et puniri diſpenſatoꝛ vt hic pꝛobatur. s.
de negli. pꝛela. c. p. tñ ipſe ſine peccato tenꝫ
bñficium quouſqꝫ diſpenſatio reuocetur ſi-
cut hic pꝛobatur et tenet diſpenſatio. Con-
trarium eſt in diffinitiuis ſententijs que non
reuocantur. s. de offi. dele. in litteris. C. de
ſen. et interlo. pꝛolatam. Si autem diſpen-
ſatio non tenet ipſo iure qꝛ in caſu indiſpen-
ſabili oꝛdinaſſet vel diſpenſaſſet tunc etiam
ipſe poſſet contrauenire. lv. di. penitentes

ſupꝛa de fi. pꝛeꝭ. c. p. et ſi. Item dicas ꝙ ſi
criminoſum pꝛomouit epiſcopus vel irꝛegu
larem ad aliquam eccleſiam vel oꝛdinem.
epiſcopus de eo crimine vel irꝛegularitate
quam pꝛius habebat ⁊ ſciebat eum accuſa-
re non poteſt. qꝛ moꝛes eius quos appꝛoba
uit repꝛobare non poteſt. ff. de adult. ſi vx-
oꝛ. in fi. aram. q. iij. ſi quis te. Sed põt de-
nunciare crimẽ ei9. ad denũciatõeꝫ. n. quilibꝫ
teneꝉ et nec facto ſuo vꝉ ꝓmiſſiõe pt a denũ
ciatione excludi. s. de iuriur. quẽadmoduꝫ
§. vlti. ij. q. i. ſi peccauerit. ſed ſi coꝛam oꝛdi
natoꝛe de huius crimine vel irregularitate
accuſetur bene poteſt facere aliquam iuſtici
am. Nulla em̃ exceptio poteſt eum repelle-
re a iudicando. tñ ſi pꝛopter ſuſpicionem di
ceretur repellendus niſi ab oꝛdinato ſed po
cius ab accuſatoꝛe poſſet hoc dici qꝛ pꝛeſu-
mitur velle ſuum defendere factum. ſed ſi
inquirendo vellet pꝛocedere dicunt quidam
quod bene poſſet tali exceptione repelli.
Tu quidem crimẽ meum noſti heri ſicut ho-
die. ⁊ hoc ſatis videtur iuſtum ſi inquiſitoꝛ
hec fateatur vt hoc. vel ſi aꝉ notoꝛium eſſet
ꝙ ſciret. ſed ſi inquiſitoꝛ non fateatur nõ vi-
detur ꝙ aduerſarius ſit admittendus ad pꝛo
bationem exceptionis. cum non poſſet pꝛo
bare exceptionem niſi confiteatur de crimie
ſuo ⁊ in confitentem nulle ſunt partes iudi-
cis. ff. ad. l. acquiꝉ. pꝛouide Item cum per
confẽeꝫ ſit notoꝛium crimen eius non debet
audiri recuſatio eius nec appellatio. s. de ap
pel. cum ſit roma. ⁊. c. nouit. Alij tñ cont-
dicunt. ſ. ꝙ ſp eſt admittenda exceptõ nec op
ponitur hec exceptõ cum ſit declaratio iudi-
cij. niſi in pꝛĩcipio. vt no. s. de ſen. et re. iude
inter monaſteriũ. s. de excep. paſtoꝛalis. ar.
contꝉ. s. de fi. pꝛeꝭ. veniens. ſo. illa loquitur
vbi nullo oꝛdine iudiciario ſeruato. fuit q̃s
ſpoliatus et erat notoꝛium oꝛdinati defectũ
eſſe epiſcopo notum. Unde cum ante ſpoli-
ationem non hũit poteſtatẽ pꝛoponendi ex-
ceptionem ipſam poſt pꝛoponere põt. ſecus
vbi ſeruatur oꝛdo ⁊ facultatem habeat exci
piendi. qñ aũt et qualiter oꝛdinatoꝛi liceat
excipere. contra oꝛdinatum dic vt no. s. de
eta. et quaꝉ. oꝛdõ. accepimus.

Cum olim. Orientalis. xxxj. di. nice-
na. et. c. qm̃ in roma. oꝛdi. Conſue-
tudo. No. ꝙ conſuetudo impedit et ſuſpen
dit vſum matrimonij. et multofoꝛcius impe-
dit contrahẽdum. j. de cog. ſpũ. ſup eo. xxxij
di. placuit. contractum aũt et ratum. licite
non dirimit ita qd̃ poſſit cum alio contrahe
re nec contradicit. j. de diuoꝛ. gaudemus.
qꝛ ibi non loquitur de rato.

Iohannes. Gaudere. vt. j. c. pꝛoxi.
niſi pꝛiuilegio illius canonis. xvij. q.
iiij. Si quis ſuadente tñ ſicut monitus non
dimiſerit negociationes et alia que clericis

pꝛohibentur etiam hec priuil̃ꝫ. Siquis ſua-
dente priuabitur. s. de vi. ⁊ ho. cle. c. vlti.
j. de ſen. ex. in pn̄tia ⁊. c. cum contingat. j.
j. de ſen. ex. in pn̄tia ⁊. c. cum contingat. j.
de apoſtatis. c. i. vbi no. Quidam tn̄ intelli
gunt p̄dicta capl̃a. s. de apoſtatis et infra
de ſen. ex. loqui in caſu ſpāli. ſ. ꝙ clerici non
gaudeant priuilegio canonis. ſi quis ſuaden
te q̄n violentiam inferunt vel arma portant
ſed ſi al̃r vt laici agant in negociationibꝫ et
alijs hm̄oi gaudent de p̄dicto priuil̃ꝫ. cano-
nis ſed non alijs.

Ex parte ⌊ Abiectam. et nihilominus
ſeculares negōnes exercent ⌊ Juſtici-
as. s. c. pxi. et. s. de vi. et ho. cle. c. vlti. ſe-
cus dicim⁹ interpoſitis q2 ⁊ habitum porta
re dn̄t et in om̄ibꝫ clericaliter viuere. lxxxj.
di. dictum.

T conſultationi nihil habet.

De clericis non reſidentibꝫ

Non liceat ⌊ Tranſire. niſi cuꝫ
autoritate pape. s. de tranſla.
epi. inter corporalia ⌊ Mani-
feſta. ſ. ambicio dignitatis vel
diuiciarum.

Ex geſtis ⌊ Depoſitus. i. qui a dignita-
te eſt remotus et no. in amotōne car-
dinalis ſynodum congregatā et ſuper ipſi⁹
amotione tocius Synodi conſenſum fuiſſe
habitum ꝑmo ipſa ſinodus fecit depoſitōeꝫ.

Quia non inhibemus hoꝝ habes penaꝫ
j. de preben. et digni. de mlta ⌊ Mini
ſterium. i. dignitas vel poteſtas vel potes in
telligere de quolibet beneficio quod requi-
rit reſidentiam vel ex conſuedine vel priuil̃ꝫ.
vel ſtatuto eccleſie vel alio legitimo modo.
⌊ Perſona. non eſſet annexa prebende. j.
de preben. et digni. ad extirpandam.

Relatum ⌊ In latis concil̃. s. e. proxi.
⌊ Beneficium. i. dignitas qd̓ ex eo appa
ret q2 in concilio non fit mentio niſi de digni
tatibꝫ et eccleſijs l̃ potes intelligere de quoli
bet bn̄ficio et bene fit de eo mentio in proxi-
mo ſuperiori. c. ꝭ. cū igit̃ ver. dicit eccl̃iaſticū
miniſteriū ⌊ Contdicūt. q2 n̄ ſtāt in eis ⌊ Nō
admitti. ſi preſumantur tales niſi caueant vel
ſciantur ⌊ Prelatoꝝ. no. inferiores p̄latos
dare licentiam eundi ad ſcolas ⁊ alibi ⌊ In
alijs. vt no. j. e. de cetero

Fraternitati ⌊ Commendaticijs litte-
ris. lxxij. di. per totum.

Conquirente ⌊ Silentium. no. quod ſi
quis non reſidet in eccleſia ſua vel etiā
habet alia benefā quod poteſt agi contra eū
vt amoueatur ab illo beneficio.

De decetero ⌊ Subtrahi. ſpālis grā fu
it vl̃ dic hoc eſſe ius cōmune vt qm̄ diu
canonici et alij clerici dyoceſ̃. vl̃ alij ſubiecti
ſunt cū ſuis prelatis ſiue epiſcopis ſiue alijs
qui habent ſuper eos ordinariam et imme-
diatam iuriſdictionem qd̓ dn̄t habere bn̄fā

ſua. niſi forte hoc fraudulenter procurarent
vel affectarent. ar. ff. ſiquis caucōeꝫ. l. ij. ꝭ.
vlti. et. ff. ex quibꝫ cauſ̃ maio qui mittuntur
et duabꝫ. l. ſeq̄ntibꝫ. Item oportet ꝙ neceſſi
tas epiſcopi et eccleſie aſſit. j. e. ad aud. Ab
em̄ cum non pertineat ad officium ſuum nō
poſſet eis precipere qd̓ eos aſſociarent ar. ff.
de iur̃. fiſci a iudice. vij. q. j. q2 frater. ⁊ no.
s. de temp. or. ad aures ⌊ Victualia. x. q.
iij. relata.

Ex parte ⌊ Vocatus. j. e. ex tue. et no.
ſufficere ſolam monitionem vel citacio
nem vt redeat ad eccleſiam ⁊ hic non eſt ne
ceſſe eum citari ad cauſam. ⁊ hoc ideo ē q2
non poteſt eſſe niſi notorius exceſſus eius. j.
c. i. et. ij. tn̄ ſi ille rediens poteſt habere iuſtā
excuſationem quare non redijt totum reuo-
cabitur. vij. q. i. pn̄tium. iiij. q. v. c. i.

Qualiter ⌊ Reuocatur. no. capitulum
poſſe reuocare epiſcopum ſuum q2 p⁹
hanc reuocationem a canonicis factam pa-
pa mandat ad electionem alterius procedi.
⌊ Eligatis. no. nullam ſuperioris ſententi-
am neceſſariam contra hunc abſentē. ſed ſo-
lam reuocationem ſufficere vt canonice pro-
cedatur ad eligendū alium. ar. contra. e. c.
proxi. Nos credimus ꝙ q̄ncunqꝫ ſubditi l̃
equales moneant prelatum vel ſocium de re
deundo non tn̄ pn̄t procedere ad eligenduꝫ
ſibi ſuperiorem ſine autoritate illi⁹ in cuius
manibꝫ poteſt renunciare vel qui iuriſdicti
onem habet ſuper eum. vt eum remoueat.
quia inferior ⁊c̃. xxj. di. inferior et. c. ſe. s. de
renunc. niſi cum pridem. s. de tranſ̃. inter
corporalia.

Inter quatuor ⌊ Expectati. dicti cl̃ici
ſc̄m formā contentā. j. e. c. prox. vel dic
hoc tempus prefigi a iudice ⌊ Impedimen-
to. no. etiam ꝙ ſine iuſta cauſa abfuerit. ſi tn̄
poſtea incipiat legitimo impedimento deti-
neri non priuabitur eccleſia. et eſt hoc ea ra
tione q2 monitio precedere dꝫ vindictam. xij
q. ij. indigne. Monitio autem tunc cum im-
peditus eſt eū artare non poteſt. s. de elec.
bo. me. cre ꝭ. ſi. ad ſi.

Ex tue ⌊ Fraudulenter. ſemper preſu-
mitur frans cuꝫ ſemper debeat in pro-
pria perſona eccleſie ſeruire. Vnde cum ſit
in magna culpa iuſte comparatur fraudi. ff.
de ver. ſig. l. late culpe et. l. magis. ff. man. l.
ſi fideiuſſor in prin. ff. de pe. ꝙ nerua ⌊ Ci-
tacio. quicquid dicūt capitula antiqua qd̓
abſens cleric⁹ tm̄ duobꝫ menſibꝫ ſit expectā-
dus. vij. q. i. preſentiuꝫ vel tribꝫ ſeptimanis
vij. q. i. ſi quis in clero vel quinqꝫ annis. s.
e. c. ij. ſiue de anno vt in aut. de ſanc. epis. ꝭ.
interdicimus. Tu ſic tene ꝙ ſi quis abeſt ꝓ
probabili cauſa et neceſſaria. ſiue probabili
tm̄ puta ſtudioꝝ vel q2 ſit cum epiſcopo ſuo
vel alia iuſta cauſa ſemper expectabitur. s.

e·relatum·et·c·decetero·j·e·cum dilectus
niſi citetur primo vbicunq3 fuerit·ſiue vltra
mare ſiue vbicunq3 alibi fuerit·Cum·n·in
nulla culpa ſit hic expoliari non debet ſine
cauſa·lvj·di·ſatis·xvj·q·vij·inuentum·hoc
tn̄ bene fatemur qd̓ ſi certum tempus habe
ret ad redeundum vel etiam qualitas nego:
cij certum tempus requireret·puta q2 mittit̄
ad concilium vel ad cauſam exercendā·h̄·n·
finem concilij vel̄ cauſe tacite pro termino h3
Vnde ſi clericus propter hoc miſſus poſt fi
nem dicti negocij vagetur computatis die:
tis ad redeundum vagari uitetur·ff·ex qui:
bus cauſis ma·inînte·reſti·ſi cui in fi·§·j·vn̄
ex tunc licite datur eius beneficium nec ē ne
ceſſaria citacio nec expectatio ſex menſiū de
quib9 habes in hac decre·vij·q·i·preſentiū
tn̄ vt ibi dicitur·ſi probauerit ſe poſtea legi:
timo impedimento detentum fuiſſe·recupe:
rabit eccleſiam ſuam beneficio reſtitutionis
inintegr̄ ex generali clauſula ad idem·iiij·
q·v·quiſquis·ff·qui ſatiſda·co·l·ij·et p to
tum·Alij tn̄ dicunt ꝙ poſtq̄ propria volun
tate incipit morari debet expectari p ſex mē
ſes et citacio ad domum fieri·ſicut dicit hec
decre·nō em̄ debuit ei obeſſe ꝙ bonum ini:
cium habuit abſentie·et·c·pn̄tium loquitur
ſm antiqua tempora·qn̄ minus tēpus aſſig
nabatur·hodie autem aſſignatur maius·vt
hic·Item dicimus ꝙ ſi ex cauſa probabili ſit
abſens poteſt reuocari propter neceſſitatem
eccleſie·vnde ſemper notificari debet eccl̄ie
ſue vbi moretur qd̓ ſi non fecerit cum ſit in
culpa et latitare videatur ſibi preiudicat ⁊ h̄
de ſimpl̄r beneficiatis·ſi q̄s aūt h3 aliquod
officium in eccleſia ſemper comparere deb3
nec ad enm tranſmittenda eſt citacō·poſt ex
pectationem ſex menſium et edictū emiſſum
ad domum ſuam vt hic·poterit eius benefi:
cium alij aſſignari qui eius neceſſitates ſup:
pleat·prefertur em̄ publica vtilitas priuate
vt·vij·q·i·mutationes et multis alijs capitu
lis·Item oportet ꝙ predicti qui ex cauſa p:
babili abſunt habeant licentiam ſui prelati·
de con·di·v·non oportet·s·e·relatum·§·j·
vel ꝙ cōſuetudo ſit ꝙ poſſint abeſſe ex iuſta
cauſa·licentia non obtenta·ar·s·de conſti·
cum omnis in fi·bene em̄ poſſet hoc ex con:
ſuetudine induci·q̄uis hoc non poſſit con:
ſuetudine induci ꝙ ſine licentia vagetur·eēt
em̄ talis conſuetudo contra bonos mores ⁊
in leſionem eccleſiar̄·vnde nō valet·vt no·
s·de conſue·c·i·ymo plus dicimus qd̓ nec
eciam prelatus poteſt ei licentiā dare vagā:
di·et ſi forte dedit licet ipſe prelatus qui ei li
centiam dedit non poſſit contra eūm proce:
dere·tn̄ ſuperior procederet·j·de cle·cōiu·
diuerſis in fi·qd̓ tn̄ non fatemur·Item no·
ꝙ hec decre·locum habet in eccleſijs requi:
rentib9 reſidentiam·Item etiam in non req̄:

rentib9 in eo caſu qn̄ agatur q2 ſufficit deli:
ctum vagationis ad priuationem eius·vij·q
i·non oportet epiſcopos·et·c·ſe·Item ⁊ in
eo caſu qn̄ etc ex iuſta cā abſunt·ſ3 moniti niſi
ſint pro neceſſitatib9 vel vtilitatibus eccleſie
ſue venire recuſant q2 tunc poterunt priua:
ri eccleſie·ar·xj·q·iij·ſicut autem ⁊·c·abſit
Si vero preſumptiue habeat pſonam pro
derelicta qd̓ ex eo vehementer preſumitur·
q2 accipit ſcdam que requirit reſidentiam vel̄
q2 ſit minor vel q2 ſit miles vel q2 accipit vxo
rem vel quia agit ſolennē penitentiam·lxxxj
di·ſi dyaconus·s·proxi·t·c·i·⁊·ij·xxj·q·ij
ſi quis iam ſtatim vacat prima qui ſimiliter
reſidentiam requirit·q̄uis forte melius dica
tur ꝙ nunq̄ ſit conferendum beneficium ei9
quia et ſi vacet de iure nō tn̄ de facto niſi pri
mo ſentētialiter ſibi adiudicetur·j·de cōceſ·
pre·et ec·non va·litteras·s·e·ex pte·et h̄
ſatis coll̄r·s·ti·pro·c·i·niſi in caſu·j·de pre
ben·et digni·de multa·⁊ no·j·de conceſ·
pre·et ec·non va·cum noſtris·ſi vero cauſa
leuitatis vagatur ſi poteſt defacili inueniri
vel ſcitur vbi ipſe ſit perſonaliter eſt requirē
dus vel a capitulo ſuo·ſi epiſcop9 ſit abſens·
vel alio qui ius requirendi habeat d̓ iure vel
conſuetudine·vel quem res tangat ⁊ ſi req̄:
ſitus non venerit licet ſua autoritate nō poſ
ſit procedere ad electionem obtenta tn̄ licē:
cia a ſuperiore qui habet preſtare poteſt·
et debet eligere aliū·s·e·qual̄r·ſi vero ne:
ſcitur vbi ſit vel defacili citari nō poteſt·pu
ta q2 ē vltra mare vel in remota prouīcia·tn̄
fiet ꝙ hoc dicitur ar·j·qui ma·ac·poſ·per
latum·interim autem de fructib9 eccleſie fa
ciet eccleſie deſeruiri·s·de ap·ij·peruenit·
j·e·cum ad hoc·Alij dicunt ꝙ ex quo ē mo:
nitus vel etiam ſine monitione et ſuperioris
autoritate ſi certum eſt ꝙ ab eccleſia abeſt ſi
ne cauſa poteſt alij conferri eadem eccl̄ia ca
nonice·j·de preben·et digni·extirpande·h̄
autem certum eſt qd̓ l3 reuertatur tn̄ puniet̄
de eo qd̓ abſens fuerit·ſiue in dieb9 videli:
cet feſtiuis ſiue alijs·vel vltra q̄ debuit·vij·
q·i·ſi quis·l·di·qui cōtumaces ⌊ Edictū·
ſufficit em̄ in publico proponi ⁊ ſi non per:
ueniat ad citatum·s·de eo qui mit·in poſ·
ſi aduerſarius·C·qūo et qn̄ iudex ab eo·ar·
contrariū·ff·que ſen·ſine ap·l·i·§·Item cū
ex edicto ſo·ibi non fuit ſolenniter propoſi:
tum ⌊ Spoliari·etiam lit·non conteſ·Eſt
em̄ hic caſus vbi lite nō conteſ·proceditur
ad puationem eccleſie·ſic·s·vt lit·nō cōteſ·
qm̄·§·ij·ſecus aūt ſi propter crimen peteret̄
repelli·q2 tunc non niſi lit·cōteſ·agi poſſet
vt no·s·vt lit·non conteſ·qm̄ ⌊ Procedat·
excommunicando ⁊ ſuſpendendo poteſt ar:
chiepus pcedere contra epos deſerentes ec
cleſias ſuas·Remouere autē ab epiſcopatu
vel adminiſtratione non poteſt·ſed hoc ſic

ꝑ ſpecialiter legato conceditur ⌊ Remouea-
tur. hic videtur ꝙ licet prelatus ſit excom-
municatus vel ſuſpenſus non tñ propter hoc
ceſſare debet ab adminiſtratione prelature
ſue. contra. s. de ap. paſtoralis in fi. ſed. q-
dā hoc dicunt et rñdent ꝙ adminiſtrare de-
bent in temporalibꝫ et in ſpiritualibꝫ ⁊ etiā
per alios. Cum em̄ in prelatura tollerentur
et ipſis imputaretur niſi adminiſtret ⁊ ſub-
ditis imputaretur niſi obediret. viij. q. iiij
nonne. Ipſe tñ prelatus non vtetur rebꝫ ec-
cleſie. q2 qui caret officio carere debet ⁊ be-
neficio. vt no. s. de ap. paſtoralis. Alij dicūt
qđ exquo excommunicatꝰ eſt nunꝙ ſe debet
immiſcere adminiſtrationi temporalium ne-
qꝫ ſpiritualium. ar. preall. decre. paſtoralis
ſed quia peccat alijs communicando vt no.
j. de clerico excommunicato. ⁊ illud ⁊ intelli
gunt ꝙ hoc dicit q2 iſti prelati per excommu
nicationem ⁊ ſuſpenſionem primam ⁊ ſim-
plicē bñ priuātur p̄lati ab adminiſtratōne tem
paliū ⁊ ſpūaliū. ſed ñ tñ ꝑpetuo. ſed ad tpꝰ
quouſqꝫ fuerunt abſoluti ſed eis abſolutis
ſtatim recuperant ipſo iure adminiſtrationē
Sed quando amouentur ſcđo ab epātibꝫ.
tunc non reſtituentur ipſo iure poſt abſolu-
tionem. ymmo alij in loco eoꝝ ponuntur vt
hic.

De fraternitatis nihil notatur.

Um decorem ⌊ Dimiſſis. ſ. dignitati
bus.

Ex parte ⌊ Abſentando. verba em̄ in
iuramento poſita legitimam interpre-
tationem recipiūt. j. e. ad audientiam ⌊ Re-
ſidens. vitetur ſiue preſens ſit ſiue abſens.
dummodo pro negocijs abſit vt hic ⁊. j. c.
proxi. ⁊ ſe. preſens autem ſemper dicitur ꝙ
pro negocijs eccleſie ſemper abeſt.

Um dilectus ⌊ Gaudere. ſic. s. e. de-
cetero.

Ad audientiā ⌊ Decernimus. no. nō di
ſpēſant hic papa ſꝫ diſcernit. ñ. n. erat
nečria diſpēſatio cū nō faceret cont̃ iuramē-
tū qđ ſic interpretandū eſt. s. e. ex pte. ij. ⁊
no. s. e. decetero ⌊ Clerici. ſic. s. e. ex pte ⁊. c
decetero.

Um ad hoc ⌊ Indulgentijs. hoc ē de
gracia ⁊ propter cauſam. ſ. defectum
ſeruitioꝝ ⌊ Predeceſſoꝝ. dicunt quiđ hic
ius commune q2 ſicut ſine cauſe cognitione
non poteſt prohibere vltra tempus ſue admi
niſtrationis. ff. de peñ. l. vlt. ita nec licentiā
dare. Alij dicunt ꝙ hoc fuerit de gracia ſpe
ciali ⁊ ex cauſa.

Clericos ⌊ Beneficia. habentia curam
aiaꝝ vel poteſt loqui de minoribꝫ clericis
⁊ de ſimplicibus beneficijs etiam ſi non habe
ant curam animaꝝ. ſed cum requirunt reſi
dentiam vel ex ſtatuto vel ex priuilegio vel ex
conſuetudine approbata. Hij enim poſſunt

ſpoliari ſuo beneficio in quo reſidere tenent
niſi moniti reſideant ⁊ de talibus beneficijs
poteſt intelligi. s. e. c. q2 nonnulli. et. c. re-
latum et. j. de preben. cum non ignores. lxx.
di. ſanctorum. Si autem non requirunt re-
ſidentiam beneficia. tunc niſi cauſa ſubeſſet.
ſcꝫ neceſſitas vel vtilitas de nouo orta nō co-
geretur in aliqua eccleſia morari q2 hoc per
cipere non pertinet ad eius officiū ar. vij. q.
j. q2 frater. Clerici em̄ pñt hr̄e pl̄a bñficia in
talibus eccleſijs que. ſ. reſidentiam non req̃
runt. vt. s. de excep. apoſtolice. et eſt ar. ad
hoc q2 epiſcopus eciā clericis alijs et eciā pe
regrinis poteſt beneficia conferre. xvj. q. j.
poſſeſſiones. facit aūt. ad hoc. s. de conſti. cū
omēs ad fi. nec obſtat qđ dicitur q2 nō pōt
duabus eccleſijs ſeruire. xxvj. di. quamuis.
Rñſio. q2 omnes eccleſie vna eccleſia ſunt.
xxvj. di. ꝙuis. nec obſtat. j. de prebē. cū ſm
vbi innuitur a contrario ſenſu. qđ qui non
ſeruit altari non viuet de altari cum tam qui
reſidet ꝙ qui non reſidet ſeruit altari. dumo
do bene viuat et cum bene expendit qđ inde
percipit. Item quicquid habet eccleſia pie-
tati deputatum eſt. xij. q. ij. aurū habet. liiij.
di. multos. intelligo tñ omne beneficium re
ſidentiam requirere niſi contrarium conſtet
per ſtatutum vel priuilegium vel conſuetu-
dinem. hoc tamen no. qđ ſiue beneficium re
quirat reſidentiam ſiue ñ. Interim tñ ꝙdiu
priuetur habebit vocem in electionibus et
in alijs que in illa eccleſia fuerint facienda.
niſi ſit contraria conſuetudo. Sed preben-
dam non recipiet de beneficijs qui reſidentiā
requirunt et ſic poteſt intelligi. lxx. di. ſan-
ctoꝝ vbi dicitur quod ex diſpenſacione epi
ſcopi non poteſt quis eſſe canonicus prebē-
darius. q. d. ꝙ alias erit canonicus cum alijs
ſed prebendam non habebit et hanc interp
tationem videtur eccleſia recepiſſe de facto
licet em̄ epiſcopus prioris eccleſie diſpenſa
re poſſit tacite vel expreſſe vel ſuſtinere ſer-
uos ſine diſpenſatione ꝙ habeat canonica-
tum in alia eccleſia vel epiſcopatu ſi placue-
rit ſcđo epiſcopo vel in ſuo. non tamen va-
let diſpenſatio eius vt contra ſtatutum vel
conſuet. eccleſie habeat prebendam. et ē ra
cio q2 ſi haberet prebendam notaretur cu-
piditas. j. ti. proxi. cum iam dudum. Item
diminuētur prebende alioꝝ et non debebat
diſpenſare cum alterius preiudicio. ar. in eo
qđ no. s. de conſti. cum omēs et. c. ex parte
ſed ꝙ interſint electioni oneris eſt illius qui
debet intereſſe electioni. Item eccleſijs ad
profectum eſt quantoplꝫes ſunt conciliarij.
lxiiij. di. extra Et dicimus ꝙ ſi ſcienter hi ele
gerunt clericum habentem aliquod benefi-
cium ſine aliqua condicione hac ſcꝫ ſi nolue
rit et potuerit primum beneficium dimitte-
re ſed pocius eum nolunt vtrumqꝫ bñficiuꝫ

habere videtur tunc renunciaſſe priuilegio
vel ſtatuto quantum in ſe eſt qd̓ habebãt de
reſidentia facienda· ar· s· de conſti· cum ac
ceſſiſſent ⁊· c· cum· M· ferre tñ ſi pure ⁊ ſi
ne conditione elegerũt· Epiſcopus tñ ſi nõ
vult non cogitur confirmare· quia ſine eius
autoritate cõſuetudinem vel ſtatutum infrin
gere non põt· s· de conſuetudine cũ conſue
tudine ſed ſi vult bene confirmabit eũ ⁊ erit
canonicus ſcd̓e eccleſie· Sed non prebenda
rius niſi reſideat· q2 licet intelligantur renũ
ciaſſe priuilegio vel conſuetudini ꝙ non te
neantur facere reſidentiam non tñ renunci
ant iuri communi in quo cauetur ꝙ non de
beant habere prebendam· niſi ei ſeruiant· xiij
q· j· §· ij· et· iij· et maxime cum vergat in pre
iudicium eccleſie· et forte hac ratione· ſ· quia
vergit in damnum eccleſie· dici poteſt ꝙ nõ
videntur nec poſſent renunciare priuilegio
ſuo Et hoc intellige verum qñ confirmat cleri
cum alterius dyoceſis vel epiſcopi oportet ꝙ
permiſſiõem habeat a priori epiſcopo· lxxxj·
di· per totũ· Vel dic ꝙ licet ſine licentia pri
oris epiſcopi non poſſet clericum alteri9 epi
ſcopi auferre vel etiam ad ordines promoue
re· ſi tñ non aufert ei vel non promouet ad
ordines vt ei auferat q2 bene vult ꝙ in omni
bus vt prius priori epiſcopo ſeruiat bene põt
eum confirmare in canonicum ſue eccleſie·
Si autem conſuetudo ſit prime eccleſie ſiue
ſtatutum ꝙ hoc ipſo ꝙ accipit ſcd̓am videa
tur primã habere pro derelicta· et ea priua
tus ſit ipſo iure· Conſuetudo hec tanꝗ lau
dabilis eſt ſeruanda· xij· di· illud· Si autem
electores clericum quẽ eligunt neſcirent be
neficiatum in eccleſia que reſidentiam requi
rit tunc niſi ei renunciaret poſſent eum refu
tare· ff· de acci· emp· l· mil· in prin· Item diſ
ferẽtia eſt inter conſuetudinem que eſt ꝙ cõ
tinuam reſidentiam faciat· et eam conſuetu
dinem que habet ꝙ non percipiat beneficiũ
niſi reſideat quia primam videtur ipſo iure
renunciare recipiendo ſcd̓am que ſimiliter reſi
dentiam requirit· vt no· s· e· ex tue· ſcd̓am
autem non videtur renunciare cum hec con
ſuetudo vim non habeat·

De prebendis et dignitatibus

V T nullus ⌊ Conſanguinitatis· vij·
q· i· apl̓ica·

N On liceat ⌊ Clericos· hinc etiã col
lige ꝙ etiam clericis in minoribꝫ or
dinibꝫ conſtitutis debet prouidere ordinator
ar· xxviij· di· de hijs· ſed romana eccleſia nõ
cogit prouidere niſi conſtitutis in ſacris or
dinibꝫ· j· e· c· ſm apl̓m· et· c· epiſcopus·

R Acio ⌊ Proprijs· ꝙ ſibi tanꝗ propri
um teneat vel heredibꝫ dimittat ad pre
bendas tñ non prohibentur hic diuidere·

E Piſcopus ⌊ Titulo· i· eccleſia ⌊ Sub
miniſtret· pro qualibet eccleſie ⁊ digni
tate clerici· ff· de ali· et ciba· lega· l· ante pl̓t·
rũſio· i· ff· de iure dot̓· l· quero ⌊ Vel pñna
Mo· non cogi ordinatorem prouidere ordi
nato per decre· j· e· cum ſcd̓m ſi patrimonio
ſuſtentari valet· ar· i· q· iij· paſtor· ⁊· c· cleri
cos tñ non credimus ꝙ qui habet beneficiũ
viuere debeat in patrimonio· ſed de altari· j·
e· cum ſm· ar· contra· i· q· iij· paſtor· ſed ibi
intendit actor canonicis prohibere ne de pa
trionio ꝗs theſauriſet ⁊ bona eccl̓e expẽdat
Al̓ autem bene licet bona ſua cõſeruare he
redibꝫ ⁊ bona eccleſie expendere ⌊ Pater
na· credimus tñ neceſſarium ꝙ ordinator ⁊
ordinatus expreſſe conſentiãt ꝙ de patrimo
nialibꝫ viuãt· Alioquin poterit petere bene
ficium ab ordinatore· ar· contra· quia qui al
tari ſeruit ⁊c· j· e· cum ſerui· Alij tamen con
trarium dicunt· ar· pro eis· hoc· j· e· tuis· ⁊
credimus ꝙ alius epiſcopus preter propriũ
non poterit eum ordinare ſine titulo eccleſie
quia non licet ſibi conferre ordines ſicut nec
alia ſacramenta· j· de parroch· c· iij· ar· lxxj
di· primatus et· s· de temp· or· c· qd̓ tranſ
lationem· Item non credimus ꝙ propter hoc
patrimonium eius fiat eccleſiaſticũ ⁊ qd̓ ali
enandum ſit cum ſolennitate canonica· ſi tñ
alienat ordinator non debet ei prouidere· ſed
ipſe ſibi imputet ſi tñ caſu fortuito periret·
deberet ei ſicut alij prouidere· vij· q· j· paſto
ralis ⁊· c· temporis qualitas·

Q Via intantum ⌊ Non duas· j· e· c· de
multa ⌊ De multitudine· ſ· prebendarum
vel eccleſiarum vel dignitatum·

C Vm teneamur ⌊ Et beneficium· repe
te que diximus· s· de reſcrip· mandatũ
⌊ Commode· argu· a contrario ſenſu ergo
ſi non poteſt cõmode ſuſtẽtari valent littere
dic vt no· s· de reſcrip· poſtulaſti·

R Eferente ⌊ Tuus· ſcribitur ordinario
ſpoliauit hoc habuit de conſuetudine
archidyaconus· vt no· s· de offi· archi· cum
ſatis· tñ in duobus peccauit archidyacon9
quia ordinem iudiciarium non ſeruauit non
enĩ eum per ſententiam ſpoliauit quod ſi feciſ
ſet teneret ſententia nec deberet ſibi reſtitui
eccleſia cum ſententia in rem tranſierit iudi·
quã appello ad archiepiſcopum facta non
potuit extinguere· ij· q· vj· metropol̓· ſcd̓o
peccauit quia ei opciõem eligendi nõ dedit·
⌊ Appellauit· et male vel de ſpeciali conſue
tudine erat ꝙ appellabat̃ poſtpoſitis medijs
ad archiepiſcopum contra id quod eſt· ij· q
vj· metropol̓· et· ff· de· ap· imperatores· vel
dic ꝙ hoc non reprobatur factum archiepi
ſcopi licet de facto proceſſerit ⌊ Reſtitut9
Cum non teneret appellatio ad eum facta·
non tenuit reſtõ ⌊ Venire· ſiue pendente ap
pellatione que non tenebat ſiue poſt q2 non
iuit allegare ius ſuum idcirco tenet excõmu
nicatio· s· de appel· ſi duobus· j· e· ad hoc·

⌊Aſtrinxit· ſcdo·ſcilicet archidyaconus·
⌊Voluerit·de rigore iuris eſſet vtraqꝫ pri
uandus·vij·q·i·ſi quis epiſcopꝰ·et·c·eos
ſed hoc eſt de miſericordia·s·de tranſla·e
quanto hodie autem hoc eſt correctum·j·
e·de multa·Sed hodie eciã eſſet vtraqꝫ pri=
uandus de equo iure ſi vtramqꝫ contẽderet
retinere·j·e·de multa et·s·de etate et qua=
litate eam te·

MAiorib⁹ ⌊Diuiſionem·per hoc tamẽ
non prohibetur de vna prebenda ſi mi
nus magna eſt aliud ĩnõ detrahere et etiam
maiorem partem eiꝰ ſi nimis excedit alꝭ alijs
prebendas adicere qꝛ non intellꝛ per hoc di
uidi prebenda·ymo in ſuo ſtatu integra ma
net·licet ſit diminuta in penſionib⁹ vel red=
ditib⁹·qꝛ hoc nomen prebenda nomen eſt iu
ris ⁊ non conſtituitur tantum ex poſſeſſio=
nib⁹ ſed de iure quodã ſpirituali cui annexa
eſt prebenda·ſed forte ſine aliquo redditu ñ
poſſet conſtitui prebenda vel ius prebende·
cum non eſſet ibi quid preberetur prebenda
rio·vt patꝫ·i·q·iij·ſi quis obiecerit·⁊ hac
ratione·ſ·qꝛ non poteſt conſtitui prebenda
ſine redditib⁹·patet qꝛ in eccleſijs vbi ſunt·
xij·canonici non poteſt conſtitui numerus·ꝫ
vel paucaꝝ prebẽdaꝝ·qꝛ ſequeretur ꝙ vna
prebenda inter plures diuideretur ſed tñ ibi
poteſt conſtitui certus numerus canonicoꝝ
paucoꝝ ꝙ̃ ſint preſentes canonici vel prebẽ
de·qꝛ ius canonicatus bene reſidet etiã pe=
nes illos qui ſuper numeꝝ modo ſunt ⁊ mo
ritur cum eis·j·e·dilect·Item licet ad vnã
prebendam non teneat electio facta de duo
bus·j·e·tue·tñ ſi ad vnum canonicatum va
cantem·etiã vbi eſt diſtinctus numerus ca=
nonicoꝝ duo eligantur tenebit electio quia
videtur renunciare canonicoꝝ numero eli=
gentes·ar·s·de conſti·cum·M·j·e·rela=
tum·⁊·c·dilectus·Sed numero ꝑbendaꝝ
non videtur renuntiare·licet plures ad vnã
prebendam eligantur qꝛ vna prebenda non
tñ conſiſtit in iure ymo in facto ⁊ redditib⁹
Unde oportet ꝙ ſi debet reſtitui oportet ꝙ
facto et expreſſe deſtruatur ⁊ qui eligit du=
os ad vnam prebendam non intendit eã de
ſtruere·ar·in preallꝭ·decre·cũ·M·Alij cõ
tradicunt et bene dicentes ꝙ non valet ele=
ctio plurium canonicoꝝ ad vnã prebendã
vt notatur·s·de conſti·cum·M·ita ꝙ vna
remaneat prebenda·Sed ꝙ vnus ex duob⁹
electis habeat mediam ⁊ alius aliam mediã·
j·e·tue·Nam ſi ex vna fierent due hꝫ nõ pro
hibetur·j·e·vacante·Preterea hoc nõ ha
bet locum niſi vbi prebende ſunt diſtincte·j
e·dilectio·

REl atum ⌊Vacante·per hanc decre·
videtur ꝙ valeat promiſſio de non va=
cante·c·nulla et·c·relatum et·c·ex tenore·j·
de conceſ·preben·ſo·hoc mandat papa ca=
nonico iſti aſſignari prebendam non ratione
promiſſionis ſed ratione receptõis in cano
nicum ⁊ in fratrem vel refert an promittat
beneficium vacaturum alicui anteꝙ̃ in cano
nicum recipiatur et tunc nõ valet promiſſio
aut poſtquam receptus fuerit et tunc valet·
Nam et ſine aliqua promiſſione recipiens
recepto beneficio beneficium aſſignaret·j·e
c·cum dilectus·j·de conceſ·preben·⁊ ec·
non va·cum ſuper vel dic qꝺ promiſſio de ñ
vacante non valet niſi papa ipſum ratificet·
vt hic cum alꝭ qꝺ nõ valet vires recipit ex au
toritate apoſtolica·vt·s·e·c·i·cum dilectꝰ

RElatum ⌊Vacaret·hec decre·non lo=
quitur de iure·ſed de gracia in eo qꝺ
dicit qꝺ aſſignet ſibi prebendam que nunc
vacat vel que primo vacauerit ſm promiſſio
nem ſuam·qꝛ certum eſt ꝙ non valet promiſ
ſio de prebenda vacatura·Illud autem bene
poterat papa mandare de iure ꝙ ex quo rece
ptus eſt ꝙ detur ei prebenda ꝙ̃ cito ſe facul=
tas obtulerit·j·e·dilectus filius·ſed quid
ſi poſt receptum aliquẽ a capitulo papa ſcri
bit pro aliquo quis cui prefertur·Rñſio is
pro quo ſcribit papa ſi iam receptus eſt qꝺ
ſic probo priꝰ nullum ius habet in prebenda
vacatura·qꝛ caplꝭum nullũ ius ſibi in ea con
ferre potuit·ſed receptus per papam habet
ius·vt no·j·e·inter cetera·Verũ aũt poſſit
a caplꝭo receptus in canonicum excipere cõ=
tra litteras no·s·de reſcrip·mandato·ſed
ſi ante receptionem retento primo caſu capi=
tulum conferat prebendam recepto a ſe·te
ſtꝭo·qꝛ ille pro quo ſcripſit papa per litte=
ras executorias ante receptionem nullũ ius
habet in prebẽda vt no·j·e·inter cetera·ſed
capitulum tenetur interim prouidere cano=
nico ſi malicioſe litigauit contra eum·j·e·di
lectus filius·ſi autem non malicioſe contra=
dixiſſet·tunc non recuperabit poſt prebendã
collatã pendente lite·ſed habebit ius in alia
que primo vacabit poſt receptionem ſuam·
in canonicum et in fratrem·ſed oppones hꝫ
non poſſe ſtare qꝛ papa ſcribebat tantum ꝙ
ſibi daretur prima vacatura·ergo aliam pe=
tere non potuit·Rñdeo·qꝛ papa qñ manda
uit qꝺ reciperetur in canonicum non man=
dauit de certo canonicatu·ſ·primo vel ſcdo
ſed preciſe mandauit vt omnino reciperetur
in canonicum et ſicut in litteris pape permit
tebatur ꝙ reciperet in canonicum ⁊ poſtea
ſequebatur qꝺ aſſignaretur ſibi prima ꝑben=
da que primo vacaret·ſubintelligẽdum eſt
poſt receptionem in canonicum·Item alia
ratione debet habere primam qꝛ hoc ipſo ꝙ
receptus eſt in canonicũ debet habere pre=
bendam cum ſe facultas offerret·primã aũt
habere debet et alijs ante eum receptis per
capitulum ꝑferri·qꝛ papa diſpenſauit cũ eo
ꝑ litteras ſuas qꝺ haberet vacaturam ymo

Et ſi aliqui per papam recepti eſſent in cano-
nicos ſine prebenda pendente lite cū primo
dicim⁹ ꝙ iſtis preferṫ dummō pn̄tatio ſuaꝝ
litteraꝝ p̄ceſſerit pn̄tatōeꝫ aliaꝝ litteraꝝ s·
de reſcrip·capitulum·ratione etiam hoc ip-
ſum probamus nam cum adhuc non inueni-
atur prebenda vacans·nec adhuc aliq̄s ha-
bet in ea ius et appareat eum alios p̄ceſſiſſe
in pn̄tatione litteraꝝ ⁊ debuiſſe etiam p̄cede-
re in receptōne in canonicum et qꝛ apparet
ꝙ non habuerunt ius ei mouendi litem cum
in ea ſuccubuerint et tandem eum receperint·
merito debet eis preferri et ſi poſt receptio-
nem ſuam alij conferatur·Credimus quod
auferetur ab eo·et dabitur primo pn̄tato·
licet poſterius recepto·qꝛ ſua receptione ip-
ſe habꝫ ius in ea ⁊ alij poſtea recepti ordine
preſentationis ſeruato habent ius in alijs·h̄
ſcꝫ qꝛ debent alijs preferri et ſi alijs conferan-
tur reuocatur ab eis vt no·j·e·inter cetera·
Sed querit̄ quid diceres ſi certū eſt ꝙ ſi ali-
quis receptus eſt in canonicum ⁊ per litte-
ras ap·ſed neſcitur tēpus preſentationis lit-
teraꝝ·Et ideo neſcit quam prebendam peti-
turus eſt·R̄n̄ſio·ꝙ tunc debet dimittere in
pace omnes qui habent prebēdas·qꝛ ſi vel-
let agere contra eos qui habuerunt preben-
das anteꝙ̄ receptus eſſet in canonicū Certū
eſt enī qd̄ hoc non poteſt·j·e·dilectus filius
ſed contra eos qui habuerunt prebendam
poſt ſuam receptionem poſſet ſed incertum
eſt vtrum ipſe vel alius alioꝝ receptoꝝ per
papā prius preſentauit litteras nec tunc po-
teſt petere aliquam eciam ſi certum ſit qd̄
aliqua de hmōi prebendis ſibi debeatur·tn̄
quia ſibi non debetur aliqua niſi illa que pri-
mo vacauit poſt receptionem ſuam·ſi null⁹
eum precedebat in pn̄tatōne vel ſi precedebat
eum alius debet habere aliam ⁊ certam ſer-
uato ordine pn̄tationis·s·de reſcrip·capl̄m
ſed ipſe neſcit quā nec ꝓbat que ſit illa certa
que ſibi debetur ſeruato ordine preſentatio-
nis ideo contra quēcunqꝫ agat abſoluitur
reus qꝛ vbi dubia ſunt iura parcium pro reo
interpretandum eſt·s·de fi·inſtru·inter·vj·
q·v·actor·De vacaturis autem prebendis
poterit petere primam dummodo nullus ſit
qui precedat in pn̄tatione litteraꝝ·ſi autem
ali⁹ precedat ⁊ in vacaturis ſeruabitur ordo
p̄dictus·Et hoc dicimus rōe pn̄tis decre·
que dicit ꝙ exquo receptus eſt quis in cano-
nicum debet habere prebendam·ar·j·e·di-
lect⁹ fi·G·Immo plus dicunt quidam qd̄
etiam ſi certum eſſet ꝙ vellet agere cōtra cer-
tam perſonam ꝙ optinet de iure communi·
tamē qꝛ execratur lites preelegit ordine ſuo
vnam de vacaturis·qd̄ pōt dummodo talis
ſit ille qui tenet prebendā ꝙ ſi eſſet in eo ſta-
tu ꝙ ſi nulla ei prebenda delata eſſet omnes
alios qui expectant precedere debet de iur̄

Et hoc probo qꝛ per taciturnitatem huius
nullum ſit preiudicium alijs·tamen etiā ſi au-
ferretur primo ſua prebenda primus prefer-
tur etiam alijs expectantibꝫ vacaturas·ſed
dices iſte ſic receptus habꝫ ius in prima pre-
benda vt dictū eſt et no·j·e·c·inter cetera·
Et eodem modo poteſt petere ſcdam ergo ius
in duabꝫ habet·R̄n̄ſio·Veꝝ eſt ꝙ habꝫ ius
in prima licet recepta ſcd̄a perdit ius illud·
et tranſit ad eum qui eſt proximus poſt eum
Nam qui prior eſt tempore debꝫ eſſe pocōr
iure·s·de maio·et o·c·i·Dicunt quidam h̄
eſſe veꝝ et ſi ſcd̄us ſit receptus in canonicū
autoritate pape et per h̄ habeat ius in ſcd̄a
prebenda et hec dicunt ar·prealle·decre·s·
de maio·et o·c·j·Alij intelligunt ꝙ ſi ſcd̄us
receptus eſt per hoc eſt ei ius acquiſitum in
ſcd̄a prebenda ꝙ tunc non poterit primo re-
ceptus in canonicum petere ſcdam prebēdam
quia non licet collatori ius alterius in alteꝝ
transferre·Sed ſi ſcd̄o non eſſet queſitum ius
in ſcd̄a prebenda·puta quia non eſſet recep-
tus in canonicum vel eſſet receptus ſed non
autoritate pape tunc cōferenda eſt prebēda
primo·ar·quia ſi prebenda non inuenitur va-
cans nec primus habet ius etiam nec ſcd̄us·
Melius eſt ꝙ primo aſſignetur prebenda q̄
eſt expedita et ſcd̄o detur prebenda q̄ eſt in
lite ꝓimmo plus videtur ꝙ ſi habuiſſet aliq̄s
prebendam vnam per·x·annos et mō ſpoli-
atus eſſet ea de facto vel de iure forte·qꝛ alij
debebatur ſi modo aliqua inuenitur vacans
danda eſt ſibi et non alijs pro quibꝫ ſcriptū
eſt·ar·vij·q·i·Paſtor·| Scd̄m promiſſio-
nem·ad idem etiam ſine promiſſione tenet̄·
j·e·dilectus·s·de conſti·cum·M·Promiſ-
ſio enī ſola ſine receptione in canonicum re-
probatur·j·de conceſ·pre·c·ij·⁊ etiam cū
receptione·j·e·relatum | Careat·ſi vacat vel
al̄ poteſt ei de communibꝫ prouentibꝫ proui-
dere·s·de conſti·cum·M·

Avaricie | Porcōnes·forte aliquas res
communes habebant monachi cū ſuis
eccleſijs ⁊ ipſaꝝ eccleſiaꝝ porcionem mona-
chi abſtulerant·Vel is eſt ſenſus·monachi
ſuas porciones augebant ⁊ porciones l̄ red-
ditus quos clerici percipere conſueuerunt
monachi diminuebant ⁊ hoc ſonat littera l̄
porciones dicit prebendas qꝛ conſueuerunt
clericis aſſignari | Conſenſu·Si autem cō-
ſenſus interueniat eius ſecus·j·de ec·ed·ad
aud·j·de exceſ·pla·ſicut·xvj·q·i·ſicut vn⁹
et ſimpl̄r prelatus non poteſt facere clericis
nō cōſentiētibꝫ vt in dicta decre·ad aud·ar·
lvj·di·ſatis peruerſuꝫ et ſi ſine cauſa conſen-
tire nollēt cogendi ſunt·ar·j·de hijs que fi-
a ma·par·ca·c·vlt·

Significatū·ita dicunt quid et bene ꝙ
hoc fuit ſtatutū et ideo in ſymonia ex-
cuſantur de hoc no·s·de electōe ſignificaſti

⌊ Diminuere. Sine peccato ⁊ non poterat
dimittere. s. de renun. c. admonet ⌊ Preben
de. i. offm̄ ei annexum qd̄ faciendum iminet
per annum. Alij delegare faciendum cū pre
benda et hoc eſt ꝙ in ſequentib; confirmat.
⌊ Aſſidue debeat eatenus no. etiam pacta
inter partes facta poſtea confirmari ⁊ a iu:
dice interpretanda. Nam cum dictum eſſet
inter partes ꝙ omni die cantaret miſſam de
ſancta maria in confirmatione dicitur ꝙ cā:
taret miſſam ſimplr̄ non adiecto ſancte ma
rie ⁊ inſuper addit ſalua honeſtate ⁊ debita
deuotione. Item cum dictum eſſet ꝙ nō lice
ret ei dimittere eccleſiam ⁊ in confirmatōne
dicitur cauſa voluptatis ſiue ad aliam tranſi
re eccleſiam. Non credimus tamen ſi quid
eſſet in pactis a iure tollerabile ꝙ illud liceaꝫ
a confirmatore mutari. ſed hec immutatio nō
poteſt dici proprie mutatio. ſed pocius be:
nigna interpretatio ſiue declaratio per quā
nullum preiudicium generatur. Alij autem
dicunt ꝙ ſi pacta reſpiciunt tm̄ religionem.
ſicut eſt cantare miſſam de beata maria ⁊ ſi:
milia ꝙ licet ſuperiorib; ea immutare ſicut
hic etiam ſi ſint licita. ſed ſi reſpiciunt tempo
rale commodum non liceret ſuperiorib; ea
mutare dummodo licita ſunt ⌊ Honeſtate.
quia forte non deceret aut decebat cū celebra
re cum vilib; ornamētis vel in calice ereo ex:
pedire ⌊ Debita deuotione. quia non dece:
ret eum celebrare ſi per ſomnum pollutꝰ fu:
iſſet. vj. di. c. i. vel ꝙ bis celebraret in die. de
conſ. di. ij. ſufficit ⌊ Hoc illi. ſ. diuinum of
ficium quod idem eſt ac ſi diceret ſibi non lꝫ
ad aliam eccleſiam tranſire voluptatis cauſa
tn̄ cauſa religionis pōt. j. de regu. licet.

De monachis ⌊ Hoſpitalitatem. ſolitā
et congruentem omnes autem recipe:
re non poſſunt. ar. lxxxv. di. florentiuū. xlij.
di. §. i. ⁊ ſi talem porcionem voluerit aſſigna
re epūs alijs conferet eccleſiam. s. de ſup.
ne. pre. ſicut ⌊ Aſſignatum. hoc notandum
ꝙ vbi religioſi ſolum ius patronatus habēt
neqꝫ penſionem neqꝫ cenſum augere pn̄t. s.
e. auaricie. s. de pac. cum clerici. j. de cenſi.
prohibemus. immo plus videtur qd̄ habēs
ſolum ius patronatus nonſolum non debet
augere cenſum. ſed nec etiam hre q̄uis poſſꝫ
rn̄deri qd̄ licet patrono ex pacto aliud reci:
pere. xviij. q. vlt. eleutherius. Nos credi
mus qd̄ abbas vel quiuis alius clericus ab
eccleſia cuiꝰ eſt patronus vel accipiet niſi cē
ſum ſolitum. j. de cenſib; prohibemꝰ. Nam
ſi epiſcopo hoc non licet. x. q. iij. q2 cog. ⁊ c̄
ſ. ⁊. q. iij. c. ſi. xviij. q. i. c. i. quomodo lice:
bit abbati et hoc qd̄ dictum eſt habet locū
vbi poſſeſſiones pleno iure transferuntur in
eccleſiam edificatam. ſi vero proprietas poſ
ſeſſionum non transfertur in eccleſiam ſed re
manet penes patronum edificatorem. ita tn̄

qd̄ etiam eccleſia edificata habꝫ vtile dn̄ium
ipſaꝝ et eas in perpetuum teneat ſub certa
tn̄ penſione quam reddat edificatori vel etiā
ſine penſione etiā ſic videtur ſonare hic. xij.
q. ij. bone. vbi videtur dicere qd̄ epiſcopus
certam partem cenſus transfert in monaſte
rium q̄uis nō negemus ⁊ proprietatem rei
transferri poſſe. j. de dona. apoſtolice ⁊ tūc
nō licet augere penſionem ⁊ ſi fiat punitur
ſic. s. de pactis cum clerici. niſi fiat autori:
tate epiſcopi ⁊ epiſcopus nunq̄ꝫ conſentire
debet ꝙ redditus ſoliti clericoꝝ minorentur
s. e. auaricie ⁊ niſi ita prouideatur ꝙ clerici
hoſpitalitatem ſeruare poſſunt ⁊ epiſcopo
de iurib; epiſcopalib; reſpondere vt hic ⁊. j
de cenſi. preterea. ⁊. s. de ſup. ne. pre. ſicut
Et in hoc caſu intelligunt capitula que di:
cunt ꝙ debet rationem reddere de tempora
lib;. xvj. q. ij. ſane. j. de capel. mo. c. i. Di:
cunt tamen quidam et non male ꝙ vbicūqꝫ
aliqui habeant eccleſias ex propria fundati:
one. i. fundatas de proprijs bonis ſuis vel ec
cleſie poſſunt exigere rationem de temporali
bus ⁊ etiam addunt quidam ꝙ poſſunt au:
gere penſiones ⁊ ſic intelligunt hoc capitu:
lum.

AD hoc licet ⌊ Vel diuerſis. j. e. de mul
ta. vbi no.

PReterea ⌊ Vtraqꝫ. et male. j. de reli.
do. ne nimia quia etiā de voluntate ab:
batis ⁊ etiam conuētus fieri non poteſt. ar.
s. de elect. conſtitutis ⌊ Altero. de hoc no.
s. e. referente tamen illud quod ibi diximus
non credimus habere locum in religioſis q̄
proprium velle non habent. xij. q. j. non di
catis et qd̄ hec data eſt ei optio eligendi grā
fuit q2 tm̄ vltimū quē receperat ⁊ recipere
poterat autoritate primi p̄lati tenere debeat
xxj. q. ij. ſi quis iam. de hꝫ no. s. e. referente

QVm non ⌊ Eccleſia. ⁊ ita videtur ꝙ
loquitur de eccleſijs tm̄. ſed tamen qd̄
de prebendis loquatur apparet. j. vbi dicit
locum ⁊ quaſi nō plures ſacerdotes ſint ec:
cleſie vnius. j. e. de multa. Nec vna eccleſia
debet habere plures ſacerdotes. xxj. q. ij. ſi
cut. vij. q. i. in apib;. Nullus em̄ debet eſſe
ſuper alios qui curam habet animaꝝ. Et ſi
alicui cōtingat qd̄ in vna eccleſia p̄res ſint
ſacerdotes qui pariter habebant curam ani
maꝝ tocius parrochie non eſt contra ius.
quia ipſi non ſunt prelati vel ſponſi nec ali:
quis eoꝝ. Sed epiſcopus vel alius ſuperior
eoꝝ erit prelatus eoꝝ ⁊ licet nō habeant p̄la
tum tamen ſunt collegium. s. de of. or. irre:
fragabili. §. exceſſus q2 ad eē collegij n̄ exigit
ꝙ ſit ibi prelatus. ar. ff. qd̄ cuiuſqꝫ vniuer. l
ij. j. de exceſ. prela. dilecta. Item bene licet
in vna eccleſia eſſe prelatos plures ſm̄ diuer
ſa ſicut in vna eccleſia poteſt eſſe archidyaco
nus qui preeſt in hijs que ad iuriſdictionem

pertinent et archipreſbiter in illis · et ſic de
ceteris · Item non eſt contra ius ſi in eadem
eccleſia plures ſint prelati · ſed vnus ſub alio
ſicut apparet in epiſcopo qui eſt prelatꝰ in
omnibus eccleſijs et tamen ſingule ſinglos
habent prelatos ſed hoc eſt ea ratione · quia
vna poteſtas eſt ſub alia · vel dic ipſum colle
gium dicitur prelatus ſingulorum et prelatus
in adminiſtratione tam ſpūalium ꝙ tempo
ralium · ar · s · de of · or · irrefragabili quā ad
miniſtrationem per plures ſacerdotes pōt
facere et ſi eſt cōſuetudo ꝙ capitulum com
mittat curā iſtam animarum quibꝰ vult ꝙ eos
mittet quando vult non dicuntur iſti ſacer
dotes habere curam animarum ſed capitulum
Si autem perpetuo darentur a capitulo vel
etiam a quocunqȝ alio · vel etiam hoc ipſum
de conſuetudine eſt ꝙ quicunqȝ ſacerdos eſt
qui curam habet animarum populi illius eccle
ſie cui preficitur non poteſt ab ea remoueri
ſine cauſa · videtur ꝙ cenſendus ſit ſacerdos
iſte iur̄ ſacerdotis habentis curam ſiue pro
prius ſacerdos · s · de fil · preſ · conſtitutus ·
j · de donac̄ · conſultationibꝰ · ſiue vt vicarius
s · de of · vica · ad hoc ſi perſona · et ar · C · de
eman · l · j · ⌊ locum habere · quod facere nō
debet regulariter caſualiter · ſecus aliqñ obti
net puta qȝ diſpēſetur · lxx · di · ſanctorum · Itē
ſi eccleſie ſint pauperes · x · q · iij · vnio Item
ſi non inueniantur ydonei clerici pro ſingul
eccleſijs · xxj · q · i · c · i · Item ſi vna ſit intitula
ta alia commendata · xxj · q · i · Qui plures ·
Item ſi vna pendet ex altera · s · de eta · et q̄ ·
eam te ⌊ Duabus · ſi vis exponere locum ꝓ
prebenda dic ꝙ tales erant prebēde que re
ſidentiam requirebant · s · c · proxi · c · vltimo
⌊ Diſſidentibꝰ · forte iſte preſbiter noluit cō
ſentire ab inicio niſi haberet vtramqȝ poſtea
autem mutato propoſito voluit conſentire
et primum beneficium dimittere · ſed alij no
lebant · Vnde dicitur qd̓ cum eorum ſcandalo
nichil petebat · s · de elec · cū inter canonicos
§ pltꝰ · et ſi · vij · q · i · ꝙ periculoſum ·

Cum ſm a cleros · xij · q · i · Cui porcio ·
⌊ Irritas · lxx · di · neminem · et · c · ſan
ctorum · xvj · q · vij · decernimus quo ad execu
tionem ⌊ Succeſſores · ſpeciale eſt qd̓ ſuc
ceſſores teneantur de facto predeceſſoris ꝓ
pter obprobrium paupertatis clericorum · xciij
di · dyaconi et qȝ fauorabile eſt augere nūerum
clericorum · s · de conſti · ex parte · de cōſe · di · i ·
vaſa · xxv · q · ij · quecunqȝ · et · q · i · que ad per
petuam · Item quia pauperibꝰ clericis in vi
ta clericorum prouidere poteſt · xvj · q · i · poſſeſ
ſiones in ordinando ſine titulo videtur con
cedere ſibi vite neceſſaria quouſqȝ ſibi pro
uideat · Item qȝ omnia bona clericorum ſunt
pauperum · xvj · q · i · qm̄ · i · q · ij · clericꝰ et · c · pa
ſtor dicimus tamē ꝙ ſi ordinator reſignauit
epiſcopatui vel depoſitus eſt et habet de ſuo

proprio vnde clericis a ſe ordinatis ſine titu
lo poſſit dare vite neceſſaria ipſe ad hoc com
pelletur et non ſucceſſor et ſic factum eſt in
ambiañ · eccleſia · et eſt ar · ad hoc qd̓ preſen
tator prius tenetur prouidere talibꝰ ꝙ ordi
nator · vt hic colli ar · a cōtrario ſenſu quare
nō eadem ratione prius cogetur ordinator
qȝ non ſolum ordinauit ſed etiam ſibi ipſi p̄
ſentauit · Nam de talibꝰ loquitur vbi nō fu
it alius preſentator qȝ tunc preſentator tene
tur ymmo plus videtur ꝙ ordinator dū vi
uit ſi habet de proprio cogi poteſt vt ſibi cō
ſtituat · vnde perpetuo viuere poſſit · videt
etiam ꝙ heredes ſui ad hoc teneantur qȝ ex
quaſi contractu eſt hec obligatio inter ordi
natorem et ordinatum · et ideo tranſit ad he
redem · inſti · de obli · que ex quaſi contractu
ſed nunquid ſi ordinatus negligit petere ab
ordinatore dum eſt potens in diuicijs pro
prijs aſſignare ſibi neceſſaria · poteſt ne po
ſtea petere a ſucceſſore videtur ꝙ ſic cū hec
decre · concedat ſibi hoc ius ſine exceptione
iſta ⌊ Preſentate · ſecus ſi alius preſentaſſet
et examinaſſet · liiij · diſ · ex antiquis · et · c · ſi
ſeruus · xxiiij · di · qñ et de hoc no · s · de eta · et
qua · accepimus Hoc apparet ꝙ preſentati
ab alijs epiſcopis exemptis non debent exa
minari ab ordinatore · qȝ eis prouidere nō te
netur ſi tñ ſciret eos criminoſos peccaret ſi
ordinaret ⌊ Citato · no · in hoc caſu ſufficere
aliquam citari legitime quo non comparēte
poteſt procedi ad examinationem et condem
nationem ⌊ Aſſecutus · per te vel per q̄muis
alium ·

Inter cetera ⌊ Reſignationē · nos cre
dimus hanc reſignationē tenere et col
lationem epiſcopi non tenere · Et ideo cum
ex cauſa facta ſit reſignatio et autoritate pa
pe non tenet contra factum quicquid fuit ·
nec videtur tenere talis reſignatō facta ſub
modo et ſpe aliam conſequendi prebendam
ſi poſtea ſibi illa nō confertur · ſicut nec poſ
ſeſſio tranſit ſub modo facta niſi modus ſe
quatur · ff · de acqui · poſ · l · ꝙ abſenti · § ſiqs
qȝ non hanc intentionē habet vt in · e · c · ſiqs
in · § · j · s · de reſti · ſpo · olim · ſed quid ſi poſtꝙ
papa mandauit alicui dare prebendam epi
ſcopꝰ alij det videtur ꝙ valeat collō epiſco
pi · j · de hijs que fi · a ma · par · ca · ex ore · Nā
lȝ iudex p ſententiam pignus conſtituat non
valet niſi in poſſeſſionē inducatur · ff · de pi
gno · act · non eſt mirum · s · de re iudi · cum
aliquis · Itē ex mādato obligantur pſone n̄
res vel p̄bēde · vt · ff · de ap · l · ij · ff · de cōtrahē ·
emp · l · vlt̄ · in fi · et · l · ij · ar · contra · j · de do
nac̄ · per tuas et de no · o · nū · c · i · ff · ad · l · fal ·
dolo · ff · de eden · quidam · et bene dicunt q̄
dam collōem epiſcopi tenere licet ſit puniē
dus · j · c · dilectus fi · Si autem decerneret ir
ritū quicquid contra fieret tunc nō teneret ·

ff·dele·i·hoc modo·C·de re·ali·non alie·
l·ſanximus·Sed oppones predictis quare
h' non tenet collo epiſcopi·R̄ñſio·fraudu:
lēter facta fuit ⁊ ad' ſolones collige ex glo·
ſ·collo ⌊ R̄etractata·ſ·collo preben·de fa:
cta·p·p̄terea retractata fuit peticio·h·por
recta·p·⁊ omnia acta contra eum habita
cum nulla ſibi contra eum actio competeret
ex permutatione tali·C·de rex permu·preci
bus et tamen quãuis contra·p·non compe
teret actio·tamen q2 fraudulenter bñficium
alterius recepit priuatur eo ⁊ etiam forte ſi
fraudulenter non feciſſet tamen priuatur eo
q2 fraus ipſo facto interuenit et q2 talia nō
recipiunt intereſſe ad quod agi poſſet et de:
beat contra fraudulenter collatorem·C·de
re·permu·reb9 nec eciam ad beneficium qd'
reſignauit·h·agere poteſt cum illud nō ha:
beat ille per quem permutatio impeditur et
eum omne ius·h·amiſerit renunciando·ar·
vij·q·i·c̄m periculoſum·C·de inof·te·parē
tib9 ⁊ iuſtū ſit ei ſuccurri non poteſt dici·h·
contra·p·actionem competere de dolo·ff·
eleganter·§·ſeruus pactionis·ff·de eo p quē
fac·e·l·ſi·Item poteſt dici ſpeciale eſſe in
beneficijs et in ſpiritualib9·vnde a quocūq3
pñt peti facta permutatione et maxime auto
ritate pape poſſet eciam dici quod in permu
tatione iurium qualis eſt permutatio benefi:
cior2 poſtq3 interuenit autoritas ſuperioris
ſtatim ius habent in iurib9 permutatis pmu:
tantes·ſecus in reb9 corporalib9 permutatis
ad hoc·j·de re·permu·queſitum·ſed queris
quō huic·p·eſt ablata prebenda que ſibi va
cans collata erat ab eo·ſ·epiſcopo qui con:
ferendi poteſtatem habet R̄ñſio hoc ideo ē
q2 epiſcopus hoc facere nō poterat niſi au:
toritate domini pape·ſ·permutationem pre
bendar2·vnde conferendo illam prebendam
alij exceſſit ſines mandati vnde non tenuit·s
de of·dele·cum olim·vel dic melius qd' pa:
pa hoc negocium permutationis ad ſe reuo
cauit·vnde in reb9 illis que in permutatione
veniebant reuocauit omnem iuriſdictionem
ab ordinario et ad ſe eam extraxerat·ar·s·
de of·dele·licet·iij·q·vj·dudum·Item hic
factū eſt h' ꝓpoter cauſas notatas in gloſa·
Sed collo et propter idē qd' dicit hec decre·
qd' credimus ꝙ ſi aliquis autoritate litterar2
pape receptus ſit in canonicum alicuius ec:
cleſie et capl'm poſtea prebendam huic debi
tam alij aſſignauit non valet huius collo·nã
cum ſit receptus in canonicū autoritate do:
mini pape et ipſi pro parte impleuerunt mã
datū eius recipiendo cū in canonicū vident'
tacite conſenſiſſe qd' totū impleant et ꝙ totã
prebendam aſſignent cum ſe facultas obtu:
lerit et ita videt'ur remiſiſſe negocium ad pa
pam·vnde ſi cōtra fieret deluderet' mãdatū
pape et impediretur reuocatio vel remiſſio

huius beneficij quam papa feciſſe videtur ex
quo canonici conſenſerunt et habebit actōe3
de dolo vel condicōe3 ex hac decre·vel officiū
iudicis contra quēlibet poſſeſſorem ſicut hic
patet·Papa em̄ non debet ſuſtinere qd' ſibi
eludatur vel ꝙ ſua reuocatio impediatur·j·
e·dilectus filius·s·de poſtl'·bo·me·ij·s·
de of·le·licet idem·dicendū videtur eadem
ratione ſi mandatum eſſet eis ꝙ recipient ali
quem in canonicum licet ipſi contradicerent
et etiam excōe3 ſuſtinerent dummodo·j·de:
cendium non appellent q2 et tunc videt' mã
datum trãſiſſe in rem iud·ar·s·de ſen·et re·
iud·quod ad conſul·ſecus autē ſi appellaſ
ſent·j·decendium vel ſi conferrent beneficiū
anteꝙ mandatum reciperent·q2 tunc bene
teneret collo hui9 beneficij·q2 nondū con:
ſenſerunt canonici collōem pape tacite vel
expreſſe nec eciam eſt negm̄ reuocatū ad pa:
pam non tenet collo ⁊ ſi alij conferant·j·de
preben·dilectus filius·C·Item ſecus eſt ſi
capl'm recepiſſet aliquem in canonicum ſine
prebenda·Nam tunc non credimus ꝙ ille
ſic recept9 habeat actionē contra poſſiden
tē et eſt rō diuerſitatis q2 hic nihil ad ſe pa:
pa reuocauit nec canonici ad eum aliquem
remiſiſſe videretur nec conſenſiſſe ꝙ remitte
retur ſed tm̄ penes ſe poteſtatem prebendã
conferendi retinuerunt·Item eciam ipſi ſi
vellent non poſſent aliquod ius conferre in
prebenda vacatura·j·de conp̄·nulla·Sed
quando papa ſcribit pro aliquo ꝙ conferãt
tunc valet collo iur' in futura prebenda·j·
de conceſ·preben·conſtitutus et·c·propo:
ſuit ⌊ Dedimus·hoc qd' ſequitur de gracia
loquitur ſicut patet in integra ⌊ Poteſt·vij
q·i·preſentium·ff·de pig·act·l·eleganter
§·qui reprobos·ff·del'·i·ſi filiuſſa·§·ſi qs
alicui·ff·del'·ij·mortuo §·labeo·ff·de com
mo·l·in cōmodato·§·plt·ar·contra·ff·de
edil'·edic·l·ad res·ff·de adim·le·l·re leg·
et intelligo prima iura vbi recipiens beneſm̄
neſciebat alij debitum·al' ſecus·ff·de acti·
emp·⁊ ven·l·i·in fi·ff·de cōtrahen·emp·
et ven·liberi·

QVm iam dudum·⌊ De bitinia·iſte lo
petebat cōfirmatōe3 electōis facte de ſe
in eccl'ia Sydunen̄·ſ3 cont' q2 iam electio ei9
erat confirmata et iter2 confirmatio caſſata·
et ſtatim ſequitur·ſo·confirmatio caſſata fu
it propter defectum ordinis iudiciarij·l·q2
erat proceſſum in ea nō admiſſo contradcōre
in aut·de ſac·e·§·ſi quis aut·coll'·ix·⁊ ideo
ſaluum remanebat ius eius queſitum ex elec
tione·vel dic ꝙ contradictor petebat cōfir:
mationem caſſari non obſtante appellatōe·
j·et ad iuſtificandum petitionem ſuam pro:
ponebat quod ſequitur ⌊ Prebendar2·hic
videtur ꝙ quis plures prebendas habere n̄
poſſit ſine peccato·s·e·cum non ignores·

lxx. di. ſanctoꝝ. xiij. q. i. c. i. lxxx. diſ. epi-
ſcopi. xvj. q. i. preſbiteros. j. de cõceß. p̄.
et. ec. nõ va. litteras. ar. cõtra. s. de excep.
cum eccleſiaſtice. Item conſuetudo contra-
ria eſt. ſo. dicunt quidaꝫ ꝙ de iure communi
licet hodie hr̄e ples prebendas et plures ca
nonicatus cum conſtõ de multa tantũ probi
beat de dignitatibꝫ ⁊ curis ⁊ non de p̄ben-
dis. vbi em̄ papa vtrobiqꝫ voluiſſet idẽ vtro
biqꝫ pariter prohibuiſſet ⁊ ar. j. de decimis
ad aud. cũ ſuis concor. et dicunt. c. ſanctoꝝ
loqui ſm̃ tempora antiqua. Hoc autem. c.
non contradicit. qꝛ lꝫ predicti concedãt plu
res prebendas non tñ multitudinem que ſo
nat in vicium et ſic intelligunt omnia. c. vbi
prohibentur plura beneficia vl̄ de beneficijs
habentibꝫ curã animaꝝ alij inherent. c. ſan-
ctoꝝ dicentes ꝙ quis plures prebendas ha
bere poteſt ſꝫ non erit canonicus niſi in vna.
Nam ratõne canonicatus debet ſeruare ſta
tuta prioris eccleſie ⁊ ordines ab epiſcopo il
lius eccleſie accipere ⁊ ordinationibꝫ ⁊ elec
tionibꝫ illius intereſſe ⁊ ab eo iudicabitur ñ
a ſcdo. ar. lxx. di. c. i. et. ij. per totũ niſi cõ-
ueniretur ſuper beneficõ ſo vel ratõne ma-
leficij commiſſi in ſcda dyoceſi. ar. s. de fo.
com. ſane et. c. poſtulaſti. C. vbi de cri. a g.
oportet. autñ. qua in prouincia et. C. vbi in
rẽ. act. l. ij. tu autem dic ꝙ aliquis et cano-
nicus ⁊ p̄bendariꝰ p̄t eſſe in pluribꝫ eccleſijs
ſꝫ contra hãc opiniõꝫ obicit̃ de abſurditate
q̃ ſequit̃ qꝛ vnus p̄latus precipiet ꝙ fiat ſa-
cerdos alt̃ ꝙ remaneat in dyaconatu vnus
precipiet ꝙ negocia eccleſie ſue ꝓſequatur
in curia regis aliꝰ p̄cipiat ꝙ negocia alteriꝰ
eccleſie ſue in curia pape ꝓſequat̃ vnꝰ voca
bit ad electiõꝫ faciendam alter mandabit ut
ſtet ad ſuiendum eccleſie. ⁊ nemo p̄t duobꝫ
dominis ſeruire. ar. xxvj. diſ. c. ij. ſed dic ꝙ
p̄mo obediendum eſt et qꝛ ſꝰ eũ eligendo ſal
uo iur̃ p̄mi recepiſſe intelk̃. ar. s. de confir.
vti. uel. inuti. c. vltimo. s. de iuriur̃. tua ⁊. j.
de relig. do. qꝛ mo. niſi forte in ecc̃ia ſa eſſet
aliqua facienda nec̃ia nec p̄mꝰ ſentit incom-
modum. uel ſi ſentit modicum ſentit. Nam
tũc agendum eſſet cum ſuperiore ut ei coge
retur dare licentiam et forte ſi mora eſſet pe
riculoſa ipſemet poſſet venire contra man-
datum. Non eſt em̄ hominũ malicijs indul-
gendum. ff. de rei ven. in fundo. intellige ſꝫ
verum vbi neuter vel alteruter eorum re-
quirit reſidentiam alias ſi vterqꝫ requirit.
Dic vt no. s. de cle. nõ reſi. c. vlti. ad illud. c.
ſanctoꝝ. Re. qꝛ in vna eccleſia debet tantũ
intitulari ſeu denominari vt ibi dicit ⁊. e. di.
c. i. ⁊ ſimil̃ in prin. non debet in pluribꝫ inti-
tulari. Sed ex poſt facto bene licet plures
non iteꝝ fiet clericus ad titulum alteriꝰ ⁊ or
habere quo tamen non erant eiuſdem tituli
qꝛ cum iam factus ſit clericus ad titulũ vniꝰ
dines ad titulum prioris tantũ recipiet poſ-
ſet tamen dici ꝙ utramqꝫ p̄bendam haberet
in titulatã ⁊ uterqꝫ ep̄s poterit dare ordines
ſibi. ar. cont. s. de elc. dudum circa fi. non
obſtat quod neduiu cl̄ico. ſed nec laico altiꝰ
ep̄i lꝫ cõferre eccleſiaſtica ſacrã. j. de pe. et re.
dis. j. de proch. ⁊ alie proch. c. ij. iij. ⁊ iiij.
ſo. ex quo per electiõꝫ canonicã factus eſt ca
nonicus alteriꝰ ep̄i iam factꝰ eſt ei ſubditus
⁊ ideo non eſt ei dicendꝰ ordinare clericum
alterius ep̄i. ſed ſuũ. p̄t. n. ut dictum eſt eſſe
clericꝰ pluriũ ep̄oꝝ. Item nec ob. lxxj. di.
p̄matus. vbi. dicit̃ ꝙ nedum clericũ ſed nec
laicum p̄t recipere ſine cõmendaticijs literis
ſui epiſcopi. tu dic illud verũ eſſe. quantum
ad ordines ſed prebẽdã be ne dabit ſine eius
litteris. vl̄ tu dic illud loqui de ignotis cleri
cis vel laicis In clericis autẽ lrẽ notis ad q̃d
fruſtra littere requirentur ſed hoc non pro-
hibetur q̃n canonicus ⁊ iura canonicatus l̃
etiam prebendam in vtraqꝫ retineat. qd̃ em̄
in eodem capitulo ſequitur ꝙ ex diſpẽſaciõe
epiſcopi non poteſt fieri prebendarius in di
uerſis eccleſijs nõ obſtat. Voluit em̄ ibi aua-
ros notare qui prebendam vel beneficiũ pe-
tebant. non propter deum nec vtilitatem ec
cleſiaꝝ ſed propter fructꝰ tm̄ q̊s cum tali in
tentione nec de iure cõmuni nec ex diſpenſa-
tione tenere poſſunt. ſed ſi quis in habendo
plures canonicatus vel prebendas nõ atten
dat propriã voluntatẽ ſed dei et nõ propriũ
honorem ſed honus hoc ſine diſpenſatione
recipiet plures prebẽdas que non requirũt
reſidentiam. ar. vij. q. i. in ſcripturis et. c.
qui epiſcopatum et ad idem facit illud capi-
tulum qond dicit ꝙ poteſt epiſcopi diſpen-
ſatione fieri vt poſſit canonicus eſſe in pluri-
bus eccleſijs reſidentiam requirentibꝫ quod
veꝝ eſt vbi perſona bona eſt ⁊ induſtris et
litterata que meliꝰ poſſet et ſciret regere du
as eccleſias vel. x. q̃ alius vnam. Hoc enim
propter eccleſias fit non propter perſonam.
Hic em̄ cõmunis vtilitas prefertur priuate
vij. q. i. mutationes. ſic etiam dicimus in pre
bendis vt plures propter honorem dei ⁊ vti
litatem reipublice dentur et dari poſſunt. ñ
propter honorem perſone qꝛ ſtatutis ⁊c̃. lxj.
di. miramur. Añ. s. de elec. qualiter. Cõ
firmationem. dicebat em̄ ille qui excipiebat
ꝙ cum confirmatus eſſet. ſ. forte ab ordina-
rio ⁊ poſtea ipſa confirmatio ceſſata per ſu-
periorem forte ad quem fuerat appellatum
et ipſe poſt caſſationem miniſtrauit propter
ꝙ indignus erat promotõne. ar. s. de elec.
per inquiſitionem. ſed potes ex p̄te ita intelli
gere qd̃ fuerat appellatum vel negabat caſ-
ſationem confirmationis. Nam ſi caſſata fu
iſſet et non appellaſſet vlterius nõ audiretur
etiam ſi non miniſtraſſet.

Dilectus filius. Participatõe. i. voce

ĩ capitulo et conſtitib⁹ ⌊ Proximo · hoc vi-
detur contrarium ei qđ diximus · s · de conſti-
tutionib⁹ · c · cum · M · ſ · qñ vnus actus in-
teruenit et receptionis in canonicum ⁊ pro-
miſſionis prebende tunc viciosa eſt receptio
et nõ valet ſed hic fuit tm̃ vnus actus qꝛ ſemel
facta fuerunt et receptio et promiſſio et tñ
receptio tenet · ſo · nõ intelligimus vnũ actũ
pro eo ꝙ ſit facta ſunt · ſed qꝛ ſimul ſortiri de-
bent effectum · i · ꝙ tunc tantum habeatur
pro recepto et iura canonici adipiſcãtur cũ
prebenda vacabit et cum ea ſibi dabitur · qꝛ
tunc non eſt tantum promiſſio prebẽde non
vacantis · ſed etiam promiſſio canonicatus ñ
vacantis · ſed ſi actum eſt ꝙ ſtatim habeat iu-
ra canonicatus licet in continenti dicat ⁊ pro-
teſtatur expreſſe ꝙ tm̃ prima vacatura prebẽ-
dam habebit non eſt viciosa receptio ⁊ ideo
tenet ſed promiſſio eſt viciosa et ideo non te-
net vt hic et · s · de conſti · cum · M · Item hic
habes ꝙ licitum eſt recipere canonicos etiã
ſine beneficijs et ſic · j · e · dilectus · j · de con-
ceſ · pre · cum ſuper · Sed contra · j · e · c · j ·
vbi dicit ꝙ nõ debet eſſe canonicus ſine pre-
benda · et · s · e · relatum · § · fi · Item non de-
bent clerici plures inſtitui in eccleſijs ꝙ̃ de
eccleſijs viuere poſſunt · j · de inſti · c · i · et · c ·
autoritate · Item nec receptio debet fieri in
fraudẽ vacaturaꝝ · j · de cõceſ · pre · nulla et · c
conſtitutus · So · bene licet recipere ca-
nonicos ſine beneficijs vt inſtruantur in mo-
ribus et officijs eccleſiaſticis · et vt ſeruiant
prioribus canonicis et eccleſijs · s · de ma · et
obe · ſtatuimus · Sed ſi ſine cauſa faciant ſu-
perior caſſabit · et maxime ſi multos facient ·
ar · ff · de var · et extra · ord · cog · l · i · § · in ho-
norarijs et ſe · et · l · de aqua · et · l · ſe · et hic etiã
ſic probatur · qꝛ conſtat predictis ratõibus
eſſe illicitum niſi cauſa ſubſit · ergo ad officiuꝫ
iudicis pertinet illud caſſare niſi iuſta cauſa
probetur inſti · de offõ iudi · ⌊ Defraudetur
ſi oportunitas eſt dãdi alioquin expectabit
oportunitatem · s · e · relatum · s · de conſti · cũ
M · j · de conceſ · pre · cum ſuper · Nec autem
oportunitas non ſemper eſt qñ vacat aliqua
prebenda · Et aliqñ eſt ſine vacatione prebẽ-
de · vt no · j · de conceſ · pre · accedens ⌊ Pre-
bendam · queritur autẽ an hic canonicus poſ-
ſit petere prebendam primam que vacauerit
an ſit de gracia qđ hic dicitur Et videtur ꝙ
canonicus ius petendi eam non habeat qꝛ ſi
hic concederetur per cõſequens aperiretur
via vacaturis · R · e · ꝙ vbi prebẽde ſunt indi-
ſtincte nullum ius habet canonicus ſic rece-
ptus · ſ · non vacante prebẽda ad repetenduꝫ
eam · et qđ ſit hic de gracia eſt et de honeſta-
te ⌊ Contra · s · de conſtit · cum · M · Nam
ibi dicitur ꝙ canonici recepti ſine prebendis
habẽt ius ad petendum fructus ſuper excre-
ſcentes · ergo eadem ratõne ⁊ ad prebendã
quẽ vacauit · R · e · aliud in fructib⁹ ſuper ex-
creſcentib⁹ qꝛ illi rumpũt priuilegium ⁊ ita
cum ruptum ſit priuilegium cõmuniter per-
cipiet prebendam cum alijs cum ſit canoni-
cus et aliud in prebenda qꝛ per eius vacatio-
nem non rumpitur priuilegium ⁊ idẽ quod
dico in prebenda idem dico in porcionib⁹ pri-
uilegiatis · puta qꝛ priuilegium dicit ꝙ tan-
tum certe porciones fiant de redditib⁹ eccle-
ſie · Nam hee porciones quo ad prohibitio-
nes vacaturaꝝ eodem iure cenſende ſunt cũ
prebendis cum decre · j · de conceſ · pre · c · ij ·
Non tm̃ prohibeat prebendas vacaturas
promitti · ſed etiam miniſteria et eccleſias · et
idem intelligendum eſt de altaribus et offi-
cijs et de redditibus omnibus eccleſiaſticis
perſonis certis aſſignatis · et hee porcõnes be-
ne pñt dici prebende et redditus ſed ſi ñ eẽnt
ita porciones priuilegiate · ſed tm̃ conſequẽ-
tes ad numeꝝ canonicoꝝ · Tunc bene dice-
remus ꝙ ſi eſſet electus in canonicum vltra
numeꝝ ꝙ bene poteſt eciam petere porcõem
ſuam et ſi non vacet ibi prebenda vel cano-
nicatus vel porcio · qꝛ ex quo rumpit priuile-
gium in numero canonicoꝝ eodem modo et
in numero porcionũ · Ratio diuerſitatis eſt ·
qꝛ hic acceſſoria eſt talis porcio · et ideo ſub-
lato principali tollitur acceſſorium · s · de con-
ſti · tranſlato · cum ſuis concor · ſed in alio ca-
ſu etiam numerus canonicoꝝ eſt principale
et numerus porcõnum eſt principale ⁊ ꝙ di-
ximus ꝙ ibi non ſint porciones priuilegiate ·
et ꝙ ſtatim poteſt peti porcio intelligim⁹ niſi
aliter obtineat de conſuetudine approbata · Si-
cut eſt in vrbe · Nam cum ibi obtineat de cõ-
ſuetudine approbata ꝙ habeat canonicos
ſine porcionibus et ꝙ non teneretur ſic rece-
ptis dare porcionem · j · certum tempus ymo
aliqñ differunt vſqꝫ ad annum · Aliqñ vſqꝫ
ad duos vel plures annos · hij non poſſunt
petere porcionem ꝙ̃uis moriantur canonici ·
Et de hac conſuetudine loquitur · s · de con-
ſti · c · fi · et ar · j · de iurepatro · poſtulaſti · Idẽ
dicimus racione eiuſdem conſuetudinis et ſi
non ſit ibi certus numerus canonicoꝝ vel por-
cionum · Nec autem oportunitas non ſemp
eſt qñ vacat prebenda qꝛ aliqñ eſt ſine vaca-
tione prebende · vt no · j · de conceſ · pre · c · ac-
cedens · ⌊ Facultas · ſed nonne qđ irritauit
confirmat · ſ · promiſſionem vacature · R · e · ĩ
cum illud dicit qđ dixerat qꝛ addit de cotidi-
anis diſtributõib⁹ dandis · vel dic ꝙ hoc nõ
mandat ꝙ cum in poſteꝝ offeraꝫ ſe facultas
qđ detur ei prebenda · ſed cum tunc · ſ · qñ pa-
pa has litteras dedit ſi ſe obtulerit facultas
eccleſie qđ ſtatim detur ei · et ſic hoc verbuꝫ
obtulerit eſt preteriti temporis · Vel dic ꝙ
ſit futuri temporis · et tunc aliud eſt qđ man-
dat · ſ · prouideri cuꝫ ſe facultas obtulerit qđ
licet et qđ pluribus modis poteſt cõtingere

ſcilicet propter redditus ſuperexcreſcentes
propter nouam donationem de qua poſſit
fieri noua prebenda ⁊ aliud quod caſſat va
cature prebende expectatōnem qđ fieri non
licet·ar·j·de conceſ· pre·c·ij·ar·ad hoc·j·
ti·prox·preall·accedens·Vel dic ꝙ hec eſt
intentio decre·prouidere ne aliquis ſit cano
nicus et nihil temporale habeat pro benefi
cio et hoc videtur ſonare littera hec que di
cit ꝙ oppoſuerant ꝙ participationem habe
ret ſpiritualium ſed nullos fructus prebēde
Item et ibi indignum eſt vt ſit canonicus ⁊
prebende beneficio defraudetur et in ambo
bus locis ſumitur prebenda non pro iure p̄
bende diſtincte ſed pro qualibet re qua pro
betur ad ſuſtentatōem vite ⁊ ꝙ ſic intellige
re uoluerit·hoc ex eo apparet ꝙ multi clerici
ſunt et multe eccleſie que prebendas nō ha
bent diſtinctas et tñ ſunt canonici legitimi·
et eſt quaſi idem qđ dicit hoc·ca·et qđ dici
tur·s·e·cum ſm·et·c·non licet·vbi dicitur
qđ non debet aliqͣs clericus eſſe et non ha
bere alimonias· Item nota quid habeat
receptus in canonicum in eccleſia vbi nō eſt
certus numerus nec prebende diſtincte·

Item nota qđ in aliquibꝫ eccleſijs eſt cer
tus numerus canonicoꝝ ſed nulle ſunt pre
bende diſtincte·s·de vi·et ho·cle·c·qm̄ et
ibi ſi recipiant canonicos vltra numeꝝ habe
bunt partem de victualibꝫ que in menſa ve
niunt·ar·hic et·s·de conſti·cum·M·ſed tñ
ñ habebunt partē de hijs que diuidūtur in
ter canonicos tm̄ extra menſam ⁊ etiam ſi ea
ſint victualia vt granum·vinum et hmōi qꝛ
licet non ſint ibi prebēde diſtincte tñ ſm nu
meꝝ canonicoꝝ intelliguntur ibi eſſe porcio
nes·ar·s·de conſti·c·fi·ſed vbi ſunt preben
de diſtincte et ſine vlla detractione vl' diſtri
butione de omnibꝫ communibꝫ partem habe
bunt iſti canonici vltra numeꝝ recepti vt hic
et·s·de conſti·cū·M·j·de ver·ſig·cū olim
vbi de hoc et eſt ratio diuerſitatis qꝛ ex quo
diſtinxerunt prebendas nō debebant diſtin
cte eſſe porciones ſed ibi non erant perſone
vel prebende diſtincte iuſtum eſt vt ſm nu
meꝝ canonicoꝝ porciones ibidem diſtincte
et priuilegiate eſſe intelligantur niſi eſſent re
gulares qꝛ nec proprium habere pñt·xij·q
j·non dicatis et ſic eciam nec porciones di
ſtinctas nec priuelegiatas·xij·q·i·uolo·et
c·nō dicatis·Alij contra et licet porcio poſ
ſit dici prebenda et econuerſo·Hoc tñ dici
mus prebendam que diſtincta eſt in poſſeſſi
onibꝫ vel redditibꝫ certis et diuiſa a cōmuni
one collegij porcio autem eſt que ſic diuiſa ñ
eſt·ſed de omnibꝫ redditibꝫ communiter col
lectis detrahitur·

De fraternitatis⌊Eliguntur·iſta re
ceptio non habebit vnum ſenſum·ſcꝫ
ꝙ ambo ſtatim et ſimul ſunt canonici et pre
bendarij quod fieri ius prohibet propter ſe
ctōem prebendaꝝ·s·e·maioribꝫ et ideo caſ
ſatur vt in fine huius decre·ſed littera ſeqñs
innuit ꝙ eciam alium ſenſum poteſt habere
ibi·ſ·⁊ ſi vnus ⁊c·vbi innuit ꝙ et hūc ſenſuꝫ
poteſt habere ſcꝫ ꝙ vnus ſtatim ſit canonicꝰ
et prebendarius alius conſequenter eſſet ca
nonicus et prebendarius·ſed certe non eſt
veꝝ ꝙ iſte ſenſus eligatur de premiſſis ver
bis ſed dicit qđ iſte ſenſus non eſt tollerabil'
de iure·ſed contra·s·de cōſti·cum·M·vbi
expreſſe dicit qđ plures electi erant ad vnaꝫ
prebendam·ſo·ibi vl' dic ꝙ illud intelligitur
qñ expreſſe dixerunt in receptione ꝙ vnus
ſtatim debet eſſe canonicus et prebendarius
et alij ſtatim eſſent canonici ſed prebendas
haberent conſequenter quod ex cauſa lꝫ·vt
no·s·c·proxi·⁊ ſic loquitur decre·j·e·dile
cto vltra medium ⌊Turoñ·s·e·miramur
et·c·maioribꝫ vbi nota·⌊Lateraň·j·de cō
ceſ·pre·⁊ ec·nō va·c·ij·⌊Caſſanda·s·de
conſti·cum·M·contra·ſo·ibi·

Niſi ⌊Iuſticiam·hoc fecerunt quaſi ex
iuſticia cum eſſet canonice electus per
arbitrium eū non poſſet habere canonicam
inſtitutionem·j·de inſti·c·iij·s·de tranſla·
ſuper eo·nec poſſet ius vnius in alium tranſ
ferre⌊Prouidentiam·⁊ intellige eciam pri
orem et clericos eſſe canonicos ſeculares al'
eſſet contra·xij·q·j·nolo et·c·non dicatis
j·de ſta·mo·cum ad monaſterium ad fi·vel
dic qđ iſtos redditus non habebit ille cui aſ
ſignati ſunt vt propriuꝫ·ſ·qđ poſſit eos alijs
dare vel in teſtō relinquere ſed habebit vt di
ſpenſator et obedientiarius et qđ quandoqꝫ
placebit ſuo abbati poteſt illos ſibi tollere ni
ſi eſſent a papa confirmati et tunc papa ſine
iniuria quando vult pōt ſibi auferre·qꝛ ſub
eius obedientia eas intelligitur tenere⌊Cō
promiſſum·ita qđ metu pene vl' intereſſe ſtēt
arbitrio tā ca·ꝙ cōfirmatus et caſſatus qui
compromiſerunt⌊Vos eandem·ordinaci
onem vel compromiſſionem⌊Sectio·hec
eſt vna ratō quare vnum capitulum tenetur
toto tempore vite caſſati dare·xx·libras ſed
nō tenetur prior niſi tempore vite ſue qꝛ ha
bebat prior certos redditus qui diuidi non
poterant contra concilium turoñ·s·e·ma
ioribꝫ ſed capitulum mie eſt et alia ratio quia
quando fuit factum compromiſſum nemo
erat adhuc prior per eoꝝ compromiſſum nō
poterat ad hoc obligari prioratus·Sed pſ
ſona litigantis tm̄ Item cum ageretur de iu
re perſonali nō poterat obligari prioratus
vel ſucceſſor cum de eius vtilitate non agere
tur·ff·de pac·contra·iurgen·§·vlt·et·l·in p
ſona·§·j·Sed capitulum idem permanet·vt
patet·ff·de iudi·proponebatur et ideo ſe per
petuo obligar' poteſt et maxime ex cauſa pa
cis et pietatis ꝙuis poſſit reſtitui in integ·ſi

leſum eſſet vt no· s· de in inte· re· c· i· et per
totum·

NRo illoꝝ. Suaꝝ· no· ꝙ nomine ſuaꝝ
intelligantur omnes eccleſie prouincie·
etiam cathedrales· ar· s· de vſu· pal· c· i· Si
autem epiſcopo ſcribatur intellꝫ de eccleſijs
ſue dyoceſ. et non diſtinguimus an habeat
ibi collonem vel alius dummodo ſit in ſua ꝓ
uincia vel in ſua dyoceſi conſtituta et ibi ius
epiſcopale vel archiepiſcopale habeat· qꝛ ra
tione illius iuris comprehenditur ſub hoc
nomine ſuaꝝ· ar· ff· de contrahen· empt· et
ven· qui tabernas· ſed ſi ſint alique eccleſie
vbi nihil iur̃ habet forte ibi prouidere ñ poſ
ſet niſi dr̃etur in aliquam eccleſiam tue ꝓuin
cie· ſed alijs videtur qd̓ etiam per huiꝰ litte
ras non haberet poteſtatem prouidendi niſi
in eccleſijs vbi ad eum ſpectat collo· ar· s·
de of· or· licet in corrigendis· Unde dixerũt
quidam qd̓ papa hoc mandauit auctoritate
noſtra facias ꝓuideri· Nos dicimus quod
etiam ſine clauſula hac poteſt etiam in alijs ꝓ
uidere qꝛ ibidem contradictores ⁊c̃· Et ipſe
non poteſt eſſe executor cõtra ſe· ff· de arb·
l· vlt· no· quid poſſint executores per hanc
formam facias prouidere ſed quid ſi tm̃ eſſet
in litteris mandamus quatinus tali prouide
as in aliqua eccleſiaꝝ tuarum ⁊ forte idem·
Mandati· quod fecerat pro magiſtro pe
tro et vere illudebatur quia alios ſine mãda
to pape recipiebãt et eos de quibꝰ papa mã
dat irreuerẽter recuſabãt Inueſtiuit· no·
del· cui commiſſum eſt qd̓ alicui faciat aſſi
gnare bñficiũ poteſt illum pro quo ſibi ſcri
bitur de prebenda vel beneficio inueſtire vt
hic ſed ar· contra· s· de reſcrip· abbatem· ſꝫ
dic aliud eſſe vbi mandatur facias prouide
ri· quia tunc non poteſt prouidere nec inue
ſtire cum hoc non ſit ei commiſſum ſed tm̃ ꝓ
uideri facere· aliud autem qñ mandatur ali
cui ꝙ faciat competens beneſm̃ aſſignari vt
hic· quia tunc cum beneficium aſſignatũ ſit
annexũ canonicatui poterat inueſtire aliquẽ
de canonicatu· et per conſequens dabit pre
benda ei que eſt annexa canonicatui· i· q· iij·
ſi quis ob· Tacite eñ videtur dixiſſe des ei
ius inveſtigando eum et poſt de facto faci
as beneficium aſſignari quod annexum eſt
canonicatui· vel poteſt dicere ꝙ canonicatũ
iſtum contulerit archiepiſcopus de volunta
te epiſcopi canoñ· ad quem ſiue de iure ſuo
ſiue de iure ad eum deuoluto propter negli
gentiam canonicoꝝ pertinebat poteſtas eli
gendi· et dic ꝙ licet aliqñ non poſſit inueſti
re· ſ· quando mãdatur iudici ꝙ faciat alicui
prouideri vel ꝙ faciat aliquem in eccleſia re
cipi· s· de of· del· ſuper eo· poteſt tñ interdi
cere ne alium eligant· ar hic qꝛ exquo proui
ſio ſibi commiſſa eſt et omnia ad id facienda
s· de of· dele· c· i· Item q̃uis non ſit ſpecia

liter mandatuꝫ ꝙ ſuſpendat· eſt tamen iuxta
mandato prouiſſionis· ar· ff· iud· ſol· Iam
tñ· §· in hac· Item decre· dicit· ꝙ legatus ge
neralis poteſt ſibi prebendam reſeruare· vt
j· de iurepa· cum dilectus· ergo et eadẽ rõe
et ſpecial. del· in eccleſia vbi eſt mandatũ ſi
bi ꝙ prouideat alicui cum in ea eccleſia ma
iorem poteſtatem habeat q̃ꝫ generalis lega
tus· s· de of· lega· ſtuduiſti Contradicto
res· Nec ſententia ſic a iudice lata non com
prehendit niſi partes que fuerint in iudicio
vel illos qui fuerint vocãdi vel heredes eoꝝ
vel ſingulares ſucceſſores· Alij eñ non ſunt
de iuriſdictõne eius et hoc eſt forte ideo q̃re
ſucceſſores ligantur quia iudicium trãſit ad
heredes licet non arbitrium· ff· de arbi· ſi in
ter pellatur· §· vlt· et ſi ſit iudm̃ reale tñ trãſit
ad ſingulos ſuccẽores ſicut in perſonali qd̓ ñ
tranſit niſi ad vniuerſales· ff· de vi et vi ar· l·
i· §· ſi· ar· tamẽ contra· s· de of· del· c· i· vbi
dicitur ꝙ quoſlibꝫ perturbatores poteſt ex
communicare ſꝫ ibi loquitur de perturbato
ribꝰ iuriſdictõis et ibi notatur et· j· de peñ·
dilectus· Hic autem loquitur de perturba
toribꝰ partis videtur ꝙ in nllo caſu deberẽt
ferre ſententiam talem excommunico omnes
contradictores vel perturbatores tal. electi
cum tractus futuri temporis non pertinent
ad iudicẽ· ff· de vſur̃· l· i· in prĩn· ſed rñde vt
no· s· de procur̃· auditis· et· j· de ſepul· in no
ſtra· Sed et alia ratione videtur qd̓ nõ tene
at· Nam talis ſententia eſt conſtitutio· ſicut
et illa· Excommunico omnes qui furtum fe
cerint· vt· j· de ſen· ex· a nobis· ſed delegato
non licet conſtõem facere· ergo nec talẽ ſen
tentiam proferre· Solo non eſt coſtitutõ ⁊
hoc apparet ex perſona conſtituentis et ex
forma ſententie que non eſt generalis nec ꝑ
petua nec alia habet que in ea requiruntur·
vt di· iiij· erit autem lex· ymmo eſt ſententia
quod ex eo apparet quia cauſa cognita fert
et ſi feratur niſi cauſa cognita licꝫ teneat tñ
iniuſta eſt· xj· q· iij· c· j· ⁊ ſi ſuper alio ſine co
gnitione cauſe fertur· puta ſi preciperet qd̓
ei obediretur a quolibet et qui non obediret
ei talem penam pateretur· non credimus te
nere nec valere ipſo iure vt no· s· de in inte·
re· c· ij· cum cauſe eñ cognitõe legitime fert
j· de ap· perſona· Sed dices quare non ex
pectat probationem anteq̃ꝫ ferat talem ſentẽ
tiam Re· qꝛ ſic poſſet eſſe periculum ſi ſic ex
pectaret tm̃ ⁊ ponamus qd̓ melius faceret
ſi expectaret lata tam̃ et hõ teneret· ij· q· iij·
biduum· s· de ap· preterea· ar· ff· de euict·
l· ij· ad· l· acquil· in· l· illa acquilia· et nõ ex
tenditur hic generalis ſententia ante recep
tionem latam vel etiam poſt niſi in tempore
in quo ſentẽtia ferri poſſet· Item videtur qd̓
autoritate huius clauſule etiam poſt annum
in perpetuum poſtq̃ꝫ inueſtitus eſſet ⁊ etiã

poſtquam mandauit de eo recipiendo poſſit
excommunicare rebelles et etiam poſtꝙ ſen
tencia lata eſſet ſi eſſet nouum negocium ni=
ſi eſſet ferenda ſententia licet alr̃s non poſſet
tanq̃ȝ ille qui functus eſt officio ſuo niſi·j·
annum·vt·s·de of·del·in litteris ⁊·c·que=
renti·ſed nobis videtur ꝙ etiam poſt diffi·
ſententiã non poſſit niſi·j·annum·ar·eiꝰ ſdẽ
decre·querẽti·In alijs autem·ſ·qñ non ſer
tur diffinitiua ſententia ſed mandat eum re
cipi in canonicum poterit compeſcere con=
tradictores huiꝰ autoritate clauſule quoſqȝ
mandatum pape plẽ ſortiatur effectum·ſ·
ꝙ recipiatur in canonicum ſed exquo recep=
tus eſt q̃ȝuis poſtea moleſtent eum ſiue ſup
canonicatu vel alijs nõ poterit eos cõpeſce=
re ſi contrarium diceretur iam videretur eiꝰ
ordinarius eſſe et talia ſcripta redarguũtur
s·de reſcrip·ad hoc· Sed quid ſi aliq̃ de
canonicis ipſis receperunt et pape manda=
tum adimpleuerunt ⁊ aliqui non·Re·ꝙ ſu
per illos qui mandatum dñi pape adimple=
uerunt nihil vltra facere poteſt·etiam ſi mo
leſtent eum cum in illos functus ſit officio
ſuo in alios aũt põt·Item ſi illi qui recepe=
runt mandatum dñi pape et adimpleuerunt
etiam ſi eũ de nouo moleſtent ſuper fructibꝫ
prebende vel etiam ſuper ipſo canonicatu nõ
tñ pñt compeſci autoritate huiꝰ clauſule·qꝛ
non videtur ei commiſſum de futuro exceſſu
et tempus date inſpici debet·s·de reſcrip·
eam te·Illud autem qd̕ dictum eſt ꝙ non ex
tenditur hec iuriſdictio niſi contra certas p
ſonas ſm illos qui ſunt vocandi ⁊ quoſdaȝ
alios·Nos non credimus ꝙ hoc ſit verum
ymo ſalua opinione meliori·credimus ꝙ om
nes contradictores poſſint compeſcere etiã
quoſcũqȝ extraneos dummodo de facto cõ
tradicant non de iure·quia ſentencia lata in
illos qui de iure contradicunt non tenet cũ
in eis nullã habeat iuriſdictõem niſi contine
retur in litteris tacite vel expreſſe vel ſub ge
nerali clauſula et poſtea coram del·expreſſiſ
ſet·s·de reſcrip·paſtoralis·quia tunc ſiue
iuſta ſiue iniuſta teneret ſententia· In pre=
ſenti autem caſu vbi nõ mãdat de recipiẽdo
ſed ipſemet ipſum inueſtiuit ſatis credimꝰ ꝙ
poſſet contdictores ſue inueſtiture·j·annũ
excommunicare·vt ar·in preall·decre·que=
renti·⁊·s·de re·iud·qd̕ ad conſulẽ· Ser
uaſſe·de hoc no·s·de conſti·cũ acceſſiſſent
Recipiant·et ſic excõmunicati aliquẽ reci
piunt in canonicum ſed hec receptio non tri
buit ius vel quia iam erat canonicus per ve=
ſtituram ab archiepiſcopo factam al ſecus·
s·de eta·et qua·cum bone·vel dic excom=
municatos teneri ad ea que fiunt in eoꝝ pre
iudicium·s·de iud·intelleximus·vel dic ⁊
forte melius ꝙ nec receptionẽ nec inſtallocȝ
facit excommunicatus nec contradicit ꝙ ibi

dicitur et expone recipiant·i·donec cautõeȝ
faciant de recipiendo eum in canonicum pro
quo excommunicati erant et ſi preſtita cauti=
one et abſolutione velint appellare nõ audi=
untur niſi nouũ grauamẽ eis fieret·s·de ap=
pellatione queſtioni ⁊·c·prece·ſed obicies
ꝙ exquo pro manifeſta offẽſa eſt excommu=
nicatus videtur ꝙ ñ dȝ abſolui niſi prius re=
cipiatur·j·de ṽ·ſig·ex parte·ij·q·v·preſpi
ter ſi·ſed dic illã eciam in ſpiritualibꝫ non ha
bere locũ ut·no·s·de do·⁊·cõ·ṽitatis·quid
eñ ſi excõmunicatꝰ eſſet niſi ſe faceret ordina
ri debet ne promoueri antequã abſoluatur
abſit quicquid dicant predicti et expreſſe di
cit decre·ꝙ excõmunicati añ abſolucõȝ reci
pe debent illum in canonicũ pro quo ſñia la
ta eſt·s·de reſcrip·caplm·⁊ ideo dic ut ibi
no·⁊·s·in princi·hꝰ glo· Ad canonica=
tum·bene mandat dominus papa ꝙ huic dẽ
tur ea que pertinent ad canonicatum ⁊ nõ
ad prebendã·quia licet canonici infregiſſent
ſtatutum ſuum de certo numero·non tamen
fractum erat illud ſtatutum quo ad preben=
das·quia licet canonici qui habent certum
numerũ eligant ultra illum·prebende tamẽ
diſtincte ⁊ firme manent·s·de cõſti·cũ·M
·ſ·j·s·e·cum dilectus et no·de h̕·j·e·dilecto
⁊ h̕ executor de quo hic dicitur peccauit qꝛ
inueſtiuit eũ de prebenda uel dic ꝙ non erãt
ibi diſtincte prebende nec certus nũmerus
canonicoꝝ·⁊ ex hoc dico ꝙ ſi impetrarẽtur
littere in aliqua eccleſia in qua canonici ſuũ
ſtatutum infregerũt eligendo vltra numeꝝ
ꝙ adhuc ſalua manet eis exceptio vt preben=
da nõ aſſignetur vltra numeꝝ ſed nõ manet
eis ſalua quin eum recipiant in canonicum·
ar·preall·de cre·cum·M·⁊·s·e·dilectus·
Uis queſtionibꝫ nihil no·

Ccedẽs Vel aliꝰ mag·q·d·meliꝰ eſt
ꝙ inueſtitor dicat inueſtimꝰ te p̲ tali ab
ſente ꝙ ſi dicemꝰ inueſtimus talem abſentem
per te ⁊ hoc poteſt inteligi verum ubi procu=
rator habet mandatũ·ff·de dona·qui mihi
ff·de acquir·rerum·do·ſi procurator·quã=
uis videatur dicere ꝙ etiam cum mandato non
tranſit dominiũ·ff·de acquir·re·do·res ex
ſed illud intelligimus qñ non habet ſpeciale
mandatum de aliqua re emenda·ſed quid ſi
conſanguineꝰ etiã ſine mandato noĩe abſen=
tis recipiat inueſtiturã non credimꝰ abſenti
acquiri prebendã·nam lȝ talis agere poſſit
ut·ff·de procur·i·ſed et hee pſone·et reſcp=
tũ impetrare·s·de reſcp·nonnulli·ſ·ſi·non
tamen acquirũt dominiũ nec etiam canonica
tum qui ſolo conſenſu eligenciũ·et electi ac=
quirit·ſȝ q̃ritur an teneat ſi poſtea ratũ hũit
ille cuiꝰ nomine recepta eſt inueſtitura ſi priꝰ
alij eſſet collata·ſed nec hoc credimus ꝙ eis
liceat a primo facto recedere ut·no·s·de elc
cum inter cano·vbi de hoc·

DIlecto fi· ⌊p·legatus·legato nõ fuit
licitũ infringere priuilegiũ canonicoꝝ
cum ad eos ſpectaret electio·id circo nõ va
luit ꝙ factum eſt de celerario·ſed ſi canoici
feciſſent cũ ad eos ſpectaret electio teneret
canonicatus·et non dio prebẽdaꝝ quia pri=
uilegio pro ſe dato poſſunt renũciare·s·de
conſt·cum acceſſiſſent·uel dic ꝙ idcirco fuit
caſſata quia ambo fuerunt electi ad vnum iꝰ
in diuiduum prebẽde diuidendũ de hoc no·
s·de conſt·cum·M·⁊·s·e·cum dilectus·
⌊Generalis·cuiꝰ conſenſus nõ preiudicat
epiſcopo cum ei ſpecialiter commiſſum nõ fu
iſſet·ſed plus dico ꝙ nedum procuratoris ſꝫ
nec epi conſenſus prodeſſet in hijs que circa
ius fiunt·ff·de cond·iud·ſi procurator·ff·
de hijs que in frau·cred·ſi pater filio ⌊Ad
oſculum·vehemens eſt preſumptio contra
epiſcopũ·ar·j·de hijs que fi·a ma·par·ca·
ex ore·j·de priuil·cum olim·C·de acquir·
poſ·l·i·C·de pa·po·ſi filium·xx·q·i·quẽ
progenitores·Re·epiſcopum ignoraſſe eũ
non fuiſſe canonice receptum·ff·de int·act·
de etate §·vlt·Item talis receptio ad oſculũ
nõ facit canonicum ſed legitima electio·ar·
C·de lib·cã nõ idcirco·ff·de decur·heremꝰ
vel dic nedum per tacitum conſenſum ſꝫ nec
per expreſſum hunc contra tenorem alteriꝰ
conſilij poſſe habere ius in prebẽda·s·e·tue
et ideo ſemper contra eũ pt dici·ſ·mînꝰ ca=
nonicam electionem⌊Moleſtatione·inten
tabat·iſte interdictum vti·po·nam epiſco
pus eum vt canonicum non tractabat ꝉ etiã
aliter eum in poſſeſſione iur canonicatꝰ mo=
leſtebat vel ſuper hoc implorabat officium
iudicis·vel melius epiſcopus agebat quaſi
negatoria contra clericum vel clericus con=
feſſoria cõtra epiſcopum ⌊Turoñ·s·e·ma
ioribꝫ⌊Lateranñ·j·de conceſ·preb·c·ij·Et
iſte celerarius conferri deberet ꝭs·quia ab hꝯ
reſignauit celarius ius vt nepos archiepiſco
pi haberet vt in prin·huiꝰ decre·habetur·
⌊Non eſt certus·idem et ſi eẽt certus ibi
numerus prebẽdaꝝ vl etiam canonicoꝝ vel
vtriuſqꝫ·s·de conſti·cum M·Nam ſemper
eligendo canonicum vltra numeꝝ valet ele=
ctio·Sed priuilegium rumpitur quantũ ad
certum numeꝝ canonicoꝝ ſed nõ rumpitur
priuilegium canonicoꝝ quantum ad ius ca=
nonicatus·ſed durat quo ad numeꝝ preben
daꝝ vt hic bene colli·s·e·dilect·⁊·s·de
conſti·cum·M·racõ diuerſitatis eſt qꝛ cum
non obſtante certo numero teneat electio q̃
ad canonicatum rumpitur priuilegium eligẽ
do quo ad ius canonicatꝰ ſed eligendo plu=
res ad vnam prebendam vacaturam vel etiã
non vacantẽ vltra numeꝝ non tenet electio·
vt hic quia eſt contra concilium turoñ·vl la
tum vt primi ſit niſi vellet ex cauſa nouũ ius
prebende ſtatuere·j·e·vacante·Et ideo cũ
non teneat electio non rumpitur priuilegi=
um·Item ratio quare tenet electio quo ad
ius canonicatus et non quo ad prebendam
eſt quia ſic etiam ſtatutum eſt in prebendis·
j·de conceſ·pre·c·ij·s·e·maioribꝫ·ſed in ca
nonicatu non ſic ſtatutũ eſt·et hocipſum iu=
ſte cõſtitutum eſt qꝛ cum prebende maxime
conſtant in rebꝫ corporalibꝫ·i·q·iij·ſi quis
obiecit nõ poterat ius prebẽde fieri niſi poſ
ſeſſiones prebende alicuius diuiderẽtur et hꝯ
eſſet malum ꝙ vna prebenda eſſet pinguis et
alia pauper·s·de conſti·cum omnis·Non
tñ dicimus malum ſi de omnibꝫ prebendis ꝉ
vna pinguiori alij vellent vnam nouam pre=
bendam facere qm̃ bene poſſent·j·e·vacan=
te·ius autem canonicatꝰ quod eſt incorpora
le et indiuiſibile multi poſſunt ſine dampno
alioꝝ habere et ideo aliud fuit ſtatutum in
iure canonicatus et aliud in prebendali·ſed
melius dicitur ꝙ hoc ñ facit vim quin ples
poſſint eligere vno ſolo iur vacante ſi hoc in
tẽderent et exprimerent eligentes·ſed hꝯ nõ
exprimebant nec hoc preſumitur intendere·
niſi exprimant nec eſt contra·s·de conſti·cũ
M·§·i·quia et ibi hoc expreſſerũt⌊Deſint
Et ideo licet in aliqua eccleſia vbi nõ eſt nu
merus certus canonicoꝝ ſint plures canoni
ci et vnus moriatur nõ valent littere ſi impe
trantur ſuper canonicatu illius alicui confe=
rendo quaſi vacet qꝛ non vacat ymmo cẽ de
ſijt vt hic dicit·ſecus autẽ eſſet ſi ibi eſſet cer
tus numerus canonicoꝝ quia nõ deſijt ſi va
cat⌊Ad illud·i·ad prebendam vacantem·
Sed ad ius canonicatus vna ſola prebenda
vacante poſſunt plures eligi·s·de conſti·cũ
M·j·e·c·proxi·al ſecus vt ibi no·melius le
gitur ꝙ non poſſunt ad vnum ius canonica
tus eligi duo·ſ·ꝙ duo canonici ſic electi ha=
beant tm̃ vnã vocẽ in electionibꝫ ⁊ in alijs·
et qd in oĩbꝫ ambo fungãtur tm̃ vice vniꝰ
ſed bene poſſunt fieri duo canonici qui vo=
ces habeant vel haberẽt licet vna tantũ vel
nulla prebenda vacet·Item no·qd licet poſ=
ſent plures canonicos facere vna tm̃ preben
da vacante tñ non poſſunt plures ius cano=
nicatus dare ad vacaturã·j·de conceſ·pre·
nulla·nam canonicatꝰ miniſteriũ eſt⌊Spe
ctat·cum conſenſu tamẽ eoꝝ quoꝝ intereſt
⌊Augmentare·ordinando qd vbi ſunt·x·
prebende ſint·xj·⌊Statutum·no·qd ſi in
aliqua eccleſia ſit certus numerus canonico
rum iuramento firmatus·et alius eligatur
ſuper numeꝝ·non tenet electio et idẽ ſi nu=
merus ſit confirmatus autoritate pape cum
clauſula ⁊ ſi aliquid factum fuerit cõtra nõ
valet·Licet em̃ non ſit firmatus iuramento
al em̃ ſecus vt hic et·s·e·pro illoꝝ·s·de cõ
ſti·cum acceſſiſſent·et·c·cum·M·Secus
autem ſi q̃s iuraſſet non vendere libꝝ ſuũ et
poſtea venderet nõ teneret venditio·Dicũt

einni ſpeciale in ſpiritualib⁹ vt non valeat ꝙ
in eis fit contra iuramentum proprium· Alij
dicunt ꝙ etiam receptio in canonicum cōtra
iuramentum proprium factum tenet· ⁊ hec
eſt allegatio· ſi autem ad prebendam electus
eſſet vacaturam vl' etiam plures ad vnā diui
dendam eſſent electi caſſanda eſſet electio vt
s· e· tue ⌊ Si quicꝙ· hoc certum eſt ꝙ con-
tra iuramentum venire non pn̄t ſi eſt bonū
et licitum ymmo ⁊ ſi eſſet temerarium al' ne-
ceſſarium non licet venire contra ſine ſuperi
oris autoritate· vt no· s· de elec· per venera-
bilem· Itē nulla alia ratio videtur quare ca
nonici venire nō pn̄t cōtra priuilegium ſibi
cōceſſum qn̄ eſt ibi preſens clauſula ſicut qn̄
eſt ibi clauſula pn̄t contrauenire· s· de cōſti·
cum acceſſiſſent· C· del'· qd' fauore niſi quia
forte hoc ſtatuere uoluit de nouo in fauorē
eccleſiaꝝ ⁊ ad confirmandaꝫ inconſtantiam
eligentium et poteſt dici ꝙ illud qd' hic dici-
tur locum habet in omnib⁹ priuilegijs ⁊ cō-
firmationib⁹ conceſſis eccleſijs vbi preſens
clauſula continetur· hec clauſula facit ꝙ ca-
nonici ſuo facto contrario nō pn̄t rumpere
priuilegium vt hic apparet et dicunt quidā
ꝙ hoc decretū poteſt apponere non ſolum
papa ſed etiam quilibet alius iudex etiā del'·
de hijs que ad ſuam iuriſdictōnem pertinēt
ar· vij· q· i· preſentium et q2 frater· C· de iu
di· properandum· § ſm autem reus abſuerit
ymmo etiam quilibet priuatus poteſt inter-
ponere decretum hoc· ff· del'· iij· l· ſi quis in
prin· ⁊ l· q2· ſed ſciēdum ē ꝙ hoc decretū ma
iores vires habet qn̄ cum cauſe cognitione
fit· vt no· j· de qui· ma· ac· poſ· cum in tua·
j· de deſpon· impu· ad diſſoluendum ⌊ Vn̄·
ſententia pape ⌊ Silentium· hoc apparet ꝙ
non fuit actum interdicto vti poſ· in quo n̄
fuiſſet condempnatus niſi ad ceſſandum ab
inquietatione et non ad intereſſe· ff· vti poſ·
ſi duo § fi· ſed fuit actum confeſſoria ul' offi-
cium iudicis imploratum ſm tenorem legis
C· de inge· ma· diffamari ⁊ ſecundum hos
modos agendi bene habet locum hec ſn̄a·
ſed expone ꝙ precedit ad reſtitucioꝫ eorum
que rōne inſtitucōis predicte tenebat· i· amiſ
ſioꝫ poſſeſſionis prebende ⁊ aliorū iuriū ad
prebendā pertinēcium ⁊ hoc bene potuit pe
tere eps ad cui⁹ coll'oꝫ pertinebat coll'o pre
bendarū et quod imponeretur ei ſilenciū ut
ſtatim ſequitur alias autem ad reſtitutōꝫ ſibi
faciendam proprie ſūpto uocabulo non poſ
ſent agere eps cuꝫ ea ſibi reſtituēda nō eēnt
ad inburſandum ſed prebende ſed ſi nomine
prebende egiſſet qn̄ bene poterat· j· de ſuc·
ab inte· c· i· et· c· ſi· et· s· de of· or· cum nos et
tunc proprie ſumitur verbū ad reſtitucōneꝫ
eoꝝ ⁊c·
Vacante· ⌊ Duas· prebēdas ⌊ integre
quia ſimpliciter elegerant eos in cano-

nicos non ad vnam prebendam uel ad q̄m· ſi
eīn elegiſſet eos expreſſe ad vnam prebendā
non ualeret electō ſic· s· e· c· proxi· § i· vel
dic ꝙ lꝫ n̄ valuerit talis electō de rigore iur'·
s· e· tue· de equitate tamen debet eis proui-
dere et· s· e· inter cetera· vel poteſt dici ꝙ be
ne fuit intentio eligentis ꝙ due prebende ex
vna fierent et hoc nō ſufficit niſi pre hita ꝓ-
uentuum ratione ita videlicet ꝙ congrue fie
ri pn̄t et hoc caſu ſcꝫ qn̄ vna prebenda inſuf
ficiens eſt diuiſa et duob⁹ data dici poteſt ꝙ
ſic diuiſam prebēdam vterqꝫ poſſidebat ſed
q̄ꝑcito poterit ſiue per vacationē vel alio mō
non tenebatur integrare prebendam vel dic
melius ꝙ bene potuit epus diuidere vnam
prebēdam in duas· j· de exceſſi· pre· ſicut vni
re· et ſic hic bene tenuit diuiſio et idō ambo
remanent legitimi canonici ſed q2 referebat'
pape ꝙ licet epiſcop⁹ cum capitulo poterat
diuidere· non tamen bene fecerat q2 nimis
parue erant et alie inequales qd' eſſe non de
bet· s· de conſti· cum oīs et ideo papa man
dauit de hoc inquiri et mandauit prebendā
integrari ſi ſic eſſet veꝝ et alijs equiparari
Quilectus ⌊ Tempore quo· no· hic
conſiderari tempus receptionis littera
rum et· s· de ap· vt debitus honor· ⁊· s· de
reſcrip· capl'm aliqn̄ cōſiderat' tp̄s date vt· s
de reſcp· eā te· s· de in inte· re· cum ex litte-
ris in fi· Aliqn̄ tempus citationis· s· de offi·
del'· gratum· s· de fo· compe· propoſuiſti·
ff· de re iud'· l· ſi quis poſtea· Aliqn̄ tempus·
lit'· cont'· ff· de neg· geſ· l· litis· j· de ver· ſig·
ſi ex parte· ff· del'· i· l· ſi plurib⁹· Aliqn̄ tem-
pus ſententie· vt· ff· de pig· act· ſi rem· ff· de
poſtl'· l· ſi vo· ff· d' in rē· v· l· ſꝫ dicend'· ff· de
du· re· l· ex duob⁹ ⌊ Miſiſſem⁹· no· ꝙ iſti ca
nonici n̄ obedierūt huic ſimplici mādato idō
tenentur ei prouidere de omnib⁹ redditibus
et hoc eſt in penam illoꝝ canonicoꝝ qui cuꝫ
nullam excuſationem haberent mandato pa
pe contēpſerunt obedire· s· de reſcrip· ſi qn̄
et· c· cum a deo et hoc eſt conuenientior pe-
na que eis imponi poſſit cum in hijs delique
rint· s· de tempo· or· litteras· ſed et aliam im
ponere poſſet q2 in re· ſ· in prebenda nullū
ius haberet iſte impetrās qd' ex eo apparet
q2 coll'o de ipſa alij facta tenet vt hic in fine
dicitur et no· s· de reſcrip· capitulum et ad
hoc facit· s· de reſcrip· conſtitutus· ar· con-
tra· s· de reſcript'· in litteris· vbi dicitur· ꝙ
ſucceſſor concedendo monitorias inceperat
et de honeſtate factum predeceſſoris ſucceſ
ſor exequi tenetur niſi aliqua iuſta cauſa cō-
trafaciat· lxiij· di· adrianus· Sed tn̄ ex hoc
nō ſequitur ꝙ habeat ius in re ⌊ Sufficiēs·
nec aliud legitimum ſibi obſta ⌊ Recepi fa
ciatis· Ille eīn nondum receptus erat in ca-
nonicū et iō non datur ei prebenda vacans
ſed tenet coll'o alij facta de illa vt hic· Sed

ſecus eſſet ſi receptus eſſet in canonicum
autoritate litteraꝝ dñi pape · qꝛ tunc credi-
mus ꝙ haberet accõꝫ ad prebendam poſtea
vacantem petendam ſi alius eum non prece
deret in receptõne · ar · s · e · relatum · et · c · di
lectus · j · de conceſ · pre · cum ſuper qõne · s
de conſti · cum M · Nam licet ñ habeat ius
in prebenda niſi ſibi aſſignaretur · vt in p̄all̄ ·
decre · dilectꝰ · Tamen ille ad quem pertinet
coll̄o prebendaꝝ nõ habet tunc poteſtatem
conferendi eam niſi canonico qui iam recep
tus eſt in prebendam canonice · ſeruata tñ di
ſtinctione que no · s · de maio · ſtatuimꝰ aget
ergo cum eo ad quem pertinet vt ſibi eam
aſſignet ſi nõdum obtulit eam alicui alioq̄n
aget cum ſuperiore vt eam igit̄ aſſignet ⁊
poſtea aget cõtra detentorem prebende ar ·
j · de iurepa · nullus · Alij tñ dicunt ꝙ ſine ali
qua aſſignatõe aget contra detentorem pre-
bende · ar · s · e · inter cetera · Poteſt · n · dici
ꝙ quilibet receptus in canonicum ius habꝫ
in prebenda que ſibi ſuo ordine deferenda ē
cum connexa ſint iura canonicatus ⁊ prebē
de licet aliq̄n differantur coll̄oes prebenda-
rum · s · e · cũ dilectus · Et ſic apparet ꝙ ma-
le faciũt iudices qui deputantur executores
pluribꝫ receptis in canonicos qꝛ quilibet ex
ecutor excõmunicat illum ad quem pertinet
coll̄o prime prebende que vacabit niſi eam
conferat illi cuius executor eſt · Nam ſolius
primi executio iuſta eſt exquo ad primũ mã-
datum eã aſſignauit ſine dolo deſijt eã poſſe
alijs aſſignare · vnde ſi decetero alij executo
res ei precipiant ꝙ alijs conferat · et ſi prop
ter hoc eum etiam communicẽt malefaciũt ·
niſi forte cum contraria mandata reciperet
malicioſe et manifeſte iniuſtum mandatũ im
pleret et iuſtum poſtponeret is qui iuſte mã
dauit poteſt manum mittere in eos · s · de re
ſcrip · cum contingat Item videtur ꝙ hic re
ceptus in canonicum contra eum qui eam
contulit alteri non habet actiõꝫ niſi forte de
dolo vel in factum vel ad expenſas · ff · de do
lo · l · i · ſed tñ dicimus ꝙ collator bene poteſt
aſſiſtere ei cui contulit in cauſa ſicut vẽditor
emptori a quo res vendita vendicatur qꝛ p̄t
ſua intereſſe · ff · de euic · ſi rem q̃ mihi · § ſi · ſi
eñi emitteretur prebenda ab eo teneretur ſi
bi in conſimili prouidere · s · e · inter cetera ·
ſecus autem dicitur in electionibꝫ qꝛ illi bñ
poſſent principaliter ſuam electionem defen
dere et proſequi · s · de elect · ſuper eo · et · c ·
dudum ro · ubi no · et eſt racõ diuerſitatis qꝛ
non dicitur electio perfecta quouſqꝫ ſit con
firmata et ideo electores electionem defen-
dunt et proſequũtur tanq̃ factum propriũ
quouſqꝫ fuerit cõfirmata ſed poſt confirma
tionem ſi ageretur cum electo non vacaren-
tur canonici nec etiã ad defenſionem admit-
terentur qꝛ functi ſunt officiõ ſuo · et idem di
cimus in eo qui contulit beneficium ⁊ in cõ
firmatore · ſ · ꝙ non competit contra eos ac-
cio aſſignari prouentus vel dic ꝙ nec ꝓmo-
nitorias nec p̄ceptorias litteras obtinet iſte
clericus qd̄ hic dicitur niſi in litteris eis dire
ctis contentum fuiſſet alioquĩ damꝰ talli in
mandatis vt vos ad id compellat ſed ar · cõ
tra · s · de reſcrip · capitulum · Dicũt quidam
ꝙ condõne ex hac decre · poteſt quilibet pro
quo ſcribitur monitorie agere et cõſequi qd̄
in hac decre · continetur ſed certe hoc nobis
non placet qꝛ iam etiam fruſtra eccleſia darꝫ
executorias licet quãdoqꝫ papa det monito-
rias non tñ dat executorias · Alij dicunt · ꝙ
collator beneficij qui ſine cauſa noluit imple
re mandatum pape in preiudicium impetran
tis litteras peccauit in eũ et ideo tenetur cri
mine ſtellionatus et ad hanc accuſationẽ cri
minalem vel denunciationem ciuiliter proſe-
quitur impetrans ſed caueat ſibi impetrans
quia non obtinebit neqꝫ in accuſacõne neqꝫ
denunciatõne niſi probauerit eum malicioſe
nõ obediſſe qd̄ eſſet difficile tñ multas poſſet
habere excuſationes · vt patet · s · de reſcrip ·
ſi propo · s · de eta · et qua · accepimus · Hic
aũt manifeſte apparuit pape de malicia capi
tuli ſi ſine cauſa alium recipiunt poſtpoſito
mandato pape · Et dicunt quidam ꝙ h̊ dici
tur tm̃ locum habere q̃ndo preceptorie lit
tere impetrantur · ar · s · de reſcrip · capitulũ
Nam nemo aſtringitur ex conſilio · xiiij · q · i ·
qd̄ de recur · ff · man · l · ij · § · i · et eodem modo
non debet aſtringi monicione · ſed alij contra
dicunt · ſ · ꝙ monicioni pape ſemper obedien
duꝫ eſt que eſt pura ⁊ ſimplex ⁊ maxime qꝛ
non eſt ſine mandato · lex aũt · ff · ⁊ · c · loquũ
tur in cõſilio quod datur in fauorem eiꝰ cui
conſulitur · Alij autem dicunt nihil hic fieri
de neceſſitate iuris ſed de gracia ⌊ Preben-
dali · dic vt no · s · e · inter cetera ·

De multa ⌊ In lateranñ · concilio · s · de
cle · non reſi · qꝛ nonnulli ⌊ Curam ani
maꝝ hic large ſumitur cura animarum ſiue
in foro p̄niali habeat curam animaꝝ ſiue al̄s
s · de elec · dudum ro · et nõ eſt vis ſiue roma
ne eccleſie habeat curam animaꝝ ſiue in villa
ſiue illius ville eccleſia eſt ſiue alterius ſicut
patet in preall̄ · decre · dudum ro · vbi dicit̄ ·
ꝙ archidyaconus in archidyaconatu ſuo ñ
habuit aliquam eccleſiam ſed ius archidya-
conale tm̃ et ſic eſt in dyoceſi pictanẽ · vbi
ſunt archipreſ biteri q̃ nunq̃ habent aliquã
eccleſiam ſpecialem cui preſint ſed habent iu
riſdictionem ſpecialem ſuper multa loca · vt
s · de elec · dudum · ij · § · tandem · et · s · de offi ·
ar · c · penulti · et finali · Item non eſt vis ſiue
ſit eccleſia baptiſmalis ſiue capella tantũmõ
dum habent curam aliquoꝝ parrochianoꝝ
Item non eſt vis ſiue habeat parrochianos
de facto ſiue ñ dummodo parrochiã habet

ſit quia ius parrochiale habet ⌊ Et recipiat·
no·ſolam receptionem in aliqua eccleſia ſine
conſenſu nō ſufficere ad hoc ꝙ prima ſit pri
uatus·ſed videtur ꝙ neceſſarium eſt etiā ꝙ
poſſeſſionem habeat ſecunde vel per eū ſtet
quo minus habeat·ar·xxj·q·ij·ſi quis iam
tranſlatus et no·s·de elec·cum in cunctis
et·xcij·di·ſi qui epiſcopi·et·c·precedendū
et·c·ſe·ſed hoc nō credunt alij cum per cō
ſenſum contractum ſit matrimonium·ar·s·
de tranſ·epi·inter corpora vel contra aliud
ius ſit ei acquiſitum adminiſtrandi·ar·s·de
elec·cum in cunctis et hoc intelligunt qui-
dam verꝫ niſi adhuc cōtra eum excipi poſſit
puta qꝛ electus ſit in archidyaconum vel in
archipreſbiterꝫ et nondum habet eundē or
dinem quem dignitas requirit et tunc etiam
ſi transferatur corpore cū contra eum excipi
poſſit quouſqꝫ tranſeat tempus infra qd de
beat ordinari non credunt poſſe cōferri pri
ma beneficia·ar·eius quod dicitur in epiſco
po·s·de elec·cum in cunctis·melius credi
mus ꝙ ſtatim poſtꝙ habet beneſm animarꝫ
curam habens priori ſibe ſtatim vacat nullo
tempore pretextu ordinationis expectato·
nec eſt ſimile de epiſcopo et alijs inferioribꝫ
qꝛ electus et confirmatus in epiſcopum nō
eſt epiſcopus niſi ſit cōſecratus in epiſcopū
ſed archidiaconus ꝙcito eſt confirmatus eſt
verus archidiaconus et omnia que pertinēt
ad dignitatem facere poteſt nec poteſt de-
cetero contra eum excipi ꝙ non ſit archid·
licet poſſet excipi ꝙ non ordinetur qꝛ eſt cri-
minoſus ſicut cōtra quemlibet etiam nō ar-
chid·excipitur ar·s·de ap·conſtitutis·§ fi·
Sed quid ſi ex diſpenſatōe longo tempore
differatur ordinatio epiſcopi nunquid inte-
rim vacabunt beneficia·Re·ymmo vaca-
bunt et tanꝙ vacantia alijs conferentur qꝛ
diſpenſatio eſt reſtringenda vt non extenda
tur ad retentionem beneficiorꝫ·ar·j·de con-
ſang·et affi·qd dilecto·Si autem per infir-
mitatem vel alio modo impediatur eius or-
dinatio tunc nō credimus ei currere tempꝰ·
ar·j·de conceſ·pre·qꝛ diuerſitatem·Item ꝙ
diu litigatur non conferentur beneficia eiꝰ
ſi nō eſt adeptus poſſeſſionem ſcde ſed ſi ha-
bet poſſeſſionem licet litigetur de ea videtur
ꝙ ſtatim poſſint eius beneficia conferri·xxj·
q·ij·ſi quis iam tranſlatus·s·de elec·cuꝫ in
cunctis·nec valet ſi dicas ꝙ exquo poſtea p
ſententiam apparet ſcdam prouiſionem nō
tenere non debet tollere primā qꝛ in culpa
fuit attemptando partem litigioſam·vel qꝛ
de hoc plenius non inquiſiuit de hoc no·s·
de reſcrip·in preſentia quidam etiam credūt
ꝙ ſit neceſſe vt habeat adminiſtratōnem ma
ioris partis rerꝫ eccleſie ſcde ar·s·de reſcp·
c·ſi·Sed illud no·ꝙ benefaciet primus pre-
latus ſi dum litigatur commendat ei primam

eccleſiam cum ſit huius iuſta cauſa commen
dationis·j·de accuſa·ſi conſtiterit·⌊ Con-
tenderit·contendendo de iure ſi non habeat
diſpenſationem ⁊ intelligimus ſi preſtiterit
vſqꝫ ad lit·conteſ·ar·ff·rem ra·ha·amplius
ff·de iniuſ·uo·ꝙuis et hic ſatis innuitur ex
illo verbo hic poſito ⌊ Spolietur·ſ·per ſen
tentiaꝫ ⁊ ſic videtur ꝙ neceſſe eſt ad hoc vt
locum habeat hec decre·ꝙ contenderit in
iudicio ⁊ ꝙ non ipſo iure ſit priuatus ꝉ dic
ꝙ ex ſola retentione eſt priuandus etiā ſi qū
incipit conueniri voluit dimittere cum ſatis
manifeſta cauſa priuationis appareat·ſ·qꝛ
canonici non obediunt·Item qꝛ furtum cō
mittit in rebus prioris eccleſie qua priuatus
eſt·s·e·cum iam dudū·i·Re·⁊·s·de elec·
dudum ſꝫ quid ſi ſcam eccleſiam inuaſit pro-
pria autoritate·ar·ꝙ ipſo iur̄ videtur primā
a ſe renunciaſſe·xxj·q·ij·ſi quis iam·Alij tn̄
contradicunt quando propria autoritate in
uaſit·ſi non propria autoritate inuaſiſſet·ſꝫ
autoritate ſuperioris cōfirmatus eſſet·⁊ tūc
ꝙuis al' nulla eſſet electio vel talis eſſet ꝙ or
dinari non poſſet ad ſcam eccleſiam cuꝫ ipſo
iur̄ renūciaſſe videtur priori qꝛ ad hoc ꝙ re
nunciaſſe videatur ſufficit ꝙ autoritatem vꝉ
iuriſdictionem ſuperioris al' tuicionem iudi
cis habeat in ſcda·ar·ff·quod cum fal·tu·
l·i·§ fi·⁊ ar·s·de tranſl·c·quanto·Quid
ergo dices in caſibꝫ etiam qui hodie accidūt
in regno vbi licet interdictum ſit regnū in
omnibꝫ caſibꝫ ſit generaliter interdictum eli
gere multi eligantur ⁊ aliqui confirmantur
per metropolitanum ⁊ adminiſtrāt nunꝙd
elapſo tempore de cōſecratione epiſcopi va-
cant taliter confirmatorꝫ beneficia·ar·ꝙ ſic
ff·de dona·inter vi·⁊ vx·l·iij·§ uideamus·
in autn̄·de reſti·et ea que pa·§ fi·⁊ facit·j·
de exceſ·pre·tanta ⁊ de tranſac·c·quanto·
ꝙ aūt prima vacet ſcam de facto recipiendo
ita ꝙ alij poſſit conferri eſt ar·ff·de diuor·l·
vlti·in fi·vbi dicitur ꝙ liberta nō poſſit ma
ritum accipere quādiu pronus ipſam vult in
vxorem habere·Si tamen concubinam rece
perit ſtatim poteſt nubere cuꝫ per hoc videa
tur ipſam nolle in vxorem habere qꝛ ⁊ hoc
conſtare matrimonio concubina ſuper habe
ri non poteſt·Idem eſt ⁊ ſi aliam deſponſa
uerit vel habere deſtinauerit ꝙ ſtatim videt̄
eam nolle habere ⁊ extunc ipa liberta poſſit
cum alio contrahere·Sufficit em̄ tenuis in-
tellectus ꝙ eam noluit et ē hic ar·ꝙ licet nō
habeat poſ·ſcde tn̄ conſentiendo eius electi
oni qd prima ſtatim conferri poſſit·⌊ Confe
rat·no·qd is ad quem pertinet collo ſine a-
lia priuatione ⁊ alio poſſidente conferre po
teſt beneficium ſic ab alio poſſeſſum ⁊ hoc ē
ſpeciale beneficium conceſſum a iure in hoc
caſu Nam generaliter contrarium obtinēt
ar·pro·eis·j·de cōceſ·pre·⁊ ec·non va·cū

noſtris. Sed etiam in hoc caſu poſſeſſionem
beneficij non dabit q̃mdiu pꝛimus de facto
poſſidet cum nec rem ſuam liceat autoꝛitate
pꝛopꝛia occupare. j. de conceſ. pꝛe. qꝛ diuer
ſitatem. C. vñ vi. ſi quis in tantam niſi eſſet
idem conferens ⁊ iudex. ſed aget contra illũ
cui datum eſt coꝛam ſuperioꝛe vt ſibi libenci
us det poſſeſſiõem vocato illo qui detinebat
et pꝛoceditur in hoc facto ſine ſolennitate
iuris cum tranſlatio eius ad aliam eccleſiam
non poſſit eſſe niſi notoꝛia. s. de tranſla. q̃nꝰ
to. ⁊ dic qd̓ nec citacio neceſſaria eſt. et no.
quantum ad hoc qd̓ ſpeciale ſit in hoc caſu
qd̓ aliquis poſſit dare eccleſiam vel aliã rem
quam alius tenet ⁊ in qua ius habet ñ cre
dimus eos verꝫ dicere qꝛ nõ eſt ſpeciale ymmo
mo generaliter ineſt ⁊ ſic credimꝰ qd̓ etiam
eccleſias et om̃s alias res noſtras vel ad no
ſtram colkom vel ad ius pertinentes poſſu
mus vendere et donare ⁊ quocunqꝫ alio ti
tulo ius quod habemus in eis in alios tranſ
ferre. C. de here. l. act. ven. per totum. ff.
de cõtrahen. emp. qui tabernam. et ſic no.
j. de conceſ. pꝛe. cum noſtris. ⁊. c. noſtras
ſed is foꝛtiter eſt contra. s. de cã poſ. cum
eccleſia. vbi dicitur ꝙ non valet electio fa
cta a canonicis ad q̃s pertinebat de iure con
temptis hijs qui poſſidebant. ergo eadẽ ra
tione non valet donacio vel vendicio vel col
latio alicuius rei quam alius poſſidet q̃uis
ius habeat in ea. Sol. Illa decre. concoꝛ.
noſtre opinioni. Nã veritas eſt hꝰ ꝙ quilibet
poſſeſſoꝛ tuendus eſt in poſſeſſione ſua. viij.
q. iiij. Nonne. xvj. q. iiij. volumus ⁊ ratõne
poſſeſſionis colligit fructus. j. de inſti. cũ ve
niſſent. j. de iurepa. cum ex litteris ⁊. c. cõ
ſultatõibꝫ et ex hoc eſt ꝙ ille qui eſt in poſ
ſeſſione eligendi tuendus eſt in hac poſſeſſi
one ⁊ in collectõne fructuum eius eſt autem
eius fructus eligere facto. vnde ille qui eſt
in poſſeſſione iuris eligẽdi q̃mdiu eſt in poſ
ſeſſione de iur̃ eſt ꝙ eligat ⁊ ſi alius eligeret
ad quem non pertinet accipere fructum q̃
lis eſt pꝛopꝛietarius et ille ad quem pertinet
de iure poteſtas eligendi non valebit electõ
eius. et ſic loquitur decre. pꝛeal. cum eccle
ſia. ſed dare alij ius eligendi non eſt fructꝰ
poſſeſſionis et ideo non pertinet ad poſſeſſo
rem iuris eligendi. iſtud alij dare nec impe
dire illum ad quem pertinet quo minus alij
conferat et eodem modo dicimus in poſſeſ
ſoꝛe eccleſie. ſ. qd̓ tuendus eſt in poſſeſſionẽ
eius ⁊ colligendis redditibꝫ eius ſed nõ po
teſt impedire quin ille ad quem pertinet ius
conferendi eam alij conferat ipſam. ⌊ Sex
menſes. computandos a die quo ſciuerit eũ
recepiſſe ſecundam. j. de conceſ. pꝛe. qꝛ di
uerſitatem in fi. Item computandi ſunt iſti
ſex menſes a die quo ſcit pꝛimã eccleſiã vaca
re per receptionem ſc̓de. Etiam hoc ideo di

cõ. qꝛ licet reciperet ſcdam ſi non poteſt habe
re poſſeſſionẽ eius vel de iure qꝛ dicit aduer
ſarius ꝙ de iure eam habere non debet ſiue
de facto qꝛ non permittitur intrare poſſeſſi
onem non currit collatoꝛi tempus. xxj. q. iij
ſi quis iam. xcij. di. ſi qui epiſcopi ⁊ verba
cum effectu accipienda ſunt. ff. qd̓ q̃ſqꝫ iur̃
l. i. Sed ſi poſſeſſionem haberet licet litẽ ha
beret de ea tunc foꝛte deberet eam conferre
et tũc currit ei tempus a die quo recepit et
etiam ſi non feratur ſententia contra eũ qui
impugnat recipientem ſcdam eccleſiam. ſed ñ
poſſidentem et appellet tunc tempus incipi
et currere collatoꝛi ab ea die qua finita ẽ cã
ap. Imo plus eſt qꝛ ſi non pꝛoſequatur ap
pellationem tunc non computatur tempus.
niſi a die quo rata manet ſententia nec eſt cõ
tra. ff. ex qui. cau. irꝛo. infa. furti. Hoc enĩ
ideo eſt qꝛ añ nõ potuit ſcire vacationem ec
cleſie cum ad hoc poſſet pꝛoſequi ap. lꝫ non
fuerit pꝛoſecutus. no. non imputandum nõ
pꝛoſequi niſi a die quo rata manet ſentẽcia.
⌊ Cogatur. ille qui negligẽs eſt in colkone
pꝛimi beneficij ⌊ Hocidem. Hic vult dice
re ꝙ ſicut ſtatutũ eſt in beneficijs habentibꝫ
curam animaꝝ ꝙ ipſo iure vacant recepto
ſcd̓o ſibi et in alijs licite conferri pñt Idẽ ſta
tuimus in perſonatibꝫ diuerſaꝝ eccleſiaꝝ cu
ram habentibꝫ animaꝝ. ſi autem non habe
ant curam animaꝝ licet ſine diſpenſatõe te
nere non poſſunt. credimus tamen poſſe ꝑ
epiſcopos diſpenſari. ar. contra. s. de elec.
dudum ro. ſed Re. ꝙ ibi non dicit per epi
ſcopos non poſſe diſpẽſari ſed eum peccare
qui ſine diſpenſatione tenet quod eſt verꝫ. s
e. ad hoc. vel ibi allegando loquitur huic no
ſtro intellectu ſatis concoꝛdat qd̓ ſequitur
qd̓ addit qd̓ in vna eccleſia non poſſit habe
re plures dignitates ſuple etiam non haben
tes curam animaꝝ ⁊ ſic erit aliqua adiectio.
Nam tunc vt quidam dicunt idem erit qd̓
in pluribꝫ beneficijs habentibꝫ curam anima
rum hoc tamen hic non dicitur. vnde alij di
cunt qd̓ in eis erit idem ſicut ſi perſonatus
in diuerſis eccleſijs haberet. Nota qui inti
tulantur eẽ in dignitate ⁊ qui in perſonatu
⌊ Perſonatus. fere ſemper pꝛo eodem ſu
mitur perſonatus et dignitas. fere ideo dixi
qꝛ perſone eccleſiaꝝ dicuntur in anglia que
pꝛeſunt eccleſijs qui alibi dicuntur curati et
ſic accipitur. s. de ap. perſonas et tñ dicun
tur in dignitate conſtituti. ſimiliter abbates
epiſcopi. et alij ſuperioꝛes dicuntur eſſe in
dignitate conſtituti et non perſone et intelli
gimus dignitates vel perſonatus ſm̃ inſtitu
tionem vel ſm̃ conſuetudinem eccleſie quia
poſſet eſſe qd̓ aliquis in eccleſia exercet offi
cium archid. cognoſcendo de cauſis clerico
rum et ſic de alijs officijs vel dignitatibꝫ. nõ
tñ reputo eum cadere in hanc conſtitutionẽ

niſi vocetur hoc nomine vel alio quod in di-
gnitate ſonet ſed ſi vocetur hic aliquo nomi-
ne dignitatis vel ꝙ perſona in dignitate cō-
ſtituta reputetur licet nullum miſterium di-
gnitatis faceret reputo eum hac conſtitutōe
teneri ſicut eſt parmeñ· vbi nullum officium
facit archid· et tñ ibi dignitas reputatur Si
autem miſteria faceret alicuius dignitatis ⁊
tamen non reputatur dignitas tunc non ca-
dit in hanc conſtitutionem ſicut ſunt prepoſi-
ti turoñ· et carnoc· Quod nunꝙ autem re-
putamus aliquem hac conſtitutione teneri·
niſi perpetuam habeat dignitatem · j· de ſta·
mo· c· ij· §· fi· Item dignitatem vocamus dū
modo pro dignitate habeatur in ea eccleſia
vbi eſt etiam ſi habeat adminiſtrationem re-
rum temporalium perpetuam ar· lxxxviij· di
volumus et quatuor capꝉa ſe· Jlicet inter di-
gnitates eccleſiaſticas hoc non numeretur·
s· vbi agit de offi· archid· et de alijs officijs
Miniſtri autem qui ſine vlla penitus iuriſdi-
ctione officiū aliquod habent ſicut ſunt ſin-
dici· procuratores ⁊ ſacriſte qui pulſant cā-
panas et hmōi non dicuntur eſſe in dignita
te etiam ſi eēnt perpetui· ſi autem habent ali
quam iuriſdictionem ſecus· ff· de offi· pro·
con· l· i·

Graue L Concilio· ad hoc conciliū de
necesſitate vocādi ſunt tm̄ epiſcopi ⁊
alij· ar· xviij· di· qm̄ quidem et· c· epiſcopus
et· c· placuit· et· c· ſi epiſcopus metropolita
nus· et· c· propter eccleſiaſticas et hoc etiam
de archiepiſcopali ſeu prouinciali concilio·

Ad epiſcopale autem concilium vocan-
di ſunt abbates· ſacerdotes et omnem cleꝝ
ciuitatis et dyoceſ conuocare debet epiſco-
pus· xviij· di· decernimus· Sunt autem epi-
ſcopi ſic congregati in concilio prouinciali
loco ordinarij in omnibꝫ cauſis que vertun-
tur inter epiſcopos et clericos· ij· q· iiij· pla
cuit· et· c· ſi epiſcopus accu· xj· q· iij· ſi epūs
forte· et quatuor ca· ſe· ymmo plus dicimus
ꝙ idem epiſcopi ſui concilij ſunt vt iudices
ordinarij in omnibꝫ cauſis clericoꝝ que ad
conciliū referuntur· vj· q· iij· ſcitote· xviij· di·
c· i· et· ij· Capitula autem cathedralium ec-
cleſiaꝝ tunc ſunt vocāda ad concił· prouin
ciale cum de eoꝝ facto agitur· j· de hijs que
fi· a pre· ſine con· ca· c· vlti· al non niſi de ho
neſtate vel propter concilium· lxiij· di· obe-
ūtibꝫ· Cauſe aūt archiepiſcopoꝝ ad papā re
ferende ſunt· Alij tamen dicunt ꝙ epiſcopi
in cōcilio nō ſunt iudices ſed ſicut aſſeſſores
ſꝫ ſiue ſint vt aſſeſſores ſiue iudices ñ vꝫ ꝙ ſit
eis ñ vacatis· xv· q· vij· ſi quis tumid⁹ et· c· fe
lix· ⁊· lxv· di· epi· ſicut nec vꝫ ſentētia abſente
aduocato fiſci· ff· de iure fiſ· ſi fiſcus· ar· C·
de ſen· et interlo· cum ſententiam· Item
concilium ſic congregatū poterit audire ac-
cuſatōnem criminalem epiſcopi ſed termina

re non· iij· q· viij· c· ij· ⁊· q· vij· Quis liceat
et· c· multum ſtupeo et· c· dudum· Et quan
do tractatur accuſatio epiſcopi etiam in ip
ſo tractatu neceſſarij ſunt· xij· epiſcopi vt· iij
q· viij· c· ij· Nec in hijs· xij· computatur ar
chiepiſcopus· xv· q· vij· felix· Et ſi haberet
ſuſpectos aliquos epiſcopos loco ipſorum
ſuſpectoꝝ metropoł· Et accuſatus alios
eligeret de conſenſu alterius tñ partis de ea
prouincia ſi poſſit fieri als de vicina· ar· i· q
vij· placuit hoꝝ· lxv· di· plac· Credimus eti
am ꝙ ſi neceſſarij ſint hij· xij· epiſcopi conti
nue in proceſſu· ſ· in lit· cōteſ· Et forte in au
ditione allegationum· in receptione autē te-
ſtium non videntur neceſſarij· Item videtur
ꝙ hic numerus ſit neceſſarius non ſolum in
criminali accuſatōne epiſcopi ſed etiam cum
ciuiliter agitur de crimine qd fatemur ſi ex-
cipiatur de crimine contra ipſum ad hoc vt
remoueat ab epiſcopatu xxiij· di· illud· xxxiiij
di· quorundam· Nam poſt amotionem ta
lem vel repulſionē a domo remanet infamis
ꝙ intelligibilis ſit· vt· s· de elec· ſuper· Itē
idem dicimus inquiſitione ſacerdotum diaco
noꝝ vel ſubdiaconoꝝ et vbicunqꝫ de crimie
agitur ſiue ciuiliter ſiue criminaliter dummō
depōis ab ordine vel officio· Sñia ferri de-
beat ꝙ ſic loquuntur· xv· q· vij· per totū·
iij· q· vj· accuſatus· Secus ſi pro contuma-
cia aliquis epiſcopus excommunicaretur vel
ſuſpenderetur ab archiepiſcopo ſolo quod
licet· Item ſecus ſi agatur de crimine non
ad depoſitionem ab afficio vel ordine· Sed
ad remotionem ab eccleſia· quia tunc ſolus
epiſcopus cum clericis ſuis poteſt procede-
re et ſic loquuntur· c· xviij· di· ſi quis abbas
xvj· q· vij· inuentum· j· de hijs que fi· a pre·
Nouit· et· lxxxvj· di· ſi quid de quocunqꝫ·
Item ſecus etiam ſi quis ſuum intereſſe pro
ſequatur agendo contra clericum de crimie
puta agendo de furto vel de crimine vſura-
rum· j· de furt· c· fi· j· de vſur· c· i· Item no·
ꝙ concilium prouinciale facit archiepiſcop⁹
ſine primate· et primas quandoqꝫ ſine archi
epiſcopo vt bene colł· xviij· di· c· i· Item
dicunt quidam hunc numeꝝ eſſe neceſſariū
etiam ſi ex delegōne procedatur· ar· iij· q·
vij· hic quippe· ſed hoc non credimus de ne
ceſſitate licet honeſtum ſit propter excellen-
tiam cauſe qd ita ſit et in illo capi· ſepe papa
mandauit hoc ex ſpeciali cauſa propter ſcan
dalum regis· Item no· ꝙ in ipſo concił· oēs
reſpondere tenentur de ſingulis querelis ci-
uilibꝫ ac ſi citati eēnt· xviij· di· propter eccle-
ſiaſticas et· c· qm̄ quidem· Sed in criminali
non debent ad hoc reſpōdere niſi citati ſint·
et niſi expoſita ſint crimia ſuper quibꝫ accu-
ſantur· ix· q· ij· c· vlti· al· v· q· ij· c· i· et vlt·
Quod autem dictum eſt ꝙ de ciuilibꝫ quō-
libet rn̄dere teneatur in concił· intelligunt

quidam de concilio ꝓuinciali vł epiſcopa
li Sed in generali concilio dn̄t cuilibet com
petere ius reuocandi domum. Sed ar. cont̄
eos. ij. q. vij. ſymacus. Credimꝰ tn̄ ꝙ ſi par
ticulare vł generale concilium pro aliquibꝫ
ſpecialibꝫ negocijs inuocatione nomiatis vo
carentur ꝙ in alijs criminibꝫ et in ciuilibus
cauſis haberet ius reuocandi domum ⌊ In
quiſitio licet quidam dicant contra ꝙ inqui
ſitio poteſt fieri ſine precedente fama. xviij.
di. qm̄ quidem et hoc ea ratione qꝛ non agit̄
hic ad imponendū penam de crimine. Item
quia nō agitur ſpecialiter de crimine. ſed vt
ratōnem reddat de talento ſibi cōmiſſo quō
illud adminiſtret ad qd̓ quilibet miniſtri tenē
tur. Item concilium fit ad hoc maxime. ſ. ad
correctionē moꝝ. xviij. di. c. i. et. c. qm̄ qui
dem ⌊ Quod conciliū. ar. cōtra. s. de elec.
cū in cunctis. c. p. et vlti. ſo. illud in digni
tatibꝫ et in beneficijs. Item hec pena non in
fligitur niſi poſt ſcam monitionē et poſt pec
catum iteratum illa in primo peccato et ſine
ſcda monicione. Item hec pena poteſt ſuſti
neri et illa lꝫ qꝛ qꝛ ſuperior prouiderit eccłie
propter delictum eligētium illa vice qn̄ ma
lum eligit nihilominus ⁊ per concilium hoc
ꝑme infertur vel imponitur vt decetero per
alium conferantur beneficia ⌊ Suſpenſiōis
ſcilicet archiepiſcopi vel alioꝝ ſupradictoꝝ
nam licet concilium prouinciale habeat po
teſtatem ſuſpendendi non tn̄ habet abſoluē
di. iij. q. vj. c. accuſatus.

Extirpande ⌊ Perſone. puto epiſcopi
vel abbates et alij potentes ſed in iuſte
⌊ Sufficiens. l. di. ſtudeat et. s. de prebē.
de monachis ⌊ Prebendam. hic collige ꝙ
in eccleſia annexa prebende quis nō cogitur
reſidere et licet tn̄ cum tali prebenda recipi
at aliam curam animaꝝ habentem non tam̄
ipſo iure vacat prima. ymmo licitum eſt aliā
habere vel ex diſpenſatione cuiuſlibet ſupe
rioris vel etiam de iure communi ſm̄ diuer
ſas opiniones quas no. s. de cle. non reſi. c.
vlti. et. s. e. cum iam dudum. Nam cū cau
ſa prohibitōis quare nō poteſt habere plu
res eccleſias ſił ſit. qꝛ nō poteſt in vtraqꝫ eo
dem tempore reſidere et per ſe curam agere
s. de cle. non reſi. qꝛ nonnulli et. c. relatum
et cauſa illa ceſſet in annexa que habet curā
qꝛ ibi reſidere non tenetur vt hic. Item cū
prohibitio ceſſat in prebenda de iur̄ cōmuni
apparet ꝙ conſtitutio de multa locum n̄ ha
bet. ar. s. de ap. cum ceſſante. Caue autē ti
bi ꝙ licet talis prebendarius habet in eccle
ſia ſibi ſubiecta vicarium ſepe tn̄ et ipſe pre
bendarius habet curam aliqn̄ laxiorem quia
non tm̄ ſuper vicarium ymmo generaliter.
vt poſſit eum viſitare excōmunicare interdi
cere et alia hmōi facere ⁊ aliqn̄ minus latā
qꝛ ſuper vicarium tm̄ vel in certis caſibꝫ tm̄

Et hec omnia ad curam pertinent animaꝝ
s. de elec. dudum ro. ⌊ Alioquin. i. ſi non
reſideat in eccleſia que alij non eſt annexa vł
niſi conſtituat perpetuum vicarium ⌊ Ille ſe
ſciat. parrochiali eccleſia ⁊ non priuabit illa
eccleſia ſeu prebenda ſꝫ perſona tempore tm̄
vite ſue. s. e. niſi. ⌊ Priuatum. notandum
ꝙ qui nō reſidet in eccleſia in qua habet cu
ram animaꝝ priuatus eſt ea ipſo iure. et ꝑt
alij conferri. de hoc no. s. c. proxi. ex tue. tu
cius tamen eſt per ſniam eum priuare. ar. j.
de conceſ. pre. cum noſtris. lꝫ tucius ſit nō
reſidentem vel vicarium non conſtituentem
per ſententiam priuare cum tamen hec cōſti
tutio hanc ei penam conſtituerit. videtur ꝙ
ſine alia ſententia priuatōis ſit priuatus au
toritate huius conſtitutionis et ꝙ ille ad quē
pertinet collo non poteſt illam alij conferre
dummodo ea interueniant que interuenire
debent qꝛ oportet ꝙ moneatur perſona cō
gruo tempore et loco ꝙ reſideat ⁊ ꝙ aſſi g
netur ei tempus certum. ff. de ver. obli. ſi ex
cauſa. et. l. ſe. s. de cle. non reſi. ex ꝑte et in
decre. ſequentibꝫ ymmo. et poſt hoc pruden
ter facit ſi aliquem clericum expectet qꝛ for
te iuſta cauſa impeditur que ſi eſſet probata
reuocaret̄ ſua collo. iiij. q. v. c. i. ff. de vſu.
l. mora. ſ. ſi re. et. l. ſciendum. ff. de dam. in
fec. ſi finito. §. ſi forte et. s. de re iudi. cū ber
toldus Item videtur ꝙ ſi pateretur litē con
teſtari ſuper hoc contēdendo. ſ. an teneatur
reſidere ꝙ extunc ſit priuatus et poſſit alij
conferri. ar. ff. de ver. obli. nemo. et hec ve
ra ſunt niſi eſſet certa dies aſſignata ei a pre
lato non a capitulo quia non habet poteſta
tem eum iudicandi vel eius renunciationem
eligendi vel recipiendi poſtꝙ reſidere vel ali
ud facere debet. quia tunc non eſſet neceſſa
ria alia monitio poſt diem. C. de contrahen.
ſti. magnam. j. de cōceſ. pre. c. ij. s. de elec.
cum in cunctis. vij. q. i. preſentium. Item
hec habēt locum vbi eſt pena adiecta alicui
negatiue vel alijs verbis equipollentibꝫ. ne
gatiue ſicut hic erat. ſ. ſi non reſidet in eccle
ſia vel ſi non conſtituerit vicarium. et ſic de
alijs. ſed ſi pena eſſet adiecta alicui affirma
tiue. videlicet ſi percuſſerit clericum ſit excō
municatus vel ſi recipit ſcam eccleſiam care
at prima. vt. xiiij. q. iiij. Si quis ſuadente.
et. s. c. de multa. et hoc potes videre vbicun
qꝫ irrogatur infamia ipſo facto ał iure. ff. d
ritu. nup. palam. §. que in adulterio. C. de ſe
cun. nup. l. i. et. ij. Tūc ſine vlla monicione
ſtatim ipſo facto incurrit penam vt in predi
ctis decre. et eſt ratio diuerſitatis qꝛ non fa
cta latent ⁊ facta ſe manifeſtant. ſi autē ſup
priuatione nulla eſt lata ſententia a iure tūc
non poterit procedi ad electōnem niſi prius
obtineat licentiam a ſuperiore ſiue papa ſiue
alio. s. de cle. nō reſi. ex parte. et. c. qualiter

vel niſi feratur contra eos ſententia amoniti
oms · s · de cle · non reſi · ex tue · poteſt tamen
minor pena eis infligi · s · de cle · non reſi · cū
ad hoc · et in hijs omnib⁹ cōtrahitur heremo
dicūt q2 notorium eſt crimen · ſ · contumacia
preſumpta vnde poteſt procedi contra ipos
ſi tñ poſtea inueniantur excuſabiles reſtitu:
entur · vt patet · s · de in inte · reſti · ex litteris
iiij · q · v · c · i · viij · q · i · preſentium · et · C · de
accuſa · ca ·

IN lat · ⌊ Decimas · j · de hijs que fi · a
pre · ſine cō · ca · cum apoſtolica ⌊ No
minatim · nominatim q2 interdicti dicuntur
hij de quib⁹ certum eſt q̄ ſint interdicti · vñ
dicuntur hic interdicti nominatim etiā ſi ca
ſtrum vel ciuitas ſit interdicta non nomina:
tim autem excōmunicati vel interdicti dicū:
tur qñ ſic fertur ſententia · excommunico vel
interdico talem cum ſuis fautorib⁹ vel par:
ticipib⁹ ſuis · Participes em̄ non ſunt nomi
natim excommunicati vl̄ interdicti et ideo ñ
tenetur quis vitare eos · vt · vj · q · ij · c · ij · ⁊ ·
iij · niſi forte eſſet notoria hoꝝ participatō ita
q̄ non eſſet inficiationi locus · s · de coh · i · cle ·
et mu · tua · ar · contra · xj · q · iij · excellentiſſi:
mus vbi innuitur q̄ tales vitari debent · ſed
non dicit hic · ſed dicit participes puniēdos
qui contra preceptum talibus communica:
uerunt · ſ · excommunicatis ⌊ Pleno · i · que
non ſunt exempte a iurib⁹ dyoceſanoꝝ · xvj ·
q · ij · viſis · licet eas edificauerint vt no · j · de
priuil · cum et plantare · § in eccleſijs quales
ſunt illi in quib⁹ habēt iuſpatronatus ex fū:
datione ſua · Nam tunc debēt preſentare in
ſtituendos preſbiteros epiſcopo epiſcopus
cum eoꝝ conſenſu preſentatos inſtituat · pre
ſentati autē epiſcopo de ſpūalib⁹ p̄onis aut
clericis de temporalib⁹ reſpondebunt ⁊ ſic
intell2 · xvj · q · ij · viſis · et · c · ij · j · de capell ·
mo · in eccleſijs · et hij patroni etiam habere
debent curam vel cuſtodiam eccleſiaꝝ vacā
tium · s · de ap · bone · me · et no · s · de of · or ·
cum uos · Si autem in fundatione dominiū
reꝝ eccleſiaſticaꝝ quas eccleſie dedit ſibi re:
tinuiſſet tunc poſſet nouum cenſum impone
re et remouere ſacerdotē · vt no · s · e · de mo:
nachis et alia faciet vt etiam ibi no · Nam
tunc abbas preſbiteros ibi ponet ſi non ha:
bent aliquam parrochiam et remanebit ad
velle ſuū etiā ſi parrochianos habet eccleſia
hmōi Immo plus dicimus q̄ etiam ſi parro
chianos non habeat tamen ſacerdos de ſpi:
ritualibus debet epiſcopo reſpondere · puta
q̄liter celebret qualiter ordinet eccleſiam et
hmōi ſed tunc credimus q̄ abbas poſſit po:
nere et remouere ſacerdotem ad ſuum velle
Si autem ex donatione laici habet iuſpatro
natus eccleſie tunc non poteſt pluſq̄ laicus
poterat ſed preſentare tantū poterit · Nam
plus iure in alium transferre non poteſt quā
ipſe habuit · xvj · q · i · ſi q̄s laicus · ff · de diſtra
pig · ſi · de · ff · de reg · iur · nemo plus iuris · j ·
de iurepa · qd̄ autē ad fi · ſi autem epiſcopus
dat non iuſpatronatus ſed eccleſiam q̄ nul
lum h3 populū alteri eccleſie ſi dat eā in pro
prios vſus tunc eccleſia ponet in ea aliquem
vicarium quem ſine epiſcopo ponet et rema
nebit · quia nihil iuris habet in eccleſia do:
nata · j · de hijs que fi · a prel · ſine con · ca · c ·
tua · Sed tm̄ eccleſia fingitur prelatus illius
eccleſie · vel pocius eccleſia donata fūgitur
vel grangia e iuſdē monaſterij vel adminiſtra
tio vel prioratus · s · de confir · vti · vel inuti ·
porrecta · j · de cen · c · fi · ſed quicunq3 fuerit
ſacerdos epiſcopo de ſpiritualibus in predi:
ctis · ſ · vita ſua et alijs rñdebit et tunc licet
poſſit ſibi reſiduum appropriare fructuum
tamen ſeruabit eccleſiam in priſtino ſtatu · ſ ·
vt ſint ibi tot clerici licet non perpetui vt cō
ſueuerunt eſſe et hec vera ſunt niſi expreſſe
ſic conceſſa fuerit q̄ eam ſibi in totū appro:
priet inde eiectis clericis · j · de donac · paſto
ralis · § p · Alij tamen contradicunt · ar · op ·
pro eis · j · de hijs que fi · a pre · ſine con · ca · c ·
tua nos · xij · q · ij · ſine excep · et hec intelligi:
mus vera ſi eccleſia nō habet collegiū · ſi em̄
haberet collegium oporteret q̄ clerici et p̄:
latus perpetui eſſent · s · de conſue · cum dile
ctus · vnde non poſſet remoueri prelatus e:
iuſdem vel clerici ſub abbate qui ibi ius ha:
bet ſine iuſta cauſa · j · de ſta · mo · c · ij · § vlti ·
Et dicunt quidam q̄ nec etiam ſi committāt
culpam poſſunt remoueri de eccleſia collegi
ata et ſeculari per abbatem tm̄ · Sed abbas
ſ · inquirat et epiſcopo referat · Non em̄ ab:
bates et minores iudices pñt cauſas crimina
les clericoꝝ diffinire · ar · xvj · q · vij · epiſcop⁹
et · c · precedenti · lvj · di · ſatis · s · de offi · arch ·
ad h⁹ ⁊ voca · s · de offi · or · quanto · nec miꝝ
ſi facilius monachi q̄ clerici remoueantur · j ·
de ſymo · per tuas · Item hec locum habent
in eccleſijs que nō ſunt porrochiales nec po
pulū habent nec ille et ſi cōcedantur in pro
prios vſus vel autoritate propria quis eas
conuertat in proprios vſus tñ neceſſe habet
abbas in ea autoritate epiſcopi inſtituere p̄:
latum vel ad minus perpetuum vicariū quē
non poteſt remouere aliquis preter epm̄ ·
ar · j · de priuil · paſto · s · de ſupl · ne · pre · c · ij
et · s · e · c · proxi · Item predicta intelligūtur
niſi cōceſſa ſint in proprios vſus ⁊ pleno iu:
re quo caſu poteſt abbas inſtituere preſbite
rum in eccleſia donata et quaſi vicarius epi:
ſcopi et concedere ei curam animaꝝ ⁊ eum
remouere ex cauſa cum cauſe cognitione · j ·
de accuſa · qualiter · ij · Sed cauſam vel accu
ſationem criminalem huius ſacerdotis non
audiet nec propter crimen eum remouebit
et licet forte propter malam adminiſtrationē
amouere liceat · ar · xvj · q · ij · vis viſis · Nam

vt ibi dicitur piacula facere totũ p epiſcopũ
pũniantur Item omnia ſacramenta que per
alium ꝙ per epiſcopum miniſtrari non pñt·
vt conſecratio altarium· colľo ordinum per
epiſcopum ibi fient· Item etiam quidam di
cũt ꝙ viſitare poterit·ar·j·de cen·cũ vener̃·
et·c·venerabili ⁊ hoc ſatis credimus maxie
ſi abbas ſit negligens in viſitando· Nam lʒ
ſpiritualia conceſſerit abbati tamen ſibi reti-
nuit viſitationem et maxime ſi negligens ſit
abbas·vel dic ꝙ vterqʒ habet et ſi concurrãt
ambo epiſcopus prefertur niſi aliud obtine
at de conſuetudine ſpeciali·ſicut eſt in archi
dia·et in alijs prelatis qui ſub epiſcopo ſunt
et qđ dicit ca·xvj·q·ij·c·ij·loquitur tm̃ et
ſpecialiter de inſtitutione et nõ eſt trahendũ
ad alia·Item hic de ſpũalib9 reſpõdebit ab
bati ⁊ eſt ratio ſupradictoꝝ· ſ· ꝙ predicta
remaneant penes epiſcopum licet em̃ pleno
iure eccleſiam tranſtulerit in abbatem qꝛ cũ
hec exercere non poſſet abbas et non ſit ali-
qua eccleſia vbi non oportet ea fieri que iur̃
epiſcopalia ſunt iuſtum eſt ꝙ hec in abbatẽ
trãſlata intelligantur·ar·ff·de of·preſi·lega
tus ⁊ hocipſum intelligim9 verꝫ etiam ſi ab-
bas cui donat exemptus eſt ſed ſi alij epiſco
po donaretur pleno iure tunc eã recipiens
epiſcopus iura epiſcopalia exercere poterit
⁊ intelligimus etiam illa tranſiſſe nec vlte-
rius predicta alius epiſcopus exercere pote
rit dummodo illa donatio ſit rite facta ſi aũt
non concedat eccleſiam epiſcopus in propri
os vſus ſed vt alʼ ſit ei ſubiecta obtinet qđ
habetur·j·de donat̃·paſtoralʼ·Item no· ꝙ
non eſt licitum monaſterio quando edificat
eccleſiam iſtam inſtituere vt habeat eã ꝓ pri-
oratu vel pro grangia vel etiam pro monaſ-
terio et vt ea que debetur ei ad proprietatẽ
monaſterij deuoluantur· Cum em̃ capelle a
monaſterijs edificate in dioceſi·l·dioceſ̃·e-
piſcopo ſunt ſubiecte·s·de of·ord·conque-
rente ⁊ non ſit licitum edificatori epiſcopa-
lia iura minuere per quodcunqʒ pactum vel
legem etiam donationem impoſitam·x·q·i·
c·i·⁊·c·ſe·⁊·c·nouerit·ſed ſi eſſet grangia
vel monaſterium minueretur eius ius·quia
leg̃·dioceſ̃·ſibi non eſſet ſubiecta·xvj·q·i
cum pro vtilitate·j·de cenſi·c·ſi·ergo hic ñ
licet facere·ſed ſi vult facere cum eius cõſen
ſu faciat·x·q·i·c·i·⁊ ſi nollet hʼ facere agat
cum ſuperiore pro reb9 quando directũ do-
minium remanſit penes edificantem vel qñ
adminus edificauit·vt no·s·e· de monach·
et·c·de priore et·j·de priuil·cum et planta
re·ꝟ·in eccleſijs·vbi no· ⌊ In conſultis·ſed
nec epiſcopis conſultis· Epiſcopus em̃ hʼ fa
ciet cum conſilio abbatis·xvj·q·ij·c·viſis·
⌊ Notos·no·hic·ar·ꝙ ſi prelato preſentẽ-
tur noti eos tenetur admittere niſi aliqđ ꝓ
betur contra eos ſed ignoti non admitterẽ-
tur niſi probarentur eſſe boni teſtimonij·

Licet ⌊ Diſtributiones·s·de cle·non
reſi·decetero·ſi tñ non ſint diſtincte p̃
bende vel certi reddit9 tenetur canonicis ſco
laribus prouidere de communib9 prouentib9
detracto eo quod communi menſe debetur·
ar·s·de cle·non reſi·de cetero·

Expoſuiſti ⌊ Generalis·qꝛ ibi ſtatueba
tur ne aliquis haberet eccleſiam niſi re
ſideret in ea·s·c·extirpande· ⌊ Cum eis·
canonicis ⌊ Fieri·intellige ꝙ ſeparatim cõ-
cedebantur capelle a canonicatu qꝛ ſi eſſent
ab antiquo annexe prebendis non debuerãt
eis auferri ⌊ Poteris autoritate dñi pape·
Alij dicunt vel ꝙ ſua autoritate·vt·j·de ex-
ceſ·pre·ſicut vnire vbi de hoc hẽtur notatũ

Dilectus fi· ⌊ Friuolaꝝ· qꝛ ſiue cleric9
ſit ſiue laicus qui iura ſpũalia habʒ ſem
per de eis pape cui ſubiacet reſpondere te-
netur·ix·q·iij·cuncta per mundum·et·c·
p principalẽ ⌊ Exequi·conferendo primam
prebendam que vacauerit·

Super mord· ⌊ Repudiandi ad prela
turas qđ ex eo apparet qđ ſequitur be
neficiati·s·de eta·et qua·ex ratione·

Cum cauſa ⌊ Scinderetur·ſed de com
munib9 integrari debet·

Venerabilʼ frater ⌊ Deuoluta eſt·et iõ
ad legatum pape eius donatio pertine
bat·

Cum olim· ⌊ Prouideret·hic patet ꝙ
nomine ſimplicis beneficij non contineẽ
tur rectoria et dignitates·et idem puto in
dignitatib9 et in beneficijs habentib9 curam
animaꝝ annexam Nec em̃ equipollere videẽ
tur vt·s·de fi·preſ·c·vlti·s·de elec·dudũ·
Quid ſi papa ſcribat vt alicui aſſignetur be
neficium de eccleſia in qua etiam ſunt benefi
cia minora ⁊ prebẽde·nunquid beneficij no
mine continetur prebenda nõ puto nec ob-
j·de ver·ſig·c·p· Ibi em̃ loquitur de indul-
gentia in qua pleniſſime interpretatio eſt fa-
cienda·s·de reſcrip·cum olim·ff·de conſti·
prin·l·vlt̃·ſed quid ſi in eccleſia non fuerint
minora beneficia ſed prebẽde·tunc puto cõ
tineri prebendam nomine beneficij vt reſcrip-
tum valeat ⁊ non pereat vt·s·de fi·inſtru·
inter dilectos in glo·faciende·Quid ſi ge-
neraliter ſcribat vt alicui ꝓuideatur in bñfi
cio competenti in aliqua eccleſiaꝝ vt no·s·
de reſcrip·abbatem puto conſiderari pſonã
pro qua ſcribitur vt ſic prouideatur ei vel in
beneficio vel in prebenda·ar·ad hoc·ff·de
iud·l·⁊ ſi ſuſceperit·ff·de vſu·⁊ ha·l·pre-
cium· ⌊ Ad rectoriam·j·de ver·ſig·tua no
bis contra· Hʼ·ſatis videtur ꝙ accepta ſig-
nificatione verbi nomine beneficij pñt intel-
ligi dignitates ⁊ bñficia hñtia curam anima
rum ⁊ ſic loquitur contrarium·ſed reſcrip
ta beneficialia ſunt reſtringenda·vt no·s·de

tranſla·epi·c·ſi·ideo ⁊ hic ſic reſtringitur
vnde aliquibꝫ videtur ꝙ ſi multū diceretur
ꝙ alicui ꝓuideretur in beneficō prebēdali
vel in alio ꝙ bene poterit ei ꝓuideri in cu-
ra animaꝝ qꝛ facilis eſt regreſſus ad ſuā na
turam·ff·de pac·ſi vnus·§ pacta·Alij tñ di
cunt ꝙ propter adiectionem predictam nō
poterat ſibi ꝓuideri in cura animaꝝ ſed in
altaribꝫ ⁊ decimis et etiam in alijs eccleſijs
que non habent curam animaꝝ·Alij tñ di-
cunt ꝙ per hanc decre·non ꝓhiberetur
ꝓuideri in beneficio habente curam anima
rum ſed in dignitate·Nec eñ eccleſia de q̄
loquitur hic habet canonicos ⁊ priorem·⁊
licet mandetur alicui ꝙ ꝓuideat alicui in
beneficio habente curam animaꝝ non tamē
poteſt ei ꝓuidere in aliqua dignitate ꝉ per
ſonatu nec etiam in plebanatu alicuius ple-
bis ſed poteſt ꝓuideri ei de aliqua eccleſia
niſi ſit miniſter ſimplex in temporalibꝫ ⁊ ſpi
ritualibꝫ ita ꝙ non vocetur aliquo nomine
dignitatis nec facio vim an eligatur a capi-
tulo vel ab alio vt hic qꝛ reſcripta beneficia
lia tanꝙ ambicioſa ſunt reſtringenda Idem
et eadem ratione videtur in diſpenſationibꝫ
ſuper pluralitate beneficioꝝ·Item no·ꝙ ſi
ſcribitur pro aliquo ꝙ ſibi ꝓuideatur de ꝑ
benda primo vacatura alicuius eccleſie vel
q̄cito ſe facultas obtulerit ſi vacet prepoſi-
tura vel aliqua dignitas ipſius eccleſie vel
officium non debet ei ꝓuideri tunc de pre-
benda que tunc vacauerit per mortē prepo
ſiti ſiue prebenda annexa eſſet prepoſiture ſi-
ue dignitati vel officio ſiue non·Et hꝰ dicimꝰ
ea ratione·qꝛ reſcripta pape ſunt intelligen
da ſm ꝙ honeſte pñt impleri et ſi honeſte ñ
pñt adimpleri papa libenter audiet excuſa-
tiones ⁊ maxime in iſtis reſcriptis beneficia
libus que ſunt ambicioſa·ar·s·e·cum tenea
mur·e·de reſcrip·ſi qñ·et·s·de tranſla·e·c·
ſi·vbi no·Item ſi hoc expreſſiſſet dicēdo pa
pe·Domine ſi vacauerit aliqua dignitas pe-
to ꝙ illa dignitas remaneat ſine prelato et ꝑ
benda ſua mihi aſſignetur·preſumendum ē
ꝙ iſta nunꝙ conſenſiſſet·Itē ſi dixiſſet·Do
mine peto ꝙ bene eligatur ad dignitatem il-
lam vacantem ſed non alꝛ detur aliqua pre-
benda electo ſed mihi·Non eñ preſumen
dum eſt ꝙ ſub generali clauſula concedat ꝙ
ſub ſpeciali conſenſu conceſſurus non erat·
C·que res pig·o·poſ·l·i·Et ideꝫ qd̄ dictū
eſt in dignitatibus idem intelligo etiam eadē
ratione et in prebendis aliquibus ordinibus
annexis per ſtatutum vel conſuetudinem vꝉ
priuiꝉ·s·e·ſignificatum Et idem etiam eſt ſi
prebende nō ſint annexe aliquibus ordinibꝰ
ſed tamen certus numerus debet eſſe in aliq̄
eccleſia ſacerdotum vel dyaconoꝝ vel alicu-
ius ordinis·Nam tunc ſi moriatur aliquis
de numero ſtatuto non aſſignabitur prebē-
ad mortui prius recepto ꝑmo dabitur illi
qui ſuccedit in eodem ordine·tamen in hꝰ ca-
ſu credo ꝙ ſi ille qui primo receptꝰ eſt velit
et ydoneus eſt promoueri ad ordinem defū-
cti qd̄ preferri dꝫ et talem ꝑbendam petere
poſſet·licet ſecus ſit in dignitatibus·Ibi eñ
quantumcunqꝫ ille pro quo ſcriptum eſt ve
lit et ydoneus ſit promoueri ad dignitatem
vacantem tamen non poteſt eam petere qꝛ
non eſt de ea conferenda mandatum·ſed ſe-
cus eſt quando vacat canonicatus alicuius
ordinis quia illum bene petere poterit dum
modo velit et ydoneus ſit ad illum ordinem
promoueri cum ſcriptum eſt pro canonicatu
et nulla vel modica eſt diſtinctio inter cano-
nicos propter ordines·Eſt ergo ſic intelligē
dum de reſcripto qd̄ primo recepto ꝓui-
deatur de prima prebenda que ibi vacauerit
et nulli alij debeatur ac iſta ꝑbenda ⁊ ſi non
debeatur alicui certe perſone debetur tamē
dignitati vel officio vel ordini que non mori
untur Item intelligendum eſt de prebendis
que honeſtate et ſine ꝑiudicio eccleſie cōfer-
ri poſſunt ⸤ Tenere·quia ſup eis poteſtatē
non habebat·s·de of·vi·c·pn̄t·vel qd̄ me-
lius eſt ñ habebat iuriſdictionē ſup colꝉone
rectorie·⸤ Prouideret·no·ꝙ cum man-
dat alicui ꝙ alicui certe perſone ꝓuideat ſi
habet alicui aliud beneficium ſufficiens eſt
admittenda exceptio contra ꝓuiſorem ne ꝓ
uideat·qꝛ aliter ſufficienter eſt beneficiatus
vel ſi iam ꝓuiderit quantum in ſe fuerit ad-
mittatur contradictio et etiam poſt latam ꝑ
eo ſententiam ſi modo appareat qd̄ iſꝛ non
poterit hoc beneficium obtinere vi·s·de re
ſcrip·cōſtitutꝰ in ſi·et no·de hꝰ in eodē ti·ad
aures qꝛ ñ cōſeq̄tur effectū ꝓuiſio tāꝙ ea q̄
nulla eſt puta facta de ea pſona ad quem ñ
trahebatur mādatum pape·s·e·cum tenea-
mur·s·de reſcrip·poſtulaſti·Secus autem
videtur ſi alicui eſſet conceſſum qd̄ ꝓuiderꝫ
vni clerico cui vellet idem ſi mandaret qd̄ ꝓ-
uideret alicui pſone ydonee clerico cui vel-
let nullius nomine expreſſo quia tunc poteſt
ꝓuidere tali clerico qui haberet beneficium
ſufficiens dummodo non ꝓhibeatur a iu-
re habere aliud beneficium·Ratio diuerſi-
tatis eſt·quia primum reſcriptum fuit ambi
cioſum et ideo reſtringendum eſt·vt no·s·
de tranſ·epi·licet ſꝫ ſm reſcriptū non ē am
bicioſum ſed gracioſum ⁊ ideo extendendū
eſt·j·de donac·cum dilectus filius·ad ſi·⁊
magis gracioſum magis extendendum eſt
ſi dicas ꝓuideas tali eccleſie·

De clerico egrotāte miſtrāte

Qum percuſſio·⸤ Hortamur·forte
talis exortatio neceſſitatis eſt ⸤ Exi
guitate·et ſic videtur qd̄ talis egro
tans habebit de victualibꝰ et de cotidianis

diſtributionibus.

Preſbiterorum. Abſciſos. repete que diximus. s. de cor. uici. ex parte. Prohibemus. no. non eſſe irregularem corpore viciatum.

De rectoribus.

Tua nos. Lepre. et dicit lau. qd ſacerdos leproſus priuatur officio actuali adminiſtrationis dignitatem autem tenet ſiue officium qd minus reſonat puta qr ſibi obedietur in hijs que vtiliter mandauerit. ar. j. e. c. proxi. vij. q. i. qr frater et dandus eſt ei coadiutor. s. c. proxi. Alijs videtur et forte melius qꝫ omnino ſit adminiſtratione et dignitate repellendus Et reſpondunt. s. c. proxi. quia ille non erat ſic infectus quin ab hoc ſine periculo poſſit eſſe in collegio ſuo. hic aut̄ ſecus hijs caſibus priuatur quis iure ſuo ſine culpa ſua. paupertas. odium. fauor et vicium et ſcelus. ordo. Paupertas. xvj. q. i. et temporis qualitas. Odium. xxv. q. ij. ita nos. Fauor. xxij. di. reuocantes. Vicium. vt hic. Scelus. vt ibi. xxiiij. q. iij. ſi habes. Ordo. liiij. di. frequens et. c. generalis. vbi de hoc habetur.

Ex parte. Compelle. ſecus in leproſo. s. c. proximo.

Conſultationibus.

De inſtitutionibus

Non amplius. Regere. quo ad ſuſtentationem congruam ſine vite neceſſaria et hoſpitalitatem ſeruandā. s. de p̄bend. de monach. et. s. de ſup. ne. p̄. ſicut. §. ſimiliter Sed ſi plures q̄ ibi ſint inde poſſint de redditibus ſuſtentari ibi plures ponendi ſunt. ar. j. de cenſi. quanto. xij. q. i. p̄cipimus. xvj. q. vij. omnes. et ar. s. de conſti. ex parte. §. i. in prin. Tamen propter incrementum modicum nō eſt augendus numerus. C. de allu. l. p. et vlt. In eccleſijs numero. et ita ius canonici vel canonie non cadit niſi in clericum. xxj. di. cleros vel in cōuerſum habitu et profeſſione. ar. xxiij. q. i. paratus. xij. q. i. cui porcio et qui tale ius emit ſymoniam committit. i. q. iij. ſaluator. Iam et ſi in alios laicos ius canonie caderet. ergo de rebus eccleſie diſponere poſſent et eſſent in cōtrarium iura illa. xcvj. di. bene quidem et. s. de iud. c. ij. Nos credimus qꝫ ibi eſt certus numerus canonicorum vel diſtincte prebende qꝫ etiam p conuerſos pfeſſos non impleretur numerus canonicorum. Canonici enim debent ſcire litteras et ſeruire dō in ordinibus ſuis et in officijs. xcj. omnes p totū lxxxj. di. eos et. c. ſiquis in preced. Quis cōuerſi laici alias ſint religioſe perſone. xij. q. i. duo et incidit in canonē qui tales verberat. j. de. ſententia ex. non dubium. Quid etiam dicunt in hos conuerſos non reſidere ius canonici vt vocentur ad electiones vel alienationes vel ceteros cōtractus. xij. q. ij. ſine ex. et. c. placuit. lxiij. di. c. i. et. c. ij. j. de ſta. mo. c. vlti. §. precipimus. Ius autem monachi bene cadit in laicum Unde credimus qꝫ intererit electionibus et alienationibus et ceteris contractibus monaſterij. ar. xvj. q. i. generaliter. xciij. di. abſurdum. Idem dicimus de hoſpitalarijs. s. de arb. cum olim Aliqui tamen dicunt qꝫ ſi de conſuetudine eſſet qd de aliquo religioſo loco aliquis laicorum vel pfeſſorum vocarentur ad electionem in eccleſia ſeculari vel etiam conuerſi eccleſie forte propter hoc non eſſet cenſenda nulla electio. nec eſt contra. s. de elec. maſſana. qr ibi loquitur de laicis puris et non profeſſis. clerici tamen ſeculares qui prebendantur in eccleſijs ſi non habent ibi ius canonicatus nullo modo ad electionem vel alia canonica facta capituli vocari debent. ſed alias debent deuote ſeruire. j. de ſta. mo. c. vlti. §. precipimus.

Ex frequentibus. Officialium. nomine talium officialium intellige hic comprehendi omnes ad quos de iure vel de conſuetudine approbata pertinet collatio ſiue ſint archid. ſiue alij. dummodo autoritate ſpeciali vel generali epiſcopi faciant. Recipiūt. et male licet enim patroni laici vel etiam alij pn̄t pn̄tare non tamen pn̄t exui iurepatronatus beneficia conferre. vt. j. de iurepa. c. fi. etiam ſi ſint religioſi. ſed epiſcopus hoc facere debet. s. de preben. et digni. in lat. Immo idē dicimus de clericis qui licet poſſint eligere. tn̄ beneficia conferre non debent ſine aſſenſu epiſcoporum. nec etiam in eis prodeſſet cōſuetudo de hoc no. j. de conceſ. p̄ben. propoſuit. Inſtitutionibus. xvj. q. vij. nullus. et. lxxij. di. per totum. Ex officio. no. archiepiſcopum habere iuriſdictionem in omnibus q̄ generaliter tangunt ſtatum pUincie. Nulles Tenet hec ſententia archiepiſcopi in ſubditos ſuffraganeorum qr negligentes erant vel quia ſtatum tocius prouincie inficiebant ar. ix. q. iij. c. i. et. c. ſe. vbi de hoc.

Autoritate vltra q̄m facultates. s. e. c. j

Ad decorem. Acceptus. eſt dō. xxxij. q. iiij. §. hijs ita hereditario. viij. q. j. apoſtolica dicitur patriarcha.

Cum veniſſent. potes intelligere hāc decre. qꝫ ſolus archiepiſcopus intentauit petitorium ſuper iuribus iſtis contra archdiaconum. ſ. intentando negatoriam. ſ. negando ius cuſtodie et inſtōꝫ pertinere ad archidiaconum vel confeſſoriam aſſerendo hec iura ad ſe pertinere ſed huic intellectui videtur contradicere. j. Ubi dicit interlocuti fuimus archid. eſſe in plena poſſeſſione libertatum eiuſdem archidiaconatus tuendum p quod apparet poſſeſſorio actum. ſed ſꝫ illam nō fuiſſe diffinitiuam ſententiam ſed interlo. vt

ſibi dicit· Nam pendente primo iudicio ſu-
per proprietate archiepiſcopus moleſtabat
eum vel archidiaconus timebat moleſtatio
nem archiepiſcopi ſuper poſſeſſorio· vñ pa-
pa ex officiõ ſuo qd̕ habet locum in hijs que
poſt lit̃· conteſ· accidunt precipit eum tuen
dum ſuple lite pen· et hoc innuit littera que
ſequitur donec ꝓbatum ⁊c̃· Poteſt etiam in
telligi hec decre· ꝙ vterqꝫ agebat iterdicto
vti poſ· ſic· ff· vti poſ· l· ſi duo quoqꝫ· ſꝫ· i·
et· l· ambo quoqꝫ in fi· et· l· vl· ff· de ſupficie
bus· l· i· § proponitur et qꝛ archid̕· melius ꝓ
bauit fertur pro eo ſentencia ⁊ eſt idem dice
re eum tuendum ſicut aduerſarium ceſſare a
moleſtatione qualibet· Nam iudex in ſentẽ-
tia ſua non debet condemnare iudicem ꝙ h̕
feciſſe videtur dicendo eum tuendum eſſe ꝙ
per alium ꝙ̃ per iudicem fieri non debet ſed
aduerſarius tm̃ condemnandus eſt vt ñ mo
leſtet ſed iudex vt tueatur ⁊ idem eſſet ſi ab
altera parte tm̃ intentarẽt ſꝫ huic videtur cõ
tradicere ꝙ ſequitur donec ⁊c̃· ꝙ locum ha-
bet tm̃ cum de proprietate agitur· ſed ſꝫ e·
et expone litteram donec probatũ fuerit ſu-
ple cum ageretur de proprietate poſtea ⁊ ñ
modo cum poſſeſſorio tantum agatur Sed
ſi huic archid̕· poſſeſſorio agenti obiectum
eſſet ꝙ precario poſſidebat ab eo audiendus
erat· ff· vti poſ· l· i· § vlti· et eodem modo ſi
obiciatur ꝙ pſonalis eſt donatio· ſed vnum
credimus qd̕ licet quando egit poſſeſſorio ñ
potuit probare perſonalem conceſſionem·
Nihilominus tamen poſtea cum ageret
de propetate probare poterit ꝙ alia eſt ac-
cio et ad aliud agitur· ff· de excep· rei iud̕·
cũ queritur et· l· et an eadẽ et no· s· de elec·
querelam et· j· de pur· ca· cum dilectus po
teſt dici et leuius qd̕ ſimul intẽtabatur poſ·
ex parte archid̕· et petitorium ex parte archi
epiſcopi et qd̕ ſimul nõ fuit vtrumqꝫ finitũ
et ideo eſt qꝛ de poſſeſſorio liquebat p con-
feſſionem et de proprietate liquere non po-
terat defacili· s· de teſti· ſignificauerũt ⁊ ſm
hoc videtur vera opinio dicentiũ ꝙ in poſ-
ſeſſorio non debet dari diffinitiua ſentencia
ſed interlocutoria cum dicat interlocuti· ⁊c̃·
Et dic qd̕ interlo· dicitur que fertur añ dif
finitiuam et ſententiã in petitorio quo ad exe
cutionem proferendam primo dictũ magis
placet licet et alia poſſint de iure defendi vel
dic ꝙ ambe partes fuerunt coram papa et
vtraqꝫ pars ꝓpoſuit ibi ſimpliciter ius ſuũ·
ſed non fuit edita actio nec modus agendi
nec libellus datus nec lit̃· conteſ· facta· ſed
cum ex narratione facti conſtaret pape ꝙ ar
chidiaconus poſſidebat decreuit eum in poſ
ſeſſione eſſe tuendum donec archiepiſcopus
probaret coram competenti iudice ⁊ pluri-
mos tramites iur̃· perſonalẽ tamẽ fuiſſe do-
nationẽ vel abiuratõnẽ archid̕· Dicebat· n·
archiepiſcopus ꝙ archid̕· iurauerat ꝙ huiꝰ
libertatibꝫ ſe non immiſceret· ſed contra· vi
detur ꝙ abiuratio nunꝙ̃ ꝓdeſſe poſſit archi
epiſcopo nec nunꝙ̃ eius probatões ſuper
ea ſint admittende· qꝛ archiepiſcopus ex iu-
ramento non poteſt agere qꝛ ex iuramento
nulla prodita eſt actio niſi ex iudiciali vel ne-
ceſſario· ff· de iuriur̃· ſi duo· § ſi iurauit et
§ marcellus Item non poteſt dici ꝙ forte a-
gẽte archidiacono archiepiſcopus poſſit ex-
cipere de abiuratione· qꝛ cum archidiaconꝰ
poſſidebat non competeret ei actõ niſi inter
dictum retinende poſ· et contra agentem illi
non cõpeteret exceptio abiurationis· vt no·
s· de renun· cum ſuper eo· Item ſi admitte-
retur contra ius et probaret abiurationem
non propter hoc imponeretur ſilentium ar-
chidiacono ſuper libertatibꝫ archidiacona-
tus ſed archiepiſcopus abſolueretur ab im
peticione rei· So· Quidam dicunt ꝙ ſm ca
nones et ex volũtario iuramento datur actõ
ar· xxij· q· ij· quicũqꝫ· et· q· v· qꝛ Johannes
xxij· q· v· iuramenti· ſed nobis videtur ꝙ ex
iuramento non competit actio ciuilis ſed ar
chiepiſcopus poterat denunciare crimen in
quo archidiaconus manebat immiſcendo ſe
predictis libertatibꝫ contra proprium iura-
mentũ ſicut expreſſe innuitur et ar· s· de iu-
di· nouit· et· s· de iuriur̃· quẽadmodũ in fi·
xxij· q· v· anima· et tũc bene conſonaret ſen
tentia peticioni· ſ· qꝛ imponeret archidiaco-
no ſilentium· i· ꝙ ſe de cetero nõ immiſceret
predictis libertatibꝫ et hoc videtur veriꝰ ⁊
ſic eſt in regiſtro Item non eſt verꝫ qd̕ hic
proximo dictum eſt ꝙ poſſeſſori non compe
tit niſi interdictum vti poſ· qꝛ pro incorpo-
ralibꝫ bene competit confeſſoria et negato-
ria· vt notatur· s· de iudi· examinata et ea ꝓ
poſita ab archidiacono· archiepiſcopus ex-
cipiet de perſonali conceſſione ⁊ de abiura-
tione Veniſſent litigaturi ſuper iure inſti
tuendi perſonas et cuſtodiendi vacantes ec
cleſias· Iure communi· s· de offi· or· cũ
nos· j· de reli· do· cum zenodochijs· contra·
ar· lxxij· di· c· i· et· lxiij· di· ſi in plebibꝫ Con
ſuetudine· i· q· iij· cum res· et· c· peruenit·
xiij· q· vlti· nullus· ar· contra· s· de ap· bo·
me· ſed illud eſt de ſpiciali conſuetudine vel il
lud eſt verꝫ in eccleſijs que non ſunt de prio-
natu monachorꝫ generali· de hoc dic vt· s·
de conſue· cum dilectus· § ij· Libertatum
Nota inſtitutionẽ ⁊ cuſtodiam vocari liber
tatem Ipſum· ſ· archidiaconatũ Poſt
conceſſionem· no· conceſſionem liberam ex-
titiſſe licet poſt conceſſionem aliqua excepe-
rit que et ante conceſſionem ſe excepiſſe di-
cebat ſed ob hoc non fuit ſymoniaca recep
tio vel taciturnitas eius· Nam cum ius iam
haberet licitum fuit ei per talem reſponſionẽ
et archiepiſcopo illudere et ſuam vexationẽ

redimere·vt·j·de ſymo·dilectus filius·
Tuendum·intelligas perpetuo ſm opini
onem illoꝝ qui dicunt ꝙ hic fuit actum poſ
ſeſſorio ſm illam opinionem ſuple pendente
hic iudicio coram nobis vł delegatis noſtris
Nam poſt litem finitam autoritate hui⁹ mā=
dati non eſſet tuēdus cum hoc fecerit ex of=
ficio ſuo qđ finitur poſtq̄ functus eſt officiō
ſuo iudex·ar·s·de offi·deł·ex litteris·Itē
quia acta pereunt iudicij·C·de iudi·prope
randum·et inter ea cōputanda ſunt hec mā
data et forte non male diceretur ꝙ ſi interlo
cutoriam iſtam protuliſſent cum cauſe cogni
tione·ſ·auditis rationibꝫ hinc ⁊ inde ⁊ ſic
interlocutoria ſolenniter lata ꝙ perpetuo ei
ſtaretur et in rem iuđ·tranſiret ar·C·cōmu·
epi·l·iij·C·de ſen·et interlocu·o·iuđ·l·ex
ſtipulatione·⁊·l·ſe·et·l·nemo·iudex·ſ·ff·
qđ me·cā·l·metum §·ſed quod pretor ait·s
de re iuđ·quod ad conſultatōnem Donec
non probatur hic p̄ſumi conceſſionem realē
niſi probetur perſonał·cū hoc hic non dicat̄
ſed quia in poſſeſſione eſt dicit eū tuendū do
nec probetur perſonał·quidam·n·dn̄t ꝙ qn̄
queſtio fit pſone p̄ſumitur perſonał·qn̄ ue=
ro fit dignitati p̄ſumitur reał·Alij dicunt ꝙ
etiam quando fit pſone preſumitur reał·ar·
ff·de an·le·l·annua·§·ticia·ff·de pact·l·con
tra iur·§·pactoꝝ·Alij dicunt ꝙ quando eſt
in quieta poſſeſſione archiđ·incūbit proba=
tio archiepiſcopo ꝙ fuit perſonał·ſecus aūt
ſi archiepiſcopus eſſet in pacifica poſſeſſione
ar·ff·ſi·uſufruct·pe·utifrui·Iſte archiđ·a
gebat nomine archidiaconatus ⁊ ideo Su=
fficit archidiacono cū iam fuerat in poſ·ho=
rum iurium ⁊ ſi archiđ·qui nunc eſt nunq̄
eam exercuiſſet ex aduerſo·mirum videtur
ꝙ cum archiđ·hoc ipſo ꝙ confeſſus fuit ſibi
eſſe donatas libertates ab archiepiſcopo cō=
fiteatur eas fuiſſe archiepiſcopi ⁊ archiepo
incumbit probacio ꝙ donatio fuerit pſonał
cum adhuc preſumantur apud eum perdu=
rare niſi contrarium probetur·ar·s·de pre
ſcrip·ad auđ·et·c·ſi diligenti·C·de proba·
ſine poſ·Iſte duas preſumptiones eē contra
iſtam vnam ꝙ archiepiſcopus confitebatur
ſe donaſſe licet perſonaliter·s·de excep̄·cū
venerabilis aliam·quia archiđ·erat in poſ·
·§·de acquir·poſ·l·nemo ambigit·ſꝫ ſi archi
ep̄s eſſet in poſ·⁊ non confiteretur ſe donaſ
ſe nec perſonalit̄ nec etiam realiter tunc nō
incumberet ei probacio qꝛ donacō eſſet per
ſonalis ſed ſufficeret ad probacionem dn̄ij
archiepiſcopi cōfō archidi·Hoc caſu·ſ·qā
pſonalis fuit donacio Antequam·ſ·an̄ con
ceſſiōꝫ archi·Eas·ſ·libertates Archidi·q̄
agebat Abiuraſſet·hic habes ex preſſe ſm
opinionem que erat ꝙ quando uterqꝫ agit
poſſeſſorio retinēde poſ·ꝙ excepcō abiurōis
nō eſt admittenda cōtra agentē interdicto
uti poſ·quia hec excepcio non fuit admiſſa
contra agentem interdicto uti poſ·quā diu
actum fuit poſſeſſorio·ſed etiā modo admit=
titur qn̄ agitur petitorio ꝙ credimus đ hoc
no·s·de renūc·ſuper eo ſed ⁊ idem videtur
ꝙ excepcio perſonał cōceſſionis ab eo facte
non ſit admittēda quia hic admiſſa non fuit
nec impediuit ſn̄am ſup interdicto uti poſ·
latam·Item ſi admiſſa eſſet hec excepcō ta=
men contra eū erat danda ſn̄a·quia licet p
ſonaliter ſe dicat conceſſiſſe archiepiſcopo
archiđ·tn̄ negabat·nec contrariū fuit pro=
batum ⁊ etiā qꝛ archiđ·poſ·habet cui dici=
tur perſonaliter conceſſa·ſecus autem eſſet
ſi receptum eſſet ꝙ precario eſſet ab archie=
piſcopo conceſſa·ff·de acquirē·poſſeſ·ſi
quis poſtea·qꝛ tunc precarie recipiens non
poteſt agere vti poſ·contra dantem preca=
rio·ff·de p̄car·l·qui precario·In hoc ca
ſu·ſ·quando abiurauit·Eborac·cui⁹ ſpe=
cialiter intererat iura omnium membroꝝ ſui
corporis defendere vel forte qꝛ alienatio fu=
it quilibet admittitur vt no·s·de teſti·cum
olim Conſulemus·hoc cōſilium nō habet
locum niſi poſt ſententiam latam contra ar=
chidi·ante ſententiam em̄ archidi·ſe iuuare
debet ſuis rationibꝫ contra quem tantū age
batur ⁊ pſonaliter tm̄ contra eum ⁊ ſi eccle
ſia eboracen̄·vellet cauſam ei⁹ agere ſiue eo
volente ſiue nolente non admitterentur cō=
tra ius qꝛ eius non intereſt cauſam archidi·
pſonalem agere·Sed ſi admitteretur cōtra
ius excipere deberet cum iam cauſa incepta
eēt·nec ageret et hoc dicit·j·e·ibi petente
eccleſia·ſed qualiter poſt ſententiam hoc lo
cum habet no·in glo·que ſequitur Quid
prodeſt·conſilium pape dignitati archi·cuꝫ
plena ſit ipi archidi·p̄dictoꝝ iurium adiudi
cata poſ·ymmo ſi poſtea ꝓbetur ab archie
piſcopo archidi·abiuraſſe ſi erat conceſſio re
alis·nō tn̄ propter hoc dn̄t reſtitui iura p̄di
cta archiepiſcopo nec ſententia ꝓ eis reſtitu
endis ferri qꝛ non poteſt archidi·p iuramen
tum dignitati ſue p̄iudicare ſed tm̄ pſone ar
chidi·p̄cipitur ꝙ ſe non immiſceat·ar·s·de
iuriur·puenit et melius·s·de arb·p tuas·§
i·ſo·licet nō reſtituantur archiepiſcopo p̄di
cta iura tn̄ ipe exercebit cū iſti preſenti archi
dia·ſit impoſitum ſilentium·nec em̄ contra=
dicere poterit archidi·propter iuramētum
et ſententiam propter que impoſitum eſt ei ſi
lentium et archiepiſcopo ſolus ad quem va=
cante archidi·iura archidiaconalia ptinent·
vt no·j·de hereti·ad abolendam·hec autem
iura ex quo abiurata ſunt p archidi·quantū
ad ipſum vacare intelliguntur ea que exerce
re nō poteſt archidi·propter ſuam abiura=
tionem et ſic archiepiſcopus exercebit·vnde
nec̄e eſt ꝙ vel agēte eborac̄·eccleſia ł ꝓpē of
ficiū pape p̄uideatur dignitati ar̄idiaconat⁹

et reſtituatur ad id ad qd̄ proceſſum erat de
facto·ſ·ad poſſeſſionem reſtituendam digni
tati archidi·quã exercet archiepus ſentẽtia
lata contra p̃ntem archidia·propter ſuã ab-
iuratõem vel vt decernatur ꝙ per vſum ar-
chiepiſcopi vel abiurationem archidi·nullũ
poſteꝝ dignitati archidi·preiudicium gene
retur·Auxilium autem pape in modico vel
in nullo neceſſarium videtur contra iuramẽ-
tum quod non tangebat niſi pſonam vel cõ
tra ſententiam que non tangebat dignitatẽ
qꝫ preſenti archidia· tm̃ impoſitum eſt ſilen
cium ꝙ predicta iura non exercet·vel potes
dr̃e ꝙ etiã contra iuramentũ necr̃ium eſt pa-
pe auxilium·Poſſet em̃ ſuccedentibꝫ tẽpo-
ribꝫ qñ crederent aduerſario deficere ꝓbati-
ones illicite preſtiti iuramẽti vł etiam ſtatim
licet falſe vel ficte dr̃et archiepiſcopus ꝙ iu-
ramẽtum erat preſtitum in caſu licito ab ar-
chidi·vnde et preiudicat ſucceſſoribus puta
qꝫ ſciebat ſe nihil iur̃ hr̃e vnde ſibi litigare ñ
expediebat vel ꝙ hic alia iura equiualentia
recepit ꝓ iſtis iuribꝫ que abiurauit archidi·
ar·C·de re·cre·generaliter ſſx̃·i·ff·de ad
mi·tu·quociens·§·ſunt autem·ff·de pac·cõ
tra·iur̃ ciuił·§·vlti·et·l·in pſona·§·i·ſed cer
te in iſtis caſibꝫ non peteret eccleſia in inte·
re·aduerſus renunciationẽ archidi·vel ab-
iurationẽ qꝫ nulla eſt abiuracio ab ab inicio
ſed dicet illam nullam et petet eam deſc̃o tol
li vel nullã ꝓnunciari·ff·de mino·in cãe·ij·
ff·de fer̃·l·i·Et ſi renuntiatio propter pre-
dictas cauſas teneat de iure tam̃ qꝫ in aliq̃
probatur leſa dignitas·tunc necr̃ium eſt au
xilium pape conceſſa·re·in inte·Ipſe etiam
papa ex hijs que acta fuerũt coram eo fuit
ita motus ꝙ ipſemet ex officio ſuo uolẽs in-
cutere timorem archiepiſcopo vt a lite quã
papa iniuſtam crederet diſcederet·Commi-
nabatur ei ꝙ ipſe ſuper hoc ſuum impende
ret auxilium·Sed ipſe qñ hoc faciet voca-
bit archiepiſcopum et audiet rationes ſuas
etiam alias q̃m illas quas allegauit agendo
contra archidi·qꝫ cum tunc ad imponendũ
ſilentium pſonale archidi·ſufficeret iuramẽ
tum etiam ſine cauſa p̄ſtitum·non ligabitur
illa ꝓbatione tm̃ vbi petitur ſententia ꝓnun
ciari ulla vbi eum oportet ꝓbare mł̃ta·vel in
inte·re·que non datur niſi vbi tenet contra
ctus·et tm̃ ꝓpter leſionem datur reſtitutio
Tunc dicimus hanc reſtitutionem poſſe pe
ti etiam viuente iſto archidiacono ſed ſi iu-
rauit non exercere iura hec ille qui confert
communiter archidiaconatum exercebit nõ
ſuo nomine ſed dignitatis archidiaconalis·
vt dictum eſt Vel papa alicui committet ꝙ
hoc exerceat·vt no·j·ti·ꝓxi·qꝫ diuerſitatem
Vel dic cum effectu nihil vtilitatis accidit ip
ſi archiepiſcopo·qꝫ poſtea petita reſtitutõe
vel qꝫ ſententia ꝓnuncietur nulla·omnia re-

ſtituentur iura archidiaconatui et hoc ſatis
innuit littera precedens qꝫ nos vel ad pe·ꝛc̃
Videtur alijs tamen ꝙ archiepiſcopus con
tra archidi·ſpecialiter egerat propõnẽs ꝙ
predicta iura ſibi renunciauerit idem archi-
di·et etiam iurauerat ꝙ ea vlterius nõ exer-
ceet et ꝙ ſup eoꝝ exercicio nõ moleſtaret ar-
chiepiſcopum·vnde dñs papa mandauit iu-
ſte ꝙ ſi ita eſt ꝙ imponatur archidiacono ſi-
lentium·ſ·ꝙ de cetero nõ exerceat predicta
ꝙ poteſt eſſe ſine preiudicõ dignitatis arch
idiaconatus non tamen complebit iuramen-
tum in alijs·ſ·ꝙ predicta iura vel poſſeſſio-
nes eoꝝ vel quaſi transferat in archiepiſco-
pum cum hoc ſine peccato facere non poſſit
et ſine preiudicio eccleſie·s·de iuriur̃·pue-
nit ꝛ·c·ſi vero et ideo dicit bene papa ꝙ etiã
ſi iurauerat conſulet dignitati qꝫ lꝫ priuetur
archidi·exercicio illoꝝ iurium pſonaliter nõ
tamen dignitas priuabitur·nec in archiepi-
ſcotum transferatur·ymmo plus qꝫ lꝫ arch-
idia·non exerceat exercebit tamen aliꝰ digni
tatis nomine vel forte ipſe archiepiſcopus lꝫ
non ſuo nomine nec nomine archiepiſcopa-
tus exercebit·Sed nomine archi·vel potes
dicere ꝙ non ſolum egit archiepiſcopus vt
poneretur ſilentium pſone ſed etiam digni-
tati nec obſtant predicte decre·puenit·et·c
ſi vero qꝫ hoc poterat fieri ſine peccato ꝛ ſi
ne p̄iudicio eccleſie·lꝫ modo qꝫ poſtea agẽte
eccleſia vel papa ex officio ſuo reſtituet p̄di-
dicta iura archi·vt hic dicit ar·ad hunc pro
ceſſum·s·de iuriur̃·debitores et·c·ad nr̃am
ij·et ſi hijs obiciatur ꝙ capłꝫ ipſi añ ſenten-
tiam latam cõtra archiepiſcopum debuit ſe
opponere ſſx̃ qꝫ non poterat qꝫ tm̃ ad arch
idiaconum primo ptinet archidiaconatꝰ ſui
iura defendere et ad capitulum ptinet quan
do apparet archidi·nõ poſſe agere hec opi-
nio non placet Alterutrũ·i·ſiue fuerit cõ
ceſſio pſonał ſiue abiuracio interceſſit Ar
chidi·i·pſone archid̃·et etiam ipſi archidia
conatui ſed in lꝫ vltimo caſu·ſ·ſnp abiuraci-
one ꝓuidebit ſucceſſoribꝫ et ſi conceſſio fue-
rit realis·Melius videtur ꝙ tm̃ archid̃·im-
ponitur ſilentium pſone pſonale·ſ·ꝙ ipſe tẽ
pore ſuo non ſe immiſceat et prudenter faci
at iudex ſi dicat in poſſeꝝ ex hac ſentẽtia nul
lum dignitati preiudicium generari·ar·j·de
capel·mo·c·ij·§·fi·et de dona·inter dilec·
ad fi·ſed oppones hanc exceptionem abiu-
rationis ante litem ceptam contra archidia·
eſſe proponendam ſicut ſłi vł minus ydonei
ꝓcur̃·C·de excep·l·pe·§·vlti·ſſx̃ hanc exce-
ptionem non eẽ declinatoriam fori ſicut ꝓcu
ratoriam ſed dilatoriam et idcirco ſufficit ꝓ
ponere eam ante lit̃·conteſ·ꝛ poſtea ꝓbabi
tur·ff·de excep·exceptiones·C·de excep·
exceptionem et ſic fuit hoc factum·vel põt
dici pemptoria·qꝫ quo ad pſonam hꝰ archi·

ꝑtinet negm̄ nec intelligas ꝙ papa ꝑmittat
conſulere ſup ſententia que nullo modo tan
git archidiaconatus dignitatem· ſed ſup ab-
iuratione que erat realis ·ſ· ꝙ archiaconatus
nomine renunciabat et iurabat· ſ· vt ea non
obſtante libertates predicte adiudicentur
dignitati archid· vel intelligas aliter vt dixi
mus in glo· illa quid prodeſt ⌊ Neutrum·
ideſt ſi conceſſio fuerit realis· et non eſt iura
tum·

Cum ad noſtram abbacie· Nec abba-
cia eſt ſecularis ſic· s· de renūc· ex trāſ-
miſſa ⌊ Diſtinctio· xxiiij· q· i· dicimus· j· de
iuriur· pa· per tuas· j· de bap· et eius ef· de-
bitum· ff· de auc· tu· l· i·

De conceſſioē prebende eccle-ſie non uacante.

Qui in viuoꝝ ⌊ ponuntur· ſcienter al-
ſecus· viij· q· i· preſentium
Nulla eccleſiaſtica ⌊ Tribuantur· vt in
reis alicui detur quaſi poſſeſſio iuris·
⌊ Promittantur· ar· contra· s· de ꝑbendis
relatum· So· verum eſt niſi a papa· s· de re
ſcrip· eam te· vel etiam a legib· C· de muti-
ſti· ex eo et· s· de pac· l· vlt· ⌊ Inhibitum·
Promiſſio future ſucceſſionis infra· vj· men
ſes· quidam dicunt ꝙ ſemeſtre tempus cur-
rit poſt ammonitionem· ar· j· e· q̄· alij dicūt
ꝙ a tempore ſcientie· j· e· q̄· ar· s· de ſup· ne·
pre· licet· Alij dicunt ꝙ a tempore vacatōis·
s· de ꝑben· de multa· § etſi vltra· vj· menſes·
Sed ibi ſupplendum eſt ⁊ ſcientie ſubtrahi
tur eñ de hac preſcriptione· vj· menſium tē-
pus ſuſpenſionis ⁊ peregrinationis· j· e· q̄·
§ ſit tñ et ſequen· Idē dicunt quidam ꝙ licȝ
ſit decurſum ſemeſtre tempus anteꝗ̄ ali⁹ eli-
gat ipſe eligat ꝙ purgatur mora· s· de ſup·
ne· pre· licet ⁊· c· litteras· ar· ff· ſi quis cauc·
et ſi poſt· ff· de arb· celſus· Nos autem di-
cimus non poſſe purgari moram· ar· s· de
ſup· ne· prel· licet· et· c· litteras· Et dicim⁹
locum habere hanc tranſla· poteſtatis in om
nib dignitatib· officijs et ꝑbendis niſi cum
ſint diſtincte· vel certus numerus canonico
rum ſtatutus eſt vt hic et· j· e· dilec· et· c· ex ꝑ
te· s· de preben· dilecto· et licet olim nō ha-
beret locum in epiſcopalib vt· j· e· dilectus·
Hodie tamen locum habet etiam in illis· s·
de elec· ne ꝓ defectu ⌊ Diſtulerit· culpa ſua
j· e· q̄· diuerſitatem vel ꝑ negligentiam ſec⁹
ſi ꝑ impotentiam vel iur̄ vel facti· etiam cul-
pa contingente· j· e· q̄· § ſit tñ· s· de conſtit·
cum· M·

Relatum ⌊ Debet· niſi ſit recept⁹ in ca-
nonicum et ſic non ob de ꝑben· relatū
et· c· dilectus· et· s· de conſti· cum· M·

Propoſuit ⌊ Et aſſignatione· faciēda
cum vacauerit non modo· Alij dicunt
ꝙ ſtatim debent aſſignare ꝑbendam vacatu
ram h modo· ⌊ Statim· ſ· cum vacauerit n̄
modo· Alij dicunt ꝙ ſtatim dabitur ei quaſi
poſſeſſio iur̄ ipſius ꝑbende· Nota ꝙ cū ali-
quis eligitur in canonicum q̄ quantumcun
qȝ ſit canonica electio tamen poſt electōnem
neceſſaria eſt aſſignatio prebende ꝑ electōeȝ
eñ datur ei ius canonicatus· aſſignatio tam
prebende conſiſtit in facto et tribuit ei pote-
ſtatem adminiſtrandi in eo Nam ibi licitū ē
ſua autoritate in ea miniſtrare anteq̄m pre-
benda ſibi aſſignaretur ab eo qui poteſtateȝ
habet aſſignandi a iur̄ vel conſuetudine qua
lis eſt prepoſitus vel decanus vel quicunqȝ
alius quocunqȝ nomine cenſeatur qui curā
hȝ illius eccleſie in qua eſt canonicus elect⁹
in temporalib ar· s· de inſti· c· ij· ⁊ plus di
cimus ꝙ exquo aſſignata eſt ſibi prebenda
ꝑ eum ad quem de iure ꝑtinet vel de conſue
tudine etiam ſi ab aliquib controuerſiā pa-
ciatur ſup iur̄ ſuo· Nihilominus tñ licite mi
niſtrabit q̄ auctore pretore poſſidet· ff· de
acqui· poſ· iuſte poſſidet· ff· qd̄ cum fal· tu·
l· i· § p· Nec dicimus ad hanc aſſignationeȝ
eē neceſſariam confirmationem nec in ea re-
quiri examinationem perſone· nec electionis
nec contra ipſum debere audire contdictio
nem alicuius· ſed ſummarie et ſine inquiſici-
one ſi iudex habita conſideratōne viderit aſ
ſignationem faciendam faciat eam alioquin
ſupſedeat et examinatōnem ſupiori dimittat
ar· s· de of· archi· c· i· ⁊· c· de of· ar̄pr̄eſ· c·
ſi· In prelatis autem qui habent curam ani-
maꝝ neceſſaria eſt confirmacio· examinacio
et ꝑ conſequens ꝑſone et electionem· s· de
elec· poſtꝗ̄ is ⁊· c· nihil eſt· lib· i· ſed confir
macio in hijs q̄ habent curā animaꝝ ꝑcedit
aſſignationem nec aſſignatio que alias ſibi vi
debatur bona ꝓpter appellacionem eius eſt
retardanda vel reſtituenda q̄ non fit cū cau
ſe cognicione nec in ea tribuitur quid iur̄ ⁊
h ꝓbatur· s· de ap· conſtitutus· ij· § i· ⁊ eod
modo dicimus debere fieri aſſignacionē ſtal
li in choro et loci in capitulo ꝑ eum ad queȝ
ꝑtinent de iure vel de cōſuetudine· s· de pre
ben· relatum· § i· ⁊· c· dilecto ⁊ ſi eēt de cō
ſuetudine ꝙ ſtatim ſine aliqua aſſignacione
miniſtret ſtaretur conſuetudini · In hijs au
tem que ſolam adminiſtracionem temporali-
um habent ſine cura non credunt quidā ne-
ceſſarium confirmacionem nec etiam exami-
nationem· Alij contradicunt· ⁊ bene·
ar· ꝓ eis· s· de conſti· ex freqentib ⌊ Execu
tore· Dicebatur eñ in litteris exequaris hic
erat mer⁹ executor vel poci⁹ hn̄s miniſteriū
tm̄ de quo habes· s· de of· del· qm̄ ſic· ⁊ il-
le cui mandatur ꝙ alicui ꝓuideat ⁊ videtur
ꝙ teneat colla facta ab hijs miniſtris vel exe
cutorib etiam non vocatis illis ad quos ꝑti
net electio qui cuȝ recipe debent ⁊ ꝑbendā

aſſignare ſicut tenet collatio epiſcopi nō vo
catis hijs canonicis qui eum recipere debēt
et aſſignare niſi in litteris contineatur ꝙ epi⸗
ſcopos vocaret vel moneret qꝛ tūc fines mā
dati ſeruandi ſunt diligenter. s. de reſcrip.
cum dilectus. ⁊ hic ſatis videtur hͦ ar. j. de
accu. accedens. Immo plus videtur ꝙ ſi cō
pareat aliquis qui velit aliqua dicere in pſo
nam eius cui conferenda eſt pꝛebenda ꝙ nō
debet audiri qꝛ miniſter vel executoꝛ merus
eſt et ſup hͦ nullam iuriſdictionem habet. s.
de re iudi. decetero vbi no. Et idem dico ſi
vellet iudicem recuſare qꝛ non eſt audiendꝰ
s. de of. del. nouit et ſi velit dīe reſcriptum
ꝑ obꝛepcionem obtentum ꝙ ſit audiendus.
qꝛ etiam ſi autoꝛitate talis reſcripti executꝰ
fuiſſet mandatum tamen reuocaretur. s. de
re iudi. cum olim. §. nos ergo. s. de reſcrip.
cum dilecta. contra hͦ facit decre. s. de cau.
poſ. ⁊ propꝛi. cum olim. vbi additur recu⸗
ſatio cum agitur ſup beneficio. Sed hac ra
tione videtur ꝙ poſſit obicere in pſonam in
ſtituendam quicquid velit de iure et maxime
ꝙ ſi tacuit pctm̄ ſuum videntur littere obꝛe
pticie. ſed tu dic. ꝙ ꝓter hͦ ſtricto iure nō di
cuntur obꝛepticie. vt no. s. de reſcrip. cum
dilect. xxij. q. v. et ſi non cognicio. ſed certe
hoc non placet. qꝛ non videtur nobis ꝙ lit
tere dicantur obꝛepticie qꝛ impetrans ſit pec
catoꝛ. Nec em̄ exceptio eſt cōtra pſonam ⁊
non contra litteras. Alij tn̄ dicūt et foꝛte be
ne qꝛ licet iſte executoꝛ nullum vocare tenea
tur. Si tn̄ aliquis appareat qui velit dīe in
pſonam videtur ꝙ audiri debet. ar. j. de ac⸗
cuſa. accedens ⁊ no. de hoc. s. de cau. poſ.
et propꝛie. cum olim. nec eſt ſimile de hoc ex
ecutoꝛe vel miniſtro qui iuriſdictionem ha⸗
bet et de eo qui ſolummodo ex officio facit
Prius tn̄ dictum de ſtricto iur̄ magis ſuſti⸗
neri poteſt. Item videtur ꝙ ille executoꝛ
non poſſit cogere canonicos ad implendum
mandatum apoſtolicum. i. ad faciendū hūc
canonicum ⁊ pꝛimo ea ratione qꝛ non vide⸗
tur ſibi ꝑ litteras conceſſum. s. ꝙ eos cogat
ad hoc. Sed ꝙ ipſe faciat. Item alia rōne hͦ
videtur qꝛ non videtur ꝙ canonici etiam ſi
velint tranſacto tempoꝛe ſibi indulto ad faci
endum hunc canonicum vel etiam poſtq̄ re
nunciauerunt eum facere canonicum ꝙ poſ
ſint tn̄ licet poteſtas faciendi eum canonicū
trāſlata ſit ad executoꝛem ⁊ penes duos in⸗
ſolid hec poteſtas eſſe non poteſt. ar. ff. de
ap. l. mancipioꝝ. s. de ſup. ne. pꝛel. litteras
Sed licet n̄ poſſit eos ad hoc cogere poſtq̄
tamen ipſe executoꝛ vel miniſter contulerit
pꝛebendam coget eos ad recipiendum eum
et tractādum vt canonicum ſed ⁊ mandās
cuius autoꝛitate fungitur habebat poteſta⸗
tem cogendi eos plus placet ꝙ nō poſſit. qꝛ
per foꝛmam pꝛedictam non eſt ſibi data iu⸗
riſdictio. ſed miniſterium tantum. hoc tamē
ſemper no. ꝙ iſte executoꝛ bene faciet ſi audi
erit aliqua que eum moueant ꝙ caute conſu
lat ſuperioꝛem. in autn̄. vt nulli iud. §. et hoc
vero iubemus. coll. ix. de hijs no. j. de ſpō.
impu. ad diſſoluendum. Nec que dicuntur
in fine huius glo. poſite. s. decre. pꝛopoſuit
que incipit. dicebatur habere locum vbi in
litteris non eſt clauſula contradictoꝛes ⁊c.
qꝛ ſi ibi eſt illa clauſula tunc ⁊ anteq̄ inueſti
at eum ⁊ poſt poteſt audire cōtradictoꝛes.
et de ipis ſummatim cognoſcere. s. de renū.
veniens. ff. de re iud. admo. §. ſi ſuper. Qui
dam tamen tenent ꝙ non dēt audire niſi po
ſtq̄ fuerit executum mandatum. ſed non vi⸗
deo cauſam quare non ſit melius eos audire
ante q̄ poſt. s. de renunc. veniens. s. de re.
iudi. decetero. Fatemur tamen ꝙ ſi omiſſa
ſummaria cognitione hac ⁊ repulſis contra⸗
dictoꝛibꝫ exequatur mandatum qd̄ ſemper
valet qꝛ merus executoꝛ eſt in cōplendo mā
datum. Item qꝛ ſummaria cognitio non eſt
ſemp de neceſſitate neqꝫ de ſubſtantialibꝫ ex
ecutionis mandati. In compulſione autem
bene eſt neceſſaria cauſe cognitio de hͦ no. j.
de deſpon. impu. ad diſſoluend. ſic aūt eſt
iſte merus executoꝛ de quo loquitur hec de
cre. ſic et eſt merus executoꝛ ſi in litteris di⸗
citur facias ſibi benefm̄ aſſignari eodē mō ſi
dixit. facias eum recipi. vel alia conſimilia.
Nam qualitercunqꝫ ſcribatur ei ſi voluerit
ſtatim mandabit de eo recipiendo ⁊ niſi re⸗
cipiant ſint excōmunicati. ar. s. de reſcrip.
c. capitulum et. c. abbatem et. c. mandatū.
s. de pꝛeb. ꝑ illoꝝ. Ab executoꝛe em̄ pꝛopt̄
defectum oꝛdinis iudiciarij non appellatur
niſi excedat modum vel minus feſtinet. s. de
ap. nouit. s. de of. del. ſuper. ff. de ap. l. ab
ex. C. quoꝝ ap. non te ab ex. et no. ꝙ iſte ex
ecutoꝛ non tm̄ pꝛouidebit ⁊ pꝛecipiet ꝓuide
ri de beneficijs vacantibꝫ de iure ⁊ de facto
ſed etiam de vacantibus de iure tm̄ ſed tn̄ in
eis debet pꝛemittere cognitionem et audire
ſummatim illum qui poſſidet et ſi non habet
ius. tunc non feret ſententiam ſed mandabit
detentoꝛi et coget beneficium de fcō dimitte
re ſicut de facto tenet et poſtea exequatur
mandatum et ſic habes oꝛdinem iudiciariuꝫ
quem ſi dimitteret caſſaretur ꝙ fit ab eo. j.
e. cum noſtris et. c. litteras. ff. de re iud. ad
mo. §. ſi ſuper. Item ⁊ ſi non compareat ille
qui beneficium tm̄ poſſidet ſed cōpareat ille
qui contulerit et cuiꝰ coll. dr̄ non valere de
iur̄ vel etiam ſi n̄ contulerit ſed paciatur poſ⸗
ſidere ſed petitur ab eo ꝙ tanq̄ vacās de iur̄
conferat alij. Et ſententia feratur contra eū
pꝛeiudicabit poſſeſſoꝛi qui ſciuit cauſam ſuā
agi. s. de re iudi. q̄uis. Nec vlterius erūt
partes executoꝛis niſi vt cogat poſſeſſoꝛem
dimittere poſſeſſionem. Sed quid ſi ille cui

commiſſum eſt ꝙ compellat capitulū ad cō-
ferendum alicui prebendam alicuius eccleſie
ſi qua vacat vel ꝗcito ad id obtulerit facul-
tas nunquid poteſt cognoſcere de prebēda
quam aliquis detinuit diu. anteꝙ huius lit-
tere impetrantur quo iur̄ habet iuriſdictio-
nem ſuper hunc poſſeſſorē de quo nulla in
litteris habetur mencio. Jtem cui reſtituet
poſſeſſor prebendam q̄ ſi dicis executori. il-
le non habet poteſtatem alicui conferendi p̄
bendam ſed tm̄ compellendi. Si dicas ꝙ re
ſtituit caplo q̄uo ad h̄ agit cum non habeat
mandatum de caplo. de ipſo autem poſſeſſo
re certum eſt ꝙ ipſe nulli eam dare poteſt q̄
ad ipſum nulla poteſtas conferēdi pertinet.
So. Executor hoc modo procedat q̄ voca
bit capitulum et dicet ei ꝙ conferat preben
dam impetranti que vacat de iure et ſi capi-
tulum r̄ndet. Dn̄e non poſſidemus preben
dam quam petis et credim⁹ ꝙ ille qui tenet
bene teneat vnde faciatis de ea qd̄ vultis q̄
nō credimus ꝙ vos precipiatis nobis ł etiā
conſulatis ꝙ nos contra conſcientiā eam cō
feram⁹ vt patet in eo qd̄ no. s. de temp. or.
ad aures. §. i. tunc vocabit poſſeſſorem p̄ben
de et dicet ei. Jſta prebenda quam tu tenes
vacat de iure ⁊ hoc vult ꝓbare iſte qui im-
petrauit litteras et admittet probatōes ei⁹.
ff. de re iud. admo. §. ſi ſuper. et ſi probaue
rit precipiet poſſeſſori ꝙ dimittat poſſeſſiōe
prebēde que dimiſſa precipiet capitulo ⁊ co
get ꝙ eam det impetratori litterarū. vt patet
j. e. cum noſtris. §. fi. ar. s. de prebē. inter ce
tera. Vbi dicit ꝙ omnia retractata fuerunt
inter partes ⁊ non fuit iudicatum quia vna
pars daret aliquid alij ſed ille ad quē de iur̄
pertinebat conferre poſt reſignationem fa-
ctam contulit prebendam. de h̄ eciam no. s.
de re iud. cum Bertoldus nec miretur ali-
quis ꝙ ille executor habet iuriſdictōnem ſu
per perſonas non nominatas in reſcripto ⁊
penitus extraneas q̄ hoc eciam eſt in quoli-
bet executore ꝙ cōtra extraneos ſummatim
cognoſcit de proprietate ⁊ eciam res ab eis
auferuntur. ff. de re iudi. admo. §. ſi ſup. C.
de hijs qui ad ec. confu. preſen. s. de of. de
le. ſane. ij. quinimmo ⁊ neceſſe eſt ꝙ hanc iu
riſdictionem habeat ſine qua non poteſt exe
qui qd̄ mandatur vt patet in eo qd̄ no. s. de
of. dele. preterea. Jtem non eſt neceſſe ꝙ pe
tatur prebenda reſtitui capitulo ſed tm̄ vt eū
reſignet et per conſequens veniat ad collōz
capituli ⁊ poſtea cogetur capitulū eam da
re qn̄ in litteris dicit̄ ꝙ ad hoc compellatur
Sed ſi in litteris dicitur. exequaris. tūc ipe
executor conferet poſt reſignacionē ⁊ ſi nol
let reſignare violenter ab eo auferenda eſt
poſſeſſio. ff. de rei uen. que reſtituere. ff. ne
vis fi. ei qui in poſ. miſſus eſt. l. ſi quis miſſus
ſ. ſi°. j. Hic autem loquitur de reſignacione

facti et non de reſignacione iuris ad quam
non tenetur ſicut nec ſuum ius ei conceden
dum. ff. ſi ſerui. uen. ſicuti. §. ſed ſi queritur
Jmmo ſemper ſaluum remanet ei ius ſuum.
ff. de re iud. admo. §. ſi ſuper. quidam diſtin-
gunt inter illum cui committitur prouiſio
alicui⁹ perſone. et eum de quo loquitur hic
Nam de primo dicunt quidam ꝙ ſine cauſe
cognicione poteſt conferre beneficiū ſed ille
d̄ quo hic loq̄tur n̄ pōt cōferre benefm̄ de q̄
ſcribitur niſi prius ſciat quare illi quib⁊ p̄us
ſcribitur non conferunt. ar. s. de reſcripc̄.
ſi quando ⁊. c. a deo ⁊ melius in. c. ab excō
municato vbi dicitur ꝙ h⁹ executor cui ſcribi
tur in defectum primi cum cauſe cognicione
debet procedere ſed certe alij dicunt illud eē
illa racione q̄ excommunicacio ⁊ abſolucio
non debent fieri ſine cauſe cognicione ſolen-
ni. ij. q. i. nemo. j. de ſen. ex. ſacro. ſ3 collo
beneficij licet debeat precedente inquiſicōe
fieri vt no. s. de poſtul. c. i. Tamen. ⁊ cau
ſe cognicio ſolennis nō ē ibi neceſſaria. ł dic
eciam meli⁹ vt ibi no. ⌊ Jnueſtiuit. bn̄ hinc
colligitur idem eſſe aſſignare ⁊ inueſtire. ⁊
no. ꝙ quando dicitur in litteris. exequaris.
ꝙ poteſt inueſtiri. Et potes hic colligere ꝙ
propter inueſtituram nō datur poſſeſſio hic
q̄ inueſtitus erat de prebenda quā ali⁹ poſ-
ſidebat quam tamen ambo inſolidū poſſidere
non pn̄t. s. de ꝓba. licet. §. ex premiſſis. ver.
cum duo inſimul. et no. s. de conſue. c. ij.
Et poteſt dici ꝙ hec inueſtitura locum ha-
bet quando ſibi reſeruit prebendam confe-
rendam qd̄ poteſt vt no. s. e. pro illorū. non
placet quod dicitur hic q̄ hic non credim⁹
ꝙ decanus poterit eum inueſtire de vacatu
ra vt. j. ſequitur. ⌊ Aſſignatis. ⁊ male cum
eſſet alij hec poteſtas data. et ſic apparet hic
ꝙ quādo ſcribitur capitulo pro aliquo et da
tur ei executor qui eis negligentib⁊ illud ex-
equatur ꝙ nō tenet electio facta ab alijs cō
tra mandatum pape. ſecus autem ſi eēt tan-
tum datus executor ad complendum q̄ tūc
tenet electio facta ab illis. s. de preben. di-
lectus filius. ⁊. Et eſt ratio diuerſitatis q̄
in primo caſu videtur ad ſe vel ad ſuum del.
electionem reuocare et ideo de ea nihil ad e-
os in ſa autem ſecus ⌊ Vacaturis. s. e. c. ij.
contra canonicum qd̄ eſt quando non auto
ritate pape. ſed hec legitima erat q̄ autori-
tate pape quod nō placet ſed vterq3 vere ma
le proceſſit ⌊ Attendentes. q. d. non eſt ne-
ceſſe ꝙ defendat inſtitutionem factam a de-
cano qui inueſtiuit eum de vacatura cū ſuffi
ciat factum pape qui eū inueſtiuit de vacan
te factum tamen decani fecit caſſacionem iu
ſtā hoc non placet. ſed q̄ poteſtas cōferendi
erat ad alium tranſlata ⌊ Per predeceſ. no-
ſtrum. Sed per decanum fuit inueſtitus de
vacatura et licite ſuper hoc autē fuit cauſa

caſſationis electionis ſcđe facte a canonicis
hoc non placet vt dictum eſt. Facta autem
caſſacione non fuit inueſtitus p papā de va:
catura. ſed de vacante ⌊ Intelligebatur. ar.
ꝙ per ſententiam pditur dominiū. ff. de rei
ven. in fundo. inſti. de. of. iudi. §. vlt. C. de
arb. l. iij. §. ſed ⁊ ſi quis ar. cont. ff. de pig.
ac. non eſt mirꝫ.

Quia diuerſitatem. ⌊ In ipſas. et ideo
petebat inſtitutos vel intruſos ab eccle
ſijs amoueri. vt ex ſententia que ſtatim ſeq̄:
tur apparet. vnde nota ꝙ aliqn̄ ille ad quē
ptinet inſtitucio de iure petit inſtitutos amo
veri vt hic ⁊. s. de preben. dilectus et eciā
patronus. j. de iurpa. ex litteris. Item hoc
ipſum petit electus inſtitutus vel alius. ⁊ ſi
nondum inſtitutus ſit ⁊ habeat ius in bene
ficio. s. de re iudi. cum Bertoldus. vbi no.
et. iij. q. vij. hoc quippe. Item hocipſum
poteſt petere quilibet clericus de eccleſia ca
thedrali. s. de elec. cum dilect. ſed ħ ultius
cum ſuum ius ſpeciale non proſequatur vi:
detur ꝙ non poſſit agere nec agat denunci
ando vel accuſando. s. de ap. conſti. in fi. vn̄
et non ſolum poteſt predictus agere cōtra
inſtitutos ſed eciā cōtra inſtituentes ⌊ Per
uerſe. vij. q. i. pn̄tium. ⁊ de hoc no. s. de fi.
pref. veniens. Is autem qui agit modis pre:
dictis debet cauſam adicere quare ſit min⁹
canonica ſint in alijs actionib⁊ pſonalib⁊. vt
no. s. de of. ord. conqrente. puta q᷑ ad eū
qui agit ptinet inſtitucō. q᷑ eſt in poſſeſſione
inſtituendi et q᷑ non ptinet ad eum qui inſti:
tuit vel al' conſimiles. Et eſt racio quare ex:
primere debet. q᷑ pſonalis actio eſt ꝙ ex eo
patꝫ. q᷑ nec eſt in rem nec mixta cum re. Et
no. s. de of. or. conquerente. ſed hinc eſt ꝙ
nullus predictoꝝ poteſt nominare inſtituen
tem in iudicō cū nominatō non habeat locū
niſi in realib⁊. C. vbi in rem ac. l. ij. ſecus eſt
ſi peteret obedientiam q᷑ tunc poſſet nomi:
nare dominium in iudicio vt no. s. de ma. ⁊
obe. inter quatuor Item ſepe quis contra
neminem agit. ſed petit electionem ſuam cō:
firmari. j. e. poſt electionem et iudex tūc vo
cabit omnes quos res tangit. ff. de adopc.
nam ita de hoc no. s. de elec. c. vlti. ⌊ Re:
ſignādas. quod dicitur hic intelligitur ſicut
ꝙ qn̄ aliquis habet poſſeſſionem alicuius p̄:
bende vel dignitatis nullus iudex ordinari⁹
vel delegatus debet aliquem inſtituere in be
neficio in loco eius niſi prius a loco illo re:
moueatur vel de fcō autoritate ſuperioris vel
per ſententiam adminus ⁊ ſic loquitur. j. e.
cum noſtris et. c. ex litteris. vbi no. Sed il:
le ad quem pertinet electio de iur. bene po:
terit alium eligere ad eundem locum quē te
net inſtitutus. s. de re iudi. cum bertoldus
licet quidam illud quod dicit illa decret. di:
cant locum habere vt pn̄tatio fieri poſſit nō

obſtante inſtitutione alterius vt ibi ſed non
electio que ius tribuit. Hic autem certū eſt
ꝙ propter precedentem electionem factam
ab illis ad quos pertinet nō caſſatur electio
facta ab illis ad quos pertinet. vt in prealle.
decre. cum bertoldus. Et no. s. de elec. cō:
ſiderauimus licet. Item licet ille ad quem p:
tinet proprio iure electio poſſit eligere non
obſtante prima electione ⁊ inſtitutione exe:
cutor pape non poteſt puidere de beneficō
alio exiſtente in poſſeſſione qui eſt inſtitutus
per ſuperiorem. ſed ſi per ſuperiorem n̄ eēt
inſtitutus primus ſed tm̄ in poſſeſſione eēt.
Tunc propter hoc non dimitteret executor
quin de alio prouideret ſm̄ mādatum pape
s. de preben. de multa q̄uis illa nō loquatur
de prouiſione executoꝝ dn̄i pape. ſed de p:
uiſione eoꝝ ad quos iure proprio pertinet.
vel dic vt. j. e. litteras. §. de fcō ⌊ Reſignan
das. et de facto dimittendas ⌊ Per excom
municationis. xvj. q. i. in fi. ⌊ Confirmatōe
Repete que diximus. s. de confir. vti. c. j.
⌊ Adepti. ita ꝙ hij ſex menſes cōcurrūt vel
ante ſuſpenſionem vel poſt cum cōferre poſ:
ſet archiepiſcopus ⌊ Cōputetur. hoc intel:
ligimus quando collatio bn̄ficioꝝ ad ipſum
ſolum pertinet. Nam ſi ad plures pertine:
ret quoꝝ vn⁹ eēt ſuſpenſus ſecus dicerem⁹
Nam ſi pertineret electio ad epiſcopum vel
capitulum ſimul. ſi epiſcopus eēt ſuſpenſus
pertineret electio ad capitulum ſolum. ar.
bo. ff. de auct. tu. ſeruus communis. ſicut
ſi vnus ex capitulo eēt ſuſpenſus non impe:
diretur capitulum procedere ad electionem
Nam quantum ad ea que communiter im:
minent facienda epiſcopo et capitulo vnum
corpus vel caput intelliguntur. C. de iur. de
li. ſanximus §. ſi vero epiſcopus. ff. Queād:
modum ſm̄. a. ſi quis alio. §. vlt. et. l. ſi locus
xv. q. vj. ſi ſacerdos. s. de preſcrip. auditis
et. c. ex tranſmiſſa. ⌊ Valuit. C. de an. ex. l.
j. in fi. s. de pref. c. i. in fi. ar. contra. ff. de
vſur. cum quidā. §. ſi pupillus. ff. qui ex ca.
ma. in inte. re. ſed et ſi per preto. §. i. ⌊ Po:
teſtate. Nota ſuſpenſum non poſſe conferre
prebendas. s. de conſue. cum dilect. §. q᷑ no:
bis. et. j. de exceſ. prel. tāta eſt clauis ⌊ Cul
pa. licet fuerit in culpa non fuit in mora. nā
ſtatim pro abſolutione ad ſedem apoſtolicā
properauit. Si em̄ eſſet in mora vel negligē
tia obtinendi abſolutionem. ſecus eēt. vt hic
ar. C. di. qm̄. s. de reſcrip. ſi autem. ff. de
re iudicata Qui poteſt. ff. de re militari.
non omnes. ⁊. l. qui captus. ⁊. l. i. §. primo
ff. ex quib⁊ ca. in inte. re. ſed et ſi per pre. §. i
et ſic habemus ꝙ non imputantur alicui ea
que culpa precedente accidunt. xv. q. i. ſi cō
cupiſcentia. et. c. inebriauerunt. ff. de fur.
l. veꝝ. et. l. qui iniurie. ff. de pub. et vecti. ſꝫ
et hij qui. §. ſi autem ar. cōtra. l. di. ſepe ⁊. c

ſtudeat·ff·qd me·ea·mulier·ſed hoc nō eſt
ver quia bene imputatur archiepiſcopo ſua
culpa q iuſte poteſt puniri hec tamen pena
 electio deuoluatur ad capitulum non in-
uenitur ſibi impoſita a iure·Et ideo nō po-
terunt conferre beneficia·s·de ſup·ne·pla·
Romana·Ad illum·ſ·ad papam et h ex
plenitudine poteſtatis·ſed nūquid ſi epiſco
pus eēt ſuſpenſus poſſet archiepiſcopus cō-
ferre beneficia ſpectātia ad epiſcopum di-
cunt quidam ſic nec eſt neceſſe expectet
ſex menſes·ar·pro eis·ix·q·iij·cum ſimus qd
poteſt loqui in hoc caſu vel qn̄ neceſſaria of
ficia non inſtituit in eccleſia vt yconomū vel
aliū qui temporalia miniſtret in non neceſſa
rijs autē officijs·puta canonicis horis ordi
nandi locum non haberet·s·de elec·cū ec-
cleſia vulturana·ſed in hoc caſu cum nō ha
beat tempus prefixum credunt poſſit ille
ad quem ptinebat collacio poſt abſolutionē
conferre ſi non fuit per ſuperiorem alij col-
lata·C·de contrahen·ſti·magnam·Melius
videtur nec capitulū nec ſuperior poteſt
ſupplere defectum alicuius niſi ius hoc di-
cat ei liceat defectum ſupplere alterius·s
de elec·cū eccleſia vulturana·ſed ſeruatur
ei facienda poſt abſolucionē·s·e·nulla·niſi
neceſſitas immineret poterit ſine vlla reſti
tutōne iſte archiepiſcopus dare beneficia va
cancia que vacauerunt vltra ſex menſes nec
ſunt contrarie decre·s·de ſup·ne·prel·licet
et·c·litteras q ibi loquitur quando illi ad
quos ſpectabat electio fuerint negligentes
et tunc ipſo iure amittunt poteſtatem eligē
di·Sed quando per impotentiam dimittūt
non amittunt ipſo iure poteſtatem eligendi
licet in eo puniri poſſint extraordinarie·Si
autem ius ei concederet tunc poſſet ſup-
plere defectum alterius ſine ſuperioris auto
ritate·vt no·s·e·nulla··lxv·di·ſi forte tūc
non imputatur ſi neſciuit prebendas vacare
q ſi ſciuiſſet imputaretur ei·cum eciā rome
et in via poſſet beneficia conferre·vel dic
licet in via conferre poſſet non tamen impu-
taretur ei ſi non conferat cum in collatōe be
neficior debeat perſonas examinare·s·de
preben·in lat· q inſti· honeſtum eſt·
clericis de ſua terra prouideat extraneis·
C·d epi·et cle·in eccleſijs·lxiij·di·extraneo
de quibus copiam ſecum non habet Receſ
ſit·ff·ex qui·cau·ma·in inte·qui mittuntur
Computetur·vbi moretur accepto com-
meatu·ff·ex qui·cau·in inte·re·miles·

Quum noſtris tanto·Sex menſes·s·
e·nulla·Dixerunt·et bene de facto
non vacabat Electus· male··lxiij·di·
litteras·s·de poſtu·c·i··ij·et idem videt
ſi ſolum electus eēt et non poſſideret·quia
videtur ver regulariter eciā ſi ille ad quē
pertinet electio pſonam eligat ineligibilem·

puta homicidam illegitimum vel alr quantū-
cunq irregularem vel eciam malum·nunquam
ppter negligentiam p lapſum tpris deuol-
uitur poteſtas eligendi ad ſuperiorem·licet
eīm electus malus ſit male elegerit ita
deuoluatur poteſtas eligendi ad eum ad quem
ius ſtatuit deuoluendum ppter alicuius ma-
liciam·s·de elec·cum in cunctis in fi·Non
tamen eſt negligens et ideo non deuoluitur
poteſtas eligendi ad eos ad quos ius ſtatu-
it deuolui ppter negligentiam alicuius·s·
e·c·pxi·Et hec vera ſunt dummodo electus
ſit talis in quem poſſit cadere ius illius vel
dignitatis·Nam in homicidas irregulares
cadere poteſt ius cuiuſcunq dignitatis quia
eciam iuſte haberent eā ſi cum eis fuerit diſ-
penſatum eciā ſine diſpenſatione iuſte tenēt
predicti dignitates ſuas quouſq renuncient
vel deponentur ſi poſt acceptas dignitates
ſuas fecerint homicidium vel irregularitatē
incurrant ſed ſi ſint tales electi in quos ius
dignitatis cadere non poteſt·vt ſi ſit omni-
no illitteratus·vel ſi ſit mulier vel infans·ſa
tis videtur talis electio vel eciam poſtula
tio non impediret quo minus lapſu tpris p
negligentiam poteſtas eligendi ad ſupiorē
deuoluatur·Dn̄tes·et bn̄ Aſſignarūt
Et q male licet de iur de facto nō vacabat
Litterar·littere tamen bone erant·vt·j·
e·lrās·Nec poterat cont eas excipi de falſi
ſuggeſtione vel veri ſuppſſione intm p eas
non pcederetur legitime·q hec fal̄ſitas non
erat expſſa vel veritas tacita p maliciam·ſed
pocius p ſimplicitatem et p ignorantiam iu-
ris puta quia credebat impetrans ex quo
ppoſitura de iure vacabat lrē valerent in
tm̄ ſtatim ſine aliqua compulſione ad reſi
gnandum executor ſuus poſſet ſibi conferre
ppoſituram ita lrē non obſtante tali taci-
turnitate veritatis vel expſſione falſitatis va
lerent·Sed non debet ſeruari forma in eis
expſſa ſed pcedi ſm formam iuris·xxv·q·ij·
pſcriptōnes·s·de reſcrip·ſup lris ſi iudex
vel executor p eandem iur ignorātiam ſim
plicitatē male pcedat ſicut hic fecit illud caſ
ſabit ſicut hic caſſata fuit malefacta col-
lacio·ſed nihilominus manet ſibi ius ſaluū
p lrās conceſſum ſicut huic remanet ius ſuū
ſaluum ſuper prepoſitura·Vnde in fi·de-
cre·mandabitur hoc ſibi dari ſeruata forma
iur·j·e·§·fi·et h plus placet qd dr in glo·
hic poſita·credimus· Alij tamen contra-
dicunt aſſerentes huius lrās elidi poſſe p exce
ptionem et qd hic factum eſt et·j·e·lrās fu-
it factum tm̄ autoritate ſecundar lrārum·
Quia talis poſ·ſ·que habetur ab hijs
plures dignitates habent hoc non placet·ſ
talem poſſeſſorē dic plus habere facti iur
que ptenditur ēe ex tali cauſa poteſt ēe cā
iuſta ſicut hic·nā hoc poterat ille poſſidere

vel de ſpeciali gracia vel ſi ex iuſta cauſa eēt
ſibi conceſſa. ¶ Facti. qm̄ qn̄ per meipſum
poſſideo plus habet facti q̄ iur̄. vt hic et. ff
ex qui. ca. ma. demqꝫ. ⁊. l. ſi emptoꝛ. Si au
tem ꝑ ſeruū vel ꝑ filium poſſideam plus ha-
bet iuris q̄ facti. ff. de acqui. poſ. poſſeſſio
quoqꝫ. ff. ꝓ ſol. l. ij. ſi autem ꝑ liberam pſo
nam poſſideo. puta ꝑ ꝓcuratoꝛem hec poſ.
aliquid habet facti ⁊ aliquid iur̄. C. de ac-
quir̄. poſ. l. i. Et ideo in pꝛimo caſu. ſ. cum
ꝑ me. poſſideo non deſino poſſidere nec vſu
capio incipiet anteq̄ ſciam ꝑ alium poſſideri
vel ſuſpicatus ſim me repelli poſſe. Secus ſi
ꝑ alium poſſideo. ¶ Irritum. credimus tn̄.
ꝙ recepta noua cura animaꝝ vel dignitate
vel eciam epiſcopatu pꝛima vacat ⁊ ille ad
quē eius donacō ꝑtinet pōt eā cōferre alij eo
ꝑmanente in poſ. s. de pꝛeben. de multa. s.
de elec. cum in cunctis dummodo aliū ſciat
poſſidere qn̄ confert. ſed ſi neſciret dicunt
quidam ꝙ obꝛepticia eſt huiꝰ collō. Et hoc
idem ſatis videtur veꝝ ſi veriſimile eſſet ꝙ ſi
ſciret alium poſſidere non conferret. ſed hec
pꝛeſumpcio ceſſat hic tamen cum in p̄cepto
contineatur ꝙ conferat ⁊ puniatur niſi con
ferat. s. de pꝛebē. de multa. ſed certe hec p̄-
ſumpcio. ſ. ꝙ vellet conferre eciam ſi aliꝰ poſ
ſideret non erat ita vehemens ante conſtitu
tionē de multa ſicut poſtea. qꝛ pꝛius n̄ erant
ibi tot pene ſicut poſtea ⁊ ideo hᵒ qꝛ fuit an-
te conſtitutionem non ita p̄ſumebatur ꝙ cō
tuliſſet ſi ſciuiſſet alium poſſidere Item facit
pꝛeſumpcionem ꝙ obꝛepticia eſt eius collō.
quia epiſcopus erat qui poſſidebat quare n̄
erat pꝛeſumendum ꝙ papa vellet eum viliſi-
care inter ſubditos ſuos auferēdo ſic ſibi ec-
cleſiam vel dignitatem vel alij conferendo.
ymmo plus videtur ꝙ ſi teneret collatio pa
pe vel cuiuſlibet ſuperioꝛis non tamen litte-
re valebant date ſup collatione facienda per
alium. quia reſcripta ſtricti iur̄ ſunt. ar. s.
de reſcrip. ſedes ⁊. c. nulli vt ſit intelligen-
dum contra eum qui vult impetrare lr̄as ſu
per beneficio quod dicit vacare ꝙ non ſolū
vacat de facto ſed eciā de iure vt hic et maxi
me. qꝛ ambicioſuꝫ eſt huiꝰ reſcrip. s. de trāſ
la. epi. e. c. lꝫ Et hec eſt potiſſima racio q̄re
reſcriptum reſtringitur ⁊ in tantum impu-
tandum eſt impetranti qd̄ potuit apcius di
cere et non dixit. ar. ff. de pac. l. veteribus
vel hic nouo iure vtebatur epiſcopus. i. no-
ua collacione quod ex cauſa fieri poteſt. vt
no. in fi. decre. bnius. Item ſecus in p̄bend̄
quia licet accipiendo ſcd̄am pꝛebendam pꝛi
ma aln̄ vacare intelligitur. non tamen pꝛima
poteſt conferri quouſqꝫ poſſidet eam de fa-
cto. ſed debet cogi per excommunicatōm et
ſubtractionē alioꝝ beneficioꝝ eam reſigna-
re vt hic. ⁊. s. e. qꝛ diuerſitatem. ⁊. j. e. §. i.
et. c. lr̄as. §. fi. vbi no. Nos credimus idem
in pꝛebendis ſi tales ſint qui vacent de iure
per recepcionem alterius niſi qꝛ facilius cre-
ditur ꝙ ꝑ obꝛeptionē obtinuerit lr̄as. et ex
hijs decretum liquet ꝙ non ſufficit ſenten-
ciam latam eē ſuper pꝛiuacione alicuiꝰ bene
ficij quo ad hoc ꝙ liceat illi pꝛo quo lata eſt
ſententia illud occupare. niſi illud reſignet il
le qui pꝛius tenebat vł niſi manu militari au
feratur ab eo. et ſi contra factum fuerit pꝛi
uetur iure qd̄ in ea habebat eciam ſi ab alio
non ꝓhibeatur poſſeſſiōem capere ſi modo
ſua autoꝛitate capiat niſi conſentiat aduerſa
rius. ff. ne uiſ fi. ſi quis miſſus in pꝛim. ⁊. ff.
de rei uen. qui reſtituere. ff. vt in poſ. ł is cui
§ miſſus ⁊ ar. C. vn̄ vi. meminerint ⁊ idē
dicimus in omni ſententia. vt eciam poſt ſen
tenciam non occupet victoꝛ rem ſibi adiudi
catam ſed per executoꝛes tradi debet ſibi. C
de ar. l. p. i. ſixᵒ. C. de iudi. ꝓperandū. ar.
contra. C. vn̄ vi. ſi quis vi. ibi ante euentū.
ſed ſuple ibi maxime quia idem eſt ibi poſt
ſentenciam. Abſoluto autem non eſt neceſ-
ſarius executoꝛ. qꝛ ſufficit ei excepcio rei iud̄.
vt. ff. de ex. rei iudi. ꝑ to. et ſi q̄s vellet dr̄e.
ꝙ r̄ditū forte annū in cꝰ poſſōne erat aduer
ſarius cui ſilentium imponitur eſt. adhuc te-
nere debeat quoſqꝫ amittat poſſeſſionē. Di-
cas nobis pꝛo d̄o quando quis amittat poſ-
ſeſſionem niſi per ſentenciā. Item nonne pec
caret ſi redditum daret ei cui per ſentenciā
ſilencium eſt impoſitum. ar. ꝙ ſic qꝛ ille pec
cat recipiendo et alteri cōferendo ⁊ poſſum
eum ꝑturbare in hoc pc̄tō ⁊ eciam debeo.
ij. q. vij. negligere ⁊ eſt quaſi expꝛeſſum. s.
de ap. paſtoꝛalis in fi. ymo plus videtur ꝙ
in hijs incoꝛpoꝛalibꝫ iuribꝫ vbi nil coꝛpoꝛale
attingit vt in electionibꝫ. iuriſdictionibꝫ. et
ſimilibꝫ ſtatim lata ſentencia actoꝛ poteſt in
gredi poſſeſſionem ⁊ aduerſarius poſ. amit
tit tn̄ vt omnis remoueatur dubitacio conſi-
lium eſt ꝙ iudex hoc modo dicat in ſn̄a. vo
bis adiudicamus ius eligendi et aduerſario
ſilentium imponimus. ſic. s. de cauſa poſ. cū
eccleſia. ſi autem talia ſint incoꝛpoꝛalia vbi a
liquid coꝛpoꝛale attingit. vt in pꝛeben. poſſeſ
ſionem condemnatus ꝑ aduerſarium nō pꝛo
hibetur exercere illud vt pꝛius ſed ille qui in
poſſeſſione erat et nunc impoſitum eſt ei ſilē
cium cogitur cauere ꝙ decetero illa ſeruitu-
te non vtetur. ff. ſi ſeruitus ven. haꝝ. Vbi
eciam dicitur ꝙ ſi nolit cauere condemnabi
tur quantum in litem iurabitur ⁊ ſi non ſic
poſſit expelli poſſeſſione ꝑ officiales expelle
tur ł dabitur ipſi poteſtas expellēdi ſi talis
ſit iudex qui ſuam ſentenciam exequi poſſit.
et erit ipſe qui vincit miniſter iudicis. iſta au
tem decre. nō obſtat ſuperioꝛibꝫ. quia et hic
aliquid coꝛpoꝛale tangebatur. ſ. coꝛpus et
poſſeſſiones pꝛebēde annexe et ideo n̄ licebat
nec pꝛebendam nec canonicatum illū cōferre

cuius poſſeſſionem alius tenebat per poſſeſſi
onem prebende realis · vel dic hoc fuiſſe pro
pter obrepcionem litteraꝝ · Item non obſtat
s · de ap · paſtoral · in fi · niſi q꜡ ibi nihil poſſi:
debat corporale · licet eñ canonico qui ñ ha:
bet aliquam certam prebēdam debeatur be
neficium ſuum vel redditus · non tamen ali:
quid corporale ibi poſſidetur quoſq꜡ recipi
at · Item fatendum eſt ꝙ ſi poſtea redditus
prebende ſoluantur ei cui impoſitum eſt ſilē
cium quaſi ex noua poſ · poterit agi ſubtra:
hantur ſibi poſtea illi redditus interdicto ·
vnde vi · vel condōne ex decre · s · de elec · q̄:
relam vt r̄ſtituatur in poſſeſſionem amiſſam
Et iteꝝ ſoluantur licet non exprimat qd̕ ſub
latum eſt per ſentenciam · Hocipſum tamen
in excommunicato fallit qui nō petit reſtōm
cui ſemp obſtat excepcio excommunicacōis
et cui nihil ſolui debet de hoc no · s · de dolo
et contu · c · veritatis prope finem · ſed quid
ſi condemnatur quis p ſententiam admiſſio
nem beneficij vel prebende vel contra poſſeſ
ſionem ſeruitutis pnuncietur in negatoria
an licet ſtatim eligere vel beneficium ſubtra:
here vel eciam ſeruitutem denegare videtur
ꝙ non · ar · hic et · s · c · pxi · ſed debent prius
obtinere licentiam a ſupiore ⁊ ab eo qui po
teſtatem habet priuandi nec eligerent ſic · j ·
de iure pa · cum dilectus · s · de cle · non reſi ·
in preben · ex parte ⁊ vt beneficium vel ſer:
uitutem tollat · ar · ff · vt in poſ · l · l · ſi inutiles
Nam exqu e partib꜠ pn̄tib꜠ faciat ſatis bene
poteſt concedere pti victrici ut ſua autorita:
te deneget petita vel ꝙ occupat eciam poſ:
ſeſſionem ſibi adiudicatam ſi eſt talis qui ſen:
tenciam exequi poſſit · ar · a contrario ſenſu ·
C · ſi p vim · vel alio modo · l · vlti · Alij tamen
dicunt et bene ꝙ ſine alia licencia eligere p̄t
et cetera facere · ſed primū eſt ſecurius · ar ·
C · de pig · l · iij · de poſſeſſione autem quā ali9
tenet fatemur ꝙ non licet alij dare vt hic d̄:
ar · p hijs inſti · de of · iudi · § vlti · ff · de acqui ·
poſ · l · iij · § fi · ff · ſi ex nox · ca · a · l · iij · in fi · ff ·
cōi diuidū · ſed ſi res vbi dicitur ꝙ res adiu:
dicata eius eſt cui iudicatur · ſol · intelligen:
dum eſt tradōe꜡ interueniſſe · vel ſunt caſus
ſpeciales · ſed videtur ꝙ epiſcopatus vacaꝝ
hocipſo ꝙ accepit p̄poſituram ⁊ prepoſitu:
ra non · s · de p̄ben · de multa · ſed illa conſtō
non habet locum in epiſcopatib꜠ quib꜠ nec
exp̄ſſe nec tacite renunciari poteſt ſine volū:
tate pape · s · de tranſla · e · inter corporalia ·
ſed q꜡ non poteſt reſignare non tenet hec re
ceptio p̄poſiture niſi de facto · Iuſta cā ·
Hodie hoc non licet ex aliqua cauſa · ſed ſi
paup eēt epiſcopatus poſſint ei vniri dignita
tes et beneficia · s · de p̄ben · expoſuiſti ⁊ me:
lius dicitur · x · q · iij · vnio · Vel dic ꝙ pſone ñ
poteſt dari dignitas exquo eſt ep̄us · ſed ipſi
ſp̄atui fructus dignitatis dari pn̄t ad tp̄us

propter exoneratiōe debitoꝝ vel alia iuſta
de cauſa · vt patet · j · de ver · ſig · cum tibi · et
e · tua nob · vel dic ꝙ huic papa voluit de ſpe
ciali gracia pvidere cum adhuc vacaret p̄:
poſitura · Capitulum autem vel alius a pa:
pa hoc facere non poſſet · primum plus pla
cet ·

Poſt electionē · Renuerat · Hebꝛycñ ·
epiſcopus · Ordinationem · i · ordina
cio libere et ſine contradictione aliqua fiat
in eccleſia eboracen̄ · ab archiep̄o ⁊ ſm̄ for:
mam que ſequitur ⁊ ſi contrafieret non va:
leret · Perſonaꝝ · i · dignitatum · Extite
rit · et male q꜡ in capitulo intellr̄ decanus ar ·
ff · de ver · ſig · l · familie · ff · quis et a quo · l ·
j · § ſed et ſi p̄ſes · inſti · de iur̄ na · § plebiſcitū ·
Ipius · archiep̄i · Inſtitutionis · i · man:
dato de ipſo inſtituendo ip̄m · i · capit · In
telligentes · et male · Autoritate · Intelli:
gebāt eñ eccleſiam vacare · quia inſtitutum
ab archiep̄o reputabant p non inſtituto p:
pter pͥuilegium ⁊ q꜡ dicebant ſemeſtre tp̄us
computatum a tp̄re vacatōis vſquequo p:
uideretur ita ꝙ inſtallaretur et male q꜡ non
debebat computari niſi vſq꜡ ad temp9 quo
archiep̄us elegit honori r̄ · al̄ tempus debe:
bat deduci de tempore ſemeſtri · s · e · quoniā
A te hoc receptū · vt dicebat ipſe · ſed hoc
non fatebatur Ab ipſo · archiep̄o · Pri:
me · facte a capitulo Secūde · facte ab ep̄o
Confirmari · i · male · Nam conceſſio capi
tuli non v꜡ · quia nō erat ad eos eligendi po
teſtas deuoluta · Conceſſio autem archiep̄i
non valet ſed eciam ſi cōſtaret ho · renunciaſ
ſe vel reſignaſſe q꜡ exquo ſemel locum viuen
tis occupauit ſcienter vlterius ad illam aſſu:
mi non poteſt · ij · q · i · in primis · ſecus ſig:
norāt · vij · q · i · pn̄tiū debuit · s · e · c · i ydo
nee · ſic · s · c · ij · electō eñ deuoluit ad ca · ñ ſo
lum p negligentiam ſupioris vt hic et · s · c ·
ij · Sed eciam pp̄ter peccatum electi · s · de
elec · cum in cunctis · § fi · Et ſatis colligitur
hic ꝙ non ſolum non tenet electio de ineligi
bili ſed eciā nec pviſio vñ impedit qm̄ alij ad
quos deuoluitur poteſtas eligendi pvideāt
s · de elec · cum in cunctis · § fi · et · c · cum bin:
toñ · Sed confirmatio de ineligibili facta im
pedit electionem · s · e · c · pxi · et · j · e · litteras ·
Alij tamen dicunt et forte non male · q꜡ ele:
ctio non impeditur · ſed aſſignatio prebende
cum alterius electio iam ſit confirmata ·
bene impeditur niſi p̄ma confirmacio prius
fuerit reuocata et facit p eis · s · c · pxi · et · j ·
e · litteras · vbi dicit · ꝙ aſſignacio prebende ñ
valet ſed certum mandatum de ea conferen
da valet · q꜡ mandat ꝙ poſt reſignacionē cō:
feratur · et ſic valet mandatū et valet electio
Et vide ꝙ ſi ille ad quem ptinebat ñ electio
tm̄ ſed pviſio poſt confirmationem pvideat
ꝙ talis pviſio non valet · ſed non habet vim

niſi electionis et non confirmationis vt res
pocius valeat ꝙ pereat. j. de ver. ſig. abbate
Confirmacio de excommunicato facta niſi
exprimatur error vel non eēt notorium. di-
cunt quidam ꝙ tenet ar. de re iud. ad ꝓban
dum. s. de excep. in fi. Alij dicunt contra.
⸿ Inſtitucio. ar. s. de cā poſ. cum olim vbi
fuit cognitum de hijs que obiciebantur cui-
dam inſtituto ab epiſcopo anteꝗ̄ inſtitucio
ſortiretur effectus. ſo. Hoc veꝝ eſt vbi non
fertur qō ꝙ ad eligentes ſpectat electio. et
ad confirmantes ſpectat confirmatō. vel ꝙ
ad aliquem ſpectat vtrumqȝ ſic. s. de ap. cō
ſtitutus. ij. ibi autē referebatur qō ꝙ ad epi
ſcopum bene ptinebat electio idem eciā for-
te dicendum eſt. Si ad alium ſpectaret ele-
ctio et ad alium ſpectat confirmatio ⁊ poſt
confirmacionem vellet impedire effectum
confirmacionis non poſ. s. de elec. cum di-
lectus ⁊ no. s. de cā poſ. cum olim. §. que in
ſtitucio. s. e. c. appellatur conceſſio. Poteſt
autem dici inueſtitura. s. de conceſ. pre. ꝓ-
poſuit et cum idem arepūs qui elegit eligē-
do confirmaſſe intellꝫ prius debet gaudere
pacifica poſſeſſione ꝗ̄m aduerſarius de cri-
mine contra eum audiatur in modū excepci-
onis. vt hic et. s. de ap. cōſtitutis. ij. vbi no.
et. s. de cā poſ. cum olim inſtitucio. ſenten-
tiam iſtam iuſtificat vehemens preſumpcio
que erat contra illos qui obiciebant excepci
onem renunciationis et abiuracionis. ⁊ ꝙ
hoc facerent cauſe morande poſſeſſionem.
Argumen. C. de fal. l. ij. Si autem hec pre
ſuptio non ſubeēt non video cauſam quare
non ſit legitima excepcio de renunciatione ſe
quente inſtitutionem ymmo eēt legitima ex-
cepcio eciam poſt rem iudicatā. Si autē ob
iciatur excepcio de aliquo ꝙ precedat inſtitu
cionem vł ſentenciam admorandam dacōm
poſſeſſionis vł executionem ſententie cū ſint
quaſi conſecutiua ad illa. tunc non eſt defaci
li audiend. vt no. s. de cā poſ. cum olim. s.
de ap. conſtitutis. s. de re iud. decetero. vel
dic ꝙ hic facilius admittēda eſt excepcio de
eo ꝙ ꝑceſſiſſet inſtitucionem quam hic de re
nunciatōe que ſecuta eſt qꝛ non preſumitur
ꝗs benefm̄ ſuū facile r̄nūciare ſic. s. de renū.
ſuper hoc qd ſciſcitatis de preſump. c. qꝛ n̄
eſt veriſimile ſed dices ſi agenti ex mutua vel
alia accōne et exhibenti inſtrumentū ſup ea
que petit obiciatur excepcio pc̄i de non petē
do vel conſimile. nunquid propter hanc cō-
trariam preſumpcionem reſpuet excepcionē
ſſ° ꝙ qn̄ ꝓceditur ordine iudiciario defaci
li non debuit iudex ſequi preſumptōes hui⁹
ij. q. i. primo. Sed in hijs vbi non ſeruatur
ſolennis ordo iur̄ magis pōt ſequi hui⁹ ꝓba
biles preſumpciones. ar. C. vt in poſ. l. l. i.
C. de edic. di. adri. tol. l. ij. ⁊. iij. poteſt tam̄
dici ꝙ eciam ſi qn̄ proceditur tn̄ ſolenni or-

dine iuris qꝛ iudex vehementer ſuſpicaretur
pcm̄ de non petendo tm̄ proponi cām morā
de lit̄ ꝙ non malefaceret ſi hac excepcione n̄
admiſſa ſentenciam ferret. nec caſſabitur ſen
tencia propter hoc ꝙ non admiſerit excepci
onem niſi probet veritatē excepcionis ad ꝗ̄m
tn̄ probandam ſemp dicimus eum admitten
dum eciam ſi ꝓcedatur ſine ordine vt plene
dicitur. ⁊ dicimus ꝙ eciam is qui proponit
excepcionem tollꝫ poteſt hanc preſumptōꝫ.
puta qꝛ in continenti ſuam excepcionem pro
bare velit ꝙ audiendus eſt. ff. vt in poſ. le.
ſed ſi is a quo. ar. s. de teſti. veniens. s. de
reſti. ſpo. lrās. §. propterea. ſſ°. i. ſi tn̄ quis
bene inſpicit predictam decre. non multum
tamen facit pro eis. Vel dic ꝙ hec decre. loq̄
tur qn̄ petebat per officium inde ſibi reſtitui
poſſeſſionē de qua apparebat ꝙ eam bona
fide habuerat ⁊ ideo reſtituendus erat ante
ꝗ̄ audiretur qō de proprietate eciam n̄ ꝓba
ta ſpoliacione. C. de ag̃. ⁊ cen. ſi colonus ⁊
no. s. de reſti. ſpol. ſepe. s. de or. cog. c. fi.
hoc non placet qꝛ nunꝗ̄ inueni hūc. h. bn̄fi-
cij habuiſſe poſſeſſionem.

CVm ſuper opponere ⸿ Hec replicacō
Scilicet non poteſtis contra me excipe
ꝙ non teneat promiſſio vacature quia nos ipſi
promiſiſtis que pocius eſt danda defenſio vł
allegacio ꝗ̄ excepcio vł replicacio ⁊ ideo vi
detur ꝙ ſemp. ſ. ⁊ ante litem ⁊ poſt propo-
ni poteſt ſicut ſemp de iure allegari poteſt ⁊
hoc veꝝ eſt niſi conſtaret de facto. ſ. ꝙ eum
receperunt. ſed ſi de facto non conſtaret lꝫ
poſſit proponi poſt lit̄ conteſ. premiſſa repli
catio cum recepcione teſtium facta ſup ea te
ſtes inducere non poteſt. ⸿ Qui ſe. s. de ex
cep. cum eccleſiaſtice ⸿ Sentenciando. no.
ꝙ hec ſentencia eſt de futuro. ſed ꝙ det huic
clerico prebenda ꝗ̄cito facultas ſe obtule-
rit ⁊ eſt incerta et ſic eſt contra. ff. de vſur̄. l
i. in prin. ⁊. C. de ſen. que ſine. certa. ꝗ̄. p to
tum. Item videtur per tenorem ſentencie.
ꝙ libellus fuerit incertus. et de futuro qd
videtur iniquum. s. de li. ob. ſignificantibꝫ
ſol. Dicimus nos ꝙ canonici credon̄. diffa-
mabant ſtatum hui⁹ canonici dicendo ꝙ nō
valebat recepcio eius qꝛ erat de vacatura ⁊
idcirco egit contra eos cond. ex illa lege dif
famari. C. de inge. ma. et tunc bene ſequi-
tur ſentencia illa neceſſaria in qua repellun-
tur ab eius diffamacione ⁊ pturbatione et p̄
cipitur ꝙ detur ſibi prebenda quando facul
tas ſe obtulerit. vel dic ꝙ iſte clericus n̄ age
bat. ſed canonici contra clericum qui in poſ
ſeſſione erat canonicatus et expectabat pre-
bendam qn̄ eēt facultas dn̄tes et denuncian
tes ꝙ non poterat tenere beneficiū ſine pec
cato et qꝛ defecerūt in probatōe imponitur
eis ſilentium et mandatur ꝙ detur ſibi pre-
bēda cū ſe facultas obtulerit et hec adiectō

pocius aduenīt qꝛ ſic eſt de iur̄ quaſi ex vi pe
ticionis vt no· s· de preben· dilectus· vel dic
ſicut cōtinetur in regiſtro ꝙ iſte canonicus
prebendam vacantem petebat a capitulo ſꝫ
ſuccubuit in petitōne eius qꝛ non ipſi ſed alij
debebatur tn̄ qꝛ papa vidit ꝙ de iure debe-
batur ſibi alia dedit hanc ſentēciam nec alij
eēt ſic licitum iudicare cum de hoc actum n̄
eēt nec ad hoc agi potuiſſet· ¶Fatemur tn̄ ꝙ
ſi petatur prebenda a recepto in canonicum
ꝙ cuꝫ offerat ſe facultas ꝙ danda eſt ei ⁊ cō
fert ei hec ſentencia qꝛ decetero nō pacietur
cōtrouerſiam canonicatus et eciam quia de
bet habere primam prebendam que vacabat
niſi expreſſe appareat vel per facti euidenciā
vel ꝓbacionibꝰ ꝙ non offert ſe facultas· s· de
preben· relatum· et· c· dilc· i· et· ij· vel dic ꝙ
bene valet hmōi libellus ſi recipiatur ⁊ ſen
tencia ſit prolata· C· de ſentēcia· q̄ ſi ter· q̄m
l· ij· q̄uis a pricipio poſſit cogi actor ad ma
iorem expreſſionē de hoc no· s· de reſti· ſpo·
cum ad ſedē· ar· ſumunt quidam ex iſto ca-
pitulo ꝙ ſi aliquis negligat prebendam ſibi
debitam ꝙ pōt nihilominus aliam petere ar·
C· de px· ſanc· ſeri· l· vnicuiqꝫ ar· cōtra· s·
de re iud· q̄uis ⌊ Carere· cū ſe facultas ob-
tulerit· s· de preben· ¶Relatum et· c· dilectꝰ·
vbi de hoc notatur·

Litteras ⌊ cōcilij· s· e· nllā ⌊ prepoſitū
Allegabant em̄ p· d· clerico qꝛ prima
prebenda quā prepoſitus habuerat in eccle-
ſia ſancti ludarđ· vacaſſe intelƚꝫ cum ꝑben-
dam receperit in maiori eccleſia vel adminus
tn̄ cum poſtea in eadem recepit prepoſiturā
quia non poterat habere prebendam anne-
xam prepoſiture et prebendam annexam in
vna et eadem eccleſia· ⌊ Eſt electus· ⁊ ni-
hilominus primam prebendā retinuit eccle-
ſia ſancti ludardi· ⌊ Conſuetudine· que nō
fuit tolleranda· vt· j· e· ſequitur· Tot enim
clerici conſtitui debent quot ſunt prebende
s· e· c· ij· lxxxix· di· ſingula· ⌊ Quā· nota epi
ſcopum non poſſe diſpenſare vt quis in vna
eccleſia habeat ꝑbendas plures ⌊ Prior va
care· dic vt no· s· de preben· cum iam dudū
et· s· de cle· non reſi· c· vlti· ⌊ Confirmacio
nem· hec confirmacio non tuetur poſſeſſorē
q̄m ea non caſſata poſſit ille ad quem de iur̄
pertinet eligere ad eandem prebendam pro
velle ſuo nec eſt ad hoc contra· s· de ꝑben·
de multa· quia hic loquitur de legato pape
qui nō poteſt ꝓuidere niſi primo cogat poſ
ſeſſorem ad reſignationem ⁊ eſt racio diuer
ſitatis· qꝛ magis eſt reſtringenda poteſtas
delˀ· q̄m ordinaria· s· de prebē· de multa· ſed
contra· s· e· qꝛ diuerſitatem vbi dicitur idem
in ordinaria iuriſdictione ſed certe ibi nō di
cit ꝙ ordinarius nō poſſit eligere anteꝙ poſ
ſeſſionē renunciet Sed dicit ꝙ cogendi ſunt
renunciare ymo dicunt quidam ꝙ ſi ipſe pa-
pa daret ignorans alium poſſidere non tene-
ret eius collō· ar· j· de priuiƚ· dudum· ff· de
natali reſti· l· ij· Item eſt ⁊ alia racio qꝛ non
eſt preſumendum ꝙ papa ꝑ ſuas litteras ve
lit alicui dare cauſam litigij et litis· ſed bene
intencio pape fuit ꝙ poſſeſſione aduocata a
poſſeſſore ꝙ eccleſia detur impetratori litte-
raꝝ· ar· s· de reſcrip· nonnulli· §· cum autem
ſed in ordinario preſumitur ꝙ velit ius ſuum
omnino defendere· j· de feud· c· ij· ff· ſi quis
ius di· non ob· l· i· Item non eſt hinc cōtra·
ff· qđ cum fal· tu· l· i· §· fi· et no· s· de elec· ni-
hil qꝛ ibi loquitur de confirmatione non re-
probata a iure hic vero loquitur de confir-
macione quam conſtat eē nullam et que eſt
cōtra ius ſcriptum et que eſt impoſſibilis de
iure· ar· ff· de execu· tu· qui teſtō· qꝛ exquo
ꝑbende diſtincte ſunt in aliqua eccleſia due
prebende nō pn̄t vniri in vna pſona ſicut nec
vna prebenda poteſt diuidi in diuerſas pſo-
nas· s· de ꝑben· tue· lxxxix· di· ſingƚa ⌊ Dici
Et eſt dicendum· quia non poteſt ep̄us ſup
hoc diſpenſare ut hic ſatis innuitur ⌊ Pre-
benda· quā habebat in eccleſia ſancti ludar-
di· ¶Hoc intelligimus veꝝ in eadem eccleſia
ſecus ſi in diuerſis ꝑbendis acquirat· ⌊ De
facto· s· e· cum noſtris· ff· ad munici· ſi mu-
nicip· C· de pac· do· ſi mulier· xxxvj· di· actu-
cius· ar· contra· j· de teſta· officij· C· de acci·
et oblˀ· l· quociens· C· de rei ux· ac· l· i· §· ſci
endum· ⌊ Conferre· i· de facto aſſignare·
¶Nam et ante poterant iſti executores ꝑben-
dam de iure vacantē quo ad ius conferre· vt
no· s· de ꝑben· de multa· §· is quoqꝫ· Item
ſatis honeſtum eſt ꝙ eciam de facto vacet
prebenda quādo alij confertur· vel dic ꝙ lꝫ
donator vel dn̄s ad quem ꝑtinet collatio poſ
ſet eam cōferre q̄cito vacaret de iure delˀ· tn̄
eius hoc non poteſt niſi expreſſe contineatur
in litteris qꝛ alius poſſidet· s· e· cum noſtris
et melius· s· de ꝑben· extirpande §· alioquin
Plus tn̄ placet ꝙ ideo tale beneficium vide
tur vacare de iure qꝛ in veritate ꝑlatus non
eſt· vt no· s· de elec· cum dilecti· de facto tn̄
eſt prelatus vel canonicus quia eius electio
confirmata eſt vel ꝙ de eo ꝓuiſum eſt ꝑ eum
ad quem ꝑtinet Et ideo tenent que cū eo fi-
unt nomine dignitatis ſue vel prebende· ff·
de of· pre· barbarius· r· de elec· nihil· ⁊ ideo
neceſſaria eſt amonitio ſentencialis ⁊ etiā de
facto anteꝙ conferatur vt hic· ſi aūt ꝑ talē
eēt prouiſum vel confirmatō facta qui nō ha
beret poteſtatem prouidendi tunc non impe
diretur electio vel prouiſio eoꝝ ad quos pti-
net etiam ſi prouiſus vel confirmatus poſſi-
dent de facto· s· de ſup· ne· pre· c· fi· nec ob·
s· e· qꝛ diuerſi qꝛ capitulum eboracen̄· habe
bat poteſtatem dandi poſſeſſionem preben-
darum· vt patet· s· e· poſt electionem ⁊ non
archiepiſcopus· et ideo exquo poſſeſſionem

habebat legitime a decano vel capitulo ebo=
racen̄. nō debebat alius mitti in poſ. niſi pri=
us eis auferentur quibꝫ erant collata p capi
tulum licet eligi poſſit alius ibidem.
EX pte. Credens. ⁊ male cū nō eēnt
ibi determinate p̄bende vel certus nu
merus canonicoꝝ. Aſſenſum. ꝙ eēnt cano
nici non facto epiſcopi ſed archiepiſcopi ꝙ
qꝛ nullum erat per ratihabitionem nō pote=
rat confirmari. s. de elec. auditis. Com=
ponere. nomine ſuo et ꝑ iure ſuo puta qꝛ cō
tempti erant vel in preiudicium ſuum vel alr̄
de iure ſuo docebant. alr̄ aūt pro eccleſia a=
gere non poſſent ſed dic vt no. s. de teſti. cū
olim. Nullatenus. hac racione dicūt qui=
dam ꝙ ſi ſcriptum eſt pro aliquo in ec cleſia
vbi non eēt certus numerus canonicoꝝ nec
prebende diſtincte ꝙ r̄cipiatur in canonicū
et in frēm et aſſignetur ſibi prebenda vl̄ be
neficium cum ſe facultas obtulerit ꝙ nō va=
lent. Nam ſi diceretur contra. ſequeretur
abſurditas. ſ. ꝙ ſtatim habebit ⁊ canonica=
tum et prebēdam qꝛ ſemp offert ſe facultas
in tali eccleſia dummodo canonici qualiter=
cunqꝫ pn̄t inde viuere. Item littera non po=
teſt aliter intelligi. quō em̄ recipietur iſte in
eccleſia in qua non eſt certus numerus cano
nicoꝝ cum nunꝙ ſit in reſcripto appoſita ex
titura condicio qꝛ nunꝙ poteſt vacare cano
nicatus vel prebenda vbi non ſunt diſtincte
prebende nec certus numerus. s. de p̄ben.
dilecto vltra medium. Item reſcripta huiꝰ
ſunt ambicioſa et ideo reſtringenda. vt no.
s. de tranſac. c. licet. Si aūt adiciatur in lit
teris non obſtante certo numero canonico=
rum idē eſt qꝛ hec clauſula ad nihil valet niſi
ad hoc ꝙ ſi mandetur ꝙ ſtatim recipiatur.
id eſt anteꝙ vacet canonicatus non poteſt
recipi niſi in litteris ſit expoſita p̄dicta clau
ſula ⁊ ideo in litteris nō opponitur nō ob=
ſtante certo numero prebendaꝝ qꝛ non eſt
intencio pape ꝙ detur alicui prebenda vl̄ por=
cio anteꝙ vacet. ſi autem in litteris apoſtoli
cis contineatur ꝙ recipiatur in canonicum.
et in fratrem nō obſtante certo numero ca
nonicoꝝ nec adiciatur clauſula ⁊ aſſignes ſi
bi prebendam vel porcionem ſi qua vacat vl̄
que primo vacabit tunc bene debebit recipi
in eccleſia que non habet certum nūeꝝ pre=
bendaꝝ vel canonicoꝝ. Nec em̄ clauſula n̄
obſtante certo numero. nihil ei tollit ſed adi
cit. ꝙ eciam in eccleſijs vbi eſt certus nume=
rus canonicoꝝ poſſit ſibi ꝓuideri. Dicūt tn̄
quidam ꝙ ſtatuto certo numero canonico=
rum intelligitur ſtatutus certus nūerus por=
cionum. Etiam ſi non ſint ibi diſtincte pre=
bende et econtra ſtatuto certo numero pre=
bendaꝝ vel porcionum intelligitur ſtatutus
certus numerus canonicoꝝ. ⁊ in hoc caſu
quando vnum ſic eſt acceſſorium alteri rup=
to principali. intelligitur ruptum ⁊ acceſſo
rium. ſed non ſic videtur econuerſo. ſcꝫ ꝙ ru
pto acceſſorio rumpatur principale. Alij tn̄
dicunt. impetrantes in tali eccleſia debēt ha
bere beneficium de eccleſia niſi offerat ſe fa=
cultas non qualiſcunqꝫ. ſed talis ꝙ honeſte
poſſit inde viuere ſm ꝙ cōſueuerit ⁊ ſm cō
ſuetudinem prouincie. Affectat. Nota ꝙ
in electione canonicoꝝ nō eſt neceſſaria for=
ma. ſed ſufficit in alijs ſolus conſenſus. ſecꝰ
in electione eccleſiaꝝ viduataꝝ. s. de elec. qꝛ
Suppetunt. Quando em̄ ſuppetunt ec=
cleſie facultates qꝛ non leditur eccleſia. ſed
honoratur. Unde in tali caſu qd̓ fit a maiori
parte capituli ratum habetur. j. de hijs que
fi. a ma. par. ca. c. i. Si autem facultates n̄
ſuppetunt. tunc ad numeꝝ congruum re=
ſtringētur vt hic et in autn̄. vt deter. ſit mi.
cl̄ici. §. i. coll̄. i. et de menſu. or. cl̄i. §. ſcimꝰ.
coll̄. iij. qꝛ obprobrium eēt eccleſie ſi ſui cle=
rici mendicarent. xciiij. di. dyaconi. ⁊ qꝛ eēt
contra ius. s. de inſti. c. i. et ideo in hoc ca=
ſu vnus ſolꝰ p̄t contradicere. xij. q. ij. non li
ceat. et no. de hoc. s. de teſti. cum olim.
COnſtitutus. Noſtra. Mandat em̄
dn̄s papa legato vt collacionem quam
epiſcopus lugonū fecerat ſacerdoti faceret
immolabiliter obſeruari. Canonice. quia
digno. Contra formam. Et ſic non pōt
eam reuocare qꝛ perfecta donacō eſt de hoc
no. s. de elect. in cauſis. vbi innuitur. ꝙ qn̄
in alium transfertur eligendi poteſtas ꝙ li=
cet eam reuocare re integra. ſol̄. hec decre.
loquitur in donacione que fit gracia donata
rij q̄m reuocare non licet inuito donatario.
vt no. s. in decre. contraria et hoc apparꝫ ex
verbis hic poſitis vbi dicit poteſtatem ſibi
dediſtis ſacerdotalem ſibi prebendam illam
conferēdi. Nam ſepe prelati pro magno do
no ⁊ pro magna gracia conferunt alicui po
teſtatem iſtam. ſ. cōferendi vnam prebendā
qꝛ licet hic inhibeatur de vacaturis de vacā
tibꝫ tamen bene licet. decre. autem contra.
non loquitur in donacione nec in collatione
poteſtatis que fit fauore ꝓuidentis. ſed po=
cius fauore eccleſie ⁊ talis ꝓuiſio pocius pti
net ad onus ꝙ̄ ad vtilitatem compromiſſam
Ad ſequenciam. j. e. c. vlti. Conceda=
tur. q. d. non concedimus ꝙ tales conceſſio
nes fiant. ſ. ꝙ alicui liceret conferre preben=
dam primam.
DIlectus. Extendi. hodie autem niſi
j. tres menſes elegerint deuoluitur po
teſtas ad ſuperiorem ꝓximum. s. de elec. ne
pro defectu. ſed oppones vt quid ergo mē=
branas occupat. xix. di. ſi rōanoꝝ. Sꝫ ꝙ vti
le ē qd̓ in hac decre. dicitur. ſ. ꝙ licet ius ali
quod faciat ſup eccleſijs ⁊ miniſtris ſeu dig
nitatibꝫ vel pſonatibꝫ eccleſie n̄ tn̄ extenditur
ad ep̄atus et idem dicimꝰ ſi ſup dignitatibꝫ

vel pſanatib⁹ fieret aliquā conſtitutio non ex
tenderetur ad epiſcopat⁹ et ex hoc dicimus
ꝙ ſi aliquis habeat diſpenſationem ꝙ nō ob
ſtet defectus natalium vel alius quin poſſit
honores vel dignitates eccleſiaſticas obtine
re tn̄ nō poterit epiſcopatū obtinere. Nam
diſpenſaciones reſtringende ſunt. j. de con-
ſangui. et affi. q̄d dilecto. s. de tranſla. epi.
e. ſi. vbi de hoc ymmo plus dicimus ꝙ ſi di
ſpenſatum eſſet cum aliquo ſuper epiſcopa
tu non intell'r expreſſe ſup archiepiſcopatu
xij. di. nos conſue. ſed ſi diſpenſatum eēt ꝙ
ad omnia ſpiritualia licite aſſumatur ad hoc
tamen eligi non poterit in epm̄. Nam in ge
nerali obligacione non comprehendūtur ea
que quis ſpecialiter cōceſſurus non preſu-
mitur. C. q̄ res pig. ob. non poſ. l. i. ⁊ patꝫ
in eo quod no. s. de tranſla. e. q̄d tranſlōem
Cum autem hec dignitas excellens ſit inter
al. ⁊ ſpeciali priuilegio gaudeant ⁊ in ueni-
am ipſam aliaꝝ dignitatum iurib⁹ nō comp
hendi. ſed generali obligacione vel conſtitu
cione ea comprehendi nō credimus. ar. hic
EX tenore. Cauſam. forte petebat ab-
batē cogi ad ꝓuiſionē ei⁹ ꝓpt̄ ꝓuiſionē
ſibi factā. ar. j. de iurepa. paſtoral. Vel ſciā
vacantē petebat tn̄ ꝓpter rōnem hic aſſig-
natam non valet peticio hec. Quia primā
Quod idem erat ac ſi diceret. Faciam te p̄-
latum prime eccleſie que mihi vacauerit vbi
non poterat ſe offerre facultas niſi p vacati-
onem. Si autem al' poſſet ſe offerre facultas
ſecus eēt. j. e. prox. et ſi pena promiſſa eēt nō
credimus eum obligari. C. de pac. l. vlti. ff
de ver. o. ſtiplo. et no. ꝙ qn̄cunqꝫ ſit gene-
ralis promiſſio vacature non tenet.
ACcedens. Offerre. hic prouiſor excu
ſatur qꝛ non tenetur ei prouidere ſemp
cum vacat ponamus ꝙ poſt talem ꝓuiſiōeꝫ
vacat eccleſia ſed indiget proprio ſacerdote
et certe non dabitur ei prebenda cui promiſ-
ſa eſt. ſed aſſumetur ad eam ſacerdos Nam
cum dicit cū potero intelligitur recte. xxiij.
q. ij. faciat et de iure. s. de reſcrip. ſciſcitat⁹
et honeſte de pe. di. ij. caritas. ff. de condi. in
ſti. filius et commode. ff. de ver. ſig. nepos
proculo. cū autem ſimpliciter dicitur de pri-
mo vacante beneficio ſecus eſt qꝛ tunc p̄ciſe
tenetur. Item eſt et alia rō que hic aſſignat̄
quia cum dicit cum potero multi ſunt modi
poſcendi ſine morte cui⁹ deſideriū fuit ſpālis
cauſa ꝓhibiciōis uacaturaꝝ. s. e. c. ij. nam
ſimiliter poteſt offerri facultas. ſ. quia pro-
uentus et prebende augeantur. s. de conſt.
cum. M. et quia ſunt alique eccleſie que nō
habent certum numeꝝ canonicoꝝ ubi poſ-
ſint cōſtitui canonici ſine vacacōe. s. e. ex pte
eſt ergo fixe tenend̄ ꝙ ꝓmiſſio d̄ uacatura eē
tacite nō tenet vbi autem non ſit mencō de
uacatura tacite ul' expreſſe ut hic bene tenet

promiſſio nec eſt cōtra. s. proxi. decre. cum
ibi tacite fieret mencio ut ibi no. ſimiliter bn̄
tenet ꝓmiſſio. ſi dicat ꝓmitto tibi prouidere
uel eccleſiaſticum beneficium dare. xij. q. ij.
quicūqꝫ tamē ſi aliquis promittat alicui ꝓ-
uidere in aliqua eccleſia ſpecialit̄ que habet
diſtinctas prebendas non credo ꝙ ualeat ꝓ
miſſio. ar. contra. s. de preben. dilcs filius
C. et. c. relatum. Nam ibi dicit ꝙ tenet rece
pcio in canonicū et per conſequens habebit
prebendam cum facultas ſe offerret ergo ⁊
eadem racōe ſimplicit̄ poteſt ſibi promitti p̄
benda cum facultas ſe obtulerat. ſed poteſt
reſponderi ꝙ aliud eſt qn̄ acceſſorie datur ꝙ
licet ut contra q̄ꝙ qn̄ ex principali pura ꝓmiſ
ſione datur ꝙ nō licet Sed ſi epiſcop⁹ non
haberet niſi in vna eccleſia tm̄ coll'ōꝫ prebē-
daꝝ et ꝓmitteret alicui prouidere cum ſe fa
cultas obtullerit tenet promiſſio quia poteſt
eſſe ꝙ ab alio obtinebit epiſcopus ut ſibi fa-
ciat prouideri. Cum poteritis. hec eīn eſt
cauſa quare nō tenet promiſſio de vacaturo
beneficio quia per hoc datur materia optan
di mortē proximi. ut. s. e. ti. c. ij. rō autē q̄re
ualeat hec promiſſio cum ſe facultas obtule-
rit uel cū potero eſt illa. ut hic in litera ſub-
icitur. ſ. ꝙ in multis caſibus contingere pōt
ut facultas ſe offerat ut prelatus poſſit pro
uidere ſine expectacōe beneficij uacaturi. ſ.
per mortem alicui⁹ uel qꝛ bona exercerūt vt
. s. de conſti. cum. M. j. de v̄. ſig. c. ult. Itē
cum vnum beneficium diuiditur in duo ex p
miſſiōe ſuperioris ut. s. de p̄ben. uacante ſed
certe et idē intelligere pōt et in alijs modis
conferendi. poſſunt. n. beneficia uacare p̄ter
mortē alicui⁹ ut cū aliq̄s ꝓmouetur l' remo-
uet̄ vel reſignat l' ingredi religionē. Rn̄dit
hec decre. conſiderauit ꝙ frequencius acci-
dit. Nam frequencius accidit vt bn̄ficia va
cent p mortem q̄ꝙ p modos ſuperiores ſed in
ſtabit eiſdem quantum ad modum promiſſi-
onis ad quod ſ'x quod ſs modus general'
eſt et ipſa verba videntur innuere de bn̄ficio
vacaturo nec de hoc agi videtur.
POſtulaſtis. Sed vt canonicus. Fo
te qꝛ ius canonici et prebendam habet
in ea ex ſpāli grā nec facias vim vtrū vni ſoli
epiſcopo ſit ſeruata gracia hec. ſ. ꝙ ſit cano
nicus alicui⁹ eccleſie ſine generali priuilegio
conceſſum ſit ꝙ quicūqꝫ eſt epiſcopus ſit ⁊
canonicus vel vocem canonici habeat in ele-
ctione vel in aliquo alio communi tractatu
et ſm̄ hoc valebit plus vox epiſcopi q̄ꝙ vox
alteri⁹ canonici. Item et ſm̄ hoc dicitur tm̄
capitulum canonicoꝝ ⁊ nō commune epi ⁊
canonicoꝝ qꝛ ibi epiſcopus non intereſt vt
epiſcopus. ſed ſi tanq̄ꝙ prelatus ſit in caplo
et ſit vnum capitulum commune epiſcopi ⁊
canonicoꝝ et ibi epiſcopus ſit vt epiſcopus
puta quia vox eius preualet voci cuiuſlibet

alterius inferioris tunc imputatur ei niſi eli
gat q꞉ totũ ius epiſcopale ⁊ canonicoꝝ ſim
gitur eē vnitum in electione facienda · vnde
ius eligendi ab vno in alteꝝ tranſire non de
bet ſed qñ vnam vocem habet in capitulo ·
tunc non vnitur ius vtriuſqꝫ ſed adicitur iu
ri ep̄ali ꝙ vnam vocem habeat in electione
Item quando tanꝗ̃ prelatus eſt in electõe ·
ideo imputatur ſibi ꝙ poteſt vocare capitu
lum ⁊ alios cogere ad eligẽdum · ſed qñ eſt
tm̃ quaſi canonicus ſecus eſt · q꞉ non poteſt
votare capitulum ⁊ alios cogere ad electio
nem · et ideo magis imputatur in primo caſu
ꝗ̃ in ſecũdo · nec obſtat qḋ dicitur ꝙ omnes
ſunt pares in negligencia · etiam ſi tanꝗ̃ ca-
nonicus interſit ergo omni negligencia pa-
riter puniri debet · s · de ſup · ne · pre · dilect ·
et · s · de elec · bone me · in · §̄ · fi · Vel dic ꝙ h̄
ideo eſt · q꞉ alterius ꝑſonã gerit in prima ele
ctone ⁊ alterius in ſc̄a · Item predicta locũ
habent · ſ · quandȯ ad alium non deuoluitur
poteſtas eligendi ſi tanꝗ̃ epiſcopus interſit
capitulo ſed tamẽ ſi appellandum fuerit ap
pellabitur ad ipſum · ff · qñ ap · ſit · l · i · §̄ · i · in
fi · Et hoc eſt ea rõne · q꞉ licet epiſcopus et
canonici faciant vnũ capitulum in electõne
non tñ eſt vnum capitulum in iuriſdictione
facienda · Immo cum ad ſolum epiſcopũ pti
neat iuriſdictõ ad ipſum appellare licebit ⁊
repete que diximus · s · de of · or · irrefraga-
biliter ·

Qum dilectus · ⌊ Eorum · s · e · conſti-
tutus ·

Quia cunctis et · j · ⌊ Per priorem · iſte
prior erat executor alterius ptis ⌊ Im
pedire · Bene dicit · quia nõ preceſſit aliqua
inhibicio que poſſet impedire collonem fa-
ctam autoritate epiſcopi · nam bene preceſ-
ſerat aliqua inhibicio · Sed non talis q̃ poſ
ſet impedire collacionẽ autoritate epiſcopi
factam vt exequentibꝫ apparet · ⌊ Premiſ-
ſe littere · pro ſe impetrate ḋ capitulo · ⌊ Al
tera · cum plures concurrunt ad vnam ean-
dem prebendam petendam ille cui eam poſ
ſidet tempore vacationis vel alio hoc modo
procedet quia quicũqꝫ ſit ille qui petit illam
coram iudice ordinario ipſius poſſeſſoris ·
Poſſeſſor queret ab actore an petat prebẽ-
dam quaſi ſibi debitam an quaſi ſuam quia
ſi petit eaꝫ quaſi ſibi debitam tm̃ cogetur di
cere cauſam ſue petitõnis · ſ · quare ſit ſibi de
bita · videlicet q꞉ ad eam canonice eſt electus
vł q꞉ ad mandatum pape vel eciam ſine mã
dato eſt receptus ab illis ad quos ptinebat
in canonicum · s · e · ex pte · s · de preben · rela
tum · s · de li · ob · dilecti · Et ſic poſtea lis cũ
ſuo marte perueniet ad finem Si autem papa
mandat poſtea capitulo quantũcunqꝫ preci
piendo ꝙ alicui det prebendam ⁊ nõ confert
tunc non competit aliqua actio directa ad

petendam prebendam · ſed ad puniendũ ca
pitulum de inobedientia · vt no · s · de ꝑben ·
dilect · ij · ſicut ſi papa mandaret alicui execu
tori ꝙ alicui conferret aliquam prebendam
et non conferret puniendus eēt · vt no · s · de
of · del · paſtoralis in prin · ſed etiam tũc qñ
papa mandat alicui ꝙ prouideat nulla actio
competit ad petendum prebendam corã or-
dinario · ſed coram ipſo executore bene põt
eum petere · licet executor ſine ulla preceden
te cognitione poſſit eam conferre · vt no · s ·
e · propoſuit · In iſto caſu · ſ · qñ petitur pre
benda ſibi debita ſi ſuperueniat alius qui ſilr
dicit eandem prebendam ſibi debitam vł ſu
am eſſe ꝓcedet hoc modo · q꞉ ille qui primo
obtinebit dabit prebendam cum cautiõe de
ſeruãdo indemnem quo ad alium petentem ·
ff · de rei uen · is a quo et de hoc no · plene · s
de re iud · cũ ſup · Vel dic vt no · s · de reſcṕ ·
mandatum · Si vero petat prebendam vt ſu
am · tunc oportet eum ꝓbare ꝙ ille qui eã ſibi
contulit habuit poteſtatẽ eam conferendi ſi
ue a papa ſiue alia autoritate ⁊ ꝙ legitime
eam contulit · ſ · qñ vacabat ⁊ pſone ydonee
ꝗ̃uis quilibet preſumatur ydoneus et tpus
competens nõ probetur vel preſumatur cõ-
tra · s · de preſump · dudum · i · vt ec · bñ · c · i ·
Cum eñ talis prouiſio vicem obtineret elec
tionis et confirmacionis · oportet ꝙ probet ·
et ea que pertinent ad electionem · et ea que
ptinent ad confirmationem ligitime facta · ſi
vero alius eēt elector · alius confirmator ſuf
ficit ei petenti prebendam ꝙ ꝓbat confirma
tionem legitime factam · Etiam ſi nihil de le-
gitimitate electionis ꝓbaret · de hoc no · ple-
ne · s · de elec · cũ dilecti · et · s · de dolo et cõ-
tu · cum olim · Si vero nullus coram ordina
rio ſuo petat prebendam vt ſuam · ſed execu-
tor cui ſcriptum eſt ꝙ alicui prebendam con
ferat et poſtꝗ̃ contulit prebendam quaſi exe
quens mandatum pape cum ei mandatũ eſt
ꝙ etiã inducat in poſ · ⁊ contradictores cõ-
peſcat · Dicimus ꝙ male fecit ille executor ·
quia licet poſſit prebendam conferre nõ vo-
catis hijs quoꝝ intereſt tñ nullo modo debꝫ
auferre poſſeſſionẽ alicui niſi vocato ⁊ con
uicto poſſeſſore nec alr ſtatũ poſſeſſiõis mu-
tare · C · ſi per vim vel alio modo · l · fi · s · de cã
poſ · ⁊ proprie · c · i · s · de ma · et o · Inter q̈-
tuor niſi primo collationem feciſſet partibꝫ
vocatis · et cum cauſe cognitione · q꞉ tũc non
eſt neceſſaria magna cauſe cognicio in dãda
poſſeſſione · q꞉ tunc dacio poſſeſſionis eſt exe
cutio collonis primo facto cum cauſe cogni
cione nec vidr̄ vis facienda in reſcripto pape
ſiue tm̃ dicat conferas ſiue adiciat ⁊ in poſ-
ſeſſionem inducas q꞉ ſemp executor poſſeſſi-
onem dare põt · ar · s · de · of · del · ſignificaſti
ſed quid ſi duo ſint confirmati et per eos q̈
confirmari pñt · puta quia vnus confirmatꝰ

eſt ab oꝛdinario alius a deł· pape· Sed ſi vtrã
terq; eoꝝ cõueniũtur quis peccatoꝛ videtur
procedendum ſed qñ cõueniuntur heredes
qui inter ſe de hereditate cõtendunt· C· de
pe· here· l· pnłt· j· de preben· non eẽnt ſi ve⸗
ro contra alios agant nomine eccleſie ꝓ red
ditibꝫ ⁊ iuribꝫ nullus cogitur eis rñdere niſi
prius probent ſuam confirmationem cano⸗
nicam puta factam vocatis hijs qui fuerũt
euocandi· s· de elec· q2 ꝓpter· vel ſi nullus
fuerit vocatus in confirmatione oportet ꝙ
vocet et probet electionem ⁊ confirmatõez
legitime factã fuiſſe· et ſunt hec vera eẽ ſi in
poſſeſſione prelature eſt predictus electus·
nec obſtat ſi dicat· Nemo cogitur ꝓbare ti
tulum ſue poſſeſſionis· C· de pe· here· cogi·
q2 illud habet locum vbi non p̄ſumitur con⸗
tra poſſeſſorem· vt hic· j· vt ec· bñfi· c· vnico
ſecus eſt cum controuerſiam paciatur ſup di
gnitate· et maxime in nouitate ſua· in omni⸗
bus autem p̄dictis vbicunq; fuerit viſum iu
dici expedire vtilis eſt p̄dicta caucio de indẽ
nitate ſeruanda p̄ſtanda per hunc modũ pui
detur contra executores plurium quoꝝ qui
libet fulminat in eum ſentenciam excõmuni⸗
cationis q2 iuſte ab eis appellari poteſt niſi
quis primo probet de iure ſuo vel coram or
dinario vel coram delegato executoꝝ vł foꝛ
te non tenet ſentencia excõmunicationis· q2
cum executoꝛ de quo actum eſt nõ habet iu⸗
riſdictionẽ ſup hunc poſſeſſorem niſi indebi
te cõtradicat· ar· s· de p̄ben· c· ſi· s· de reſcp·
ſuper litteris in fi· Et ipſe non indebite con
tradicit nolendo dare poſſeſſionem ſine cog⸗
nicione· ergo nec excõmunicare poteſt eum·
pro predictis facit· ff· de po· l· i § apud iuł·
ff· de pe· here· ſi debitoꝛ ⌊ De capitulo· ſi· s·
de reſcrip· eam te· ⁊ r̄pete que ibi no· ⌊ Eſ
ſe ſublatam· ⁊c̃· repete que no· s· de reſcrip·
capłm in glo· que incipit· vidẽ de prebẽ· ⁊c̃·
Et dic ꝙ ſi mandetur ei ad quẽ ſpectat col⸗
lacio vt aliquẽ in canonicum recipiat et ei p̄
bendam conferat executore dato ad cõplen⸗
dum tm̃· ſi prebenda illa alteri conferatur·
tenet collacõ licet peccet conferẽs· ⁊ ſit pu
niendus q2 ꝑ talẽ foꝛmã apud iſm oꝛdinari⸗
um ſemper remanſit ptãs· vt· s· de p̄ben· di
lec· ſi· tam in p̄mo ꝙ in ſc̃o niſi eẽt in reſcpto
decernentes irritum et inane ⁊c̃· vel niſi iam
eẽt receptus in canonicũ· vt· s· de p̄ben· re⸗
latum· et· c· dilectus fil· Si vero ſit datus
executoꝛ ad ꝓuidendum tunc non valet col
lacio ꝑ oꝛdinarium· q2 papa dando ptãtem
executoꝛi ſubtrahit eam oꝛdinario vt· s· de cõ
ceſ· p̄ben· ⁊ ec· non va· ꝓpoſuit· ar· cõtra· ff
de cond· in de· l· cũ ita legat̃ ⁊ ꝓcura· pop·
§ ſed hijs et· xlv· di· diſciplina· ⁊ q2 negli
videtur ad ſe reuocaſſe· vt· s· de p̄· inter ce⸗
ra· ⌊ Et contuliſſet· etiam ante vacationem
et fuit ſtultus iſte executoꝛ qui vel dignitatẽ

vel prebendã non vacantẽ et incertam alicui
conferebat· et q2 nolebat ꝙ ſtatim haberet·
hoc erat iniuſtum· s· de conceſ· p̄ben· c· i· ſi
nolebat ꝙ ſtatim haberet nec ius nec poſſeſ⸗
ſionem verbo vel facto cõtradicebat q2 cũ
nihil conferret ſe aliquid conferre dicebat·
Item donatio vel poſſeſſio non poteſt eẽ niſi
certe rei· ⌊ Non tñ ꝓpter hoc· Ignorãcia
em̃ p̄lati nihil facit quominus priuiłm pape
hunc tueatur ꝓuilegiatum· ⌊ Similiter· nõ
eſt bona iſta ſimilitudo· ſicut ex inferioribus
patebit· ⌊ Quid lex ſit· quid lex ſit· quid cõ
ſtitucõ q̃d decretum· quid decre· quid epła
quid doctrina· quid interdictum· quid ſan
ctio· No· in decre· di· iij· ⁊· xxv· q· ij· ſi quis
dogmata ⌊ Aſtringuntur· repete que dixi⸗
mus· s· de conſti· c· ij· ⁊· s· de poſtuł· c· i·
⌊ In primis· hec allegacio bona videtur· ñ
tamen eſt ꝑpetua nec ſemp tenenda ymo fal
lit płmꝫ· vt plene ſeq̃tur in rñſione ptis ad⸗
uerſe ibi ex pte vero tua ⁊c̃· ⌊ Aliquid ſpiri⸗
tuale· et ſic apparet ſm intentionem allegan
tis ꝙ lrã ꝓ ipſo· d· directa cenſenda eſt iur̃
priuilegij et ita ꝙ non ſit neceſſaria ſentẽcia
epiſcopi quod falſum eſt· vt· j· ſequitur·
⌊ Sup huius ⁊c̃· ſ· quam ipſe debet accepta
re· et poſtꝙ acceptaret ⁊ hoc nõ conſiderat
allegatoꝛ et ideo eſt deceptus· ⌊ Non vale
bit· bene dicit pars iſta ſi ſentẽcia vel decre·
pape fuiſſꝫ d' certa p̄benda vel dignitate· ſed
hic non erat ita· quia papa totum irritũ eſſe
voluit· ſed quid fieret de dignitate quã ipſe
acceptarꝫ· ſic̃ in hac decre· ⁊· s· ꝓxi· contine
tur· ⁊ poſtꝙ acceptarꝫ q2 alit̃ eẽ non potat
⌊ Intełłi· optima et vã eſt hec rñſio ⁊ valde
notabilis ⁊ eſt ar· op· ad hanc rñſionem· ff·
de acq̃· poſ· q̃ abñti in prin ⌊ Facultatẽ· h̃
intelligunt quidam veꝝ quando quis per ſe
pñtem vel ꝑ nuncium ſuum impetrat huiꝰ
indulgenciam· quia licꝫ abſens ⁊ ignorãs ſit
ille qui poteſtatẽ habꝫ excommunicandi tñ
non tenebit excommunicacio lata poſt huiꝰ
indulgẽciã· Non em̃ oportꝫ ꝙ noticia huiꝰ
indulgencie ꝑueniat ad hunc vel omnes qui
poteſtatem habent excommunicandi cũ pe⸗
nes multos poſſit hec põtas eſſe· ſed ſufficit
illum ſcire cui conceditur indulgencia ⁊ ob⸗
tinet qd' dixi non ſolum ſi impetr̃ur indulgẽ
cia ꝙ non poſſit excommunicari· ſed ſi indul
gencia dicitur prohibemus omnibꝫ ne quis
eum excommunicꝫ quia ſemp huic preſenti ꝑ
ſe vel ꝑ nuncium conceditur priuiłm indul⸗
gẽcie ⁊ ido ſtatim gaudeat priuilegio indul
gencie vel q2 ſic preſumitur priuilegiatoꝛ vo
luiſſe ex quo ſił concurrunt voluntates ſecus
autem eẽt ſi prohibicio in penam tm̃ abſen⸗
tis daretur· quia tunc ſecus ſatis poſſꝫ dici
ꝙ illa prohibicio non ligaret abſentem niſi a
tempore quo ſcirꝫ· ar· s· de conſti· c· i· et· iꝫ·
s· de ap· ſup eo· in fi· et· lxxxij· di· ꝓpoſuiſti·

niſi ex genere ꝓhibicionis contrariū p̄ſume
retur papā uoluiſſe. ut cū inhibet alienacōꝫ
.s. de. do. ⁊ contu. ueritatis ea que fiunt in
iudicio ut ſine diffi. ⁊ interlocutorie ⁊ excō
municacōis et p̄ter ſcienciaꝫ condemnatoꝝ
ſtatim habent ſuū effectum ſi autē nec p ſe
nec p nunciū p̄ſentem impetraret. ſed etiam
proprio motu vel ad alterius ſupplicacionē
concederet papa vel alius priuilegians p̄dictā
indulgētiam. tunc niſi appareret de contra:
ria voluntate concedentis indulgenciam nō
gauderet bn̄ficio indulgēcie niſi poſtꝙ pue:
nit ad eum. ſ. excommunicatorē abſentem. ꝛ
q. v. quanto. ff. de acquir. poſ. qui abſen. ⁊
idem videtur in reuocacione indulgen cie ⁊
cuiuſlibet mandati qꝛ non oberit reuocacō
abſentibꝫ poſtꝙ peruenit ad eoꝝ noticiam.
ff. de ꝓcur. ſi procurator. ff. de inſti. ſed ⁊
ſi. ff. man. ſi mandaſſe ⁊. l. ſi precedentem.
s. de ꝓcur. c. p. ymo adhuc plus eſt in mā:
dato qꝛ ſi eciam a p̄nte ꝓcur. reuocarē man
datum. non fit preiudicium litigatoribꝫ ab:
ſentibꝫ ſi neſciant vt in predicta. l. ff. de pro
cur. ſi ꝓcur. Et hec intelligimus vera. ꝙ re
uocacio mandati non obeſt quin eciam pro
hijs que ignorans fecit poſt reuocacionem
mandati habet contrarium mandati. vt in. l.
preall. vel eciam ꝙ non teneatur de inobedi
encia ſi neſciens reuocacionē vſus eſt indul:
gencia non gerens ſe pro excommunicato. ꝛ
de cle. excommu. mi. apoſtolice. ſed tn̄ be:
ne tenet excōmunicacio lata ab eo cui reſti:
tuta eſt poteſtas excōmunicandi ⁊ exquo re
uocatio puenit ad excommunicatorem. ſi aūt
n̄ habet animū reuocandi ſtatim extunc nō
valet quod facit mandatarius in hijs p que
non fit alijs preiudiciū. ff. d ma. te. ſi pater
§. filius in prin. idem videtur in litteris iuriſ
dictionalibꝫ. quia ſi p litteras aliquas māda
tur alicui iuriſdictio ⁊ poſtea p alias litte:
ras mandatur alij ꝙ non obſtantibꝫ primis
litteris audiat cām ſup eodem tenet totū q̄c
quid factum eſt p primas litteras reuocatas
quia ſi diceretur aliter contingeret fieri pre
iudicium abſenti. ſine cauſa contra id qd eſt
ff. de ꝓcur. ſi ꝓcurator. ymo plus eſt qꝛ ⁊
poſtꝙ ſcit valet quicquid ab eo fit niſi exci:
piatur. qꝛ cum he lrē ſint impetrate in fauo:
rem impetrantis eas n̄ eſt cogendus vti eis.
niſi velit. C. de leg. quod fauore. ff. de ex.
rei. iud. euidenter. quod intelligitur verum
ſi eſt p̄ns. quia ſic videtur litteris reuocato
rijs renunciaſſe. quod autem fit ab eo abſen
te ⁊ non conſentiente tacite vel expreſſe nō
valet. nec obſtat ſi dicas hic primus iudex q̄
habet iuriſdictionem. ergo tenet quicquid
facit niſi excipiatur. Rn̄. hoc eſt veꝝ niſi re:
uocata eēt eius iuriſdictio. Quidam tn̄ dixe
runt ꝙ bene tenet quicquid fit ab eo in iudi
cio non appelletur poſtꝙ ſciuerint contra ſe

proceſſuꝫ. j. x. dies. C. quō et quando iudex
l. i. s. de of. del. cum olim abbas. ſecus aūt
eēt in hijs que fiunt extra iudicium. vt in lit
teris prebendalibꝫ. Nam ⁊ ibi licet remane
at poteſtas ꝓuidendi penes ꝓuiſores p̄mos
poſt reuocationem et etiam poſt ſentenciam
reuocationis vt hic apparet. vbi dicit ꝙ nō
tollitur poteſtas a p̄mo prouiſore niſi ſcꝫ no
tificet ei ꝙ vult ſuis vti cum exquo nouit ꝙ
ſcꝫ vult litteris ſuis vti. non valet quod fit a
primo nec impedit quin valeat quod fit a ſcō
Etiam ſi nō appelletur ab eo quia extra iu:
dicium paꝝ operatur appellō. de hoc no. s
de ma. ⁊ o. cum dilectus. Alij dicunt et for
te melius. ꝙ quicquid fit a primo ꝓuiſore vl
iudice anteꝙ appareat priuilegiatū velle vti
priuilegio ſuo in negocō de quo agitur ſiue
tacite ſiue expreſſe ſp tenet qd fit ab eo ꝓp:
ter rationes ſupradictas tamen ſi primus ꝓ
uidiſſet vel in cauſa ꝓceſſiſſet abſente priui:
legiato et tunc priuilegiatus dꝛet debere eē
irritum quod factum eſt a primo prouiſore
vel iudice poſtꝙ ſimul concurrunt cōſenſus
priuilegiantis et priuilegiati qꝛ vti uolebat
priuilegio in negocio de quo agitur creden
dum eſt ei cuꝫ preſumendum ſit ꝙ non fru:
ſtra laborauerit pro priuilegio impetrando
et ſic erit huius ꝓuiſio nulla vel ꝓceſſus iu:
dicis non impediret electionem vel ꝓceſſum
futuꝝ niſi forte contraria p̄ſumpcio tollat il
lam p̄ſumpcionem. puta quia p̄ns fuit in iu
dicio et non accepit vl vidit ꝓuiſorem para
tum ad prouiſionem faciendam. nec contra:
dixit nec ex alia cauſa contradictionē dimi:
ſit que ſi ſubeēt proteſtari debebat ſi pote:
rat ſine piculo. vt no. s. de conſti. cum. M.
§. i. Si autem non ſimul concurrunt cōſen:
ſus an̄ prouiſionē faciendā vl an̄ ꝓceſſum iu
dicij tenet eciam irreuocabiliter que fiūt ab
eis vt hic ſequitur. ſed contra p̄miſſa videt.
ꝙ dicit littera ſequēs. ſ. ſi ille cui data eſt po
teſtas prouidendi non notificet priori ꝙ vlt
vti prouiſione ſibi conceſſa ꝙ tenebit proui
ſio facta a primo ex quo collꝫ ꝙ non credit
ei niſi exp̄ſſe mandet. ſo. hoc qd dicit hec de:
cre. locum habet vbi non ſunt p̄dicte clau:
ſule. Item voluntas priuilegiantis non cre
ditur eē ꝙ primus ſit priuatus poteſtate ſua
niſi poſtꝙ ſciuerit ſic dicit lra ſequens Ido
videtur ſi exp̄ſſe dicat in ſcdis lris Reuoca
mus iuriſdictionem primi iudicis. quia cum
in alicuꝰ fauorem dictum ſit intelligendum
eſt ſi ſcō impetrans vti voluerit p̄dicta reuo
catione. ſed ſi papa ad nullius peticionem fe
ciſſet vel fauorem. ſi proprio motu extūc in:
telligitur reuocare et non valebit ꝙ fiet exq̄
ad noticiam reuocati puenit niſi aliud appa:
reat de reuocatione al intencione reuocātis.
Sed dices. quare non eſt idem in decre:
to de quo contrariū hic dr̄. ſ. qꝛ extunc nihil

valet quicquid fit poſt decretum ſꝫ quia de
cretum ſicut et ſentencia fit eciam cum cau:
ſe cognicõne ⁊ ideo intelligendum eſt ꝙ ſta
tim poſt ſui prolacõꝫ uult gaudere ſuo effectu
ſed oppões quia decretū de quo loquitur h̄
decre. nunq̄m datur cum cauſe cognicione
ſꝫ verum dicit. ſed exquo papa ſuam inhi:
biciõem decretum appellat uult ꝙ vim dec.
obtineat ut ſtatim ſuum cõſequatur effectū
et idem etiam eſſet in alio q̄ꝫ in papa quia ex
quo h̄ uerbo utitur ſtatim iudicat ſue uolū:
tatis eſſe ꝙ mandatum ſuum habeat effectū
ar. j. de ver. ſig. in hijs. et idem eſt ac ſi expſ
ſe dicat papa. uoluntatis mee eſt ꝙ extunc
non valeat electio facta ab illis a quibꝫ expſ
ſe reuoco ⁊ poſſum reuocare ut hic dicit. ſe
cus autem eēt ſi diceret. Inhibemus talibꝫ
ne eligant quod intelligendum eſt ne eligāt
poſtq̄ꝫ ſciuerint ymmo ꝙ plus eſt ⁊ ſi ſciant
l̄ras impetratas continentes reuocacionem
vel inhibicionem nihilominus tñ valꝫ qđ fit
ab eis niſi prius notificet eis ꝙ vult eam con
ferre vel niſi coll̄o ſit eis interdicta. vel niſi
decernatur irritum ⁊ inane qđ contra factū
fuerit vt hic expſſe dicit. ſed cõtra predicta
vidꝫ ꝙ dicit hec decre. vbi dicit niſi forſitan
ꝙ ipſam conferre non poſſit exprimatur in
concesſione huiꝰ poteſtatis. Nam ex hijs
verb̄ colligꝫ ꝙ ſi dicat. ꝙ primus collator nõ
poſſit conferre ꝙ poſtea non tenet ſua colla
cio ſed certe multomagis vidꝫ ꝙ non debet
tenere ſi dicat reuocamus poteſtatem eiꝰ vel
alia verba ſupradicta. ſo. non dicit hic ꝙ p̄:
dicta clauſula impediat ꝙ non teneat ꝓuiſio
p̄mi ꝓuiſoris etiam ſi ſꝫ non cõtradicit. qꝛ
hoc falſum eſt vt predictum eſt. Sed hic di
cit ꝙ p̄dicta clauſula opatur vt oñdat. ꝙ ille
qui concedit iſtam indulgentiam eius volun
tatis eſt ꝙ ſtatim a die concesſionis et añ ſen
tenciam non valeat coll̄o pri mi ſi ſꝫ vti volu
erit ſua indulgencia ⁊ hn̄t eundem effectuꝫ
bene credimus etiam alias ſuperiores clau:
ſulas habere nec mireris ꝙ diximus ꝓuiſio
nem priorꝫ tenere ſed aliꝰ faciet eam caſſari ſi
uult et ſi non uult rata manet ſñia quia hoc
idem habes. s. de elc. ꝙ ſicut. § i. ⌊ ſiue cer
tam. ſ. primā que uacauerit ⌊ ſiue incertam.
ſ. illam quā attemptauerit ⌊ Niſi priꝰ ille. ſ
deleg. l̄ pocius executor ⌊ Cui notificet. i.
ille ad quem ptinet coll̄o. ⌊ Vacuum decer
nat. no. h̄ habes expſſum ꝙ executor poteſt
ſuſpendere a coll̄one beneficij de hoc no. j.
de iurpa. dilectus ⌊ Quia tamen illi no. op.
rõꝫ ⌊ Vel etiam conferat. no. ꝙ ſi executor
priꝰ cõferat q̄ꝫ ille ad quem de iur̄ ptinet col:
l̄o. et eciā ſi ignoret cauſam p̄ualebit coll̄o
executoris ⌊ Si forte uacet. ꝙ ſi ñ uacat nul
lo modo cõferri opteſt ex forma talis mādati
ut no. s. niſi forſan. quia ſi i reſcripto ap̄lico
contineſ decernentes irritum et inane quic:
quid de prima p̄benda fuerit attemptatum
tunc non teneret coll̄o ep̄i etiam ignorantis.
nec eſt contrariū ꝙ hic. s. dictum eſt qꝛ hic
etiam decernitur irritū et inane ꝛc. quia ſicut
hic. s. no. hic nõ decernit irritū et inane de
certa prebenda nõ conferenda ymo de incer
ta et tm̄ pꝰ q̄ꝫ is ꝓ q̊ ſcribebatur acceptaſſet
⌊ Ex tūc extitit. a te cui ſcribit ⁊ bn̄ ⌊ Ac:
ceptaret. hic vult dr̄e ꝙ qñ ſcribit alicui. ꝙ
ꝓuideat alij de p̄ben. quā acceptauerit decer
nens irritū ſi quid de ea contra fuerit attēp
tatū ꝙ ſic eſt intelligēdum huiꝰ decretū ꝙ ſi
poſt acceptacõem aliquid fuerit factum de
prebenda acceptata ꝙ illud ſit irrtū et inane
nam ſi intelligetur. ꝙ ſi eſſet irritū añ accep
tacõem de prebenda acceptāda h̄ decretum
eſſet inualiduꝫ tanquā ſuper futuro et incer
to prolatum. ff. ꝙ cuiꝰqꝫ vniuer. item eorꝫ §
i. et eſt h̄ verum qđ dictū eſt et ſi epiſcopus
nihil ſciret de acceptacõne uel decreto ſecus
autem eēt ſi papa mandaſſet alicui ꝓuideri
de prebēda quā acceptaret ſine decreto pre
dicto. qꝛ tunc tenebat coll̄o facta ab epiſco
pꝫ anteq̄ꝫ ei nunciaretur de acceptacõne. vt
ex ſuperioribꝫ apparet. ar. s. de ap. ſup eo
ij. in fi. Si autem papa mandat alicui ꝙ pro:
uideat de prebēda quam acceptarꝫ ⁊ decer
nat irritum et inane ſi quid contra mandatū
fuerit acceptatum. tunc ſtatim acceptacõne
facta poſſunt interponere decretum cum h̄
ſit ſibi conceſſum ex ſpeciali gracia nec vale:
bit prouiſio extunc facta ab epiſcopo eciam
ignorante huiꝰ decretum niſi partibꝫ p̄ntibꝫ
quia mandatum pape intelligendum eſt ſm̄
ius ⌊ Super incerto. ff. quod cuiuſqꝫ vni. l
Item eorꝫ § i. ⌊ Sicut cum legatur. ff. de
op. l̄. ſi. cum opcio ⌊ Cedit quia ille ſeruus.
legato. i. ille legatariꝰ illū ſeruū vēditū pete
re poteſt ⌊ Pro te propoſitum. ⁊ bene ſiue
acceptaret vacantem ſiue vacaturam dum:
modo primam. ſ. vl̄ ſc̄am. vt in glo. ſe. ſecus
ſcribatur ſine illa clauſula decernentes ꝛc. ⁊
hoc videtur dicere in glo. ⌊ Abſqꝫ pericu:
lo. s. de elec. ne pro defectu ⁊ quia propter
⌊ Nec primis. puta cum lego vnum fetum
de grege meo naſciturꝫ quē elegerit. ⌊ Ter
minus. De hoc termino habes. ff. de op. le.
l. mancipiorꝫ. ⌊ Acceptaret. Vnde videtur
ex hoc ꝙ ſola acceptacio eius cui prouideri
mandatur ſine coll̄one ⁊ p̄ñcia executoris
impedit collacionem epiſcopi dummodo ad
eum p̄uenerit decretum. i. contineatur in lit
tera papali decernentes irritum et inane. ꝛc.
⌊ Ex eis primam. no. ꝙ is ꝓ quo ſcribitur
vt ſi prouideatur de prebēda quā acceptaue
rit p̄t añ vacacionem alicuiꝰ prebende accep
tare primam prebendam que vacauerit in lo
co vbi mandatur ſibi prouideri. Item opta
re poteſt ſc̄am vel terciaꝫ ſi aliqua cauſa ſub
ſit quia primam non vult optare forte quia

alij debetur vel quia de hoc ipſo · ſ · an alij de
beatur dubitatur Nam ſine cauſa non vide
tur ꝙ poſſit dimittere primã et optare vlte:
riorem · ar · hic · Item videtur mihi et aliqbꝫ
ꝙ eodem modo acceptare poſſit ⁊ ſi in reſcri
pto apoſtolico non contineatur de eius acce
ptacione · ſed tñ vbi dicitur · prouideas ei in
tali eccleſia vel in tali dyoceſi vel prouincia ·
De hoc autem non eſt dubium qd huiꝰ exe:
cutor reſeruare poteſt primam prebendam ·
vel vlteriorem ex cauſa · ar · hic ⁊ no · j · de iu
repa · cum dilectus Alij tñ in hoc vltimo ca
ſu · ſ · quãdo mandatur ꝙ alicui prouideatur
Aliter dicunt · ſ · ꝙ ipſius optacio non impe:
dit prouiſionem epiſcopi · ſed ſola prouiſio
vel inhibicio executoris impedit · ymo dicũt
ꝙ plus videtur hec optacio committi diſcre
cioni executoris q̃m voluntati eius pro quo
ſcribitur ⁊ pro hijs facere videtur tenor re:
ſcripti · Item no · ꝙ ſemp ille qui optat ꝟ qui
reſeruat vel qui ſuſpendit ſemp de certa pre
benda hoc facere debet · ar · s · de elec · c · ſi ·
et de hoc no · j · de iurepa · cum dilectus ·
Certum autem appello ſi dicit Reſeruo pri
mam prebendam que vacauerit in tali eccle:
ſia · vel eciam in tali prouincia · illud non po:
teſt facere executor huiꝰ eciam cum cauſe co
gnicione datus vt mandet ſibi reſeruari pri
mam prebẽdam quam optauerit is pro quo
ſcribitur vel eciã alius · ar · s · de of · del · q̃n
ap · et · § is autem · Aliqui tñ contradicunt ·

Ne ſede vacante aliquid in: nouetur

NOuit vniendo · Fit vnio primo mo:
do ꝙ vna eccleſia alteri ſubiciatur ·
Et ſm hoc remanet cathedral illa
cui ſubicitur · Scdo fit vnio vt ex duabꝫ fiat
vna · ⁊ ſm hoc canonici vnius fiunt canoni:
ci alterius ⁊ canonici vtriuſqꝫ ſiꝉ interſũt
electionibꝫ et alijs negocijs · et tunc cõſue:
tudines et alia priuilegia que meliora ſunt ·
humaniora ⁊ alteruter retinet vnita · Ar · de
peniten · di · l · medicamentum · xxxij · q · i non
eſt culpandus · C · de rei vx · act · in prin · C ·
communia del · l · ij · in ſi · Tercio modo pñt
vniri ꝙ ambe epiſcopales ſint ſicut in primo
ſtatu et ſm hoc vnus eſt epiſcopus ambarꝫ ·
⁊ ſunt duo epiſcopatꝰ ⁊ ſic ille eccleſie ſub:
erunt diuerſis metropolitanis · et idem epi:
ſcopus erit ambabꝫ ſubiectus · j · de reꝉ · do ·
quia · s · de confir · vti · vꝉ inuti · c · vlt · ſi vero
de vno ordine fit tranſlacio ad alium · Illud
quod tranſfertur ſumit vacaturam illius ad
quem tranſfertur Nec vero que dicta ſunt
non ſunt perpetuo vera · Et ideo diligenter
attendẽdus eſt tenor priuilegij vniuſcuiuſqꝫ
eccleſie · j · de priuiꝉ · porro L Monaſterium ·
quod factum erat ſedes epiſcopalis ⁊ gu:
bernatur forte ſub regimine epiſcopi L Va
cante ſe · Et ſic conſtat hoc · ꝙ vacante ſede
nichil eſt alienandum in preiudicium ſedis ·
vt hic et · s · de iuriur · ſic · niſi neceſſitas immi
neret vt no · j · in glo · ſed nos Ea autem que
communiter habet prelatus cum capitolo ·
et vbi faciunt vnum capitulum prelatus ⁊
clerici vt pro magna parte eſt videre in capi
tulis et abbacijs vbi cõmunia ſunt quaſi om
nia inter prepoſitos et abbates et capitula ·
tunc eciam vacante ſede ab abbate vel ꝑpo:
ſito nihil alienari poteſt niſi de hijs que ſer:
uando ſeruari non poſſunt et alijs huiꝰ · C ·
de admini · tu · lex · que § ſi · et · C · ſi ob pubꝉ ·
pen · l · ſi · Et ſi diu ſtaret eccleſia ſine prelato
dabitur ei curator cuiꝰ autoritate fiat aliena
cio vel obligacõ · argumẽ · C · qui · admit · ad
bo · poſ · l · bonorꝫ ſed illud eſt ſpeciale in he:
reditate que quaſi ſemp eſt lucroſa · aꝉ eñ ñ
acquireretur ei ſine tu · autoritate ⁊ ſi lucro
ſa eẽt vt inſti · de auc · tu · § i · ⁊ · ij · Item non
eſt contra · ff · de mino · l · ait · § pmittatur · qꝛ
minor nulli ſe obligat · ſed tantummodo ſua
obligõne liberatur Item cõtra · videtur · ff ·
de iur · deli · ait vbi dicitur ꝙ genus alienãdi
eſt agere · ſed agere ſibi licet vt no · in glo ·
ſed nos ergo et alienare · ſo · lꝫ ꝑ accões poſ
ſit fieri alienacõ neceſſaria non tñ ita directe
fit alienacio que fit ꝑ iudicem in iudicio intẽ:
tando accõnem ſicut fit qñ ſit voluntarie ·
Item alienacio que fit ꝑ iudicium fit cũ ma
iori examinacione ⁊ deliberacõne q̃ illa que
fit extra iudiciũ · ymo plꝰ dicimus ꝙ nec etiã
ad agendum ſemper admittenda ſunt capꝉa
niſi eẽnt accões tales que meliꝰ intentẽtur
vacante eccleſia q̃m nõ · ſicut qñ queritur de
electione ad quem pertineat cum electio fit
in diſcordia · qꝛ aꝉ non poteſt procedi ad cõ:
firmacionem niſi de hoc primo queratur ·
Item ſicut minor nunq̃ poteſt agere ſine ꝑ
cur · ſic nec eccleſia · et ſicut dictum eſt in mi:
nore ꝙ autoritate curatoris et preſidis põt
agere ſic et eccleſia · Dicunt tamen quidam ·
et forte nõ male ꝙ ſi eſſent alia capitula que
nullum ſpecialem prelatum haberent ꝑ quẽ
fierent contractus eccleſie ꝙ tunc bene va:
leret alienacio facta a capitulo autoritate p̄:
lati · etiam ſede vacãte · ar · in autñ · de aliena ·
et emphiſ · § emphiteoſi · vltra medium · colꝉ ·
ix · Vbi dicitur ꝙ res vnius eccleſie debent a
lienari iurantibꝫ adminiſtratoribꝫ yconomis
et cartularijs · Et ſic apparet ꝙ loquitur de
eccleſia que non habet ſpecialem prelatum ·
qꝛ tunc ille ſolus iuraret ſemper tñ tuciꝰ eſt
facere curatorem · L Nequiuimus · ſꝫ nos
dicimus ꝙ vacante epiſcopatu non tenet ꝙ
fit de bonis eccleſie vel cãis Eccleſia eñ fun
gitur vice minoris · s · de in inte · reſti · c · i · vñ
ſicut non tenet ſentẽcia lata contra minorẽ
niſi defendatur legitime · ff · de re iudi · acta

§ vlti · et · j · e · § vlti · ſic nec tenet proceſſus ha
bitus contra eccleſiam ipſa vacāte · vt · j · e · §
fi · ſed ſi neceſſitas vel vtilitas requireret poſ
ſet conſtitui viſitator vel procurator epātui q̄
cauſas ageret · lxj · di · obitum · et · c · ſe · et ipe
archiepus in reb9 epiſcopalib9 et epiſcopus
in reb9 capellaꝝ ſuaꝝ eſt viſitator a iur · ar ·
predictoꝝ · c · lxxj · di · fraternitatem · et · x · q
ij · c · fi · Si autē eccleſia collegiata vacet bn̄
poteſt etiam vacante eccleſia prelatus cōſti-
tuere procur · vel ſindicum · ff · quod cuiuſq3
vni · l · i · § ij · et hoc probamus q2 cum p̄latus
cum conuentu cenſeatur vnum collegium
in bonis communib9 ſimul poſſidēdis reſtat
q̄ mortuo prelato ius adminiſtrādi cadit in
collegium · ff · quod cuiuſq3 vni · ſic municipi-
um § fi · lxv · diſ · ſi forte · Expreſſum aūt ha-
bes hic et · s · de in inte · re · c · ij · Si tn̄ poſſit
cito eccleſie ꝓuideri expectabitur · ff · de ua-
mu · l · p · § vlti · Quedam tamen ſunt que me-
lius fiunt vacante eccleſia q̄m non vacante ·
ſicut eſt vnio epiſcopatuum · xvj · q · i · et tp̄is ·
Et facili9 eccleſia in alterius eccleſie vſus cō-
uertitur · j · de dona · inter dilectos · et meli9
aliquid de prebenda retinet · j · ut ec · bene vt
noſtrū in fi · vel dic q̄ eccleſia que vacat nūq̄
faciet ſindicum vel procuratorē ad res quas
communiter hn̄t prelatus et conuentus · s ·
de reſcrip · edoceri · Per prelatos em̄ debēt
miniſtrari res eccleſie · ff · qd' cuiuſq3 vniuer ·
et · l · vlti · loquitur Quando collegium non
habet prelatum · vel in bonis que diſtincta
ſunt a bonis prelati · Poteſt tn̄ bene dici q̄
ſi nimis differretur ordinacio p̄lati daretur
curator bonis · Sed primum dictum magis
placet · Vnus autem prelatus nunq̄ capitu-
lum conſtituet cum ipſi non habeant exerci-
cium prelati eoꝝ · ff · qd' cuiuſq3 vniuer · nulli
Tamen quibuſdam videtur et forte bene q̄
ſi procurator conſtituatur nomine eccleſie vel
alterius vniuerſitatis que habet propriū re-
ctorem de voluntate et autoritate ipſius re-
ctoris q̄ v3 hui9 ꝓcur · ar · C · de procur · l · ne
q3 etc̄ · s · de iud · cauſam · s · de procur · c · i · hec
autem propria cauſa eſt vniuerſitatis ꝓ epi-
ſcopatu vacante agit capitulum · ij · q · vij ·
§ propria · Imo plus videtur q̄ etiam ſi ſine
eius autoritate conſtituitur et ſi ſentēcia fer-
tur pro eccleſia qd' valet ei · C · de ꝓcur · n̄ eo ·
ſed ſi abſentes eēnt prelati autoritate ſuperi-
oris poſſet eis dari curator et idē forte ſi p̄-
ſens eēt ſed agere nollet · ar · ff · de bo · que ·
li · non ſolum · xij · q · ij · ſiqua de reb9 et · x · q ·
ſi quis epiſcopus · xxv · di · qm̄ · h · tamen di-
cit q̄ cōtractus factus uacente eccleſia p̄la-
to · que non habet bona diſtincta tenet licet
poſſit reſcindi p in inte · re · ar · C · de in inte ·
re · ſi curatorem · idem eciā dicit q̄ ſi magna
neceſſitas immineat de conſenſu archiepi fiet
alienacio reꝝ epiſcopalium · eciam ſi habeat

res diſcretas epiſcopus · ar · lxxj · di · fraterni-
tatem · et epiſcopus mortuo ſacerdote alie-
nabit in neceſſitate res eccleſie ſibi ſubiecte ·
x · q · ij · c · fi · De hoc autem non eſt dubium ·
q2 vacāte eccleſia ſibi ſubiecta poteſt epiſco
pus repetere et agere nomine eccleſie · j · de
ſuc · ab inte · cum dilectus · Nam hic titulus
non habet locum in minorib9 eccleſijs · j · vt
ec · bn̄ · c · iſto · Sed pro epiſcopatu ea vacā-
te nec capitulum maioris eccleſie nec aliq̄s
admittetur ad agendum vel defendendum ·
niſi forte detur viſitator ille qui cauſas epā-
tus bene aget vt coadiutor · vij · q · i · q2 ſup
xij · q · ij · vulturan · Item modica vis eſt ſiue
agr̄ de ſtatu ſiue de poſſeſſionib9 contra ec-
cleſiam collegiatam vacantem prelato · quia
ſemper rn̄dere cogitur · j · de ver · ſig · abbate
j · de ſuc · ab inteſ · c · fi · s · de in inte · reſti · c · ij ·
Nota pro epiſcopatu vacāte quis agit cau-
ſam · ⌊ Indulgencijs · in hoc fuit indulgen-
cia · quia de iure cōmuni primo agi debebat
pocius cum hocipſo pro cauſa iſta coram ꝓ
prio metropol · q̄ corā papa · s · de fo · cōpe ·
ſane et · c · cum ſit generale · Item ſpecial gra
cia eſt ſi promittit q̄ aduerſarios ſuos ad cu
riam euocabit · ar · s · de ma · et · o · c · fi · Itē et
ſpecial gracia eſt q̄ eas audire pmittitur cō-
tra factum predeceſſoris ſui · non p re · in in-
te · q̄ non competit contra factum pape · ff ·
de mino · Minor autem nec poterat ſuppli-
care quia biennium tranſierat · C · de p̄ci · im-
per · of · autē · Ibi poſita fuit ergo ſpālis gra
cia vel dic q̄ hic appellat indulgenciam legi-
timam quā eis dat q̄ liceat eis cum ſuo p̄lato
litigare quod al' non licet · inſti · de cur · § i ·
Illa deuocionis · ⌊ Fungantur · ymmo
ſeruari debent ſucceſſorib9 prebende ·
Si autem periculum eēt in uacacione cum
ſuperiore agendum eēt · s · e · quia diuerſita-
tem · Hanc poteſtatē em̄ non habent a capi-
tulo ſed a fundatore vel priuilegio uel alio
modo de hoc no · j · de here · q̄uis et eſt racō
quare non poteſt conferre prebēdam vt hic
et tn̄ bene poteſt electiones confirmare · s ·
de ma · et · o · cum olim · quia illud eſt de iure
epāli q̄ intuitu eccleſie habet h' eſt qd' de iu
re ſpāli habet ut dictum eſt · ⌊ Negligenci
am · s · e · q2 diuerſitatem ·
Conſtitutus depōnes · no · non ſolum li-
tem non licere incipe ſede uacante · ſed
etiam ab incepta deſiſtendum · niſi forte eēnt
teſtes valitudinarij et alij de quib9 habes · s ·
vt lit non conteſ · qm̄ fre · § i ·

De hijs que fiunt a prelato ſine conſenſu capituli

Irrita · ⌊ Epiſcopoꝝ · ſed hec ven
dicio licet irrita ſit ſi non placet ec-
cleſie vt hic · ſi tamen ſibi placet q̄ te
neat vendō tenet ar · xij · q · ij · ſi qua de reb9

quia hic claudicat cõtractus·ſil'e·ff·de act·
emp·iul'·§ ſi quis a pupillo·ff·de reſcind·
ven·l·id quod ſil'r nec eccleſia poteſt aliq̃d
immobile alienare ſine autoritate epiſcopi·
xvij·q·iiij·in uendicõib⁹ ⁊ ſi fecerit nõ valet
ar·C·de p̃di·mi·ſi prediũ ⸤ Et rei magne·
ſecus ſi parue·xij·q·ij·terrulas·vel ſi ſit tal'
que ſeruando o ſeruari nõ poteſt·ff·de admi·
tu·l·lex·que·ff·de pe·h̃·diuus ⸤ Subſcri
ptione·ſubſcripcio non eſt neceſſaria niſi in
ueniatur expreſſum·⸤ Clericoꝝ·i·maioris
partis eccleſie·j·de dona·paſtoralis·⁊·j·e
tua et ſi non habent aliquã eccleſiam cathe
dralem habebit ydoneiores de aliquo clero
qui ſubſcribent·xij·q·ij·placuit·Vel dic cõ
ſilium maioris eccleſie requirendum·⁊ con
ſenſum in reb⁹ cuiuſlibet eccleſie alienandis·
et illũ ſufficere·j·e·paſtoral'·j·e·nouit·ſub
ſcriptio autem clericorum eccleſie bonorum
fit alienacio cuius eſt vt hic ⁊ in bonis epa
lib⁹ nec̃ria eſt ſubſcripcio canonicoꝝ maio
ris partis eccleſie ita ꝙ ſine ea non valet·xij
q·ij·ſine excepcione·⁊·j·e·tua·nec ſunt ad
hoc vocandi niſi p̃ntes·x·q·ij·hoc ius·nec
videtur neceſſarius conſenſus archiepiſcopi
vel pape quia non inuenitur iure expreſſum
Alij tñ dicunt eoꝝ conſenſum neceſſarium·
ar·x·q·ij·caſellas·

CONtinebatur ⸤ Conceſſio·in beneficij
um ſecus ſi alienaretur·Tũc em̃ neceſ
ſarius eſt expreſſus conſenſus ⁊ ideo ñ ſuf
ficit taciturnitas·xij·q·ij·ſine excep·x·q·ij
hoc ius vel loquitur de modica decima·ar·
xij·q·ij·terrulas·Al' em̃ neceſſaria eẽt non
ſolum conſenſus conuentus·x·q·ij·hoc ius
porrectum ſed eciam autoritatis ſuperioris·
xvij·q·iiij·in vendicionib⁹ ⸤ Nec poſt mul
tum·maxime idem eẽt em̃ ⁊ ſi poſt multum·
⸤ Preiudicare·i·ſa tenet non obſtante ꝙ
prima eſt illicita vel illegitime facta·

CVm nos·⸤ Ratam·ſ·conceſſionem
ſic no·in alienacõib⁹ reꝝ eccĩaꝝ ſuffice
re ratihabicionem capituli interueniſſe·xvj·
q·i·c·vlti·j·de iurepa·cũra·ar·contra·xij·
q·ij·ſine ex·vbi dicit neceſſarium eẽ tracta
tum ſed hic poteſt loqui in modicis reb⁹·xij
q·ij·terrulas·

NOuit·⸤ Fratres tui·Capitulum ma
ioris eccleſie·ar·j·de ver·ſig·cum cle
rici·ar contra·j·de teſta·requiſiſti·j·de do
na·paſtoralis·j·e·tua·⸤ Conſilio·Dicunt
quidam ſufficere in hijs de quib⁹ hic loq̃tur
requirere·conſilium canonicoꝝ etiam ſi nõ
habeatur conſenſus ar·s·de arb·cum olim
et·s·de elec·cũ in veteri·et idem in omnib⁹
alijs niſi forte eẽnt talia vbi requireretur cõ
ſenſus et ſubſcripcio eoꝝ ſicut eẽt in aliena
cione reꝝ epiſcopalium·s·e·c·i·et·xij·q·ij
ſine excep·quia intereſt cuiuſlibet canonici·
ꝙ poſſeſſiones eccleſie ſue non alienentur·

⁊ eque bene dicuntur poſſeſſiones eccleſie il
le que ꝑtinent ad epiſcopatum·ſicut ille que
ꝑtinent ad canonicos ſiue capitulum·Ar·j
de ver·ſigni·cum clerici·j·de teſta·req̃ſiſti·
Et idem forte dicendum·ſ·conſenſum cano
nicoꝝ requirendum eẽ vbicunq; eoꝝ inter
eẽt·ar·in eo qd̓ no·s·de maio·⁊·o·c·ſi·⁊
vbi vero in alterius rei alienatione epiſcop⁹
debet interponere ſuam autoritatem tũc ſuf
ficit req̃rere cõſilium canonicoꝝ·nec eſt ne
ceſſe ꝙ ſubſcribent·⸤ Inſtitui·i·inſtituen
dos·⸤ Decernimus·Nam corporalis inſti
tucio ne dum per epiſcopum ſed per archid̓·
ſine conſenſu capituli fieri poteſt·s·de offi·
archid̓·ad hoc·Credimus ꝙ in minorib⁹ ec
cleſijs p̃nt fieri inſtitutiones ⁊ deſtitutiones
etiam ſine conſilio capituli·ar·xij·q·ij·ter
rulas·

QVanto ⸤ Negocijs vti·quero an au
diatur epiſcopus exercens actõnem ꝓ
eccleſia ſua ſine l'ris tñ de rato Sꝫ ſic Sicut
adminiſtrator decurionũ·vt·ff·qd̓ cuiuſq;
vni·l·vlti·Tutor non cauet de rato niſi du
bitatur an ſit tutor·ff·de admi·tu·tutor·⁊
l·vl'go·nec actor ni ſi dubitetur an ſit actor
vt·ff·quod cuiuſq; vni·no·l·Item eoꝝ·§ a
ctor·tranſigere an non ſit ſine conſenſu ſui
capituli·vt no·s·de tranſ·cõ ting·et per lꝫ
videtur ꝙ non habeat liberam adminiſtra
tionem·Nam tunc intelligitur innouare ⁊
aliud pro alio ꝑmutare·vt·ff·de procur̃·l·
ꝓcurator cui ⸤ Fratres tuos·no·ꝙ in inſti
tutionib⁹ et deſtitutionib⁹ cuiuſlibet ꝑſone
eccleſiaſtice requirendum eſt et obtinendum
capituli conſilium·s·e·nouit ⁊ in p̃ntacioni
bus que ꝑtinẽt ad collegium·vt expreſſe dꝫ
j·e·ea noſcitur·Item caſus criminales vl' ca
ſus generales cum capitulo audiat epiſcop⁹
xv·q·vij·epiſcopus·Et etiam ciuiles vt q̃
dam dicunt·ar·hic eiuſdem·c·Item excom
municare et interdicere ſuſpẽdere nõ poteſt
ſine capitulo·j·de ex·p·quanto vbi no·
⸤ Munimẽta·hij em̃ teneri p̃nt de crimine
falſi·C·de fal·qui falſam·⸤ Veluti·C·de te
ſta·iubemus in autñ·de inſtr̃·cau·§ ij·pmo
oportet eciam ꝙ prouideant·Co·plus valere
qd̓ agitur q̃ ꝙ ſil'·cõ·l·vlti·C·de dona·nec
ignoras·Et hoc credim⁹ veꝝ ſi eo i inſtrõ
contineatur ꝙ vidit vel audiuit ꝙ ſi prelat⁹
per ſuas l'ras dyoc̃·epiſcopo aliquem p̃nta
uit qd̓ poteſt vt hic dicitur·nũquid mortuo
prelato anteq̃ ad epm ꝑueniũt debet admit
ti taliter preſentatus ꝙ in inſtrõ continetur·
Si autem contineatur tm̃ ibi ꝙ inſtrumen
eſt a ſe ſigillatum ad preces eius ꝙ illud cõfe
cit·non eſt neceſſe ꝙ videat cõtenta in inſtru
mento·C·de teſta·hac conſul·in principio·

EA noſcitur·⸤ Collegia·bene dicit·nã
licet p̃ntacio pertinet ad collegium tñ
abbas q̃ eſt caput collegij ⁊ d̓ collegio facit

illam preſentacionem ad cauſas et alia nego-
cia collegij agit. s. de reſcrip. edoceri. Dica-
mus tñ ꝙ ſi pñtacio in aliqua eccleſia diſtin-
cte ⁊ ſepatim ab abbate ptineret ad collegi-
um ꝙ tunc non abbas ſed collegium per ſin-
dicum ſuum pñtarent. ar. preall. decre. edo-
ceri. ⁊. ff. quod cuiuſqȝ vni. l. i. Intelligi hic
habes ꝙ niſi contrarium probetur ꝙ ſiue p-
ſentaciones facte ab abbate preſumentur fi-
eri conſenſu conuentus. et ideo eciam ſi ab-
bas non oñdat eius l̃ras epiſcopus ſecure
poteſt eas confirmare ꝙ etiam idem videtur
forte in pcuratōibus. Intm̃ autem efficax
eſt iſta preſumpcio ꝙ ei ſtatur niſi probetur
contrarium. Alij dicunt ꝙ licet ſic preſuma-
tur. ſi tñ al. aliquis appareat contradictor
oportebit abbatem probare conſ̃m ſaltem
anteꝙ̃ inſtituatur pñtatus vel ſentencia fera-
tur pro aliquo procuratore tali. Poſtea aũt
non reuocaretur forte factum.

Quum apoſtolica. Autoritate Hiero-
nimi. xvj. q. i. qm̃ quicquid. Male. i.
contra iura iura communia. ſed tñ qꝛ ex di-
ſpenſacione habent et ſine peccato. Mo-
nachoꝝ. idem eſt in alijs clericis. Leonis.
xij. q. ij. ſine ex. Eccleſie. ſ. epiſcopalibus
vel eciam eccleſie epiſcopalis. vbi inter eos
non ſunt bona diſtincta. Bona em̃ aliaruꝫ
eccleſiaꝝ vendere non debet epiſcopus. ſed
vendicionibꝯ preſtare autoritatem. xvij. q.
iiij. in vendicionibꝯ. Cl̃i. i. capituli cathe-
dralis. Eccleſie. ſiue regularis ſiue ſecu-
laris. Religioſo. idem eſt ⁊ ſi alij eccleſie.
Eccleſie. generalis non illius ad quem de
iure ſpectat et eſt nota dignum intelligi re-
uocationem nõ ſolum fieri ſi reuocaretur ad
eccleſiam ad quam de iur̃ pertinet ſed etiã ſi
ad quamcunqȝ aliam eccleſiam reuocetur.
In feudum. de hoc iurand̃ eſt. qꝛ dicit ſe
loqui de decimis in feudum conceſſis. quia
aut iſte decime erant conceſſe in feudum ab
epiſcopo qui confirmauit tanꝙ̃ ſue ⁊ tunc
male dicit ꝙ monẽdus eſt ille qui tenet ꝙ de-
cimam reſtituat eccleſie ad quam ſpectat cũ
non ad eccleſiam ſed ad epiſcopum pertine-
at aut ille decime erant conceſſe in feudũ ab
ecleſia ſancti ſtephani. et tunc conſtat ꝙ mi-
les qui eas alij donauit cecidit a iure feudi.
et ipſo iure vtile dñium redit ad priorem do-
minũ. ſ. ad eccleſiam ſancti ſtephani vt in li-
bro feu. de fed̃. non ali. ſñ con. do. impialẽ.
ad hoc rñdunt quidem ꝙ epiſcopus a pn.
ex cauſa potuit concedere fructus haꝝ deci-
maꝝ tenendos a ſe. in feudum tñ dñium di-
rectum remanſit apud eccleſiam ſancti ſte-
phani ſed ⁊ modo licet eidem epiſcopo ex iu-
ſta cauſa decimas que tenentur in feudum
ab vna eccleſia concedere alij cum modicum
damnum fit eccleſie a qua tenentur in feudũ
et magnum eſt lucrum illi cui cõferuntur et

vna eſt eccleſia. j. ut ec. bñ. c. iſto. xxiiij. q. i.
loquitur. Vel dic ꝙ ſi iſte decime alij eccleſie
conſenſu epiſcopi conferantur. ſemp intelli-
gitur epiſcopus concedere ſine preiudicio al-
terius vñ remanet vaſallus eiuſdem domini
ſic prius p̃latus monaſterij erit vaſallus huiꝰ
militis vel eccleſie ad quam directum domi-
nium pertinebat. Abſurdum em̃ videtur ꝙ
eccleſia ſancti ſtephani priuaretur ſuo feuda-
tario ſine ſua culpa. et qd̃ hec decre. dicit ſi-
ne tali cõſenſu intelligi videtur cauſa de cõ-
ſenſu capituli ſui ꝙ̃ de conſenſu eccleſie ad
quam pertinet directũ dominium decimaꝝ.
In feudum. q. d. ſi nõ fuerint date in feu-
dum ppetuo. ſed forte p laycum vel alio mõ
occupate fuerunt violenter. et tunc eciã cum
conſenſu epiſcopi non pñt alij eccleſie cõfer-
re vel reddi niſi ei cuiꝰ de iure ſunt. Ille ve-
ro decime que ppetuo in feudum date ſunt
rite in aliam eccleſiam cum conſenſu epi cõ-
feruntur. Et dicunt quidam hoc ea racione
eẽ qꝛ exquo conceſſe ſunt ſibi in feudum per-
petuo non minimũ eẽt ſcãdalum ſi inuiti co-
gerentur reſtituere. vnde ad vitandum ſcan-
dalum ſufficit ſi cuicunqȝ detur. ar. s. de p-
ſcrip. c. ij. cum ſuis concordancijs. Sed ta-
men dum tenent laici non ſunt ſine pc̃co.
Alij dicunt ꝙ de iur̃ pmiſſione pñt laici hr̃e
fructus decimaꝝ in feudum quia directum
dominiũ remanet apud eccleſiam licet quo
ad fructus percipiendos ſit penes vaſallum
et eccleſia proprie dicitur recipere decimas.
cuius nomine recipiũtur a vaſallo. vt. s. de
de reſti. ſpo. cum veniſſent et cum olim. i.
Hodie autem eſt contra. j. de loc. et cõduc.
noſtra. Et idem qd̃ nos dicimus de decimis
idem dicimus in obligõibus cõceſſis in feu-
dum. cum. c. illud. xvj. q. i. c. ſi. general̃r
loquitur. ſed illud. c. contradicere videtur.
cum ibi dicatur ꝙ male ſunt detente ex quo
videtur. ꝙ ſine peccato talia concedi nõ poſ-
ſunt Sed poteſt rñderi ꝙ ideo dicũtur ma-
le detenta ꝙ laici non miniſtrant ſpũalia lay-
cis quare decime preſtãtur ⁊ ideo ab eis ma-
le detinentur. i. ſine exhibitione adiuncti ob-
ſequij. ſed tamen ſine peccato concedi dicũ-
tur quia ꝙ̃uis ipſi nõ exhibeant ſpũalia tam̃
dñi clerici quoꝝ eſt principale dominiũ ipſa
obſequia exhibẽt. Dicunt tamen aliqui. ꝙ
hodie epiſcopi et etiam alij prelati de conſen-
ſu epiſcopoꝝ poſſunt infeudare fructus de-
cimaꝝ et illa decre. noſtra. j. de loc. ⁊ cond̃.
Non obſtat qꝛ nec modo nec nunꝙ̃ fuit li-
citum abbatibꝯ ⁊ minoribꝯ prelatis infeuda-
re ſine epiſcopoꝝ lĩcia. xvij. q. iiij. in venditi-
onibꝯ. et illa decre. intell̃r tm̃ de illis qui non
hñt conſenſum ep̃oꝝ nec obſtat. j. de feud̃.
c. ij. quia loquitur de hijs qui iurauerant n̄
infeudare. Meliꝰ placet ꝙ iſta decre. loq̃tur
tm̃ de decimis que tenẽtur in feudũ ab ep̃is

nec mireris ꝙ dicit qꝫ admonendus eſt feu-
datarius ꝙ reſtituat eccleſie parrochiali · qꝫ
ſubintelligendū eſt ſi epiſcopus a quo tenet̄
in feudum conſenſerit ſicut hic dicit nec ſine
eius conſenſu auferetur ab ipſo feudum ſu-
um · Item non mireris ſi dicit ꝙ prius reſti-
tuantur etiam eccleſie parrochiali q̃ alij qꝫ
res facile redit ad ſuam naturam · ff · de pac-
ſi vnus · § · i · qꝫ creditur ꝙ qn̄ epūs eam con-
ceſſit in feudum ꝙ fuit acceptatum ab eccl̄ia
pro aliqua vtilitate epātus quod licet vt no ·
j · vt ec · bn̄ · c · iſto · Et ideo primo debet ad
eam redire · ymo ſi epiſcopus nollet conſen-
tire ſuperior debet eum ad hoc aliquādo cō-
gere vel inducere · Si autem feudum tenere-
tur ab eccleſia ſancti ſtephani nunq̃ ſuffeciſ-
ſet conſenſus epiſcopi vt perderet feudū ſu-
um niſi cauſa magna ſubeſſet ·

Vna nuper ⌊ Maioris · cathedralis ·
⌊ Ab ipſa · eccleſia cathedrali ⌊ Aſſu-
matur · No · ꝙ non licet epiſcopo eligere ar-
chidiaconum aliunde niſi de eccl̄ia cathedra-
li · qd̄ intelligimus vex̄ eē vbi archid̄ · eſt de
capl̄o · quia non debet eē canonicus ad epi-
ſcopum tn̄ ſpectat electio archidiaconi l̄ ad
quēuis alium qui non poteſt dare prebendā
canonicalem · Nam ſi ad eum ꝑtinet coll̄o-
tam archiepi q̃ prebende canonical̄ · ſic ſimil̄
dabit vtrumqꝫ eciam extraneo cōferre in ꝓ-
prios vſus · ⌊ Baptiſmales · idem in nō bap-
tiſmalibꝫ et hoc apparet ex fi · decre · que ge-
neraliter rn̄det ⌊ Alterius · ſ · hic propoſite
habet tn̄ altera integra ſiue hic dicit ſm̄ que
preceſſit et continetur in integra ⌊ Ileonis ·
xij · q · ij · ſine ex · ⌊ Dubium · probabili iudi-
cio · ⌊ Queſtionem illam · ſ · que ponitur in
principio huiꝰ decre · ⌊ Perpetuas · i · ꝑpe-
tuo in proprios vſus conceſſas ·

Paſtoralis ⌊ Preterea · Prima queſtio
eſt an poſſit concedere obuentiones ec-
cleſiaꝝ alijs eccleſijs eccleſia ſibi retenta cū
ydonea ſubſtētacione vicarij · Scd̄a queſtio
eſt · an liceat epiſcopo cōcedere totam eccle-
ſiam vel partem eius et vt conſona ſit l̄ra ſu-
ple in proprios vſus et ſic bene cōſonat · ar ·
decre · quod induxit ibi cum ſtatuta lateran̄ ·
concilij prohibeant eccleſijs nouum cenſum
imponi vel veterem augeri ⁊ hec queſtio eſt
eadem fere cu ea que proponitur · s · in pxi ·
decre · vel melius ſa queſtio de eadem eſt ſed
prima dicit de eccleſia ad ſe ꝑtinente · ſecūda
de eccleſia que habet patronum · Nos dici-
mus ꝙ cauſe hmōi dubitacionū ſunt iſte qꝫ
dyoniſius limitauerat parrochias vt · j · eas
obuentōnes ſpūales prouenientes ꝑtinerent
ad ecc̄ias ꝓchiales · vt decime ꝑmicie obla-
cōes · mortuaria et hmōi · Vnde videbatur
ꝙ nec totum nec partem ipſaꝝ poſſet cōfer-
re alij eccleſie · quia ſic confunderentur ter-
termini parrochioꝝ et fieret contra diuiſiōeꝫ

Dyoniſij ⁊ etiaꝫ eccleſia parrochiali manēte
quod ex eo apparet qꝫ ibi vicarius remanet
qui iura parrochialia reddat parrochianis ·
ſicut baptiſmum · pn̄ias et hmō · Cauſa autē
dobitacionis ſcd̄e fuit qꝫ tunc lat̄an̄ · concili-
um prohibeat augeri penſionē vel de nouo
imponi · multoforcius videbatur ꝓhibendū
ꝙ totam eccleſiam non daret alij ⌊ Dyoniſij
xij · q · ij · parrochie · ⌊ Obuentiones · i · fru-
ctus ⁊ redditus · ⌊ Suſtentationes · s · de
preben · de monach · ⌊ Concilij ſtatuta · j · de
cen · prohibemus ⌊ Canonica · xij · q · ij · bone
Sed in hac conceſſione neceſſarius eſt con-
ſenſus capituli quod probamꝰ ſic · qꝫ ſi epi-
ſcopus redditꝰ proprios quos habet ab an-
tiqua eccleſia vel poſſeſſiones non poteſt da-
re ſine conſenſu capituli · multominꝰ reddi-
tus eccleſie ſibi ſubicere · xij · q · ij · ſi epūs · j ·
de dona · paſtoralis in fi · Poſſet tn̄ dici ꝙ ca-
pitulū illud · xij · q · ij · bone · loquitur in caſu
ſpeciali · ſ · qn̄ epiſcopus de nouo conſtituit
monaſteriū · ꝙ tunc ſm̄ ꝙ hic loquitur eciā
ſine cōſenſu capituli ⁊ de ſuis rebꝫ ⁊ de re-
bus ſubditaꝝ eccleſiaꝝ vſqꝫ ad quinquageſi-
mam partem poterit conferre · Nos autem
hic n̄ fatemur · qꝫ illud capitulū loquitur tm̄
de rebꝫ epiſcopalibꝫ ·

De hijs q̄ fiunt a maiori parte capituli.

Vt ſi ⌊ Capitula · Repete que dixi-
mus · s · de preb̄ · graue ·

Cum pluribus ⌊ Et ſanioribꝫ · lxiiij · diſ ·
extra et · xxxiij · di · in nomine · xx · di · de
quibꝫ · ff · de re iud · pompō · ⌊ Per quaſdā
Et in quibuſdam eccleſijs · ⌊ Permittunt ·
Appellando ne fiat vel cōtradicendo vel cō-
minādo tam de iure q̃ de facto Appll̄o aūt
iſta facta extra iudm̄ · hic operatur ꝙ factū
ſuper quo appellatur reuocat ad audientiā
pape vel alterius proximi ſuperioris ad quē
appallat · ita ꝙ ſi appelletur ad papam ex iu-
ſta cauſa alius inferior iudex nō cognoſcet
de illo · nec etiam valebunt l̄re impetrate ab
aliqua parcium ſuper eodem negotio niſi fe-
cerint mentiōem de appell̄one facta ſiue ad
papam ſiue ad alium ſuperiorē · s · de reſcp ·
ex parte · Ipe em̄ a quo appellatur propter
hmōi appll̄oem non dimittet quin ꝑficiat fa-
ctum ſuper quo appellatur nec r̄uocabitur
niſi probetur veritas cauſe · Ratio diuerſita-
tis eſt hic inter eum qui procedit in forma iu-
dicij et eum qui extra formam iudicij quia iu-
dex qui procedit in forma iudicij debet audi-
re legitimas exceptiones et recipe oblatas ꝓ-
bationes et niſi audiat iuſte appellatur ab
eo · Sed ſecus eſt in eo qui non vt iudex ſed
ut priuata perſona ꝑficit factum ſuum qꝫ il-
le in forma iudicij non procedit nec procede-
re poteſt · Et ideo non imputatur ei ſi non

audit contradictōem vel non recipit appel-
lationē aduerſarij vel oblatā probōeȝ. et ido
non releuatur appellans vt in ſequenti glo.
niſi probet veritatē appellatiōis. ⸤Ꝟ pau
ciorib9. xxxj. di. vicena. iij. q. vij. non liceat.
⸤Jlicet obiectū. in capitulo nō eſt vis hui9
decre. in obiectione cauſe rationabiƚ facta
in capitulo quia etiam ſi non obiceret tamen
poſtea audietur. s. de elec. cum in veteri. ⁊
c. congregato. s. de appelƚ. conſtitutus cū
infinitis concor. ſed eſt vis ⁊ ius nouū hui9
conſtitutionis quia non reuocatur factum
poſt talem contradictionē vel ap. niſi pro-
betur coraȝ ſupiore ⁊ datur ſecuritas maio
ri parti ꝙ ſecure procedat non obſtante cō-
tradictione paucoꝝ ⁊ intelligimus h̄ verū.
ſcȝ ꝙ ſemper quiſqȝ poteſt cōtradicere hijs
que capitulum facit in leſionem iuris capitu
li vel etiam contra eos qui contradicunt ⁊
etiam contra alios iniuſte et extra officium
et ius quod capitulum in eo habet. aƚ ſi ca-
pitulum alicui aliquid mandat quod ad offi
cium pertinet illud adimplere tenetur. alio-
quin in eum iuriſdictionem exercebit q2 cui
cunqȝ licet iuriſdictionem ſuam defendere
ff. ſi quis ius di. non ob. l. i. s. de of. or. irre
frangabili. §. exceſſus. Tamen vt quidam di
cunt quandoqȝ valet appellacio hui9. vt pu-
ta ſi quis contra ius grauetur. q2 quicquid
fit poſt appellationem caſſatur. ſecus autem
eēt ſi nō eēt appellatum. ſed hoc non credi-
mus. Jtem eſt caſus vbi non eſt neceſſe ap.
Alioquin is qui grauatur videtur conſenti
re vt ſi vocetur ad maſſanā vel ad aliud offi
cium eccleſie. puta ſyndicatum vel ad offici
olatum. vel conſimile qd̄ fit publicum offm̄
autoritate ⁊ vtilitate. vt. C. de ap. l. iij. ⁊.
iiij. l. ſi ad ciuilia. ſecus autem eſt ſi ſit publi
cum offm̄ autoritate nō vtilitate qualia ſunt
illa de quibus habemus. lxxxvj. di. c. vlti. ⁊
lxxxvij. di. c. i. quia tunc nō habet neceſſe ap
pellare ſed ſufficit excuſationes proponere.
ff. qn̄ ap. ſit. l. i. §. ſi quis tutor Vbi dicimus
ꝙ qui eligitur ad aliquam dignitatem ſi eſt
de capitulo appellare tenetur ſi non vult re
cipere. Si autem non ſit de capitulo non vi-
detur conſentire tacite ſed expreſſus conſen
ſus eſt neceſſarius. s. de elec. cum inter. Alij
tamen dicunt hoc ⁊ in honorib9 et iurib9 ci
uilib9 obtinere non in eccleſiaſticis vbi liber
debet eē conſenſus et vbi nemo preciſe cogi
tur conſentire vt patet. s. de eta. ⁊ qua. q2
ris. Si autem in iudicio vel in formam iudi-
cij aliquid pcipiet vel faceret capitulum ne-
ceſſe eēt appellare vel obedire pcepto capƚi
s. de re iud. ꝙ ad conſultacionē. Et idem in
telligendum videtur in omni mādato qd̄ fit
extra iudicium. ſ. ꝙ ſibi ſit neceſſe appelƚ. et
ſalua ſit oīs exceptio et om̄e ius q̄uis nō ap
pellaret. ⸤Obiectum. alijs videtur ꝙ quili

bet tenetur de capitulo contradcē hijs que
male fiunt in capitƚo. ſiue poſtea ledatur ca-
pitulum ſiue ipſe contradicens ſiue quicūqȝ
alius. q2 ſi conſenſerit vel ſi non contradixe-
rit tamen tacite conſentire videatur vel con
tradicere teneatur inuoluetur in peccato ⁊
pena cum alijs qui conſentiunt expreſſe non
videtur tamen nobis ꝙ liceat ſibi appellare
propter hoc ꝙ alius grauetur per capitulū
nec appelƚonem nec contradictionem proſe
qui. q2 non intereſt ſua. ij. q. vj. non ſolent
s. de elec. cum inter ꝶ. minorem ſed bn̄ po
teſt denunciare ſuperiori pctm̄ capituli. vt
emendetur ⁊ etiam puniatur. ij. q. vij. qua
propter. et. c. ſe. ⸤Oſtenſum. coram ſuperi
ore et eodem modo in electione non retrac-
tatur qd̄ fit poſt ap. etiam ex legitima cauſa
interpoſita niſi probetur cauſa. s. de elec. cū
inter canonicos et. §. diſcretionem. Et idem
dicimus vbicunqȝ tractatur de ordinatōe ec
cleſie. ut hic ymmo plus vbicunqȝ appella-
tur extra iudicium. quia non fuit iudex co-
ram quo poſſet probare veritatem cauſe ⁊
ideo non tenentur offerre ſed coram ſuperi-
ore ꝓbabit nec ſufficiet probare ex iuſta cau
ſa appellatum niſi probet veritatem cauſe
ad hoc vt que poſtea facta ſunt reuocentur
Eſſet em̄ intollerabile ꝙ q̄ꝯcito aliquis appel
laret nō cauſa iuſta ſed fƚa aſſignata ꝙ ſtatim
ceſſaret a faciēdo is a quo appelatur ſe iura
mento. ſ. quia iurauerunt ſe nihil facere niſi
cum conſenſu tocius capituli in vno ſolo di
ſcordante ⁊ hec fuit cauſa hui9 conſtitutōis
et h̄ inquā non debet impedire conſtitutōem
iſtam. Vel licet canonici iurauerunt aliquid
facere ꝙ ſit contra deum vel vtilitatem eccƚe
et occōne huius iuramenti velint impedire.
ne id vtilitatis fiat ꝙ communiter plaȝ cōſti-
tui non ſunt audiendi.

Queſiuit. ⸤Minimis. i. modice ſciētie.
uel inferioris gradus. ⸤Non debes.
Nota conſuetudinem non iuuare aliquem
canonicum vt poſſit interdicere eccleſiam q̄
uis poſſit iuuare ut habeat iuriſdictionem ⁊
per cōſequens poterit et eccleſiam ⁊ perſo-
nas interdicere. ar. s. de of. deƚ. ex ƚris. Si
autem eſſet prelatus qui haberet ordinariam
iuriſdictionem vel delegatam poſſet interdi
cere eccleſiam. s. de ap. dilecti. s. de of. deƚ.
ſane. ij. Vel dic ꝙ ſi ex cōſuetudine pōt indu
ci vt quiſqȝ canonicus habeat iuriſdictionē
in aliquos homines ſup quos habet aliquaȝ
prelacionem. puta q2 ſunt vel habitant in p̄-
benda ſua. Et tunc ſm̄ conſuetudinem po-
terit non tm̄ interdicere certos homines vel
excommunicare. ſed etiam terram Sed hoc
non poteſt de conſuetudine induci. q2 p ſcis
communib9 eccleſie cathedralis quilibet ca
nonicus interdicat vel excōmunicet homies
eccleſie. Quomodo enim poterit eos ligare

qui non poteſt eos abſoluere · alſ qui non
ſunt ſubditi eius · ar · xxj · di · cum inferioꝛ nec
quilibet de capitulo eſt dñs om̄i ecc̄ie vel de
capiculo · ſed vniuerſitas · xij · q · ij · qui manu
mittitur ⌊ Ab alijs · no · ep̄m teneri ad cogē
dum aliquos vt interdictū non ſeruent a nō
ſuo iudice pꝛomulgatū ⁊ ad hoc ex offō ſuó
coget · ſ · ſubditos ⌊ Deliquerit · puta qꝛ po-
nit interdictum in eccleſia uel ꝙ meli⁹ eſt nō
loquitur hic de delicto ponendi interdictū
ſed de delicto qď ali⁹ ꝑpetrat et dicit ꝙ ꝓpt̄
hoc non eſt interdicenda ſed ipſe tm̄ punien
dus eſt qui deliquit ·

Xoꝛe ⌊ In p̄poſitū · p̄poſitus autē au
guſteñ · electus erat in ep̄um bꝛixieñ · iā
em̄ tranſierat tempus ď cōſecrandis epiſco-
pis quia al̄ hoc non liceret · s · de elect · cum
in cunctis · §· cum uos ⌊ In ſignum licet ſic
diceret non ꝓbabat quod ſi ꝓbauiſſet ſicut
exlectione aquiritur ius canonicat⁹ ita ex in
ueſtitura uacantis beneficij cum ad h̄ quod
ſit canonicus ſufficiat conſenſus electi et ei⁹
qui poteſtatē habet eligendi uel conferendi
s · de electione cum inter cano · §· diſcrecōi
al̄ autem ꝑ inueſtiturā de incoꝛpoꝛalib⁹ uel
ꝑ alium contractum nō tranſit dominiū ſine
traditione ut · C · de pac · in traditionibus ⁊
de rei uen · quociēs · C · de diſtrac · pig · qui p̄-
diū niſi in caſu · C · de donac · qui ſub mō · l · i
C · de pac · interep̄ · l · commiſſoꝛie · ff · de ac ·
poſ · l · i · §· ſed ⁊ per eum · ff · de acqui · r̄r · do ·
homo liber · ff · de dona · inter vi · et vx · ſi vx
oꝛ filio · ſed nec poſſeſſio · vt hic · ar · tñ conẗ ·
s · de conſue · c · ij · et ibi de hoc no · Vel dic ꝙ
dedit anulum in ſignum inueſtiture non pꝛe
ſentis ſed future Vel foꝛte inueſtiri debebat
ſub condicione que foꝛte non exiſtit ⁊ ꝙ eū
non inueſtiuit ex eo apparet ꝙ ipſe · H · nō
erat in curia · ſed ei alibi exiſtenti anulū de-
ſtinauit · ſ · executoꝛi de quo eum inueſtiret ·
⌊ Anulo · Hic anulus fuit deſtinatus iudi
ci ut cum vacaret p̄poſitura eidem · H · per
electionē canonicoꝝ uel executoꝛes confera
tur ſibi pꝛepoſitura per illum anulum inue-
ſtiretur de ea · ⌊ Audiſſent · foꝛte ab hijs q̈
de curia venerant vbi confirmatus erat ·
⌊ litteras · ibi de pꝛepoſitura danda · H ·
continebatur ⌊ Eaꝝ l̄raꝝ · pape vel delega
toꝝ eius · ⌊ Aſſignatio · a iudice del̄ · ⌊ Ipi
ſcꝫ canonici auguſteñ · ⌊ H · nō eſt hic · H ·
ille pꝛepoſitus de quo hic agitur ⁊ cui⁹ fu
it confirmata electio · Sed alius cui⁹ electō
caſſata fuit uel erat moꝛtuus ⌊ Elegerunt ·
pꝛo quo facto licet ipſi pꝛo ſola inobedien-
tia ſint puniendi electio tamen ab eis tenet ·
de hoc no · s · de pꝛeben · inter cetera · ⌊ In-
ueſtitus · in ſignum · ſ · inueſtiture future anu
lus deſtinatur · ⌊ Inueſtiretur · per executo
res · ⌊ Ratione · qua ratione caſſata fuerit
hoc non dicitur ſed propter defectū etatis
caſſata fuerit ut quidā dicunt · ⌊ Exhibuit ·
s · de pꝛeben · dilec · fi · p · vbi habes contra ·
ſoluitur tamen ibi · ⌊ Per appellationē · ap-
pellauit em̄ hic · H · moꝛtuo · H · cui reuerē
tiam ut in ꝓpoſito exhibuit ⁊ · c · auguſteñ ·
coadunato pꝛo eligendo alio pꝛepoſito exhi
buiſſet ne alius pꝛeter ipſum in pꝛepoſitū eli
geretur · cum ad eū de iure pꝛepoſitura ſpe
ctaret ⌊ Communem · s · e · c · i · ⌊ De pꝛepo-
ſito faciendo ·

X parte · ⌊ Reſtaurandam · ad hoc fa
ciendum deputata eſt quarta redditu-
um vel tercia ſm diuerſas conſuetudines · x ·
q · iij · vnio · xij · q · ij · conceſſo ⁊ · c · ſe · vñ vide
tur ꝙ canonici ad hoc conferꝛi non debent ·
Sꝫ non vbicunqꝫ fieri illam diuiſionē quar-
taꝝ ſm quod habes · x · q · i · antiquos ⁊ · c ·
de hijs ⁊ ibi locum habet decre · Conſuetu-
do em̄ in talib⁹ eſt ſeruanda · j · de ſepul · certi
ficari et etiam ſi quarta non ſufficeret ad fa-
bꝛicam poſſet cogi conferꝛe de alijs · xvj · q · j
ſi monachus · ⌊ Statuimus · no · ꝙ de iure
eſt non de gracia · ⌊ Sanioꝛis · nota maioꝛē
partem capituli · cum epiſcopo pꝛo vtilitate
eccleſie poſſe aliquid ſtatuere de reb⁹ eccl̄ie
ſingulariter et ſp̄aliter ad quemlibet canoni
coꝝ pertinentib⁹ · q̈uis minoꝛ contradicat ·
vt hic ⁊ · s · e · c · i · Secus autem ſi non eēnt
res eccleſie ſed pꝛopꝛie canonicoꝝ qꝛ ibi po
cioꝛ eſſet condicō pꝛohibētis · ff · cōi · di · ſabi
nus · ff · de ſeruitu · ruſti · pꝛe · ꝑ fundū · ar · cō
tra · s · de conſti · c · oīs ·

vt eccleſiaſtica beneficia ſine dimmutione ·

T veſtrum archiep̄o mediolañ · mā
dauit papa vt cancellariam cuidam
conferꝛet cui ipſe archiepiſcopus re
ſcripſit ꝙ eā alij contulerat · dominus autem
papa inde motus ex eo ꝙ ꝑ annum ſteterat
cancellaria ſine aliquo qui diceret ſe eē can-
cellariū et quia viua voce ſibi alñ dixerat ar-
chiepiſcopus ꝙ nemini eam contulerat man
dauit inquiri de tempoꝛe quo donauit can-
cellariā et ſi modo canonico et ſi ꝑſona inſti-
tuta erat ydonea ſup quibus cum recepti eſ
ſent teſtes archiepiſcopi archiepiſcopus q̈ſi
in mod̄ redargucioīs ſcripſit pape ſe graua-
tum ex eo ꝙ coactus erat pꝛobacōnes in du
cere ſup p̄miſſis cum domino pape tanquā
actoꝛi onus ꝓbandi incumberet cōtra rōes
autem archiepiſcopi papa reſpondet hoc ne
gocium · ſ · inquiſicionis quā fecit an uacaret
cancellaria · ⌊ Iudicij · directe · ſ · inquiſitōis
⌊ Cum em̄ · ponit rationem archiepiſcopi
contra ſe ⁊ poſt reſpondet · ⌊ Iur̄ · ſic · s · de
renunc · ſuper hoc · vi · q · vlti · actoꝛ · C · de
pꝛobac · actoꝛ · ⌊ Explorati · i · manifeſti ·
⌊ Conueniebaris · ponit verba archiepiſco
pi non em̄ conueniebat ſed inquirebat ·

L Occulta. Nota preſumi contra facientes
aliquid occulte ſic. s. de of. del. conſuluit.
xix. diſ. anaſtaſius. ff. de iur. fiſci. ita. ff. de
admi. tu. exiſtimo. xviij. q. ij. pernicioſam. ff
de uen. in ſpi. l. i. §. de inſpiciendo. ar. C. de
dil. i. l. x. Hodie autem electiones clandeſ
ſtine non valent. s. de electionib. q2 propter
ad fi. L Suſpicionis. nota propter preſum
ptionem transferre onus probacōnis in reū.
ſic. s. de procur. ex inſinuatōe. ff. de dona.
inter vi. et vx. Quintus idem eſt qn̄ actor fū
dauit intentōnem ſuam iure communi. c. di.
contra morē. C. de proba. ſiue nō Idem qn̄
ſponte aſſumit onus probationis. ff. de pro
ba. circa. et idem in omnib9 communib9 iu
dicis et cum vterq3 ſe poſſidere contendit.
s. de proba. c. ij. et. c. licet. ff. de proba. in
tb9. Idem in crimine leſe maieſtitis proditio
nis pr̄ie peccatus et ſacris deſertis. ut. C. de
abolic. fallaciter. Itē actoris priuilegio trā
ſfertur onus probandi in reū. puta ſi pupil
lus vel miles aut mulier ſolutū repetat tāq̄
indebitum. ff. de proba. cū de indebito.
Item ipſius rei delictum transfert on9 pro
bandi in ipſum. ſi eñ actor probauit ſolucis
onem eē factaz rea qui eam negauerat pro
bare tenetur ſe recepiſſe debitum. ut in. l.
preall. cum in debito. j. de ſol. is qui in fi.
Idem in negatiua que habet implicitam af
firmationem. s. de proba. ſup eo. ff. de p
ba. ab eo et. l. ſi filius. iij. q. ix. iudicas. j.
de ſuc. ab inteſta. tum dilectus L Statuta.
s. de conceſ. pre. l. ec. non va. c. ij. L Potu
iſſemus. no. nō ſolum in epiſcopatib9 ſed eci
am in preben. publicari electionem eē neceſ
ſe et non publicetur ſi fiat alia electio tenet
Credimus tamen q̄ ſi fiat infra tempus lim
electio qn̄cūq3 publicetur nō tenet alia ele
ctio poſt publicationē factam. ar. s. de elec.
quia propter in fi. et li ſat. innuitur Hic tn̄
q2 non poteſt hoc eē ſine graui negligencia
poteſt illi cācellario qui ſe celauit auferri cā
cellaria et dari alij. L Prima vice. j. de cen.
cum olim. C. de ero. aduo. l. vlti. iiij. q. iiij.
Idem qui. ſtō. ff. de qōib9 de minore et. l. ex
libero. L Contrarietatem. s. de ap. ſollicitu
dinem. C. de lib. cā cū precium. L Carnali.
non preſumitur contra conſanguineos. x. q.
ij. epiſcopus hāc. po. lxxxix. di. detentū. C. de
don. donacio. i. q. ij. ſi quis neq3. s. de eta.
et qua. tuā vbi de hoc no. L Et in lateran.
j. de cen. prohibemus. L Qui dat. qual. hic
erat archiepiſcopus L Donationem. poteſt
ſic ſaluari pn̄s diſtinctio vt ſi alius cauſa cu
ſtodie ſiue alio modo poſſidet prouentus ali
cuius dignitatis vacantis non poteſt epus
de illis prouentib9 aliq̄d diſponere. ſed ſi epi
ſcopus poſſidet fructus de iure vacantis di
gnitatis. puta quia eſt dignitas que beneſīn
vel prouiſionem recipit de mēſa epiſcopi et

ad ipſum ſolum epiſcopum ſpectat collacio
tūc p̄t epus ſtatuere q̄ ad tp̄s teneātur fru
ctus eius ut hic nec erit tunc aliquis in dig
nitate uel dic et melius q̄ aliquis erat in di
gnitate. ſed prouētus non recipiet uel poſſet
intelligi q̄ hoc fit nō tm̄ ſi de menſa epi. reci
pit ſed etiam ſi cauſa cuſtodie tm̄ fructus p
cipiat ut futuro ſucceſſori reſuet quod ſemp
fieri debet niſi forte in p̄cedenti caſu xij. q. ij.
li h9 placiti et. c. caritatem L Ipſe. i. archi
epiſcop9 L Sed ali9 forte capitulū vel ali9
L Et ex donōne. ſiue ſtatuēdo ſiue pacīſcē
do quidam tamen dicunt q̄ etiā ſi capitulum
vel alius poſſideret q̄ poſſet epus ſtatuere
de puentib9 hn̄dis ſed non pp̄ter donacōez
dignitatis L Symoniacū. i. q. iij ſiquis p̄bē
das et. q. i. ſiquis a ſymo. L Ipſe forte. q2
epiſcopus creauerat dignitatem illam et in
de eſt q̄ uacāte cācellaria poſſidebat vel po
cius cuſtodiebat L Prouentus. qui hic ar
hiepiſcopus erat patronus hui9 dignitatis
ideo mortuo prelato deberet habere cuſto
diam bonoꝝ dignitatis. ar. s. de ap. bone.
me. ſed tn̄ ei de tp̄alib9 debet rn̄deri. xvj. q
ij. c. ij. Secus ſi eēt patronus laicus q2 tunc
non laicus ſed epus cui ſubeſt eccleſia per ſe
vel per alium res eccleſie gubernabit. x. q. ij
c. ſi. s. de of. or. cū nos. j. de ſuc. ab inteſ. c.
ij. vel archidiaconus ſi hoc habet ex conſue
tudine. s. de inſti. cū veniſſent. lxiij. di. ſi in
plebib9. Et hec ſunt vera ſi predicte eccleſie
non habent collegium quia tunc cuſtodia re
rum pertineret ad collegium mortuo prela
to. ar. xij. q. ij. cum non licet Mortuo autē
epiſcopo res eius debent eē in poteſtate yco
nomi. lxxv. di. qm̄quidem. vel dic et melius
q̄ non ſolum in poteſtate yconomi ſed et cle
rici talis eccleſie. xij. q. ij. illud ſtatuendū. et. c
caritatem. et ſi non ſit ibi yconomus clerici
eas cuſtodient et ſi nō ſint ibi clerici eas cu
ſtodiret archiepiſcopus. et ſic intellige. xij.
q. ij. non licet et. c. nō liceat metropol. x. q
v. ſicubi. Vbi autem ad clericos pertinet cu
ſtodia pn̄t eam committere archiepiſcopo.
vt. ix. q. iij. conq̄ſtus Et hec vera ſunt quo
uſq3 papa det viſitatorem. quia extunc ipſe
ſolus viſitator res eccleſie cuſtodiet. lxj. di. or
bitum. et. c. ſe. Et non credimus q̄ ſine cau
ſe cognitione et nō vocatis hijs quoꝝ inter
eſt cuſtodiam vel viſitatorem vel procurato
rem in preiudicium alterius ali9 q̄ papa dare
poſſit L Conſtituat. cum capitulo ſuo. s. de
hijs que fi. a prel. ſine con. ca. c. quanto. et
ſic habes ar. q̄ epūs ex cauſa poteſt conſtitu
ere cum conſenſu capituli ſui de retinendis
fructib9 dignitatis vel prebende vacantis.
puta ſi eccleſia grauetur debitis. ſic. s. de p
ben. ſignificatum pro vtilitate ecclie vacātis
alienari pn̄t etiā res eccleſie vacātis. x. q. ij. c.
ol. ſed cōtra. s. ne ſe. va. c. i. ſo. ut ibi yno

etiam nō vacante ecclesia p̄t ep̄s ex cauſa iu
ſta alienare res ecclesie·vt·s·de hijs que fi·
a prel̄·ſine con·ca·tua·et·c·paſtoralis·al̄s
j·de dona·consult̄·xvj·q·i·ſtatuim⁹·s·de p̄
ben·auaricie ⁊·c·expoſuiſti·Nam ⁊ age
re pro eis poteſt·j·de ſuc·ab inteſ·cū dil̄c·
et ecclesie cum dotibꝫ ſuis pertinēt ad ep̄os·
x·q·i·c·i·⁊·ij·et·c·ſe·⁊ per totum·Item
poteſt vnire ecclesias·j·de ex·prel̄·ſicut·Et
de vna facere duas·j·de ec·edif·ad audien
tiam·ymmo ex toto dignitatē remouere po
teſt·s·de conſti·cum acceſſiſſent·ſi tn̄ digni
tas non vacat in requiſito prelato qui eſt in
dignitate conſtitutus nō poteſt eius iura di
minuere ſine cauſe cognitione·C·de eman·
nec au⁹·j·d̄ ec·edif·ad audiētiā·j·de dona
conſultacionibꝫ·C·de con·ag·def·quicūqꝫ
l·xj·et hec forte tm̄ hn̄t locū in ecclesijs vbi
epiſcopus habet iuſp̄onatus ex ſua funda
cione cum eis ſit reddenda ratio·xvj·q·ij·c·
ij·et ei incumberet ꝙ vacātes ecclesias cuſto
diat·vt no·s·de ap·bone et qd̄ eoꝝ nomine
agatur nec poterunt epiſcopi res illaꝝ alie
nare·ſi autem laici hn̄t iuſpatronatus tunc
cum ecclesie cum dotibꝫ ſuis pertineant ad
epiſcopos ex iuſta cauſa res ipſaꝝ poterunt
epiſcopi alienare·ar·x·q·i·c·ij·ſed patroni
poterunt contradicere·ar·xvj·q·vij·filijs·
et·q·i·conſtitutis et etiam cum de honeſta
te requirendus eſt conſenſus patroni·xij·q·
ij·precarie·⁊ melius·x·q·i·precarie·Jlicet
quidam illa capl̄a intelligant de imperatori
bus et hoc ſm̄ modica vꝫ dr̄ia ſiue vacꝫ ſiue
non cum epiſcopus ſemp de rebꝫ eius poſſit
ordinare quod iuſtum eſt·Sed facilius cum
vacat·j·de dona·conſultationibꝫ Item cum
vacat non poteſt ſtatuere niſi forte vrgentiſ
ſima cauſa ſubeſſet ꝙ fructus diminuantur
in vita prelati·j·de dona·conſult̄·Item licet
poſſit ſtatuere vel cōcedere alicui ecclesie·ꝙ
ecclesiam conuertat in ſuos vſus ut in p̄al̄·
decre·conſult̄·tn̄ non debet vendere vel diſ
ſipare res ecclesie·x·q·ij·c·vlti·nec aliquid
inde accipere pro ſe·xij·q·i·nulli·niſi qd̄ ca
nonibꝫ vel cōſuetudine ſibi debetur·x·q·iij·
per totum·Nec poteſt in vtilitatem ſuam l̄
in ſuos vſus ecclesiam ipſam ſiue res ipſius
conuertere cum non poſſit fieri ſine ſumma
ria cognitione·x·ij·c·i·et·c·hoc ius·⁊·xij
q·ij·ſine ex·jtem differentia debet eſſe inter
dantem et accipientem ⁊ dantem et autorita
tem preſtantem·j·de iurpa·per tuas·s·de
inſti·c·vlti·C·de auc·tu·l·i·ff·ad trebel̄·
ille a quo·§·tempeſtiuum Sed bene dicimus
ꝙ cum autoritate capituli ſui poteſt conſti
tuere ꝙ ad temp⁹ et etiam in perpetuū poſ
ſit fructus alicuius dignitatis tenere ⁊ etiaꝫ
in proprios vſus conuertere·ar·s·de r̄ſcp̄·
cum acceſſiſſent·⁊·s·de conceſ·pre·cū no
ſtris·Sed alij intelligunt illam decre·cum

noſtris·quando dignitatem autoritate ſupe
rioris tenebat·Et hanc decre·intelligunt ꝙ
retinere poteſt prouentus pro dignitatis vti
litate non ſua Omnes em̄ prouentus ſucceſ
ſori ſeruari debent·vt expreſſe habetur·xij·
q·ij·de redditibus·et·s·de of·or·cum nos
vbi de hoc·Vel intelligitur ꝙ de menſa ſua
ꝓuidebat dignitati·vt dixim⁹ in glo·illa p̄t
Hoc autē ſcias ꝙ ſi in predictis caſibꝫ res
dignitatis vel ecclesie male alienauerit aliq̄s
epiſcopus·ecclesie cui⁹ res alienate ſunt ſub
uenitur per benefm̄ reſtitucionis in integꝝ·
vel alio modo·ar·xij·q·ij·ſi qua·⁊·c·preca
rie L Juſta cauſa·ꝓ debitis ecclesie uel dig
nitatis ſoluēdis L Vel pro iuſta cauſa·quan
tumcunqꝫ pro iuſta cauſa ſi epiſcopus alie
net perpetuo bona immobilia vel iura eccle
ſie vacantis non ualet alienacio niſi ecclesia
prius habeat defenſoreꝫ legitime conſtitutū
Et habes ar·op·C·ſi propter pu·penſi·l·
fi·et·C·de admi·tu·lex et niſi fiat p̄miſſo tra
ctatu et cum cauſe cognitōe xij·q·ij·ſine ex·
xij·q·i·c·i·nec eſt contra·s·de hijs que fi·
a pre·ſine con·ca·tua·et·c·paſtoral̄·qꝛ nō
negat hoc debere requiri ⁊ ꝙ ibi minus di
citur alibi per alia iura ſuppletur ad temp⁹
autem concedere poteſt ſine tanta ſolennita
te·ar·hic·

De rebus ecclesie non alie nandis rubri.

NOn licet ecclesie·L Conuertere·ſibi
ſubiecte·ſi tamen iuſta de cauſa edi
ficet nouam ecclesiam epiſcopus iu
ra que debemus matrici ecclesie ratione ec
clesie vel ratōe parrochianoꝝ que ſibi depu
tantur dare poteſt ecclesie de nouo edificate
puta decimas·oblationes·mortuaria·⁊ cō
ſil̄ia·j·de ec·edif·ad audientiā·Proprie aūt
ecclesie quā fundauit tantū dare poteſt ſi iu
ſta cauſa ſubſit·xij·q·ij·bone·et·s·de hijs
que fi·a pre·ſine con·ca·continebatur com
mutare·x·q·ij·c·hoc ius porrectū §·ſed ⁊
permutare·

QVi res·L Egentiū·xvj·q·i·qm̄ q̆cq̆d
L Que obtinent·i·donacōs a regibꝫ
facte per quas obtinet bona ecclesiaꝝ·

COnſenſus L Acquirunt·etiā de bonis
ecclesie·L Aliquos etiam·non bn̄ me
ritos bene meritos em̄ pn̄t manumittere eti
am ſi nihil acquirant·xij·q·ij·ſi quis de ſer
uis·L Manumittere·cum conſenſu tamen
epiſcopi·xij·q·ij·ſi quis placuit L Antiqui·
xij·q·ij·epiſcopi qui man·L Et poſteritate·
hoc ſpeciale eſt in libertis ecclesie·xij·q·ij·Li
berti·et·c·longinquitate·et no·s·de ſer·nō
or·de famul̄·L Vtilitates·opas manumiſ
ſionis tp̄re interpoſitas·

EPiſcopus qui L Conferunt·s·c·px·
xij·q·ij·ep̄us q̄ manci·L Condēnatoꝝ

Quia illicita donatio libtatis eſt cauſa quaꝛ
re eternaliter condemnẽtur ⁊ etiam hic a iu
dicibꝫ ſuis L Succeſſoꝛ · ſ · etiam ipſe coꝛam
iudice delꝫ · poterit reuocare · C · de ag̃ · ⁊ cẽ ·
quemadmodum · l · xj · et no · s · de elec · noſci ·
L Ad ius eccleſie · i · poteſtatẽ · q · d · facias ꝙ
illi qui ſunt alienati ab eccleſia redeant ad ſu
am poteſtatem ⁊ ſic ſumitur · inſti · de hijs q̄
ſunt ſui vel alie iur̃ ⁊ in titulo ⁊ in textu · vñ
apparet ꝙ ſi alicui mãdatur ꝙ ea que de bo
nis alicuiꝰ eccleſie inuenerit alienata ſtudeat
ad ius ⁊ pꝛopꝛietatem eiuſdem eccleſie reuo
care · j · ꝙ aliqua res intelligitur ad ius eccle
ſie reuocari · ſ · poteſtatẽ etiam ſi ecclia non a
miſit pꝛopꝛietatẽ ſed poſſeſſionẽ tm̃ · nam ⁊
duplex ius habet in rebus · ſ · pꝛopꝛietatis ⁊
poſſeſſionis ſed iterꝫ oppones qꝛ vidꝫ ꝙ per
pꝛedictas lr̃as nullo modo poſſit agi poſſeſ
ſeſſoꝛio ab illo qui habet pꝛopꝛietatem qd̃
ſic pꝛobatur · qꝛ nunq̃ꝫ debet dici alienatum ·
vel diſtractum ſi dominiũ apud eum reman
ſit · ff · de ver · ſig · alienatum et · C · de diſtrac ·
pig · per totum · Item pꝛobatur alia ratione
quia non poteſt dici alienatum niſi ſit ab ali
quo alienatum vel diſtractum · ſed conſtat ſi
agatur poſſeſſoꝛio recuperande poſſeſſiõn
qd̃ pocius eſt inuaſum ⁊ a neie alienatum ⁊
hoc quidam dixerunt Sed alij dicunt et foꝛ
te melius · ꝙ per hmõi lr̃as poteſt agi petitoꝛ
rio ⁊ poſſeſſoꝛio · quia non ſolum in larga ſi
gnificatione dicitur alienari pꝛopꝛietas ſed
poſſeſſio · ff · de alie · mu · in cau · fac · non ſoꝛ
lum in pꝛin · ff · ꝙ me · cã · ſi mulier · § ij · j · e · c ·
pꝛoxi · C · de rebꝫ al̃ · ſcimus ⁊ · s · de reſcrip ·
ſuper lr̃is · contraria autem loquũtur in ſtriꝛ
cta ſignificatõne ⁊ ꝙ dicitur ꝙ non dicitur
alienatum inuaſum · Sed opoꝛtet ꝙ ab aliq̃
alienetur Sꝫ hoc falſum eſſe qꝛ pꝛopꝛie dicitur
de pꝛedio quod eccleſia amiſit per occupaci
onem alterius ꝙ idem pꝛedium eſt alienatuꝫ
ab eccleſia · i · alienum factum ⁊ ſic ſumitur
qñ dicitur ꝙ aliquis eſt alienatus mente · i · aꝛ
lienus factus a mẽte · j · de ſuc · ab inteſ · c · ſi ·
xvj · q · i · in pꝛin · ſic etiam ſumitur in pſalmo ·
vbi dꝛ · Alienati ſunt peccatoꝛes a vulua · i ·
peccatoꝛes ſunt alieni a veritate ⁊ pꝛouiſum
eſt ꝙ fierent alieni ipſi dico peccatoꝛes a vul
ua · i · a ſua oꝛigine et in hoc ſenſu ſumitur ab
apoſtlo vbi loquitur ad colloceñ · ⁊ uos cũ
eetis alñ alienati ⁊ inimici ⁊ alibi loq̃tur eẽ
ad epheſios dñs eos alienatos a cõuerſione
iſrl̃ ⁊ grã dei · Ex hijs eñ apparet ꝙ dꝛ alie
natum qualr̃ pꝛocedi debeat ꝑ illam foꝛmaꝫ
ea que de bonis · Item non videtur nob̃ ꝙ
per illam foꝛmam lr̃aꝫ debeat iudex ꝓcedeꝛ
re inquirendo · ſed in foꝛmam iudicij et hꝰ ſaꝛ
tis collr̃ ex eo quod dicitur · j · e · ad audienꝛ
tiam ⁊ · j · e · de dona · fraternitatem · vbi dicit
lr̃ime reuocare nec mireris ſi aliqñ recceditur
a pꝛopꝛia ſignificatione verbi pꝛeualet enim

ſenſus verbo de hered̃ · inſti · l · iiij · C · de lib ·
pꝛe · l · v · Item talia reſcripta latiſſime ſunt
interpꝛetanda · ff · de iud̃ · ſolemus · s · de cau
ſa poſ · cum eccleſia circa fi · ff · de iud̃ · iu · am
biguis · Alij tñ aliter dicunt · ſ · ꝙ per hmõi
lr̃as nõ pñt agi poſſeſſoꝛio recupande poſ ·
idem quod dictum eſt in hac foꝛma dicendũ
eſt et in illa · ſ · quicquid poſt iter arꝛeptũ inꝛ
ueneris attemptatum vel etiam poſt ceptam
litem ſtudeas in ſtatum legitimum reuocare
has foꝛmas habes · s · de cle · pegri · c · i · s · de
conſti · cum · M · ad fi · Nam in iſtis foꝛmis
ſicut in pꝛima pꝛocedendum eſt oꝛdine iudiꝛ
ciario maxime cum nec vnuꝫ ſit a reliquo di
uidendũ · s · de ſequeſtra · poſ · c · i · § ij · Item
pꝛocedi poteſt ſm̃ eas et poſſeſſoꝛio et petiꝛ
toꝛio et ſic ſentenciauit papa in cauſa ſancte
Marie eboꝛacẽ ·

Nulli L Alienate · niſi pꝛo vtilitate eccle
ſie et cum iuris ſolennitate · xij · q · ij · ſine
exceptione et · x · q · ij · hoc ius · Alij dicunt et
foꝛte melius ꝙ cuꝫ ſolennitate que in eccleſia
illa per cõſuetudinẽ introducta eſt et ſi ſit ꝓꝛ
ter ius dummodo non ſit al̃ grauis · ne ſit cõ
tra · s · de re iud̃ · cum cauſa L Immobilem ·
ſecus in mobilibꝫ · ar · C · de admi · tu · lex que
C de pꝛed̃ · mi · inter omes L ypothece · inſti ·
de accu · § inter pignus L Alienacionis · et hꝰ
large accipitur alibi eñ ſtricte · C · de fũdo ·
do · l · i · ff · de ver · ſig · alienationis L Condiꝛ
cionem · contractus conditionis dicitur vbi
pꝛedium conſtituitur tributoꝛium et vulgaꝛ
riter tale pꝛedium dicitur condõnale qꝛ ſub
condõne tale pꝛedium cadit in commiſſum ·
ſcꝫ ſi non ſoluat tributum vel contractꝰ con
dicionis dicitur vbi contractus celebratur
ſub condicione · Quidam tñ non intelligen
tes coꝛrumpunt lr̃am hic · ſ · conductoꝛ cum
conducere nullo modo ſit alienare L imppe
tuum · ſcꝫ q̃diu penſio ſoluitur ab eo vel ab
heredibꝫ eius etiam ſi certum tempus appoꝛ
natur · C · de re al̃ · vel non · l · ſcimus inſti · lo
ca · § a deo vel q̃diu viuet conductoꝛ et ſi cõ
trahentes hoc nolunt · ff · pꝛo ſoc̃ · l · i · argu ·
contra · C · de iur̃ emphi · l · i L Comnatur · C
de epi · et cle · iubemus ·

Siquis L Defenſoꝛ · id eſt aduocatoꝛ
vel ꝓcuratoꝛ · xvj · i · de pꝛeſentium L A
nathemathe · id eſt anathematizetur quo aꝛ
nathemathe non tantuꝫ ſit coꝛpoꝛalis ſepara
tio a communione fratrum · iij · q · iiij · engel
trudam Sed etiam quo deus ſepat animas
a cuſtodia et gracia ſua L Et alienatoꝛ · ſed
nonne hic emptoꝛ habet accõem ex contraꝛ
ctu aduerſus pꝛelatum vendentem ad certũ
pꝛecium reddendum Sꝫ ſic · x · q · ij · hoc ius
· § q̃ rẽ · xij · q · ij · vulturane in autñ · de ñ alieñ
· § qui vero leonis · Idem etiam in alijs qui cõ
trahunt nomine ciuitatis quia ciuitas nõ ſit
facta locuplecioꝛ · Tenentur tamen ipſi qui

contrahunt· ff· ꝙ cuiuſqꝫ vniͣ· ciuitates· C·
ſi certum·pe·eum· Sed dices Nonne ꝑlato
contra agentem dabitur exceptio doli·ſ· qꝛ
rem eccleſie emit· vnde ſibi imputare debet
ſi quod damnum incurrit poteſt dici ꝙ non
dabitur prelato hec exceptō licet eꝫ male ⁊
contra leges emerit tñ venditor de euictōne
tenetur· vel dic dari doli exceptionē ꝑlato·
ſed contra illā exceptionē dabitur emptori
doli replicatio·ſ·et tu dolo feciſti ꝙ lꝫ qñ ex
cipiens de dolo incipit proponere ſm ꝙ no
tatur·j·de adult·c·p·⁊ fi·et hec excipiens
de doli incipit ꝓponere accōꝫ exēpto·actio
eꝫ exempto cōpetit ementi cōtra eū qui no
mine eccleſie vel ciuitatis vendit niſi eccleſia
vel ciuitas ſit facta locupletior et ſi nihil de
dolo fecit venditor·ut in pr̄alle· iurib⁹ et ita
emptor agens in propoſicione actionis·
nihil de dolo proponere debet· ſed tñ ſic di-
cet· Tales res quas vendidiſti mihi nomine
talis eccleſie me oportuit ei reſtituere· qꝛ nō
fuit facta locupletior· vel etiam per hec v̄ba
Peto ꝙ mihi precium cum intereſſe reſtitu-
as· ſi eꝫ a dolo incipiet agere· tunc prelato
daretur doli excepcio et non competeret do
li replicatio emptori· ff· de doli· ex· apud §
marcellus· vnde et ſm hoc videtur ꝙ ſi dice
ret· Peto precium et intereſſe· quia vendi-
diſti contra formam ꝙ non eēt audiendus ſi
ſcienter emiſſet vel ꝙ daretur excepcio· vel
qꝛ tu allegas turpitudinem tuam et in pari
cauſa turpitudinis pocior eſt condicio poſſi
dētis· ff· de con· obtur· cauſ· l· p· ſed dices
Nonne quilibet poteſt habere accōem vbi
non fit mencio de dolo ita videtur nam fere
in omnib⁹ cauſis competit certi condō vel
triticaria que doli mentionem non habet· ff
ſi certum pe· certi condicio· ff· de tritica· l· i
ſſx·i·⁊ § i· ſed rñdemus licet proponatur
accō generalis que doli non habet mentōeꝫ
tamen qñ proponitur ex cauſa turpitudinis
ſicut ex cauſa furti vel violentie non admitte
retur peticio vel libell⁹ niſi cauſam exprimat
ut· ff·de cond·tritic· l·i· ad fi· et ut no· s· de
ofi· or· conquerēte· Item nota ꝙ ſolus prin-
cipalis alienator tenetur de euictōe et etiam
ſi multi fuerunt qui ſimul fecerunt oīs tene
buntur· Aſſentientes autem ⁊ ſubſcriben-
tes alijs penis ſubiacebunt· xij· q· ij· non lꝫ·
Qualiter autem ⁊ quando tutor vel cura-
tor vel quilibet alius procurator teneatur de
hijs que agit nomine dñi ſui· Nota in ſum-
ma· C· de procur· § ſicut· Quidam autem di
cunt et non male· ſed leuius ꝙ hmōi condu
ctores ſi ſint bone fidei hñt accōꝫ contra lo-
catores ad pecuniam repetendam· xij· q· ij·
vulturañ· in autñ· de non alie· re· ec § ſiquis
ergo· in fi· ſed male fidei non· xvj· q· iij § vni
verſos· x· q· ij· hoc ius in fi· niſi ſibi de euicti
one proſpexerit· C· de euic· ſi fundum· In

caſu autem ſpeciali agit male fi· poſ· ad pre-
cium· C· communia de l· i· § fi· Celeri· i·
anteꝙ excōmunicetur vel anteꝙ eccleſia dā-
nificetur· Reſtitutione· C· ne fil· rē quā
vē· eum· l· i· ⁊ x· ff· de ali· mu· iud· ex h̄ § ſi
quis alienauerit Si· de hoc no· s· de elec·
noſti· Remedium· ſ· ꝙ res eccleſie reſti-
tuat Aſcriptam· contra alienatores et cō
ſencientes ⁊ conſcribentes ut· C· de ſacro· ſ
ec· iubemus et autñ· hoc ius por· Vacue
tur· i· per ſentenciā publice nuncietur vacu
um· Quibuſcunqꝫ· maiorib⁹ et minorib⁹
conuerſis ⁊ patronis· xvj· q· vlt· filijs· ymo
et laicis· ar· in autñ· de ec· ti· § ſi autem ſanx
imus· Quidam tamen hoc negant ſed tu re
pete que diximus· s· de teſti· cum olim·
Repoſcere· nec ſatis dabit iſte agēs pro
eccleſia qꝛ rem ducit in iudicium et preiudi-
cat eccl̄ie ſentencia contra eum lata ſi ſciuit
cauſam agi· ff· de accā· ſi cui § hijſdem· ff· d
admi· tu· vulgo· C· de admi· tu· l· fi § defer-
re· Qualiter autem accipere debet libellum
no· s· de teſti· cum olim·

HD aures· Extirpande· x· q· ij· h̄ ius
§ perpetua et § ſiqua· Hereditate·
id eſt in perpetuam emphitheoſim· Con-
cedere· cum conſenſu tamen capituli· x· q· ij
hoc ius § perpetua· j· de dona· paſtoralis·
in fi· Tunc pñt· tempore locationis· q· d·
ꝙuis poterint poſtea plus locari· hoc nō de
bet obeſſe conductori· argu· C· de lo· l· i· ⁊
C· de allū· ⁊ palu· l· vlti· Alijs· ⁊ tamen
ſibi non liceret locare alijs ſicut nec alienar̄
s· e· nulli § alienationis· in hoc habet ergo
priuilegium in fauoreꝫ eccleſie inductum ꝙ
eis locare licet

UT ſuper· Si poſſeſſiones· quocunqꝫ
modo ad manus predeceſſoris deuolu-
te ⁊ ꝙdiu vixerit poſſediſſe ⁊ dic geniti qui
ſecuntur· ſ· regalium reguntur non ſolū ob
hoc nomine redditus ſed etiam ab hoc noīe
poſſeſſiones· Reges eꝫ ſolebant ſepe ꝑ de
cimis detentis dare poſſeſſiones vel reddit⁹
Prouenientes· redditus· Quos· ſ· red
ditus vel poſ· De mēſa· qꝛ eꝫ predeceſſor
toto tempore vite ſue poſſedit eas videbāt
ꝙ deberent dici de menſa epiſcopi qꝛ non de
nouo erāt ad eccleſiam deuolute· videbatur
ꝙ non deberent dici de menſa epiſcopi ⁊ ſic
per conſequens ꝙ poſſent alienari· ar· j· de
feud· c· vlti· ſed quia in tuciorem partem eſt
interpretandum Conſuluit non eſt alienan-
dum et hoc eſt ſanum et conſilium neceſſari-
um· Cum eꝫ iurat ſimpliciter non alienare
ea que de mēſa ſunt intelligitur vt non ſolū
non teneatur nō alienare que antiquitus aſ-
ſignata ſunt menſe· Sed etiam que de nouo
ar· j· de teſtamentis· relatum· ij· ſſx· cum ſu
is concor· nec enim vidimus quare plus de
quibuſdam ꝙ de alijs intelligitur· qꝛ ſufficit

ꝙ ſemel fuerint acquiſite · ſecus autem eſt in
ill' rebꝫ que eccleſie ſunt ſed alijs datur vtile
dñium et etiam aliñ ad eccleſiam r̄uertuntur
quia illa ñ ſit de menſa intelliguntur ut ſunt
feuda · j · de feud · c · fi · qꝛ quaſi vī ordinatum
de eis ab inicio ꝙ eis ſit licitum ipſos in feud
dare · ſed ſi hodie in feudum de nouo dentur
videntur data vt in bonis ⁊ vt in vtilitate ec
cleſie perſeuerant vnde non licet alienare ꝙ
aliquid exeat de menſa · ⌊ Minus · xij · q · ij ·
terrulas contra ſo · ibi poſſeſſiones appellan
tur minus vtiles abſolute ⁊ priuatiue · id eſt
quaſi inutiles · Hec autem dicuntur minus
vtiles comparatiue non qꝛ ſunt inutiles ł q̈ſi
ſed qꝛ ſunt minus inutiles q̄ꝫ alie · ⌊ Cōcedi-
mus de ſpeciali gratia · De iur̄ em̄ communi
non poteſt alienare ſine conſenſu ſupioris ñ
obſtante iuramento ·

AD aud · ⌊ Procures · de facto de iur̄
eniz non tenebat contractus · xij · q · ij ·
ſine ex · ⌊ Reuocari · de facto vel ſine ſcan-
dalo · ⌊ Conductoribꝫ · ſi conductores fue-
rint bo · fi · in conducendo hn̄t accōnem con
tra locatores · xij · q · ij · culturañ · in autñ · de
re · ec · non alie · § ſanximus ſi quis · ſecus ſi eſ-
ſent malef · xvj · q · iij · § potes · ver · vniuerſitas
x · q · ij · hoc ius · in fi ·

POſſeſſiones · ⌊ Alienare · ſine autori-
tate ſupioris aſſignare niſi defuerint
regulares · j · de reli · do · inter ·

AD noſtram · ⌊ Neceſſitatem · debitoꝝ
⌊ Monaſterij · hoc intelligitur qñ cō-
tractus tenebat nec aliqua ſolennitas de-
erat et tñ propter enorme dampnum mona
ſterij datur reſtitutio et non propter leue · ff
de minoribꝫ ſi ex cauſa · i · ſſe̊ ⌊ Recepta · de
grā · quia de iure compenſari debebat ł dic
de iure eē ex quo in feudum tenebat et p cō
ſequens ex hoc utile dñium non habebat · qꝛ
faceret fructus ſuos et maxime · qꝛ bona fi-
de poſſidebat et non eſt vis ſiue contractus
teneat ſiue non teneat ꝑpter defectum ſolen-
nitatis ſed propter leſiōem dabatur in inte ·
reſtō · Item predicta villa proprie loquēdo
non eſt pignus ſed pocius ypotheca que ſo
la conuentōe conſtituitur inſti · de accā · § itē
pignus · Pecuniam autem reddendo tenen
tur monachi ſiue mutuum contractum fece
rint ſiue actione mandati ſi mandato eccł'ie
ſoluitur pecunia quam debebant · ⌊ Dimit-
tat · petita in inte · reſtōe ſi tenebat cōtract⁹
ſi autem non tenebat cōtractus vendicabat

CVm laicis · ⌊ Priuilegijs · xvj · q · i · ge
neraliter · xvj · di · § hinc etiam ·

QVdum · ⌊ Defenſore · idem eſt in pu-
pillo · quia qñ imminet alienacio reruꝫ
pupilli facienda ſi non habet vel habet min⁹
bonum defenſorem debet ei bonus defenſor
vel aduocatus dari per iudicem · ff · d re · ec ·
qui ſub · tu · ł cu · ſunt · l · magis · § non paſſim

in fi · Hic autem defenſor tam reꝝ minoꝝ
q̄ꝫ eccleſiaſticaꝝ · docebit quare alienatio de-
bet fieri vel denegari et precipiet epiſcopus
alienationem fieri per ipſum defenſorem · qꝛ
ipſe epiſcopus alienabit Nam de iure cano
num epiſcopus ex cā poteſt vnam eccleſiam
et res ipſius dare alteri · xij · q · ij · ſi epiſcop⁹
et · c · ſe · j · de dona · paſtoralis · s · de hijs q̄ fi ·
a pre · ſine con · ca · paſtoral' · Et no · s · ut ec ·
bn̄fi · c · ut noſtrum · Nec mireris ꝙ idem eſt
alienator et preſtans autoritatem alienandi
quia alienationem facit nomine eccleſie q̄ vel
cui⁹ res alienatur autoritatem preſtans ut e-
piſcopus non obeſt ſi ledatur eccleſia cuius
res donantur quia preferri debet communis
vtilitas priuate vel maius bonum etiam mi-
nori vij · q · i · mutationes et · c · ſe · Si autem
epiſcopus aliquid de iure ſuo alienaret tunc
ſm̄ quoſdam neceſſaria eēt autoritas archie
piſcopi · vt no · s · de tranſac · c · ij · s · de hijs
que fi · a pre · c · i · ⌊ Defenſore · vel perpetuo
ut eſt legitimus miniſter illius eccleſie vel tē-
poralis ut eſt defenſor vel curator datus ec
cleſie ad oñdendas rōnes q̈re alienacio hui⁹
eēt facienda vel deneganda · Nam ſine tali
defenſore alienacio facta non valet · C · ob ·
cirogra · · pe · l · fi · ⌊ Cōtractus · xij · q · ij · ſine
ex · x · q · ij · c · i · ſiłe eſt in rebꝫ precioſis pupilli
que non debent alienari niſi premiſſa cogni-
tione et interpretatione decreti · C · de · pdi ·
mi · l · minor et · l · ſi miores · ff · de re · ec · q̄ ſub
tu · ł · cu · l · magis · § non paſſum et · § ſi eos ·
ymo etiam ſi interuenerit cognitio et decre-
tum non tamen tenet alienacio nec transfer-
tur dominiū ex tali alienatione niſi in verita-
te ſubſit iuſta cauſa alienatōnis · vñ ea nō ob
ſtante datur minori rei uend · contra poſſidē
tem Et etiam perſonalis accō tutule vel ne-
gōꝝ geſtoꝝ contra tutorem vel curatorem
ff · de re · e · mag · § ſi eos · et · § ſe · et · l · q̈uis ·
C · de predijs mi · et ſi preſes · ſed ſi ſubeēt iu-
ſta alienationis cauſa lꝫ ałr minor lederetur
precio vel alijs non ſubuenitur niſi per bene
ficium reſti · in inte · C · de predi · mi · l · ſiquid
Et hec omnia dn̄t in alienatione reꝝ eccł'ie
obtinere que pupillo compatur · C · ex qui ·
ca · ma · in inte · reſti · res publica · ſed alij di-
cunt et vt videtur melius ꝙ in alienationibꝫ
reꝝ eccleſie non eſt neceſſariū decretum · ſed
ſufficit ſola cognitio cauſaꝝ alienationis cū
expreſſo conſenſu epiſcopi et ſubſcriptōe ip-
ſius · x · q · ij · caſellas et · c · ius por · xij · q · ij · ab
batibꝫ et · c · ſine ex · Licet em̄ leges precipiāt
interponi decretum in alienationibꝫ minoꝝ ·
Nunq̄ꝫ tñ dn̄t neceſſarium decretum in alie-
nacōnibꝫ reꝝ eccleſie · ymo dn̄t tantū cōſen-
ſus ſuoꝝ ordinarioꝝ interuenire debere · x ·
q · ij · hoc ius por · Nec canones etiam unq̄ꝫ
decretum precipiunt interuenire · ſed de ſolo
cōſenſu dn̄t vt in prealł · c · ſic · Nec credim⁹

neceſſaria alia que leges ſtatuerūt in forma
alienationis ut eſt de iuramento ordinatoris
ſ. ꝙ nihil eſt mobile vnde debitum ſolui poſ
ſit Item ꝙ inſcribatur nihil fieri in leſionem
domus ſancte. x. q. ij. hoc ius. Item ꝙ ad
ſimilitudinem pupilli mittatur nuncius q̄ re
ſcribat precium ſolutum in vtilitatem dom⁹
ff. de re. ec. mag. nec tn̄ cum ſtatuta ſ̄galia
ſuper reb⁹ eccleſiaſticis non ligant eccleſiaꝫ
niſi ea acceptauerit. xcvj. di. bene quid circa
fi. In decreti autem interpretatione et alijs
predictis eccleſia non acceptauit leges ſecu
lares nec vſu nec alio modo. ⁊ ideo licet pre
dicta non interueniant nihilominus valet cō
tractus alienationis. Et nota. ꝙ aliud eſt
decretum aliud auctoritas aliud conſenſus
ſiue collaudatio. decretum eſt eīn ſentencia
et non interponitur ſine cauſe cognitione ⁊
ideo in ſcriptis dandum eſt ar. C. de ſen. ex.
periti. reci. l. i. ⁊. ij. ff. de re. ec. qui ſub. tu.
l. i. ⁊. l. magis. §. ſi ex. C. de pred. mi. l. mi:
nor. Sepe tamen decretum dicitur auctori:
tas. C. de p̄di. mi. l. i. C. qn̄ decre. opus non
eſt. l. i. Item decretum debet interponi an̄
alienationem. ff. de re. ec. qui ſub tu. l. mag̃
§. non paſſim et. §. ſe. Auctoritatem autem
preſtare in tutorib⁹ ⁊ curatorib⁹ eſt auctori
tatem facere in hijs quib⁹ auctoritatem pre
ſtant. ff. de auc. preſ. l. etiam que preſtatur
ſine ſcriptis ar. ff. de auc. preſ. obligari. §.
fi. hanc ſm canonem debent preſtare abba:
tes ⁊ prepoſiti et alij vniuerſitatū rectores
cum conuentib⁹ ⁊ vniuerſitatib⁹ qn̄ debent
agere vel ſe obligare. ar. C. de auct. preſ. l.
claꝝ. ff. de confeſ. l. certum. §. in pupillo. s.
de iud. cām. j. de procur. conſulti. ⁊. c. i. int̄
ponitur autoritas autem dum agitur ipſuꝫ
negocium vel parum poſt inſtitu. de aucto.
tu. §. tutor. ff. de acqui. here. ſi quis mihi bo
na. §. iuſſu. Epiſcopi autem dicuntur pre:
ſtare autoritatē alienationib⁹ et contractib⁹
obligationis ⁊ conſenſum et tn̄ plus eoꝝ cō
ſenſus eſt neceſſarius. ſed alioꝝ canonicoruꝫ
non eſt conſenſus neceſſarius licet neceſſari
um ſit requirere. ſed ſufficit cōſenſus maio:
ris partis. x. q. ij. hoc ius. Conſenſum autem
preſtare minus eſt ⁊ valet fieri ſine ſcriptis.
niſi vbi expreſſum eſt ꝙ ſcriptura ſit neceſſa
ria. ut no. s. de hijs que fi. a prel. c. i. Item
preſtatur ante contractum ⁊ poſt quantuꝫ
ad hoc vt poſtea non poſſit contrahere. ſed
non quātum ad hoc ſcꝫ ꝙ factum non valet
a prin. cōualeſcere poſſit. s. de elec. auditis
et. c. ꝙ ſicut. et. c. eccleſia noſtra. ij. L Tra:
ctatus. quod videtur habere locum in con:
tractib⁹ vbi certa forma ſ̄quiritur ſicut eſt
in electionibus de quibus predictum eſt ⁊
in ſentencijs ſed in alijs contractibus q̄ pē:
dent ex conſenſu videtur ꝙ ſi et ab inicio n̄
teneant tamen ex poſt facto p̄ ſubſequen:
tes conſenſus confirmantur. ff. de ſer. ruſ.
predi. l. per fundum. ff. communia tam vr.
q̄ ruſ. p̄. ē receptū. ut no. s. de of. del. pru
dentiam. Item conſenſus eſt etiam minoꝝ.
ſed auctoritate tn̄ maioꝝ. Item no. ꝙ qui:
dem legiſte dicunt ꝙ alienatio reruꝫ eccleſie
debet fieri tn̄ in ſcriptis. i. ita ꝙ contractus
alienationis ſubſtantiam capiat ex ſcriptura
cum decretiſte tn̄ dn̄t ꝙ alienationes reꝝ p̄:
cioſaꝝ eccleſie debent redigi in ſcriptis. qd̄
ex eo apparet. qꝛ clerici eiuſdem eccleſie de:
bent ſubſcribere et etiam prelat⁹ in ſcriptis
auctoritatem preſtare. xij. q. ij. abbatibus.
s. de hijs que fi. a prel. c. i. Sed iſte tn̄ con:
tractus non capit ſubſtantiam ex ſcriptura
ſed a conſenſu contrahentiuꝫ. Vnde dicunt
ꝙ bn̄ tꝫ contractus poſtq̄ partes conſenſe:
runt etiam anteq̄ ſcribatur contractus vel
ſubſcribatur prelatus vel clerici. ſed datur
exceptio contra eum anteq̄ ſcribatur cōtra
ctus et ſubſcribatur. ſed quantūcunqꝫ fue:
rit ſcriptus et ſubſcriptus ſiue tempore quo
cōſenſus interuenit ſiue poſtea licite agetur
ex illo contractu. ymo quidem decretiſte di:
cunt ꝙ ſine ulla ſcriptura ⁊ ſubſcriptōe va:
let contractus alienationis reꝝ eccleſie. ſub
ſcribere autem quis poteſt per ſe et per aliū
C. de teſta. hac cōſul. in prin. et. l. antiquis
§. fi. L Perpetuus. ſecus eſt de temporali
bus. s. ut ec. bn̄fi. ſine di. con. c. vnico. ut
ibi no.

De precarijs rubri.

PRecarie. L De quinquennio. loq̄
tur ſm cōſuetudinem patrie. ibi eīn
ſic fiebat. alibi eīn fit vſqꝫ ad mortē
recipientis. x. q. ij. precarie. et poteſt dici ꝙ
ex hoc contractu naſcitur cōdicio ex hac de
cre. ſicut in emphitheoſi vbi eſt conſuetudo
DE precarijs. L Irracionabiliter. id eſt
contra vtilitatem eccleſie ſit obligatus
L Obligatus. hoc ideo quia non tenet hic
contractus vel reuocatus principale ⁊ per
conſequens acceſſoriū. ſ. pena. C. de leg. nō
dubium. xv. q. vj. c. i. et. ij. Secus autem
ſi contractus eēt legitimus ⁊ ex appōne pe
ne aliq̄d cōmodi cōſequeretur eccleſia vel ſi
conſuetum eſt appōi. ff. de pig. acti. l. ſi pi:
gnore. §. vlti. ff. de euict. l. illud. §. vlti. ar. cō
tra. ff. de iure fiſ. ſi procurator ceſaris.
PRecarium eſt. s. hic agebatur de p̄ca
rio ex quo oritur interdictum qd̄ com
petit contra precario rogantem ei qui vult
reuocare ſiue rogare precarium. ff. e. l. ij.
L Soluitur. heres eīn rogantis precarium
non tenetur precario ex perſona ſua cū iam
defecerit precariuꝫ niſi ad hoc ut reſtituat ſi
habet vel dolo fecit quo minus haberet. ff
e. l. queſitum. §. vlti. Hereditaria aūt accōe
de precario ſp tenetur. ff. de diuer. ⁊ tēpo.

p̄ceſ·l·cum heres· ⌊ Obitu·ff·de p̄car̄·l·
cum p̄car̄· Item ſi debitoꝛ ſoluat debitum
pignoꝛis·ff·de p̄car̄·l·debitoꝛ· Item ſi in
diem concedatur p̄carium·ff·de p̄car̄·
l·cum p̄cario· Nam ut ibi dicitur an̄ diē
reuocari poteſt·ff·e·l·q̄ſitum·§ quod a ti-
cio ⁊·§ illud tn̄· ⌊ Per conuentionem·ſ·ꝙ
non poſſit ante certū diem reuocari ⌊ Pre
carie·de quibꝫ loquitur·s·e·c·i·

¶ de comodato rub·

QVm· ⌊ Gracia·ſi autē commodaui
grā ſui tm̄ puta vxoꝛi vel ſponſe ſue
ut honeſtius veniret ad eū venit tm̄
dolus et lata culpa ſi autem mei ⁊ tui gracia
puta cōmodaui ut communis amicus inuita
retur ⁊ venit dolus et lata culpa ⁊ leuis·ff
commo·ſi·ut certo·§·i·⁊·§ ſed interdictum
et·l·in rebꝫ· ⌊ Culpa·ff·e·ſi ut certo·§ inter
dictum ⁊·§ vlti·ff·e·ſi mēi cauſa·⁊·l·ſi ar-
gentū·ff·ſi men·fal·mo·di·l·i·§ ſed ⁊ ſi ne-
gligenter· ⌊ Peccatum·de moꝛa ⁊ de pec-
cato dic ut no·in ti·p̄ximo inferioꝛi·c·bo-
na· ⌊ Poſt vſum·hec eſt dr̄ia inter commo
datum et precarium·qꝛ p̄carium non ē ad
certum vſum cōceſſum·ff·de p̄car̄·l·cum
p̄carium· Commodatū autem ad certum
vſum fit·ff·e·l·iij·§ vlti·⁊·l·iiij·⁊·l·ſine·§
interdum ⁊·l·vlti·

¶ de depoſito rubꝛi·

GRauis· ⌊ Conuerſam· C·qd̄ cū eo
ea que et·x·q·ij·hoc ius·§ h̄ is cre-
ditoꝛ·ff·depoſiti·l·i·§ an·in pupil
lum·poteſt etiam dici ꝙ ideo hic non tenet̄
eccleſia qꝛ non fuit apud eam depoſitum et
no·nō ſolum in mutuo ſed etiam in alijs cō
tractibꝫ non teneri eccleſiam niſi inquantū
verſum eſt in vtilitatem eius qd̄ intelligim⁹
veꝝ in contractibꝫ que fiunt gracia alterius
tm̄·Si autem fiant gracia eccleſie·puta in
empcione ⁊ locatione ⁊ ſitibus·Secus ſuf-
ficit em̄ ꝙ vtiliter contradixerint ⁊ ſi euen-
tus ſecutus non ſit ar·ff·de mino·veꝝ·§ ſci
endum et·§ ſe·non in mutuo ꝙ licet contra
hatur gracia eccleſie non tamen tenetur niſi
verſum ſit in vtilitatē eccleſie·x·q·ij·h̄ ius
ymo ⁊ ſi nō vtiliter contrahat eccleſia dum
modo foꝛma ſeruetur contractus tenet·ſed
reuocari poteſt per in inte·reſti·C·de p̄dijs
mi·ſiquidem·s·de in inte·re·c·i· Nec cre-
dimus ꝙ in aliquo contractu niſi in mutuo
ꝙ ille qui contrahit cum eccleſia debeat ſoli-
citus eſſe ꝙ pecuniam quam ei p̄o contra-
ctu dat in vtilitatem eccleſie conuertatur vl̄
expēdatur nō em̄ inuenitur hoc in iure cau-
tum nec obſtat·ff·de re·e·q̄ ſub·tu·mag·
puto·§ illud queri poteſt et·§ ſe· et preced·
quia ibi dicit de magrātu qui p̄ſtat aucto
ritatem vendicioni qui debet eē ſolicitus ali
oquin foꝛte contractus tenet nec ob·x·q·ij·

hoc ius qꝛ ſilr̄ intelligitur de ep̄o auctoꝛita-
tem p̄ſtante·nec dicitur ibi ꝙ ſi non fuerit
p̄cium ſolutum p̄o debito ꝙ res vēdita ab
eo reuocetur ſed ſi non fuerit ſeruata foꝛma
Alij tn̄ dicunt ꝙ curioſus debet eſſe vt pecu
nia expēdatur in vtilitatem eccleſie alioquin
non tenet contractus hoc autē bn̄ fatemur
hic ꝙ ille qui ſoluit pecuniam debet ſoluere
ſi vult eē bene tut⁹ auctoꝛitate ſuperioꝛis oꝛ
dinarij·ar·ff·de mino·ait p̄etoꝛ·§ permitti
tur·ff·de admi·tu·ſanctim⁹ et·l·p· ſi aūt
ſine eo ſoluitur liberatur ſed ea al̄ eccleſia re
ſtituitur in inte· ſi pecunia non conuertatur
in vtilitatem ipſius eccleſie·C·ſi tu·vel cu·in
terue·per totum·C·ſi aduerſus·ſo·l·i·in q̄
buſdam autem caſibꝫ non crederemus eccle
ſiam reſtituendam·ſ·contra illos qui ſoluūt
ſibi redditus vel penſiones annuales et non
excedant ſummam·cē·aureoꝝ·C·de admi·
tu·ſanctim⁹ et·l·conſtitutionē et·C·ad tre
bel·ſanxim⁹·Pꝛo eodem tn̄ reputamus ſol
uere p̄lato et tutoꝛi de quo p̄dicte leges
loquūtur·ymo pl⁹ dicimus ꝙ ſiq̄s alicui ca
nonico vel alij eciā recipienti p̄o eccleſia ſol-
uerit et ſalua ſit eccleſie pecunia tutus eſt ex
cepcione doli is qui ſoluit·ar·ff·de admi·tu
tutoꝛ minoꝛis·ff·de con·ind̄·nam hec natu
ra·inſti·quibꝫ modis al̄ non licet·§ vlti·C·
p̄o emp·l·ſi· Vel foꝛte poſſet dici h̄ ſpeciale
ꝙ qn̄ p̄o debitis ſit vendicio rei immobilis·
ꝙ ſic debet curioſus eē ut dictum eſt ut p̄i-
oꝛi creditoꝛi ſoluere debet·in autn̄·de ec-
ti·§ ſanctim⁹·coll·ij·nec al̄ liberatur niſi foꝛ
te h̄ fecerit ſicut in mutuo diximus et ſic h̄
ipſum ſpeciale eſt in mutuo ciuitati facto·ff·
ſi certum petatur ciuitas et in muliere con-
ſenciente inſtrō creditoꝛis·C·ad vell·autn̄·
ſi qua mulier·et·l·antique iuriſdictionis·§
ſed et ſiquidem·ff·de in rem ver·l·qd̄ ſi ſi·
·§ nec nec vero et·l· ſi p̄o p̄re et·§ verſum·
In alijs autem contractibꝫ vel vendicionibꝫ
non ſic adhibenda eſt diligencia ⌊ Non ec
cleſie·quando em̄ apud p̄latum et eccleſiā
aliquid deponit tunc ad reddendum ecclia
obligatur et tunc eciam non videtur teneri
niſi aliquod lucrum de depoſito ſenſerint·
ar·ff·de peculio licet·§ ſi filius ⌊ Sub q̄ſti-
onibꝫ·xiiij·q·vj·c·i·xij·q·ij·fr̄nitas·xiij·q
v·c·i·et·v·q·v·illi qui et·q·vj·quia iuſta·
vj·q·i·§ poꝛro ⌊ Paciſci·de gracia in ſuſtē
tacionem vite et reſtaurationem damni·nam
ſi calumpnioſe p̄omiſſionem vl̄ pactum ob
tinuiſſet·ſecus eēt·ff·de cond·inde in ſum
ma circa p̄in· ⌊ Paciſci·ſed hoc pactū di-
citur valere de gracia et non de mero iur̄ qꝛ
non licet p̄lato renunciare gratis vtili exce
pcioni eccleſie competenti ſicut hic erat·ſcꝫ
qꝛ depoſitum uel debitum non eſt in vtilita-
tem eccleſie conuerſum·ar·ff·de pac·con-
tra iur̄ ciuil·§ ſi curatoꝛ et·§ ſe·C·de inſac·

pꝛeſes ſed ſi ſuper mutuo contra quod pote
rat excipi ꝙ non eſſet conuerſum in vtilitatē
eccleſie vel trāſactum vel iudicatum ⁊ aga=
tur acc̄· in factū vel ex re iud· vel condicōe
ob cauſam vel ex ſtipꝉone in factū ex re· iud·
ꝉ· pꝛeſ· ō· vt detur ꝙ in tranſact· conuenit·
vel quod iudicatum eſt nō poterit excipere
eccleſia ꝙ debitum de quo eſt iudicatum vꝉ
tranſactum nō ſit conuerſum in vtilitate ec=
cleſie niſi pꝛimo iuuet ſe beneficio reſtitutio=
nis in inte· contra rem iudicatam vel contra
traſactōnem· ar· ad hoc· C· ſi aduerſus rem
iudicatam per totum· ⁊ no· j· c· ij· cum dile
cti· §· j· qꝛ poſt ſentenciam non licet excepcio
nem pꝛoponere nec noua inſtrumenta pꝛo=
ducere· 8· de re iud· inter et· c· ſuboꝛta· C· de
excep· pꝛeſcꝑcione· C· de tranſac· c· i· ff· ſi
quis cau· l· ij· in pꝛin· Item ſolutū ab eccꝉia
ex cauſa iudicati vel trāſactōis repetere nō
poterit qꝛ in debitum vel ſine cauſa ſolutum
cum non ſit indebitum ſaltem ciuiliter nec ſi
ne cauſa ex quo tranſactum eſt vel iudicatū
ff· fam· her· l· cum putarem· ff· de iudi· de q̄
re· §· fi· ff· de con· inde· l· iuꝉ· et· l· in ſumma·
in pꝛin· Quidam tamen dicūt et foꝛte bn̄· ꝙ
ſi pꝛelatus ſciens indebitum vel non conuer
ſum in vtilitatem eccleſie tranſegiſſet datur
repeticio per condicionem ex iniuſta cauſa ſi
ue ſine cauſa qꝛ calumnioſa eſt hui⁹ tranſa=
ctio· ff· de cond· inde· in ſumma in pꝛin· ij· q
iij· §· notandum· Item dicunt quidam ⁊ foꝛ
te bene ꝙ ſi per calumniam falſum allegans
ſciens quis obtinuit iniuſtā ſentenciā· etiam
aduerſario et iudice cōſentientibꝫ ꝙ eoꝝ cō
ſenſus non excuſat a malicia· ar· ff· de iud· ſi
pꝛetor· §· i· qꝛ dicunt in hoc caſu· ꝙ res iud·
non tollit condōeꝫ ſine cauſa· Alij tn̄ dicūt
in ſentencia contrariū ⁊ intelligunt eum· §·
qn̄ contra eum abſentem fertur ſentencia ꝓ
aliquo pn̄te falſum allegante ſcienter· ff· de
pꝛedi· mi· ⁊ ſi pꝛeſes et hec videntur vera· ſ·
ꝙ repetere poſſit eccleſia qd̓ dedit ex calum=
nioſa tranſactōe qn̄ credidit conuerſū in vti
litatem eccleſie ⁊ non erat qꝛ ſi ſciret nō con
uerſum et ſi ſcienter tranſigeret tunc nō poſ
ſet repetere· quia ſcienti non infertur dolus
ff· de act· emp· et vē· l· i· in fi· niſi tp̄ꝛe quo
pꝛimus cōtractus mutui fiebat in fraudem
oꝛdinatum eēt ꝙ ſubſequenti tp̄ꝛe fieret trāſ
actio ſuper pꝛimo contractu mutui ut ſi aux
ilium qd̓ habet eccleſia in contractu mutui
tolleretur ei in contractu tranſactionis·
Nam hoc caſu ſatis dici poſſꝫ ꝙ eciā ſi vtꝗꝫ
ſciret nō conuerſum in vtilitatem eccleſie tn̄
eccleſia datum ex cauſa hui⁹ tranſactionis
repetet per condōꝫ ex iniuſta cauſa ⁊ cōtra
agentem ex tali tranſactione datur excepcio
ꝙ ſicut datur excepcio qn̄ ſit fraus de cōtra
ctu ad contractum eundem vꝉ alteꝝ eodem
tp̄ꝛe celebꝛandū· ff· de dona· inter vi· et vx·

ſi ſponſus· §· circa venditionem· ff· ad velꝉ·
quidem· ff· de act· emp· iuꝉ· §· idem pōpō· et
l· emptoꝛem· §· iuꝉ· Eadem racione debet da
ri repeticio ſi fraus fuit de contractu ad cō
tractum qui alio tempoꝛe fieri debet cum e=
qualis fraus ſit vtrobiqꝫ et ſola fraus eſt cā
repeticionis Quidam dicunt ꝙ ſemp licet
eccleſie venire contra tranſactōnem factam
fraudulenter ſcientibꝫ ⁊ conſencientibꝫ am=
babꝫ partibꝫ· C· de tranſact· pꝛeſes· Si aūt
tranſactō dicatur nulla vt ſi conueniat ꝙ ali
quid detur ꝓ uſur· hec tranſactio nec accōꝫ
impedit nec excepcionē qꝛ per nullam trāſa=
ctionem tenetur quis ad vſuras·

Bona fides· ⌊Saluis· C· lo· l· i· ff· e·
quod nerua· ⌊Depoſitas· ff· e· l· i· §·
ſepe ⁊ §· deleui· Item et ſi tui gracia depoſi=
tum tm̄ ſit factum et tunc foꝛte tenebitur de
leuiſſima culpa· ff· ſi certū pe· ſiquis ⌊Nec
pꝛo cuſtodia· non tn̄ per accōeꝫ depoſiti ſed
locati ſi quantitas fuit data· Si autem ſpeci
es per accōꝫ pꝛeſcriptis verbis inſti· man· §·
vlt· ff· e· l· i· §· ſi quis ſeruū et tenetur hic de
leui tm̄ et de periculo ex ea pꝛouenienti· ff· lo=
ca· l· q̄ mercedem· ⌊Pacto· ff· e· l· i· §· ſi cō
uenerit et· §· ſepe· ff· loca· l· qui mercedem·
⌊Culpa· ff· e· l· i· §· ſi rem ⌊Moꝛa· depoſi=
tarius em̄ et quilibet debitoꝛ poſt moꝛam te
netur de caſu foꝛtuito· ſatis em̄ eſt ꝙ res po
tuerit non perire penes actoꝛem· ff· deꝉ· i·
ſeruo· §· i· ff· e· ſi in alia· §· vlti· Quidam tn̄
diſtingunt an res eēt penes actoꝛem peritu=
ra an non· ar· ff· e· l· pꝉeo· §· fine· ⌊Foꝛtui=
tus· dū tn̄ nūerentur in pcō· ff· ſi quis cau·
ſed ſiquis· §· queſitum· reuocare eciam con=
tra pactum appoſitū· ff· e· l· i· §· pꝉt· ⌊Cō=
penſationem· inſti· de acti· §· in boue ⌊Sed
ſi cauſa· C· de compen· l· peꝉ·

De emptione et venditione

Placuit· ⌊Moueant· ⁊ ſi neceſſe fu
erit compellant ſm quoſdam· xlij·
di· §· hinc ſed nos circa· niſi eēt noto
rium quia tūc poſſet excōmunicare niſi emē
daret vel interdiceret· ⌊Juſſum· Nota de
fenſionem peregrinoꝝ pertinere ad eccleſiā
et ad quoſꝫ ſacerdotes· alij vero contra· C·
de epi· aud· l· i·

Ut menſure· ⌊Peniteat· et punitur p
l· coꝛ· de fal· ff· de varijs et extra· oꝛdi·
co· l· nouerit in fi·

Cum dilectus· ⌊Tunc· ſ· tempus ven
dicionis ſpectand̄ eſt· ff· de euict· l· ex
mille· §· i· C· de reſcin· ven· l· ſi ex voluntate·
⌊Arbitrio· C· de rei ven· l· ij· ⌊Contrariā
Sed nonne hocipſo ꝙ capꝉo ignoꝛante fa=
ctum eſt nulla erit vēdicio ⁊ ſic non erat ne=
ceſſaria reſtō in inte· Rx̄ licet diceretur capi
tulum ignoꝛaſſe· non tn̄ pꝛobatur vel n̄ fuit
actū niſi ex ea cauſa qꝛ deceptus erat vltra

medium iuſti precij unde poſt ſoluatur capi
tulo ſi velit dicere contractū nullum ꝓpter
conſenſum capituli non hitum quod dr̄e p̄t
ſi quis em̄ ex vna cauſa pecijt nō prohibetur
petere ex alia · ff · de excep · rei iud · l · ⁊ an e=
adem · C · de inof · teſt · eum qui · Sed dices ·
Nonne agens exempto videtur ratum ha=
buiſſe contractum · ergo decetero non pōt
dicere nullum · C · de fur · l · i · ff · de tribut · l ·
qd̄ in heredem · § · eligere · Sed reſpondemꝰ
ꝙ ſicut ab inicio nō poteſt contractus fieri
ſine ſolemnitate que eſt · xij · q · ij · ſine excep ·
ſic nec ratum haberi · et hec ſentencia fuit iu
ſta · quia non conſtabat de precij quantitate
Si em̄ de eo conſtitiſſet cum debuiſſet man=
dare ꝙ ſentēciaretur cum opcōne emptoris
l · an vellet precium recipere ⁊ rem emptam
dimittere venditori an vellet rem retinere et
precium ſupplē vt hic dicit · et ideo expone
verbum qd̄ ſequitur ſalua qōne canonicis
ſuper recepcione precij · i · ſuper quantitate p̄
cij · ar · s · de teſti · cum cauſa · iudex em̄ ⁊ ſup
plē et emendare debet ſentenciam · j · de te=
ſta · raynuncius in fi · et · c · raynaldus et · c ·
ff · de conſenſu autem capituli bene facit ꝙ il
lud r̄ſeruat · qꝛ de illo qui potuit iudicare ꝙ
non fuit petita reuocacio contractus ex illa
cauſa · s · de of · ord · cog · c · cū dilectus · § · fi ·
Per officium autem iudicis anteꝙ inciperꝫ
cognoſcere de appelōne an eēt iuſta vel in=
iuſta bene poterat mandare iudex ex officio
ſuo ꝙ res trāſlata ad alteram parcium poſt
applōnem reuocaretur in priſtinū ſtatū ve
no · s · de excep · cum dilc · L Judicauimus ·
Ipſe iudex videtur ſecutus fuiſſe opinionē
Jo · qui dixit emptorem obligatum eē ad rē
reſtituendam licet habeat facultatē ſupplen
di precium et ideo re perdita vel perempta
liberatur emptor · Alij dicunt emptorē libe
ratum alternatiue et alternatiue fore proce=
dendum · ut · ff · de re iud · l · miles · et · s · de
ſen · et re · iud · quod ad conſultationem · vn=
de re perdita vel perēpta non liberatur em
ptor ab obligōe precij ſupplendi · Hoc em̄
generale eſt vbicunqꝫ quis ad duo ſub al=
ternacione tenet̄ et ſi vnum dari non poſſit
detur altꝫ · ut · ff · de cont̄ · emp · ſi in emptōe
§ · vlti · ff · de iur̄ · doc̄ · l · i · § · vlti · ⁊ · ff · de v̄ ·
ob · l · ſi ſtichum · Et hanc ſentenciā ſecutus
eſt ꝙ dicit hic alex · lꝫ h̄ nō approbet in ſum
ma · Go · plimꝫ ·

Deruenit · L Alienari · C · ad vell̄ · aut̄ ·
ſiue a me L Per · xxx · hoc em̄ non pro
deſt cum tempore mariti non curat ei p̄ſcri=
pcio in rebꝫ mariti · C · de iur̄ · doc̄ · l · in rebꝫ
et · C · de preſcrip · xxx · l̄ · xl · aut · l · cum notiſ=
ſimi · § · illū et · C · de an · ex · l · i · § · vlti · nec poſ=
ſunt alienari eciam conſenciente vxore · C · ad
vell̄ · ſiue a me · L In communes · ſilr̄ nec h̄
ſufficit cum ſaltem pro parte viri vel id qd̄
in vſum viri ceſſerat nōn debuerat cōputari ·
C · ad vell̄ · autn̄ · ſi qua mulier · nec eciā pro
parte mulieris qꝛ maritus de ſuo nō de bo=
nis mulieris eam alere debet L Conſulere ·
nec eciam hoc ei proderat · ar · j · de do · inter
vi · et vx · p̄ noſtras · Ilꝫ em̄ agere poſſit tūc
C · de iur̄ · doc̄ · vbi · non tn̄ cogitur dic ergo
ideo mulierem non potuiſſe venire cōtra eā
qꝛ non debet de iure eam lucrari poſt mor=
tem mariti · C · de pac · tam ſuper do · l · plt ·
⁊ autn̄ · equalitas niſi pactum interueniſſet
C · de rei vx · act · l · i · § · proculdubio ⁊ ſic in=
telligitur autn̄ · C · ad vell̄ · autn̄ · ſiue a me · l̄
dic ꝙ ratificauerit eam per fam · confoꝫ · C ·
ad vell̄ · autn̄ · ſiue ad me ·

AD noſtram · L Preſumptiue · ſic · j · de
pig · illo · L Contingebat · ⁊ poſtea a=
gi non poterat ad reſcindendū contractum
empcionis vel ad ſupplendum iuſtum preci=
um ut · s · e · cum dilectus ſꝫ ꝙ hic talis in=
teruenerat cōtractus empcionis non verus
ſed ſi̇̄catus · L Didiam · hec ſola preſumpcō
ſufficiebat ut iudicaretur fraudulēta vl̄ vſu
ra · ar · ff · de tranſac · l · cum hij § · modus · et
C · man · per diuerſas tn̄ hec ſine prima non
valet · ſ · ꝙ infra certum tempus deberet re=
ſtituere empta · L Precij · predictaꝝ rerꝝ vē
ditaꝝ · L Penam · j · de vſur̄ · qꝛ in omnibus
ſed et alias penas imponere poteſt · s · de iu=
riur̄ · ad noſtram · ⁊ · j · de vſur̄ · c · qꝛ · ſed ab il
la incipiendum eſt ſic · s · ut lite non conteſ ·
qm̄ in fi ·

Cum cauſa recepcio · C · de rei ven · l · ij ·
L Reſtituerent · cum quis decipitur
vltra dimidiam iuſti precij agi poteſt ut vel
reſcindatur contractus vl̄ ut ſuppleatur p̄=
cium actione ex contractu · et ſic agitur ꝑpe
tuo · qꝛ om̄s actiones perſonales ſunt ꝑpe
tue vel condicōne ex · l · que eſt · C · de reſcin ·
ven · l · ij · vel offō iudicis petita reſtōne in in
te · j · q̄drienniū tm̄ · C · ex qui · cau · i inte · re · l
in contractibꝫ · ⁊ · ff · de tempo · in inte · re ·
l · ſup uacuam et habet hoc locū qd̄ dictum
eſt de excep · vltra dimidiam iuſti precij in cō
tractibꝫ bone fidei ſecus in contractibꝫ ſtri=
cti iur̄ · licet tūc habeat excepcio locum ſm̄
quoſdam · ff · de ver · ob · ſi quis cum aliter in
tranſactione non habet locum excepcio vl̄t
dimi · iuſti precij · j · de religi · do · conſtitutꝰ · ff
ad trebell̄ · lucius § · vlti · Eſt autem deceptꝰ
vltra dimidiā · qui rem valentem · x · dedit p̄
quatuor · Alij · dicunt ꝙ eciam qui rem valē=
tem ſeptem dedit pro quatuor ·

SI venditori L Inſtitutus · in hijs caſi=
bus · c · repellitur actor agēs de euicti=
one · ff · de euict · ſi rem quam · § · vlti · ⁊ · l · ſi di=
ctum · § · ſi compromiſſio et · l · heremus · § · fi ·
et · l · ſi in rem · § · ſi dupple et · l · ſi ſeruum · et · l ·
ſi mancipium et · l · qui aliam · et · l · mandati ·
et · l · ſi procurator § · ſi ignores et · l · ſi per

impꝛudentiam· Reſpõſo ·i·§· ſi quis et·l·vlti· et·ff·quaꝝ rerum act·non datur·l·vltima ·§·i·L Abfuit·eciam cum denunciauerat· per iniuriam·talem·ſ·ex qua iudex litem ſuam fecit·quia tunc iudex ipſe tenetur·C· de pena iud·qui male iud·l·i·et·ff·de iud· ſiliuſſa·Si autem talis eẽt caſus ꝙ iudex nõ tenetur utſi non ſufficientes pꝛobationes ꝓduxiſſet emptoꝛ dolo malo·tunc bene tenetur venditoꝛ qui de pꝛobõib9 illius rei quaꝫ vendidit debet eẽ ſolicitus ⁊ qꝛ ut hic apparet venditoꝛi imputatur defectus pꝛobationum ⁊ emptoꝛi culpa ſua vel malicia iudicis vel impꝛudencia·

De locato et conducto rubri·

Ex reſcripto·L Magiſtro·et hic nõ compꝛehenduntur alij inquilini vel alij conductoꝛes niſi magiſtri ⁊ ſcolares vel qui pꝛiuilegio ſcolarium gaudent vt ſcriptoꝛes et conſimiles·L Conſenſuꝫ· hec decre·continet ſpeciale ius·al' enĩ eſſet ſecus·C·loc̃·ne cui·

Veſtra·L Statuto·Licet enĩ ep̃us cũ capitulo ſuo poſſet ſtatuta facere vt·s de hijs que fi·a ma·par·ca·c·vlti·et·s·de maio·et o·c·ij·tu tñ rñdeas ꝙ ſuper iuriſdictione ſua poteſt ep̃us cum ſuo capitulo ſtatuta ſua facere·ſed ſi ſuper alijs velit facere ſtatuta non poteſt niſi hij quoꝝ intereſt conſenciant vel adminus ſint pñtes·de conſe·di·iij·c·i·et·s·de hijs que fi·a pꝛel'·ſine cõ·ca·c·pl't·⁊ vlti·L Alienacionem·perpetuã directi vel vtilis dominij·ar·s·de re·ec·nõ ali·ſiquis poſt·

Propter ſterilitatem·ſterilitas dꝛ ſi ſemen receptum non ſit·ff·e·ex conducto·§·ſi uis tempeſtatis·v·ſed et ſi labes·⁊ l·ſi vno·§·vbicunqꝫ·Jo·⁊ Jaur·dicũt ſterilitatem qñ vox communis eſt ꝙ malum tẽpus fuit hoc anno pꝛopter fructus·L Vicõ inſolito et foꝛtuito Nam ſi ſolito vicio ⁊ debilitate terꝛe hoc contingat nulla fit ꝛmiſſio ar·ff·e·ex conducto·§·i·⁊·§·ſed et ſi intẽdo et·§·vlti·et·l·ſi vno·§·cum quidam·L Foꝛtuito·deſtructione·ſ·et deuaſtatione inimicoꝝ ⁊ conſimilib9 ⁊ melius poteſt dici·ſ·inundacõne flũmis inſolita·Jdem eciam ſi per terꝛemotum et incurſum hoſtium fruct9 ſit amiſſus·ſecus autem ſi per laſciuiam exercitus tranſiens fructus coꝛrumpat·ff·e·ex conducto·§·i·⁊·§·p·l' ſi per incendium·ff· e·l·qui inſulam·Si quis autem recte inſpexerit legem dicit idem in exercitu laſciuiẽte· L Reuerſio·hec vera ſunt in locatoꝛib9 coꝛ poꝝ ꝙ nocet eis caſus foꝛtuitus ſecus in locatoꝛib9 operaꝝ vel rei operate·et ſecus in hijs eciam qui accipiunt ſpem ex ſui nominato contractu ut aliquid faciant·qꝛ licet eos caſus foꝛtuitus impediat·nihilominus tamẽ mercedem recipient niſi culpa vel moꝛa poſſit ei imputari vel niſi de tempoꝛe quo non potuit ei uel operari alijs opatus ſit a quo mercedem habuit·ff·de var̃·⁊ ext·cog·l·i· ·§·p·et·ff·de ſtatu li·cum hẽs·§·añ·p·ff·de con·cã·da·l·p·ff·e·Sed addes·§·vlti·⁊·l de fundo·ff·loc·l·qui operas·L Cum libertate·C·e·lꝫ·et·l·ex conducto·ff·e·ex cõducto·§·ſi uis·Et dicunt quidam libertatẽ dici qñ duplum habet eius qd ſolitus eſt hẽre jo· et·M·dicunt vbertatem vel ſterilitatẽ h' anno fuiſſe qñ tm̃ habuit facta cõmuni eſtimatõne et pñtis anni et pꝛeteriti ꝙ neuter ann9 cõmuni rõne diceretur ſterilis·L Pꝛecedẽtis·pꝛoximi nam interpolati anni non pꝛoderit ⁊ vtilius eſt agere poſt ſcḿ annum ꝙ ante·qꝛ tunc duo anni veniunt in compenſacione qui iam pꝛeterierunt·L Jnuito·C·loca·edem·L Tempoꝛe·ff·ut in poſ·le·l·iij· ·§·vlti·L Canonem·i·penſionem L Per biennium·Nota conductoꝛem cadere a iure locationis ſi biennio non ſoluit penſionem· ff·loca·l·quero·§·inter loca·Secus autem in emphiteota eccleſie qui nõ cadit biennio· ſed triennio·C·de iure emphi·l·ij·in fi·niſi ſit emphiteota eccleſie contra quem non ſufficit biennium·x·q·ij·hoc ius·§·qui rem· L Soluiſſet·nullo caſu pꝛedictoꝝ interueniente põt colonus reſiſtere dño·ff·vti poſſi duo·§·iij·ff·de vi et vi ar·colonus·Jn caſib9 autẽ pꝛedictis licet locatoꝛi pꝛopꝛia autoꝛitate expellere conductoꝛem modici tempoꝛis qꝛ non poſſidet·ff·e·cum in pl'es·§·h' idem·ff·de acquir̃·poſ·qui vniuerſas·§·qui per colonum et·§·ſed ꝙ pꝛo emptoꝛe niſi cõductoꝛ interuerteret poſſeſſionem·ff·de vi et vi ar·colonus·et·l·cum fundum·colon9 autem perpetuus uel qui ad non modicum tempus conduxit cum poſſideat naturaliter et habeat ius·iure expelli nõ poteſt maxime ſine autoꝛitate iudicis·ff·ſi ager vel emphi· l·i·⁊·ij·ff·de ſupfi·l·i·§·i·C·de fun·pa·l· jubemus·L Non ſoluiſſet·conductoꝛ autẽ penſionem ſoluet in fine tempoꝛis quo conduxit niſi aliter ſit conuentum vel niſi alia ſit conſuetudo terꝛe·quia ſemper in pꝛomiſſionib9 qd minimũ eſt eligimus·ff·de re·iur̃·l· in ſtipulationib9 Jtem qꝛ ſemp qd debetur l' pꝛomittitur in certum diem vl'·j·annum certum vel in certis nundinis vel ante nũdinas vel añ annum ſepe tranſactis nundinis l' in anno vel in alio tempoꝛe de quo cõuenit ſoluendum eſt ſiue ſit legatum ſiue libertas ſiue quid aliud·ff·de ver·o·eum qui certaꝝ·⁊·l eum qui calẽdis et·l·eum qui ita ſti·§·q̃ ita ſtipulatur añ calendas ⁊·l·qui in hoc anno inſti·de inutili ſti·§·ſi·Jdem eſt et ſi aliquid debeatur p9 ãnos certos·ff·de cond·et de qui in annos certos·Jbi enim exponitur in

annos·i·poſt annos·x·vel ꝙ ſi in annos·x·
debet ſingulis annis uſqȝ ad·x·annos·ſem-
per in principio cuiuſlibȝ anni deberet dare
debitum ſicut qñ legatur vel debetur alicui
in annos ſingulos vel aliquid annuū vel q̄li
bet anno vel annuatim ſiue debeatur q̄diu
vixerit ſiue q̄diu fuerit in ſcolis ſiue uſqȝ ad
v·vel ad·x·annos ſemꝑ hoc debitum in pri-
cipio anni ſolui debet·ff·qñ·dies·ce·nō ſed·
in prin·§·i·et·C·qñ·d·l·te·l·i·Quidam in-
tellexerunt aliud eē in legatis aliud in ſtipula
tionibꝫ·ſed non placet·qꝛ in·l·prealle·ff·de
cond·et demon·qui in annos·loquitur exp̄ſ
ſe in legatis·Item videtur ꝙ ſi aliquis loca-
uit operas ſuas pro aliquo opere faciendo·
vel exercendo de nouo·vel eciam ſi ſalarium
promiſit aduocato vel medico vel procura-
tori·vel in alijs conſimilibꝫ cauſis ꝙ tm̄ fini-
to tp̄re ſoluendū eſt debitum·ar·C·de ſuf-
frag·l·i·Quidam tñ aliud dicunt in aduo-
catis·ar·C·de iud·properandum·§·procul-
dubio·v·honorarijs que lex·n̄ multū urget
opponentē Itē ar·conſ·pro eis·ff·de var·
et extraord·cog·l·i·§·eſt quedam res ſanctiſ
ſima·ſed certe non eſt contra·qꝛ ibi dicit ꝙ
in principio eſt conueniendum de ſalario·ſꝫ
non dicit quin ſit ſoluendum ad idem·C·de
poſtl·quiſquis·§·preterea in aduocato aut
fiſci·videtur ſpeciale ꝙ in medio ſibi ſolua-
tur ſalarium·C·de aduo·di·iu·per hanc le-
gem·§·pen·Et hec ſunt vera niſi propter cō
ſuetudinem vel aliam iuſtam cauſam aliter
preſumatur·qꝛ ſi quis ꝓmiſit vel legauit ali
cui mercedes magiſtrorū vel penſiones do-
morū·illo tempore ſoluere debet promiſſor
quo ille cui promittitur ſoluere debet·ff·qñ
di·l·ce·nec·ſed·§·i·Hic habes expreſſe no
tatum ꝙ in mora eſt quicunqȝ qui infra tem
pus ſtatutum a lege non ſoluit canonem et
penam incurrit ſicut ille qui non ſoluit infra
tempus ſtatutum ab homine·ff·de ver·o·
ſi fundum·C·de contra·ſti·magiſter·Idem
eſt et in electionibꝫ·s·de conceſ·ec·et pre·
non va·nulla·et·c·qm̄·s·de elec·cū in cun-
ctis·Item in mora eſt debitor dandi uel fa
ciēdi ſi anteq̄ ſoluat debitum eciam ſine die
litem cōteſtetur·ff·de ver·ob·l·nemo in fi·
ff·de inuſ·uo·l·q̄uis·Item eſt in mora ſi
non ſoluerit debitum eciam ſine die poſt de-
nunciationem ſibi cōgruo loco et tp̄re factā
ff·de ver·ob·l·ſi ex legatis·ff·de uſur·mora
dummodo illud intelligat vel intelligere de-
beat ſe debere·ff·ſi certum·pe·qui a te miſſi
remiſſa ſit ei repetende inſtancia·ff·de uſur·
ſciendum·§·mora·Hec mora facit rem vel fa
ctum vel intereſſe tm̄ eſtimari officio iudicis
quantum fuit tempore more cepit eſſe poſtea
uſqȝ ad ſentenciam perſeuerante tamē mora
ff·de edē·vbi·§·i·ff·de tritica·l·pen·et de a-
cti·emp·et ven·l·rem·§·ſi ꝓ uend·ff·de re-

iur·l·calendis·ff·de condi·fur·in re·et·ff·
de ver·o·quoc·in diem·Et hec mora ſm le-
gem inducit uſuras in contractibꝫ bo·fi·et
in legatis et fideicō·ff·de uſur·mora·ſic·ff·
de le·ij·ſi quis ſeruo·et·l·qui ſolidū·§·i·et·§·
etiam·legata em̄ licet ſint ſtricti iuris tamen
in hoc equiparantur contractibꝫ bone fidei
C·in qui·ca·in inte·re·non eſt nec in minorū
ſecus autem in contractibꝫ ſtricti iur·C·de
con·inde·l·i·eciam lite non conteſ·licet·f·
ſupra dixerit contra·Item hec mora inducit
fructuum peticionem per offm̄ iudicis mihi
in quolibet contractu ſi petam qd aliqñ fuit
meum vel eius cuiꝰ iur intor·Alioquin hic
exigitur litis conteſta·in contractibꝫ ſtricti
iur·ff·de uſur videamus·ij·§·ſi accōr·ſſx·i·
et·§·i·et·§·ſi autem ex cauſa et·§·ſi poſſeſſionē
et·l·ij·Item hec mora qñqȝ punitur in tercia
parte debiti·C·de inof·te·ſi quis ſeruo·Itē
facit indiſtincte periculum pertinere ad reū
eciam ſi res erat eodem modo peritura apd
actorem ſatis em̄ ꝙ potuit non perire·ff·de
le·i·cum res·§·i·nec eſt contra·ff·de po·ſi
ples·§·ſi·qꝛ ibi non erat in mora·licet eēt cō
uentus qꝛ habebat probabilem cauſam reſi
ſtendi·ſ·propter expenſas et hoc expreſſe ꝓ
batur in autñ·de depo·et de nū·§·nemo·vbi
dicit ꝙ qui interdicit depoſitario ne rē reſti
tuat tenetur de periculo multoforcius tene-
tur depoſitarius qui per fiduciā facit ſi ſine
cauſa teneat·unde nota ꝙ ſi ille qui conueni
tur reali accione ab inicio fuit bo·fi·poſſeſ-
ſor·ſed poſtea incepit eē male fidei poſſeſſor
vel in mora tunc diſtinguitur an res ſit eodē
modo peritura apud actorē vel non ſicut di
ſtinguitur·ff·de rei ven·item ſi verberatum
·§·ſi·in qua cauſa ex precedentibꝫ q̄ ex ſeqn
tibꝫ patet qd loquitur in bone fidei poſſeſſo-
re ab inicio·et ſimile habes·ff·e·ti·ſi in alie
na et adicias prime regule ꝙ quicunqȝ iuſtā
cauſam habeat litigandi non tenetur de peri
culo·ff·de rei ven·utiqȝ·dummodo ab inicō
bo·fi·contraxerit vel res ad eum peruenerit
mala autem fide contrahens ſemper de peri
culo tenetur·ff·de rei ven·iulianus ſſx·i·
et·§·i·Item illud no·ꝙ licet in peticione here-
ditatis reputetur in mora et male fi·Poſſeſ
ſor quo ad fructum qualemcūqȝ ſciuerit ad
alium pertinere·ff·de pe·here·item veniūt
·§·petitam et·§·a quo et·l·ſed ſi le·§·et ſi ante
ſed non ſit in rei ven·qꝛ ille qui bo·fi·ab ini-
cio contraxit nondum dꝫ eē in mora vel ma-
le fi·poſ·quo ad fructus·niſi poſt litis con-
teſ·C·de rei ven·certum·ymmo et poſt litis
conteſ·remanet bo·fi·quo ad uſucap·trien-
nij implendam vel quo ad hoc ꝙ fructus fa
cit ſuos licet illos cogatur rſtituere ſicut et
rem uſucaptam poſt litē conteſ·ff·de rei vē·
ſi poſt ar·ff·ꝓ emp·l·ij·in fi·ff·de uſur·qui
ſcit·§·ſi·item quantum ad facultatē et eciam

poſt litem conteſ· remanet bo· fi· poſſeſſoꝛ·
ff· de pe· here· illud· quantum autem ad pre
ſcripcionem ·x· vel pluriū annoꝝ nō dicitur
poſſidere qꝛ interrupta eſt per litem conteſ·
C· de rei uē· moꝛe· Alijs videtur ⁊ foꝛte me
lius· ꝙ quantūcunqȝ fuerit bone fidei poſ·
abinitio ꝙ ex quo fuit· ma· fi· poſ· etiam ante
lit̄ cont̄· tenetur de fructibꝫ nec uſucap̄· etiā
de facto tenetur maxime ſm canones· s· de
p̄ſcripcionibꝫ qm̄ hanc moꝛā et p̄dictas eiꝰ
penas incurrit eccleſia et fiſcus et eciā minoꝛ
xxv· an· dummodo ſit maioꝛ· xiiij· impubes
eīm nullam moꝛam facere pōt· ff· de ver· ob·
ſi pupilli· Item predicte pſone licet incurrāt
hanc moꝛam tn̄ reſtituuntur ſepe in inte· s·
de in inte· reſti· coꝛam· Item licet dixerimꝰ
ꝙ debitoꝛ predicto modo cōtrahit moꝛam
et penam tn̄ alio modo contrahit qꝛ ſine vlla
diei appōne appellatur vel lit̄ cōteſ· vel p in
terpellōnem cōtrahit moꝛam· ff· de ver· o·
continuus et· l· ſtipl̄ones· § fi· Item quodā
ſpāli iur̄· maioꝛ obligatus minoꝛi vel eccl̄ie
vel fiſco contrahit moꝛam et penā· C· in qui
bus ca· non eſt ne· in inte· re· in minoꝝ· ff·
de vſur̄· cum quidem· § fiſcus· Item quidā
ſpeciales caſus ſunt vbi extra oꝛdinarie con
trahitur moꝛa et pena· ff· de fideicom· li· l·
cum vero· § apparet· C· de iur̄· do· l· vlti· §
vlti· ff· de vi et vi ar· l· i· § rectiſſime· ⁊· l· p·
ff· quod me· cā ſi· cum· § quod ſi homo·

De iure emphiteotico

POtuit ⌊ Emphi· C· de iure emphi·
l· vlti· ⌊ Vendere· donare autē pōt
dn̄o non requiſito· C· de fun· patri·
l· i· li· xj· inſti· loca· § a deo et foꝛte pignoꝛi
obligare· ff· de pig· lex· de pig· act· tutoꝛ· §
vlti· ⌊ Pꝛohibentur· pēo quod interuenit
inter emphitheotam et dn̄m ⌊ Niſi celeri·
vſqȝ ad litem conteſ· ff· rem ra· ha· amplius
Melius videtur quoſqȝ expellatur ſm eos
qui dicunt ꝙ licet dn̄mino expellere emphi
theotam pꝛopꝛia autoꝛitate et in caſibꝫ in q̄·
bus licet ſm nos et ſm alios qui dicunt ꝙ
cum autoꝛitate iudicis faciēduȝ eſt quouſqȝ
id eſt anteq̄ȝ ad iudicium vocetur et anteq̄ȝ
aliquod damnum dominꝰ cōſequatur ex eo
quod emphitheota non ſoluit· ar· ff· ſi quis
cau· et ſi poſt tres· et hoc pꝛobat l̄ra ſequēs
qn̄ dicit· Non obſtante ꝙ ei ut caucionē ſol
ueret non extitit nunciatum nominatim· qꝛ
ſi exquo vocatus eſt ad iud· ante litē cōteſ·
liceret ſibi conſulere fruſtra hoc dixiſſet cū
plus ſit vocare eum ad iudm̄ q̄ȝ extra ad iu·
dicium amouere· ſed queres nonne hocipſo
ꝙ non abſoluit infra tempus ſtatutum vide·
tur reſciſſa emphiteoſis· Rň non quoſqȝ dn̄s
vel locatoꝛ patitur cōductoꝛem tenere rem
locatam· vnde et ſi poſtea accipit pēſionem
oblatam refoꝛmabitur tacite contractus ar·
C· de iur̄· do· impe· l· ij· C· de pac· interēp·
l· commiſſoꝛie· ff· depōi· l· ſi hominem· § p·
Vel dic ꝙ ſemp durat emphiteoſis quouſqȝ
autoꝛitate iudicis reſcindatur Itē querimus
ſi poſt tempus querat penſionem ⁊ emphi·
teota deneget an alterius pn̄t ſibi cel̄i ſatiſ·
factione pꝛouidere· Rň nō· nam cū antiquo
et communi iure non liceret vltra tp̄us pre·
fixum ſoluere ymmo res emphiteotica ſibi
auferebatur licet hodie de gracia aliqua ſit
facta addicio iuri communi· ſ· ꝙ poſſit ſibi
pꝛouideri celeri ſatiſfactōne reſtringendum
eſt· nam qui exactus debitum non ſoluit nō
poteſt dici ꝙ ſibi ſceleriter pꝛouideatur illū
ergo reputamus ſibi celeriter pꝛouidere qui
exactus in iudicio vel extra iudicium ſtatim
et ſine vllo termino ſoluit et multofoꝛciꝰ ſibi
pꝛouidet celeriter ſi anteq̄ȝ exigatur in iudi·
cio vel extra iudm̄ ſoluit Alij exponunt ſcele
ri ſatiſfactione· i· q̄ȝcito potuit· ar· ff· ad cer
tull̄· l· ij· § confeſtim· Alij dicunt poſt bienni
um dandum modicum tēpꝰ· reſpēu biennij
ff· de ver· ſig· hec adiectio· ⌊ Expelli· auto
ritatem locatoꝛis vel tucius autoꝛitate iud·
C· de iur̄ emphite· l· ij· interpell̄ȝ· C· de iur̄·
emp· l· ij·

De rerum permutatione.

PRinceps· ⌊ Pꝛagmatica· i· confir
macione facta a pꝛincipe cum cauſe
cognicione· al̄ autē pꝛagma dicitur
cauſa pꝛagmatica ſanctio dicitur conſtō ſu
per aliqua cauſa pꝛomulgata ⌊ Pꝛomulga·
ta· ſupple et relique ſolennitates iur̄ interue
niunt·

UT permutacōnes ⌊ Succeſſoꝛ· et eciā
ab eo faciente commutacionem ſi ſuſti·
neatur in adminiſtracōne· s· de re· ec· n̄ alie·
ſi quis pꝛeſbr̄· et no· s· de elec· c· noſti· ⁊ de
iuriur̄· ſicut noſtris·

MAncipia ⌊ Non conuenit· de honeſta
te· ſi tamē aliter fiat tenet· xij· q· ij· eccle
ſiaſticis ⌊ Ad humanos· i· ſeculares ⌊ Nō
decet· de honeſtate vel defacili· i· ſine manife
ſta cauſa·

INiuſtum· ⌊ Mancipio· i· coll̄one fu·
gitiuos· i· qui fuerunt fugitiui ſed mo·
do deſierunt· xij· q· ij· fugitiui et ſic non eſt
cōtra· C· ad· l· fal· de pla· in fuga· debet tn̄
denunciari emptoꝛi vicium ſ uiue redibicōi
ſubiaceat· ff· de contrahen· emp· ꝙ ſepe· § ſi
quis amico· ⌊ Eſt abſurdum· de honeſtate
vel ſine cauſa·

QVeſitum ⌊ Pꝛebendaꝝ· que in diuer·
ſis eciam eccleſijs ſunt· vel eciam in eadē
eccleſia· ſed diuerſo iure cenſentur· puta qꝛ
vni pꝛebende ſpeciale onus incumbit qd̄ nō
incūbit alij· vel̄ ſi ſunt in eadē eccleſia diuerſe
dignitates· vel diuerſoꝝ officioꝝ pꝛebende

foꝛte qꝛ aliqꝫ deputate ſunt cantoꝛib' ⁊ alie
aliȷs officȷs ⁊ al' autem bene poteſt vnus ca=
nonicus vnam pꝛebendam cum alio permu=
tare dummodo coll'o non pertineret ad in=
ueſtituram alicui' ⁊ qꝛ tunc videtur ꝙ ei' cō
ſenſus debeat requiri ⁊ L Symonie ⁊ ȷ ⁊ e ⁊ c ⁊
pꝛoxi ⁊ i ⁊ q ⁊ ȷ ⁊ ꝙ pio ⁊ tñ bene poteſt dꝛe cum
ego non poſſum ſecure in mea eccleſia com=
moꝛari vel pꝛoficere ibi pꝛopter diuerſitatē
lingue vl' pꝛo alia iuſta de cauſa ſupplico ut
de mea pꝛebenda vl' eccleſia aliȷ pꝛouideatis
et mihi pꝛouideatis in alia ⁊ Credimus eciam
ꝙ ei poſſet dꝛe et tali eciam melius compete
ret eccleſia mea et mihi ſua ⁊ ar ⁊ s ⁊ de pꝛeben ⁊
inter cetera ſed ipſis qui permutare debent
hoc inter ſe paſciſci ⁊ vel eciam tractare non
licet ⁊

AD qōnes L Habet ⁊ ad menſam ſi iam
deputatam ⁊ al' em̄ nō liceret ⁊ C ⁊ de re ⁊
ec ⁊ non alie ⁊ c ⁊ i ⁊ vel non ſolum eccleſia erat
melioꝛis eccleſie ſed eciam poſſeſſiones ⁊ xv ⁊
q ⁊ ȷ ⁊ c ⁊ ȷ ⁊ Et no ⁊ s ⁊ de pꝛebē ⁊ de monch ⁊ vel
dic ꝙ hec pmutacio poteſt fieri de eccleſiȷs
non ſolum ad menſam pertinētib' ⁊ ſed eciam
de aliȷs in quib' quantūcunqꝫ iur' habent ⁊
Non em̄ pꝛohibet permutacionē fieri iuriū
ſpūalium inter ſe vt hic dicit ⁊ L Eccleſiȷs ⁊
et cum eccleſiȷs tranſibunt alia ſpiritualia ut
ſunt decime ⁊ moꝛtuaria L Miſceantur ⁊ ⁊
ſepatim fiat contractus eccleſiaꝝ a contra=
ctu poſſeſſionum vel hoc vult dicere ꝙ caue
ant permutantes ne occōe ſpūalium iurium
de quib' plus habet vna pꝛebenda vl' eccle
ſia ꝙ alia plus vel minus pecunie vl' alteri'
rei tpꝛalis tribuant ⁊

QUm olim ⁊ L Commutaſſent ⁊ et male ⁊ s ⁊
e ⁊ queſitum ⁊ L Inficiebatur ⁊ ſ ⁊ pmuta
cionem ſꝫ poſtea fuit pꝛobatum alio modo ⁊
ut ſtatim ſequitur ⁊ L Reſignauit ⁊ ſed men
titur vt ſtatim ſequitur ⁊ per alias pꝛobaci
ones conſtitit ⁊ L Conſtaret ⁊ et foꝛte per te=
ſtes ⁊ confeſſio em̄ contradicebat vt ſtatim di
xit ⁊ L Erꝛoꝛem ⁊ ſ ⁊ permutacionem ⁊

QUm vniuerſoꝝ ⁊ L Pꝛebenda ⁊ h' enim
conuenerat inter eos ꝙ ⁊ G ⁊ pꝛebendā
ſuam daret cuidam conſanguineo ipſius ⁊ ȷ ⁊
et ⁊ l ⁊ pꝛebendam ſuam daret ⁊ s ⁊ L Conſan=
guineo ⁊ qui eciam illicite permutacionis con
ſcius et fautoꝛ erat ⁊ L De iure ⁊ s ⁊ e ⁊ queſi=
tum ⁊ L Simplicitati ⁊ Hic em̄ de benigni=
tate loquitur ⁊ ſecus de iure ⁊ s ⁊ e ⁊ queſitum ⁊
L Amoto ⁊ reſignauerat em̄ ex cauſa q̄ non
fuit ſecuta tamen iuſtius videtur ꝙ ⁊ l ⁊ qui fu
erat deceptoꝛ pꝛiuaretur ⁊ ſed et hoc iuſtum
erat ꝙ iſte amoueatur ⁊ licet em̄ ⁊ G ⁊ eēt pu=
niendus ex eo ꝙ ſymoniaco reſignauerat vl'
renunciauerat ⁊ renunciatio tñ non tenuit ⁊ qꝛ
ſymoniaca fuit ⁊ nec coll'o bñficiȷ ſymoniace
facta tenet ⁊ ar ⁊ i ⁊ q ⁊ i ⁊ oꝛdinationes ⁊ et qꝛ ex
cauſa renunciauit q̄ue non fuit ſecuta ⁊

EXhibita ⁊ L Ipſe ⁊ ſ ⁊ conradus cappella=
nus noſter ⁊ L Salīn ⁊ certa menſura ſa
lis hic ſal vocatur ⁊

De feudis rubrica

IN ſinuacione L Grangia ⁊ villam vel
poſſeſſiones eccleſie ⁊ i ⁊ epiſcopatus ⁊
L Recepiſſe ⁊ in cauſa pignoꝛis ⁊
L Computandos ⁊ et eſt hoc foꝛte in odium
feudatarioꝝ ⁊ ſicut ⁊ ȷ ⁊ de vſur' ⁊ c ⁊ i ⁊ Nam cum
non liceat res eccleſie alienare ſine neceſſita=
te ⁊ xȷ ⁊ q ⁊ ȷ ⁊ neceſſitatem et ⁊ c ⁊ ſine ex ⁊ eciā feu=
da de grā conceduntur contra dictum ius
facilis eſt eaꝝ reuocacio ⁊ ar ⁊ s ⁊ de hiȷs q̄ ſi ⁊ a
pꝛel' ⁊ ſine con ⁊ ca ⁊ c ⁊ cum apoſtolica ⁊ § autori
tates vel hic notat feudatarios ruſticos qui
tenent aliquas poſſeſſiones quaꝝ racōne de
bent aliqua exhibere ſeruicia et qñ fructus
non multum excedunt valoꝛem ſeruiciȷ ⁊ ali=
oquin eēc contra mandatum domini mutuū
dantes ⁊c ⁊ ȷ ⁊ de vſur' ⁊ cōſuluit ⁊ § ſi ⁊ vl' dic hāc
decre ⁊ et ſi conſimiles loqui in eo caſu qñ illi
cite tenent ⁊ ſ ⁊ quia in feudo date fuerunt in
caſu illicito ſicut ſi decime in feudo darētur
que tñ ſine ſcandalo recuperari non pñt ⁊ et
hec vera ſol'o et ſic intellige omnes decre ⁊
loqui de hac materia ⁊ ȷ ⁊ de vſur' ⁊ c ⁊ i ⁊ ⁊ c ⁊ con
queſtus ⁊ laicus em̄ in tali caſu non cōmittit
vſuras quod eciam no ⁊ Bern ⁊ in dicto ⁊ c ⁊ i ⁊
de vſuris ⁊ quod autem dicitur eſſe in fauoꝛē
male dicunt q̄ hoc dicunt et eſt racio ibi mo
dicam vel dimidiam mutuam dantes ⁊ con
coꝛdat in quibuſdam qꝺ de ſol'one dicitur ⁊
idem eſt in laico in hoc caſu ⁊ ſ ⁊ cum aliquis te
net rem ſuam in feudum malo modo ⁊ i ⁊ iniu=
ſte ꝙ do' feud' debet' hꝛe et nomine pene fru
ctus recipiet dñs ſi res illa q̄ in veritate ſua
eē deberet ſibi pignoꝛetur quia filius ñ com
putabit in ſoꝛtem ſuam quia hoc eſt alienar'
et pꝛopter hoc debet feudum recupeꝛare de
facto non ipſo iure ⁊

EXpte ⁊ L De nouo ⁊ hoc em̄ iuramentū
intelligitur vt rem nō feudatariam cō
ſtituat ꝙ nunꝙ fuit feudataria ⁊ L Alienare ⁊
ſcꝫ te in conſulto ⁊ et pꝛopter hoc debebat a=
mittere feudum ⁊ L Recuperet ⁊ de facto qꝛ
de iure communi ipſo facto cadit a feudo ꝛ
a iure feudi ⁊ L Concedas ⁊ in nullo em̄ caſu=
um pꝛedictoꝝ erant poſſeſſiones de menſa ⁊
Unde iuramento non aſtringebatur quod
tm̄ loquitur de poſſeſſiōib' ad menſam per=
tinentib' ⁊ ar ⁊ s ⁊ de re ⁊ ec ⁊ non alie ⁊ vt ſuper
poſ ⁊ Sȳ' ⁊ i ⁊ vbi no ⁊

De pignoribus et aliis cautionibus ⁊

NVllus preſbiter · L Nibꝫ · hec prohi
betur obligari propter honeſtatem
quia aꝉ conſecratus nō eſt calix aūt
certam recipit conſecrationem ⁊ adminꝰ cū
ibi confcīn ſit corpus et ſanguis dn̄i noſtri
Jheſu xp̄i nō debet a prophanis tāgi ueſtis
ante benedictōnem recipit · ar · xij · q · ij · auꝫ
habet L Neceſſitate · no · neceſſitate immīnē
te uaſa et alia ſacra obligari pignori · ar · j · c ·
ij · ſm · l · contrarium eſt · C · de ſacroſanc · ec ·
ſcimus · ff · que res pig · ob · poſ · l · iij · ⁊ · l · q̄
filios · l · i · §. eam rem · ff · de pig · ſed et ꝙ · §. ꝙ
emp ·

LAtor L Liber · ar · cōtra · s · de iuſiur ·
ex reſcripto · ſo · ſicut ibi ·

EX preſentium · L Pro ſua · ꝉ propria n̄
eccleſie · Creditor tn̄ hoc neſciebat · ſed
ꝓ vtilitate ecc̄ie accipi credebat et · c · eciā cō
tractꝰ nomine eccleſie celebratur · aꝉ cm̄ res
eccleſie obligate non eēnt nec cogeretur ali
quis pro earū liberatione ſoluere preciū · C ·
que res pig · ob · poſ · qui filios · §. ſi res ⁊ ec
cleſia libere petere poteſt · x · q · ij · h̄ ius in v ·
que vero res · C · de re · ec · non alie · ſi quis ·
Vel hic de facto recupare non poterat niſi
precium reddi faceret · ſic · s · de re · ec · nō aꝉ ·
ad audienciam · Vel dic contractum factum
nomine eccleſie ⁊ ſeruata fuit forma · ſed nō
conſtat fuiſſe conuerſum in vtilitatem ipſiꝰ
eccleſie et qꝛ nō cogebatur eccleſia libꝫ re
dimere ſeu de debito ſatiſfacere cogitur ſa
cerdos · x · q · ij · hoc ius · et no · hic ꝙ non ſo
lum habet eccleſia rei uen · contra detentorē
ut · s · de re · ec · non alie · ſi quis preſbꝛoꝝ · ſꝫ
eciā accōꝫ neg · ḡ · contra ſacerdotem admi
niſtratorē qui male miniſtrauit · ff · de neg ·
geſ · l · iij · §. fi · xij · q · ij · ſi qua de rebꝫ · et · c · ſi
quis quemlibet · ſed eciam contra heredes
ſacerdotis quod tn̄ intelligimus qn̄ dolo vel
lata culpa interueniente aliquid geſſit ſacer
dos vel ſiquid ad eum peruenit ad heredes
ſuos · Aliter em̄ heredes non tenentur nec
de leui culpa · ff · de fideiuſſo · et no · et · man ·
et hered · tu · non oſtendimus · C · de hered ·
tu · l · i · et vlti · L Ipſius · ſacerdotis · L Vt ea
pignora ·

ILlo nos credimus · L ꝙ cauſam · Age
bant em̄ · M · et · M · contra · G · pigno
raticia actōne L Preſentes · G · Primo cm̄
G · hoc propoſuit dum viuebat et poſtea ea
mortua propoſuerūt hocipſum heredes eiꝰ
L Propoſitum · tanꝗ̄ excepcio peremptoria
poſt litem conteſ · L Pignus · qꝛ ſi pignus
eſt pactō non poteſt facere ꝙ dn̄ium tranſe
at in creditorem vel ꝙ non poſſit redimere ·
C · de pac · pig · l · vlti · L Ex duobꝫ · preſum
cionibꝫ poſſe iudicari · ſic · s · de emp · ⁊ ven ·
ad noſtram · L Numerari · ſi cm̄ vera vendi
cio eēt emptor fructus faceret ſuos L Con
tra emptorem · ſ · qui ſiꝉate inierit contractū

ſub ſpe vendicōnis cum in veritate ageretur
ut eſſet pignus ⁊ plus valeret ꝙ in veritate
agitur ꝗ̄ quod ſiꝉate concipitur · C · plus va
lere quod agitur ꝗ̄ quod ſiꝉate concipitur ·
per totum et ita ſiet condēnatio in pignora
ticia actione in qua actum eſt ·

EX litteris · L Diſtractio · hoc iuſtū eſt
dummodo primo extractum eſſet de
bitum vxoris et omniū alioꝝ habentiū saltē
ypothecas tacitas vel expreſſas · L Dicit · i ·
petit in libello ſuo · L Cum mulieribꝫ · i · mu
lier in receptione dotis prefertur cm̄ bꝫ ha
bentibꝫ pſonales actōes vel tacitas ypothe
cas · C · qui po · in pig · ha · aſſiduis · habenti
bus autē expreſſas non prefertur · ar · eiꝰ qd̄
dꝛ in fiſco qui ſimile priuilegium habet · C ·
de priuileꝉ · fiſ · ꝗuis · ff · qui po · in pig · ha · l ·
vlti · in fi · Hoc autem priuilegium non habꝫ
mulier in rebꝫ paffernalibꝫ · C · de pa · cōuen ·
tam ſuper do · l · vlti · in fi · nec in donacioni
bus propter nupc · C · qui po · in pig · ha · l ·
vlt · in fi · In hijs em̄ bene habet tacitas ypo
thecas · ſed prefertur tm̄ poſteribꝫ credito
ribꝫ eciam habentibꝫ ypothecas et non prio
ribus ·

QVm contra · L Coꝫ · petēdo reſtitucō
nem pignoris et intentando pignora
ticiam actionem hoc tn̄ non videtur cum pi
gnoraticia actio ſit perſonalis et non detur
in rem L Annullaſſent · Repete que diximꝰ
s · de iuriur · ad noſtram ·

SIgnificante · L Cōmiſſorie · C · de pac ·
pi · l · i · et · ij · quia non obſtante pcō tali
l · ꝙ res pignoraticia propria ſit creditoris ·
vel ꝙ vlterius nō reddatur pignus debitori
poteſt agi pignoraticia actōe ad recuperan
dum pignus · ſed iuramentum ſibi bene ob
ſtaret ſi in culpa fuiſſet · L Certum · no · mali
ciam procuratoris non obeſſe dn̄o dummo
do in culpa eligendi non fuerit · ff · commo ·
argentum ⁊ · l · ad eos · C · qui pe · tu · cum a
matribꝫ · L Remiſerit · quicunqꝫ · n · aliq̄d
debet alicui niſi infra certum tempus fuerit
ſoluta pecunia mutuata non debet expecta
re ꝙ is cui debetur iſtud petat · ſed debitor
debet ire ad locum vbi creditor habet domi
cilium et ibi ſibi offerre · et ſi non eſt ibi co
ram iudice loci hoc proteſtetur ar · hic et · C ·
de vſur · ſi creditrici · C · de ſoꝉ · obligōne et
idem eſt dicēdum qn̄ aliquis promiſit alicui
ceſſionem actionis ſue vel renunciationē iur
ſui · ar · C · de of · or · paſtoraꝉ · §. fi · L Captio
ne · Nam licet permiſſionem nuncij excuſe
tur ꝙ nō incurrit periurium qꝛ credebat ſo
lutam eſſe pecuniam creditori non tn̄ excu
ſaretur ſi cito nō ſolueret poſtꝗ̄ ſciuit pecu
niam non ſolutam · qꝛ adhuc durat debitum
et vinculum iuramenti · qꝛ licet ex pcō nō te
neretur quin poſſet ꝛcuperare pignus ex iu
ramento autē ſic eſt obligatus · ut vlterius

petere non poſſet pignus niſi predictis excu
ſationibꝫ defenderetur. L. Cogatis. ⁊ hͦ eſt
de iure ſine aliqua diſpenſatione.
Qum conſtet. j. L. Mulierem. iſta. j. ha
buerat filium et filiam nomine. M. de
primo matrimonio que ad ſa uota conuola
uit. Mortuo autem filio ſucceſſit illa cum ſo
rore defuncti in viriles porciones ſed in om
nibꝫ que ad filium defuncti peruenerunt a
patre nō habebit. i. mulier vſumfructū niſi
in donatōne propter nupc̄. in autñ. de nup.
§. hinc nos ⁊ §. qm̄ mꝛ colꝉ. iiij. Sed. M.
mulier habebit proprietatē tanꝙ hꝛ ēs proxi
mior ab inteſtato et ideo ipſi caueri debet ut
ſequitur poteſt etiam poni caſus qñ vſufru
ctus erat relictus. j. mulieri ⁊ proprietas.
M. Item poteſt poni qñ in iudicio cōi. di.
ꝉ. fa. her. vni erat adiudicatus vſuſructus.
et alij proprietas. ſed prius dictum plus pla
cet. L. M. mulierem ſororem defuncti filij.
L. Salua. reꝝ ſubſtancia. ff. de vſuſ. l. i.
L. Pecuniam. ff. de vſufr. eaꝝ reꝝ que vſu
conſu. l. i. per totum. inſti. de vſufruct. §. i.
et. ij.

De fideiuſſoribus rubrica.

Clericus inſeruiens. Hoc verbū fre
quentiam ⁊ aſſiduitatem notat. Vel
dic ꝙ nec ſecꝉ fideiubere debet in ne
ceſſitate ſi tñ fideiubeat tenet fideiuſſio facta
j. c. proxi. xj. q. i. te quidem. ſed peccat ⁊ pu
nitur inde vt hic ſi tñ frequenter.
Peruenit L. Trāſcripta. que tñ ad pro
bationem non ſufficiunt. ut. s. de fide
inſtrumentoꝝ. c. i. et hoc ſatis colligitur ex
eo qd̉ ſequitur ibi ex confeſ. ⁊c̄. Niſi enī trā
ſcripta facta eēnt cum ea ſolennitate que eſt
notata. s. de teſti. albertus non faciunt fidē
L. Redditibꝫ. C. que res pig. ob. poſ. l. ſpē
et. l. vlti. contra. ſo. non pñt obligari ſpecia
li conuentione ſed a iudice pro debito cano
nici et ex cauſa iudicati pñt obligari ⁊ adici
ar. C. de excep. rei iudi. ſtipendia. C. de pre
di. mi. l. i. ff. de rebus eoꝝ qui ſub tu. mag.
§. non paſſim. et ex eadem cauſa pñt interdi
ci ſtipendia. ff. de re iud̉. cōmod̉. predioꝝ.
L. Suſpendatis. nam licet non agatur ad hͦ
ſi tñ ipſis defendētibꝫ cōuicti fuerint de ali
quo crimine tam ordinarius ꝙ delegatus
eos punire poterit. maxime cum ſit tale crim̄
notorium in iur̄ et infamia inde orta ſufficit
ad ſuſpenſionem eius. ij. q. v. Preſbiter
ſi a plebe. ſecus autem eēt ſi non eēt in iudi
cio et tunc probaretur aliquod crimen con
tra eum. s. de or. cog. cum dilectus.
Conſtitutus L. Abſoluat. hoc locum ha
bet in q̄tuor caſibus Primus eſt ſi reus
dilapidat bona ſua. Secundus eſt ſi fideiuſ
ſor condempnatus eſt creditori Tercius ſi
ex pcō conuenit hoc a principio. C. man.
ſi pro ca. Quartus eſt ſi diu ſtetit in obligōe
ff. man. lucius. ar. ff. man. ſi mandato. §. quo
ciens. ff. commo. ſi ut certo. §. vlti. L. Ille. ſ.
cancellarius. L. Satiſdatione. hec caucio nō
eſt neceſſaria cum ſufficiat ſola citacō et ſi nō
ſe pñtauerit procedi poteſt ad teſtium recep
cionem. s. de teſti. c. ij. Hic aūt ideo petita
fuit cautio qꝛ preſumebat papa ꝙ cancella
rius maliciose vellet fatigare aduerſariū ſuū
mittendo bononiaꝫ pro teſtibus accipiendis.
ut aūt ceſſet ab hoc grauamine vult papa ꝙ
eciam ipſe cancellarius ſuum mittere nūciuꝫ
compellatur et ſuper hoc ſatiſdet L. Signi
ficent. s. de teſti. cauſam. s. de probac̄. licet
No. eum qui refert negotium nō ſolum de
bere referre quanta ſit fides adhibenda teſti
bus. ſed eciam inſtrumentis.
Quod quibuſdam. L. Ad vniuerſos. ſ.
religioſos. L. Communi. ſ. vltra id qd̉
capitulum ſibi mutuandum mandauit qñ ali
quis contrahit mutuum vel quēcunqꝫ cōtra
ctum init cum procuratore alterius debet
diligenter inſpicere tenorē mandati. ff. man.
diligenter. s. de reſcrip. cum dilecta. §. ſi. j.
de priuiꝉ. porro. qꝛ ſi illud exceſſit non tene
tur dñs niſi quātum probat verſum in vtili
tatem domini vt hic niſi id quod facit vltra
mandatum ex neceſſitate conſecutiuum ſit
mādato vt eſt caucio de euictione ⁊ ſimilia
ad que bonus procurator obligat dñm. vt
ff. de act. emp. iuꝉ. §. ſi procur̄. ff. de ꝓcur̄.
ꝙ procurator. ſed ſemper caueat ſibi procu
rator ne pecuniam mutuam accipiat quia in
ea nunꝙ dominum obligat. C. ꝙ cum eo. l.
ſi. nec obligare poteſt pignus. ff. quod iuſ
ſu. l. añ pnꝉt. ſi quis aūt prelatus conſtituat
aliquem procuratorem ad regendū procurā
dum vel adminiſtrandū aliquem locum ali
quam villam vel aliquam prebendam ſi dat
ſibi liberam adminiſtrationē in ea videt̄ mi
hi ꝙ procurator talis pōt agere nomine eius
vel pro vtilitate ville vꝉ prebende poteſt eciā
locare et permutare res illiꝰ ville ꝉ prebēde
et poteſt ei ſolui debitum quod eis debetur
⁊ eciam paciſci. ff. de pac. r̄ſcriptū. §. ſi. ⁊ tri
bus legibus ſequentibus. ff. de procur̄. pro
curator cui. l. ſe. C. quod cum eo ſi liberam.
ff. de rei ven. ſi habet. §. ſi ſeruus. ⁊ hac rōe
videtur quibuſdam ꝙ talis eciā poſſit mutu
um contrahere ſic tñ ꝙ non obligꝫ perſonā
domini ſed res tm̄ ville vel prebende quas
adminiſtrandas recepit ſi autem haberꝫ ge
neralem adminiſtracionem omnium bonoꝝ
domini tunc forte poſſet obligare dominuꝫ
ar. predictaꝝ legum. ff. de procur̄. procura
tor cui ⁊ de pact. reſcriptum ⁊ tribus legi
bus ſequen. ⁊ hoc probatur ex eo maxime.
qꝛ talis procurator poteſt facere inſtitorem
⁊ ex contēctu cum tali inſtitore habito obli
gatur non ſolum procurator. ſed eciam dñs
ff. de inſtito. quicunqꝫ. §. ſi. ⁊. l. ſequenti.

ex quo ſequitur euidenter ꝙ multofoꝛcius
ipſe procuratoꝛ generalis eciā dn̄m obliga:
bit eciam mutuam pecuniam accipiendo· ci:
uitas tamen vel eccleſia nunꝙ̄ mutuo obli:
gatur niſi v̄ſum ſit in vtilitatem eccl̄ie vel ci
uitatis · ff · ſi certum pe · ciuitas · x · q · ij · h̄ ius
poꝛrectum · Secus tamen eſt in priuato · vt
no · Azo in ſumma ſua · C · ſi certum pe · § · vbi
autem mutuum accepit · ſed eccleſia nō ob:
ligatur ut dictum eſt · ſi autem non habet li
beram adminiſtracionem nec ſpeciale man:
datum ad predicta non poteſt ea facere · ff ·
de procur̄ · mandato generali ignorantis ⁊
l · ſi procuratoꝛ tutoꝝ · ff · de offi · procur̄ · ce
ſa · l · i · § · i · C · de procur̄ · procuratorem · ff · de
pecul̄ · qui peculij · videtur tamen ꝙ huic ꝓ
curatori generali eciam non libero ſolui dn̄t
penſiones ⁊ alij redditus ville et prebende
et ꝙ ipſos poſſit alienare ar · ff · de procur̄ ·
ꝓcuratoꝛ tutoꝝ ar · C · de admi · tu · lex q̄ tu ·
ad fi · Hec autem hn̄t locum in procur̄ · cō:
ſtitutis ad aliqua procuranda · ut · s · de pro
cura · peticio · vbi de hoc · et non hn̄t locum
in inſtitoꝛibꝫ vl̄ procuratoꝛibꝫ negociacionū
In eis eīm videtur · ꝙ ſi quis alicui mandaſſꝫ
ꝙ pannos cauſa negociacionis ei emeret ꝙ
licite poteſt accipere pecuniam pro hijs ꝑfi:
ciendis et dn̄m obligat inſtitoꝛia accōne · ff
ad maced̄ · ſed ſi filius · § · interdum · ff · de in:
ſti · cuiuſcūqꝫ in prin · § · non tn̄ oīe · et in om:
nibꝫ · § · eiuſdem · le · nec eſt vis vtrum de re:
bus multis mandauerit dn̄s · et tunc habet
locum directa inſtitoꝛia · ff · de ac · inſti · cui:
cunqꝫ · § · i · nam ibi in pl̄ali loquitur tm̄ · ſ · a:
gris colendis · mercaturis faciendis · Si aūt
de vna re tm̄ mandet ⁊ tunc datur vtilis in
ſtitoꝛia · ff · de inſti · l · in eū · ſīx · i · ⁊ · § · i · C · de
exercito act · l · iij · ⁊ · l · ſi mutuam · C · q̄ cer ·
pe · eum qui · Item non videtur eē vis vtrū
dn̄s dicat · perficio talem vel inſtituo tali ne
gociacioni aut dicat · facio talem procurato
rem meum in tali negociacione · nam ex con:
tractu talis procuratoꝛis qui eſt ad negoci:
aciones vel ad certum qd̄ ſicut eſt procura:
toꝛ ad pecunias recipiendas datur vtilis in:
ſtitoꝛia contra dominum · ff · de inſti · in eum ·
Sed contra · ff · de inſti · cuicunqꝫ · § · fi · ⁊ · § · ſꝫ
et cum fullo · ſo · ibi loquitur de procur̄ · qui
nullam habet poteſtatem negociādi in rebꝫ
dn̄i ſed tm̄ diſcipulos regere debebat ⁊ ne:
ceſſaria eis miniſtrare · ex contractu eīm cum
tali habito non queritur inſtitoꝛia que non
queritur niſi qn̄ aliquis ſit inſtitoꝛ vel procu
ratoꝛ ad negociādum pro vtilitate ⁊ queſtu
dn̄i et non loquitur de procur̄ · qui inſtituit̄
ad colligendos redditus et faciendum coli
turam Hic eīm nulla eſt negociacio queſtu
aria · et ideo non datur inſtitoꝛia · ff · de inſti ·
ſi cum uillico · Poſſet tn̄ aliqn̄ dari negoꝝ
geſtoꝝ · ff · de neg · geſ · l · liberto · Item licet

dixerim ꝙ aliqn̄ poteſt contrahere mutuum
inſtitoꝝ tn̄ diligenter caueat ſibi ille qui mu
tuat quā aūt cautelam debet habere collige
de exerci · l · i · § · non tm̄ · § · non autē ex cōmuni
cauſa ⁊ ſe · ⁊ · l · fi · In cautela eīm hmōi equi
paro exercitoꝛiam et inſtitutoꝛiam · licet alij
aliter dicant · ex hijs aūt legibꝫ ſic diſtingui:
tur et ſi prepoſitus ſit alicui rei qꝛ ut inſtitu:
toꝛ vel exercitoꝛ contrahit in rem que nomi:
natim eſt ſibi permiſſa · tunc ſemper prepo:
ſitores tenentur inſtit̄ · vel exercitoꝛia nec at:
tenditur an ſit cōuerſum in rem domini vel
non · ſi autem contrahat in rem que non ex:
preſſe ſed tacite ſibi eſt commiſſa · ſi illud qd̄
accipit vel in quo contrahit vertitur in rem
domini tūc locum habet lex fi · ff · de exerci ·
vbi dꝫ creditorem ſcire debere ſe contrahere
in eā cām que tacite eſt ſibi permiſſa ⁊ ꝙ nō
credat plus ꝙ̄ ei eſt neceſſariū ⁊ ꝙ res ſibi
poſſit comparari nec ſufficit ſola aſſcio pre
poſiti dicētis · ꝙ cauſam neciam accipit ymo
eo ſciente debet ſubeſſe cauſa · ꝙ autem ſibi
tacite cōmittatur ut in ſumma de exerci · no ·
dicitur autem inſtitoꝛ ab inſto inſtas · qꝛ pre
ſtat vel preficitur negociacōem · vel in nego
cio eē ſingulari · ff · de inſti · l · iij · et · l · cuicūqꝫ
in princi · vbi habes ꝙ inſtitoꝛ dꝫ qui edificio
preponitur ⁊ inſularius hoc nomine conti:
netur ⁊ de inſtitore videtur ꝙ ſi pro edificō
accipit mutuum ꝙ bene obligat dominum ·
ff · de inſti · cuicūqꝫ · § · non tn̄ omne · ſed ſi tm̄
eēt inſtitutus procuratoꝛ et n̄ inſtitoꝛ ad edi:
ficium · tunc non videtur ꝙ poſſit accipe mu
tuum pro edificio · ſed de ſua pecunia vel do
mini hoc facere debet · C · ꝙ cum eo · l · fi · ſed
contra · ff · de inſtito · in eum · C · de exerci · ſi
mutuam ⁊ · l · fi · ſo · ille · l · loquūtur procur̄ ·
obligat dn̄m ex mutuo · qn̄ ſibi ſpāliter man
datum eſt ꝙ mutuū ⁊ hocipſum dicit · l · pre
all̄ · C · ꝙ cum eo · l · fi · in prin · ſed ſi non eſſet
mandatum ſibi ſpecial̄r tunc nō poſſet dn̄m
inſtit̄ · obligare niſi eēt procuratoꝛ ⁊ inſtitoꝛ
ff · de inſti · cuicunqꝫ · § · ſed ſi fullo · C · ꝙ cū eo
l · fi · Hec materia licet legalis · tn̄ multū ne:
ceſſaria eſt clericis qui ſuis negocijs multos
proponunt ex dolo autem extra officium ſu:
um commiſſo non tenetur doꝰ ſi in officio ſi
bi commiſſo delinquat in contractu tenetur
dominus · ff · de tribut̄ · act · ſed ſi ſeruus ⁊
duabꝫ legibꝫ ſequen · niſi ꝙ̄cito ſciuit purga
uit · ff · de exerci · mil̄ · an · l · fi · l · xij · C · de here ·
quicunqꝫ · s · ut lite non conteſ · accedens · ſi
cut ex dolo defuncti tenetur heres ſi in con
tractu committatur · ff · depoſiti · l · ſi hoim ·
§ · datur · ⌊ In utilitatem · ſed contra qꝛ ſiue
ꝑ ſummam communi prouidencia cōſtitutā
ſiue · s · mutuatus fuerit nunꝙ̄ tn̄ tenetur ec
cleſia niſi cōuerſa ſit in utilitatem ipſius · x · q ·
ij · hoc ius poꝛrectum · § · is cui ⁊ inſuper qn̄
tūcunqꝫ receperat ſi conuerſa eſt in vtilitatē

eccleſie ſemper tenetur ut hic et in concor·
precedentis gloſe·ſo·duob⁊ modis dr̄ cōuer
ti in vtilitatem eccleſie primo qn̄ in veritate
conuertatur et conuerſa durat in poſter⁊·
puta in empcione alicui⁹ rei vel edificium ⁊
cōſimilia et ſic accipitur hic ⁊·ff·de in pē·
iur̄·do·fac·l·i·et·ij·et·p·et quaſi per to:
tum·Dicitur ⁊ alio modo conuerti in vtili:
tatem eccleſie eciam id quod non accipitur
ad perpetuam vtilitatem ſed temporalem·
puta pro colēdis agris vel ſeruis ſeu anima
lib⁊ nutriendis vel domib⁊ non neceſſarijs
faciendis magnifice et vtil̄r ſed tamen eccl̄ia
non ſufficit ad tantas expenſas faciendas·
ideo hoc inſpecto non eſt vere vtilitatis ec:
cleſie et idem in alimentis monachor⁊ quos
uoluit pce viuere ſed ipſe multa expendit q̄
utilia fuerunt ſed eccleſia nimis grauabatur
et ipſi paucōrib⁊ poterant eſſe contenti licet
cum difficultate ſic accipitur·ff·de rei uen·
in fundo·et·l·ſumptus·et·l·ſi fundi·ff·de
pe·h̄r·ſi a dn̄o·§·vlt̄·et·l·ſe·quando ergo
fit hec ꝓuiſio ꝙ p̄lat⁹ accipiat vſq⁊ ad certā
ſummam·poterit tunc accipere et eccleſiam
obligare eciam pro temporalib⁊ et nō veris
vtilitatib⁊ ſed vltra non pro temporalib⁊ ſed
perpetuis ſemp tenebitur·Item ſi vſq⁊ ad
ſummam pretaxatam mutuum acceperit et
conuerſum ſit in vtilitatem eccleſie eciam ſi
poſt perierit res tamen tenetur eccleſia·Si
autem vltra ſummam pretaxatam acceperit
licet conuertatur in vtilitem eccleſie niſi per
duret non tenetur eccleſia·ut·ff·de trāſac·
cum hij·§·ſi pretor·Hoc nō placet aliquib⁊
q⁊ in caſu proximo eque competit actō ſicut
ſi duraret verſum·ff·de neg·geſ·ſine hered·
ff·de n̄uer·rer⁊·§·ſi locupleciorls·ſed alij di
cunt ꝙ qualitercunq⁊ ſit verſum vſq⁊ ad pre
taxatam ſummam competit actio neg·geſ·
ſi contemplacione eccleſie mutuauit ſed ſi vl
tra ſummam non habet actionem niſi daret
verſum·C·de neg·geſ·l·vlti·q⁊ vr̄ prohibe:
re vltra pretaxatam ſummam ſed h̄ nō vide:
tur pati hec l̄ra cū eciam velit ꝙ ſi vltra ſum
mam ſic mutuatam et ſic verſum in vtilitatē
eccleſie ꝙ ad illud teneatur eccl̄ia probatur
eciam hocipſum ea rōne·q⁊ exquo pecunia
mea verſa eſt in vtilitatem eccleſie et ſi al̄ ius
non ſit tamen equū eſt pecuniam reſtitui mi
hi·ff·ſi cer·pe·ſi·me·Sed certe hec vera
ſunt vbi durat vſum vel vbi non durat dum
modo certa ſumma non eſſet pretaxata vl:
tra ſummam pretaxatam prohibere·et ideo
tunc non habet locum accō neg·geſ·C·de
neg·geſ·l·fi·poſſet tamē dici eum videri do
naſſe·ſed hanc preſumpcionem donacionis
aufert q⁊ expreſſe dicit ſe velle r̄cuperare pe
cuniam ſuam vſq⁊ ad ſummam pretaxatam
certum eſt ꝙ tenetur monaſteriū certi cōdi·
ar·ff·ſi cer·pe·ciuitas·Item poteſt dici ꝙ

ſicut ſeruus contrahendo mutuum obligat
dominū ex mutuo ſic et monachus et eciam
forte clericus·C·de exerci·ac·l·fi·et·l·i·
CVm pro quo ſi diu·ff·man·lucius·
L Diſſipare·C·man·ſi pro ea·

de ſolutionibus·

AD hoc ſui L Predeceſſores·xij·q·o
quia Jo·xvj·q·vj·illud·L Neceſſi
tate·ſi verſa ſit in vtilitatem eccleſie
SI quorundam L Obligare·pro alienis
debitis nam pro ſuis debitis licet dare
l̄ras et ſigilla·L Suſpenſum·hanc abſolu:
cionem non reſeruatur ſibi papa et ideo cui
libet epiſcopo licet·ar·j·de ſen·excō·nuper
ODardus·L Relaxetis·videtur ꝙ hoc
locum habet ſiue ex contractu ſiue ex
maleficio cōueniatur agens ad intereſſe ali:
cuius reddendum tm̄ ſi vero non agitur ad
intereſſe tm̄ ſed eciam ad penam ut eſt in fur
to·j·de pen̄·tue·tunc ſi placet actori quod
eſt ibi pene poterit cōmutari in penam cor:
poralem·ar·xij·q·ij·fraternitas·ſed pro pu:
ro intereſſe non ſubiceretur pene·ſed ſerua:
bitur rehabēdum id quod debetur pro tem
pore proſperioris fortune·ſi autem conue:
niatur quis actione iniuriar⁊ que eſt tm̄ ad
vindictam vel eciam ſi al̄ conueniatur crimi
naliter vbi debet quis condemnari pecuni:
ariter tunc fit commutacio pene eciam inui:
tis actorib⁊·ff·de pen̄·l·i·j·de ſen·ex·ut fa
me·Alij dicunt ꝙ hec commutacio vel iura
mentum locum habet tm̄ vbi pene applican
tur fiſco qd̄ eſt ſp niſi in caſib⁊ exceptis ſed
vbi applicantur certis perſonis non fit com
mutacio eis inuitis·
SI qui·L Indebitum·ff·de probac̄·cū
de indebito·
PRudentie ⁊·j·nihil no·

de donationibus rubrica

FRaternitatem·L Deteriorem·hāc
regulam intelligo cū agitur de dam
no vitando non de lucro captando·
C·de acquir̄·poſ·l·vlti·tamen in modicum
poteſt facere deteriorem ut in·c·proxi·et·xij
q·ij·terrulas et in hoc differt a procur̄·quia
aliquātulum procurator donare non poteſt
ff·de procur̄·procurator ⁊ per totū in omit
tendo autem facere cond̄·deteriorem poteſt
eciam in mr̄to·et·xvj·q·iij·placuit·s·de p:
ſcrip·c·i·L Illegitime reuocare·dic vt no·s
de reb⁊ ec·non alie·c·epiſcopi·et·s·de elec·
noſti·
CEterum·L Quantitas·quia et ſi con
ſuetudo eēt nō tn̄ teneretur in magna
quantitate cum eēt oneroſa L In eccleſijs·
s·de conſue·c·i·L Ratum·et ſi tot faceret
que leſionem induceret eccleſie reuocaretur

vltime tantum per quas leditur eccleſia·ꝑ·e·
apoſtolice·xij·q·ij·ſi quos·C·de dona·ſiq̄s
eſt tamen ar·ꝙ totum reuocetur·ff·de iure
pa·ſi libertus·

Conſultacionib⁹·¶ Fiant·puta qꝫ eis
datur in beneſm̄·¶ Priuatis·i·cleri-
cis ¶ Momenti·eciam poſtq̄ꝫ reuocauerunt
¶ Fiant·eciam viuentib⁹ perſonis earundē
puta qꝫ eis dentur in perpetuum autoritas
te eccleſiaſtica et cum alijs ſolenmitatib⁹·

Conſultacionib⁹·¶ Priuatis perſonis·
ſed qualiter eccleſia poteſt donari pri-
uato·Sꝫ non poteſt ꝙ ergo hic dicit eccle-
ſiam donari priuato intlr̄e·i·iuſpatronatus
Hoc em̄ ſolum a laico donari poteſt ut·ꝑ·c·
ti·paſtoralis·ꝑ·de iurepa·ex inſinuatione·ſi
queras q̄re iuſpa·non p̄t dari laico niſi ec-
cleſia vacante·Sꝫ rō eſt qꝫ illa que aſſigna-
tur in prebenda ⁊ de beneficio non vacante
ſcilicet ne detur occaſio optandi mortem in-
ſtituti·vt·s·de conceſ·preben·nulla·Hoc
autem intelligo in loco religioſo locum non
habere ut hic quia in eo hec preſumpcio ceſ-
ſat·¶ Autoritate·Hec verba non erant in
veteri compil̄one in hac decre·ſed ſunt ad-
dita ut ſciatur ꝙ in donacōne eccleſie vel iur̄
patronatus neceſſaria eſt autoritas epiſco-
pi cum per hanc decre·determinabis illam
queſtionem·ut·ꝑ·de iurepa·illud·

Per tuas·¶ Quatuor modios·non aſ-
ſignando in aliquo certo loco hcs qua-
tuor modios·ſed ſimpl̄r eos de quatuor mo-
dijs inueſtiuit per quā inueſtituram nec me-
liores nec deteriores q̄tuor modios·ſed me-
diocres dare debebat·ar·ff·de reddibi·ac·
l·ſi quis venditor·§·venditor·et·l·ſciendū·
·§·illud ſciendum eſt·ſucceſſor autem duos
modios tm̄ aſſignauit eis et de ipſis ipſos in-
ueſtiuit cum crederent quatuor eſſe nec erat
certus terminus aſſignatus menſuracioni ⁊
ꝙ·ꝑ·eundem renunciarent de quantitate·
Nam tunc ſecus eēt·ff·de contrahen·emp·
ſi fundus·¶ Quatuor·l·ac ſi quatuor eēnt
modij·

Cvm dilectus ¶ In foreſtam·propter
venacionem ¶ Ad ſentenciam·egerat
em monaſterium interdicto vti poſ·contra
a·ut ab ipſoꝝ moleſtacione deſiſteret ſuper
qua peticōe·cū eē lis cōteſ·⁊ teſtes ꝓducti
ac plene de cauſa liqueret mādat dn̄s papa
ꝓ monaſterio ſentenciā ferri ¶ Sic donacio-
nem·duplicis generis donaciones ⁊ diuer-
ſaꝝ reꝝ continebantur in inſtrumento·pri-
ma donacio erat pura·ſcda erat cū penſiōe
et determinacione tali·ſ·ꝙ poſſit illam do-
nacionem commutare et reuocare ⁊ ad hāc
vltimam donacōnem refertur clauſula de fo-
reſta que forte erat ꝙ liceret ei venari in reb⁹
donatis uel in foreſtam redigere·ar·cōtra·
s·de app·ſo·ff·de le·iij·ſi quis in prin·⁊

ff·de le·i·tal̄·§·vlti·⁊·l·ſequē·ſed hoc ideo
eſt qꝫ in donacione eſt pleniſſima interpreta-
cio facienda ut hic ¶ Plena·ff·de ver·o·in
conuencionalib⁹·ꝑ·de ver·ſig·abbate·C·q̄
res pig·o·poſ·l·vlti·ff·ſi cer·pe·l·iij·
¶ Plenior·ff·de re·iur̄·in teſtamentis·ff·
de iure·⁊ facti·ig·l·iiij·¶ Beneficijs·i·pri-
uilegijs et intellige ſi alijs non fiat enorme
preiudicium·C·de preci·impa·of·l·quociēs
ff·de admi·tu·l·impuberi ⁊·s·de reſcrip·
ſedes·Item priuilegia quantum tangunt iu-
ra concedenciū large interpretantur ut hic
et·xvj·q·i·c·i·quantum autem iura aliorū
tangunt ſtricte·s·de vſupal̄r·ex tuaꝝ nō tn̄
calūnioſe·ꝑ·de priuil̄·in hijs ⁊ no·s·de trāſ-
la·epi·c·vltimo·

Paſtoralis·¶ Religioſus·ſecus ſi con-
cedat eccleſiam alicui archipreſbīo vel
archidi·que ſit·ꝑ·ſines ſui archipreſbīatus
vel archidiaconatus·Nam tunc non intelli-
gimus ꝙ concedat ei fructus vl̄ prouentus
ſuos temporales·ſed tm̄ ꝙ ſibi ſit ſubiecta
tanq̄ꝫ archipreſbīo ⁊ idem ſi concedat archi-
diacono eccleſiam vbi n̄ habet iura archid·
quia tunc ea ibi concedere intelligitur·racio
diuerſitatis hec eſt·qꝫ cum ab̄tes nihil ha-
beant certi iur̄ in eccleſijs ſuis ut epiſcopus
aliquid ei concedere videatur locū habet qd̄
hic dr̄ idem credimus·ſ·quod hic dicitur ⁊
eciam ſi donet monaſterio exempto vel epō
alieno·xvj·q·i·c·i·niſi forte monaſterium ex-
emptum eēt cum capl̄r·bitis ⁊ bn̄dis quia
tunc videtur donare ec·libtati ut·ſ·ſit exem-
pta qꝫ tunc epiſcopus ſuos prouentus tem-
porales dare non intell̄r·hoc ideo dicimus·
qꝫ ex perſonis dancium ⁊ recipienciū ⁊ coꝝ
que dantur debemus cognoſcere quid dari
intelligatur ut hic coll̄r ⁊·ff·de le·iij·ſi filie
li qd̄ dicit hec decre·locum habet cum epus
dat monaſterijs eccleſias habentes vl̄ nō ha-
bentes parrochias ⁊ idem vidr̄ ſi papa ſuā
propriam capellam que populum nō habet
dat monaſterio·ſed ſi eximit aliquam eccleſi-
am ab epiſcopo ut det eam abbati ſiue in ea
prius abbas iuſpatronat⁹ haberet ſiue nihil
tunc illa ſubeſſet abbati quātum ad·l·dyoc̄·
et eē quo ad·l·iuriſdictōnis de q̄b⁹ no·s·de
of·or·conquerente·et·c·dilectus ⁊ ex quo
tunc eam exemit ut eam det abbati vtramqꝫ
l·tranſtuliſſe videtur in abbatem cum papa
ipſum exemerit ⁊ cupiditas pape videretur
ſi quid ſibi retineret·ar·C·de bo·ua·ſi qn̄ ⁊
eſt hoc veꝝ ſi eccleſia donata non habet po-
pulum ſed ſi habet populum·tūc eodem modō
eccleſia cū clericis ſuberit abbi q̄ ad vtrāqꝫ
l·quia ſolus abbas ſuper eam ⁊ ſuper eos
exercebit iuriſdictionē hoc ſaluo qꝫ in gra-
uioribus requiretur papa·ar·s·de of·ar̄·ad
hoc·§·Item in epiſtola ⁊ ipſe inſtituet recto-
rem in ipſa eccleſia·⁊ ſic de alijs que ad·l·

iuriſdictiõis ptineant· ſed ⁊· l· dioč· habe-
bit in ea qꝫ ſi q̄ aliũde ei obuenerint q̃m a po
pulo de illis habebit· idem abbas canonicã
porcionem ⁊ ſic eciã de mortuarijs ⁊ de ali-
unde venientibꝫ· ſ· cum predicta exempcio
ſit reſtringenda quantum ad ep̄m a quo exi-
mitur non intelligo populum exemptum ⁊
ideo quantum ad populum debet epiſcopo
de le· dyoč· rñdere· ſ· qꝫ curam populi ab eo
recipiet ſine examinacione tñ ſed ex ea cauſa
poterit bene contra eum excipere et accuſa-
re coram abbate et de cura eius rñdebit epi
ſcopo· Item de oblacionibꝫ ⁊ mortuarijs q̄
illi eccleſie a populo obueniẽt rñdebit ep̄o
ar· j· de priuil· ex ore· et idem dicimus de· l·
iuriſdictiõis qꝫ ſi quas cauſas populi tra-
ctabit ad epiſcopum appellabitur ⌊ Quod
ſuum· quicunqꝫ eñ concedat eccleſiam ius
in ea habet concedere vꝫ· ff· de contrahen·
emp· qui tabnas· ff· de le· i· domus et· l· vlt
· ff· de vſu· ⁊ habi· ſi ita· ff· de le· ij· meuiꝰ ꝗ
plt· ar· contra· ⌊ Temporaliter· puta terci
am vel quartam partem fruc· poſſeſſionum
non dico decimaꝝ vel forte ꝙ de poſſeſſioni-
bus aliquem annuum redditum preſtabat·
et ſi talem partem nõ habet ibi epiſcopus in
temporalibꝫ videtur concedere prouentus
ſpũalium puta quartam decimaꝝ et oblaci-
onum et conſimilia· ſ· ſpũalis redditus· x· q·
i· antiquos· xij· q· ij· uulturane ⌊ Porcõ· cõ
uertatur et non inſtitucio et cetera conſimi-
lia· ſ· ſpiritualia que tamen inſtõ bene intelli-
geretur conceſſa ſi diceret epũs concedimus
tibi eccleſiam pleno iur· xvj· q· ij· c· i· ar· ff·
pro ſo· l· ij· ꝗ i· et· l· ſocietas· i· q· i· ſunt non
nulli· ⌊ Nullam· certam qꝫ cathedraticum
datur in ſignum ſubiectiõis in ſpiritualibꝫ
et ſpũalis iuriſd· et ideo cũ illam remittere
non intelligatur per conſequens nec cathe-
draticum· ⌊ Prouentus· puta moderatum
auxilium· j· decen· cum apoſtolus· ꝗ prohibe
mus ⁊ ea que de multis vel de iuriſdictione
proueniunt· nam nomen prouentus omnia
comprehendit· ff· de vſufr· l· vſufr· leg̃· a cri
minalibꝫ autem abſtineat et epiſcopo dimit-
tat· xvj· q· ij· viſis in fi· vel ut dictum eſt con
ferre intelligitur quartam decimacionum ⁊
alios redditus ſpũalium non tñ iuriſdictõꝝ
nec ea que ex iuriſdictõne proueniunt vł is
ſenſus qꝫ ſi epiſcopus multos habet reddi-
tus ibi temporales qd tunc intendit conce-
dere religioſis ꝙ omẽs redditus ecclie con-
ceſſe eis approprient ſibi ſed oppones ſi hoc
fiat ergo eccleſia conceſſa eſt in grangia ⁊
ſic nec eciam cathedraticum habebit ibi epi-
ſcopꝰ nec procuracionem· j· de cen· c· fi· ſed
ipſi reſpõdent· licet eñ approprient ſibi red
ditus ſuperfluos non tamen eccleſia debet
abſqꝫ clericis remanere· ut no· s· de p̄ben· in
lat· quia cum epiſcopus dat eccleſiam aliqñ

alij intelligitur dare temporalia· i· redditus
racõe temporaliũ debitoꝝ quos in ea habet
aliqñ alias obuẽciones quas in ea habet ut
hic· aliqñ vero dat inſtõꝫ cum pleno iure·
xvj· q· ij· c· i· aliqñ eciam omnem prouentũ
temporalem ex quacunqꝫ cauſa venientem·
j· de cen· venerabilis· ſed dando priuil· exem
ptiõis non eximit a iuriſdictione ſua eccle
ſiam cui dat priuilegium· vt in dictis iuribꝫ
probatur ar· predictoꝝ iurium et· ff· de of·
preſi· legatus· et dicunt quidam ꝙ non valꝫ
ał emptio niſi dicat ſpãliter in quibꝫ eximit
a iuriſdictione eccleſiam ſuam· quia ſi alicui
dat priuilegium qd non ſoluat moderatum
auxiliũ et in illo valet exemptio et ſic de alijs
ſpecificatis· eſt tñ ar· contra· j· de relig· do·
conſtitutus· ſed dic ut ibi no· ſed melius vi-
detur ꝙ ſi generalis fiat exempcio de omni-
bus temporalibꝫ qd valet· j· de cenſibꝫ cum
venerabilis· Et idem forte in ſpiritualibus
que remitti pñt ſuperior tamen eximet· non
tamen ſolus papa ſed archiepiſcopus et epi
ſcopus ar· j· de ex· pre· ſicut· xvj· q· i· ⁊ tem
poris qualitas· dummodo cum ſolennitate
debita faciat· vt no· s· vt ec· bene ſine di·
conſe· ut noſtrum in fi· Et ſi epiſcopus exi-
mat aliquam eccleſiam ſubditam abbati vel
archipreſbitero vel alij prelato intelligitur
eccleſia intotum exempta cum clericis et lai-
cis et ſoli epiſcopo ſubeſt vł illi cui traditur
et hoc eſt veꝝ in iure parochiali· ſecus autẽ
diceremus in iure epiſcopali· nam licet eccle
ſia que datur religioſis a iure epiſcopali ſit
exempta per papam non tamen populꝰ erit
exemptus ut no· j· de priuilegijs· recepimꝰ·
et eſt ea forte racio quia grande eẽt pericu-
lum ſi epiſcopus non poſſet miniſtrare po-
pulo ſacramenta quia abbas vel alius prela-
tus ipſius eccleſie exempte non poteſt vt eſt
conſecrare altaria et conſimilia· j· de conſe-
cra· eccle· a qua· ymo plus videtur ꝙ eciam
ſi epiſcopus aliquam eccleſiam eximit nec vi
detur illam a ſe exemiſſe· vnde forte videtur
ꝙ ſi papa daret eccleſiam alicui alij epiſcopo
ꝙ tunc eciam populus videtur exemptus qꝫ
epiſcopalia iura poſſet recipere ab epiſcopo
ꝙ tunc eciam populus videtur exemptus qꝫ
epiſcopalia iura poſſet r̃cipere ab epiſcopo
cui datur· ⌊ Cathedraticum· idem in corre-
ctione et ſi pleno iure conceſſiſſet eccleſiam
xvj· q· ij· viſis· idem in procuracione et viſita
cione· j· de cen· cum venerabilis· eciam ſi ple
no iure conceſſiſſet· ⌊ Conſenſus· et ſine co
non valet· ſi autem collaciones beneficiorum
fierent conſuetudine valerent ſine conſenſu
capituli· s· de hijs que fi· a pre· ſine con· ca·
ea noſcitur·

Inter dilectos· ⌊ Hoſpitalis· ſancti
Allucij ⌊ Hoſpitalarij· ſancti ſepulcri
⌊ Diſſimilibꝫ· quod licite fit qꝫ p̃mo egerũt

interdicto uti poſ· Et poſtea interdicto de
recuperand̄ poſ· ff· de acqui· poſ· naturalr̄
§· nihil· et eadem res vno interdicto ſicut
vna accōne ex diuerſis cauſ puta turbōibꝫ
deiectionibꝫ petitur· C· de pe· hēd· hereditas
ff· de excep· rei iud· cum queritur· Nam et
omnia interdicta pſonalia ſunt et ex diuerſ
cauſis proponitur idem interdictum· verbi
gracia ago interdicto· vnde valet qꝛ deiecit
mandauit et iterum quia ratum habuit· e·
de reſti· ſpol· ſepe· et· c· cū ad ſedem· Pa
troni· qꝛ patroni exquo ſubmiſſioni conſen-
ciebant iuſpatronatus quod ſuum erat con
cedere videbantur· ar· e· c· pxi· Hoſpita
lis· ſancti Allucij· Commiſerūt· ſic· ff· qd̄
cuiuſqꝫ vniuer· Item eoꝝ §· i· Aſſignaci-
onem· i· ut contractum donacionis vel cōceſ
ſionis pficerent vel cum iam pfectus eēt cō-
tractus ꝙ poſſeſſionem reciperent corpora-
lem que omnia pn̄t p pcuratorem fieri· e· de
pben· accedens et· e· de pſcrip· ſi diligenti·
Receperunt· hec ſubiectio licet nō tenu-
erit de iure qꝛ ad epm̄ pertineret hoc· ſ· ſubi
cere vnam eccleſiam alij· e· de ſup· ne· prel·
c· ij· j· de exceſ· prel· ſicut vnire· e· de cōſue·
cum dilect· et· e· de reſti· ſpol· olim cām· tn̄
eis obeſt nec cōtrauenire pn̄t ſic· e· de renū-
ciacōne quod in dubijs· vij· q· i· ſi quis· e·
de cle· coniug· diuerſ· vbi de hoc ⁊ ſic non
contradicit· ſed cōcordat· e· de hijs que vi·
me· ue cā fi· cum dilct· hec ſolo non valet
quia ſm̄ hoc non adiudicaſſet hoſpitale cū
ſuis ptinencijs ſed tm̄ facultatem contradi-
cendi aduerſarijs abſtuliſſet vel eis tantum
ſilencium impoſuiſſet· ſed poteſt rn̄deri hoc
ideo factum eſt qꝛ poſſidebant· Alij dicunt
ꝙ ⁊ ſubiectio et aſſignacio tenuit quo ad
eos et ideo bona eſt ſentencia p quam adiu-
dicat eis hoſpitale et quicquid iuris habe-
bant et conferre poterant in hoſpitale· ſ· iuſ
patronatus de facto non tamē video qn̄ in
alijs valeat ſubiectio· vel dic ꝙ eccleſia ſan-
cti Allucij poſſidebat quoddam hoſpitale
quod nominabatur hoſpitale ſancti Allucij
et hec eccleſia donauit illud hoſpitale hoſpi
tali ſancti ſepulcri· et ſic verꝫ eſt qd̄ ab iſtis
dicitur bona ſolo eſt qꝛ cum eccl̄ia ius pin-
gue patronatus habebat· xvj· q· ij· ſane· bn̄
ſequitur condemnacio hoſpital cum ſuis pti
nencijs vel dic qd̄ melius videtur ꝙ hoſpita
le ſancti Allucij· i· qd̄ ſic dicebatur nō erat
adhuc religioni deputatum vnde pſone que
illud regebant poterant eē ſeculares quia ⁊
talis locus p dominos eius alienari poteſt
in quaſcunqꝫ pſonas· ar· j· de re· do· ad hoc
Sed oppones ibi erat eccleſia ſancti Allu-
cij ergo erat locꝰ religioſus et eius cura ad
epiſcopum ptinebat· vt patet· j· de reli· do·
de zenodochijs· ſo· non erat ibi eccleſia que
dignitatē eccleſie obtineret ſed erat ibi forte

locus aliquis qui erat deputatus celebraci-
oni ⁊ oracioni ſicut fere eſt in omnibꝫ pala-
cijs magnaꝝ pſonaꝝ· vel dic ꝙ hij non ſup-
poſuerunt· nec contractum inierunt ſuper
eccleſia ſed ſuper hoſpitali tantum· et ho-
ſpitale non erat eccleſie nec eccl̄ia hoſpita
lis· ſed erant in mixta inter ſe ad inuicem cō
tingentes ſed ad hoc oppones qꝛ ſm̄ hoc n̄
erat ibi rector vl fr̄es cum non eēt illicitum
collegium ſed illi reſponderunt ꝙ fr̄es voca
bantur· ſed in veritate non erant qꝛ nec ibi
erat collegium nec erat ibi religio vel dic ꝙ
bene erat licitum collegium eoꝝ qꝛ hoſpita
litati intendebant ⁊ hij fr̄es p dn̄m ⁊ funda
torem hoſpitalis ius habebant in hoſpitali·
ut toto tempore vite ſue ibi deſeruirent
Et ibi neceſſaria haberent et eorum con-
ſilio omnia fierent· Sed ad hoc oppones·
non debebant dici patroni ſed domini cum
non eſſet locus religioſus et tn̄ contrarium
dicitur in lra· e· e· c· ſed rn̄demus ꝙ large
ſumendo ex ſola ſpe vel pposito patroni di-
ci pn̄t ppter ſpiritualia ad que locum illum
deputauerant· al autem ſi locus factus eſſet
religioſus autoritate epiſcopi ad diſpōz epi
ptineret nec pmus ſtatus ſine autoritate eiꝰ
poteſt mutari· j· de reli· do· de zenodochijs
et ita non eēt receptꝰ libellus hoſpitalis ſan
cti ſepulcri cum ibi exprimeretur cauſa iniu-
ſta· ſ· ꝙ habebat ius ex donacione facta ho
ſpitali ſancti Allucij· ut no· e· de of· vica· c·
i· Solus eīn epus hoc facere poteſt· j· de cō
ceſ· p· ſicut vnire· et no· e· ut ec· benefi· c· i·
in fi· Partis· i· hoſpitali ſancti Allucij·
Periuris· licet contēpti non fraudulenter
hoc ſuo nomine poſſent pponere excepcōne
piurij non obſtante· e· de elec· ꝙ ſicut· ⁊· e·
de re· ec· non alie· ſiquis pſbiter· et no· e· de
teſti· cum olim· nomine tamen capituli ppo
ni non poteſt ut hic poſſit eciam dici ꝙ licet
excommunicati vel piuri eēnt nihilominꝰ tn̄
donare pn̄t ut no· e· de do· et contu· verita
tis· §· fi· Item dicit ꝙ capitulum ⁊ cōuentus
bene poterat dicere contractum non tenere
vel quia forma debita ſeruata nō erat vl pe-
tere reſti· in inte· ſi leſa erat eccleſia· ſed pte-
xtu ſolius malicie ſue vel malicie pſonaꝝ de
conuentu dummō al contractus bonꝰ eēt·
non poſſet ſe iuuare· illud autem quod a mi
nori pte capituli vel conuentus celebratꝰ eſt
contractus bene fuiſſet receptum ſi pbaſſet
tn̄ ſi verꝫ eēt et p conſequens nullus contra
ctus eēt· al bn̄ fuiſſet hoc receptum dūmo-
do pbaret· ſed quia non pbauerunt idcirco
contra eos iudicatum fuit Litigioſa· ⁊ ita
cum res litigioſa eēt n̄ potuit in alium tranſ
ferri et ſi traſlata ſit nihil valet· C· de litig· l·
fi· C· cōi di· l· i· in fi· ymo alienantes incidunt
in penam litigij· C· de liti· l· vlti· Ipſi tamen
qui alienauerunt conuenire non pn̄t· ut no·

s· de cle· coniug· diuerſis·§·i· vel dic q licet
diceretur litigioſa tamen non probatur· ⁊
hoc iſti bene poterunt allegare qd eorum eſſe
videbatur de hoc no· s· de pſcrip· auditis·
L Turpitudinem· C· de ſuo· pig· da· ma·
ſi creditoribus· C· de tranſac· tranſactone· C
de reuocand· donac· cum confitearis· xvj· q· iij
nemini· s· de conceſ· pben· vel ec· non va·
cum ſuper ex tenore· s· de teſti· ſicut· s· de
excep· cum eccleſiaſtice· C· de lit· conteſ· l· i·
l· interrogatā· xxxv· q· iij· extraneor· ⁊ quis
dem allegans turpitudinē ſuam auditur pro:
pter piculum animarum· s· de re iud· lator ⁊
in fauorem eccleſie· xxxv· q· ix· quod quis cō:
miſit· s· de iuriur· ſicut· L Sed deceptis· ff
ad vell· l· ij· C· ſi· mi· ſe ma· di· l· ij· et· s· de
rerum pmu· cum vniuerſorum· L Pertinencijs·
Nota q qn aliquid petitur ut acceſſorium
fertur ſentencia incerta ut hic ⁊ no· de h· s
de reſti· ſpol· cum ad ſedē ⁊· s· de or· cog·
cum dilectus L Adiudicari· no· q hic adiu
dicatur hoſpitale· hoſpitalarijs propter ſolum
iuſpatronatus quod in eos transferri pote:
rat p patronos· hoc tamen difficile videtur
et ideo plus placet quod no· s· in glo· q̄ inci
pit· hec ſubiectio L Preiudiciū· quia ſi prius lo
cus ſatis erat q nō potuit fieri ſine autorita:
te epi· epiſcopus ibi ius epatus habebit in:
ſti· de re· di· §· idem· j· de rel· do· ad hoc· vbi
forte hoſpitalarij ſolomitani de quibus hic a:
gitur ſup hoc habeant ſpeciale priuilegium
q ſacra hoſpitalia poſſint facere et in predi:
cto caſu quando locus erat religioſus non
tenet predicta collo et aſſignacio· Item ⁊
ſi hoſpitalarij poſſunt hoſpitalia facere tamē
ſemp intelligitur ius plebani ⁊ epiſcopi ſal
uum·

Apoſtolice· L In canone· xij· q· ij· bo
ne L Si quis· an ſolus epus hoc poſſit
ſine conſenſu capituli· dic ut no· s· de hijs q̄
fi· a prela· ſine con· ca· paſtoralis L Cenſus·
ideſt tot poſſeſſiones vn̄ poſſit monaſterium
vel eccl'ia tantum recipere quantum eſt qn:
quageſima vel centeſima cenſus epiſcopalis
eccl'ie vel de omnibus redditibus eccl'ie recipiet
quadrageſimam vel centeſimam ⁊ hoc vide
tur velle hec decre· q ſemp epus directum
dominium retineat ſibi et vtile transferat vel
cenſum appellat omnia bona eccleſie vel cu
iuſcunque alterius· ff· ad trebell· cogi· in pn·
L De poſſeſſionibus· hic no· q non ſolum qn
quageſimam vel centeſimam cenſus pt epo
dare ſed eciam quinquageſimam vel centeſi
mam poſ· in idem enim recidit· Item no· q cē
teſimam vel quinquageſimam dabit non ſo
lum de ſuis poſ· ſed eciam de poſ· cathedral
eccl'ie· L Illegitime· p beneficiū reſti· in inte·
L Oſtenſione· puta quia eccl'ia grauatur debi
tis· L Poteſt· et papa debet concedere·

Propter L Reuocare· cond· ex illa· l· C
de reuoc· donac· in hijs vel rei ven· ar·
C· de contrahen· emp· cum res· ff· de dona·
cauſa mor· l· mortis cauſa donacio facta·
L Preſumpſit· vel nō cond· in condcōne ap:
poſitā impleat ut hic habes et inſti· e· §· alie·
C· de reuoca· donac· l· vlti· ⁊ hec habent lo
cum in donac· factis extraneis ⁊ eciam filijs
emancipatis vel eciā liberis alijs non in po:
teſtate cōſtitutis· hoc tn̄ ſaluo q ſi donator
tranſeat ad ſcđm matrimoniū non poteſt reuo
care niſi in tribus caſibus contētis· C· de reuo·
do· autn̄· hoc quoque· et· l· hijs· ſi autem fa:
cta ſit donacio libto reuocatur propter ob:
ſequium non preſtitum et non ſolum reuo:
catur donacio ſed q epus eſt de re donata· C·
de reuo· dona· l· i· ⁊· C· de lib· cā· ſolo· Itē
propter libos poſtea ſuſceptos a patrono·
C· de reuo· dona· ſi nunquam· ſed facta alij ex:
traneo non reuocaretur· C· de in of· dona· ſi
totas· L Tacuit· quid ſi dixiſſet ſi pdicta cō
tra me vel contra meum heredem fecerit do
nacio reuocetur tunc donacio reuocabitur
eciam a ſucceſſore donatoris L Succeſſores
nec contra heredes donatarij· C· de reuo·
dona· l· vlti·

De peculio clericorum rubri·

Inueſtigandum· L Eccleſia· preſu
mitur enim optentu eccl'ie acquiſita·
xij· q· ij· c· i· ar· C· de dona· inter
vi· et vx· eciā ⁊ tn̄ contra hanc pſumpcionē
admittitur probacio in contrarium· xij· q· ij·
ſunt manifeſte ⁊· q· iiij· c· i· L Canonicam·
ſit· xij· q· ij· placuit· ⁊· c· quicunque· ⁊· q· iiij
quicunque· q· v· nulli ⁊· c· fixum·

Preſbiter L Emerit· de rebus eccl'ie tm̄
nam ſi de ſuis ⁊ eccl'ie emerit fiet com:
munis diuiſio· xij· q· iiij· c· i·

Ut vnuſquiſque· L Acquiſierit· de rebus
eccleſie·

Inquirendum· L Nomine alieno· qd
ſi fecerit preter penam peccati dicimus
q eccl'ia poteſt eas vendicare licet non ſine
fue· ar· C· de rei· ven· ſi ut propo· ma· C· de
admi· tu· l· iij·

Si quis L Feciſſe· quia emit aliquas poſ·
de redditibus ſuis· xij· q· v· fixum· vel de
terra inculta fecit cultam vel vineam h autē
tenebit eciam ſi eccl'iam dimittat propter cri:
men ſuum· Quidam tamen cōtradicunt niſi
de conſenſu epiſcopi hoc feciſſet vel de nouo
hoc concedatur eidem ⁊ ſic intelligunt· C·
de allu· l· vlti· et· s· de re· ec· alie· vel non· ad
aures·

De teſtamentis et vltimis vo luntatibus Rubrica

Quorundam. ⌊ In octo. i. in duabꝫ partibꝫ hereditatis ſue inſtit. de heredi. inſti. § hereditas. ⌊ Mirum. ⁊ ſic apparet ꝙ hñs filios poteſt fieri epiſcopus. xij. q. ij. epiſcopus qui filios. ſed cõtra lxj. di. c. cathenen. xxviij. di. de ſyracuſane. et in autñ. q̃uo opor. epi. § i. coll. i. vbi eciã hoc prohibetur de nepotibꝫ. ſed quidã illam intelligunt qñ filij vel nepotes ſunt mali vel illegitimi vel qñ propter nimium amorem filiorꝝ preſumitur ꝙ pater dilapidet bona eccleſie. Nos tamẽ dicimus ꝙ de iure communi non debet promoueri qui habet filios vel nepotes. ut in dicto autñ. et in alijs contrarijs et idem dicimus in quolibet prelato. diſpenſatiue tamen pñt ꝓmoueri ſi longa ꝓceſſit continencia. xxviij. di. priuſq̃. cum caucione que continetur. xxviij. di. de ſyracuſane. Scdm autem antiqua tempora qñ eccleſie erant pauperes hoc licebat. xlvij. di. § neceſſe. ⌊ Potuerit. de bonis eccłie ⌊ Habuiſſe ſupple vel exinde ſit acquiſitum. ⌊ Acquiſiſſe intuitu epiſcopatus vel intuitu officij. j. e. requiſiſti vbi de hoc.

Quia ingredientibꝫ ⌊ In veſtibꝫ. no. ꝙ non allegebat ſe non fuiſſe proceſſam ſꝫ tantũ nõ portaſſe veſtem monachalem que non facit monachã ſed profeſſio. j. de r̃i. et tranſ. ad rel. porrectum Si autem eẽnt moniales non profeſſe poſſent condere teſtamẽtum. xij. q. v. c. vlti.

Nos quidem ⌊ Annum. infra hoc tempus debet voluntas teſtatoris de mandati executõm. C. de fideiuſſo. amplius ⁊ in autñ. de ec. ti. § ſi quis ꝑ edifi. coll. ix. ⌊ Cõſtitutum per teſtatorem et ſic eſt hic ar. ꝙ ſi teſtator monaſterium volens cõſtrui de certo loco mandat et ibi fieri non poteſt debet alibi fieri vel ſi mandauerat deſtructum monaſterium reparari et tunc ſi vbi prius erat non poteſt reedificari alibi edificabitur. ⌊ Per te. Defenſio em̃ teſtõꝝ pertinet ad epiſcopum maxime quo ad pias cauſas. j. c. proximo. C. de epi. et cle. § nulli. idem videt eciam in non pijs. j. e. c. proxi. ⁊ c. ſi. heredes. publicacio autem teſtõꝝ fieri non debet apud epiſcopum. C. de epi. ⁊ cle. repetita. C. de teſta. conſulta. et ſic ał exponimus lxxxviij. di. epiſcopꝰ cui ⌊ Et omnia. relicta pro monaſterio faciendo vel eciam alia. ⌊ Ileges. C. de epi. et cle. nulli. in autñ. de ec. ti. § ſiquis autem. coll. ix.

Iudicante. ⌊ Nudis verbis. ſine ſcriptis eciam ſꝫm l. ſufficit. ut. C. de fideiuſ. l. vlti.

Filius ⌊ Alienũ. erant em̃ cuiuſdam eccleſie. ⌊ Si autor. i. teſtator. ⌊ Ilegauerit. ſcienter. tenetur em̃ eam hẽs redimere vel precium dare inſti. de leg. § non ſolum ⁊ § quod autẽ. ſi autem ignoranter. ſecus niſi legaretur cõiuncte perſone. C. de leg. cum alienam et debet legatarius probare ſciam ut in dicto § quod autem. et. ff. de proba. verius ⌊ Teneantur. eccleſia repetente ſine cuiꝰ ſcia tibi tradite ſunt. ſed hec łra vĩ dĩe ꝙ nec eciam eccleſia repetebat ſed hẽs et iõ dic ꝙ res legate depoſite erãt apud teſtatorem vel obligate a quadam eccleſia. qua eccleſia nec agente aduerſus heredẽ de depoſito vel de pignore vel petẽte reſti. in inte. mãdatur legatario ꝙ conſtituat cum hẽs tenebitur ad reſtitucionem faciendam eccleſie cui legatum factum fuerat. In hoc enim non vult parcere heredi. quia eſtimacionem non det. Sed in hoc partitur heredi quia ſi rem reſtituat forte magnum dampnum vel penam incurreret vel teſtator ignorans rem eẽ alienam legauit eã ⁊ ideo reddere tenebatur eccleſie ⌊ Et tenantur. melius placet ꝙ nec hẽs tenetur de eſtimatõe. Nam licet illud verꝝ ſit generaliter ꝙ ⁊ heres ad eſtimacõnem tenetur. inſti. de l. § nõ ſolum. tamen fallit in caſibꝫ ut ſiquis legat ea que non pñt haberi ſine magna difficultate ut ſunt predia ceſaris. ff. de le. i. ap. iul. § conſtat. ſi aũt hec priuilegia habẽt res ceſaris multoforcius res eccłie quaꝝ alienacio magna difficultas eſt. x. q. ij. hoc ius. xij. q. ij. ſine excepcione. Item legari non pñt ea que communibꝫ vſibꝫ deputata ſunt vt in preall. l. apud iul. inſti. de le. § non ſolũ. Item in teſtõ ſcribi nõ debet aliquid quod ſit contra bonos mores vel contra ius. ff. de l. ſiquis i qui. § fi. Res autem eccłie cõmunibꝫ vſibus ſunt deputate. xij. q. ij. videſ et contra ius eſt ꝙ res eccleſie alienẽtur niſi in certis caſibus ut. x. q. ij. hoc ius. Item non eſt commercium rei eccłiaſtice quantũ ad laicos. xij. q. nõ licet ergo. ⁊. c. ſe. et iõ in legatis laicis factis de rebus eccleſie non tenet legatum. ff. de le. ij. mortuo § labeo ff. de ver. ob. multum. C. ne. xpianũ. mãci. hẽci. ł. m. ha. li. l. iſta. iõqꝫ ſic expone quod ſupradixi. ⌊ Sed qꝛ lege dei. non autem lege huiꝰ ſcłi viuimꝰ ⁊c. i. res eccleſie nõ ſunt cenſende per omnia ſicut alie res ſeculi ſicut hic apparet. ł dic ꝙ ius poli appellatur eciã ius quod continetur in iure. ci. Sed tamen propter fauorem dñi eſt in aliquo a iur̃ cõi ſegregatũ. ſicut hic apparet vel dic ꝙ de rebus eccłie expreſſe nõ continetur in aliquo iure ciuili. qđ legari pñt. ſed in iure canonico tm̃ vbi dicitur ꝙ res eccleſie alienari nõ pñt. x. q. ij. hoc ius. xij. q. ij. ſine excep. Itẽ licet ſuſtineri poſſꝫ ꝙ eccleſia ageret tam melius eſt ꝙ heres agat.

Si heredes ⌊ Ab epiſcopo. Repete q̃ diximus. ſ. e. nos.

Quum in officijs ⌊ Bñficiũ. ff. de pe. hẽ. ſed et ſi lege § conſuluit. viij. q. ij. illud

L Clerici·no·non ſolum p̄relatos ſed ecīā
alios clericos om̄ia acq̄ſita intuitu eccl̄ie
in qua beneficiati exiſtant debere relinquer̄
eccleſie·j·c·proxi·ꝛ·c·relatum·ij·L Ca=
nonib₃·xij·q·v·obitum ꝛ·q·iij·placuit·
L Remanere·nota ꝙ nullus ſiue prelatꝰ
ſiue laicus ſiue clericus de reb₃ eccleſie ecīā
mobilib₃ teſtari poteſt ut hic ꝛ·j·e·ad hoc
et·c·quia·et·c·relatum·xij·q·ij·c·i·ꝛ·ij·
et quaſi per totum·Pn̄t tamen in egritudi
ne conſtituti aliqua intuitu eccl̄ie erogare
j·e·c·ad hoc·et in renunciacione ſeruicio=
rum ſibi exhibitoꝝ tam a cōſanguineis q̄
ab alijs·j·e·relatum·ij·§·licet·idem eciam
dicimus de rebus quas emerunt de reddi=
tibus ſuis·xij·q·ij·epiſcopus·ꝛ·q·iij·c·i
et·xij·q·v·fixum et·s·de pecul̄·cleri·c·p·
niſi in recompenſacione relicti tm̄ darent
eccleſie quantum relinquūt·xij·q·v·ſi epi
ſcopus·ꝛ·q·vij·ſi quis qualibet vel niſi
aliud obtineat de conſuetudine ut quidam
dicunt·ſi autem habet res proprias de eis
teſtari p̄t vt in pre·c·xij·q·v·c·i·ꝛ·q·iij·c·i
ꝛ·xij·q·i·ſint manifeſte in autn̄·de ſanc·e·
§·preſbiteros Veniēt autem ad heredes in
ſtitutos vel ab inteſtato ea que clericus ha
buit ante clericatum·vel eciam que poſtea
obuenerunt ſibi ſiue ex ſuccōne vel donacōe
vel ex artificio ſiue doctrina·j·e·quia·et·c
relatum·§·ceterum·De hijs autem que ac
quiſiuit poſt clericatum p̄ma facie preſumi=
tur ꝙ intuitu eccleſie et redditibus eccleſie
acquiſierit·s·e·c·i·xij·q·iij·c·i·in autn̄·
de ec·ti·§·interdicimus coll̄·ix·hoc autem
licet preſumatur in ſingul̄ clericis ut in pre=
all̄·iuribus·et in prelatis maxime p̄ſumitur
xij·q·iij·quicunq₃·et·q·iij·ſacerdotes et·c
preſbiteri·et eſt dicendum ꝙ intm̄ ſtandum
eſt huic preſumpcōni communi ꝙ ſentencia
fertur pro eccleſia niſi ex aduerſo contrariū
preſumatur vel pbetur ut in p̄dicta autn̄·
§·interdicimus·no·ſemper difficiles pbaci
ones vendicant ſibi locum preſumpciones
Quidam tamē dicunt et forte non male ꝙ
in non prelatis creditur acquiri intuitu pſo
ne non eccleſie cum ad hoc·ſ·querendum
nomine eccleſie·nullum h₃ officium ꝛ ideo
ſuo nomine querere videtur ſi aliūde habet
bona q̄m de eccleſia·Vnde heres ſuus legi=
timus licite poſt eius mortem hoc occupa=
bit·et eſt ad hoc ar·j·e·requiſiſti in fi·Sed
quia in hijs difficiles et quaſi impoſſibiles
eēnt probaciones teſtium vel inſtrumento=
rum·ſ·quid vel quantum de redditibus ec
cleſie et quātum de ſuo proprio emerit·ma
xime quando pecunia ſit confuſa idcirco iu=
dex in hoc facto multum ex preſumpcioni=
bus procedet et cum contingat aliq̄n vnam
preſumpcionem alij colludere·s·de p̄ſum=
pcionibus·q·et·c·illud·et·c·tras·Judex

enim arbitrabitur quantum ſit patrimoniū
ſuum et quot ſunt redditꝰ eccleſie·itē quid
lucratus ſit de patrimonio artificio vel do=
ctrina et ſic multa alia et hoc videtur dice=
re·c·xij·q·iiij·ſacerdotes·ſemper tamen in
computacione prius facienda deducet expē
ſas quas fecit in victu et in veſtitu ſuper ec
cleſia·q₂ qui altario deſeruit viuere deb₃ de
altari·xj·q·i·ex hijs·et·c·epiſcopus·et·q·
vij·caritatem·ar·contra·i·q·iij·paſtor·et
s·de preben·epiſcopus·ſed illa ſolue ut ibi
Item cum prelatus ſegregare debet res ſu=
as a rebus eccleſie·xij·q·i·ſint et omnia de=
bet agere cum concilio clericoꝝ ſuoꝝ·xij·q
ij·epiſcopus·s·de hijs que fi·a prel̄·nouit
et·c·quanto·multum contra eū preſumitur
ſi omiſerit hoc et ſepe poſſ₃ propter culpam
eius deferri iuſiurandum eccleſie·ar·ij·q·i·
in primis·maxime niſi manifeſta et lata dep=
henderetur culpa p̄lati·et vbi no·s·de hijs
que vi·me·ve·cā fi·c·vlti·ſic et in tutore di
C·de in liti·iuran·l·i·ꝛ per totū·Item om̄es
varias et delicatas expenſas prius deducet
iudex ſuper bonis proprijs ipſius clerici·ſo
las autem expēſas approbabit iudex de bo
nis eccl̄ie que facta ſunt in alimoniam ſuam
vel paupeꝝ l̄ in redempcōem captiuoꝝ vel
in hoſpitalitatem vel alias pias cauſas vel
pro onerib₃ eccleſie ſupportandis·xij·q·ij·
aurum habet et·c·gloria epiſcopi·xlij·di·
commeſſaciones·et·s·de ſup·ne·prel̄·c·ij·
Nec credimus melioris cōdicionis quo ad
probacionem eē alteram·ſ·eccleſiam vel he
redem ab eo qui poſſidet quantum ad hoc
ꝙ onus probandi alij incumbat quia ſemp
pro eccleſia preſumitur niſi heres defuncti
clerici probauerit ante clericatum defunctū
clericum habuiſſe aliquod vel ei aliunde pſo
ne ſue intuitu obueniſſe ut in preall̄·autn̄·
§·interdicimus·coll̄·ix·Probat autem ut
dictum eſt vel vere vel per preſumpciones
communes·ut·j·e·c·requiſiſti·Facit eciam
ad hoc quod dicitur d̄ vxore ꝙ quicquid ac
quirit matrimonio cōſtante preſumitur de
bonis viri acquiſiuiſſe·C·de·do·inter vi·ꝛ
vx·l̄ etiam et·ff·e·ti·l·quintus q̄uis non ſit
per omnia ſimile quia quicquid vxor acqui=
rit ex opa ſua marito ſuo acq̄rit·Clericꝰ aūt
et eciam prelatus ſibi non eccleſie acquirit·
j·e·q·et·c·relatum·§·cetēꝝ·ſi autem q̄s plu
res eccleſias haberet equa diſtribucione bo
na clerici ſunt inter illas eccl̄ias diuidenda·
·le·rlatum in fi·et ſi clericus nullum habet
heredem vſq₃ ad ſeptimum g̃dum ſuccedet
eccleſia·x·q·ij·al̄·v·c·p·ꝛ·vl̄t·Sed rn̄de
nobis quis occupauit bona inteſtati defun=
cti·Rx̄ ſm̄ predicta in bonis eccl̄ie non ha
bet heredem ſed ſucceſſorem vnde illa occu=
pabit ipſa eccleſia·alia de q̄b₃ certum eſt ꝙ
fuerint teſtatoris occupabit hēs eā autem

de quibus dubitari poteſt cum pro eccleſia
preſumatur eccl'ia occupabit ⁊ ſi heres oc-
cupet ſua autoritate cōpetit contra eū con-
ſtitucio ſi quis in tantam. Item quia in rem
quam poſſidebat eccl'ia per clericum defun
ctum ſibi ius dixit. vel p edictū diui marchi
vel furti. vel vi. bo. rap. vel reiuen. vel ad ex
hibendum vt in ſingulis titulis notare pote
ris accō aūt ex phil. here. vel edictum diui
adriani non competunt eccleſie quia predi-
cta non petit tanq̄ heres ſed tanq̄ dn̄a. Si
autem p̄latus in alium rem tranſfert tunc n̄
haberet eccleſia niſi reiuen. vl' ad exhn̄dum
Sed q̄d ſi in teſtamento relinquat res eccle
ſie alicui vl' in eis ſpecialiter inſtituat heredē
videtur q̄ non debeat formidare penam cō-
ſtitucionis. ſi q̄s in tantam vel aliaꝝ conſti-
tucionum quia teſtator interuertit poſſeſſio
nem. q̄d patꝫ. ff. de vi et vi ar. colonus. ſed
melius dicitur q̄ non potuit propria intuer
tere uoluntate. C. de acq̄. poſ. cum nemo.
niſi expellet dn̄m vel nuncium eius ut in p̄. l.
colonus. vel niſi alij dediſſet poſſeſſionem.
vel eiectus fuiſſet. ff. de acq̄ren. poſ. p egre
§. de quib⁹ ⁊. l. poſſideri §. ſi ſeruus ⁊. l. iꝫ
et. l. q̄uis. vel niſi ſuo nomine emiſſet q̄a tūc
cum poſſeſſio eēt penes clericum teſtatorem
non nomine eccleſie ſed ſuo proprio ſi heres
occupat poſſeſſionem nullam penam incurr
rit licet poſſit ab eo vendicari ſi de bonis ec
cleſie empta eſt. ar. C. de reiuen. ſi ut propo
nis. et in hoc caſu. ſ. q̄ndo prelatus ſuo no-
mine emit rem ſi eccl'ia ſciēter occuparet te
neretur conſtitucione. ſi quis in tantam vel
condōne ex canone illo. xvj. q. vj. placuit. ſi
autem ignoranter occuparet poſſeſſionem
rei q̄m ſuo nomine poſſidebat prelatus non
tenetur predicta pena q2 iuſtam cauſam ha
bet ignorancie ⁊ contrarie preſumpcionis.
Cum eni preſumatur ut dictū eſt omnia ac-
q̄ſiuiſſe de bonis eccleſie. Item cum quicq̄d
emit p̄latus noīe eccl'ie emere debeat. xij. q. iiij.
epiſcopus. ⁊. s. c. i. preſbiter. ſi aliud n̄ ap-
pareat debeo in dubio eum pocius p̄ſumere
feciſſe q̄ ius p̄cepit q̄m contra ius. ſ. q̄ eme
ret ut poſſideret nomine eccleſie. ſed ſic non
excuſatur in hoc caſu heres rem occupās cū
pro eo non faceret preſumpcio nec teſtator
eam ei reliq̄ſſet quia tunc excuſaretur ut ſeq̄
tur. ſi autem prelatus ſolummodo dimittat
rem eccl'ie poſt mortem ſuam inter alias res
ſuas proprias. nihilominus ciuilem poſſeſſio
nem retinet eccleſia cum prelatus non poſſi
deat ſuo nomine ⁊ eccleſie ſicut commoda-
tarius. ff. de acquir̄. poſ. ſi colonus. et. xij.
q. ij. ſine excep. ⁊. q. i. c. vl't. et ideo nō pre
iudicat eccleſie ſi poſſeſſionem dimittat vl' le
get alij. C. de acquir̄. poſ. l. vlti. Et ideo vi
detur q̄ contra eum competat interdictum
vn̄ vi ⁊ conſtōe predicte ſi violenter occupꝫ

cum eccleſia poſſideret. ⁊ hec vera ſunt ſi re
linquat res quas conſtat eē eccleſie. ſi autem
relinquat ea de quib⁹ dubium eſt an ſint ec-
cleſie videlicet poſtmodum acq̄ſita illa bo-
na occupabit heres q2 licet preſumantur ac
quiſita eccleſie tamē dubitatur et cum in op
tōne prelati fuerit q̄n acq̄ſiuit illa vtrum ſuo
nomine acciperet vel eccleſie licet maleface-
ret ſi de bonis eccleſie vel intuitu eccl'ie q̄ſi-
tis. non nomine eccleſie acciperet ⁊ quia n̄
preſumitur immemor ſalutis ſue ſic. i. q. vij
ſcimus ea accipi et heres. nec eſt contra. in
ſti. vi. bo. rap. §. ij. vbi dicitur q̄ conſtō. ſi q̄s
in tantam. habet locum eciam vbi q̄s credit
ſibi licere de iure rem ſuam propria autorita
te occupare al' accipere. ſed non eſt contra.
q2 ibi loquitur de errante in iur̄. hic autem
errabat in facto quia iſte heres non crede-
bat ſibi licere rem ſua propria autoritate oc
cupare ſed credit rem q̄m occupat ſuam eē
et eum cui ſucceſſit ſuo nomine poſſidere ⁊
tunc non incidit in illam conſtōnem. Item
alia racio eſt in herede q̄m in alijs q̄ ad here
dem veniunt ⁊ non ſolum poteſt occupare
q̄ poſſedit teſtator. ſed eciam ſi q̄ inuenit in
hereditate eciam commodata et depoſita. ff
de pe. here. non ſolum. vnde poteſt dici q̄
ſi accepit predicta non incidit in conſtōnem
cum non debeat credi eum velle poſſidere
aliter q̄ teſtator poſſederit et per conſequēs
nec poſſeſſione nec proprietate voluit eccle-
ſiam ſpoliare q̄a ſi vult omnino eē tutus oc-
cupet ſaluo iure eccleſie. tam in poſſeſſione
q̄ in proprietate. ar. hic op. ff. de vſur̄. ſk's
creditor §. qui alienum. tamen hoc nō valet
multum ſed ſi eccleſia occupet proprias res
prelati agetur contra eam reiuen. vel accōe
ad exhibendum. vel accuſaretur de crimine
ex pil'. hē. ut. ff. de cri. ex pil'. hē. l. i. ij. ⁊. iij
Quidā tamen dicunt hic q̄ ⁊ ſi proteſtetur
ut. s. dictum eſt non teneri. In hijs autem
reb⁹ vbi ius preſumit indubitanter pro ec-
cleſia. ſicut q̄ndo donatur aliquis aliq̄d pre
lato ab extraneo forte ſecus poſſet dici. q̄a
ille heres non occupabit ⁊ eum eccleſia oc-
cupare prohibebit. Hoc autem ſcias q̄ oē
damnum quod facit eccleſie cleric⁹ eius he-
res ſibi compenſare debet. xij. q. ij. epiſco-
pus q̄ fil'. s. de pig. c. iij. ſed q2 nimis diffi-
cilis eēt q̄ ſemper et ad omnia teneretur he-
res dicimus ad ſimilitudinem heredis tu-
toris q̄ tm̄ poſt lit̄ conteſ. teſtator tenetur de
hijs q̄b⁹ lis conteſ. eſt. ff. de fideiuſ. ⁊ man.
et hē. tu. l. heredes §. paulus. ſed eciam lit̄.
non conteſ. tenetur de hijs q̄ perueniunt ad
eum vel ad prelatum teſtōrem. Item ſi pre-
latus aliq̄d fecit dolo vel culpa non tamen
leui tenetur heres et eciam ſi prelatus de bo-
nis eccl'ie alicui gciam facit. ff. de fideiuſ. ⁊
man. here. tu. cū ordinus. C. e. l. i. ⁊. vlti.

AD hec. L Teſtari. s. c. proxi. eroga:
re etiam p̄nt in morte. j. e. relatum. et
poteſt fieri hec donacio ſine contradictione
C. de dona. ſi quis. ar. ꝛ ſuccōꝛ tenebitur ſa
tiſfacere. ar. xij. q. ij. quicunqꝫ

QVia nos. L Conſideracione. ecclie idē
dicimus ſi racione officij vel ſeruicij ali
qua acquiſiuit. puta qꝛ fuit capellanus alicꝰ
principis qui multa ei donauit.

CVm eſſes. L ꝙ leges. C. de teſtamētis
ſi vnus et. l. vlti. L Conſcriptum. ij.
q. iij. c. i. L Probamus. quo ad relicta ad
pias cauſas vel aliter. vt in. c. proxi. L Ana
thematis. canō ferende ſentencie eſt.

REelatum L Relictis. ſcḋm hoc intelligūt
quidam. s. c. proxi. ꝛ in legatis cā pie:
tatis relictis. vbi minoꝛ ſolennitas reqr̄itur
ſicut ꝛ inter filios. C. de teſta. hac. conſul.
C. fa. hẽr. l. ſi. C. ad. l. fal. autn̄. ſi mulier. eēt
em̄ graue papam vno certo verbo voluiſſe
tollere omnes leges. C. de inof. teſta. ſi qn̄.
Alij intelligunt in omnibꝫ legatis et dicunt
derogatum omnibꝫ legibꝫ Alij dicunt leges:
ſeruādas in foro ſeclari canones in foro ec:
no. de h̄. x. di. in ſumma L Cauſa talis q̄ ad
noſtrum examen pertineat puta. quia ſit de
relictis eccleſie uel ad pias cauſas.

REelatum in lateran̄. s. e. cum in officijs
L Sed cōmunis. xij. q. ij. per totum.
L Vnus. vt in loco ep̄i defuncti alius ſuc:
cedit bona defuncti ſuccōri ſunt reſuāda. xij.
q. ij. hec hmōi placiti ꝛ. c. de lapcis ꝛ. c. illō
Sed quid dices de arch. diſtinguimꝰ an ha
beat certam dotem archidiaconꝰ ſiue diſtin:
cta bona a capitulo. ar. s. de reſcrip. edo:
ceri. et tunc ſuccedet archidꝰ. et non caplm̄
niſi aliud ſtatutum ſit vel conſuetudo habi:
ta tamen congrua eſtimacione inter canoni:
cos. ſi erat canonicus et archid. ſuccōrem.
ſi diſcreta erant bona archidyaconatꝰ ꝛ ca:
nonie ſiue prebende. j. e. c. vlt. Si vero non
habet certam dotem. ſed de redditibꝫ ecclie
plus ceteris propter dignitatem accipit et
tunc capitulum ſuccedet ꝛ non archid. ſuc:
ceſſoꝛ. ar. ad hanc diſtinctionē. s. de reſcp.
edoceri. ꝙ autem archidyaconꝰ non caplm
ſuccedat qn̄ habet bona diſcreta vehementi
racione probamus. Ponatur em̄ ꝙ ep̄atus
dotauit archidyaconatū mortuo dyacono.
epiſcopus cuſtodit bona archidyaconatus.
et ſuper illis poteſt conſtōnem facere. s. ut
ec. bene. ut noſtrum ꝛ. s. de conſti. cum ac
ceſſiſſent. quomodo ergo ſuccedit capitulū
et idem eciam dicimus in alijs dignitatibus.
tam regularibꝫ q̄ȝ irregularibus ecclijs. In
eccleſijs autem habētibꝫ p̄bendas diſtinctas
ſecus. qꝛ capituli bona ſunt et non ſunt di:
ſcreta a caplo licet ſint per p̄bendas aſſigna
ta et ideo mortuo vno de canonicis ſuccedit
ipſum capitulū nec reſeruantur bona cano:
nico ſucceſſori L Religioſi. s. e. ad hoc vbi
no. de hoc.

CVm tibi. L In alterius. ar. contra. C.
de teſ. mili. captatorias ſo. illa loquitur
in inſtōne que non poteſt fieri in alterius ar
bitrium. Hic autem loquitur de diſpoſici:
one aliaꝝ reꝝ ſed hoc ſtare non poteſt qꝛ et
hic omnia in alterius diſpoſicione cōmittit
et inteſtatus decedit et per conſequens legi
timus heres ab inteſtato ſuccedet qui pocīꝰ
ad voluntatem defuncti omnia deducta fal
cidia legitime fideicommiſſarijs diſtribuēda
aſſignabit. ar. C. de fideicom. eam q̄m. Alij
dicunt ꝙ licet non poſſit expreſſe alij cōmit:
tere inſtōem. puta inſtituo talem ſi tal' volue
rit. C. de mili. te. captatorias. tacite tamen
poteſt puta committo tibi diſpoſicionē omīj
reꝝ meaꝝ. ar. ff. de here. inſti. ſi q̄s ſempro
nium et. l. captatorie. et. l. ille autem. ff. de
cond. et demon. nonnunq̄ȝ. idem eciam vide
tur in legato. ff. de le. i. captatorie. ff. de le.
ij. l. i. ſecus autem in libertate. ff. de fideicō.
liber. l. i. § fi. Alij dicunt ꝙ decederet teſtacꝰ
ſi in pias cauſas iuſſit omnia erogari ꝛ tunc
non debet legitimus heres ſuccedere ab in:
teſtato ꝙ legitimam deducat. ſed omnia pijs
cauſis applicabūtur. C. de epi. et cle. l. ſi q̄s
ad declinandam L Alterius. ideo credimus
hunc reputari teſtatū decedere qꝛ p hec ver
ba extremam meam voluntatem committo
diſpōi tal' intelligitur teſtatoꝛ voluiſſe ꝙ om
nia bona ſua pauperibꝫ et in pias cauſas ex:
pendantur. Si enim al's voluiſſet expendi.
et non in pias cauſas ex inteſtato decedere vi
detur. Si autem precepiſſet commiſſario ꝙ
omnia preter pauca in alias cauſas ꝛ nō in
pias diſpenſaret. Tunc quidā dicunt ꝙ ra:
cione paucoꝝ q̄ p̄ceperat diſpenſari in pias
cauſas teſtatus decedere intelligitur. ar. ff.
de le. ij. ſi quis ticio. x. Alij dicunt et ut vidꝫ
melius ꝙ in hoc caſu commiſſarius habebit
et expēdi id paucum in pias cauſas r̄lictum
alia autem habebit heres ab inteſtato ꝛ de
tracta falcidia ſoluet legata ſcḋm mandatum
teſtatoris. j. e. raynaldus. § fi. Siquis aūt in
ſtituat xp̄m l' pauperes heredes. tūc ipi pau
peres vel eccleſie adibunt hereditatē et alijs
ſoluent legata et fideicommiſſa ſcḋm volunta:
tem teſtatoris. ar. C. de epi. et cle. ſi q̄s ad.

OFficij. L Eccleſijs. ſibi ſubiectis in alijs
ſecus. L Illegitima. vbi conſuetudo eſt
ꝙ aliquantulam porcionē habeat. j. de ſepl.
certificari. vel pocius vbi non eſt conſuetu:
do contraria. L Acceptauit. acceptare non
tenetur. j. c. proxi. L Renunciaſſe. ff. de in:
of. teſt. ſi parentibus. L Vendicare. ut. j. c.
proxi. L Renunciaſſe. ar. C. de re. vx. act.
l. i. § ſciendum. et ſi relictum acceperit in do
tem. Aliqui tn̄ dicunt ꝙ in caſu aget ad ſup
plementū ſue canonice porcionis. C. de of.

teſt· ſi autem ·§· illud ·et· l· omĩ modo· quod
intelligo quando ſine ꝑdicta condicione ſibi
relictum eſt ſed ipſam non acceptat· Nam
tunc tantũ ad ſupplementum aget· ⌊Con
ſtiterit· ſi parꝫ reliq̃t monaſterio pro anima·
⌊Ceteris· que teſtator dixit ſe relinquere ñ
pro anima ſed forte ꝓ aliquo ſeruicio quod
recipit ab eccleſia in quibꝰ ep̃us porcionem
habere non debet vel reliquit in eas cauſas
que ſunt· j· c· vlt· de q̃bꝰ porcio canonica de-
trahenda non eſt· ⌊Porcionem· j· c· xxi·
Requiſiſti ⌊Voluntate· q̃ñcunqꝫ fiat te
ſtamentũ eciam ſi in plena ſanitate mul
to tempore ante mortẽ tñ inde habebat ca-
nonicam porcõem ep̃us q2 morte teſtm̃ con
firmatur· j· de celebra· miſ· cũ marche· §· ce-
terum· ⌊Eccl̃iam ep̃alem vel quartam· xij·
q· ij· nobis et· c· conceſſo· et· c· quatuor· ali-
cubi vero medietatẽ· xij· q· i· antiq̃s· alicubi
nihil ſi de hoc eſt cõſuetudo ꝙ nihil habeat
nam conſuetudo in talibꝰ ſeruanda eſt· j· de
ſepul· certificari· et ſm hoc vbi nihil percipi
tur nõ habet locum hec decre· ⌊Relinquo
tm̃ non habita mencione eccl̃ie· ⌊Iſtud ec
cleſie· tm̃ non habita mencione ep̃i ⌊Relin
quo iſtud· hic ambobꝰ r̃liquit ſed diuiſim di
ſtinguendum primum membrum diſtinctio
nis· ⌊Canonicum· i· a canonibꝰ diffinitam
que tantum hodie eſt conſuetudinaria· xij· q
ij· nobis· et· c· conceſſo· ⌊Quemadmodũ·
Hic quaſi ſub ſilencio expedit ſm membrũ
diſtinctionis· ⌊Illud tm̃· ſ· proprium ⁊ p̃ci
puum· ⌊Non eccl̃ie· quaſi reliq̃rit illud in
tuitu pſone non eſſe· ⌊Non ep̃i· i· non epi
ſcopali menſe· et idem intelligemus ſi dẽet re
linquo illud ep̃o· et diceret ꝙ tantũ volebat
ad menſam ep̃alem ptinere legatum non ca-
thedralem eccl̃iam· ⁊ ſatis hunc ſenſum ca-
non hic introductus ſonat· Laur̃· tñ dicit ꝙ
ſi ep̃ali menſe aliquid relinquatur inde non
tamen habebit partem aliquam eccl̃ia· ⁊ eſt
racio diuerſitatis· q2 ſi q̃ñ relinquitur eccl̃ie
non habebit partem ep̃us ius offenderetur
ſecus ſi tantum ep̃o· ff· de le· i· nemo poteſt
vel dic ꝙ nomine eccl̃ie intelligitur ep̃us ſed
non econuerſo· ⌊Priuata· x· q· i· ſic quid·
j· e· tua· ff· de le· i· nemo poteſt· ff· ad· l· fal·
ꝙ de bonis· ⌊Generalem conſtõem· q· d·
s· canones generalꝛ conſtituerunt ꝙ de obla
cionibꝰ eccl̃ie fierꝫ diuiſio communis int̃ epi
ſcopalẽ eccl̃iam ⁊ ep̃m· xij· q· ij· conceſſo· et
c· nobis· et ideo ſi teſtõr in teſtõ hanc diuiſio
nem interdicat non obſtante prohibicione
eius fiet conſuetudinaria diuiſio ad idem fa
cit· x· q· i· ſic quidam· ſed ſi dicat ꝙ velit le
gatum eẽ proprium tm̃ ep̃i· tunc nullã por-
tionem habebit eccleſia q2 nulli canones p̃ci
piunt diuiſionem aliquam fieri inter ep̃m et
eccl̃iam delegatis relictis intuitu pſone epi
ſcopi· ⌊Contrarium· ei qđ dictum eſt· ſ· ꝙ

quando teſtator reliquit aliq̃uid epiſcopo
intuitu perſone· et hocipſum exprimit in le
gato ꝙ de eo nullam porcionem debet ha-
bere eccl̃ia vel ꝙ ep̃us pro ſuo velle inde di
ſponat· ⌊In canone· xij· q· iij· pontifices·
⌊Probatur· i· preſumitur· ⌊Hoc· quod
dicit hic canon ⌊Pertinere· id quod in iſta
decre· dicitur cum teſtator exp̃ſſit ꝙ legatũ
tm̃ ep̃i eẽ volebat· i· proprium· ⌊Propin-
quo· vſqꝫ ad quartum gradũ· ar· C· de epi·
et cle· autñ· licenciam· et in autñ· de ecc· ti·
interdicimus· coll̃· ix· j· de conſan· nõ debet
Alij dicunt vſqꝫ ad ſeptimum gradum quia
canon non diſtinguit ar· xij· q· iij· c· i· s· e· q2
nos ⌊Quod ſi· tercium membꝝ diuiditur
⌊Canonica· que eſt eadẽ qđ conſuetudina-
ria ut in prin· huiꝰ· c· ⌊Si vero· quartum
membꝝ diſ· ⌊Canonicam· i· conſuetudina
riam· ⌊Nimium· ff· loca· habitatores·
⌊Alij· extraneo· ⌊Ligaretur· quia ſicut ſi
alicui extraneo legatum eẽt nullam porcio-
nem de illo habuiſſent capelle nec alia pia
loca ſic nec de legato ab ep̃o debent habere
aliquam porcionem· ⌊Illis· eccl̃ijs non ca
thedralibꝰ· ⌊Communio· licet multa ſit cõ
munio inter abbatem et conuentum vel eciã
inter alias dignitates vel capellas non tamẽ
fient ille diuiſiones inter eos· ſi habẽt bona
diſtincta niſi hoc inter ſe conuenerit q2 int̃
eos ꝑ canones non eſt facta communio nec
diuiſio quod ex hoc apparet q2 ſi nulli cano
nes eẽnt qui dicerent ꝙ aliquam porcionem
habere deberet ep̃us in legatis eccl̃iaꝝ· tam̃
aliq̃m partem habere deberet quia commu
nio eſt inter ep̃m et eccleſiam et exquo inter
eos eſt cõmunio ⁊ bona debent eẽ commu-
nia· quia non dicitur hic ꝙ in aliquibꝰ ſpeci
aliter ſit inter eos communio· ſed generalr̃
loquitur ⁊ ideo eſt intelligendum de om̃ibꝰ
ymmo plus videtur ꝙ in hac communione
dñs et principalis erit epiſcopus· Nam ipe
eſt preordinator in cunctis· xxv· di· plectis
et ipſe eſt ad quem pertinet cura omniũ ec-
cleſiaꝝ· x· q· i· decretum· et· c· ſe· xvj· q· vij
omnes· ſed tñ ut tolleretur cauſa ſcandali·
quod ſolet communio generare· edicti ſunt
canones quam partem debeat habere ep̃us
et quã alie eccleſie determinantes et hꝰ eciam
hodie diuerſimode diffinierunt ſm diuerſas
cõſuetudines prouinciaꝝ ł diuerſas condõẽs
temporꝝ et ideo in hoc ſtandum eſt conſuetu
dini· j· ide ſepul· certificari et in prin· huiꝰ de
cre· na inquid canones dicunt epiſcopo me-
dietatem de omnibꝰ datis eccleſijs· x· q· i· an
tiquos· Et dicunt quidã ꝙ tam magnã par
tem dedit illud capitulum epiſcopo quia lo
quitur de porcione quam debet habere ep̃ꝰ
in eccleſia cathedrali cum qua habꝫ maiorẽ
communionem ut hic patet· s· e· §· quod ſi re
linquatur alij canones dant ei terciam· x· q· i

de hiis·et·c·decernimus·x·q·iij·c·i·ij·et·
iij·xvj·q·i·conſtitutum· Alij autem dant et
quartam·xij·q·ij·nobis·et·c·ſe·⁊·xvj·q·
i·ad hoc·et ſm̄ hunc modū preceperunt ca-
nones diuidi preſencia q̄ tunc erant poſtmo
dū acquirēda ſic ex eiſd̄ caplis colli͛ ſed vbi
non conſtat de certa cōſuetudine videtur ꝙ
epūs poſſit petere quartā pro canonica por-
cione·cum em̄ hec decre·dicat ꝙ ſoluat ter
ciam vel quartā ſm̄ diuerſas conſuetudines
ad minorem ſummam recurrendum eſt·hoc
non placet q2 qd̄ hic dicitur et in·c·certifica
ri loq̄tur ſm̄ diuerſas conſuetudines dādas
porciones diuerſas ſed cū ſe monemus con
ſuetudinem et loquitur tm̄ de iure vbi n̄ eſt
dicendum ꝙ eligatur minor porcio· ſed por
cio poſterioribꝫ canonibꝫ inſtituta dabitur·ff
de leg·non eſt·no·⁊·l·ſed et poſteriores·⁊
melius·j·de cog·ſpi·c·i·ſed quia pl͛es ca-
nones inueniuntur de quarta et ut credo po
ſteriores ⁊ q2 moderati ſunt ⁊ quia iam vni
uerſalis eccl͛ia eam applicat·ſ·quartam deci-
maꝝ ⁊ mortuarioꝝ·j·de ſepul·in preſenc̄·
et·c·cum ſuper·credimus nomine canonice
porcionis quartam intelligendam dicimꝰ tn̄
ꝙ ſi aliquis legitime preſcripſiſſet contra ſo-
lucionem huius porcionis qd̄ bene valet in
hm̄oi preſcripta conſuetudo· Item dicimus
ꝙ ſi nunq̄ ſit conſuetudo ꝙ tm̄ detur quinta
pars vel ſexta q2 hoc nō poteſt peti nomina
canonice porcionis ſed conſuetudinarie tn̄
hec porcio non inuenitur in aliquo canone·
ſed videtur ꝙ hij canones om̄es ſint reuoca
ti per·c·x·q·ij·c·i·⁊·ij·vbi dicitur ꝙ tercia
q̄ eſt ſolita dari epō vlterius non ſoluatur·
ſo·illa·c·non loquūtur de quarta vel tercia
debita epō pro ſua parte ſed de parte fabri-
ce que ſimil͛ aſſignabatur epō preter ſuam
partem·xij·q·ij·de redditibus ⁊ videtur ꝙ
propter predictam coīoꝫ que eſt inter epiſco
pum et eccleſias inferiores·clerici locaciones
vendiciones non pn̄t facere de rebꝫ eccl͛ia-
rum ſine conſenſu epi·xij·q·ij·de abbatibꝫ
xvij·q·iij·in vendōibꝫ· Quāuis videantur
hoc facere plus propter iurdictionem q̄ p-
pter coīoꝫ· Item ex communione pcedit ꝙ
ſtatuta eccleſiaꝝ ſuaꝝ debent facere cū con
ſilio epi·s·de conſuetudine cum conſuetu·
et ꝙ poſſunt agere epiſcopi pro eccleſijs·j·
de ſuc·ab inteſ·cum dilectus et ꝙ in pcura
cionibꝫ conſtituentis ⁊ in alijs arduis nego
cijs ſua conſilia ⁊ conſenſus req̄rere debent
x·q·ij·precarie·⁊·s·de ma·et obe·humil͛
s·de procur·c·i·⁊ de iud·cauſam· L Sedi
ſti·xviij·q·v·c·iſto· L Illud·quod ſeq̄tur
L In uita·poſt mortem autem poteſt ſi inte
ſtatus decedat et ſine cognatis vſq3 ad ſepti
mum gradum vel eciam ſine cognatis vſq3
ad quartum gradum·j·de ſuc·ab inteſ·cū
dilēct·xij·q·iij·c·i· L Fraus·no·contra ſa

cerdotes qui procurant ſibi aliquid relinqui
inteſtō ab hijs quibꝫ pn̄iam iniungunt q̄uis
poſſet dici ꝙ epiſcopi adminiſtrōnem dicun
tur habere·ſ·iniungendi pn̄ias·

R Anuncius· L Declara·filius clere·
L Et vxorem·ranuncij· L Relinq̄ns
Inſtituendo eam heredem in eis·alij aliter·
L Cetera·per hec verba fit heredis inſtō·
C·de teſta·in teſtamentis ⁊ maxime in filijs
C·de hac·cōſultiſſima L Et ſoboles·iſti duo
pro medietate ſuccedent·C·de cad·tol·l·i·
·§·⁊ hijs itaq3· L Succedent·ſiue teſtator
dixerit ſi filius meꝰ impubes deceſſerit ſine
liberis tal͛ heres meus eſto q̄bus verb̄ ſiue
hac adiectione ſiue liberis proprie ſubſtitu-
cio fit expſſa pupillaris·inſti·de pupill͛·ſubſ
ti·i·§·et·§·ſubſtituitur·ſiue dixerit ſub-
ſtituo ei talē·que verba trahuntur ad fidei
commiſſariam ſubſtitucionem·C·de inſti·⁊
ſub·l·generalr͛·§·vlti· Et ſemp inſtitucō cū
predicta adiectione facta fuit fidei commiſ
ſaria q̄a talibꝫ verbis ſi deceſſerit ſine libis
et de iure et de facto conſueuit fieri fideicō-
miſſaria ſubſtō et non directa q2 niſi verba
directa·ſ·ſi heres ſuccedat ⁊ ſil͛ia trahātur
ad fideicommiſſum nullo tempore magis q̄
alio valeret et dicimus eciam ꝙ verbum ſine
liberis innuit ꝙ in pupillaritate ei ſubſtituer̄
voluit per fideicommiſſum quia tūc liberos
non potuit habere·nec eſt abſurdum ꝙ vba
directa trahātur ad fideicommiſſum·ff·ad
trebell͛·ſceuola·et in hoc caſu videtur ꝙ alij
ab inteſtato ſuccedere debent vel ex teſtō·ſi
cut hic maritus ſucceſſit ⁊ bona reſtituit de
tracta falcidia et quarta trebellianica ⁊ lum
barda·C·ad trebell͛·et ſine ſcriptura· L lō
barda·i·quod continetur in libro q̄ dicitur
lombarda· Nam ibi ſpecialia iura conſtitu-
untur ſuper dote· L liberis·quare pro eo
cenſenda eſt ac ſi nō habuiſſet·ff·ad trebel͛·
ex facto·§·ſiquis autē ſuſcepit·j·de ver·ſig·
nam et ego· L Maritus·inſtitutus heres·
L Adiecta·al͛ enim ſoror vel filius ſororis
in totum ſucceſſiſſet·C·de fideicom·ſi in per
ſonam· L Ranuncij·intelligo ꝙ hec·ſcilicȝ
matris et auie adiecte nō fuerunt ſepate de
bonis ranuncij eo viuente nec eo mortuo de
bonis adiecte·nec intelligimus ꝙ donaue-
rint vel vendiderint certas res de dictis ter
cijs·ſed tm̄ ius quod habebāt in ipſis tercijs
vel in bonis racione illaꝝ terciaꝝ·al͛ enim ſi
eas ſepatas dimiſerit oportuiſſet ꝙ ex cauſa
ſubſtōis vel fideicom·vel ex teſtō vel ab in-
teſtato p̄dicta querent in libello Alij dicunt
licet non ſit veriſimile ꝙ eciam ius ꝙ altero
chabuit in predictis tercijs fuit hoc petitū·
L Subſtōis·i·fideicommiſ·ſubſtōis ex cau
ſa aūt ſubſtōis pupillaris vel directe petere
n̄ poterat quia verba iſtius ad fideicommiſ·
trahebantur tm̄ ut diximus in glo·ſiue quia

Et ſi eſſet pupillaris euan̄uerat aduen̄ente
pubertate adiecte. quia iam euanuerat cum
filios habuit. Eſt em̄ ſubſtō directa qn̄ nul
lo medio ſubſtitutus capit hereditatem qua
lis eſt pupillaris ꝛ vulgaris exēplaris ꝛ cō:
pendioſa eciam eſt ſubſtō indirecta qn̄ alio
modo habetur hereditas ut fideicommiſſa:
riam. ⌊ Pecierunt. et bene ⌊ Annalis. que
hodie ſublata eſt. C. de vſuca. tranſ. l. iſta.
§. i. vel ibi loq̄tur de annali p̄ſcrip. q̄ cōpe:
tebat iure lumbardo ꝛ ſm̄ hoc falſum dice:
bat quia ſi veꝝ eēt ꝙ iure lumbardo nupta
eēt obtineret ⌊ Vſucapio. q̄ prodeſt qn̄ res
traditur in dotē ineſtimatā ꝛ ſeq̄tur matri:
moniū ꝛ de iure ꝛ de facto quo caſu ſi res
non fuerit eius quia eam aſſignauerat in do
tem vſucapitur pro dote ſi vero res data eēt
eſtimata vſucapitur ꝓ emptore. ff. de vſuc.
pro dote. l. i. et. ij. Hic autem cum eēnt pu
elle aſſignate in dotē licet eēt obligata reſtōꝫ
potuit in dotem aſſignari dari nec incipit cā
contra alterocham cui reſtitucio facienda ē
currere p̄ſcripcio niſi ex quo tempore tantuꝫ
competit actio ex teſtō et peciio fideicōmiſ.
et ideo non currit niſi triennalꝪ preſcripcio.
C. cōmunia fideicō. autn̄. res. C. de p̄ſcrip.
xxx. an. ſicut in rem. C. de an. ex. l. i. §. vlt.
⌊ Silencium. ꝙ ſilencium et taciturnitas lo
co pacti h̄ntur. ſed male dicebat. ⌊ Homis
illius predicte adiecte vel pocius R. q̄ pete
bantur. ⌊ Tercia. iſte tercie matris et vxo:
ris. R. non iure ciuili ſed lumbardo deben
tur quo cautum eſt ꝙ vxor ſupuiuens mari:
to dꝫ hr̄e terciam in bonis eiꝰ qꝛ et mater et
vxor. R. ſupuixerint maritis. ideo has terci
as deducunt. ⌊ Clere. quam terciam clera
habuerat in bonis R. filij ſui qꝛ ſupuixerat
ſuo marito et patri R. ⌊ Teſtatoris. R.
. ſ. ⌊ Quarta. hoc de iure ciuili deducitur.
ff. de ver. ſig. coheredi. §. cum alie. ⌊ Pupil
loꝝ. filioꝝ petri mariti adiecte. ⌊ Ranun:
cij. patris archoche et adiecte. ⌊ Cogitaſſe
quod eciam ſi cogitaſſet non tn̄ matri vel vx
ori preiudicaſſet niſi aliud eſſet de conſuetu
dine vel de iure lumbardo. ⌊ P. marito ad:
iecte. ⌊ Conſuetudin̄. no. iudicem ap. ſeq̄
conſuetudinem parcium ut no. s. de conſue
tudine. c. i. forte erat conſuetudo ꝙ de mo:
bilibꝫ vel conſimilibꝫ fiebat deductio ⌊ Vel
legitima. dicunt quidam hic eciam iure lum:
bardo contineri ꝙ vxor ſuperuiuens per nul
lum cōtractum poteſt alienare terciam ſibi
a marito obuenientem quin terciā vel debi:
tum bonoꝝ ſubſtōnum ibi habeant ex mari
to deſcendentes Ꝉ alienaciones iſte ſiꝉate vel
in fraudē facte erant vel donacio facta erat
inofficioſa ꝛ contractus vendicōnis n̄ erat
verus ſed ſub ſiꝉacione vēdicionis intellexit
facere donacionem. C. de inof. do. l. i. ꝛ.
ij. et. iiij. ⌊ In vtraqꝫ. i. in tercia matris ꝛ

auie. C. de inof. teſ. l. i. et. l. filiam. ⌊ Litis.
ante lit. conteſ. libi primi gradus nō compu
tant fructus in quartam trebelꝉ. eciam ſi pꝛ
rogauerit. C. ad trebelꝉ. Jubemus ſecus in
nepotibꝫ et filijs qui competant fructus ex
voluntate defuncti perceptos puta qꝛ roga
uit poſt tempus hereditatem reſtituere. iſti
tamen ſi pcipiant vltra quartam non reſtitu
unt. ſi vero ex negꝉia heredis pcipiant fru:
ctus bona fide n̄ cōputant in quartam niſi
poſt mortem. tunc em̄ computat et reſtitu:
it ꝙ habuit. ſ. quartam. ff. ad trebelꝉ. ſi fidei
commiſſaria et. l. mulier. §. ſi heres. ꝛ. l. ita
tamē. §. heres ex aſſe et poſt lit. conteſ. eſt in
culpa et in mora. Item poſſet dici ꝙ eciam
libi primi gradus computant poſt litem cō:
teſ. in quartam. ar. C. de reiuen. certum.
Alij eciam dicunt et forte non bene. ꝙ fru:
ctus aliaꝝ parcium non quarte computan:
tur in quartam. et ſic nō eſt contra. C. ad tre
belꝉ. iubemus. ⌊ A. p. predicto. iſtō. ſ. a.
p. predicto et filijs eius non eſt in integra. n̄
debet eē cum. p. iam mortuus eēt ut in hac
decre. expſſe dicitur ſi tn̄ vis ſuſtinere ꝉram
hic. dic ꝙ eciam cum. p. dum viuebat fuit li
tis conteſ. facta ⌊ Eius quarte in legitima.
de plano conceſſit et quartam trebelꝉ. ꝛ de
bitum bonoꝝ ſubſidium ſiꝉ ab eodem. p.
deducenda. Jo. dixit ꝙ nō integre ambe de
ducuntur ſed quod in vna decre. deficit ſup
plere per aliam et ſic intelligūt hanc decre.
veruntamen prima et per hanc decretalem
et ſeq̄n. raynualdus confirmatur ⌊ Cenſuit
cardinalis qui indicauit de appꝉone et no.
ꝙ ſequitur conſuetudinem parcium ut no.
s. de conſue. c. i. no. eciam iudicem appꝉōis
non ſolum pronunciare ſentenciam iuſtā vel
iniuſtam ſed eciam poteſt ei addere vel detra
here. ar. contra. s. de ap. eos in prin. Item
nota iudicem ſupplere defectum quod qui:
dam cōcedunt. ar. ff. de pe. here. l. vlti. nos
tamen hoc non concedimus et hoc pōt dici
ſupplicatio iuris.

Va nobis. ⌊ Et alia. in hijs legatis
ceſſat falcidia. C. de epi. et cle. in hoc.
et. l. ſi quis ad ⌊ Locoꝝ. vnde duxerat origi
nem. ⌊ Defuncti. vel ſi hoc eſt incertum p
ep̄os locoꝝ vbi mortui ſunt inquiretur. C.
de epi. et cle. nulli. ⌊ Interdicti. in autn̄.
de eccꝉ. ti. §. ſiquis. ⌊ Compellas. poteſt eciā
epiſcopus in ea diſpenſare ſi certus executor
non eſt deputatus vel eciam ſi deputatus n̄
impleat voluntatem teſtatoris ipſe tn̄ impꝉe
poteſt et ſi aliquid legatum erat executori.
illud amittit. C. de epi. et cle. nulli. in autn̄.
de eccꝉ. ti. §. ſiquis autem ex duobꝫ. §. ſeq̄nti.

Aynaldus ⌊ Ab ipſo pepone ⌊ Re
ſtitutū. hec ſubſtitucio diſiunctiue fc̄a
fuit. ſ. hoc modo. ut tali p̄rono ſuo reſtituat
hereditatis medietatem. et alio p̄rono aliam

medietatem· ſi enim coniunctim facta eſſet
talis ſubſtitucio Raynaldus non potuiſſet
inſtituiſſe heredes filios patrui cum ad ſolū
coniūctum· ſ· pꝛiuum ſuperuiuentē debuit
hereditas deuenire· C· de cad· tol· l· iſta §
ſin autem· idem tn̄ poteſt dici ꝙ in nulla par
te decre· appꝛobatur inſtō filioꝝ niſi forte
eciam in tercia et in quarta in quibꝫ raynal-
dus ḡuari non potuit eciam ꝙ ipi abſoluū-
tur non eſt pꝛopter ius qd̓ in hereditate ha-
buerunt ſed qꝛ non poſſidebat· ⌊ Eis pa-
truis· ⌊ Quibuſdā· hic pepo· quedā pꝛedia
cōmuniter ſuo filio R et patruis ipſius re-
linquerat ſuper quibꝫ cōpꝛomiſſum de quo
hic agitur factum fuerit vł aliter dicebat ſe
ius habere in illis· ⌊ Ex foꝛma· que erat vt
vno abſente vel moꝛtuo duo procederēt· alͥ
enī vno abſente vel moꝛtuo alij pꝛocedere ñ
potuiſſent· ff· de ar· Item ſi vnus· § vlti· ſed
ſi pn̄tes erant om̄es· ſed et vnus nollet con-
coꝛdare cum alijs ſiue in vnam ſentenciā ſiue
eciam ꝙ ſentencia ferretur· tunc eo contradi
cente alij poſſent pꝛoferre ſentenciam· ff· de
re· iudi· duo· ex tribꝫ ⁊ ſi dicat ſe nō inſtru
ctum de cauſa idem· ff· de re iud· ſi vni· idē
eciam dicimus ſi poſtꝙ̄ dixiſſet opinionē ſuā
et intellexiſſꝫ alioꝝ opinionē cōtrariā recede
ret· Nam et tunc credimus ꝙ eciam eo ab
ſente poſſent alij pꝛocedere· ar· qꝛ tunc ceſſat
racio· l· ſ· ꝙ poſſet alios in ſuam opinionem
trahere· ut in· l· pꝛealł· Item ſi vnus· § ſi· et
ſi non intellexiſſet opinionē alioꝝ et recede-
ret eciam ſine cauſa· ł maliciose volens cām
terminare tunc ꝓcedere non pn̄t pn̄tes· ar·
pꝛedictaꝝ· l· item ⁊· l· duo· ꝙ̄uis quidā di
cant ꝙ ex quo cōueniunt ad ſentenciam ferē
dam ꝙ eciam vno recedente alij pn̄t ſentenci
are qd̓ veꝝ eſt om̄es adeſſe ad ſentenciam fe
rendam· i· ad diem ferende aſſignatam·
⌊ Transferendi· diuiſe enī fuerūt inter R
et patruos ſuos res de quibus queſtio erat
⌊ Pꝛedictas· i· compꝛomiſſo vel in alia par
te ſentencia arbitroꝝ· ⌊ Illegitime· ff· ad tre
bell· ex facto· § ſi quis· ⁊· l· heredibꝫ· C· de
inſti· ⁊ ſubſti· generalꝫ in fi· ff· de le· ij· cum
pater· § uolo· ⌊ Pꝛedictis· de quibꝫ fuit cō
pꝛomiſſum vni· foꝛte alius P moꝛtuus erat
vel alius cōſenſerat et ratamhabebat inſtōꝫ
factam de vno ſolo· vnde ſolus alius iur̄ ac
creſcendi totum fideicommiſſum habere de-
bet· C· de cad· tol· l· iſta· § ſi autem aliquid·
⁊· § hijs itaqꝫ· C· de fideicom· in perſona· ff·
de le· ij· cū filiuſfa· in fi· ff· ad trebell· apud
§ vtrum· ff· de cond· et demon· l· ſi q̄s leg·
§ i· Item alia racione non eſt curandum in
eo ꝙ non facit mencionem de alijs patruis
qꝛ non pꝛoſequitur hec decre· materiam niſi
legati tercie et quarte in quo nō potuit gra
uari raynaldꝰ quum illud ius dimitteret vni
ex pluribꝫ patruis vel filijs eius tm̄ vel peni

tus extraneis ut hic· fuit autem hoc legatū
debitum iure nature ⁊ quarta trebellianica
in bonis patruis· ⌊ Heredes· vnus pꝛiuus
et filij ſui· ⌊ Poſſent· hec verba generalia
iuſtificant ſentenciam ſequentem in qua cō-
dempnatur pꝛiuus non ſolum ad terciam et
quartam tocius hereditatis legati· ſ· medie-
tatis tercie et quarte relicte auunculis· ſed
ad terciam et quartam tocius hereditatis·
puta ⁊ alteriꝰ medietatis tercie ⁊ q̄rte reli-
cte patruis· Sole· n· tercia et quarta erant
hereditas R quam poterat pꝛo libito vo-
luntatis dimittere· alͥ enī ſi non ſic generalꝫ
locutus eēt debet ſufficere· ſ· ꝙ ł penam ſol-
uat· ſ· terciam et quartā in alijs rebꝫ a lega-
to vel legatum· ff· de pac· pactum· § ſi pc̄o
Pocius enim res legata· ſ· tercia et quarta
reꝝ legataꝝ auunculł peruenit ad auūculos
pꝛopter penam appoſitam q̄m pꝛopter lega
tum pꝛiuum· ſecus autem ſi dixiſſet· ſi non de
derit rem legatam det duplum vel aliā rem·
Tunc enī opoꝛteret eum eē altero contentū
vel dic ꝙ ideo terciam ⁊ quartam dant pa-
truis ⁊ filie et alijs patruis et filia in omnibꝫ
rebꝫ que fuerunt P auunculi R· qꝛ p̄dicta
tercia et quarta alio iure cenſetur· ſ· qꝛ reſti
tucioni non ſubiacebant q̄m alie res q̄ reſti-
cionem ſubiacent· Nec vltima ſolo non va
let qꝛ tercia et quarta debite R nō poterūt
grauari· Reſpōde ergo melius et dic ꝙ lex
que pꝛohibet petere vtrumqꝫ· ſ· ⁊ rem pꝛo-
miſſam ⁊ penam bene dicit qꝛ loquitur qn̄
agitur pſonaliter· qn̄ nec res eſt mea ne pe-
na licet pꝛomiſſoꝛ ſit obligatꝰ ad alteꝝ quo
contentus eſſe debet ſed hͦ legatum R q̄ ad
medietatem tercie ⁊ quarte in quibꝫ ḡuari
non potuit recta via tranſit ad legatarios· ſ
ad auunclos et ſtatim poſt moꝛtē facti ſunt
eciam dn̄i· ff· de furt· ticio· ⌊ Ad ipſos· auū
culos ⌊ Pꝛo determinatis· i· pꝛo poꝛcionibꝫ
in quibꝫ auunculi erant inſtituti heredes·
⌊ Deuenerant· i· ex cauſa fideicommiſſi re-
ſtituerēt ipſi pꝛiuꝰ ⁊ filij heredes inſtituti qd̓
ex fine apparet vbi eis falcid̓· reſeruetur· vł
is eſt ſenſus· i· lego auunculis meis omnia
alia que de meo ad nos puētura erant· nam
hoc verbum deuenirent innuit ꝙ recta via
ad auunculos pueturꝫ ſit qd̓ eſt pꝛopꝛium
legati non fideicom· et hoc placet magis· ff·
de furt· a ticio ⌊ Queſtionem· ex teſtō com
petunt eciam pꝛo legatis reiuen· ⁊ ypothe·
inſti· del· § i· et quod diximus competere ei
reiuē· veꝝ eſt in ſpeciali legato· generalꝫ· n·
fideicommiſſarius non habet reiuen· ſed ha
bet ex teſtō ex cā fideicō· s· e· ranuncius nec
dn̄ium anteꝙ̄ re vel verbo fiat ſibi reſtō· ff·
ad tre· facta· ar· contra· C· cōmunia de fidei
com· l· vlti· quod quid̓ dicunt· Tu autem re
ſponde ꝙ illa loquitur in facta reſtōne ſaltē
verbo vł ſpeciale eſt in rebꝫ alienatis ⁊ ante

reſtitutam hereditatem detur fideicommiſſa
rio reiuen· utił· quod autem ante reſtōnem
non trāſeat dominiū in generalem fideicōmiſ
ſarium patet qꝛ iteꝝ tenet alienacō ab eo fa:
cta licet ſibi cōputet in quartam· ff·ad tre·
marcellus·§ ſi res et·l·ſi heres·inſti·e·§ ſi he
res ⌊ Pꝛo rata·pꝛo medietate q̄ ſibi erat le
gata ⌊ Et reſtitui mirum eſt ꝙ petit penam
anteq̄ꝫ debeatur· Jhꝰ ymmo commiſſa eſt pe
na q̄ꝫcito enim adiuit hereditatem trāſiuit do
miniū rei legate ad legatarium· ff·de furtis
a ticio· vnde heres contra legatum facere vi
detur exquo illud non pꝛeſtat· vn̄ de q̄ lega:
tarius petit legatū volens contentus eē illo
cum poſſit petere penam· Vel dic ꝙ lꝫ pena
ſit commiſſa tn̄ qꝛ dies nō erat pꝛefixa ita ꝙ
reſtituerꝫ poteſt purgari moꝛa vel dic penaꝫ
non commiſſam ⁊ tn̄ in iudicijs talem libellū
admitti pꝛopter lites dirimēdas·ar·C· loca
conductoꝛes·ar·contra· ff·de iud·nō quē:
admod·ſed dic non eē iudm̄ in pendenti ex
quo ex hijs q̄ agentur ſentencia certa ferꝛi
non poteſt ſicut hic colłꝛ· nam ſi pſtiterit in
contdictione heres iuſte condempnatur ad
penam·ſecus autem ſi iudm̄ penderꝫ ext̄ ius
puta quia petit qd̄ ſub condōne debetur ⁊
ſic poteſt loqui lex·ff·de iud·non quemad:
modū ⁊·ff·de ver·ſig·l·cedere· ⌊ Pote:
rāt·debet em̄ ei imputari patruo ⁊ filijs he:
redibꝫ inſtitutis ⁊ in certum caſum reſtōne
grauatis ſi non pecierunt ⁊ recuperauerūt
omnia bona que fuerūt ipſius Jh̄ teſtatoꝛis
exquo hereditatem adierunt ⌊ Jlegato·me
dictatis bonoꝝ de quibꝫ fuit compꝛomiſſum
q̄ ipſis auunculis legata fuerunt ab Jh̄·
⌊ Abſoluens· inmitens arbitrio ⁊ male ⁊
teſtō peponis ꝙ Jh̄ ḡuauerat reſtōne haꝝ
reꝝ vnde eas alij legare non poterant ut ei
videbatur·ſed non erat veꝝ in debito natu
re et quarta trebelł·q̄ꝫuis habeat reſtōnem
non videbatur cogitaſſe iudex q̄ndo poſtea
mandauit patruo ꝙ omnia alia bona reſtitu
eret in quibꝫ per pene adiectionem Jh̄ pa:
truum grauare non potuit· ⌊ Conteſtata·
no·lit·conteſ·in cauſa appełłonis lꝫ non ſit
neceſſe qm̄ interpoſitio eſt vſqꝫ ibi pꝛonun:
ciauit· ⌊ Jure·s·e·ranuncius· ⌊ Grauari·
quo ad iſtas ergo terciam ⁊ quartam nō fu
it voluntati peponis inmitend cum in ilł nō
potuit filium grauare· ⌊ Trebellianicam·
et ſunt deducēde iſte tercia ⁊ quarta de to:
to ita ꝙ de·xij·vncijs contingerent filiū ſep
tem vncie·tres·ſ·in vna parte et q̄tuoꝛ in
altera et ideo qꝛ ſeł debentur ex eod teſtō·
ſecus autem ſi ex diuerſis cauſis debentur·
ut patet in tercijs matris et vxoꝛis·s·e·ra:
nuncius·§ tutoꝛe· Tunc enim pꝛo qualibet
parte deductio fieret vnius aſſis ⌊ Jn rebꝫ
Jlicet em̄ de vniuerſitate ſint iſte tercia ⁊ q̄r
ta quouſqꝫ tamē per iudicem hoc fiat in ſin:

gulis rebus pꝛo indiuiſo habet eas· ⌊ Ex:
pꝛeſſit·rem em̄ legando videtur legaſſe par:
tem quam in ea habet· ff·de le·i·ſi domus·
Pꝛeſumitur em̄ ꝙ ſi totum voluit legare ſi
eēt ſuum multofoꝛcius partem eciam ſi hoc
non dixit nec eciam tunc cogitauit· ⌊ Pꝛo
nunciauit·card· ⌊ Arbitrio·⁊ ſic eciā non
fuit arbitrio inmitendum· ⌊ Teneret·pctm̄
enim non poteſt facere ꝙ alienacio facta nō
teneat uel ꝙ dominiū non tranſeat in accipi
entem vł ꝙ ſine rei tradicione res redeat ad
alienantem vel quēuis alium·ar·C·de pac·
tradōnibꝫ·⁊·ff·de iur̄ pa·ſi liberto·§ plane
ſed tamen agere poteſt vel ad intereſſe ł ad
penam vel ſi quis trāſtuliſſet in alium cum
hac adiectione ne in alium alienaret ipi trāſ
ferenti dominiū contra recipientem compe
tit condō ob cām non autē alijs quoꝝ inter:
eſt·C·de cond·cā·da·l·legē·C·de rebꝫ ali·
uel non·l·vlti· Hoc fallit in ſeruo alienato
ne manumittatur·ſ·ꝙ non tenet manumiſ:
ſio·C·ſi man·ita·fu·ali·ne ma·l·ea quidem
mancipia et hoc ea racione·quia libertas ex
quo competit reuocari non poteſt·ſecꝰ aūt
in dominio·inſti·quibus ex·ca·ma·poſ·§
ſemel· Vbi autem lex inhibet alienacionem
ſi contra factum ſit tenet· non tranſfertur
dominium·ff·et·C·de fundo do·per totum
xij·q·ij·ſine excep·et·x·q·ij·hoc ius poꝛ·et
in autn̄·de ał·et emph·§ ſanctiſſimas colł·ix
et in autn̄·ut licꝫ·ma·et a·i· Jhꝰ idem et vbi
teſtatoꝛ pꝛohiberet et apparet pſona cuius
gracia pꝛohibicio facta eſt ał ſecus·ar·ff·
de ł·i·filiꝰ·§ diui·ff·de le·iij·pꝛ ergo·§ ſi filia
et·§ fundus et·§ quindecim·et eſt racio di:
uerſitatis qꝛ in teſtō ſola voluntas teſtōꝛis
tranſfert dominium in legatarium ſine tra:
dicione·ff·quēad·ß·amit·ſi ptē·§ ſi p fun:
dum ſic et ſine tradōne poteſt amittere do:
minium et ad alium transferꝛe aliter in pcō·
cum per illud non poſſit tranſire dominium
ita nec transferꝛi·idem eciam dicimus in ſen
tencia arbitroꝝ et eciam alioꝝ iudicum·qꝛ
per eoꝝ ſentencias non acquiritur dominiū
ſine tradōne ut no·s·de re iud·cū aliquibꝰ
et nec impeditur tranſlacio dominij·ut hic
in beneficijs tamē eccleſiaſticis et etiā in alijs
ſpiritualibus contrarium dici poteſt qꝛ ſi ali
quis pꝛohibeatur illa conferꝛe n̄ tenet colło
a pꝛhito facta qꝛ ſuſpenſus eſt a cołłone ſal
tem ius beneficij·s·de conſue·cum dilectꝰ·
·§ qꝛ nobis·idem eciam dico ſi pꝛelatis pꝛo
hibeatur alienare eciam in caſibus conceſſis
a iur̄ quia non tenet alienacio ab eo facta·j
de accāci·c·ſi·et·s·de do·et con·veritatis
ad ſi· Jtem racio diuerſitatis ſatis apparꝫ ex
pꝛedictis qꝛ beneficia ſine tradōne ex ſola e:
lectione et confirmacione acquiruntur·s·
de elec·tranſmiſſam·et eciam diuina ſine tra
dōne eccleſijs acquiruntur·C·de ſacroſanc·

eccle· ut inter diuinum et no· s· de conſue· c· ij· Item diuina rerum eccleſiaſticaꝝ non ſunt apud prelatos ſicut apud laicos alios· s· de dona· fraternitatis et ideo per eos qui dant adminiſtraciones prohiberi pñt ſuper hoc· ⌊ legato medietat̄ bonoꝝ de quibus fuit cō promiſſum· ⌊ Pro medietate· aliam medie- tatem nō poſſidebant ad hoc filij patrui ſed forte vacans iacebat· ⌊ Predicta· ſ· ea de quibus compromiſſum fuit· ⌊ Medietatis Quia tm̄ medietatem auunculis legauerat· ⌊ legati· facti auūcul̄ de rebus quibus fu it compromiſſum· ⌊ Reſiduo· i· in alijs par tibus eiuſdem legati preter medietatem t̄cie et quarte contra· videtur· ſ· ꝙ ℟ debuiſſet ſibi computaſſe in quartam et terciam ſibi debitas in omnibꝫ rebꝫ per hec omnia q̄ le- gauit auunculus· ff· ad trebell̄· marcellus § ſi res· ⁊· l· ſi heres inſtitutus· § ſi heres· ſed tu dic alienata debere computari in ter- ciam et quartam ſi fideicommiſſarius velit· ſed hoc volebat nec iſta vere loq̄ndo aliena ta erant ⌊ Articulo· libelli· ⌊ Filij· iſti filij heredes erant ℟ ſaltem in tercia et quarta deducendas de bonis P et ideo pro porcio ne hereditatis tenetur patruus ℟ fideicom miſſarijs reſtituere totam hereditatem ⁊ n̄ auūculis ℟ niſi terciam et quartam in q̄bꝫ hij filij p̄rui grauari non poterunt p teſtm̄ P· hereditas em̄ ℟ intelligitur deducto fi deicommiſſo de quo rogauerat pepo prim⁹ teſtator· hec glo· bona eſt ſi p̄rui erant con- iunctim ſubſtituti· ſed ſi diſiunctim erāt ſub ſtituti ⁊ in parte patrui defūcti bñ poterūt inſtitui filius alterius patrui· ut no· in prin· illius glo· hec ſubſtō· ⌊ De petitis· nec ſe tanq̄ poſſeſſores obtulerunt liti in rei uen- dicione· q̄ tunc ſecus· ff· de reiuen· is q̄· ⁊ cum non poſſiderent non poterunt conue- niri reiuen· Item nō potuerunt condemna- ri ad reſtitucionem eoꝝ q̄ non poſſidebant· ⌊ Poſſidere· niſi hec cauſa iuuiſſꝫ filios bñ puniti eēnt in reſtōne omniū bonoꝝ q̄ habe bant ex teſtō ℟ cum circa eos teneret· omis pene adiectio· raynaldus eciam nihil eis re- ſtituere tenebat̄· ⌊ Bonis· i· in omibꝫ alijs bonis que fuerūt peponis ⌊ Eiſdem· i· ray- naldi ⌊ In quibꝫ· ſ· inſtitutus erat p̄ruus vl̄ meli⁹ peponis in q̄bꝫ· ſ· tercia ⁊ quarta om nium bonoꝝ peponis· ⌊ Tenebat· cū non potuerit in eis grauari a patre ⁊ ideo ea po- tuit vbi ea placuit legare ⁊ penam adicere· ⌊ Pro rata· medietate· ſ· tercie ⁊ quarte in omnibꝫ bonis peponis· ⌊ Confirmauit· ⁊ bñ q̄ in ill̄ tercia ⁊ quarta in quibꝫ raynal- dus non potuit eum grauari· bñ potuit ray naldus ğuare heredes ſuos ſed eciā in alijs q̄ ibi erant preter terciam ⁊ quartam n̄ po- terat grauare raynaldus ſuum patruum tñ ſubiaceret reſtōi ſed filios patrui bñ potuit

in eis grauare· vnde abſoluit eos cardinalis non q̄ raynaldus poſſet adicere penā lega- to vel hereditati ſed q̄ non poſſidebant· ⌊ Filijs· non mireris ſi abſoluuntur hij filij Nam hec abſolū̄o coꝝ iuſta eſt ſi nō poſſide rent q̄ qui non poſſidet condemnari non p̄t niſi propter ſuam maliciam non poſſiderent et eodem modo ſi poſſidebant iuſta eſt ſentē cia contra hos filios ſicut contra patrem· h̄ vltimum non eſt veꝝ· ⌊ Si· prono· ſ· inſtitu to heredi in reſtitucione· i· preſtacione· ⌊ legati· i· in tercie in quarte tam reꝝ adiu dicataꝝ auunculis vnde fuit compromiſſū ꝙ in alijs cum omnia habeant auunculi raci one legati petenda ſunt omnia non tanq̄ he reditas iuſſa reſtitui et ideo bñ dicit falcidiā locum habere q̄ locum habet qñ hereditas legatis exhauritur et non trebell̄· quod locū haberet ſi quaſi hereditas reſtitueretur nec obeſt ſi dicetur fideicōmiſſaria hereditas da ri debet q̄ vniuerſa que ſunt in hereditate auunculis reſtituuntur q̄ hoc eſt q̄ ſucce- dit loco prioris legati et q̄ hereditas dari n̄ debet ſub pena ꝙ nō credimus nec mireris ꝙ illud quod debetur ex pene adiectione le gatum dicitur· habes em̄ ſil̄e· ff· ad· l· fal· cum pater· § pel̄t· ⁊ vlti· Vel dic ꝙ loq̄tur tm̄ de legato reꝝ de q̄bus compromiſſum ē nec obſtat ꝙ dicitur ꝙ plus habet in illis re bus q̄m quartam cum habeat eciam medie- tatem· ſicut apparet ex prin· decre· Pōt em̄ r̄ñderi ꝙ ex alijs legatis ray· exhauſerat di- ctas terciam ⁊ quartā vel dic ꝙ nihil habet ex illis tercia ⁊ quarta cum illas reſtituerat propter adiectionem pene vnde dignū fuit ꝙ de primo legato detraheret falcidiam· tu dic ⁊ meli⁹ ꝙ h̄ditas illa ℟ q̄ erat ſolūmo do tercia et quarta ita erat exhauſta duobꝫ legatis ꝙ in ea nihil remanſerat· primum le- gatum fuit qñ legauit auuncul̄ medietatem reꝝ de quibꝫ erat compromiſſum in terciaꝫ et quartam ſibi debitas in eis· ſm̄ fuit lega- tum pene quod eodem iur̄ cenſeri debet ut alia legata inſti· de l̄· § ſi· al̄ pl̄t· ff· ad· l· fal· cum pater· § i· ⁊ ſi· Quidam tamē ar· eiuſd l· dicunt ꝙ nunq̄ de legato pene debet det- here falcidium· Nam ibi dicit ꝙ illud· ſ· pe- ne cā accreuit in· l· fal· non incidit ſed expo- ne ſic predicta verba· ſ· ꝙ pena cauſa accre uit ſupple per condemnacionem iudicis qui condemnauit heredem legatario inquantuꝫ in litem iurauit et tunc de eo q̄d vltra valo- rem rei legate iurauit propter ſp̄alem affe- ctionem non detraheret heres falcid· q̄ nō eſt legatum ymmo affectio et condemnacio ſed ſecus ſi teſtator penam ſibi imponit ſibi ſoluat legatum· Nam tunc ſi heres legatū pene ſoluit cum in veritate legatum ſit et ſi- cut alia legata cenſeri debeat bñ detraheret falcid· et ſic habes hic ꝙ quis heres eciam

ante annum conueniatur ſuper legatis preſtandis et condemnetur tamen nō priuatur falcid· dummodo infra annum ſatiſfaciat q̄ eſt pena a lege impoſita· C· de fideicō· autħ· amplius penam autē· a teſtatore impoſitam incurrit ſi litem conteſtetur· ff· rem ra· ha· l· amplius· et hic ſiłr· et· s· e· ranuncius quo ad legatum pene ꝙ integꝝ ſoluit patruus· ſcꝫ terciam et quartam in quibꝫ tenebat ei inſtō preter falcidiam q̄ debbit bn̄ficio legis eciam contra voluntatē teſtatoris· ut no· in glo· q̄ incipit· Bene· ⌊ Si infra· ſed mirꝝ ē ꝙ hic fertur ſentencia ſub condōne ⁊ ſine certa quantitate contra illud qđ eſt· ij· q· vj biduum· et· C· de ſen· q̄· ſi· cer· q̄m· per totum· Sꝫ ꝙ hic patruus pecijt hanc detractacionem falcidie ⁊ ideo eciam ſi non diceretur in hac ſentencia tamen ſemper poſſet deducere falcid· qꝛ quando adiudicat legata danda ſemper intelłr ꝙ iudex vel in toto pro rata detrahet falcid· ſed ſi de falcid· detrahenda priuus egiſſet tunc ſi hoc bn̄ficium falcid· i· illud qđ ex benefō legis falcid· percipiendum eſt non ſoluerentur vlterius petere non poſſet· ff· de neg· geſ· ſi autem· ſed ſi ſoluat petere poteſt ut hic· et forte poſſet dici hic ꝙ exq̄ ſentencia lata eſt ſtatim oportet hunc patruum integras· ſ· terciam et q̄rtam reſtituere· ſed poſtea condōne ex lege fal· petat falcid· cum ſit ſibi in ſentencia ius ſeruatum· ſi aūt ſibi ſaluatum non eēt ſed ꝑ errorem facti ſoluiſſet tunc agere poſſet condōne indebiti· ſed ſecus ſi per errorem iur· C· ad· l· fal· error· Alij autem dicunt ꝙ cum de hac falcidia non ſit actum eam retinebit priuus et reliquas tres partes cū de eis conſtet reſtituꝫ ſine vlteriori lite et ſic apparꝫ ꝙ non eſt ſentencia ſine certa quantitate cū ad minus tres partes tercie vł quarte p̄dictaꝝ ſtatim ꝑueniant ad auunculos ⁊ ſuper q̄rta de eis detrahenda remaneat lis· quia eam debet habere patruus ſi infra tempus legis id eſt infra annum obtulit tres partes tercie et quarte alioq̄n nihil detrahet de integris tercia ⁊ quarta· ⌊ Illegitimum· ſ· annum a iuſſu iudicis computand· s· e· nos quidem· C· de fideicom· autem amplius· ⌊ Inuentarium· ꝙ ipſum exonerat a preſtacione legatoꝝ ⁊ fideicō· et alioꝝ debitoꝝ vltra vires priomj· C· de iur· deli· ſanctimꝰ· §· ſin autem dubius· ⁊ ſe· vſqꝫ ad· §· ſed ſi legatarij et ins tribuit qđ legatus et fideicom· detrahit falcidiam ſi facit inuentariū ⁊ non ałr in autħ· de hꝛ· ⁊ fal· §· ſi vero n̄ fe· inuentariū colł· i· uidebitis ſecꝰ vt in ea lege qꝛ de eis nunq̄ detrahet falcid· ⌊ Contra voluntatem teſtatoris· bn̄ dicit ſi contra voluntatem teſtatoris quia non creditur teſtatorem voluiſſe ꝙ aliqua pars de hijs tercia ⁊ quarta ꝑueniret ad patruum et erat hoc olim qđ contra voluntatem teſtatoris detrahebatur falcid· ut C· ad· l· fal· ſicut allegas et· l· p· et· ff· e· ti· quod de bonis· §· vlti· Sed hodie non deducitur contra voluntatem teſtatoris expſſam ſi teſtator certus de quantitate ſui patrimonij prohibeat in autħ· de hꝛ· et fal· §· ſi vero expſſe et ſe· colł· i· C· ad· l· fal· autħ· ſi cū teſtator· ſed cōtra tacitam bene deducitur falcid· ut in· l· prealł· Nota ꝙ heres rogatus dare aliquod legatum de ſuo licet nō det ut teſtator p̄cepit tamen cum poſtea dat detrahet falcid· de omnibꝫ legatis ut hic quod intelligimus veꝝ vbi rogatꝰ eſt reſtituere omnia bona hereditaria niſi legatum iniūctum vel de ſuo proprio vel de bonis teſtatoris ſoluerit ut hic et eſt racio qꝛ ipſemet teſtator penam iſtam adiecit ꝙ non poteſt eum priuare falcid· vn̄ in hoc caſu non eſt neceſſe recurrere ad penā· l· et ſic pena teſtatoris ceſſare facit penam· l· quia ſufficere debꝫ pena teſtōris· ſed ſi teſtōr non appoſuiſſet penam tunc locū haberet pena· l· uel canonis· ſ· ꝙ tota hereditate priuaretur· s· e· nos et· c· ſi heredes· et· C· deł· autħ· hoc amplius· Vel dic ꝙ nunq̄ fuit in mora an̄ annum iſte patruus qꝛ nunq̄ ab eo petita fuerant tercia ⁊ quarta p̄dicte expſſe et determinate ſed fuit tm̄ petitum legatum reꝝ que venerant in cōpromiſſo vł omnia alia bona ſicut apparꝫ extra decre·

Iohannes· ⌊ Suis proprijs creditoribꝫ· Nota non eē dubium executorē ad pias cauſas poſſe agere contra heredes· C· de epi· et cle· nulli· eciam ſi nullꝰ ſit heres cum ipſe cui commiſſum eſt qꝛ omnia q̄ habet diſpenſet in pias cauſas pōt in totam hereditatem vendicare nec detrahet falcid· C· de epi· et cle· ſiquis ad· s· e· tua ⁊ hic· ſi aūt ad alios uſus teſtōr vellet expendi ſi nullum commodum ad executorem pertinere debet puta quia miſterium tm̄ conſtituit tunc non poterit agere· ff· ad tre· lucius· §· meuia ſi vero aliquod commodum puta qꝛ falcid· voluit ad eum pertinere tunc aget· ff· deł· ij· ſi quis ticio· ſed hec decre· videtur contradicere qm̄ hic aliter mandat expendi q̄m in pias cauſas· ſ· in ſołone debitoꝝ· ſed rn̄de ꝙ totam hereditatē iuſſerat expēdi in pios vſus et hereditas intelligitur detracta re aliena· C· de bo· q̄· li· l· ulti· Ad hoc autem ut licite poſſit dare bona q̄ inuenit in hereditate· oportet eum primo ſoluere debita ⌊ Suſceptum· inſti· man· §· mandatum qꝛ alicui creditori ſatiſfecerint vel aliquod pijs locis dederint·

De hijs· ⌊ Pro eis· ſ· emendis vel recuperandis vel reparandis ⌊ Ad perpetuum· ſ· ꝙ omni anno ſolenniter feſtiuitas fiat alicuius ſancti vel ꝙ in aliqua eccł̄ia conſtituatur prebenda vel altare vel pulpitum·

vel aliquod aliud hmōi ad diuinum cultum
perpetue exequendum L Parrochias·no
ta ꝙ aliqn̄ parrochiał ecclesia porcionem
aliquam habet·j·de ſepul·c·i·et per totum

De ſucceſſionibus ab inte=ſtato· Rubri·

SEd hoc L Donare·ſiue inter viuos
ſiue in vltima voluntate· L Sancti
ficentur·niſi conſanguineos habeāt
qui eis ab inteſtato ſuccedāt·xij·q·iij·q̄cun
qʒ·⁊·j·e·cum dilectus·
SAncto concilio L Oblatum·h̄ capłm
locale eſt ⁊ non de iure loquiꝛ quando
certum eſt ſacerdotes aliquid habuiſſe an̄ or
dinacōnem·Nam propt̄ dubium diuidende
ſunt res proprie a rebus eccleſie·ut hic dr̄·ſi
aūt diſtincte cēnt proprie a reb̄ ecclie ꝑprie
hr̄dib̄ et cōſanguineis alie ecclie darentur
xij·q·iij·quicunqʒ·ſi an̄ dubitetur an aliq̄
habuit ante ordinacionem p̄ſumitur ꝑ eccle
ſia niſi probet ſe an̄ habuiſſe·xij·q·iij·qui=
cūqʒ·et·ff·de reb̄ du·ciuib̄·alij intelligūt
hoc capłm tm̄ qn̄ ex hijs fiunt ſacerdotes·
CVm dilectus· L Pro cauſa·Erat em̄
cauſa inter eos·uterqʒ enim ab altero
petebat res que fuerūt archipreſbr̄i·uterqʒ
em̄ de eis aliqua poſſidebat· L Participaci
onem·ut particeps eēt ordinum L Aſſeruit·
Nec aſſercio q̄ eſt de preterito et extra iudi
cium non eſt ſufficiens probacio eius qd̄ di=
cebat·ſi tm̄ ſolenniter quis confiteretur eciā
extra iudm̄ ſi poſtea conuenitur non eſt ad=
mittēdus contra ſuam confōnem niſi oñde=
ret ſe in alio caſu intellexiſſe ut no·s·de elc·
per inquiſicionem·s·de proba·per tuas·hic
autem ideo confeſſio eius non eſt ſufficiens·
probo·qz nō viuebat qui confōnem fecerat·
et ideo non poterat dare intellectum confōi
ar·j·de accu·cum dilectus·ſed tm̄ ē ad ple=
num preſumpcio·quia ei ſtatur ut hic ſequi
tur non intelligas ꝙ ex hijs verb̄ probetur
eum fuiſſe oblatum monaſterio cum rebus
ſuis·ſed probatur ꝙ voluit bona ſua pueni
re ad monaſterium ad quod q̄ſi q̄libet ver=
ba ſufficiunt·ff·de fundo inſtruc·⁊ inſtrō·
le·l·cum delamonis·§·aſinan·⁊·ff·de ſup=
pł·le·l·labeo·vnde expreſſius dic qd̄ dixe=
rat· L Probantes·ſ·ꝙ ſe et ſua obtulit mo
naſterio ſed vni teſti tm̄ non creditur ut no·
s·de procuř·ex inſinuacione ſed cum alia p=
bacione·ſ·confōne·bn̄ creditur niſi probe=
tur freneticus ut ſequitur L Aminiculātes·
intm̄ aminiclatur archipreſbr̄i confō ꝙ ſe ⁊
ſua dedit monaſterio qz ſi condemnatur epi
ſcopus ad reſtōnem ac ſi vere redditurꝰ eēt·
L Cōpotes·et ſic probatur negatiua ut hic
et·C·de cond·nec codicillos·ff·de cond·
inſti·quidem·⁊·ff·de proba·ſi filius L Vl

tima·q̄·d·et ſi hec verba non expreſſe ſonāt
tamen tacite tenent vim vltime voluntatis·
L Imponatur·in eo ꝙ epiſcopꝰ erat actor
an ep̄us poſſit agere pro eccleſia ſibi ſubie=
cta L Compellatur·in eo ꝙ epiſcopus erat
reus· L Si·ſ·epiſcopo·et ſic habes ꝙ ecclia
vacante ſubiecta epiſcopo ep̄us eius nomi=
ne agit et ſic forte eſt in quolibet ſuperiore
qui pro quolibet collegio ſibi ſubiecto pōt
agere·C·de epiſco·et cle·nulli·l·ſi quis ad
s·de preſcrip·ex tranſmiſſa·de hoc no·s·de
reſti·ſpo·olim·i· L Ab inteſtato·nec legiti=
mos agnatos vel cognatos reliq̄rit·s·e·c·i·

De ſepulturis·

NOs inſtituta· L Patriarchaꝝ·q̄ in
patꝝ ſepulturis ſepulti ſunt·xiij·q·
ij·ebron·§·Joſeph· L Sepulcꝝ·ge
neraliter dicimus ꝙ quilibet adultus ⁊ di=
ſcretus poteſt eligeř ſepulturam vbi vult in
vltima voluntate ut hic·⁊·j·e·de vxor·⁊
c·liberꝝ·niſi malicioſe fiat ⁊ p̄ſumitur mali=
cioſe facere ſi dimittat ſepulturam pentum
quam precipue tenere debet ut hic ⁊·j·e·
fraternitatem·⁊·xiij·q·ij·placuit·ſed an̄ ſe=
pulturam paternam nō debet in ecclia par=
rochiali ſepeliri·j·e·in noſtra·§·i·hanc autē
preſumpcionem tollimus ſi eligat in cathe=
drali eccleſia vel in religioſo monaſterio ł in
canonica ſepultura vł in loco ubi conſueuit
decimas ſoluere·ar·xiij·q·ij·quicunqʒ vł in
ecclia quam edificauit·ar·xij·q·ij·bone vel
niſi eligat in loco priuilegiato ſuper ſepultu
ris·j·e·in noſtra·⁊ licet ſic preſumatur tm̄ ſi
probetur contrarium non tenebit·j·e·ex pte
et·c·in noſtra viatores ante ſepelientur in
eccleſia cathedrali·xij·q·ij·c·i·xvj·q·i·c·i·
et·s·de of·archipreſ·offm̄ et·xiij·q·ij·vbi=
cunqʒ et clerici in eccleſijs vbi ſunt clerici·⁊
hec omnia diſcreto iudici committūtur·ar·
s·de tranſact·c·ſi·Vxor autem cum marito
ſepeliri debet·xiij·q·ij·ebron·Caue tm̄ tibi
qz non omnis eccleſia habet cimiterium·ſed
ille tm̄ que habent populum vel ille q̄b̄ cō=
ceſſum eſt priuilegium·Pacta autem qn̄qʒ
impediunt electionem hmōi q̄ ſunt aliqn̄ ꝙ
nullum recipient ad ſepulturam·quandoqʒ
de certa parrochia·qn̄qʒ inter certos hoīes
non debent recipere·de conſec·di·i·certū·
L Eligit·natus eſt em̄ in Bethleem·nutri
tus in Nazareth·ſepultus in Hieruſalem
in ſepulcro Joſeph· L Terciam·vbi conſue
tudo eſt que in hoc iuri preualet·j·e·certifi=
cari·ymo idem eſt ⁊ ſi non ſit contraria cō=
ſuetudo·
REłatum· L Vita·in egritudine tamen
de qua decedit ał contra·j·e·de hijs ł
dicitur ꝙ eciam ſi eſſet ſanus ⁊ mlto tempo
re viueret poſtea tamen qz mori fingitur qn̄

monaſterium ingreditur· C· de ſacroſanct·
eccle· autē· ingreſſi· xix· q· ij· q2 ingredientib9
et autĥ· ſi qua mlier· de omnib9 q̄ tunc pro
anima dat monaſterio ad quod tranſibit ha
bebit partem parrochialis eccleſia· de bonis
autem alijs monaſterio datis non habet por
cionem parrochialis eccleſia niſi de illa egri:
tudine moriatur· Vel dic ut no· j· de hijs·
⌊ Diſponere· eccleſijs conferendo ſic enim
conſanguineis vel amicis vel pauperib9 ali:
quid pro anima relinqueret nullam partem
haberet eccleſia· q2 perſonis ſingulariter re:
linquitur· j· de ver· ſig· ex parte· iij· §· i· ver· ſi
de hijs· s· de teſ· reqſiſti· §· illud autē· ⌊ Et
non pro eccleſia· Habet enim locum hec ca
nonica porcio tm̄ in relictis eccleſie ubi re:
linquens ſepelitur vel ad quam tranſit vel ſe
conuertendo vel alio modo ut hic· ⁊· s· c·
proxi· et· j· e· de hijs· ubi no· et hoc ideo ſta:
tutū eſt ne alias eccłias ſue preferat· ⌊ Me
dietatem· ſuper h̄ conſuetudine conſeruata
j· e· certificari· et no· terciam vel quartam nō
dari epō ſed eccleſie parrochiali ut hic et ar·
s· e· c· proxi· ar· contra· s· de teſta· requiſiſti
et· c· ſi· et· c· requiſiſti et· c· officij· Sꝫ conſue
tudinem in hijs ſeruandā· vel dic ꝙ minores
eccleſie interſe diuidant· ut dꝫ hic· ſed epus
poſtea ſuam partem ab vtraqꝫ recipiet· s· de
teſta· requiſiſti et hoc ſi ſunt ambe in ſua dy
oceſi ſed ſi alterutra ſit in alia dyoceſi vterqꝫ
epus tm̄ a ſua eccleſia recipiet ſuam canoni:
cam porcionem· ſi autem aliter diceretur ſe
queretur abſurditas· ſ· ꝙ vna eccleſia ſolue
ret duas canonicas porcōnes· Item quarta
quam accipit epus eſt quarta epalis quā nō
accipit ipſe propter ſepulturam· q2 ipſe nō
debeat ipſum ſepelire· ſed pro iure epali ⁊
propter communionem quam habet cum ec
cleſijs ſuis· s· de teſta· reqſiſti· §· ſecus· Mo:
naſteria autem et alia loca eciam exempta ab
iſta canonica porcione parrochialib9 eccłijs
danda non ſunt exempta· j· e· in noſtra· et· s
de teſta· requiſiſti· et· c· officij· Item no· ꝙ
licet dixerimus ꝙ hec porcio et peticio eius
competat parrochiali ſacerdoti tamē ſi ipſe
neglns ſit in petendo· epus petet eciam no:
mine eccleſie et hoc generali racione q2 pro
eccleſijs ſibi ſubiectis pōt agere· s· de ſuc·
ab inteſta· c· ſi· et no· s· de rſti· ſpo· cū olim
Item probo alia rōne primitiuo iure cōſtat·
ꝙ omnia que eccleſijs relinquentur ad ma:
nus epi venire debēt ⁊ ad eius voluntatem
expendi· xij· q· ij· nobis· et· c· vulturane· ⁊
c· ſe· vnde ſi vis illud primū attenderemus
ſicut ipſe ſolus h̄ recipere ⁊ diſpenſare de:
bet ſic et pro eis agere poteſt et h̄ eſt verum
ꝙ ipſe principalius et directius ꝙ̄ ali9 agit·
ſed quia cōſtitutum eſt ꝙ quilibet ſacerdos
miniſter pro reb9 q̄ ſpecialiter ad ſuam eccle
ſiam pertinent agat· s· de iud· cum deputati

et no· s· de reſcrip· edoceri· ideo quilibet ſa
cerdos poteſt agere ⁊ hoc eadem rōe patet
ꝙ ſi rex· dux· vel magna perſona moritur ⁊
alicubi ſepelitur ꝙ epus omnia data pro ſe:
pultura ſua debet accipere ⁊ ſuam partem
dare eccleſie ubi ſepelitur et de reſiduo de:
bet partes facere inter eccleſias ubi per cir:
culum anni percipiebat eccleſiaſtica ſacrā·
Iſti autem magnates non morantur in vno
loco ſed circuerunt terram ſuam· ⁊ hoc op:
time probatur· j· de deci· quoniam· ⁊· xij·
q· ij· liberti· §· ulti· et· c· ſe· Item nota ꝙ ſicut
canonicam porcionem percipit eccleſia par:
rochialis derelictis pro ſepultura ita cred:
mus ꝙ recipiet canonicam porcionē de ob:
latis ꝓ alijs ſacramentis· ſicut ꝓ bñdictioni
bus nubencium et ꝓ pñijs ⁊ ꝓ extrema vn:
ctione et alijs hmōi· Nam cū eadem ſit ra:
cio de omnib9 debet eē idem ius· ut in eo qd
no· j· de conſang· ⁊ affi· tua nos· Racō eſt
hec· quia dignus eſt operarius mercede ſua
s· c· i· et· xvj· q· i· ſi quis laicus· Item non
videtur ꝙ derelictis alijs ꝓ anima ſua· puta
paupibus vel alijs eccleſijs ubi nō ſepelitur
nec alia recipit ſacrā debeat habere prochi:
alis eccłia aliquam porcionem niſi forte re:
linquatur eccleſijs alijs ubi ſepelitur· Tunc
em̄ conſtat ꝙ qntumcunqꝫ eis relinqtur ꝙ
porcionem habebit eccleſia· s· de teſta· re:
quiſiſti· et· c· officij· et hoc· et· j· c· de hijs· et
eſt hoc ideo· quia uł eccłiaſticis ſacramētis
vel eis q̄ ſunt annexa eccleſiaſticis ſacramen
tis relinqre videntur ſed quid ſi relinquat tē
plarijs vel hoſpitalarijs· Nam nec de ilł eſt
dubiū ꝙ n̄ eis aliquid ꝓ ſepultura relinqtur
debet parrochialis eccleſia canonicam inde
habere porcionem· j· e· in noſtra· ꝑ·
FRaternitatem ⌊ Diſponatur· no· nul:
lam eccleſiam habere cymiteriū niſi ex
ꝑuilegio· vel dic apud illas maxime de qbus
habes· s· e· c· i· ⌊ Freqncius· et cum ſacrifi
cium n̄ magis ꝓdeſt in ſepulturis ꝙ̄ in alijs
de conſe· di· v· non mediocriter· Sed honor
eſt eccłie et forte maiorē honorē conſeqtur
anima ſicut de caniſtro pomorꝫ oblatum ab:
bati maiorem honorem conſeqtur abbas ſi
oms pariter monachi pariter gaudent cum
maior ſit honor eē canonicum cathedralis ec
cleſie ꝙ̄ altius ꝙuis eqliter habundet·
DE hijs· hec decre· loqtur qndo qs intra
ſit ad monaſterium et ibi confert ſua·
ut ibi viuat non ut ſit ꝓfeſſus ſed ut viuat ut
priuilegiatus· ſimile de priuił· c· iij· §· de fra:
trib9· et· c· ut ꝑuilegia· §· i· j· e· in noſtra ꝑſen
cia quia ſi ibi ꝓfiteretur canonicam porcio:
nem de omnib9 q̄ daret illi eccłie haberet ec
cleſia prochialis et ſi longo tempore poſtꝙ̄
ingreſſus eſt moriatur et ſic loqtur· s· e· re
latum· quia tunc fingitur mori· dicimus tn̄
ꝙ poteſt aliqd ſpecialiter relinqre ꝓ anima

ſua et de illo tm̄ habet porcionem prochial̄
eccleſia et alia p̄t relinq̄re eidem monaſterio
pro ſuſtētamēto vite ſue. s. de teſta. cum in
officijs. xvj. q. vj. de lapſ. Et eciam ꝓ alijs
cauſ. puta ſi p̄mo recepat ſuicia a monaſte:
rio nam fraus tm̄ q̄ timetur ne velit fraudare
eccl̄iam prochialē attēditur. s. de teſta. offi:
cij. et. c. req̄ſiſti. et. c. de hijs. Vel dic alit̄ ut
no. s. e. relatum qd̄ m̄lti maḡ approbant.
⌊ Eccl̄ijs. Et dicūt q̄dam q̄ hec eccl̄ia pro
chialis non tantum aduerſus aliam eccl̄iam
q̄ hꝫ res defuncti hꝫ condicionem ex hac de:
cre. ſed eciam aduerſus hr̄dem defuncti hꝫ
actōm ex teſtamēto et al̄ de q̄bꝫ diximus. s.
de teſta. raynaldus qꝛ licet tm̄ dixerit. relin
quo tali eccl̄ie nihilominus tamen nomine il
lius intell̄r eciam alia. ſ. prochialis. Vna eſt
em̄ eccl̄ia. xxiiij. q. i. pudenda. et maxime q̄
ad legatum iſtud habendum in quo ſunt cō
munes ut hic. ymo qd̄ plus eſt ep̄us agere
poteſt pro p̄te eum contingēte eadē racione
et quia ep̄us eſt in eccl̄ia et eccl̄ia in ep̄o. vij
q. i. fact9. et. c. ſcire. Et eiſdē actionibꝫ aget
non tamē contra eccl̄am ſuam prochialē ſed
ſed eciam contra aliam cui nominatim lega
tum eſt etiam ſi non ſit ſua eccl̄ia ſed alterius
dyoceſ. et etiam contra hr̄des et qꝛ ab adita
hr̄ditate legatum ad ep̄m recta via venit. ff.
de furtis a ticio. Nec mireris qꝛ agit cū ep̄o
cum de ip̄o non ſit facta mēcio in teſtamēto
ſ͞ꝫ ymmo tacite de p̄dictis vidꝫ eē dictum
racione p̄allegata. Nam ita vnite ſunt p̄dic
te eccl̄ie. ſ. prochialis et illa ubi ſepelitur et
ep̄us quo ad legatum iſtud q̄ eciam teſtator
hoc mutare non poteſt. s. de teſta. req̄ſiſti.
§. ſecus autem. et ar. C. de inof. teſta. ſi ma
ritus. Nam ibi alius q̄ q̄ inſtitutus eſt pro
inſtituto habetur. C. de hr̄. inſti. q̄cumqꝫ.
Item licet dixerimus q̄ ep̄us poteſt agere
pro p̄te ſua. nihilominus tamē p̄ōt ager̄ pro
porcionibꝫ ſuis. i. eccl̄iarum ut no. s. de reſti.
ſpol̄. cum olim. ſed debet h̄ in libello expri:
mere q̄ pro eis petat. ſed ſi eccl̄ia prochialis
agere velit non tenetur dr̄e q̄ ꝓ ep̄o agat.
quia ip̄i eccl̄ie ad totum competit actio no:
mine ſuo ut hic et poſtea reſpondere ep̄o te
netur de ſua p̄te. ſ. per condōnem ex decre.
illa. s. de teſta. r̄quiſiſti. ſed ep̄us non habet
actōnem ſuo nomine niſi pro p̄te ſua. Alij
dicunt q̄ ep̄us uel eccl̄ia non habet actionē
ex teſtō. ſed tm̄ condicionē ex canonibꝫ. xij.
q. iiij. pontifices. et. s. de teſta. ex officij. et. c.
req̄ſiſti. Alij dixerunt q̄ contra heredes nul
la competit actio niſi eccl̄ie cui relictum eſt
Epiſcopus autē et alie eccl̄ie q̄ in ip̄o lega:
to ius habēt p̄nt autoritate iudicis obtiner̄
ut mittantur in poſſeſſionē nominatim ⁊ po
ſtea agant ſicut illa eccl̄ia faceret cui r̄lictū
erat. ar. ff. ut in poſ. le. ſi inutiles uel obti:
nebunt a iudice q̄ det eis pretorium pignus

C. de preto. pig. l. i. ⁊. ij. vel agere poterūt
contra debitores ſui debitoris. ſ. illius eccl̄ie
cui relictum eſt et q̄ agere dꝫ. ar. C. quādo
fiſ. uel p̄ua. l. ij. ⁊. l. ſe. vel. xj. Plus vidꝫ in
niti racionibus q̄ ſola illa eccleſia agere poſ:
ſit de qua fit mēcio in teſtō contra hr̄des te:
ſtatoris ⁊ q̄ ſola eccl̄ia prochialis p̄ōt ager̄
contra illam in qua ſepultus eſt epiſcopus.
an̄ tm̄ contra prochialem aget ſed ſi prochi
alis eccl̄ia vel illa de qua fit mēcio in teſtō no
lit agere tunc epiſcopus vel q̄libet alius ad
quē aliquod commodum p̄tinet ex hoc lega
to dꝫ peter̄ q̄ ille ad quē primo loco p̄tinet
hec exactio cedat ſibi actiones ſup h̄ com:
petentes. ar. ff. de peculio quo debetur et
ſi ille nollet ceder̄ vel ſi non eēt vnus q̄ cede
re poſſet. tunc eēt recurrendum ad p̄dicta
auxilia vel miſſionis in poſſeſſionem vel ad p̄:
torium pignus vel condōne ex illa. l. C. q̄
fiſ. vel priua. l. ij. ⁊. iij. tn̄ nullomodo vidꝫ
q̄ alijs niſi eccl̄ie legatarie competant actio
nes ex teſt. cum de eis in teſtō nulla fit mēcō
ſed nec rei uendicacio vel ypothe. cum ille cō
petant legatario et dominiū non poteſt eſſe
inſolidum apud duos nec eciam eis compe:
tunt condōnes ex canonibꝫ vel legib9 p̄dictis
cum de eis mēcionem non faciant. niſi poſtq̄
fuerit in defectu cedēdi illud autē b̄ndixim9
q̄ ep̄us ad p̄dicta nomine eccl̄iarum ſuarum age
re p̄ōt. ſicut pro ſingul̄ utilitatibꝫ ager̄ p̄ōt.
ut no. s. de reſti. ſpo. cum olim. ſed non pro
ſua parte. ⌊ Eccl̄ijs. ſed et ſi in vna eccl̄ia
p̄cepit ſacramēta in alia diuina officia eciam
ſi in diuerſ eccl̄ijs pro diuerſ p̄tibus cū offi
cia audiuerit inter ſe diuident terciam vel q̄r
tam canonicam. s. e. c. i. ⁊. ij. De eccl̄ia au
tem vbi habuit quis eccleſiaſticam et pater:
nam ſepulturam. non credimus q̄ debeat
hr̄e aliquam porcionem ymo ip̄ dꝫ alijs pro:
chialibꝫ. no. s. e. c. i. ⌊ Exhiberi. qꝛ q̄cquid
dedit monaſterio ad quod tranſiuit intelli:
gitur pro anima dare ex quo in infirmitate ad
illud ſe transfert. ⌊ In ſanitate. vel eciam in
infirmitate dummodo inde non obierit quia
tunc intelligitur dare tantūmodo ꝓ ſuſtēta:
cione vite ſue.

Ex parte. ⌊ Reſtituat. ſi probatum fue
rit in p̄iudicium alterius eccl̄ie factum
ſm. l. eccl̄ie vbi non ē ſepultura eccl̄iaſtica
nec racione ſacramētorum eſt ſp̄ale in h̄ caſu ut
non debeat audiri appellans ne corpus ſepe
liatur. C. de ſepul. mo. autn̄. q̄ contra. In
autn̄. ut cum appel. cogno. §. p. ⁊ in autn̄. ut
defunc. cor. circa p̄in. coll̄. v. ſed in hoc ca
ſu valet appellatio quia probata veritate alij
eccl̄ie corpus redditur q̄uis forte idē fieret
ſi non appellaret. s. e. fraternitatē. ⁊. s. de
el̄ct. cum inter canonicos. ⌊ Exinde. id ē.
de hijs q̄ occaſione ſepulture obueniunt. ;. c.
proximo.

CVm lib̄m · ⌊ Violenter · licet poſſent
agere poſſeſſorio iudicio pro iur̄ ſepeli
endi non tamē credimꝰ ꝙ p hoc quoſqꝫ pl'e
conſtet de proprietate corpꝰ defuncti ſit re-
ſtituēdum · quia ſic eciam poſtea eēt tercio
dandum priori eccl'ie q̄ obtineret in propri-
etate · corpꝰ autē defuncti non ſic ē tractan
dum · ff · de r̄li · ⁊ ſump · fu · nec corpꝰ · ⁊ · l ·
diui · ⁊ · ſeq̄nti ·

DE vxore · ⌊ Liberam · xiij · q · ij · vnaq̄qꝫ
et · ꝟ · p̄ced · contra ſo · illud de honeſtate
hoc de iur̄ · vel illud loq̄tur quando mulier
non eligit ſepulturam ⌊ In quo · vij · q · i ·
ſicut · ff · de dona · inter vi · ⁊ vx · ſi em̄ · ꝟ · fi ·
et · l · ſe · C · de dona · an̄ nup · quod ſponſe ·
⌊ Non voluerit · uel in ſepulturis parētum
ul' vbi accipiunt ſacramēta vl' alibi ·

CVm ſup ⌊ Statuimus · i · ſtatu tū decla
ramus · improprie enim dicitur ꝙ papa
vnam conſtitucionē faceret de vna eccleſia ·
ymo eſt priuilegium ·

CErtificari · ⌊ Apponi · ſic incipit clau
ſula in priuilegijs decernimus autem
eccl'ie noſtre ſepulturam fore liberam ſalua
iuſticia ⁊c̄ · ⌊ Terciam · s · e · c · i · ⌊ Mediam ·
s · e · c · ij · ⌊ Et vrbana · de hoc nō habes · c ·
vrbani · ſed lucij · s · c · proxi · ⌊ Hieronimus ·
lxxvj · di · vtimā · ⌊ Diuerſitatibꝫ · propt̄ hanc
diuerſitatē · ſ · quia canonica porcio dicitur n̄
ſolum a canonibꝫ ſtatuta ſed eciam a conſue
tudinaria q̄ dicitur eciam canonica quia a ca
nonibꝫ eſt approbata lꝫ nō ſtatuta ut hic ⁊
s · de teſta · req̄ſiſti · videtur dicēdum ꝙ ille q̄
petit partem in hmōi relictis dꝫ exprimere in
libello ſi petat canonicam porcionē ſtatutā
a canonibꝫ aut conſuetudinariam quia al' n̄
poſſet reus delibare · ff · de eden · l · i · nec ob-
ſtat · j · de re · do · conſtitutus vbi admiſſa fuit
peticio de iur̄ epiſcopali quia ius epiſcopale
ē certum vl' a iur̄ ſtatutum · s · de offi · or · cō-
q̄rente ſꝫ canonica porcio ē incerta · ſed hec
ſo · non poteſt ſtare qꝛ eciam ius ep̄ale incer
tum eſt propter conſuetudines diuerſas · ut
s · de p̄ſcrip · auditis · vbi propter conſuetu-
dines coll'ctio denarij ſancti Petri compu-
tatur in iure epiſcopali · R̄n̄de ergo ad h̄
ꝙ qn̄ ab aliquo petitur ius ep̄ale bn̄ certus
eſt quid ab eo petitur · ſ · omne ius ep̄ale ſiue
ſit illud quod a iure ſtatutum eſt ſiue al's ex
priuil'o ul' conſuetudine ul' alio modo debe
atur · Omnia em̄ addita iuri ep̄ali accedunt
et bn̄ ſimul concurrunt ⁊ in peticione ⁊ in
ſol'one ius ep̄ale a iur̄ ſtatutum et conſuetu
dinarium · ſed ſecus eſt in peticione canonice
porcionis · quia ibi certus eē non pōt quia
nunq̄ ſimul concurrūt neqꝫ in peticōe neqꝫ
in ſol'one canonica porcio in canonibꝫ ſtatu-
ta cum conſuetudinaria canonica · Videtur
tn̄ ꝙ ſi neſciret q̄ porcō ſoluatur in illa terra
ꝙ r̄cipiēdus ē libellus ſine hmōi exp̄ſſione ·

quia p hmōi libellum licet poſſet plus expri
mi non eſt tamē penitus incertus cum cer-
tum ſit aliquam porcionē deberi · ar · ff · d̄ rei
uen · q̄ de tota · ⁊ · no · s · de li · ob · ſignificaſti
⁊ · ff · quoꝝ le · l · i · ꝟ · quia aūt · Sed q̄ritur an
teneatur exprimer̄ in libello · peto canonicā
porcionem ul' conſuetudinariam talis fundi
certis finibꝫ limitati an ſufficeret dīe · peto
partē fundi tibi in teſtō talis r̄licti ⁊ vide-
tur exp̄ſſum ꝙ ſic · ff · de reiuen · ſi in rē circa
finem · ⁊ eodē modo ſi dicat fundoꝝ ſed qui
dam ſi dicat · peto talē partē omniū reꝝ tibi
in teſtō talis relictaꝝ ul' obueniēcium ex bo
nis eius ar · ꝙ ſit admittēda hmōi peticio gre
gis et armti ſine exp̄ſſione capitum · ff · de rei
uen · l · i · ꝟ · fi · ⁊ · l · ſe · ſed non facit ad rem · lex
illa quia ibi conceditur ꝙ vniuerſitas realis
petatur · ſed hoc caſu legata non vniuerſita
tem reꝝ conſtituūt ut grex et armētum nec
iuris ut peticio hereditatis et iur̄ ep̄alis · Si
em̄ conſtitueret aliquam vniuerſitatē habe-
ret aliquod nomē a iur̄ impoſitum · tamē no
bis ſatis placet r̄n̄ſio eoꝝ · ſ · ꝙ admittēdus
eſt talis libellus qꝛ ſatis pōt eſſe certus p ex
p̄ſſionem p̄dictam · ar · p̄dicte · l · ſi aūt in rē
q̄ dicit ꝙ ſufficit dicere · peto ſeruum q̄ fuit
ex tali hereditate · Poſtea tam̄ debet pbare
ꝙ illa ſibi debeantur ⁊ ꝙ reo obueniunt ex
bonis talis et ē quaſi exp̄ſſum · C · qn̄ ⁊ q̄bꝫ
quarta pars · l · i · vel · x · ⁊ ſe · ⁊ · ff · de re iud ·
ait p̄tor · ⁊ · C · de ſen · q̄ ſine cer · quan · l · ij ·
Iudex tamē bn̄ faciet ſi cogerit eum ad ma-
iorem expreſſionē vel ad iuraudum ꝙ neſcit
plus exprimere ar · ff · de furt̄ · in hac acti-
one · et hec dico vera ꝙ admittenda eſt hec
peticio ſic generalis · ſ · peto talem partem
omnium bonoꝝ obueniencium tibi a tali ſi
agatur perſonali actōne per quē bn̄ petun
tur non ſolum corporalia ſed eciam incorpo
ralia iura · C · de h̄r̄ · et act · ven · l · fi · ſed ſi age
retur reiuen · nō admitteretur hec peticio cū
in ea nō veniant niſi corporalia · ff · de reiuē ·
l · i · in prin · et ſm hoc intelligitur · l · illa · ff · e ·
vendicacio · Item dicunt quidam ꝙ nec no-
mina ſepultoꝝ exprimere tenetur · j · e · in p̄-
ſencia ⁊ ar · j · de decimis dudum · ⁊ · s · de p̄-
ſcrip · veniens · videtur tamē alijs ⁊ forte nō
male ꝙ ul' non ſit admittendus talis libellus
vel cum magna difficultate ⁊ non niſi cū ta
li iuramēto ꝙ nō poteſt ſcire nomina ſepul
toꝝ vel propter maliciam partis aduerſe vl'
propter aliam cauſam q̄ tamen ſcire ſpat per
dicta teſtium · ar · pro hijs quia nunq̄ poteſt
bn̄ reus deliberare niſi ſciat nomina ſepulto
rum ⁊ propter hoc fiat edicio actiōis ut de
liberet reus · ff · de eden · l · i · ſed ſecus ē in re
bus q̄ melius patere pn̄t ex tenore teſtamēti
vel alterius inſtrumēti vbi cōtinetur donacio
reꝝ · Item melius denominantur res a dn̄o
q̄ dominꝰ a rebꝫ · vnd̄ videtur ꝙ nunq̄ talis

libellus eſſet admitt. dus · peto quartam ta
lem talis fundi q̄ relictus eſt tibi a quodam
prochiano meo · nec obſtant decre · palle · q̄
ibi non fuit petita expſſio · vel dic ꝙ ibi fue-
runt expſſa licet hoc nō dicatur in decre · vel
dic ꝙ ibi agebat̄ vniuerſali vel generali acti
one quia dicebat ſibi eē ius habere decimas
vel alia iura a certis hominib; · et tunc nō co
gitur exprimere ut no · s · de offi · or · conq̄ren
te · ſed hic loq̄tur quando agitur ſingulari
actōne vbi neceſſe eſt exprimer̄ et perſonam
agentis et perſonam rei et rem q̄ petitur et
cauſam ex qua petitur · Hic autem non exp-
mitur res nec certo nomie nec certis finib;
nec certis circumlocucionibus manifeſta ꝙ
reus poſſit deliberare ymo vide ꝙ in h° caſu
non eēt admittendum iuramentum actoris ·
qui vult iurare ꝙ non pōt ſcire nomina om-
nium ſepultoꝝ q̄ nullum p̄iudicium fit acto
ri ſi modo n̄ nominat oīes q̄ alia vice pote-
rit petere canonicam porcōem relictoꝝ ab
alijs · nec obſtabit ſibi excepcio rei iud · illud
autem quod dictum eſt non per omnia pla-
cet aliquib; · ſ · ꝙ vniuerſalis vl̄ generalis fit
peticio quando aliquis dicit ius ſibi eē habe-
re canonicam porcionē relictoꝝ a prochia-
nis ſuis vel decimas habendi vel iuriſdictio
nem in aliquo caſtro · ymo eſt ſingularis q̄
vna ſola res petitur · ſcilicz ius decimandi vel
iuriſdictionem exercendi vel conſimile vn̄ licz
ſentencia feratur pro actore ꝙ ſibi eſt ius de
cimandi vel iuriſdictionem exercendi in ali-
quo caſtro non p̄iudicat illis qui ſingulari iu
re ſe iuuant puta priuilegio vel p̄ſcripcione ·
vel quocunqz alio modo Nam cauſa q̄ fuit
contra vniuerſitatem et ſentēcia ſuper ea la
ta ſingulis perſonis non p̄iudicat · xij · q · ij ·
qui manumittit̄ · ſed illa peticio ſatis pōt dici
generalis in q̄ petitur canonica porcio omni
um relictoꝝ alicui eccl̄ie a ſepultis in ea · q̄a
de iur̄ ad eū pertineat Item q̄ non vna res
tm̄ petitur ſed m̄lte ſic̄ qn̄ petitur racio ad-
miniſtracionis alicui⁹ de ſale vel de vino vel
hmōi · dic ergo ſic ꝙ ubi q̄s agit confeſſoria
vel negatoria dicens · mihi eſt ius haber̄ ca
nonicam porcionem d̄ relictis oim̄ ſepulto
rū in eccl̄ia tua · et ideo peto declarari per
ſentenciam te ad hoc teneri et eciam vt com
pellaris mihi reſtituere ea q̄ iam pcepiſti ꝙ
in hoc caſu non cogitur a principio exp̄me
re nomina ſepultoꝝ · ſed in p̄ſecucione cau-
ſe ad hoc vt ſibi fiat comdemnacio ⁊ idē eſt
ſi agat ſibi eē ius inſtituendi clericos in aliq̄
bus eccleſijs et petat ius ſuum declarari ⁊
inſtitutos per eum remoueri ⁊ idem eſt ſi a-
gat negatoria dicens non eē alicui ius ſepeli
re aliquos vel hīe canonicam porcōnem de
reb; ſepultoꝝ vel inſtituendi aliq̄s in aliq̄b;
eccl̄ijs · et ideo petit imponi ſilenciū ei ppe-
tuū ſuper predictis ⁊ reuocari q̄cq̄d factū

eſt idem eſt ſi agit interdicto · vnde vi · vel
q̄cunqz alia actōne ſi reus petit exprim i no
mina ſepultoꝝ vel canonicoꝝ inſtitutoꝝ vel
res in q̄b; damna data ſunt tempore ſpolia
cionis vel fruct⁹ perceptos a poſſeſſore licz
bonum ſit ꝙ exprimat ſi poteſt · tamen non
eſt ad hoc cogendus · ſecus aūt eēt ſi ageret
officio iudicis vl̄ q̄cunqz alia actōne ad hoc
vt habeat canonicam porcionē de aliq̄b; ſpe
cialibus ſepulturis vel ſi peteret alios inſti-
tutos in illis eccl̄ijs remoueri vel fruct⁹ ali
cui⁹ fūdi · et tūc non peteret fund · nec eciam
peteret ius ſuū in alijs declarari q̄ ſatis cre
do ꝙ tūc dz q̄ntū pt vt predictū eſt p̄dicta
cogi declarare · et eſt racio diuerſitatis q̄ in
primo caſu qn̄ ſoluatur canonica porcio ali
quoꝝ ſepultoꝝ et ꝙ aliq̄ remoueātur de ec-
cleſijs et ꝙ damna aliq̄ ſoluātur ſpoliatis et
ꝙ aliq̄ fruct⁹ reſtituantur obtinenti in acti-
one bone fidei vbi omnia iſta veniūt q̄ſi ac-
ceſſoria licet peti debeant expſſe vt no · s · de
reſti · ſpo · q̄uis · ſed in h̄o caſu vbi ſingl̄ari ⁊
ſpeciali actione agitur ad p̄dicta ea expreſſe
dicere debet · ymmo qd̄ eſt no · dignū in prio
ri caſu ſi aliq̄s alius preter pſonam rei tange
retur non deberet ſup eo ferri ſentencia niſi
ſup intereſſe · verbigrā · Actū eſt contra ali
q̄m non eē ſibi ius inſtituendi in aliq̄b⁹ eccle
ſijs et ideo petit imponi ei perpetuū ſilenciū
et p eū inſtitutos remoueri ab eccl̄ijs Nam
hic non fertur ſic ſentencia imponimus tali
ppetuū ſilenciū et tales r̄moueri ſentēcial̄r a
dictis eccl̄ijs q̄ indubitāter eēt iniuſtū eis
hoc facere · ſed non condemnabis conſtituē-
tem ad intereſſe ei⁹ qd̄ intereſt actoris eum
non fuiſſe inſtitutū niſi poſſet efficere ꝙ inſti-
tuti libere cedāt et hocidem fit vbicunqz q̄s
non poteſt ſoluere rem ad quē tenetur · ff ·
de dolo · l · arbitrio § i · et no · j · de ſen · ex ·
fame · c. Sacro · qual̄r aūt eſtimetur hoc in
tereſſe · no · j · q̄ ſi · ſunt le · cām q̄ · ſed in h̄o cā
qn̄ ſingl̄ari actione petit inſtitutos amoueri
actio hic non intentabitur contra inſtituen-
tem ſed tm̄ cōtra inſtitutos et tūc bn̄ fertur
contra eos ſentencia ppetue amocionis ·

In noſtra · c. Receperunt · videtur ꝙ
ſufficit dare talem libellum conq̄ror d̄
hoſpitalarijs q̄ parrochianos meos recipiunt
ad ſepulturam eciam ſi nihil petat tm̄ vide cō
tra · q̄ actio eſt ius petendi in iudicio quod
ſibi debetur · inſtit̄ · de act · in prin · ſo · dic ꝙ
in libello continebatur peticio · c. Priuil · h̄
priuilegium non loq̄tur de pueris · c. Dece-
tero · contrarium videtur · ff · de vſur̄ · l · i · § i ·
ſo · ſpeciale eſt in iuribus et preſtacionib⁹ et
ſeruitutibus q̄ tract⁹ futuri temporis per-
tinet ad iudicem ymmo in hijs non ſolū cō-
demnat · ymmo caueri facit · ff · ſi ſeruit⁹ ven ·
l · haz · et · l · egi · c. Elegerint · cum tēplarij
et hoſpitalarij mim⁹ ſint religioſi ꝙ monachi

preſumitur mala intencione apud eos elegiſ
ſe ſepulturaꝫ ⁊ idcirco reddetur monachis
cū omnib; ſuis bonis· vt· s· e· fraternitatē·
qꝛ vero· niſi eēt propter priuilegiū ⌊ Relin
quit· ſi q̄s eligit ſepulturam apđ eccleſiam
hoſpitalis· tūc canonicam porcionem debet
habere pꝛochialis eccłia de omnib; relictis
pro anima ſua ſiue relinq̄t eoꝝ eccłie tm̄ in
qua ſepelitur ſiue relinquat eccłie eidem et
fratrib; ibi morantib⁹ ſiue in genere locut⁹
ſit dicendo· relinquo hoc tali eccłie et hoſpi
talarijs· ymmo idem videtur ſi dicat· tm̄ re
linquo hoc hoſpitali· ar· hic ⁊· ff· de an· le·
l· a ticia· ꝭ annua· ad hoc pl⁹ dicūt q̄dam qꝛ
eciam ſi dixit· relinq̄ hoc hoſpitali vltrama
rino· nihilomin⁹ tam̄ canonicam porcionem
habebit inde pꝛochialis eccłia ex q̊ apđ eos
eligit ſepulturam omnia q̄ tunc dantur vidē
tur tacite dare ꝓ anima ſua ⁊ pro ſepultura
ar· s· e· de hijs· idem ꝙ dicimus quando ele
git ſepulturam· idem intelligimus ſi non eli
gat· ſed tamē ibi ſepeliendus eſt de iur̄· vt qꝛ
reddit ſe et ſua eis· vel qꝛ factus eſt templa
rius vł hoſpitalarius et ſi ſit ſepult⁹· qꝛ ibi
erat ſepultura parentū vt· j· de priuił· ut pri
uilegia· et· s· e· c· i· ⌊ Nam et tunc pꝛochialis
eccłia canonicam habebit porcionem de om
nibus relictis illi eccłie apđ quam ſepelitur
de iur̄ ſuo ſine electione ſicut ſi ibi elegiſſet·
ymmo plus dicimus qꝛ ſi ibi non ſepelietur
propter aliquam forte cauſam· puta qꝛ tem
pore mortis loc⁹ ille capetur ab hoſtib⁹ vel
alia iura de cā partē ſuam. de om̄ib⁹ legatis
hēbit eccłia pꝛochialis· ſed ſi dixerit· relinq̊
hoc eccłie in qua ſepeliar· et hoc hoſpitali·
tunc ſec⁹· qꝛ vterqꝫ hoſpitale hēbit partem
canonicā de relictis eccłie et non de relictis
hoſpitalarijs q̄ ſunt exempti· et nos dicim⁹
ꝙ de legatis locis exemptis nłlam porcionē
hēbit eccłia parrochialis niſi ibi eligat ſepul
turam· ar· ad hoc· s· de teſta· officij· et· c· re
quiſiſti· et· s· e· de hijs· et· c· i· nam illa q̄ re
linq̄t eccłie tm̄ pro ſepultura relinq̄re vide
tur et ideo ibi porcionem canonicam hēbit
eccleſia parrochialis· ſed relicta hoſpitali ſe
paratim non videtur relinq̄ſſe pro ſepultu
ra ſed ał· pro anima ſua quare de ipſ̄ nihil ē
deducendum ⁊ idem quod dicimus de ho
ſpitali idem dicim⁹ ſi q̄s eligat ſepulturam in
alia dyoceſi ſi autem non de iure ſepelirent
eum q̄ reliquiſſet eis aliqua de bonis ſuis·
tunc non credo ꝙ deberent reddere totum
vel partē eccłie pꝛochiali de legato ſed de
berent reddere corpus· s· e· ex pte· et om̄es
obłones q̄ facte eēnt in ſepultura vt hic· ſi
aūt hoſpitale hꝫ parrochiam vel pocius ec
cleſia hoſpitale· tunc niſi eccłia ſit exempta
cum parrochia diuidetur legatum factum
eccłie a legato facto hoſpitali ⁊ de legato
facto eccłie habebit partē ſuam ep̄us· s· de
teſta· officij· et· c· requiſiſti· ⁊ non de lega
to facto hoſpitalarijs q̄ ſunt exempti· ſed ſi
eccłia cum hoſpitał ſint exempta ⁊ non po
pulus tunc debet ep̄o dare porcionem tanꝙ
ep̄o ſuo nec obſtat ſi dicat· exempta eſt eccle
ſia· ergo nullam canonicā habebit in ea epi
ſcopus· ar· s· de teſta· req̄ſiſti· Sꝫ licet eccle
ſia ſit exempta tñ communionem habet cum
ea ep̄us propter populum ſuū quē tenet ab
eo· j· de priuił· ex ore· aliq̄ dixerunt ꝙ ep̄us
iure pꝛochiali exiget partem· qꝛ ſuus pꝛoch
ianus eſt et non iure ep̄ali· ſed non placet qꝛ
bñ ſepelietur in pꝛochia ſua ergo alij nō de
betur ius pꝛochiale Item ꝙ dictum eſt ꝙ ſi
relinquat eciam hoſpitali ꝙ eccłia pꝛochiał
habebit partē intellige veꝝ· niſi teſtatoꝛ di
xiſſet· hoc relinq̊ hoſpitali non pro ſepultu
ra ſed alia iuſta de cauſa· qꝛ tunc pꝛochialis
eccłia in illo legato facto nullā haberet por
cionem niſi pꝛochian⁹ ſe tranſtuliſſet ad eos
s· e· de hijs vel niſi eccłia ⁊ hoſpitale eſſent
ita mixta vel vnita ꝙ nłla ſepabilitas poſſet
inter ea fieri· puta qꝛ ſimł hoſpitale cum ec
cleſia ſunt exempta· ⁊ nihil in hoc appropri
atū ē eccłie nec in ſpiritualib; nec in tempo
ralib;· tunc em̄ videtur ſatis ꝙ de r̄licto ho
ſpitali eccłia parrochialis ſuam haberet por
cionem· eciam ſi teſtatoꝛ dixiſſet ꝙ non relin
q̄bat intuitu eccłie ſed hoſpitał· qꝛ ſic ſunt
vnita ꝙ diuidi non pñt· ſed dices· ſemp eſt
diſtinctio inter eccleſiam ⁊ hoſpitale· quia
prioꝛ clericoꝝ ſacerdos poteſt abſoluere fra
tres· j· de ſen· ex· canonica· ſo· hoc non facit
diuiſionē inter eccłiam et hoſpitale ſed inter
clericos ⁊ laicos vł pocius inter officia· hoc
em̄ offm̄ abſoluendi datum eſt ex priuilegio
priori dom⁹ quod poterat hr̄e ⁊ ſi non eſſet
ibi eccleſia ſicut et alij officiales domus hñt
ſua officia ſpecialia ſepata ab inuicē ⁊ diſtin
cta· lxxxix· di· ſingła· de hac aūt ſepabilitate
no· j· de priuił· paſtoꝛalis· ⌊ Niſi dolo· qꝛ
tunc pꝛochialis eccłia habebit totum· xx· q
iij· conſtituit· ff· ſi q̄s cau· ſi duo ⁊· s· de te
ſta req̄ſiſti ⌊ Vniuerſa· i· oblaciones factas
in ſepultura· corpus autē non redditur niſi
ꝑceſſerit appełło· s· e· ex parte· vł niſi ꝑceſ
ſerit violēcia· Alij dicunt ꝙ ſemp reddendū
eſt corpus ſi petitur· hic autē nō petebatur
s· e· fraternitatē· ⌊ Reſtituant· cum nō fue
rint in etate eligendi ſepulturam·

Ex parte ⌊ Spōte· ał ſecus· xxiij· q· v·
placuit·

Sacris· ⌊ Reconciliari· vł eciam poſt
cum prius pñie ſigna apparuerūt· xxvj
q· vj· is q̄ recedunt· ⌊ Excommunicatoꝝ·
idem de interdictis a communione ſacramē
toꝝ· ⌊ Non poterunt· ff· de ſoł· ſi alieni· ff
de admi· tu· tutoꝛē qui· ⁊· ff· de neg· geſ·
eum actum· ⁊· xiij· q· ij· non eſtimemus·

Rolande certū ⌊ Sepultura· dicitur

poſſeſſio ſiue terra vbi aliquis ſepeliēdus eſt et hoc vendi pōt anteꝗ̄ conſecrata ſit p pō tificē ſicut venduntur poſſeſſiones ad ecclias edificandas · ar · xij · q · ij · aurꝝ · Et dicitur ſe pultura aliquod vas lapideū vł ligneum ꝑ aliquo ſepeliēdo factum · et hoc ſimilr̄ vēdi poteſt niſi factum ſit ſacꝝ p pontificem vel ad hoc ſpāliter deputatum · j · de rlig · do · ad hec · Licet em̄ in aliquo loco ſit ſepultus ali ꝗs ſine pontifice non credimus locum ſacꝝ ſm canones licet ſecꝰ ſm leges · ff · de rli · et ſump · fu · l · ij · ſi autē loca p̄dicta ſint loca ſa cra vł ad hoc deputata p ep̄um vender̄ non licꝫ ut hic · ⁊ · xiij · q · ij · paſtoralis et · c · q̄ſta ⁊ c · poſtꝗ̄ · dicitur eciam ſepultura ius inferē di in ſepulcꝝ · nec hoc eciam vender̄ licꝫ · dici tur eciam actus ſiue officium quod fit ꝑ ſe peliendis · et illud eciam vender̄ non pn̄t cle rici q̄ ad hoc ex officio tenentur · xij · q · ij · ꝑ cipiendum · ⁊ · i · q · i · dictum · ⁊ · j · de ſymo · cum ſatis · Itē nota ꝙ cymiterium vł ſepul ture ordinate dn̄t eē circa eccliam · xvij · q · iiij · ſicut antiquitus · ſed ⁊ pōt eē remotum ſicut eſt in francia ꝑpter fetorē cadauerꝝ · nō tam̄ credimus ꝙ alicui loco religioſo vł ho ſpitali vel templo poſſit acceder̄ ſepultura · niſi habeāt eccliam · qꝫ cum cymiterium de beat eē conſecratum vt in palē · c · Iloco non conſecrato acceder̄ non p̄t · Itē in vno cymi terio multe ecclie pn̄t hr̄e ius ſepeliēdi ſuos ꝑrochianos · ar · ff · de mor · infe · l · i · ⁊ p to tum ·

Parrochiano ⌊ Heredes · ar · contra · C · ne ex delic · defunc · l · iſta · ſo · hic non agitur contra hr̄des ex delicto defuncti ſed ſacerdos non dꝫ abſoluer̄ excommunicatuꝫ niſi ei qui eſt publica pſona caueat de ſatiſfa ciēdo · j · de v · ſig · ex pte · ⁊ · c · cum olim · s · de ap · qua fronte · ꝗ ſane · ⁊ ex illa caucione vel ſtipulacione agēt oēs qu orꝫ intereſt · ar · ff · rem pu · ſal · fo · l · ij · Et plus dicimꝰ ꝙ ſi omit tatur hec caucō vel ſtipulacio tn̄ intelligitur appoſita et ex ea agitur ac ſi interpoſita eſſet ar · ff · de adop · hijs verbis tn̄ cum nullū ius det ei ex ſtiplone agere niſi ſit interpoſita n̄ videmus quomodo ager̄ poſſit ſed cogendi ſunt officō iud · ut ſatiſfaciant eciā hoc innu itur hic ⁊ · j · de rap · in lr̄is · Mo · agi offō iu dicis deficiēte actione · Itē racio vidē qꝫ exꝗ̊ penituit nec alr̄s penitere potuit niſi faceret ſatiſfieri vidē hr̄dib̄ iniunxiſſe vt ſatiſfaciant et ideo cogendi ſunt ·

De parrochijs et alienis par rochianis ·

Ius parrochiale conſiſtit · vt in dieb̄ feſtiuis ꝑrochiani miſſam audiant in ſuis ecclijs · j · e · ut dominicis et con ſe · di · l · ſi quis extra · et in decimis pſonalib̄ xvj · q · vij · ſiqs laicus · et · c · quicunqꝫ · ⁊ · c · ſtatuimus · et · j · de decimis · ad apoſtolice ⁊ in oblcōib̄ · x · q · i · qꝫ ſacerdotes · ⁊ · c · ſan ctorꝫ et · c · hanc · Itē pn̄ijs accipiendis a ſa cerdote ꝑrochiali · j · de pe · ⁊ re · omīs vtri uſqꝫ · Item in ſepulturis et bn̄dictionib̄ nu bencium et alijs ſacramētis conferendi · s · de ſepul · c · i · et · ij · et p totum · et · xiij · q · ij · q̄ſi per totum · et · j · de ſymo · ſua · et videtur q̄ buſdam forte non male ꝙ ad oblcōnes cogi pn̄t ꝑrochiani · maxime ſi ſacerdos eſt paup · ar · xxxij · di · preter hoc · et de conſe · di · i · om nis · et · xvj · q · i · ſtatuimus et · j · de vſur · quā to · ꝗ ſi · vbi de hoc · an ad p̄ſtandum aliq̄d ꝑ aliq̄b̄ ſacramētis cogi pn̄t · no · j · de ſymo · ad apoſtolicam · Item nota ꝙ hic dicimꝰ pce ptionem decimarꝫ eē de iur̄ ꝑrochiali · et idē dicimꝰ de pcepcione canonice porcionis q̄m ecclia ꝑrochialis hr̄e dꝫ ab ecclia vbi ſuus ꝑrochianus ſepelitur · s · de ſepul · c · i · et · ij · ⁊ c · de hijs · ſed et iſte heed porciones dicunt eē de iur̄ ep̄ali · s · de of · or · conq̄rente et hē verꝫ ꝙ porcio quam pcipit ecclia parrochia lis ab eccleſia vbi ſepelitur de iur̄ ꝑrochiali eſt · ſed porcio ꝗ̄ percipit ep̄us a ſua eccleſia propter communionē que ē inter eos eſt de iur̄ ep̄ali · s · de teſta · reqſiſti · ꝗ ſecus ·

Si ep̄us · Hoc caplm loquitur de diſpē ſacione · de iur̄ enim remouendi eēnt ta les ep̄i et perpetuo deponendi · i · q · vij · con uenientib̄ · et · c · i · et · ꝗ ex hac autoritate et lo quitur in partib̄ affrice vbi donatiſte p̄uale bant et quaſi q̄cq̄d dicitur hic ꝑuiſio fuit ⌊ Diuidant · ep̄us catholicus et conuerſus · ⌊ Eas parrochias · ſiue plebes · ⌊ Sic · i · in hereſim · Catholici em̄ ſine diuiſione om̄es catholico ep̄o dimittuntur · vł melius ſic cre dimus exponendum ꝙ ſic inuēte fuerunt · i · niſi ambe · i · q̄ partem habebant populi ad herentem heretico et partem adherentē ca tholico ep̄o ſua tantū erunt · Et omnia aūt loca q̄ adheſerunt heretico ſua tm̄ erunt · ⌊ Communia autem · i · vbi catholici ſunt et heretici communia erunt vbi · i · ut ibi poſ ſent fieri due partes · puta qꝫ multe ſunt par rochie q̄ diuidi poſſunt · ſecus autem ſi vnꝰ locus tm̄ ſit et hoc ē ꝙ ſequitur quod ſi for te ⁊c · ⌊ Alia · i · vna pars · ⌊ Ad illum · i · he reticum epiſcopum · ⌊ Vnus tm̄ · et ideo aliꝰ locus in eius cambiū dari non poteſt cū nō ſit ꝙ aūt in vno loco vterqꝫ partem ſuā ha beret non eſt conueniēs et eēt cauſa litis int eos ⌊ Inueniuntur · puta ꝙ tria vel quinqꝫ ſunt loca in quib̄ communiter eēt plebs ad herens heretico et adherens catholico ·

Ut dominicis · ⌊ Contemto · de pe · diſ · v · placuit · lxxj · di · p̄matꝰ · et · ix · q · iij · p totum · ſi autem non contēneret ſed ex iuſta cauſa ad aliam tranſiret parrochiā vel in trā ſitu pegrinacionis non compelleretur · ar ·

vij·q·i·epi vel p̄ſbiteri·et·xciij·di·c·vlti·s·
de cle·peregri·c·iij·⌊Abiciantur·forte in
h̄ caſu licitum eſt cuilibet p̄lato cuiuſlibet ec
cleſie eicere violenter non ſolum laicos ſed
eciam clericos·ar·j·de ſen·ex·c·vlti·ſed po
cius ſibi conſulimus ꝙ verb̄ moueat et non
iniciat manus·

NVllus epus·⌊Judicare·ex ſpāli ordi
ne·al̄·n·eēt contra·qꝫ quilibet ordina
rius tam p̄poſitus ꝙ archid·iudicare poteſt
non tm̄ ordinare·s·de of·or·c·i·

SVper eo ⌊De finibus·Nota ꝙ vbi li
mites non ſunt diſtincti ſm omēs fere
locum habet p̄ſcripcio et in prouincijs et in
ep̄atibꝫ et in parrochijs et quo ad omnia iu=
ra·xvj·q·iij·§·et h̄ intelligendum et·c·inter
memoratos·et·c·dilecto·et·s·de p̄ſcrip·ad
aures·Vbi nō diſtincti ſunt limites nec qđ
annexum eſt limiti p̄ſcribi poteſt·xvj·q·iij·
licet et·c·dilectus·Quod autem remotum
eſt quo ad omnia iura preſcribi poteſt licet
infra alterius limites contineatur Gracianꝰ
tn̄ et Alanus et quidam alij dixerunt ꝙ eciā
remotum a limite p̄ſcribi non p̄t quo ad iura
m̄ta ep̄alia ſiue ſint de lege iuriſdictionis ſiue
dyoc̄·s·de of·or·conq̄rente et·c·dilectus·
ſed hoꝝ opinio conuinci videtur·j·de reli·
do·c·i·et·s·de p̄ſcrip·ad aures et·c·auditis
et·c·cū ex officij·in q̄bus omnibꝫ oñditur ꝙ
iura ep̄alia preſcribuntur·Quidam tamē di
cunt ꝙ iura q̄ pertinent ad ordinem ep̄alem
ut eſt ordinacio conſecracio et conſimilia·et
eciam q̄ pertinent ad iuriſdictionem non p̄t
quis preſcribere ut·j·limites epi aliquis fa=
ciat·ſed poteſt p̄ſcribere ut clericos alterius
dyoceſ̄ in ſua ordinet et iudicet illud autem
certum eſt ꝙ quo ad proprietatem et eciam
quo ad iuſpatronatus ea q̄ ſunt in limitibus
et circa limites p̄ſcribi non p̄nt·xxvj·q·iiij·
volumus·et qđ dictum eſt de limitibus non
p̄ſcribendis locum habet in prouincijs·xvj·
q·iij·quicūqꝫ·et·C·de fundis limi·l·agros
vel·xj·⁊ ep̄atibꝫ·xvj·q·iij·inter memoratos
in fi·et in p̄rochijs vt hic·Jtem nō·ꝙ pro=
prie limites eſt longitudo ſiue latitudo ſpaci
um a ſpacō diſtinguens et in limite tali nihil
eē poteſt qm̄ linea eſt tantum·veruntamen
non ſic ſtricte limites ep̄atus accipiuntur·
ſed flumina montes ⁊ paludes in ep̄atibꝫ ſo
lent eē limites·et de hoc limite dicūt quidā·
ꝙ eſt cōmunis vtriuſqꝫ et qđ etiam in eo fun
datur commune erit·Alij dicunt ꝙ eſt nulliꝰ
Alij dicunt ⁊ forte melius ꝙ talis limes di=
uiſus inter epos intell̄r ipo iur̄ lꝫ nunq̄ actu
diuiſus fuerit·vnde et ſi fluuij limes exſicca=
tus ſit p longitudinē vel per latitudinē diui
ſus intelligitur ⁊ per inde boni viri arbitrio
actuali ſigno diſtinguetur ⁊ ſi eccl̄ia ſit in
medio limitis in duas eccl̄ias diuidetur niſi
aliter ipſi epi inter ſe poterunt conuenire ꝙ

diu aūt nō fiunt due intelligitur communis
quo ad p̄rochialia ⁊ ep̄alia iura ſicut arbor
in confinio poſita·ff·com·di·arbor·⁊ inſti·
de reꝝ di·§·inſula·nec p̄ſcribet vnus contra
alium·xvj·q·iij·inter memoratos·ſi autem
de illa eccl̄ia non p̄nt fieri due ſuperior ordi
nabit ꝙ alternis annis vel vicibꝫ de ipſa di=
ſponant·ff·de vſufr̄·l·quociēns et·l·ſi rei
ff·cōi di·l·cōi diuido·§·cum de vſu·vel pōt
dici ꝙ illius ſoliꝰ erit eccl̄ia in cuiꝰ parte ca=
put poſitum erit·ff·de acqui·reꝝ do·l·ad
eos·§·fi·Jtem nō poteſt epus donare alij q̄
ſunt in limite·xvj·q·iij·licet·⌊Quod de fi
nibꝫ·ff·de reiuen·que religioſis·⁊·ff·de cō
trahē·emp·in modicis·§·p̄ncipal̄r ita ꝙ ſint
partes eius·ff·de reiuen·l·q̄ religioſ̄·⁊·ff
de contrahē·emp·in modicis l̄ vicinia ſunt
et ſi non ſit pars eius·nam racione vicinita=
tis poſſent confundi fines et relinq̄tur h̄ ar=
bitrio boni viri·nam q̄dam ſunt q̄ pocius in
tellectu capiuntur q̄ verbis exprimantur·ff
de ſol̄·ratum·⌊Parrochiaꝝ·i·ep̄atuum
nos intelligimus ut iacet·i·plebium ⁊ capel
larum·

SJgnificauit·⌊Temporalia·decimas
perſonales obl̄ones ⁊ hmōi·nam deci
mas p̄diales exigere p̄nt ut ſtatim ſequitur
partibꝫ·j·ti·proxi·ad apoſtolice·⌊Perſol=
uuntur·ſupple illis eccl̄ijs in quaꝝ p̄rochijs
poſſeſſiones ſite ſunt qꝛ ſi eēt conſuetudo ꝙ
alij eccleſie ſoluerentur·ſtabitur cōſuetudini
j·ti·proxi·ad apoſtolice·hoc autem aliqua
conſuetudine induci non poteſt q̄n alicui ſol
uant decimas ſi ſunt predia laicoꝝ vel religi
oſoꝝ quicq̄d alij dicant·nobis videtur ꝙ cle
ricis vel pocius eccleſijs ſiue ſint diuites ſiue
pauperes decime eius integre ſunt ſoluende
de omnibꝫ q̄ proueniunt de terra ſiue de aſa
libꝫ ſiue de op̄a manuum et diuicie eccl̄iaruꝫ
nō debeant impedire donacionem decimaꝝ
probatur qꝛ in nullo caſu poteſt eſſe veꝝ ꝙ
propter diuicias licꝫ alijs diuitibus ſua iura
auferre·xiiij·q·iiij·c·quid dicam·Jtem de
cime nō ſunt tm̄ clericoꝝ ſed etiam paupeꝝ
et fabrice·xij·q·ij·nob̄ et·c·ſe·item decime
ſunt tributa egencium animaꝝ et eas ſibi do
minus reſeruauit in ſignauit vniuerſalis do
minij·xvj·q·i·decime·j·e·tua·ꝙ autem om
nes ⁊ perſonales et reales decime ſint inte=
gre ſoluende probatur qꝛ auctoritates vete
ri et no·teſta·generaliter loquitur·Nam
Abraham obtulit decimas Melchiſedech
ſacerdoti de omībus·Geñ·xiiij·circa fi·ob·
re·vij·circa prin·Jtem Jacob promiſit deo
cunctoꝝ qđ dederis mihi decimas offeram
tibi ⁊ in eodem·xxij·circa fi·legitur decimas
et primicias nō tardabis offerre ⁊ in leuit·
xxvij·circa fi·Omnes decime terre ſiue de
fructibus ſiue de pomis arboꝝ dn̄i ſunt·⁊
e·c·Oues et boues et capre que ſub virga

paſtoris tranſeunt quicquid decimaꝝ dede-
rint ſanctificabitur domino ⁊ non eligetur
neqꝫ bonum neqꝫ malum neqꝫ altero com-
mutabitur. Et numeri. xviij. circa finem. Fi-
lijs autem Leui dedit omnes decimas iſrlitis
in poſſeſſionē pro miniſterio q̄ ſeruiunt mi-
hi in tabernaculo federis. ⁊ ita nihil aliud
poſſidebunt decimaꝝ oblōne contenti quas
in vſus eoꝝ et neceſſaria ſepaui. Deutro. xij.
circa prin. Offeretis in tabernacul̄ decimas
et primicias manuum veſtraꝝ. Et Exodi. c.
xiiij. circa medium. Decimam partem ſepa-
rabis ab omnibꝫ frugibꝫ tuis que naſcūtur
in terra. Item Paralip. ij. xxxj. circa princi.
Plurimas obtulerunt primicias frumenti.
vini. olei. mellis quoqꝫ et omnia que gignit
humus decimas obtulerunt. Numeri. x. cir-
ca fi. Ipſi leuite decimas accipiunt de omni-
bus ciuitatibꝫ opeꝝ noſtroꝝ et Thobias fi-
deliter offerebat omnia primicias ſuas ⁊ de-
cimas. Item eccliaſtici. xxxvj. circa prin. in
exultatōe ſanctifica decimas tuas Malach.
iij. Quare confligitis me in decimis ⁊ pri-
micijs. Et iteꝝ. Inferte omnem decimam in
horreum meum ut ſit cibꝫ in domo mea. Itē
Luc. xviij. Decimas do de omnibꝫ q̄ poſſi-
deo. Item Math. xxiij. Ve vobis qui deci-
matis mentam et annetum et cyminum ⁊ re-
linquitis que grauiora ſunt legē. miſcdiam
iudicium ⁊ fidem et hec oportuit facere ⁊ il-
la non admittere. Item confundi debent ve-
hementer iſti noui magiſtri et predicatores
qui docent et predicāt contra nouum et ve-
tus teſtm̄. nec vnꝙ inuenient Auguſtinum
Hieronimum Ambroſium Gregorium vel
alium ſanctum doctorem aliud ſenſiſſe. xvj.
q. vij. decimas. ⁊. c. ſe. ſed dicunt aliqui ꝙ
decime date fuerunt clericis pro parte ſua
et non debeant habere aliam porcionem niſi
decimas. Numeri. xviij. circa fi. cum ergo
modo multa bona habeant non deberēt ha-
bere decimas. ſo. Veꝝ eſt ꝙ in diuiſione ter-
re promiſſionis non debuerunt habere par-
tem ſicut alie tribꝫ. ſed pro parte deberent
eſſe contenti decimis. ſed ſi al̄ offerentur eis
vel alio iuſto titulo ſibi darentur bene pote-
rant poſſeſſiones habere. Vt in Leuit. circa
fi. vltra medium. Item decime ſunt ps dn̄i.
Leuiti. xxvij. circa fi. Et dn̄s dedit eas leui-
tis. Numeri. xviij. circa fi. Quod autem de
ſuo dn̄s dedit leuitis Nulli licet auferre q̄n-
tumcunqꝫ ſint diuites vel male. j. e. tua. Itē
miꝝ eſt de quibuſdam qui quaſi veſani al̄s
inſani et heretici dicūt ꝙ perſonales decime
non ſunt dande cum expreſſe habeatur con-
tra. Numeri. x. circa fi. et Deutro. xij. circa
prin. item maior racio eſt ꝙ quis det tribu-
tum vel debitum de eo quod producit manū
propria tanꝙ dignus ꝙ de eo quod produ-
cit humus.

De decimis priuilegijs et ob-
lationibus Rubrica

Decimam. Tradicionem. ar. pro
opinionibꝫ magiſtroꝝ nobis videtur
ꝙ primicie dande ſunt ſm conſuetu-
dinem regionis et hoc hic probatur qꝛ nūꝙ
preceptum inuenitur de certa quantitate.
Et hac. ymo cum non inueniatur expſſa
certa quantitas in opcione dantis relinq̄tur
ut quamcūqꝫ velit det niſi conſuetudo aliud
induceret. Hic. inheret tradicionibus
ebreoꝝ.

Nouum genus. Clericis. quidā hoc in-
telligunt veꝝ in omnibus clericis ⁊ in
omnibus predijs. ſ. tam eccliaſticis ꝙ heredi-
tarijs. contra. xvj. q. i. queſti. et. c. ſiq̄s lay-
cus. ſed illud de clericis coniugatis intelli-
gunt qui non in perſonalibꝫ decimis habēt
excepcionem. Hoc non placet. Alij dicunt
ꝙ de dote ecclie non debent clerici clericis
decimas ſoluere. et ſic loq̄tur hoc. c. de alijs
autem poſſeſſionibus in alteriꝰ prochia ſitis
ſecus. et ſic loquitur h̄. c. ſiq̄s laycus. Alij di-
cunt ꝙ de pſonalibꝫ decimis loquitur princi-
pium huius capitali. Finis autem capi. loq̄-
tur de predialibus decimis vel de clericis cō-
iugatis qꝛ et prediales ⁊ pſonales ſoluunt
Vel dic ꝙ ecclia infra limites alterius bap-
tiſmalis ecclie ſita non ſoluit perſonales de-
cimas de laboribus ecclie vel alijs. i. de hijs
q̄ ad eccliam ptinent vel acquirūtur ei ⁊ ſic
loquitur principium decre. ſed clerici d̄ hijs
q̄ ſibi pro ſua pte acq̄runt bene ſoluunt deci-
mas eciā pſonales vt de prouentibus ex ad-
uocationibus et ſimilibus et ſic loquitur fi.
decre. Prediales autem ſoluunt ſicut ⁊ alij
niſi ſint priuilegiati. j. e. ſuggeſtum. j. et. c.
ex pte. et. c. proxi. ⁊ in multis alij. c. itē plus
dicimus ꝙ clerici cuiuſlibet ecclie et eciā ſa-
cerdotes et ꝙ plus eſt p̄latus ſue eccleſie a q̄
pcipiuntur eccleſiaſtica ſacramenta ſoluent
decimas pſonales. licet enī ſeruiant ecclie et
alijs miniſtrent ſacramenta. hoc tamen no-
mine eccleſie faciunt et nomine ecclie ſuſcipi-
unt decimas et ipſi idem a ſeipſ nomine ec-
cleſiaꝝ recipiūt ſacramta. quid dices de cyſ-
tercienſibus et eciam alijs clericis q̄ mercē-
narios tenent in alijs prochijs q̄ ibi texūt ve-
ſtes et alia manibus ſuis operantur ⁊ ex ta-
lium mercennarioꝝ opibus multa lucrātur
monachi vel clerici. Reſpondemꝰ ꝙ mercē-
narij de mercede ſua ſoluent decimas ſi de eo
puenit ad monaſterium eciam de mercede ni-
hil ſoluetur et ſi ſerui monaſterij vel clerici l̄
monachi in alia eccleſia vel prochia opentur
cum nihil ſibi acquirant nullas decimas pſo-
nales ſoluent illi eccli in cuiꝰ prochia opan-
tur et vbi audiunt diuina officia et idem eciā

videtur in ſeruis et mercenarijs laicoꝝ et ſi
operentur in alia prochia ꝙ in qua dñs com
moratur ꝙſi mercennarius ibi ſoluet decimã
de mercede ſua. ſerui aũt nihil ſoluent cũ ni:
hil habere pñt. ymmo dñs ſoluet inde deci:
mas et eccłie vbi ipſe dñs per circulũ anni
audiuit diuina officia et vbi moratur dñs.
Alij tñ dicũt cum naturał eciam ſeruo mer
ces debeatur. ar. ff. de cond. inde. Natura
liter ꝙ eccłie in cuius prochia operatur ſeruꝰ
ſoluende ſunt decime. et idem forte dicendũ
eſt in monacho. ſed hoc non placet cum nõ
poſſit ꝗrere niſi monaſterio et monaſterium
decimas pſonales ſoluere nõ tenetur. ⁊ idẽ
dicimus in hijs qui negociãtur nomine alio
rum laicoꝝ. Item nõ credimꝰ ꝙ licet hodie
in alia eccłia audiuerint diuina officia ⁊ ho:
die ibi lucrentur centum ꝙ de eis dent deci:
cimas illi eccłie. ſed vbi per totum annũ ſu:
munt eccłiaſtica ſacramẽta et audiunt diuina
officia. xvi. q. i. queſti. ⁊. j. e. apoſtolice. ⁊
ſi forte in pluribꝰ audiunt diuina officia ⁊ p
equali parte non eẽt malum ꝙ ſupioris auto
ritate inter eos decime diuidentur. qꝛ dignũ
eſt ut temporalia metat qui ſeminat ſpũalia.
xiij. q. i. §. i. de prebendis autem ſuis clerici ñ
debent dare aliquid eccleſijs in quibꝰ audi:
unt diuina officia. ſi forte alibi audiũt diuina
officia ꝙ in eccłijs in quibꝰ hñt prebendas
et hoc verꝝ eſt ſi ille eccleſie in quibꝰ hñt pre
bendas nulli debent ſoluere decimas. vel ſi
debent ſoluere decimas decimabunt bo:
na illa. vnde prebẽdas receperunt quod ſic
probo qꝛ prebende date eccleſijs vel clericis
non ſunt clericoꝝ ymmo proprietas illaꝝ ec
cleſiaꝝ que dant prebendas. vnde de eis nõ
pñt teſtari. s. de teſta. ⁊ vlti. vo. ad hoc. ⁊
c. relatum. Si autem eccłie q̃ dant preben:
das deberent alijs dare decimas ⁊ nõ dediſ:
ſent. tunc clerici q̃ receꝑunt prebendas dñt
inde dare decimas. j. e. ti. a nobis et. c. tua
nobis.

EX multiplici derogare. no. p priuilegi
um non derogari pacto vel tranſactis:
om.

COmmiſſum. L Paſcuis. qꝛ vendeban
tur paſcua ⁊ ſic de precio ſoluebantur
decime vel ſolui debebant eccleſie prochialis
vel decime dicuntur ſolui de paſcuis. id eſt.
de lacte et lana beſtiaꝝ q̃ paſcebantur in illꝭ
paſcuis. ut hic patet. ⁊. j. e. nuncios ⁊. c.
ex pte canonicoꝝ ⁊ duobꝰ. c. ſeq̃ntibꝰ. ⁊ ſic
eſt ar. qd̕ tales decime cenſeantur p̄diales.
qꝛ ſi pſonales eẽnt non prochiali eccłie ſed il
li in qua audit diuina officia dari p̄cipientur
qd̕ primo dictum eſt magis placet. ⁊ ſi dñs
fũdi gratis paciatur beſtias paſcere in terra
ſua cum tamẽ herba auulſa de terra a beſtia
vel pocius ab eo qui beſtias paſcet tranſeat
cum onere ſue decime. j. e. tue et. c. paſtorał

dñs beſtie decimam eſtimacionis argenti to:
cius herbe dꝫ dare eccłie. ar. ff. de vſufr. Itẽ
ſi fundi et. l. vſufructuarium venari. et idem
videtur autoritate huiꝰ. l. et prealł. rõnis ꝙ
ſiquis comburat vel ał deſtruet ſegetem ma
xime maturam vel arbores cedat ꝙ prochiał
ſacerdos poteſt agere ad decimam eſtimaci
onis. Alij tamen dicunt contra. de feris au:
tem et auibꝰ et piſcibꝰ nõ recluſis bñ dande
ſunt decime eccleſie vbi percipit ſacramenta
⁊ non baptiſmali eccłie qꝛ in nullius eccłia
ſiue parrochia eſſe dicuntur. inſti. de reꝝ di.
§. fere et § ſeq̃nti.

SEruerit. nihil notatum.
NVncios de apibus. i. de melle apium.
et cera ſimile. s. e. c. commiſſum.
CVm homines ⁊c̃. nihil notatum.
DIlecti filij L Conduxiſtis. no. licere cle
ricis conducere predia ſi ſua eis nõ ſuf:
ficiant. L Conductis. ſed de ꝓprijs tantum:
modo.

SVggeſtum. L Componatis. cũ enor
miter ledantur alij monachi q̃ decimas
recipere debent niſi ſoluatis L Ordini. i. cy
ſterneñ. L Priuilegia. circa eñ decimas mo
nachoꝝ no. ꝙ olim in primitiua eccłia deci:
mas de laboribus et predijs ſuis dabant ſic
laici. xvi. q. i. generałr. et. xij. q. i. duo in fine
et. c. prece. ſed paſcał et Gregorius et con:
cilium maguntinum conſtituerunt ne religi:
oſi vel alij communiter viuentes decimas de
ſuis laboribus ſoluerent. xvi. q. ij. q̃ſti. et. c
decimas cum in eodem tempore hoc priuiłm
artatum eſt circa hoſpitalarios et Hieroſo
lomitanos cyſterciẽſes et tẽplarios. alijs ve:
ro monachis cõceſſit de noualibus q̃ ꝓprijs
manibus excolunt. et de ortis et nutrimẽtis
auium. j. c. proxi. et. c. ad aud. Eſt ergo te:
nendum ꝙ monachi ciſtercienſes nõ dabũt
decimas de poſſeſſionibus proprijs quas co
lunt manibus vel ſumptibus ꝓprijs niſi pc̃o
vel tranſactione ſint ligati. s. e. ex multipli:
ci et niſi enormiter ledatur eccleſia ut hic vel
niſi ſoluendo renunciauerint priuilegio ſuo
j. de ſepul. ſi de terra Monachi autem alij et
canonici de omnibus tenentur dare decimas
niſi de noualibus ꝓprijs manibꝰ cultis et or
tis et nutrimentis animaliũ. j. e. c. proxi. ſed
de eis non ſoluant niſi parrochialis eccleſia
ledatur. j. de ver. ſig. quid p nouale in ſi. de
alijs autem ſoluent niſi ſuper decimis ſpecia
le priuilegium habeant vel niſi preſcripſerint
et hec vera ſunt in monaſterijs qui populuꝫ
non habent. Alś ſecus qꝛ et tunc prediales
et perſonales habebunt. vt hic. et. xvi. q. i. ſi
monachus. de poſſeſſionibus vero poſt cõ:
cilium habitis indifferenter omnes religioſi
decimas ſoluent. ſiue ſint cyſtercienſes ſiue
templarij ſiue hoſpitalarij ſiue quicunqꝫ alij
ſuper decimas priuilegiati. j. e. nuper. Olim

autem et hodie dẽ conductis et de ꝑprijs ma
nib₃ cultis decimas ſoluent. s. e. dilecti.
L Sed nunc. No. priuilegium vbi ex poſt
facto ad inīquū vel grauamẽ eciam niſi mi:
quum deuenerit tempandum eſt per ſuperi
orem. ff. de reg. iur. narcius. et. ff. de vulg.
ſubſti. ex facto.
EX pte predeceſſoris. xij. q. ij. tua.
LIcet ꝛc. nihil.
AD aud. L Et non pommus. ff. de cõ:
ſti. princi. beneficium. et. s. de ſol. cum
dilectus.
QUoniam a nobis. L Alioquin. i. ſi nõ
ſunt in alicuius prochia.
PArrochianos. L Dño. xvj. q. i. reuer
timini. L Debitū. per actionem confeſ
ſoriam. ar. ff. ſi ſerui. ven. l. ij. et. l. ſicuti. §.
diſtant a ſe. ff. de vſufr. pe. l. ſi. vel p reiuen.
ad fructus. xvj. q. i. reuertimini. ⁊. c. mode
ramine nec eſt curandum ſi primo eccleſia n̄
habeat dominiū. C. de ſacroſanct. ec. ut inẽ
et. s. de conſue. c. ij. ſed. ar. contra. ff. de
pollic. l. ij. §. vlti. vbi dr̄ ꝙ q̄diu decima ꝉ pe:
cunia non ſit ſepata ſemper eſt in poſſeſſione
prioris dñi. ſed loquitur ibi de prophana de
cima h̄ de ſpūali q̄ petuntur cõdicione ex ca:
none. xvj. q. i. decime. et. c. reuertimini vel
officio iudicis. pro hijs eciam intentatur iu:
dicium communi di.
AD hoc. L Per ſucceſſionem. non ergo
licet concedere in feudum nec eciam in
emphiteoſim vel in locacionem ad longum
tempus. Nullus em̄ cõtractus ſup eis iniri
debet p quem fiat vel feudū vel alienacio q̄
ſit p p̄dictos contractus. ff. ſi ager. nec. l. vl
ti. ff. de ſupfi. l. i. et ar. s. de reb₃ ec. n̄ alie.
nulli. ad firmā autem vel ad certum tempus
concedi poteſt. s. de loca. ⁊ conduct. c. ij.
DE terris. L Judei. ad decimas q̄ rõne
prediorꝫ ſoluuntur tenentur iudei ad
perſonales non.
QUamuis L Diſpõne. ⁊ male. lxxxix. di.
c. qm̄ et. c. iudicatū. xvj. q. vlti. nullus
QUm ſint homines. L Diuerſe non tamẽ
aduerſe. L Difficile. non tamen impoſſibile
puta ſi preſcripſit vel dic ꝙ preſcribere nõ pt
ſicut eſt poſſeſſio vnde decima colligitur.
L ilimite conſtituta. s. de proch. c. vlti. ⁊ lo
quitur eciam de poſſeſſionib₃ in limite con:
ſtitutis.
PRohibemus. L Alios. ⁊ ſic laycus
tenẽs in feudum decimas eas alij infeu
dare non poteſt. tamen ſm quoſdam illi qui
detinent in feudum decimas non tenent eas
cum pcõ ⁊ no. s. de hijs q̄ ſi. a prel. ſine cõ.
ca. cum apoſtolica. et ſm hoc non loquitur
hic de decimis infeudatis. ſed de alijs male
detentis.
AD apoſtolice. L Conſuetudo. no. con
ſuetudinem valere in decimis percipiẽ
dis. ſed inter eccleſias tm̄ ut hic. et. s. ē. cum
ſint. ſed ſi de conſuetudine nõ conſtat predi:
ales dande ſunt eccleſie baptiſmali et pſona:
les capelle. xvj. q. i. decimas. ⁊. s. e. nuncios.
EX pte. nihil notatum.
NOn eſt. L De venacione. iſte ſunt pſo
nales decime ideo ſic dicte quia miniſterio ⁊
hominis opera proueniūt ⁊ inde decime ſol
ui debent licet fere vel aues vel piſces in ter
ra vel in aere vel in aqua nutriantur ⁊ bene
ficio et nutrimento terre ⁊ ideo hee decime
dande ſunt illi eccl̄ie vbi per anni circulum
percipit eccl̄iaſtica ſacramenta. et hec intel
ligo vera vbi quis libere piſcatur nullo dato
precio vel parte piſcacionis. q₂ ſi inde dare:
tur precium vel pars. tunc bn̄ dr̄ ꝙ de illo p
cio vel parte dãde ſunt decime eccl̄ie baptiſ
mali q₂ non ex miniſterio hominis ſed ex aq̄
et terra proueniunt. ſed ſi eēt loc⁹ publicus
vbi liceret cuiq₃ libere piſcari pocius reputo
perſonales q̄ꝫ prediales. Et idem dicimus in
piſcatõe et venacione et in alijs hmõi. Item
vidr̄ ꝙ ſiquis capiat piſces in mari ⁊ portet
in ſtagno ut ibi viuant aliquot dieb₃ ꝙ deci
mas inde debet habere eccl̄ia in cui⁹ prochia
ſitum eſt ſtagnum. et idem vidr̄ ſi beſtie r̄clu
dantur in recluſorio cum ibi viuāt beneficõ
aque et terre q̄ ſunt in eius prochia. ar. j. e.
cum non. Alijs tn̄ vidr̄ ꝙ non ſunt dande de
cime de p̄dictis baptiſmali eccl̄ie. ſed illi vbi
percipit eccl̄ia ſacramenta q₂ omnia puen:
iunt ex opere ⁊ ex artificio hominis nõ ē cõ:
tra. j. e. cum non. q₂ ibi nõ prouenit fruct⁹
ex artificiõ hominis ſed ex ſola ḡcia diuini da
tur quod inde apparet q₂ ſemen mortificat.
et ideo nõ homine opante viuificatur ⁊ fru
ctum plurimū affert Sed piſces vel animalia
recluſa non moriuntur ut poſtea cum maio:
ri fructu reuiuiſcant. Item ſi arborem de ſil
ua excīſam non valentem librā q̄s portet ad
portum vbi valet mille libras nihil debet ſol
uere decimam eius qd̄ valebat in ſilua vel me
lius deductis expenſis quas fecit in deducẽ
do ſolum decimam dummodo bona fide fe:
cerit. L Omnibus. ſi alicui donentur immo
bilia nõ credimus ꝙ de illis dare debeat q̄s
decimas cum in veteri teſtõ vbi precepte fue
runt decime leuite nõ habebant partem poſ
ſeſſionum q₂ de fructib₃ tm̄ decimas dãdas
dñs precepit. Numeri. xviij. al̄ autem mobi
lia quocunq₃ titulo lucratiuo ad aliquẽ pue
nerunt ſiue ex dono ſiue ex legato ſiue ex in
ſtitucione heredis ſoluet decimas q̄uis aliq̄
excipiant ſuos heredes q̄ finguntur dñi eciā
viuente patre. ff. de lib. et poſ. in ſuis. inſti.
de hered. qua ⁊ diff. §. ſed ſine. Quidem alij
tamen dicunt et forte non male ꝙ de hijs q̄
dono dantur vel ex ſucceſſione qualitercūq₃
obueniant nõ debent dari decime q₂ nec de
humo producūtur nec de operib₃ manuum

ſunt ⁊ ſm hoc exponendum eſt hoc verbum de omnibꝫ bonis. ſ. que proueniunt vel ab humo vel a manibꝫ. Item ſi aliquis pro mercede milicie ſue uel aduocacõis uel pro alio opere ſuo recipiat ex pcõ uł ſine pcõ aliqđ caſtꝝ uel uillam uel aliam poſſeſſionem immobilem nunꝙ de ea debet dare decimam ꝑ dicta racione. ſ. qꝛ de mobilibus non ſunt decime dande. Alij tñ dicunt ꝙ in hoc caſu eciam de mobilibꝫ ſunt dande decime.

Ex träſmiſſa. ¶ Ilicite. ſecus ſi illicite. i. q. i. non eſt pu. Quid dices de meretrice et hyſtrione et alijs in quibus transfertur dominiũ et non competit reſtõ uel repeticiõ dicimus ꝙ tenentur ſoluere qꝛ non turpiter accipiunt. ff. de cond. ob tur. ca. idem. §. qci ens ⁊ ar. ff. de inĩ. et rele. l. relegatoꝝ. §. vlti. Sed ecclia in deteſtacionẽ criminis non recipiet ne videatur tacite approbare. vnde ſcriptum eſt. non accipies mercedem proſtibuli. ſic et non recipies oblones notorie diffidẽcium. xc. di. oblones. Item opprimẽciũ paupes vt ibi dicitur. Item raptoꝝ ⁊ vſurarioꝝ. j. de rap. ſup eo. j. de vſur. c. ij. item meretricis et propter quodlibet aliud notorium crimen vel horrenđ. xvij. q. iiij. miror. ſecus autem vbi dominium eſt tranſlatum. ſed competit repeticio. nam tunc nullo mõ vel aliquo tempore dande ſunt decime ł eleemoſine faciende. et ſic loquitur hic. et. i. q. i. non eſt putanda. xiiij. q. v. c. vlti. A meretrice autem poſt pactam penitenciam crederemus poſſe exigi decimam. qꝛ iam poſt penitenciam non debet deſpici in eo qđ fuit quia iam incipit eẽ qđ non fuit. l. di. ferrum. in decimis autem predialibꝫ ſecus eſt dicendũ qꝛ ſemp ſoluẽde ſunt de ꝑdijs decime ⁊ ſi infinita ſit malicia poſſidencium. s. e. de terris

Nobis. ¶ Fictum. i. penſionem vel cenſum et eſt vulgare ytalicoꝝ. puta quia eſt colonus ꝑcionarius. ſ. qui terciam partem fructuum ꝑcipit. ſi autem eẽt penſionarius puta qꝛ pro. x. colit agꝝ de fructibus cum non ſint ſui non tenetur ſoluere decimas. tñ ſi poſſideat vel tm̃ detineat fructꝰ terre pñt ſicut a quolibet alio detentore vendicari. ar. xvj. q. i. ſiq̃s laycus. j. e. paſtoralꝭ ff. de vſufr. l. hactenus. ⁊ ar. ff. de reiuen. offm̃. item dicimus ꝙ licet dñs cum penſionario conueniat ꝙ penſionarius omnes decimas ſoluat tñ dñs poteſt conueniri cum eo qđ recipit niſi penſionarius ſoluat cum de omnibꝫ bonis debeant ſolui decime. s. e. nõ eſt. Item credimus ꝙ coloni eciam ſi in alia ꝓrochia ꝑcipiat eccleſiaſtica ſacramenta cũ de fructibꝫ quos ꝑcipiunt in predijs q̃ colũt rõne culture non dñt ſoluere decimas ſue eccleſie ſed illi in cuiꝰ ꝓrochia ſita ſunt predia ar. hic et eſt idem. s. e. non eſt et dicimus ꝙ hoc ſit veꝝ ſi q̃rtam partem fructuum ꝑcipiant pro labore ſiue certas menſuras tantum dummodo de fundo ille recipere debeant illas menſuras et non aliũde. puta qꝛ ſi in fũdo eẽnt inde ſoluerentur ⁊ ſi ibi non eẽnt inde non ſoluerentur ille menſure ⁊ idem vidẽ dicendum eciam ſi non de fructibꝫ illoꝝ prediorꝝ ſed eciã certe pecunie ſumma deberet ſolui dummodo ſic eẽt conuentum ꝙ de fructibꝫ illoꝝ prediorꝝ ſoluetur illa pecunia ar. ff. de vſufr. l. hactenꝰ. ff. de leg. iij. fideicõ. ſed ſecus eſſet ſi de fructibꝫ predij non deberent coloni recipere porcionem ſuam. ſed pſona tm̃ eſſet obligata ad ſoluendum mercedem ſi niſi merces eſſet in fructibꝫ vbicunqꝫ ꝑceptis ſiue in pecunia qꝛ tunc de mercede illa ſoluẽt decimas ecclie ſue vbi ꝑcipiunt diuina ſacramenta. xvj. q. q̃ſti. Nam ibi loquitur in caũ iſto et ẽ ar. ad hoc. ff. de contrahen. emp. l. ſi. Et hoc ipm̃ probo racionibꝫ in primo enĩ caſu cum omnes fructus ſint decimãdi anteꝙ diuidantur ſine deductione expẽſarum. j. c. tua. ergo ex quo ſemel ſunt decimati vlterius decimari non debent ab hijs ad q̃s ex debito proueniũt ſicut ſunt coloni. j. e. paſtoralis. §. i. Item in ho caſu eſt optima racio qꝛ eſt lucꝝ manuũ ſuaꝝ ergo dꝫ hr̃e inde decimas ecclia vbi ꝑcipit ſacramenta. Item in primo caſu totus fructus eſt de terra. licꝫ in eo colendo coopetur opa manuum hominũ s. e. non eſt et ideo tm̃ ecclie vbi ſita ſunt ꝑdia dande ſunt decime. nam ſm predicta q̃ diximus nihil debet dare de mercede niſi terra fructificet. in ho autem caſu totus fructꝰ vel pocius lucꝝ et merces eius eſt de opera manuum qꝛ eciam ſi fundus eſſet ex toto ſterilis tamen mercedem ſuam haberet colonns

Quia ⁊. j. ¶ Extendenda. j. e. ex pte cõtra. ſo. ibi priuilegium generale datum eccleſie ſup decimis alterius ꝓrochie largiſſimam recipit interpretacionem et ſm proprietatem verboꝝ. ſ. ꝙ ex quo conceſſe ſunt decime ei alicuius parrochie non ſolum decime veteres ſed eciam de noualibꝫ conceſſe videntur. j. e. ex parte. ſed tñ nec in hoc caſu credimus priuilegium largiſſime interp̃tandũ. ſed large interp̃tandum eſſe inquantum ius alioꝝ tangit. ff. de vul. et pu. ſub. ex facto. s. e. dilect. ⁊. c. ſuggeſtum. inq̃ntum aũt ius concedentis tangit largiſſime interp̃tandum eſt. s. e. de donac. cum dilect. ad ſi. ſed licet hoc ſit in priuilegijs conceſſis eccleſijs. tñ ſecus eſt in feudacionibus decimaꝝ conceſſis laicis. qꝛ ibi ſolummodo ſunt large interpretanda verba ut intelligamur tm̃ de decimis q̃ tempore infeudacionis erant. ar. ff. de contrahen. emp. rutilia. et. l. in lege. Cũ enĩ infeudare ſit contractus ſufficit ſi fiat ibi larga interp̃tacio. ut in prealł. c. cum dilc. et ideo ad futura extendi non debet. Vt in prealł. l. rutilia. q̃uis hec conceſſio decimaꝝ

facta laicis ſpecialr ſit odioſa. ut. s. de hijs
que fi. a prel. ſine con. ca. cum apoſtolica. &
autoritates. et ſi hoc eſt in contractibus qui
non ſunt extendendi ad futura multoforci9
iura q̄ ex p̄ſcripc̄. q̄ſita ſunt ad futura nō ex-
tenduntur. verbigr̄a. ſi p̄ſcripſit aliq̄s ius de
cimādi in tota parrochia alicui9 non tn̄ vid̄r
preſcripſiſſe in noualibus. j. e. cum contin-
gat. Nam preſcripciones cum ſint odioſe.
s. de p̄ſcrip. vigilāti non tn̄ ſunt large inter
pretāde ſed ſunt reſtringēde ut intelligatur
preſcrip. niſi illud qd̄ preſcripc̄. probatur.
nam licet quis probauerit q per totam par
rochiam decimam colligat excepto vno pre
dio de quo non probauerit non adiudicabo
ſibi decimam in illo predio et ad hoc eſt ar.
j. cum cōtingat. vnde eſt q qn̄ aliquis petit
decimas quas preſcripſit extra ſuā parrochi
am qd̄ debet probare de ſingulis fundis p
ſe q2 decima collcta ex vicinis fundis n̄ pro
bat in alijs deberi hoc.

TVa nobis. Statutum. i. redditus vl
cenſus aut ſemē. et no. q qn̄ aliq̄s dat
terram alicui colēdam ad tercium vel ad q̄r
tum vl ad alium certum redditum nunq̄ co
lonus debet inde deducere ſemen vel al expē-
ſas de cōſuetudine generali ſed nec de iur
niſi p ſpāle pcm̄ aliud fiat.

EX parte tua. laborib. i. de terris la-
boratis p nos. j. prochias in quib. ius
pronatus habetis. De noualib. s. e. tua.
contra. ſo. ibi.

PAſtoralis cauſa. epus Elyen. queſiuit
An ſiq̄n ſoluuntur decime de fructib
vel prouentib molendinorum et piſcariorum de-
ducende ſunt expenſe facte pro eis pcipien-
dis ſicut deducuntur qn̄ decime ſoluūtur de
lucro nauigacionum. Huic aūt qōni tamē
papa rn̄det q non eſt differencia de molen-
dinis et piſcarijs vel gregib vel agris l qui
buſcunq3 alijs mercibus. q2 ſi ipſe fuerūt em
pte de pecūia decimata qn̄cunq3 poſtea vē
di cōtigerit eaſdem eciam ſi poſt multos an-
nos et poſtq̄ negociū multos collegerit fru
ctus ex eis. tn̄ omes expenſas deducet ſed
qn̄ ſoluit decimas de prouentibus et fructi-
bus molendinorum vl piſcariorum vel agrorum ul
quarūcunq3 aliarum rerum ſiue ſint empte cā p-
prij vſus ſiue ad reuendendū non debet inde
detrahere expenſas ſiue fiant pro fructibus
colligendis ſiue fiant pro reſtaurandis reb9
vnde fructus prouenīūt ſiue eedem res pro
parte corruant ſiue in totū. Aliqui tn̄ dicūt
q qn̄ dantur decime de prouentibus molen
dini vel piſcarie q deduci debent expenſe q̄
fiūt extra rem vnde prouenīūt fructus et vn̄
ſoluuntur decime et intelligunt lr̄am iſtā vbi
dr̄ expenſas tn̄ q̄ fiūt pro fructibus &c. tunc
loqui tali cau̅. ſ. qn̄ aliquis emit molendinū
vel piſcariā et ex eo eis ſemp pcipit fructus
et pro illis fructibus vel prouentibus perci
piendis fecit expenſas extra rem. puta pro
mercēnarijs et recijs. poſtea qn̄ reuēdet mo-
lendinū vel piſcariam et ſoluet decimas de lu
cro nō deducet expenſas iſtas. ſecus aūt eēt
ſi circa rem feciſſet expenſas. puta in refecti
one molendini vel piſcarie q2 illas tantū de-
duceret et hoc dicit finis hui9 decre. et licet
intellectus iſte equitati conſonet tn̄ lr̄a hui9
capituli contradicere videtur. Nobis vide-
tur q hec fuit qō in hac decre. An ſicut in
nauigacione deducūtur expenſe an̄ decimas
tam q̄ fiunt pro lucro hn̄do. ſ. q̄ fiunt in mer
cennarijs in mediatorib9 vel pedagijs et mer
cibus deducendis q̄ in alijs hmōi. ſiue eciā
fiant circa res in quibus negociatur vt ſunt
merces q̄ dantur vel textoribus vel ſarcina-
toribus vel fullonibus vel alijs hmōi an ſic
eciam deduci debeant de molēdinis et piſca
rijs. Et rn̄detur q non q2 et prime expenſe
ſc3 q̄ fiunt extra rem. ſ. molendinū nec q̄ fiūt
mercennarijs q̄ ſeruiūt molendino et iumen
tis ſunt deducende et h dicit ibi expenſas tn̄
q̄ fiūt &c. nec eciam ſcd̄e expenſe q̄ fiūt circa
rem. ſ. molendinū ſil2 ſunt deducēde et hoc
dicit ibi nec pro reſtaurando detrimēto &c.
Aliq̄ tamen dicūt q expenſe mercennariorum
non ſunt deducēde ante decimas neq3 in ne
gociacione neq3 in molēdino. ſed hec eſt dif
ferencia inter negociatores et alios q2 nego
ciatores deducūt expenſas factas circa rem
ſed alij nō deducūt expenſas neq3 circa rem
factas neq3 circa als. niſi qn̄ res vendūtur.
Sed q̄res qd̄ mouit papa contra primos vl
q̄ eſt racio q deducantur hee expenſe ſiue ex
tra rem ſiue circa rem de negociacione et nō
de alijs. Hec racio eſt. s. e. non eſt et. c. tua.
et. j. e. cū nō. vbi dr̄ q dn̄s omniū rerum. ſ. orb
terre et plenitudinis eius decimas ſibi reſer-
uauit in ſignū vl̄is dominij et indignū eſſet
q de fructu terre ſiue l alteri9 rei ſiue ſit mo
lendinū ſiue grex ſiue piſcaria ſiue poſſeſſio
deduceretur aliqua expenſa extra rem nec int
rem qm̄ nec talis expenſa detrahitur dn̄is tē
poralibus ſuos fundos vel alias res locanti
bus vel ad cenſum dantibus ſecus aūt eſſet
in negociacione q2 ibi nullus eſt fructus.
quomodo enim poteſt dici fruct9 ſi ego emi
lanam et inde faciam veſtem. vel ſi emi fun-
dum pro. c. et vendo pro. cl. certe nunq̄ po
teſt dici fruct9 ſed lucrum eſt et precium q̄cq̄d
reſiduū eſt deductis expenſ et precio. ff. de
hr̄. et act. ven. l. vēditor ex hr̄. ff. ad. l. fal. l
iij. et de hoc lucro bene danda eſt decima. s
e. non eſt. et. c. ex tranſmiſſa ſed in molēdino
grege poſſeſſionibus et alijs rebus elemēta-
tis fructus et redditus eſt q inde peruenit
eciam non deductis expenſ. licet enim expēſe
et mercennariorum et alie ſiue fiant circa rem.
ſiue extra rē fiāt vt maior fruct9 inde hēatur

tamen nunq̄ꝫ ex eis habetur fructus· ſed tm̄
ex re· puta ex molendino ⁊ grege ⁊ ſic vul-
gari ſermone dr̄ fruct⁹ vel reddit⁹ hui⁹ mo
lendini vel gregis tant⁹ eſt ⁊ lucꝝ hui⁹ ne-
gociacionis tm̄ eſt ⁊ non dr̄ fruct⁹ ad h̄· ff
de vſufr̄· l· vſufruct· legato· ⁊ · ff· de vſur̄·
in pecud· cum ergo de fructibꝫ et redditibꝫ
integre decime dande ſunt nullo mō integre
darentur ſi expenſe deducerentur· s· e· tua
et· c· cum non· ſed de toto lucro dantur bn̄
decime licet detrahātur expenſe facte in ne
gociacione qꝛ eis deductis dr̄ lucꝝ· ſed con-
tra· ff· de pe· her̄· ſi a dn̄o· §· ſi· vbi dicitur ꝙ
fruct⁹ intelligantur deductis neceſſarijs ⁊
vtilibꝫ expenſ· ſo· ibi appellat fructū lucrū
vel dic ꝙ illa expoſicio interpretacio eſt ciuil
non naturalis· conſtat em̄ ꝙ in veritate fru-
ctus uel redditus eſt q̄cq̄d venit de molen-
dino vel grege vel poſſeſſione licet mille ex-
penſe deducantur videtur ergo ſic tenendū
ꝙ qn̄ ſoluitur decima de lucro deducende
ſunt expenſe· ſed vbi ſoluuntur de fructibꝫ
vel redditibꝫ non deducuntur expenſe·
¶ Vendantur· quantūcunqꝫ em̄ vendātur
res empte vel facte tamē ſemꝑ ſi aliqd̄ lucꝝ
fuerit in eis q̄ vendūtur ſoluūtur decime ⁊
de decimis detrahentur expenſe nec diſtin-
guitur an empta vel facta ſit res cā merci-
monij vel negociacionis vel cā ꝓprij vſus· lꝫ
quidam diſtinguāt vt qn̄ mercimonij cauſa
emit tunc det decimas de lucro· ſed ſi cauſa
vſus proprij emit tunc eciam ſi multum inde
lucretur tn̄ non dat decimas ſꝫ certe hoc cō
tradicit qd̄ hic dicit· ſ· qꝛ dicit ꝙ cū vēditur
decimari debet lucꝝ deductis expenſ· Item
nobis videtur ꝙ eciam ſi cauſa mercimonij
emit mercem que multū plus valet q̄ꝫ ſit pre
cum pro eo datum ſi tamen retineat ad pro
prium vſum non ſolum decimas de eo ꝙ res
plus valet· Item videtur ſi q̄s emerit merc ē
pro· c· et eciam poſtea de medietate merc̄is
recepit mille ꝙ ſi vult de mercibꝫ q̄ remanſe
rant q̄ oēs ſunt lucꝝ dare decimam qd̄ pōt
ſiue merces ſint immobiles ſiue mobiles ſed
ſi velit partem dare de mercibꝫ q̄ remanſerūt
debet dare decimam de precō rerꝫ venditarꝫ
Et hoc ſatis probatur hic et· s· e· non eſt·
Sed q̄d ſi de parte quam vendidit non acce
pit totum precium qd̄ dederit pro mercede·
ſcꝫ· c· ſed accipit fere totum· puta· xc· ⁊ nō
dedit niſi terciam vł mediam partem mercis
terre· ⁊ tunc videtur idem qꝛ facta legitima
extimacione eius quod apd̄ eum remanet ſol
uet decimam de lucro rerꝫ venditarꝫ· ¶ Mo
lendinis· i· prouentibꝫ molendinorꝫ ⁊ piſca
riarꝫ· ¶ Neceſſarias· ſ· pro ſuitoribꝫ ⁊ mer
cennarijs molendini et eciam ipſi⁹ molēdini
refectione ⁊ piſcarie ex iſdem· i· ex fructibꝫ
molendini vel piſcarie· ¶ Conceſſum· cōſue
tudine approbata vel racione licet non pre-
ſcripta· ſ· ꝙ detrahunt p̄cia rerꝫ negociatarꝫ
expenſas et alia· ¶ Acq̄ſitas· in ſua forma·
vt campos et caſtꝛ et ſimilia quocunqꝫ titlo
ut alienentur vel eciam ſine hac intencione·
¶ Factas· ex alia materia ut tela ¶ Decima
ta· ſi autem non eſſet decimata non ſolum de
lucro ſed eciam precium qd̄ eciam in re emp-
ta datum eſt decimari debet· vel vt alij dicūt
ipſa res empta· ar· s· de pecul· cleri· c· i· ł p̄ci
um qd̄ re empta accipitur· ¶ Venduntur·
Si enim donaret vel permutaret vel alio ti-
tulo alienaret· Nam tunc licet res plus vale
at q̄ꝫ eam emerit tamen inde nullas decimas
ſoluere tenetur idē eſt ſi ſibi retineret qd̄ ve-
rum eſt ſi pecunia vnde res eſt empta vł fa-
cta decimata eſſet qꝛ ſi pecunia non eſſet de-
cimata crederemus ꝙ res empta pro decima
ꝑte eccłie eſſet· j· e· c· §· fruct⁹· ar· op· s· de
pecul· cleri· c· i· ¶ Expenſas· q̄ fiunt in eun
do et r̄deundo ad negociandum ⁊ q̄ datur
mediatoribus et conſimiles et nō ſolum ne-
ceſſarias et vtiles ſed eciam voluptuoſas et
quaſlibet dummodo i fraudem non fieret ec
cleſiarꝫ et ante omnia deducendū eſt p̄cium
datum ꝑ re decimata· Decime vero p̄diales
ſoluuntur nulł ſumptibꝫ deductis· s· e· cum
homines et· c· tua· Perſonales ſi ſurgūt ex
rebꝫ decimatis deducuntur expenſe alł nō ut
hic· Itē prediales debent dari ſtatim vt fru
ctus percipiuntur anteq̄ꝫ ſepentur inde cen
ſus vel tributū tamen et ſi tunc omiſſa fue-
rit poſtea facienda eſt· j· e· cum non ſint et· s
c· cum in tua· ſed et pſonales eodem tempo-
re ſecuri⁹ eſt dari q̄uis q̄dam dicant melius
dari in fine anni ꝓpter inimicicias· ar· s· de
pig· ex litteris· Item in animalib⁹ et in alijs
non debet dare decimacōnes deteriores ſed
mediocres qꝛ non eſt indignum dandū deo·
xlix· di· §· i· et· c· ſacerdotes· et· xvj· q· viij· om
nes decime· et· c· preced· et ſeq̄n· ¶ Expen-
ſas· Puta qꝛ in colendo agꝛ vel paſcendo
gregem in lignis et mercennarijs clibani et
molendini· ¶ Fructibus· hic vult dicere ꝙ
expenſas factas in re ut ſit precioſior illas de
trahet cum vendet et non ante· illas autem
quas facit pro fructibus recipiendis de ea
tm̄ et cum eis peunt non deducet· Idem eſt
et ſi emptam rem et poſt deſtructam refice-
ret· crederemus tamen ꝙ ſi poſtea eam rem
vendat et plus inde accipiat ꝓpter meliora-
cionem illam quam accepiſſet ſi in priori for
ma res ꝑmanſiſſet ꝙ expenſas ſm̄ quantita-
tem melioracionis accipet· ¶ Decimate· ex
penſe pro fructib⁹ facte· i· eciam ſi pecunia
pro fructibus colligendis ſoluta fuerit deci
mata· ¶ Salua· eccłijs· ¶ Onere· xvj· q· i·
ſi quis laicus· ff· de contrahen· emp· aliena-
cio et· l· ſi· ¶ Pro reſtauranda· ſ· qꝛ aliquod
datum eſt pro reſtaurando furno uel molen
dino ł hmōi ¶ Deducēdas· ſpāle in decimis

aŀ contra· ff· de pe· here· ſi a dn̄o ꝭ ult· et· l· ſe· ⌊ Prouentibus· i· qn̄ decimantur fruct⁹ ſiue ꝓuentus· ſed eciā ſi venderentur grex et cliban⁹ eciam decimaretur lucꝝ non intelligeretur lucꝝ niſi deductis expēſis in reficiēdo factis·

CVm contingat· ita ꝙ preſcripſit quod eſt odioſum et ideo reſtringēdum ſec⁹ ſi ex priuilegio hr̄et decimas qd̓ eſt fauora- bile et extendend̄· vt· no· s· e· tu· i· ⌊ Ipas s· e· ex pte· iij· conſ̄· ſo· ibi· ⌊ Cauſa racio- nabilis· puta priuilegium vel tranſactio vel alia hmōi ſimiŀ vel ſpecialis preſcripcō in ſin gulis agris noualium· ut no· s· e· tua· i· qd̓ hic figtur contra· ut ibi ſoluitur·

CVm in tua· ⌊ Parrochijs· aliaꝝ eccle- ſiaꝝ· hoc eſt in certis locis ipſaꝝ par- rochiaꝝ ⁊ in decimatis ⌊ Percipiant· ex pri- uilegio vel ex conſuetudine vel alio iure· ⌊ Annatim· non poſſet currere pſcripcio· q2 per patrem totum retinet cū non poſſint decime eiuſdem agri diuerſo iure cenſeri· ſed ſec⁹ eēt ſi diuerſi eſſent agri· q2 tunc bn̄ in al- tero preſcribetur et in altero n̄· s· e· c· pri- nec per vnum aliud retineret· ſed obicitur qd̓ eſt· s· e· ex multiplici vbi vne decime eiuſ- dem agri alio iuŕ cēſentur ꝙ̄ alie decime eiuſ- dem agri· ſo· illd̓ eſt propter ſpeciale pactū ſed adhuc eſt cōtra· qd̓ legitur· s· c· proxi- et· s· e· tua· i· ſo· ibi diuerſa ſunt q2 diuerſo iure cenſentur· Nam alio iuŕ cenſentur no- ualia ꝙ̄ terre culte quo ad hoc qd̓ in priuile- gijs contineri intelligantur licet quo ad ius commune eod̓ iuŕ cenſeantur· s· e· ex parte· Alij tn̄ dicūt ꝙ bn̄ poſſet preſcribi ꝙ de cer- tis fructib⁹ non darentur decime· ex q̊ pcō poteſt induci ꝙ de certis fructibꝫ non dētur Hoc autem qd̓ non preſcripſerat non pro- deſt ei q2 licet certis temporibꝫ non ſoluent· non tamē tanto tempore ceſſauit qd̓ ad pre- ſcripcionem ſufficeret ſed prius dictum ma- gis placet· ⌊ Perceptis· de eiſdem poſſeſſi- onibꝫ de quibꝫ hactenus pceperūt decimas et pcipere debuerūt de alijs fructibꝫ ⌊ Per- ſolute· hijs qui de alijs fructibꝫ percipe cō- ſueuerunt vel de priuilegio vel cōſuetudine ⌊ Debētur· dic ut no· s· de of· ard̄i· c· vlti· ⌊ Debeat· xij· q· ij· cognouimus ⌊ Cenſeri· ſuper eadem re· ⌊ Alioquin· i· ſi fruct⁹ pre- dicti nō ꝓuenerunt de terra decimali mona- ſterij· Melius vid̄z ꝙ hec actio fuerit con- feſſoria·

QVdum· ⌊ Queſtionem· interdictum vti poſ· de facto eīn moleſtabāt ipſum epm ſuper decimis non pmittendo eas ſolui a ruſticis et ſm hoc interdictum vid̄z ſentē- cia lata in ſi· decre· vel dic ꝙ intentabat q̄ſti- onem de dolo non ad decimas ſubtractas· ſed ad damnum qd̓ contingit ex eo ꝙ hoſpi- talarij ſuadebant ruſticis ne ſoluerent deci- mas· ff· de dolo cum quis vel officiū iudicis implorabat· s· de of· iud̓· c· i· Melius vid̄z ꝙ actum fuit confeſſoria· ff· ſi ſerui· ven· l· ij· q̄tuor ⁊· s· e· qm̄ a nobis· In hijs eīn d̄z ꝙ iuŕ communi et eccleſie et decime ptinent ad epm dyoc̄· ⌊ Eccleſie· i· menſe epaŀ· vel dic ꝙ nomine ecc̄lie poteſt agere epus· ut no· s· de reſti· ſpo· cum olim· ⌊ Titulum· i· aliq̄m titulum diceret p quē locum haberet pſcrip- cio in qua neceſſari⁹ eſt titulus et bona fides ⌊ Probaret· s· de proba· licet· In lōga eīn preſcripcione probatur titulus eciam ſm le- ges ſed in longiſſima non ſm leges· ſed ſm canones et ſic ſufficit probare tempus ⁊ nō titulum· ſed allegare· ut· C· de pſcrip· lon· temp· diutina· C· de pe· hr̄· l· vlti· s· d̓ pſcrip· ſi diŀnti vbi no· de hoc ⁊· c· qm̄ om̄e· ar· cō- tra· C· de pe· hr̄· cogi· ſed illd̓ loq̄tur qn̄ nō allegatur preſcrip· et qn̄ preſcriptum non ē in contrarium· C· de ꝓba· ſiue· Preſcripcio eīn ſub ſe habet titulum iuſtum ⁊ bonam fi- dem· et ideo preſcripcione allegata allegare videtur iuſtum titulum ⁊ bonam fidem· eciam ſi non dicat· ⌊ Qui· ſcilicꝫ rex ⁊ regi- na· ⌊ Conceſſerunt· per hanc conceſſionem videtur conceſſiſſe aliud ius qd̓ habebāt· s· de teſta· raynald⁹· s· de dona· paſtoralis· ⌊ Confirmacōnis· in forma commum· ſi eīn ex certa ſciencia ⁊ cum cauſe cognicione cō- firmaſſet ſecus eēt· vt no· s· de confir· uti· ŀ inuti· c· p· ⁊· s· de trāſact· c· i· ⌊ Confirma- cione· cū cōfirmacio nihil noui iuŕ tribuat· ſed tm̄ vetus confirmet· s· de confir· vti· vel inuti· cum dilectus· licet eīn ignorancia iuŕ qua ſe putauit iuſte poſſidere excuſauerit eū a culpa cum det bonam fidem non tam̄ dat iuſtum titulum Item ignorancia iuŕ n̄ ꝓdeſt in pſcripcione· ff· p emp· l· ij· ꝭ ſi a pupillo· ff· de vſu· ⁊ ha· l· nunꝙ· Eſt tn̄ hic ar· ꝙ ſi fluxiſſet tempus ꝙ preſcrip· valeret cum tn̄ non pceſſerit titulus· Nam donō regis pro non titulo eſt ſed dic idem eſt ſi effluxiſſet nō tamē ea racione q2 titulum non probauit q2 in corporalibꝫ non tenetur probare titulum vt no· s· de proba· cum dilect⁹· ſed q2 male allegauit· ſ· donacionē regis ⁊ hoc videtur ſonare lr̄a ſeq̄ns· ꝭ nos ergo· ꝛc̄· ⌊ Confir- macionem· ſupple factam ⌊ Derogatur· q2 non intendebat illud tollere papa ꝓpter ſuā cōfirmacōnē ſꝫ tm̄ donacōꝫ eis canōice fcam cōfirmabat· Sꝫ obicies· nōne eoipſo ꝙ dice- bat· donacionem de decimis tibi a rege fa- ctam confirmam⁹· vid̄z ſupplere defectum in donacione ex pſonis donancium· s· de tranſ- acti· c· i· Rx̄ ꝙ hic nō fecit mencionem ꝙ hee donaciones facte eſſent a rege vel alia laica perſona· ſed ſimplr̄ dixit· confirmo decimas ſi tu iuſte poſſides· vŀ dic ꝙ ſi eciam cōfirmaſ- ſet decimas donatas a rege intelligetur cō- firmare in eo caſū in q̊ donare licerꝫ ꝙ dona-

ret·ſ·decimas quas in feudum ab eccleſia
detinebat quas donare licebat cum autori:
tate ſupioris·s·de hijs q̄ fi·a pre·ſine cō·ca·
cum apoſtolica·ꝗ·autoritates ⁊·ꝗ· fi·ſed hic
non tales decimas dare intendebat ſed deci:
mas ſitas in locis vbi erant eccl̄ie vbi habe
bant iuſpatronat⁹ et ꝙ iuſpatronatus hoſpi
talarijs donabat ⁊ hoc non poteſt facere·
IN aliq̄b꜄· ⌊ Permixte· puta ſarzace
ni ⁊ iudei ſicut in vngaria· ⌊ Xpiano·
vt greci hermenij·⁊ conſimiles· ⌊ Integri:
tate·ſed nonne iudei coguntur ſoluere deci:
mas prediales·vt·s·de terris· Reſponde:
mus licet cogantur·qꝛ tn̄ non pn̄t ita deſa:
cili cogi p cenſuram eccl̄iaſticam·idcirco ſpe
ciale ut eis locari non poſſint ⁊ eſt ſimile in
proximo capitl̄o·vel ſi locantur eis tali con
dōne locentur ꝙ abſqꝫ cōtrouerſia decimas
reddant· ⌊ Conſuetudine·no·loci conſue:
tudinem ſeruari·ſ·in eccl̄ijs in q̄b꜄ ſoluēde
ſunt decime vt ſi conſuetudo eſt ꝙ vni eccle
ſie ſoluantur·ſ·prochiali valet conſuetudo·
et idem ſi forte ſoluit illi vbi pcipit eccl̄iaſti:
ca ſacramēta·s·e·cum ſint ⁊·c·aplice·in eo
autem ꝙ non ſoluantur vel min⁹ plene ſol:
uantur nulla cōſuetudo vz·xvj·q·vij·q̄cun:
qꝫ·⁊·s·e·non eſt in poteſtate et·c·cum ho
mines·
QUm non non ſit· ⌊ Preteriunt·de fa:
cto non de iure vel dum nimis poten:
tes ſunt q̄b꜄ ſoluuntur vel nimis abſentes ⁊
remoti· ⌊ Quos·no·ꝙ ſi de fructib꜄ fundi
tributarij ſolute ſunt plene decime dominus
cui tributum ſoluitur non tenetur ſolue̅r de
cimas de tributo·s·e· paſtoralis hic qꝛ hoc
qd̓ dicit hec glo·veꝝ vid̄ q̄n de terra certa
debet h̄re cenſum vel tributum qꝛ tunc ha:
bet quoddam ius in terra illa vel ſaltē in fru
ctib꜄ ſed ſi al̄ aliq̄s reciperet penſionem pro
aliquo ſeruicio ſiue pro cuſtodia ab aliqua
perſona non video racionem quare non eod̄
modo teneretur reddere decimam de penſi:
one iſta ſicut de milicia vel aduocacione·s·
e·non eſt eciam ſi pecunia prius eēt decima:
ta·ſi autē gratis daretur penſio ſine vllo ſer
uicio tunc ſi illa penſio eēt decimata non vi:
detur ꝙ interim a donatorio debeat decima
ri ut no·s·e·non eſt ⁊ hac eadē racione vi:
detur ꝙ ſi dn̄s ad q̄m puerint oīes fruct⁹
fundi eos decimauerit ꝙ vlterius colonus
porcionarius qui debet recipe terciam ptem
fructuum pro cultura ſua partem fructuum
receptam decimare nō debet qꝛ ipſe colon⁹
ius habet in fructib꜄·ſecus autem eēt ſi cer:
tam mercedem acciperet colonus pro agri:
cultura·qꝛ tunc et dn̄s debet decimare oēs
fructus et colon⁹ debet decimare mercedē
ſuā ſiue merces fuerit in pecunia ſiue in alijs
reb꜄ iam decimatis· Aliqui tamen dicunt ꝙ
ex quo merces certa ſuccedit loco ptis fru:
ctuum quam debet habere colonus ꝙ eiuſ:
dem iuris debet cenſeri pecuniaria merces·
ſicut pcepcio certe partis fructuum ar·j·de
cen·olim cām·ſ·ꝙ ex q̊ a dn̄o decimati ſunt
fructus ꝙ vlterius a colono non detinetur
merces·ſed certe non videtur ꝙ bn̄ dicant il
li qꝛ nunꝙ merces iſta ſuccedit loco partis
fructuum· Nunꝙ eīn nec conſuetudine nec
lege eſt introducta iſta ſucceſſio· Nam ſi eſ
ſet introducta forte aliud dicendum eēt· Itē
vna bona racio eſt qꝛ melioris condicionis
debet eēt colonus in hac parte pcionarius
ꝙ penſionarius qꝛ pcionarius exponit ſuas
operas fortune ⁊ mie di· Sed penſionarius
ſemper eſt certus de mercede ſua·in domio
autem fundi ſecus eſt qꝛ ſi recipiat certā pē:
ſionem a colono pro fructib꜄ fundi·nunꝙ
de illa penſione debet dare decimas qꝛ intel
ligitur vendidiſſe fructus ſalua decima·s·
e·paſtoralis·vnde fruct⁹ debent decimari·
et non penſio niſi forte penſio conſtituta eēt
in fructib꜄ eiuſdem fundi·qꝛ tunc tranſeunt
cū honore ſuo·niſi prius a colono decimētur
vt hic· Sed q̄res quare non eodē modo de:
cimat dn̄s precium fructuū venditoꝝ ſicut
colonus decimat mercedem operaꝝ ſuaꝝ·
Rn̄ merces operaꝝ procedit ex mēbris ſine
labore hominum·et ideo ex hijs dantur deci
me· vnde Neemias· Omnes leuite decimas
accipient ex oīb꜄ ciuitatib꜄ opeꝝ noſtroꝝ
ſecus autem in vendicōne fructuum vbi nec
opera nec aliud deduci dꝫ an̄ decimas vt hic
et·s·e·paſtoralis·
NUper· ⌊ Abbates·a q̄b꜄ colonis pſol
uatum repete qd̓ dixim⁹·s·e· ſuggeſtū
⌊ Alios·ſ·tēplarios ⁊ hoſpitarios ⁊ alios
INterdicimus ⌊ Detētas·forte in feu
dum· ⌊ Pign⁹·ſicut nec donacio ſine
autoritate epiſcopi·s·de hijs q̄ fi·a pre·ſine
con·ca·cum apoſtolica ⌊ Ab eiſdem laycis
Ab hijs autem ad quos pertinent·licet acci
pere·ar·s·de loca·⁊ conduct·c·noſtra·

De regularibus et tranſeunti bus ad religionem Rubrica·

NUllus tondeatur·vt ſit verus mo:
nachus ⁊ profeſſus·xx·q·i·illud·
Tondi autem vt ſit ver⁹ cleric⁹ p̄t
in ſeptimo anno·xxviij·di·de hijs·lxxviij·di
q̄cunqꝫ·et·c·in ſingulis eciam ſi eſt oblatus
a parentib꜄·xx·q·ij·c·i· Idem tamen eſt ⁊ ſi
non offeratur ſed tonſorat⁹ manet in mona
ſterio·j·e· c· proxi·
SIquis· ⌊ Tonſoratus·in monachum
⌊ Conſenſu·ſi vero conſenſu eoꝝ taci
to vel expreſſo intrauerit vlteri⁹ reuocari nō
potuit·j·e· ſignificatum·⁊·xx·q·ij·c·i·⁊
ſicut in eodē·c·dicitur·⁊·e·q·i· audiſti·⁊

c. quicunq; et videtur ꝙ ſiquis habet pr̃em
et matrem ꝙ ſufficit alterius obl̃o et eadem
racione. ſiq̃s habet plures tutores vnus ſo-
lus offerre poteſt cum ſimilem poteſtatē ha-
beant q̊ ad hoc tutores ſicut parentes. xx. q
ij. puella. tamē contrarium videtur ibi. ſ. cū
pocior ſit prohibentis cond̄o. ar. ff. cōmunī
di. ſabinus. ſi tñ vnum parentē tm̄ hab;. ille
ſolus offerre poteſt ⁊ ſi habet tutores alios
q̃ parentes tamen parentes inuitis tutoribꝫ
eos monaſterio offerre pn̄t. Idem eciam cre
dunt aliqui ſi ſit auus q̃ habet filiū vel nepo
tem in poteſtate ꝙ pr̄ inuito auo poterit eum
offerre et nō econuerſo et eſt racio q: in hijs
ſpūalibꝫ p̄fertur naturale iuſ poſitio vł ciuili
nec videtur facienda dr̄ia q̊ ad hoc ꝙ offerre
vel offerri pn̄t inter patrē ⁊ matrē et eos q̃
ſunt in poteſtate vel emancipati ingrediens
autem vel oblatus. j. annos pubertatis exi-
re non poterit ar. eius qd̓ dr̄ in matrimonio
carnali. j. de deſpon. impu. de illis. Sed vi
detur tñ ꝙ ſua autoritate ingreſſus poſſit e-
gredi. j. pubtatē. ar. j. e. ſignificatum. ſi aūt
coacti miſſi eēnt in monaſterio dicunt q̃dam
ꝙ qñcunq; voluerint pn̄t exire eciam ante
tempus pubtatis. ar. a contrario ſenſu. xx.
q. i. puelle ⁊. q. ij. puella. Contrarium tñ vi
detur ꝙ añ pubtatem exire non pn̄t. xx. q. i.
illud et. q. ij. c. i. Tunc. ſ. qñ parentes eos
offerunt. j. xv. annum et vltra in infinit po-
terunt exire niſi prius voueant vel profeſſio-
nem faciant vel habitum ſumant q̃ profiten
tibꝫ dari ſolitus eſt. j. e. ſtatuimus. xx. q. i. il-
lud. Et hocidem dicimus in matrimonio car
nali. ſ. ꝙ tranſcurſu temporis vł tranſgreſſu
non fit de ſponſalibꝫ matrimonium. vt. j. de
deſpon. impu. atteſtaciones. nec obſtat. j. e.
ex pte et. c. cum vir;. vbi innuitur ꝙ ſi veni-
ens ad etatem legitimā non contradicat ra-
tumhr̄e vid̄r. ſo. Non fuit ibi ſolus tranſcur
ſus temporis ſed bn̄dictio monachalis rece-
pta fuit in maiori etate. Alij tñ dicunt ꝙ ſuf
ficit curſus temporis pro ratihicione. Nam
ſiue in minori etate ſumpſerit habitū ⁊ in ma
iori eundem portauerit cum nō ſit diſtinctio
habituū nec alia ſolēnitas fieri conſueuit an
no lapſo ſiue finito tempore probacionis p-
ſeuerauerint dicunt hos videri tacite profite
ri. et nō obſtat qd̓ dictum eſt de carnali ma
trimonio q: facilius eſt et p alias leuiores p̄-
ſumpciones preſumitur q̃s fieri monachus
q̃m coniunx. pro hac autem opinione vehe-
mēter facit q: ſi ille q̃ p vim mittitur in mo-
naſterio lapſu anni preſumitur tacite profeſ-
ſus. s. e. c. ij. quantomagis ille q̃ ſponte in
greditur. Item ar. j. e. ex parte et. c. cū vir.
Hoc autem ſatis poſſet concedi ꝙ in mona-
ſterio vbi conſuetudo eſt ꝙ certo tempore fi
at profeſſio vocalis vel alie ſolennitates fiūt
circa facientes profeſſionem ꝙ niſi ille ſolen-
nitates ſeruentur per ſolam habitus porta-
cionem non preſumitur profiteri. ar. j. e. ſta
tuimus in fi. dd̓. q. i. illud. ſi aūt in illo mo-
naſterio non eēt diſtinctio habitus profeſſo
rum ab habitu quem pueri portant vel noui
cij. Dicunt quidam idem. ſ. ꝙ p portacionē
habitꝰ non intelligitur profiteri. cum decre.
dicat ꝙ ſemper aliquod ſignum diſtinctōnis
debet eē inter eos habitꝰ. j. e. ſtatuimꝰ in fi.
Vnde monachis ingredientibꝫ non eſt impu
tandum nec contra eos preſumendū lapſum
anni vouiſſe ordinem tacite niſi nouus habi
tus eis detur ab abbate. nec obſtat. s. quod
me. cā. platū. q: ibi votum emiſit ⁊ ſic pfeſſi
onem fecit licet proteſtacionē promiſerit cui
proteſtacioni facile renunciare intelligitur.
Item hoc qd̓ dicimus habet locū vbi certū
eſt ꝙ non eſt facta expreſſa et vocalis profeſ
ſio. ſi autem dubium eēt ex portacione habi-
tus p̄ſumitur p profeſſionē preceſſiſſe. xxvij
di. qd̓ inter. xx. q. i. puelle. j. e. vidua. eciam
expſſam et vocalem nec eſt neceſſe ꝙ abbas
hoc probet. Preſumpcio enī hoc onus. ſ.
pbādi cōtrariū in monacho portātē habitū
Refundit. ⁊ tñ illd̓ probare non poteſt
cum ſit negatiua. Alij tñ dicunt ⁊ pro ut vi
detur melius ꝙ profiteri melius tacite p̄ſumi
tur qñ non ſunt diſtincti habitꝰ ſi p annum
portauerit et ſi ab inicio ſolēniter accepit ha
bitum q̊ monachi illius monaſterij vtebātur
ſicut alij monachi facere cōſueuerūt. ⁊ cū
ſolita ſolennitate ⁊ hoc in maiore. j. e. ex pte
Et ideo videtur ꝙ in puero ſufficiat pro ſolē
nitate parentum obl̃o. ſed vt mihi videtur.
ꝙ interrogari debēt in. xv. anno an velint re
manere monachi an non. xx. q. i. illud. ⁊
credimus ꝙ licet multo tēpore poſt. xv. an-
nū ſteterint in monaſterio niſi fiat hec inter-
rogacio non intelligitur tacite profiteri niſi
aliquid faciant ex certa ſciencia ꝙ ſoli mona
chi facere conſueuerūt. s. de hijs q̃ fi. a ma.
par. ca. ex ore. s. de preben. dilcto. Conſtō
tñ q̃ ponitur. j. e. c. ſtatuimꝰ. in aliq̊ huic o-
pinioni contradicere videtur. et tu dic ſicut
ibi dicitur. Infra. annum ⁊ diem. xx. q.
ij. puella. Ad principem. i. ad papam de
conſec̈. di. i. corpora. s. de ma. ⁊. ob. c. ij. vł
i. prelatū forte prepoſitū ecclie ſue. Ad-
miſſum. i. legatū vel vicariū epi. s. de conſti.
c. iij. In clericatu. i. in monachatu pmane-
at q̊ ad hoc ꝙ parentes r̃uocare non pn̄t vt
hic ⁊. xxij. q. ij. ſiq̃s q̃mlibet. Ipſe aūt puer
vſq; ad. xiiij. an. poterat exiret. j. e. ſignifica-
tum et. c. cū ſimus. Per vim. i. coactꝰ ⁊
tonſoratꝰ manibꝫ ligatis et tunc habet locū
qd̓ hic dicitur. ſ. ꝙ fit ſibi preiudm̄ ſi p annū
tacet manens in monaſterio ⁊ tonſurā por
tans ⁊ reliquū habitū. ſi tñ. j. illū annū libe
exire poſſit cum vſq; ad annū non fiet ei p̄iu
diciū ſed poſt annu; ſibi p̄iudicatur. vt dicit

het decre·ſed ſi per metum vouit vel tonſu:
ram accepit vel profeſſus eſt ꝙdiu met⁹ du:
rat non fit ei preiudiṁ·ſed eo ceſſante niſi in
contmenti excat ratũhabere vidẽ·s·de e hijs
q̃ vi·me ve·c·fi·c·i·⁊·c·platũ·Quidam tñ
hic exponũt ꝑ metũ·i·ꝑ vim·ſed quõ poteſt
hoc eẽ ꝙ ſi a principio ſumit aliq̃s habitũ ꝑ
vim·poſtea ſtando ꝑ annũ ratificabĩ·ſed ꝑ
ſe ſumendo·i·non intencione vouendi nõ ra
tificatur·Sꝫ ꝙ qñ dat⁹ eſt ei habit⁹ vt fiat
monach⁹ licet inuito tñ ea intencõne datus
eſt ei habit⁹ vt fiat monach⁹·vñ qđ ei⁹ nomi
ne factũ eſt licet cont̃ volũtatem ei⁹ non ſo:
lũ expſſe vouendo·ſed eciã tacite in monaſte
rio ꝑ annum manendo ratificare vidẽ·j·e·cũ
virꝫ·ſec⁹ autẽ eſt qñ nunꝙ nec ille nec ipe q̃
eum habitũ inducit intendebat qđ debet fie
ri monach⁹ qꝛ tunc qđ nihil eſt tacite ⁊ per
lapſum temporis ratificari non intelligitur·

Clericus·i·monachus·Reclamaue
rit·Tacite eñ ratũhabere vidẽ·s·de
hijs q̃ vi·me·ve·cau·fi·c·perlatum·

Ut clerici·hec decre·⁊ confiľes loquũ
tur quando profeſſi et non profeſſi nec
profiteri nolentes licet male eundẽ habitũ
religionis portant in aliq̃ moneſterio vel loq̃
tur qñ ſine ſolennitate aliq̃s ſumit habitum
monachi·s·de elec·cum cãm·ꝗ·i·in fi·vľ fa:
ciant profeſſionem ⁊ ſint monachi vel dimiſ
ſo habitu monachoꝝ remaneant clerici·

Uidua·Sponte·xxvij·di·qđ interro
gaſti·ſec⁹ ſi coacta·s·de hijs q̃ vi·me·
c·fi·perlatum·Conuerſionis·hec vidua
licet velum conuerſionis accepit vel eciã ꝓ:
feſſionis·i·q̃ tm̃ conuerſ vľ profeſſis depu:
tatũ·non tñ preſumim⁹ eam velle fieri cõuer
ſam vel profeſſam niſi aliq̃ preſumpcões ad
hec imminerent puta·qꝛ cum ſolennitate h̃
velum accepit·puta vocatis parentib⁹ ľ de
altari vel in eccleſia·vel ſi accepit ſolēniť ab
epiſcopo vel abbate vel ſimplici monacho ľ
ſacerdote vel cum ea ſolennitate qua cõſue:
uit omnib⁹ alijs profitentib⁹ dari ⁊ ſic intel:
ligimus·j·c·ad noſtram·⁊·c·ſe·xxvij·diſ·
qđ interrogaſti·xxvij·q·i·viduas·eſt eciam
neceſſe ꝙ ſciat ꝙ ex conſtitucõne eiuſđ mona
ſterij eſt eiđ habitui·Votum annexum·i·ꝙ
habeatur pro conuerſa ⁊ profeſſa ⁊ plus
dicunt q̃dam licet nos non credam⁹ ꝙ ſi ab
inicio eciam ſine aliqua ſolẽnitate recepit ha
bitum ſi expoſt facto ſequantur p̃ſumpcio:
nes ꝙ intenderet habitum cum effectu reci:
pere puta·qꝛ ea facit q̃ ſole profeſſe faciunt
tacite vouere intelligitur·j·e·ad noſtram vt
hic·⁊·ix·q·i·quã ꝓgenitores·ſi vero nõ ſit
diſtinct⁹ habitus probandoꝝ et profeſſoꝝ·
tunc ſi cum ſolennitate q̃ dicta eſt vel confiľi
ſumat q̃s habitum intendo eũ ſumpſiſſe habi
tum probacionis et non profeſſionis·j·e·ex
pte ⁊·c·ad apoſtolicam·Item nota ꝙ ſi cũ

ſolennitate ſumpſit habitum eciam ſi ꝑ vim
vel metũ niſi cum potuerit dimiſerit ratum:
habuiſſe videtur·j·e·cum inter·s·e·c·ij·s·
de hijs q̃ vi·me·ve·cau·fi·perlatum·ſi aũt
ſine ſolennitate videtur ſecus·s·e·vt clerici·
et·s·de elec·cum cauſam ⁊·s·c·proxi·vel
dic ꝙ ille decre·loquuntur qñ in aliqua ec:
cleſia pľes ſunt tam profeſſi ꝙ non profeſſi
eundem habitũ regľarem portãtes·⁊ hoc
ipſum certum eſt toleratur habit⁹ q̊ mona:
chi illi⁹ monaſterij vtebantur ſicut ⁊ alij mo
nachi facere conſueuerunt ⁊ cum ſolita ſo:
lennitate ⁊ hoc in maiore·Sacꝝ·nõ mľ:
tum facit pro ea ꝙ nõ ſacꝝ velamen accepit·
cum vidue velamen non ſacꝝ accipiant·vel
dic ꝙ ipſa hoc dicebat ſed nõ credebatur ei·
eciam qꝛ ſi conſentiret ꝙ velum non ſacꝝ vľ
eciam ſacꝝ ſine ſolennitate accepiſſet·tamen
ꝗuis poſtea obtuliſſet ſicut monialis non vi
detur ꝙ pro profeſſa tacite haberi debuiſſes
licet aliq̃ contradicant vt no·in glo·hec vi:
dua Impoſuerit·Vidua eñ per ſeipam p̃t
conuerſionis velum accipere vt hic ⁊·xxvij·
q·i·vidua ⁊ a ſacerdote·ut proxi·q·i·vidua
et ab epõ·s·de hijs q̃ vi·me·ve·c·fi·platũ
Velatas·alludit conſuetudini q̃ eſt alicu
bi ꝙ velate offerebant panem ad euchariſtiã
conficiendam·xxvij·q·i·viduas·et hec duo
ſcꝫ velum non ſacꝝ ſibi imponere et cum ve
latis offerre ſufficiunt ad probandum ꝙ ſit
monacha uel conuerſa ut hic ⁊·xxvij·di·ꝙ
interrogaſti·Alteꝝ autem ſolum non ſuffice
ret in autñ·de conſti·q̃ interp̄·conſti·circa
medium·j·de conuer·coniug·cariſſimis·
Si vero ab epõ uľ ſacerdote accepiſſet hoc
ſolum non ſufficeret·Sacrõ·niſi p̃ſumpci
omĩb⁹ alijs adiuuetur qꝛ tunc ſec⁹·s·de hijs
q̃ fi·me·ve·cau·fi·platum·ſed ſi alias pro:
baciones ſup hoc inducere velit nõ videtur
audienda niſi probet ſe proteſtacionem ex iu
ſta cã emiſiſſe·Tenore·i·proteſtacione uel
intencione·

Iohannes Migrare·cauſa leuitatis
qꝛ ad arciorem licet·j·e·ſane ⁊·c·licet
Reddatur·⁊ abbas eum r̃cipere tenetur
de iur̃ poli ſi penituerit·xviij·q·ij·abbates·
niſi timeatur ꝙ eius occaſione monaſterium
diſſolucionem paciatur·xxvij·q·i·ſi qua mo·⁊
c·ſiq̃s rapuerit de iur̃ tam canonico non co
gitur eũ recipe ex quo ſeľ renunciauit vel re:
nunciaſſe intelligitur·s·de renun·ex trãſmiſ
ſa et·c·qđ in dubijs et no·s·de eta·⁊ qua·
intelleximus·ꝗuis poſſet illud dici in mona:
chis ꝙ in clericis·qꝛ velle nõ habent nec ta:
cite nec expreſſe renunciare pñt·xij·q·ij·no:
lo ⁊·c·non dicatis·

Quia In inſulis·alibi ſec⁹·xx·q·i·c·i·
et·ij·q·ij·ſiquis in qua·⁊·c·puella·
Non eſt nobis Recipi·neq; in mona
chos alioꝝ monaſterioꝝ nꝫ ad hoſpiciũ

AD noſtram · ⌊ Religionis · i · profeſſio
nis · i · qui deputatꝰ eſt tm̄ profeſſis vel
ſume in ꝓprio ſenſu vbi dicit ꝙ matrimoniū
teneat q₂ habitus conuerſionis lꝫ impediat
non tn̄ dirimit · ⌊ Conſummacōnem · Nota
in ingreſſu monaſterij req̄ri · xiiij · annum cō
pletum non inceptum · j · e · cum ſimꝰ · xx · q
i · illud et · q · ij · ſiquis in qualibet · ⌊ Habi
tum · ip̄m non tamen votum emiſit q₂ tunc ſe
cus · xx · q · i · illud · et · c · firma · j · c · ſicut · xxvij
q · ij · per totum · Vel dic ꝙ eciam ſi votū emi
ſiſſet q₂ tamen ex m̄ltis iudicijs p̄ſumitur ſine
delibacione ſcdm · ſ · ꝙ cleric9 et proximus pu
bertati q₂ ſine probacōe et q₂ cito exiuit cum
exire potuit ſed prius dictum magis placet
quibuſdam · ſed ſiq̄s diligenter attendat in
tencionē pape plus acceptabit ſcd̉o dictum
et qd̉ hic intēdit papa conſtituere ꝙ n̄ aſtrin
gatur q̄s voto emiſſo ſine probacione p̄cedē
ti vel deliberacione niſi per triduum perſeue
rauerit ſine reuocacione exp̄ſſa vel tacita · nā
ſi votum non emiſiſſet ſed habitum tm̄ rece
piſſet · nedū · j · annum potuiſſet contradixiſ
ſe · j · e · ſtatuimus · Nam cum votum ſit con
cepcio animi cum delibacione firmati · nō in
telligitur votum delibacione plena niſi per
triduum ſteterit in eo voto ſi probacio nō p̄
ceſſit · ſecꝰ aūt vꝫ ſi non faceret votū ordinis
ſed al̉ ſiue ſolenniter ſiue ſimpl̉r continenciā
vel q̄cq̄d aliud vouerit · nam tunc non expe
ctatur triduum · ſed ſtatim obligatur ad vo
tum · Rō diuerſitatis eſt q₂ cum in ordine ſu
ſcipiendo debeat precedere probacio non p̄
ſumitur ꝙ preceſſerit delibacio ſi omittatur
probacio · ſed in alijs vbi nō eſt neceſſaria p₂
bacio ſecꝰ in morte autem ſemp preſumitur
precedere delibacio vt · j · e · ſicut ·

DVper eo ⌊ Religionis · i · profeſſionis
ſic · s · ti · proxi · ſecꝰ ſi probacionis · vt · j ·
ꝟ · ſi · vt ſtatim ſeq̄tur · In monachali aūt ha
bitu probari debet · xxviij · q · vlti · in mōaſte
rijs · ⌊ Religionis · i · volentis conuerti vel
vitam mutare et hoc proteſtabantur ⌊ Pro
feſſionē vocalem · i · verbis exp̄ſſam · ⌊ Auſte
ritate · Quid ſi aliq̄ intrauerint monaſteriū
in q̄ comedebantur carnes · ſed poſtea corre
ctum non dat carnes ⁊ alias maiores auſte
ritates ſeruat · nunq̄d hic monachꝰ eas ſer
uare tenetur · ⁊ q̄d ſi loq̄ris de iur̄ poſitiuo ꝉ
de iudicio eccl̉ie credimꝰ quemlibet peritū
anteq̄ꝫ profiteatur diligenter attendere quid
promittat nec ſe ſine delibacione vel eciā ad
ignota obligare · ſi vero eēnt mulieres ꝉ alie
perſone q̄ ignorācia excuſantur iur̄ · Dicūt
quidam ꝙ poſſent tranſire ad religionē aliā
q̄ non habet maiorem aſperitatem q̄m ſuar̄
promiſit et inuenit · Melius tn̄ vid̄r dicendū
ꝙ ex quo profeſſionem fecit ꝙ in iudicio ec
cleſie ⁊ eciam in iudicio anime tenebī ſemp
illam regulam obſeruare · xix · q · ij · cōſtituit

s · de hijs que vi · me · ue · cau · ſi · cū dilectis
Qui autem dicit ſe bona conſciēcia intraſ
ſe ⁊ ſe ſpū di deductū qd̉ eē debet · j · e · licet
xix · q · ij · due · ⁊ ſic vnctio docuit ipſum om
nia · s · de ſacra vnctōne · c · vnico · ꝟ · i · v̉ · de ba
Aut mala intencione dicit ſe intraſſe nec ſe
ſpiritu dei · ſed leuitate ductum et ſic non eſt
audiēdꝰ · Eſt et alia racio q₂ p̄ſumitur ꝙ qn̄
regl̉am Benedicti vel aliam elegit ꝙ plene
delibauit de honore et vtilitate eiuſdē regl̉e
ymmo plus q₂ ſi tunc plene non delibaꝛꝫ po
ſtea delibare non poteſt · ar · xviij · q · ij · dile
ctiſſimi Confitemur tamen ꝙ ſi impotēs eēt
ad ordinem tollerandum ꝙ poterit ſecum di
ſpenſari de minori religione · j · e · ſignificatū
et · c · conſulti ⁊ nō poteſt dici ſeductꝰ q₂ deo
magis ſeruire deuouit · s · de hijs que vi · me ·
ve · cau · ſi · c · p · Item ſi cuiuſcunq₃ voluntate
grauari non poteſt grauiori regl̉a · Hoc for
te verꝫ eſt in clericis non profeſſis ſed in pro
feſſis q̄ renūciauerunt ꝓprie voluntati · xij · q
ij · c · volo et · c · non dicatis ⁊ iur̄ · ſecꝰ dicen
dum · ſ · ꝙ licet non pn̄t ſine omni voluntate
mutare ordinem · s · de hijs q̄ vi · me · ve · cau
ſi · cum dilectꝰ · Tamen conſtituciones au
ſteriores facere pn̄t · ⌊ Aſſumi · niſi in neceſſi
tate ⁊ cum diſpenſacione · xvj · q · i · doctos
et · c · ſiq̄s · ⌊ Voluerint · i · ſi n̄ habuerint
propoſitum firmum mutandi vitam ſed tm̄
probare regulam intendebant ·

SAne · ⌊ De canonico · ſ · regl̉ari ⌊ Fu
gerat · non tn̄ cā leuitatis · ⌊ Vt · q · d ·
licet monaſterium vbi facit profeſſionē inſti
tutum fuerit in diſtrictiori regl̉a et monaſte
rium ad qd̉ tranſiuit in laxiori tn̄ hoc non at
tendendū ſed qd̉ monaſterium modo ſit ar
cius ⌊ Manere · xix · q · iij · mandamꝰ contra
ſo · hic qn̄ bono zelo tranſiuit illd̉ cum cā le
uitatis · j · e · licet · ⁊ repete q̄ diximꝰ · s · de eta ·
et qua · or · intelleximꝰ ·

SIgnificatū · ⌊ Denunciet · ſi em̄ paren
tes obtuliſſent ante · xxiiij · annum exir̄
non poſſet · ar · hic a contrario ſenſu ⌊ Obla
tus · et poſt maiorē etatē ratam habuerit ob
lacōnē a parētib₉ in minori etate factam ſine
obl̉one parentū · ⌊ Ratam · expreſſe vel ta
cite vltra tēpus morando · ⌊ Aliam · i · alium
locum religionis eiuſd̉ vel alium arciorē eciā
alterius religionis · j · e · c · licet · Vel dic ꝙ vbi
facit minor profeſſionem ex leui diſpenſacōe
eciam ep̄i pn̄t ad minorē religionē tranſir̄ ⁊
hoc innuit lr̄a hec ·

QVm vir · ⌊ A parētib₉ · idē ſi a tutori
bus · xx · q · ij · puella ⌊ Accepit · nō qn̄
fuit tradita a parentib₉ ſed poſtea cū facta
fuerit pubes vt in hac eadē decre · dicitur ·
⌊ Concilium · xx · q · i · monachum ⁊ · c · fir
ma ⌊ Paterna · al̉ deuocio debet facere mo
nachū q₂ filius deuotꝰ in hoc patri obedit ·
neceſſitatē autem non imponit · xx · q · ij · illud

et. c. puelle vel qꝛ in minoribꝫ annis a patre
oblatus añ annos. xiiij. exire non poteſt. s.
c. proxi. ¶ Allegatum. i. ſiue fuerit ſecutꝰ pa
ternam deuocio͞ȝ eam ratamhabendo poſt
legitimos annos ſiue propriam profeſſioneȝ
ſꝑ et ex vtraqȝ ligatus eſt filiꝰ. ſ. ex ratifica-
cione oblo͞nis p͞ris ⁊ ex propria profeſſione
¶ Interdicto. ille q̄ altero predictoꝝ allega
tus eſt ad ſtandum in monaſterio ¶ Accepit
ſcȝ in minori etate. ¶ Contradixiſſet. s. e. c.
ij. ¶ Quando. ſ. in minori etate. ¶ Conſti-
tucione. xx. q. i. puella. ¶ Vt puelle. non eſt
hic cōſenſus. c. nec v̊ba ſed hic eſt intellectꝰ
collectꝰ a contrario ſenſu. ¶ Nubili. certe
nec impubes poſtq̄ꝫ puenerit ad l̄imos an-
nos. ſed vſqȝ ad illos exire poteſt. vt. s. c.
proxi. ⁊. §. q̄ ad nubilem etatē puenerit.
¶ Tunc ei. q. d. ſi puella q̄ in minoribꝫ an-
nis offertur monaſterio a parētibꝫ puenerit
ad pub̄tatem non cogitur ſtare obl̄oni parē
tum ymmo exire poteſt.

Porrectum. ¶ Reddidit. ⁊ hec eſt ve-
hemens p̄ſumpcio ꝓfeſſionis licet ver
ba profeſſionis non expreſſit ſicut ⁊ ſi r̄ddat
ſe q̄s alicui religioni. j. q̄ cl̄i. vel vo. inſinu
ante. vel reddere ſe religioni idem eſt ꝙ pro
fiteri ⁊ promittere obedienciā monachalem
idem eſt ꝙ profiteri. j. q̄ cleri. vel vo. cōſulu-
it. ¶ Profeſſio. no. ſc̄m quoſdā ſolam ⁊ ſem
per profeſſionē alicui de regul̄ approbatis
et de pn̄ti factam non de futuro in manibus
eius q̄ habet recipiendi poteſtatē profeſſioȝ
dirimere matrimoniū ⁊ facere monachum.
s. de renunc. ex tranſmiſſa. j. q̄ cl̄i. vel vo.
meminimꝰ. §. i. Quandoqȝ autē habitꝰ ſum-
pcio eſt vehemens preſumpcio voti facti vel
profeſſionis emiſſe puta qꝛ ſi ſuſcipiat in ec-
cleſia et alijs ſolennitatibꝫ illiꝰ monaſterij ob
ſeruatis habitum profeſſionis deputatū ⁊ tē
pore probacionis finito vel ſaltem inchoato.
ſed ſi ante tempus inchoatum reciperet non
reputaremꝰ eum pro profeſſo haberi. xxvij.
di. qd̄ interrogaſti. xxvij. q. i. vidua. s. e. vi
dua. et. c. ſuper eo. et huic p̄ſumpcioni ſta-
tur niſi probetur contraria voluntas. s. de
hijs q̄ vi. me. ve. cau. fi. perlatum. ceſſat aūt
hec preſumpcio ſi ſumat habitum extra eccle
ſiam ⁊ ſine alia cōſueta ſolennitate. j. q̄ cl̄i.
vel vo. inſinuante. Alij diſtinguūt habitum
triplicē primum profeſſionis qd̄ votum con
tinencie habet annexum. xxiiij. di. qd̄ interro
gaſti. xxvij. q. i. vidua. ſc̄ conuerſionis q̄ ha-
bet votum ſimplex annexum. s. e. ſuper eo.
tercium probacionis qd̄ nullum votum ha-
bet annexum. s. de renunc. ex tranſmiſſa. ⁊
j. e. ad apoſtolica ſuper eo in fi. vbi de hoc ſo
lennizatur eciam votum per ordinis ſuſcep-
cionem. lxxxiiij. di. cum in p̄terito. Itē intel
ligitur profiteri vnam de approbatis religi
onibꝫ ſi dicit profiteor ordinem manachatus

licet non dicat ordinem ſancti Benedicti.
Nos dicimꝰ ꝙ eciam alio modo preter p̄di-
ctas ſolennizatur votum. nam ſiqua ml̄r vir
go vel vidua velum viduitatis vel virginita
tis accepit ⁊ veſtem religioſam ſumpſerit ⁊
in ſcriptis a ſe vel ab alio factis ⁊ ſuo ſigno
ſignatis promiſerit ſe perpetuo continenciā
ſeruaturam credimus ꝙ hmo͞i votum ſit ſo-
lenne ⁊ dirimit matrimoniū iam contractū
poſt tale votum. Credimꝰ eciam idem ſi ſine
l̄ris in manibꝫ alicuiꝰ religioſi fecit votum ⁊
veſtes mutauit vel al̄s apparētes ſolennita-
tes adhibuit. s. de conuer. coniug. ex parte
ij. ſ͞cd͞o. i. et. §. fi. ⁊ hoc expſſe habes. j. q. cl̄i.
vel vo. inſinuante. j. de frig. ⁊ ma. fraterni-
tatis. nec ſunt iſte pſone modo de foro eccle
ſie et pn̄t hr̄e ꝓpriū et manere in domo ꝓpria
vt expreſſe dicit decre. p̄all̄. inſinuante. xxvij
q. i. de viduis. Nec videtur ꝙ q̄ntūcunqȝ
publice faciat eciam conuocatis teſtibꝫ ꝙ ſit
ſolenne votum niſi veſtem mutaret ⁊ in ma-
nibꝫ religioſi fecerit votum ſuum ſed ſi veſtē
mutaret ⁊ in manibꝫ religioſi fecerit votum
ſum. ſed ſi veſtem mutauit ⁊ ſcripſit in mani
bus religioſi vel ſigillauit votum ſolenne erit
licet in priuato fecerit ar. xxvij. q. i. de viduis
Idem eciam ſi in manibꝫ ſacerdotis publice
voueat continēciam non eſt votum ſolenne
ſine ſuis ſolennitatibꝫ. j. q̄ cle. vel vo. c. veni
ens. tamē ſi contra hoc fecerit vȝ licet petat
grauiter ⁊ ſic loq̄tur. c. xxvij. q. i. hec vero
et. c. q̄ xp̄c ⁊ ſeq̄ntibꝫ. ⁊. c. fi. Item ſi ſumat
velum ⁊ veſtem mutat niſi continenciam vo
ueat non eſt ſolenne votum. j. q̄ cl̄i. vel vo.
conſuluit ⁊. c. meminimꝰ. Hug. tn̄ dicit in
ſua ſumma ꝙ hoc vanum eēt dr̄e ꝙ aliq̄s ma
gis obligetur ex voto publico vel ſolenni q̄ꝫ
ex p̄uato vel ſimplici ⁊ facit vim tm̄ inter vo
tum de pn̄ti ⁊ votum de futuro ⁊ hoc mo-
do ſoluit contrarietatem. c. q̄ſiuit. xxvij. q.
ij. per totum. ſed certe ſi Hugo attendiſſet
ꝙ vtile eſt introducer̄ diſtinctiones et ſolen
nitates iſtas ꝓpter varias cauſas non repu-
taſſet hoc vanum. Nimis em̄ eēt g̃ue ſi q̄ꝫci
to aliq̄s in corde ſuo deliberaret de continē-
do vel eciam ſi q̄ꝫcito hoc verbum exprimit
int̄ ſeip̄m vl̄ eciā coram aliq̄bꝫ ſtatim dirime-
retur matrimonium poſt cōtractum. vl̄ eciā
ſi preciſe cogeretur continere. Voluit enim
ꝙ ad hoc ꝙ dirimeretur matrimonium ꝙ p̄-
dicte ſolennitates vl̄ alie maiores ſc̄m cōſue
tudinē patrie interuenirent. et tunc bn̄ fecit
eccl̄ia ꝙ ſtatuit ꝙ poſt tam ſolenne votum
contractum matrimoniū dirimeretur ꝓpter
ſcandalum eccl̄ie. Nec mireris ꝙ eciam ec-
cleſia talia ſtatuit cum al̄ ſuper matrimonio
carnali ꝙ ſolo conſenſu pficitur. inuenerit vl
tra conſenſum formam neceſſariam. ſunt em̄
ibi verba neceſſaria. j. de ſpon. tue. et eciam
qd̄ plꝰ eſt in bapto͞ eſt inuenta forma noua ex

cauſa·j·de bap·et eius effec·c·i·et certa for
ma inuenitur in collacone ordinum·ſ·ꝙ certis
diebꝫ ⁊ certis orōibꝫ fiat·s· de ſac̈·nō ite:
ran·c·i·⁊·ij·⁊ de ſacra·vnc·c·i·⁊ ſic eciā
eſt inuenit̄ in ſacrō eucharistie ⁊ in multis·
alijs Viri autē pn̄t ſolenniter vouere poſt in
greſſum monaſterioꝝ pn̄t et mulieres vbi n̄
ſumunt velum qḋ viris non competit ⌊Ab
abbate·niſi enī eēt aliqs q̄ poſſet ei dare re:
gulā ⁊ ipſi corpori ordinis aggregare quo:
modo poſſit profiteri ⁊ ſic vidꝫ ꝙ neceſſari⁹
ſit abbas ⁊ ſine abbate non poſſit aliqs ꝓſi
teri·Reſpondunt q̄dam ꝙ licet in profeſſio
ne contineatur obediēcia ſupiori exhibenda
j·de ſta·mo·cum ad monaſteriū ꝙ non ſuffi
cit intra ſe profiteri vel pro voto ſimplici eſt
habendum ſi profiteatur in manibꝫ alicuius
monachi vel eciam clerici ſecularis vł eciam
alicui⁹ layci de mandato abb̄is ſufficit·j·e·
ad apoſtolicam·xvij·q·i·gonſald⁹·j·q̄ cle·
vel vo·inſinuante·Et idem eſt eciam ſine ei⁹
mandato ſi eius nomine facit ⁊ eciam poſtea
r̄atumhabuerit abbas·j·de conuer·coniu·
dudum·Idem eciam vidꝫ quibuſdam eē ſi in
nullius manu faciat hoc tn̄ agitur vt ipſi ab
bati fiat·ar·j·q̄ cl̄i·vel vo·conſuluit·illa tn̄
decre·dicit expreſſe ꝙ tale votum non ē ſo
lenne ſed ſimplex·Sed ⁊ ſicut dicim⁹ in ma
trimonio carnali ſic eciam dicim⁹ in profeſſi
one quā alius recepit nomine alteri⁹·ſ·ꝙ qn̄
profeſſio ſit in manibꝫ alicui⁹ q̄ nomine alte:
rius recipit profeſſionē·ſed non habet pote
ſtatem incorporādi ordini nec recipiendi ei⁹
obedienciā ꝙ talis profeſſio non dirimit ma
trimonium iam contractum cum non ſit mo
nach⁹ ſed de futuro tm̄ eſt hec profeſſio·ſed
poſtq̄ ſuperior cōſenſerit·tunc ſolennizatur
profeſſio de futuro vel ſimplex·j·de cōuer·
coniu·dudum ſicut ratificaretur matrimoni
um accedente conſenſu eius cui⁹ nomine cō
tractum eſt·Vidꝫ eciam dicendum ꝙ eciam
epiſcop⁹ per ſe vel per nūcios ſuos vel alios
ſine ipi nomine eius poteſt profeſſionē taliū
recipe·nam et ſi non habeant monaſterium
in quo morētur tn̄ in domo ſua habitū por:
tabunt et ſub obediēcia epi erunt·xxxij·q·v
qḋ dō prim·xxvij·q·i·de viduis·j·q̄ cl̄i·vel
vo·inſinuante·j·conuer·coniu·dudū·ymo
plus vidꝫ eciam ꝙ ſi nō ſit eius nomine factū
tamen tenet profeſſio vel votum tn̄ in h̄ caū
vidꝫ ꝙ ſit ſimplex votum·a⁹ autem preter e:
piſcopum non poterit eos recipe in ſua obe
diencia nec archidyaconoꝝ nec alioꝝ prela:
toꝝ autoritate poterunt eē profeſſe in domi
bus ſuis cū hoc ſpālitez videatur conceſſum
eē epis·xxvij·q·ij·ſi vir·ar·xxviij·di·nullū·
xxiij·di·nulla·⁊·c·vxor·j·de conuer·cōiu·
vex·Nō tamen credunt q̄dam ꝙ ſimplex ſa
cerdos votum continencie recipē poteſt et
eo recipiēte cum ſuis ſolennitatibꝫ ſolenniza

bitur votum·j·de conuer·coniu·dudum·qz
eciā ſine ſacerdote hoc poſſunt·xxxiij·q·ij·a
diuo·⁊·q·v·ꝙ·dō pri·ſed in profeſſione q̄:
dam dicunt ꝙ ſi aliqs vouerit aliquā de ap:
probatis religionibꝫ vel per ſe tm̄ vel in ma:
nibꝫ clerici vel layci qui alicui⁹ r̄ligionis no
mine cui ſe deuouit promiſſionem r̄cipiat vo
tum ſimplex eſt·vn̄ cogend⁹ eſt ſolennizare
votum per ſuſcepcōnē habit⁹·et nouam ob
lacionem faciendā in manibꝫ eius cui ſe pri⁹
vouerat·ar·j·de vo·⁊ vo·re·per tuas·Et
idem intelligendū vidꝫ eciam ſi null⁹ vouerit
nomine expreſſo·aliqui q̄ non hn̄t poteſtatē
incorporandi aliquē ordini·recipiunt profeſ
ſionem nomine eccleſie·Predicti autem qui
profeſſi ſunt intra ſe tm̄ vel in manibꝫ ei⁹ qui
non habet poteſtatē incorporandi aliquē ali
cui ordini ſicut dictum eſt licet tn̄ non ſit ſo:
lennis profeſſio tn̄ cogeretur intrare aliquā
religionem ⁊ ſi non inueniat q̄ recipiat ſit ſb
obediēcia epi et monach⁹ eius·ſed dices q̄re
non eodͦ modo ſolēnizatur hec profeſſio ſed
votum cōtinencie exquo ſit ſolenniter vt no·
s·de hoc in glo·no·ſed dic̄ qz profeſſio non
poteſt eē niſi de futuro q̄uſqz ſupior accep:
tet votum vel profeſſionem niſi preſens non
ſit ille q̄ poteſt eum incorporare ordini ⁊ in
ſua obediēcia r̄cipere ſi voluerit ſed votū cō
tinencie bn̄ poteſt aliqs emittere et ſi non ſit
qui votum recipet vel q̄ eum alicuj ordini in
corparet·j·de conuer·coniug·ex pte tua·
Aliqui tamē dicunt eciam talem profeſſionē
eſſe ſolennem et dirimere matrimonium iam
contractum primo dictum plus placet·Itē
aliqui diſtinxerunt an profiteatur in genere
vnam de regul̄ approbatis ſic profiteor re:
gl̄am ſancti Bn̄dicti et tunc habet locum
qḋ dictum eſt an ſpāliter regl̄am monaſterij
alicui⁹ loci profeſſus eſt ſic·ſ·profiteor regu
lam monaſterij cluniacn̄·qz tunc abbas clu:
niacn̄·nolit eum recipe non cogitur alibi ſu:
mere ordinē·ſed non vidꝫ hec bona diſtin:
ctio qz profeſſio q̄ eſt de pn̄ti emiſſa nō reci:
pit diem vel condōnem neqꝫ tacite neqꝫ ex:
preſſe·ſi autem eēt de futuro·vt ſi dicat ego
promitto ꝙ profitebor in monaſterio cluni·
Tunc tacite intelligitur ſi abbas cluniacn̄·
eum voluerit recipe ⌊Fiat·i·pſeueret quia
idē qḋ iam eſt·

Quum ſimus ⌊Contuliſſet·ſe reddō cū
pb̄ bonis qḋ vim profeſſionis tenet·s·
c·proxi·⌊Pena·ꝟima ſic·xix·q·vlti·ſiqua
mlier qz ingrediēs monaſteriū filium ſuum
priuare non potuit vt ibi dꝫ·

Sicut tenor·⌊Extra ſe·i·furioſus·
⌊Hitu·i·q̄ tm̄ profeſſioni deputat⁹ ē
⌊In monachali·voto eē emiſſo vel intran
do religionem ſeu reddendo ſe·

Ad apoſtolicam·⌊Fieri·xix·q·ij·mo:
naſterijs·

Sicut nobis. ⌊Habitum. tm̄ pꝛofeſſis
deputatum.
Licet quibuſdam. ⌊Tranſire. ſuple te
merarie. ſed ſi velit diſcrete tranſire n̄
obſtante priuil̓o poterit tranſire ⌊Vo
cacione. i. in ea religione vel eccl̓ia. ⌊In ia
cturam. no. ꝙ ſiquis vult tranſir̄ ad aliā re
ligionē eciam ſi conſtet eam arciorem nō po:
terit tm̄ tranſire. ſi ex ſuo tranſitu iacturam
grauē vel infamiam eccl̓ia ſuſtineret. ar. hic
et. xj. q. iij. ſiquis non. Itē qꝛ non debet eſſe
ſcandalum. s. de renunc. niſi cum pꝛidem. §.
pꝛo graui q̄ꝫ ſcandalo. et. s. de pſcrip. c. ij.
Item qꝛ communioꝛ vtilitas q̄ eſt in hoc vt
nō fiat iniuria huic capl̓o debet pꝛeferri pri
uate q̄ eſt vt ſit in arcioꝛi religione. vt no. j. e
c. ⌊Poſtulandam. eciam cauſa racionabili
aſſignata coꝛam pꝛioꝛe ſuo et hoc innuit qđ
ſeq̄tur. ſ. vt nō ficte ꝛc̄. ⌊Poſtl̓auerit. ſub
au. et licet ſupioꝛ ſine cauſe cognicione tran
ſeundi licenciam denegauit. ⌊Priuata. i.
ſpūali inſpiracione. ⌊Publice. i. in commu
ni. ⌊Adimplere. ſua pꝛopꝛia auctoꝛitate.
⌊Pꝛelati. qꝛ nullam racionabilem cauſam
ſue contradictionis aſſignat ſed tm̄ ſimplicit̄
contradicit ⌊Poſtl̓are. cā aſſignata pꝛoba
biliter petita em̄ l̓nia abbatis cui eiꝰ cura cō
miſſa eſt. debet abbas ab eo querere cāꝫ q̄re
vult trāſire de loco ad locū ꝙ ſi abbas accep
tat libere tranſire poteſt eciam ſi neget l̓maꝫ
tranſeūdi Idem eſt dicendū ⁊ ſi cāꝫ eiꝰ audi:
re voluit vel audiuit ⁊ non reſpondet vl̓ eci
am reſpōdet ſed non pꝛobabiliteꝛ immo no:
toꝛie vl̓ falſe vl̓ male vl̓ iniuſte. ſi autem pꝛo
babilliter reſpōdeat abbas ſed monachus in
ſuo pꝛopoſito perſeueret tunc ſuperioꝛ ē req̄
reudus ⁊ hoc de monacho. cleric̄ꝰ aūt trāſi
re ad religionem poterit nō petita l̓ma ⁊ eciā
petita licet contradicatur. xviij. q. ij. due.
crederemꝰ tamen ꝙ poſſet eū repetere ſi ex
trāſitu ſuo pma eccl̓ia grauē ſuſtineꝛ iactu
ram. ar. hic ⌊Ex temeritate. puta quia hō
qui nō poteſt ſtare ſine carnibꝫ de canonica:
tu regulari vult tranſir̄ ad monachos ⌊Re
quirendū. iuſtis em̄ cauſis p abbatem aſſig:
natis ſi appl̓aret abbas crederemꝰ eum re:
ſtituendū ante cauſe cognicioneꝫ dummodo
pꝛobabile et veriſimile eſſet dictum abbatis
ar. s. de ap. bone memoꝛie. §. fi. ⁊ eciam foꝛ:
te idem ſi non appellaſſet Sed de tranſeun:
te monacho ſimplicem querimoniam detuliſ
ſet ar. s. de iudi. dil̓cti ⁊ de dolo ⁊ contu.
c. ij. et ſi mōachꝰ velit pꝛobare arcioꝛem re:
ligionem ad eum redibit ad quem tranſiuit.
tamen ante cauſe cognicionem redibit. xix.
q. iij. mandamꝰ ⁊ intentabitur cōtra iſtum l̓
reiuen. vel alia vt no. s. de ma. et. ob. int̄ vel
of. iudicis vl̓ condicō ex pꝛedicto canone tm̄
hoc vltimū tunc tantū intelligimus qn̄ ſine li
cencia petita tranſiuit vl̓ eciā petita ſed deno

gata ex iuſta cauſa aſſignata cū ſufficiat ſupe
rioꝛi licenciam denegare et ad ſubditum peꝛ
tineat cām requierere negōis ⁊ tunc ſi ſupe:
rioꝛ denegaret racionem reddere ipſi impu:
tandum eēt. xxxvj. di. §. ecce. i. q. i. §. ecce. cū
oneris hoc tamē ſcitote ꝙ ſi monachꝰ mali:
cioſe tranſeat ⁊ ſine iuſta cā licꝫ oꝛdinem ſer
uauit debitum in peticione l̓me que ſibi dene
gata fuit tamē abbas monachum ſuū req̄re:
re poterit ⁊ ſi nō fuerit appellatum. ar. ad h̓
s. de eta. et q̄. intelleximꝰ vbi dicitur ꝙ mo
nachꝰ tranſiens poteſt redire ad pmum mo:
naſteriū vt. s. de eta. et qua. intellximꝰ ergo
multofoꝛciꝰ reuocari ab abbate poteſt et ita
punietur monachꝰ q̄ ſine cā trāſiuit cū gra:
uiter deliquerit et eodeꝫ modo abbas punie
tur ſi iniuſte denegauerit vt hic dicit ſed q̄d
dices in alijs abbatibꝫ ad q̄s tranſeunt nun:
q̄d ſtatim tales monachos recipient ad eoꝝ
ſolam peticionem an cognoſcent de cauſis q̄
hinc mihi aſſignātur Re. ꝙ abbas nunq̄ dꝫ
recipere monachum ſine litteris dimiſſionis
pꝛioꝛis abbatis. ix. q. iij. ſtatuimꝰ ſed abbas
ad quem accedit monachꝰ q̄ vult trāſire po:
terit mittere ad pꝛioꝛē abbatem et ipſum in
quirere quare ipſum non licenciet et tunc ſi
nullā vl̓ manifeſte iniuſtam cauſam aſſignet
abbas tūc ſecure ipm̄ r̄cipiet. ſi vero iuſtam
cām aſſignet abbas ſed monachꝰ velit pꝛo:
bare eam cām fl̓am ⁊ incontinēti tamē ſolꝰ
abbas nullo modo cognoſcet ſed mōachū
pꝛoꝛi abbati dimittet. ar. ad hoc. s. de r̄ſcp.
cum contingat. et de ſup. neg. pꝛel̓. c. i. niſi
malicia abbatis negantis notoꝛie falſa eēt qꝛ
tunc non eēt oꝛdo iudiciariꝰ req̄rendꝰ. s. de
coha. cl̓i. et mu. c. noſtra. et hoc eađ dicimꝰ
et ſimil̓ꝛ pꝛocedendū ſicut dicit hic glo. peti
ta licēcia ab abl̓ibꝫ cyſtercien̄. cū oꝛdinarij
eoꝝ ſubditis abbatibꝫ negant bn̄dictionem
s. de ſup. ne. pꝛel̓. c. i. Et idē dicimꝰ in pui:
legiatis q̄ hn̄t priuilegiū ꝙ ſi eoꝝ oꝛdinarij
negauerint malicioſe ſuos monachos oꝛdi:
nare ꝙ liceat eos a quibuſcunqꝫ catholicis
ep̄is oꝛdinari ⁊ idē in alijs ſil̓ibꝫ ⌊Tranſmi
grauerit. licencia petita et ſine cā racionabi:
li denegata et ſic omnia plana reſtant ⌊De:
rogaret. i. ꝙ non fuerit in derogacionē no:
ſtri oꝛdinis.
Pemens. ⌊Pꝛeſtiterit. non tamen in:
tencione ſeruandi continenciam qđ bn̄
liceret. xxxiij. q. v. ꝙ dō. ſed ꝓpter odia vt
liberiꝰ poſſent cum alijs adulterari qđ non li
cet. s. de iur̄iur̄. tua ⌊In arto loco. non ta
men vouens qꝛ viuente marito vouere non
poterat q̄ eam repetere poterit et econuer:
ſo. quia paria crimina ꝛc̄. j. de adul̓. c. pl̓t.
⌊Pꝛefatum. hoc ſacramentum non poteſt
ſeruari ſine interitu ſalutis eterne ⁊ ideo nō
debet ſeruari. s. de iur̄iur̄. ſi vero. nec valet
ſi dicat nullꝰ eam repetit qꝛ cum ſuo eciam

iuramento occaſione dederit adulterio ma=
riti non eſt excuſabilis niſi quicq̃d pōt face=
re faciat vt eum ab adulterio reuocet·xxvij·
q·ij·ſi tu ab·Sed q̃res·ſi huic non erat lici=
tum intrare religionem quare viro datur li=
cencia intrandi vt ſeq̃tur·Sx̃ non datur ei li
cencia niſi hec mulier conſenſerit·vel dic ꝛ
meli9·ſ·ꝙ hec mĺier admittitur vt veniat cō
tra iuramentū ꝓprium·ſed hoc non eſt in ſui
fauorem ſed mariti·ſ·vt marit9 ab adulterio
reuocetur·nam ſi diceret mĺier·peto eum
mihi reſtitui qꝛ continere non valeo non ad=
mittitur conť proprium iuramentum niſi ex
magna diſpēſacione·C·del·qd̓ fauore·ar·s
de iuriur̃·ſi vero et hinc eſt ꝙ viꝝ ſi adulte=
rium committat repetit ꝓpter qd̓ eſt iuſta cā
per quā mĺier agit ad repetēdum viꝝ ꝓpter
ꝓprium iuramētum qꝛ ſicut dictū eſt in repe
ticione ꝙ non attēditur fauor mĺieris ſed vi
ri·ſ·vt cōmittat adulteriū non eſt cogēdus
ad eam r̃dire·ſed qꝛ ſuſpect9 eſt ꝛ ne forſan
fraudulenter ad tempus vt effugeret diſci=
plinam eccleſie hoc faceret ido cogitur intra
re monaſteriū vt hic·aliud tn̄ dicem9·ſi hec
mĺier intraſſet monaſteriū de lnia viri eciam
calumnioſe ꝛ cum pc̄tō obtēta·nam tunc vi
ro adulterāte non deberet exire de monaſte
rio nec ad viꝝ adulteꝝ·cum p adulterium vi
ri ſolennizetur votum vxoris·j·c·proxi·ꝛ·c·
conſtitutus ꝛ·c·veniēs·⌊ Recipiat·no·in
matrimoniis ꝙ ibi voluntaria eſt ſepacio tm̄
competit reſtitucōnis peticō viri contra alte
rum vł offm̄ iudicis vł condicio ex hac de=
cre·plus dicimus ꝙ competeret viro reſtitu
cio ꝛ ſi eam eiecíſſet qd̓ dic vt·j·de diuor·ſig
nificaſti ꝛ·c·ex lr̃is·⌊ Matrimonium·p̄di
c̄te C·⌊ Et migrare·hic cōcedit papa vi=
ro·ſ·ꝙ poſſit trāſire ad r̃ligionē qꝛ h̓ mĺier
volebat qꝛ ſi mĺr hoc nollet preciſe cogere=
tur eam recipere nec obeſt ſi dicat eam adul=
teram quia et veriſimĺr adulter erat et paria
delicta pari compenſacione tolluntur·j·de
adult̃·c·ij·ꝛ ſe·vel dic vt no·in glo·q̃ inci=
pit·Hoc ſacramentum M·

Conſulti·⌊ Nouicij·i·probacionis·
ꝓpoſuit et de hoc ꝓpoſito poteſt cōſta=
re vł per confeſſionē ſuam quam modo fa=
cit vł qꝛ qn̄ intrauit ſi proteſtat9 eſt corā te=
ſtib9·ſ·ꝙ vult mutare vitam ꝛ habitum ꝛ ſi
de hiis conſtiterit hic habit9 ſolennit̃ ſuſce=
ptus dirimit matrimoniū iam contractum·
Nec em̄ proteſtacio ſiue intencio cum ſuſce=
pcione habit9 probacionis h̄z pro tacita pro=
feſſione ꝛ eſt notatū hic ꝙ habit9 probōnis
ſolennizat precedens ꝓpoſitū ꝛ mĺto forcius
votum tale q̊ abrenunciat ſeclo ſolennizatur
capiendo habitū probacionis·ar·xxvij·q·i·
c·i·Votum autem continēcie ſoli9 mulieris
ſufficit vt ſolennizetur votum ſi mĺer poſtea
habitum alicui9 religionis ſolenniter ſuſce=

perit·j·q̃ cl̃i·vł vouentes inſinuante·ꝛ idē
forte eēt dicendū ſi abrenunciet ꝓpriis·ſ·ꝙ
poſtea accipiendo habitū alicui9 religionis
vid̓ ſolennizare votum primum de abrenun
ciacione ꝓprioꝝ qd̓ erat ſimplex ꝛ matrimo
nium dirimebat cum abrenunciacio ꝓprioꝝ
ſic̄ continēcia ſit de ſb̃a monachat9·j·de ſta·
mo·cum ad monaſterium in fi·xix·q·iij·qꝛ
ingredientib9 ꝛ ſe·l·ibi canonizatis ſec9 ſi vo
ueret non comedere carnes vł ſeruare regu
las monachoꝝ·Nam licet poſt tale votum
accipet habitum·non crederem9 ſolennizari
votum·racio autem quare videtur p̄dictis
modis ſolennizari votū eſt qꝛ ex q̊ p̄dicta vo=
uit eſt cogend9 ea ſeruare eciam ſi habitum
non accepiſſet·ergo eſt meli9 vt dicam9 ꝙ ſi
p ſe facit illud qd̓ ſine habitu ſuare tenetur
ſuſcipiēdo poſtea habitū preſumpcione iur̃·
ꝛ de iur̃ preſumitur hoc velle roborare ad
ꝙ vlterius habitum deſerere non permitta=
tur ſic ſuſceptum ar·contra·xvij·q·ij·Con
ſald9 vbi dꝛ ꝙ q̃ vouit ſe fieri monachū non
eſt ad hoc cogend9 ergo nec habitum ſuſci=
piēdo vid̓ ſolennizare votum·So·Ibi vo
tum emiſit mente alienata vł ibi nullū votū
emiſit nec profeſſiōem fecit exp̄ſſe nec eciam
expreſſe feciſſe preſumitur qꝛ ibi nullū habi=
tum ſuſcepit hoc autem primo propoſitum
habuit ꝛ poſtea habitū ſuſcepit·ꝛ ideo ſu=
ſcipiēdo habitum illud ſolennizat·Conſal=
dus autē qui promiſit ſe futuꝝ monachum
ſine pn̄ti ſuſcepcione habit9 licet peccet ſi n̄
fiat·xvij·q·i·q̃ bona·non tamē votū fecit·
nec profiteri intelligitur nec eciam poſtea co
gitur fieri monach9 ar·s·de renunc·ex trāſ=
miſſa·ff·ſi certū pe·q̃ mutuam·Alij autē di
cunt ꝛ meli9 eum eē cogendū ꝛ in decre·ex
tranſmiſſa·Nullum votum ł ꝓpoſitum cer
tum habuit·ſed tm̄ habitum probacionis pe
ciit vt ibi no·nullo voto precedēte ⌊ Secla
riter·ꝛ portando arma ꝛ viuendo luxurio
ſe·ar·ix·q·iij·eos·Matrimoniū autē licite
contrahent ꝛ veſtē et tonſurā ſeculares por
tabunt cum dicat regla ꝙ in veſte in q̃ intra
uit exibit·s·e·ſup eo·ꝛ ar·s·de cl̃i·comu·
Johannes·Et qꝛ ſub condōne intrauit·ar·
j·de ſpon·de ul·Alij autē dicunt ſed male
ꝙ ſumēdo habitū probacōis intelligitur ſim
plr vouiſſe·vn̄ talis habit9 impedit matrimo
nium contrahendū·j·q̃ cle·vł vo·rurſus·
⌊ Proteſtetur·et tamē ſi nō proteſtatur po
terit ad ſclm̄ r̃meare·j·e·ſtatuim9·niſi cōtra
rium appareat·ſ·ꝙ voluit mutare vitam licꝫ
videatur eē in culpa cum proteſtari deberet
et non proteſtat9 fuit et ideo imputari ſibi de
bet ſed ido hic excuſatur a proteſtacione vł
ideo non cogitur ad proteſtacionē·qꝛ ſi co=
geretur fere omnes proteſtarētur pro egreſ
ſu et ſic mĺti poſtea poſſent hāc occōnem fa
cili9 et ſine robore exeūdi et qꝛ cuilꝫ cōceſſum

eſt hic de ſua conſciencia teſtificari qꝛ ſolus
deus cognitoꝛ eſt ſecretoꝝ introductum eſt
vt quicquid dixerit de hoc credatur ſibi·j·
de ſymo·ſicut nobis in fi·et·c·ſe·in fi·Imo
plus dicimus ꝙ ſi per confeſſionē eius fieret
preiudm̄ matrimonio non crederetur ei aliq̄
cā eſt quā eciam ſi non exprimat non preſu-
mitur cont̄ eum qꝛ ex rubore omiſerit prote-
ſtari qꝛ ſi regła ſibi diſpliceret liceret ſibi ad
ſeculum redire·vel forte do excuſatur. qꝛ ti-
met ſi proteſtaretur ꝙ n̄ darēt ſibi habitum
probacionis·

Poſtulaſti·⌊Nouiciorum·i·probōnis·
⌊Reuerſi·qn̄ non intuerūt animo vi
tam mutandi vł fugiēdi ſcłm·s·c·proxi·
⌊Ab ipſ eccłijs·ſi cleric⁹ de licēcia epiſco-
pi accepit habitum probōnis·j·annum ſua
buntur ſibi ſua bn̄ficia·ar·s·de elec·cum in
cunctis·Si autē łnia procederet ſm formā
decre·s·de cle·non reſi·ex tue·Hoc nō pla
cet qꝛ decre·illa loq̄tur de clꝛico latitante·ſ·
qualiter contra eum procedatur et dicimus
ꝙ eciam ſi ſine licēcia epiſcopi tranſierit de-
bet expectari p annum·qꝛ exquo habet h̄
de iur̄ vid̄ ꝙ eciam ſine licēcia prelati poſſit
tranſire ad religionem·xviij·q·ij·due et ꝙ p
annū ſit in probacione tali cōdicione ꝙ poſ
ſit ad priorem vitam redire·ergo et bn̄ficia
recupare poterit vł poci⁹ non ann⁹ erit ſed
poterit epus ei r̄ciſi⁹ tēpus moderare ⁊ ma
xime duorum mēſium·j·c·proxi·ex publico vel
dic ꝙ ipſo iure vacant·ar·s·de renunc·ex
tranſmiſſa·hoc non placet ſed poteſt dici il-
lud fieri ꝓpter expreſſa ſig̊ renunciacionis q̄
ibi fuerunt·

Ex parte tua·⌊Habitum·quē cum ſo
lennitate ſolita r̄ceperūt ał ſec⁹ vt no·
s·e·vidua·Hic non erant diſtincti habit⁹
probacionis ⁊ profeſſionis qꝛ ſi eēnt diſtin-
cti qn̄cunqꝫ ipſe portaret habitum probacō
nis non cogeretur illam regłam profiteri ł
dic ꝙ eciam ſi ſint diſtincti habit⁹ ⁊ hoc ipſo
ꝙ vlt̄ temp⁹ probacionis moratur cog̃ eſſe
in ordine licet non illo ſed hoc non ſi placet
⌊Habit⁹·s·e·porrectū·⌊Per annum·
Preſumitur enim cauſa probacōnis vſqꝫ ad
annū portaſſe poſt annū aūt quaſi profeſſus
portare vid̄·de hoc no·s·e·c·ij·tn̄ hec łr̄a
poci⁹ innuit contrariū ꝙ non habeatur pro
profeſſo ſed vt negare non poſſit cogi debet
viua voce profiteri vł poſſet dici ꝙ loquitur
vbi habit⁹ ſunt diſtincti qd̄ non placet·qꝛ
tunc niſi ſolita ſolennitas obſeruetur pro ſu
ſcepcione habit⁹ nunꝙ̄ h̄etur pro profeſſo·
vt·j·c·proxi·et no·s·e·c·ij·

Statuim⁹·⌊Nouicios·nullū votum
emittētes ał ſec⁹·j·q̄ clꝛi·vł vo·c·vłt·
⌊Religionis·i·profeſſionis·⌊Poſſe·⁊ ſi
quis eos medio tēpore verberat non incidit
in canonē illū·xviij·q·iiij·ſiqs ſuadēte qꝛ ta
les adhuc non ſunt pſone religioſe ⌊Appa
reat·fore qꝛ confitent̄ mō ꝙ qn̄ intrauerunt
habuerūt aim fugiēdi ſcłm qꝛ vł qn̄ ſumpſe
runt habitū hoc ipm ꝓteſtati ſunt ⁊ ſic nō
colł̄ꝛ p hanc decre·ſupior·ſ·conſulti ſed eam
interpretatur qꝛ cum ibi non d̄r̄etur probar̄
debet in foro eccłie h̄re animum reuertendi
vł ꝙ ipſe probare cogatur ꝙ eo animo int̄-
uit ꝙ ſibi liceret ad ſcłm redire ⁊ hec łr̄a de
cre·magis innuere videbatur ꝙ ſi nihil pro
baret poſſet redire propter pſumpcionem q̄
eū iuuaret·et hoc modo in hac decre·deter
minatur·ſ·ꝙ niſi appareat p confeſſionem
eius vł alio modo ꝙ non habuit animum re-
uertēdi ꝙ libe poterit ad ſcłm redire ⌊Bn̄
dicantur·et hec bn̄dictio facit ꝙ ille habit⁹
ſit cenſend⁹ habitus profeſſorum·

Ne religioſi ⌊Priores·et ext̄ capłm ge
nerale conſtituti·⌊Suis·i·locis pri-
mis·⌊In locis·non cum alijs monachis·
ſed forte ad ſuiendū vł alio modo·⌊Mini
ſtrētur·a primo monaſterio ar·xvj·q·vj·de
lapſis·⌊Alijs·ab illo in quo morantur·

De conuerſione cōiugatorum

Preterea·⌊Preſentib;·hee ſolenni
tates vł exhibite ł omiſſe modicum
faciunt ex q̊ conſtat de profeſſione·
⌊De łnia·qd̄ hic faciant ad caſum pn̄tem
in fine dicemus·⌊Tranſierit·j·e·veniens·
contra·ſo·illam ideo non potuit reuocare·
qꝛ adulterium cōmiſerat·ał enim ſec⁹·xxvij
q·ij·agathoſa·⌊Seruare·breuiter dicim⁹
ꝙ alterum de hijs duob; oportet eam facere ad
hoc vt valeat ingreſſus viri·ſ·ꝙ intret religi
onem vł ꝙ voueat continēciam·j·e·cōiuga
tus·Et ſi vouerit continēciam ſufficit ad h̄·
vt non poſſit eam reuocare marit⁹·tamē ſi ē
iuuenis ⁊ ſuſpecta nō ſufficit ſi ſolummodo
vouit ſed eciam cogeretur monaſteriū intre
et ſic intelligimus contr̄ia hic ſignata·xxxiij·
q·v·q̄ vxorē·j·e·cum ſis et·c·vxorat⁹·cum
non cogetur fieri monacha nec viuer̄ mona
chał̄ꝛ hec excepcio ꝙ compeſcitur a vagacio
ne ⁊ cuſtodietur ne luxuriari poſſit ſec⁹ ſi eſ
ſet vetula vt ibi d̄ꝛ Alij dicunt ſed non bn̄ ſo
lam licēciam ſufficere·xxxiij·q·v·q̄ vxorē ⁊
in alijs contrarijs·Hoc autē capłm cū ſuis
concor·intelł̄ꝛ de licēcia extorta·ar·xxxiij·q
v·notificaſti·Alij dicunt et min⁹ bn̄ ꝙ ſi erat
iur̄ ignara non obſtante licēcia poterit reuo
care ał̄ꝛ nō·Item q̄ritur qd̄ ſi marit⁹ nō int̄
uit religionē ſed tm̄ conſenciēte vxore vouit
continēciam·ſꝫ ꝙ vxor vouit religionē ſed
tm̄ conſenciēte vxore vouit ⁊ marito vouen
te conſenſerit vterqꝫ dꝫ continēciam ſuare·
nec alter alteri debitum reddere tenetur cū
ius ſuum remiſerit tn̄ monaſteriū intrare nō
poteſt ſine voluntate alt̄utri⁹·vt·xxxiij·q·v·

quod deo ſed ſi tñ vnus alteri licenciam vo=
uendi dederit ⁊ non vouit debitum exigere
poteſt q̄ȝ nō renunciauit. ar. conť. q̄ȝ dando
licēciam intrādi monaſterium vidꝫ ei dediſſe
licenciam vouendi et tñ eum poteſt recipere.
vt hic.

Verum. ⌊ Eligere. ij. e. ex publicó.
⌊ Satis poteſt. et credimꝰ primi ma=
trimonij vinculum penitus frangi per in=
greſſum.

Quidam votum ⌊ Non tenuit. quo ad
hoc ꝙ ſit in monaſterio cum non eēt p=
ſona ydonea tūc ad intrandū monaſterium
ſed tenet quo ad hoc ꝙ non exigat debitum
vt hic ſeq̄tur q̄ȝ pſona ydonea ad hoc erat
Tamē quidam dicunt et bñ ꝙ votum hmōi
ſit inuita vxore vł eciam ꝙ plꝰ eſt volūtaria
ſed non vouente nec religionē intrante non
eſt ſolenne ſed ſimplr̄ et ideo impedit matri=
moniū contrahendū ſed non dirimit iam cō=
tractum. vt hic et. ij. e. placet. ij. q̄ c. ki. vł vo.
conſuluit. et. c. rurſus. et. c. veniēs. Votū
autē ſimplex continencie non dirimit matri=
moniū contractū. ut. ij. q̄ c. ki. ł vo. veniēs. ⁊
c. rurſus. ⁊ ſilr̄ dicimꝰ ꝙ ingreſſus monaſte=
rij ſine voto vxoris non dirimit contractum.
ar. hic ⁊. ij. e. placet. Ad contraria aūt. ij. e.
ex parte et. c. conſuluit et. c. dudum. ſſꝫ ꝙ
vel habuit poſt ingreſſum ratum votum cō=
iugis. marito hoc petēte in quo caſu tenet.
vel ratificatur ingreſſus ⁊ ipſa ſimlr̄ intrare
cogetur vt no. s. c. prox. ⁊. C. ad velleyañ.
iubemꝰ vł poſt mortē vxoris tacite vł expſſe
ipſe vir ingreſſus priorē ingreſſum q̄ non te=
nebat ratumhabuit. ar. s. de hijs q̄ vi. me.
ve. cau. fi. c. i. c. autē. ꝙ dō non contradicit
q̄ȝ ibi ambo coniuges pariter et ſolenniter
vouerūt. Item dicimꝰ ſimlr̄ ꝙ ſi remanens
in ſclo uelit intrarare religionē ille q̄ ingreſ=
ſus eſt añꝙ reſtituatur prohibere non pōt.
xxvij. q. ij. agathoſa. xxxiij. q. v. q̄ vxorē q̄ȝ
non pōt ab ea debitū exigere vt hic ⁊ mlťo
minꝰ pōt eam reuocare de monaſterio ſi iam
intrauit. ar. ad hoc q̄ȝ ſi ꝓpoſitum vidꝫ quis
ſolēnizare p ſuſcepcionē habitꝰ. ij. e. cōſuluit
mlťo forciꝰ votum factum in ingreſſu mona=
ſterij ⁊ licet tunc eēt inutilis ingreſſus vidꝫ
tñ eum ratificare per recepcionē habitꝰ qō
vez intelligimꝰ ſi conſtat eum voluiſſe vitam
mutare vt in predictis decre. dꝫ. Alij tñ di=
cunt et vt vidꝫ meliꝰ ꝙ hec mlier q̄ nō vouit
qñ vir ingreſſus eſt monaſteriuꝫ viro inuito
poteſt non ingredi religionem ⁊ ingreſſam
poteſt educere. ar. xxxiij. q. v. qd dō. q̄ȝ non
tenuit ingreſſus eius ſecus aūt ſi in ingreſſu
vir vouiſſet quia tunc ingreſſus teneret ⁊
ſic loq̄tur caplm agathoſa. ⁊ hac eadē raci=
one dicimꝰ ꝙ ſiq̄s poſt mortē vxoris ſteterit
in monaſterio eciam per momentū. votū eiꝰ
ſit ſilenne ⁊ ſi ignorauerit mortē vxoris. ve=
no. ij. e. conſuluit. Salua tamen diſtinctione
quam poſuimꝰ. ij. de eo q̄ dux. in ma. c. i. idē
eſt et ſi ambo coniuges ſiue ignorantes ſiue
ſcientes alteꝝ viuere ingreſſi ſunt monaſteri
um q̄ȝ amboꝝ votum vidꝫ ratificatum ⁊ ſo=
lennizatum per profeſſionē ⁊ ingreſſum vlti
mo ingredientis ſed ⁊ ſi reſtitutꝰ eſſet tunc eo
inuito ille q̄ remanſit in ſclo religionē intra
re non poteſt. Idem dicimꝰ ꝙ non ſolū re=
manens in ſclo poteſt repetere vxorē ingre=
dientē monaſterium ſed eciam ipa ingrediēs
poteſt petere coniugem in ſclo remanentē.
nam vnꝰ coniugum ſine altero vouere ñ pōt
et ſi vouit non dꝫ ſoluere promiſſionē. vt hic
et. xxxiij. q. v. vna. Item alia racio eſt q̄ȝ in=
greſſus eius non tenet. vñ peccat ſi ſe ab vx=
ore alienat vł ſi ei occōnem adulterādi pſtat
xxvij. q. ij. ſi tu. s. c. prox. veniēs. ⁊ intelligi
mus hec vera ſi de volūtate alteriꝰ non vouē
tis intraſſet ꝓpter cās et rōnes predictas q̄
pares ſunt ſiue inuita vxore trāſierit ſiue vo
lente. ſed ſecꝰ eſt ſi remanens in ſclo adulta
retur. q̄ȝ tunc non pñt ad eam redire. ij. c. cō
ſtitutꝰ. ⁊. c. veniēs. ⁊. xxxiij. q. v. notificaſti
ſꝫ tuciꝰ ē ꝙ fiat officō iudicis. reuerſio eius q̄
ingreſſus eſt monaſteriū ad coniugē q̄m ad
peticionē ſuam. s. e. c. i. ſed licet redeat ad
maritum non tam exiget debitum vt hic. ſed
ſecum cohabitabit ⁊ debitum reddet. xxxiij.
q. v. qō dō. Et alij dicunt ⁊ male ꝙ ſi nō in
uita vxore vouit vir. ſed volūtaria vt hic. nō
tñ vouēte ⁊ tranſeunte vt. ij. e. ex pte. i. non
tenet votum ita ꝙ ſit irreuocabile. ymmo re=
uocari poteſt vxore petēte vt hic. ſed ipa vx
ore mortua ł vouente continenciam cogitur
maritꝰ ad monaſteriū redire et ſi contraxerit
cum aliqua ſepatur matrimoniū. ij. e. ex pte
i. ⁊. c. ſe. ſed. ij. e. placet. vehemēter contra=
dicit. Sed dicunt illud capitulum loqui in
errante ⁊ nihil eſt tam contrarium conſen=
ſui ſicut error. ff. de iur. om. iud. ſi per erro
rem ſecꝰ autē vbi non erant ⁊ dicunt iſtum
eē veꝝ monachum ⁊ in omnibꝫ debere ſua=
re reglam ſaluo iure vxoris ⁊ ꝙ ſine ſcanda
lo cum ea viuat. ar. s. de cki. coniu. Johan=
nes. s. de vi. et ho. cki. deus. Poteſt eciam
dici ſm eos ꝙ inuita vxore portabit habitū
ex quo conſentit monachatui. ſed contra. vi=
detur ꝙ non ſit monachus cum non poſſit
ſine continēcia viuere. Sed dicunt in hꝰ cau
ſpāle qñ aūt inuita vxore ł eciam neſciēte in=
trat monaſterium nō ſit monachꝰ nec tenet
ingreſſus ut hic et ſic poteſt intelligi. ij. e. pla
cet. vł dic ꝙ licet hec diffinicio ł diſtinctio ñ
placeat ꝙ ingreſſus monaſterij ſine profeſſi
one ł voto continēcie poteſt ſolēnizare votū.
eciam ſi alter coniugum conſenciat altero cō
iugum non intrante monaſterium ł non vo=
uente continēciam. et idcirco ſi poſt mortem
vxoris pñtis contrahat cum alia tenet nec

preciſe eſt cogendus intrare monaſterium vt
ſic loquitur pñs decre·j·e·placet·niſi poſtea
ratumhabuiſſet primum ingreſſum qui non
tenebat·s·de tranſac·c·ij·s·de hijs que vi·
me·ve·cã ſi·c·perlatum·et·j·e·ex parte·et
c·conſuluit·Si vero ille ꝗ ingredꝫ monaſte
rium non ſolum ingredꝫ ſed eciam votum cõ
tinẽcie emittit·licet poſſit ab vxore non pro=
fitẽte nec vouẽte reuocari tam̃ poſt eiꝰ mor=
tem non poteſt contrahere et ſi contraxerit
non tenet matrimoniũ·Nam licet ingreſſus
monaſterij ꝗ non potuit ſolenniʒare votum
ſine conſenſu vxoris ad hoc non ſufficiat ſuf
ficit tñ votum continẽcie cum predicta ſolẽ
niʒacione·de hoc no·j·e·c·p·Poterit tamẽ
ſi accepit tenet matrimoniũ·cũ eciam tm̃ ſit
ſimplex votum·

QVm ſis·⌊Tranſire·niſi ꝓpter adulte
rium alterius feratur ſentẽcia diuorcij
qꝛ extunc non eſt licitum adultero ingredi
monaſteriũ·xxvij·q·ij·agathoſa et poſt mor
tem ingrediẽtis monaſteriũ licitũ eſt rema=
nenti in ſclo cõtraherẽ·qꝛ pꝰ mortẽ ſoluta ẽ
a lege viri·j·de ſcdis nupc·cum ſm aplm·
⌊Tranſeat·nec in epiſcopo vbi oportet ꝙ
vxor religionem intret·j·e·c·ſane·

COniugatus·⌊Sacros·dicunt quidã
idem ſi ad maiores cum non poſſit ordi
nari ſine ti·lxx·di·c·i·et coniugati non pñt
hre prebẽdas·s·de conuer·cõiug·c·ij·Alij
tamẽ dicunt contra·cum poſſit intitulari ad
patrimoniũ·s·de ꝑben·tuis·Jtem poteſt eſſe
ꝙ volet dimittere et accipere vxorem et ideo
malum eẽt eam ligare·⌊Confitẽte·no·vxo
rem ordinati non cogi intrare religionẽ·ſed
ſufficere ſi voueat continẽciam·xxviij·di·ſi
ſe·lxxvij·di·epus·ſecꝰ in mõacho·s·ti·px·
et epo ⁊·c·px·Sꝫ ꝗritur an ſufficiat i ordi=
nãdo ſola taciturnitas vxoris·ar·ꝙ ſic·xxviij·
di·qꝛ ſunt ſꝫ tñ ordinator peccat niſi a princi
pio anteꝙ ordinet eum mlierẽ ipſam faciat
profiteri·Alij tamẽ dicunt ꝙ ſicut in profeſ
ſione ſic in clericatu tenetur ł ad ingreſſum
monaſterij vł ad promittẽdum continenciã·
ar·j·c·prox·

SAne ⁊·j·nihil·

EX publico·⌊Religionem·non tamẽ
in domo propria remanere·j·e·ex pte
i·Alł autẽ bñ liceret ſibi in domo remanere·
j·ꝗ cle·ł vo·inſinuante caucione hec caucõ
exigitur ne hẽant dilcoꝝ·ſed modicã malicio
ſe peteret duoꝝ·Quidam dicunt hoc tem=
pus currere a tpe cõtracti matrimonij·Alij
autẽ a die moniciõis ꝙ conſummeretur ma
trimonium·nos dicimꝰ ꝙ epiſcopꝰ audita de
fenſione puelle aſſerẽtis ꝙ velit religionẽ in=
trare prefigit ei tẽ pus·nec credimꝰ hoc tem
pus ei dari ad delibãndũ an redeat ad ſpon=
ſam vł intret religionem ſed ad probandum
religionẽ ꝗm ſtatim intrare tenetur ⁊ nõ ha=
bebit ampliꝰ tempus probaciõis·ſed tunc
elapſis duobꝫ menſibꝫ profiteri cogetur·licet
credimꝰ epm poſſe illud prorogare ⁊ eciam
reſtringere·ſed nunꝗd tranſacto tpe ſi nõ
dum intrauit et poſtea intrat tenebit·ſꝫ ꝙ
ſit cum iudex debet eam excõmunicare trãſa
cto tpe et ſic excõmunicata manebit vſqꝫ
ad introductum monaſterij·ſed tunc abſol
uetur·s·de reſti·ſpo·lr̃as in ſi·⌊Conſum=
matum·⁊ ſic no·contra matrimonium non
conſummatum valere conſtõnes ecclie·

EXoratus·s·e·cũ ſis·⌊Preditus·loꝗ
tur fratribꝫ·

EX parte⌊Vxore·et ſimilr vouẽte et ſic
nullum eſt contra·⌊Retinuit·illicite
et non de iure vt no·j·e·dudum·cum eẽt ſu
ſpecta ⁊ iuuenis ⌊Mlłiere·iuſtũ eſt quod
hic dꝫ·cum habuit licẽciam ab vxore vñ ma
le fecit ꝙ ad eam redijt ſed ipſa compellẽda
erat intrare religionẽ·xxxiij·q·v·ꝗ vxorem·
Alij tñ dicunt et forte meliꝰ vt no·s·e·c·i·
⌊Monaſterium·ar·contra·s·e·quidam·
ibi no·

COnſuluit·⌊Tranſierat·ipe vir⌊Di
rimendũ·hoc ideo eſt qꝛ poſt mortem
vxoris ſtetit in monaſterio·vñ qd abinicio ñ
tenebat ratificatur·s·de·ꝗ vi·me·ve·cã ſi·
perlatum·vł votũ qd viuẽte vxore ſua emi=
ſerat et non valebat ingrediẽdo monaſteriũ
modo ſolenniʒatum eſt pſeuerando in mona
ſterio poſt mortẽ vxoris nec reꝗritur ad hoc
ꝙ ſolenniʒaſſe videatur ꝙ ſciuerit mortẽ vx=
oris ⁊ ꝙ poſtea in monaſterio manſerit ſed
ſufficit ꝙ mortua ſit et eſt ea racio qꝛ ſepan=
do ſe ab vxore ſiue inuita·s·e·quidam ſiue
voluntaria vt·s·e·ex pte·ſemp preſumitur
velle mutare ſclm vt·s·in ꝑall·decre·⁊ exꝗ
tale ꝓpoſitum habet per habitus ſuſcepcio=
nem eẽt ſolenniʒatum votum niſi vxor impe
diret·s·ti·prox·c·conſulti·ſublato ergo im
pedimẽto vxoris ſtatim primo momẽto tẽpo
ris poſt mortẽ eius eciam votum ſolenniʒatũ
eſſe vidꝫ·Jtẽ eſt alia racio eſt·qꝛ ad hoc vt va
leat votum non reꝗritur ſciẽcia vł opinio·
ſed rei veritas·j·e·placꝫ·Jtem ſi allegaret ſe
ideo moram in monaſterio feciſſe qꝛ vxor viue
bat ad quam redire volebat allegaret turpi=
tudinem ſuam ⁊ ſic audiẽdus non eẽt·s·de
donac·inter dilctos·ꝗ·attendẽtes ergo ſecꝰ
autẽ eſſet ſi proteſtatꝰ eſſet hñs vxorem qd ñ
intencione vitandi vitam·ſed probãdi intrat
qꝛ tunc eciam poſt mortem vxoris non rati=
ficatur ꝗdiu durat tẽpus probaciõis ymo
exire poteſt·ſicut ſi nõ habens vxorẽ ingreſ
ſus eſt·s·c·proxi·ſuper eo·⁊·c·ſtatuimus·
tunc aũt tm̃ dicimꝰ ratificari votum coniu=
gati ingreſſi ł ſolenniʒati qñ prius expreſſe
profeſſus eſt ł tacite ꝗuis eius profeſſio non
tenuerit ꝓpter coniugem tunc viuentem·qñ
autem tacite vel expreſſe quis vouere intelłr

no·s·ti·prox·c·ij·et·c·ſtatuimus·alijs tam̄
vid̄z et forte meli⁹ ꝙ non ratificatur votū vł
ingreſſus illi⁹ coniugati qui inuita vxore in
trauit licet poſt mortē eius ignoranter in mo
naſterio manſit ſicut notauim⁹ in matrimo-
nio carnali plꝫ ſuper hijs raciones aſſignan-
do·j·de eo q̄ dux·in ma·c·i·

Q Ariſſimis·⌊Maxime·i·tm̄·

P Lacet nobis·⌊Promiſit·⁊ intelł ſim
plex votū h̄ vt no·s·e·q̄dam cogendā
s·e·q̄dam intrauit vbi de hoc no·s·e·ex p-
te·cōtra nunq̄d dices in promoto ad ſacros
ordines·ſ·ꝙ ſi ordinat⁹ fuerit ad ſacros or-
dines inuita vł neſciente vxore ꝙ ea mortua
non ſit cogēdus ſuare ordinē ⁊ ꝙ ſi contra-
hat cum alia de nouo ꝙ teneret matrimoni-
um·ar·hic·Nos credimus contra·ſ·ꝙ licꝫ
ſic ordinat⁹ reddend⁹ ſit vxori·tn̄ ſi de nouo
cum alia contrahat nō tenet matrimonium·
et eſt racō diuerſitatis·qꝛ matrimoniū de iu
re naturali non impedit q̄nꝙ ordinari ad ſa
cros ordines·et naturali iur̄ poteſt ordinat⁹
vti matrimonio contracto ſicut facit orientał
eccłia·xxxj·di·vicena·xxxiij·di·ſi quis eorꝫ
et eciam contrahere poſſet niſi conſtōnes ec-
cleſie hoc prohiberent·s·de cłi·coniug·c·i·
ij·et·iij·Ex hoc ergo apparet ꝙ ſola conſti-
tucio impepedit ꝙ hic coniugat⁹ non cōtra
hat ceſſante ergo impedimēto·i·mortua vxo-
re conſuet conſtitucionē q̄ eſt ꝙ ordinat⁹ in
ſacro ordine ſi contrahat ꝙ n̄ tꝫ matrimoniū
lxxxiij·di·cū in pterito ſed in voto ſec⁹ eſt qꝛ
de iur̄ naturali matrimoniū ł vſus matrimonij
impedit votum in q̄ continetur continencia·
q̄ ſimł eſſe non pn̄t·ſ·contēcia ⁊ vſus matri
monij·s·e·q̄dam intrauit·vn̄ cum a princi-
pio de iur̄ naturali nō tenuerit vt poteſt di-
rimere matrimoniū iā contractum ⁊ diſpoſi-
tum·j·q̄ cłi·vł vo·conſulti et·c·rurſus·

A D apoſtolicam·nihil·no·

E X parte·⌊Viduitatis·i·profeſſionis·
ſed dꝛ viduitatis qꝛ ipſa vidua erat ⁊
erat ſignum ꝙ in viduitate permanere debe-
bat plus placet ꝙ nō aſſumpſerit velum pro-
feſſionis ſed tm̄ viduitatis·i·quo ꝓponebat
et ſe ꝓponere et vouere cn̄debat ꝙ in vidui
tate permaneret ⁊ hoc ſatis patet per hoc
qd̄ requiritur in fi·vbi dꝛ ꝙ ſi noluerit intra-
re monaſteriū ꝙ cogitur ire ad ſponſum qd̄
non eēt ſi profeſſa eſſet·⌊Solenni·celebra-
cione ac·łima admiſſa forte q̄libet iſtaꝝ ſuf-
feciſſet ad ſolennizacionē ſi non hr̄et virꝫ ł ſi
intraret monaſterium vt no·s·c·prox·
⌊Vidua·ał ſi virꝫ habet ſec⁹ vt hic in fi·h̄
non fatemur niſi cum ſolennitate ſolita faci-
at vł non ſuam voluntatem exprimat·⌊Vi
deri·licet non verꝫ ſit vt ſtatim ſeq̄tur·⌊Cō
ſumandum·i·q̄ cłi·vł vo·inſinuante·cōtra
ſo·ibi emiſat votum hic non·vł illa erat li-
bera q̄ non habebat ſponſum vn̄ facili⁹ pſu

mitur ibi pro ſolennizacionē voti·ſ·ꝙ ſola
ſuſcepcione habit⁹ ſit ſolennizatum·s·de re-
lig·⁊ tranſ·ad reł·conſulti·hic vero hēbat
ſpōſum vn̄ difficili⁹ preſumitur hic pro ſolen
nizacione voti·s·e·placet·non enim votum
ſponſe de pn̄ti ſolennizatur p ſuſcepcionē ha
bitus q̄uis alterius ſimplicis ⁊ ſolute pſone
ſolennizaretur·s·de regł·et tranſ·ad reł·
conſulti·plus placet ꝙ hic et ibi fuit ſolenne
votum continēcie ⁊ profeſſionis ⁊ hoc ſolē
ne votū continencie et non profeſſionis n̄ di-
rimit matrimoniū iam contractum an̄ ipſum
votum vt hic·ſed bn̄ dirimit matrimoniū cō
tractum poſt votum hmōi·ſ·continēcie ſolē
ne ⁊ ſic loq̄tur decre·inſinuante·de hoc no
tatur·s·de regł·⁊ tranſ·ad reł·porrectū
⌊Regłarem·no·ꝙ vbi aliter coniugū trā
ſit ad ſcda vota an̄ꝙ interueniat carnalis co-
pła non ſufficit alteri coniugū habitū ſume
re ⁊ vouere continenciam ⁊ in domo ſua re
manere pimmo cogenda eſt profeſſionē face-
re alicui de regłis approbātis vt hic habes·
et poſtmodū eſt cogend⁹ monaſterium ingre
di·Idem eciem dicendū vidꝛ in vxore epiſco
pi·quia non ſufficit vxori eius vouere niſi in
tret religionē et continenciam profiteatur·
s·e·ſane·et idem eſt ſi ſuſpecta ſit q̄ in ſclo
pmanet·s·c·cum ſis·ſed ſi de facto non ſit a
pdictis exacta ⁊ facta profeſſio cum tn̄ hec
profeſſio ſeq̄tur ad illd̄ in pdictis caſibꝫ co-
geretur profiteri ⁊ religionē intrare·ar·j·e
ſignificauit·in alij autē credim⁹ ſufficere ſo-
lum votum cōtinēcie ⁊ remanebit in domo
ꝓpria ⁊ ꝓprium hēbit nec illam regłam ſua
re tenebitur·s·e·c·i·et·c·cum ſis·⁊·c·cum
coniugat⁹·⁊·j·e·ſignificauit·

C Onſtitutus·⌊Copulata·et male ipſa
enim poci⁹ omnia mala debuit ſuſtiner̄
ꝙ huic malo conſentir̄·xxxij·q·vij·ita nunc·
⌊Gradū·Hic licite potuit ſacros ordines
recipe ⁊ monaſterium ingredi·cum vxor cō-
miſerit adulterium cui vir cām non pſtiterit·
et ſic non eſt contra·s·ti·prox·veniēs ⁊·j·e
c·i·ſed eciam ſi preſtitiſſe cām dicatur ex eo
ꝙ vxori nubēti p iudicē non contdicit cum te
neat ei⁹ monachat⁹ vlteri⁹ redire non poteſt
vt·j·e·c·prox·⌊Impetat·s·e·c·i·cōtra ſo·
ibi qꝛ adultera·

T Emiens·⌊Conſuratus·⁊ male nec te
nuit·s·e·c·i·⌊Amatores·ꝓpter hoc
adulterium ſolennizatum eſt votū qd̄ abini-
cio non tenuit·⌊Sponte·idem dicim⁹ ⁊ ſi
contra voluntatē ei⁹ intraſſet ex q̊ adulteriū
commiſit·xxvij·q·ij·agathoſa⌊Continuit
Hoc ſolum ſufficit ne virꝫ poſſit repetere·
xxvij·q·ij·agathoſa ⁊ ar·j·de diuor·ſignifi
caſti·ſed qd̄ ſi mulieri repetenti nolit oppo-
nere excepcionem fornicacōnis ſeu adulterij
et ar·ꝙ poſſit omittere·C·de pactis ſiquis·
C·ne quis inuitus agat·l·iſta·ſiꝰ ꝙ cum ſit

verus monachus ⁊ irreuocabilis ꝓpter adul
terium vxoris ⁊ ſi opponat excepcionē cum
reuocare non poteſt et monaſteriū excipiet·
eciam eo volente cum ſit eius monach⁹ et ei
acq̄ſita ſit excepcio et pro eo agere et defen=
dere debeat et hoc eſt eccl'ia q2 ſi inuita vxo=
re intrauit monaſteriū et poſtea vxor fornī=
catur firmatur monach⁹ ei⁹ nec poterit re=
uocari·xxvij·q·ij·agathoſa· ymmo et ſi vir
fornicetur in monaſterio poſt fornicacōnem
vxoris non tn̄ ius qd̓ amiſit p fornicacōnem
ſuam recupabit cum iam ſemel fact⁹ ſit ver⁹
et irreuocabilis monach⁹·ar·C·de cō·diſ·
iiij·q̄ris·ff·de ſol'·q̄ res·§·aream·licet ſecus
ſit ſi eēnt ambo in ſcl'o·s·de iuriur̄·tua in fi
ne·j·de adult̄·c·p·et vlt̄·Hoc autem cer=
tum tenem⁹ ꝙ licet alteruter coniugum poſt
ſentenciam diuorcij q̄ ad thoꝝ latam intret
monaſterium tamen remanens in ſcl'o poſt
mortē eius licite contrahit·Mortuo em̄ pri=
mo viro ſoluta eſt vxor a lege viri·vt·j·de ſe
cundis nupcijs·c·p·et vlt̄·et·j·de diuor·de
illa·nec obſtat·s·e·cum ſis et·c·ſe·q2 illa lo=
quuntur de voluntarie vouentibꝫ hic ꝓpter
delictum ſuum et in penam lata eſt ſentēcia
diuorcij·ſec⁹ autem eſt in ordinibꝫ q2 nō pōt
fieri ſubdyacon⁹ cum vxor adulterata eſt in
uita et eſt ea racō q2 vxor cuiuſlibet in ſacris
ordinibꝫ conſtituti tenetur continere p⁹mor
tem eius·xxviij·di·q2 ſunt·xxxij·di·ſeriatim
ſed ad hoc inuita cogi nō poteſt cum ſit res
voti non precepti·xxxij·q·ij·integritas·

ACcedens·⌊ Verbera·ad hoc verbera=
bat eam vt licenciā p̄beret intrandi mo
naſterium ⁊ idcirco non p̄iudicat ſibi·xxxiij
q·v·notificaſti·⌊ Voto·qd̓ ſi emiſiſſet cum
in hoc h̄ret liberꝫ conſenſum mariti vel poci⁹
q2 ipſe intrando votum intellig̃ ſolenniзaſſe
poſtea exire non poſſet·Alij dicunt aliter vt
no·s·c·proxi·q̄dam·⌊ Reliq̄ſſet·ſed et in
uitū de monaſterio potuiſſꝫ educere·xxxiij·q
v·notificaſti·

SIgnificauit·⌊ Eidem·mlieri·⌊ In
iuncto·a decano·⌊ Etatis·s·e·cum
ſis p̄ditus·al' em̄ compelli poſſet·xxxiij·q·
v·q̄ vxorem·Exquo enim mlier vouet con=
tinenciam ⁊ pmittit virꝫ intrare religionem
hoc ipo vid̃ eciam concedere ꝙ ⁊ ipſa tran
ſeat et ſi ſuſpecta eēt tamē nos non compel=
lem⁹ eam profiteri nec abſtineri a ꝓprio·Nā
cū hoc nunꝙ promiſit quare ergo ad id co=
geretur ſed bn̄ debet cogi eē in monaſteri o
vt ceſſet omnis mala ſuſpicio·Fatemur tn̄ ꝙ
ſi mlier eſt ſuſpecta ꝙ anꝙ admittatur pro
fō viri debet eciam mulierē facer̄ profiteri ſi
eſt ſuſpecta et ſic loquitur·s·e·cum ſis·tn̄
ſi recepta eſt eius profeſſio ⁊ non profeſſio
mlieris ſed tm̄ votum continencie preſtitit n̄
facerē eam modo profiteri vt dictum eſt·alij
tn̄ aliter dicunt·ſ·ꝙ hocipſo ꝙ dat l'ńaꝫ in

trandi monaſterium et emittit votūm conti=
nencie ſi eſt ſuſpecta poteſt cogi intrare mo
naſterium et ſic loq̄tur·xxxiij·q·v·q̄ vxorem
et eciam cogitur viuere ſine ꝓprio ⁊ ſub obe
diencia·vt·s·e·ex parte·

GAudemus·⌊ Ad frugē·non tn̄ intra=
uerunt religionē nec fecerunt votum·
⌊ Collocare·ido non tamen erit monacha
ſed penitēs licet nō ſolenniter·l·di·ſi ille in
auth̄·vt nulli iudic̄·§·ſi vero qn̄ aliq̄d et·§·a=
dulteram coll'·ix·

OVdum ⌊ Renunciauit·omnino ꝓpter
hoc eſt commendand⁹ qd̓ fecit in man⁹
ſacerdotis q2 propter deum fiebat·al' enim
ſi propter infirmitatē faceret l' aliam cām iu=
ſtam vel iniuſtam tn̄ mlieri facienda erat hec
renunciacio inſti·de inuti·ſti·§·alteri·Et po
teſt dici ꝙ nō tenet ex alia cauſa facta renū=
ciacio·s·ti·prox·veniens ⁊ q2 al' ſemp intē
dendum eſt pli niſi propter deum fatiat·Po
terat em̄ bn̄ fieri in manibꝫ vxoris ⌊ In pſo
na·ſua·ff·rem·pu·ſal·fo·l·ij·⌊ Eccl'ie·q·
d·in pſona ſua non potuit recipe reſignacōꝫ
q2 eius non intererat ſp̄aliter vel ſingl'ariter
ff·de pac·ſi vnus·§·pacta·Toci⁹ enim eccle
ſie intereſt ml'tos h̄re contemplatiuos ⁊ ido
in eius pſona ſtipl'ari potuit et paciſci cum
officiails eccl'ie ⁊ publica pſona ſit·ff·ꝙ cu
iuſqꝫ vniuer·l·vlt̄·ymmo plus dicim⁹ ꝙ ta=
belliones et alij officiales poſſunt cuilibꝫ pa=
ciſci in iudicio et qn̄ al' procedit iudex ex offi
cio ſuo ſi non eſt alius q̄ alteri paciſci poſſit
et hocipſum facere debent autoritate iudicū
et tunc tm̄ qn̄ cā iuſta ſubeſt·ff·rē·pu·ſal·
fo·l·i·ij·et·iij·ſed ⁊ ipſi magiſtratus hoc fa
cere pn̄t eciam ſine alteri⁹ autoritate·ff·de
mag·cō·l·p·⌊ Caſtitatem·dicunt q̄dam ſꝫ
non bn̄ vt nobis vr̄ ꝙ vbicunqꝫ q̄s vouerat
ſuare continenciam in publico ſiue in priua
to ſemp ſi conſtat de voto votum ſolenne dr̄
et dirimit matrimoniū iam contractū·nam
ſi non eſſet ſolenne q̄re impediretur repetere
vxorem vel cogeretur intrare monaſterium·
vt·j·ſequitur ad idem·xxxiij·q·v·q̄ vxorem
et·c·qd̓ dō·ar·contra·s·e·ex parte·ſed ibi
non vouit ſed tm̄ habitum preſumſit et non
preſumitur in ſp̄oſa alicui⁹ ſcꝫ ꝙ ſuſcipiēdo
habitum ſolenniзat votum niſi expreſſe voue
at vel niſi monaſterium ingrediatur vt ibi dr̄
ſed contrarium cui reſponderi non poteſt ē·
j·q̄ cl'i·vel mo·rurſus·xxvij·di·ſi vir·Aliqui
tamen dicunt non ſolenne niſi aliqua de ſolē
nitatibꝫ interueniant quas dixim⁹·s·ti·prox
vidua·Alij tamen dicunt nullum habitum l'
votum dici ſolenne vel dirimere matrimoniū
contractum quantūcunqꝫ ſolenniter fiat·
niſi ſe redderit vni de approbatis religioni=
bus·j·qui cl'i·vel vo·inſinuante et in hoc ſo=
lo caſu votum continencie poteſt dici ſolēne
de quo hic dr̄·ſ·cum coniugati cōtinenciam

vouerint. et intelligunt hoc ſolenne non a
pͥncipio qn̄ vouerit ſed ex poſt facto ſolen-
nizatur cū ambo intrant religionē l alt̄ tm̄ dū-
mō ingreſſus p̄dictus in monaſteriū fiat de
volūtate vtriuſqꝫ qꝛ alr̄ n̄ licerz. xxxiij. q. v. ꝙ
de co. s. e. c. i. Et hec ſola mlier intrauit ⁊
nō maritꝰ qꝛ licet deuouerit ſe hoſpitali ſui
re non tn̄ hoſpitale erat religioſum et ideo
propter illud. ſ. ꝙ deuouerit ſe hoſpitali ſui
re non ſolennizatur votum ſed tm̄ propter
ingreſſum vxoris ſolennizatur votum eciam
remanentis in ſclo et bn̄ vtriuſqꝫ conſenſus
reqͥritur in voto emittendo qꝛ et ſi a debito
reddendo abſoluti ſunt p cōit emiſſam con-
tinenciam non tam̄ ab alijs obſequijs. xxxiij
q. v. qd̄ dō. ſed ſi tm̄ intrauerit dicunt q̄dem
et male ſolennizari votum ⁊ ingreſſum tene
re qꝛ liba eſt a reddicione debiti viro. Item
q̄uis idem vouentes carnalr̄ ſe cognoſcant
poſt tale votum eciam ingreſſum et renuncia
cionem iuris ſui et licēciam datam de ingreſ
ſu monaſterij tn̄ nihilominꝰ predicto modo
ſ. p ingreſſum monaſterij poterit ſolennizar̄
votum. nam nulla racio dicit vl̄ patitur ꝙ il
licita coniugum commixcō tollat votum ſed
matrimoniū ſequens tm̄ idem eſt et ſi an̄ ma
trimonium ambo vouiſſent coniuges ſed pꝰ
modum inter ipſos contracto matrimonio
alter velit ingredi monaſterium ſine licencia
alterius non poterit nec tenebit ingreſſus qꝛ
licet neuter poſſit exigere debitum. s. e. qd̄.
quidem tamē dicunt ꝙ vterqꝫ tenetur red-
dere debitum alteri ſed obicies hic. Nonne
peccat vouens exigendo debitū. s. e. q̄dam
ergo ⁊ reddens quia non eſt epi vouenti in
crimine fauendō. ymo prohibendꝰ eſt. lxxxvi.
di. facientes ⁊. lxxxiij. di. error. et. c. ſe. ij. q
vj. negligere. xxiij. q. v. ſi q̄s coactus ⁊. c.
ſe. R̄ndemꝰ ſine dubio illd̄ habet locū. ſed
non eſt veriſimilr̄ preſumendū ꝙ vellet cū al
tero adulterari ſed cum preſumimꝰ pociꝰ de
bemꝰ pmittere reddere debitum ad qd̄ tene-
tur ⁊ dare ſibi conſilium vt minꝰ peccando
vitet peccatum maius q̄ꝙ pmittere ipſam cū
altero adulterari qd̄ eſſet grauiꝰ peccatum.
ar. xiiij. di. per totum. licet hoc aliqn̄ ſit te-
nuerimꝰ tn̄ poſtea vobis viſum eſt alr̄ in aliq̄
bus ⁊ maxime in hoc qꝛ credimꝰ in coniuga
tis aliqd̄ ſpāli ꝙ ex quo coniuges de cōmu-
ni conſenſu ſiue in priuato ſiue in publico ſi-
ue ſolennit̄ ſiue non vouerit continenciam il
lam omnino ſeruare tenetur ⁊ ſi poſtea com-
miſcentur illicita eſt commixcio. et filij inde
nati ſunt illegitimi. s. de ſi. preſ. lr̄as. et ſi po
ſtea contraxit cum alio viro poſt mortē p̄mi
viri ꝙ nō teneret matrimoniū. ſi tn̄ mlier vi
uente primo viro q̄ ſecū parit̄ vouit non pōt
intrare monaſteriū. nec veſtē mutare. ar. ad
hoc. xxxiij. q. v. qd̄ deo. In alijs aūt non con
iugatis ad hoc vt ſolennizetur votum conti-
nencie neceſſaria eſt certa ſolennitas vt no. s
de regl̄. et tranſ. ad rel̄. porrectum. in pro
feſſione autem religionis ad hoc vt dirimat
contractum matrimonium. neceſſe eſt ꝙ pfi
teatur vnam de regulis approbatis vt no.
in hac glo. ⁊. s. de regl̄. et trāſ. ad rel̄. por-
rectū et. c. conſulti et. c. ſtatuimꝰ. Priꝰ.
hoc non viciat inſtrumentum. Pluribꝰ.
nec hoc viciat inſtrumentū cum falſa non ad
iecerit. Alex. hec licet fieri non debuerūt
tamē non irritant votum. xx. q. iij. conſtitu-
it. s. de hijs q̄ vi. me. ve. cā. fi. cum dilc. vbi
de hoc no. quo ad bona autem bn̄ obeſt do-
lus eccl̄ie vt ea non lucretur ſed hr̄dibꝰ deſe
rantur. xx. q. iij. conſtituit. Retinere. h̄
verꝫ erat qꝛ non erat locꝰ de quo agitur tal̄
niſi ingreſſi profiterētur aliqua in religione.
nec teneretur xpͥijs renūciare. ſi autem ſecꝰ
eſſet. ſ. ꝙ tenerētur profiteri aliquam religio
nem. tunc ſi contrarium diceret ingrediens
poſt ingreſſum nō teneretur profiteri ⁊ plꝰ
dicimꝰ ꝙ eciam ſi ingrediētibꝰ dīcetur vos de
betis profiteri regl̄am beati Auguſtini. ſed
bn̄ poteritis comeder̄ carnes. et illa eccl̄ia eſ
ſent cōſtōes ꝙ n̄ comederēt carnes bn̄ poſſet
comeder̄ carnes cum nec regl̄a hoc habeat
nec vniuerſalis inſtitucio nec eiꝰ poſſit aliq̄d
imputari cum ergo p̄dicta nō vouerint nec
ad ea teneantur de iur̄ naturali nec cōmuni
cōſuetudine nec ergo ad ea cogēdi ſunt niſi
eſſet inde ſcandalum in quo caū poſſent illū
locum mutare. Alij dicunt ꝙ ex q̄ ſubmittūt
ſe obediēcie alicuiꝰ ꝙ non obſtantibꝰ talibꝰ
promiſſionibꝰ tenentur ſeruare regl̄am ⁊ con
ſtituciones eiꝰ. xij. q. ij. c. volo et. c. non di
catis. ſecꝰ diceremus ſi profiteretur regl̄am
beati B̄ndicti. nam cum ſm̄ eam omnes re
gl̄arit̄ abſtiner̄ debeant a carnibus fatuitati
eorꝫ imputand̄ eſt ſi crediderint eis q̄ pmitte
bant ſibi ꝙ liceret comeder̄ carnes. Item eſt
et alia racio quar̄ debet eis p̄iudicari. ſ. vt vi
uere debeant ſm̄ regl̄am qꝛ ignorācia regl̄e
eſt ignorancia iur̄ q̄m nulli ignorari licet. ff.
de iur̄ et fac. ig. l. nec ſuppina. ⁊. l. regl̄a. §
ſi filiuſfamilias. v. ſed ſine ignorācia. hoc nō
placet qꝛ regl̄a vl̄ ſtatuta eiꝰ non ſunt ius.
Appetitū. fatuus fuit qꝛ hoc credidit ⁊
ideo ſibi non prodeſt ſi fatue credidit. s. de
hijs q̄ vi. me. ve. cā. fi. c. vlt̄. Vl̄ verꝫ promit
tebat qꝛ ſi deo fidel̄ eēt non vinceretur libi-
dine qꝛ deus ſemp dat cum tēptacione pue-
tum. Pure. ſi enim ſub condicōne vouiſ
ſet idē dicemꝰ cū vl̄ fatuꝰ eēt ꝙ condicionem
credidiſſꝫ vl̄ ſpūalr̄ ſit intelligēda. Dꝫ. ipa
mlier ymmo vir mutar̄. xxxiij. q. v. q̄ vxorē.
Suſpicione. s. e. cum ſit.

Vlier. Iudicio. ſecꝰ n̄ ſi eēt ſepata p
ſentēciam qꝛ tunc tenetur eam recipe ⁊
idē dicēdū vꝫ in matrimonio carnali ⁊ ſpūali
de quo no. j. de diuorc̄. de illis.

De conuerſione infidelium·

Laudabilem· ⌊Damnum·xiiij·di·
q̄d ait·xxxiij·q·v·ſi dicat ⌊Tales·
ſ·mulier·es

Ex litteris· ⌊Poteſtate·C·de pa·po·
p totum·C·de eman·p totum ⌊Mris
C·de adopē·mlier ⌊Tali·maiores triennio
apd̄ prēm nutriuntur·minores apud matrē
diuorcio facto ꝓpter conſanguinitatē·C·de
diuor·fco apd̄·l·i·⁊·C·de pa·po·l·nec filiū
niſi iudex ex certis cauſis aliud arbitretur ſi
vero ꝓpter adulteriū vxoris vł q2 voluit cō
uerti ad fidē catholicam vł ꝓpter aliam ſuā
culpam ſeparetur matrimoniū ſiue p eccłiaꝫ
ſiue de facto apd̄ viꝝ ſunt alendi in expēſis
matris ⁊ idē econuerſo ſi pro culpa mariti
ſint ſepati apd̄ mlierē erunt educandi eciam
expēſis patris autū·vt li·ma·⁊ aue·§ illud
q̄ꝫ colł·ix·Filij eciam naturales alēdi ſunt a
parētibꝫ ⁊ conſanguineis·in autū·q̄bꝫ mo·
na·ef·li·§ ſiq̄s ergo hū s·⌊Suſpicio·hec ē
melior racio q2 ⁊ ſi mat̄ conuerſa erat illi ipi
et non patri aſſignaretur puer ⁊ baptizabr̄·
nam bona ē racio q̄ pro religione xpiana fac̄

De voto et voti redempcione·

Ne peregrinacionis·⌊Alexio·iij·
⌊Exoneū·epiſcopo exquo exonē·
epiſcopo ſcribitur colligim⁹ ꝙ cuili
bet epiſcopo licet votum pegrinacionis cō
mittere niſi ſit votū pegrinacionis vltra ma
re quod ſoli pape reſuat̄·j·e·ex mlta neceſ
ſitate infirmitatis vł viaꝝ·⌊Ab ei⁹·epi vel
ſupioris p̄lati non inferioris·⌊Commuta
cionis·ſi ſit infirma ł diues ł conſilia hmōi·
⌊Diſpenſare in omni voto ſiue ſit in facien
do ſiue in nō faciendo diſpenſari poteſt ł po
cius compenſari eciam ſi ſolenniter vouerit ł
mutauerit dummodo ſubſit iuſta cā ⁊ ſupio
ris auctoritas interueniat ⁊ dummodo meli
or ſit compenſacio q2 aliter non teneret·j·e
ſcripture·⁊·c·non eſt·in voto tamē conti
nencie ſpāle eſt q2 in eo null⁹ diſpēſare pōt·
j·de teſta·mo·cū monaſteriū·xxxij·q·i·nu
pcie·et·q·v·ille·xxxij·q·vl·c·i·Vł dic alr̄
vt no·j·d̄ ſta·mo·cum ad monaſteriū in fi·
Item omne votum poteſt commutare in in
greſſu religionis·j·e·ſcripture·Aliqui tn̄
dicunt ꝙ in votis non pōt diſpēſari ſed pn̄t
commutari·ſed hanc differēciam non vide
mus cum commutacio non ſiat ſine diſpen
ſacione·

Ementis·⌊Puerili·i·doli tam̄ capa
ci·Aliter em̄ non cogeret̄ q̄s compēſa
re ut hic dicitur·vł hoc ideo eſt q2 votū in
minori etate factum ratum habuit in maiori
etate·xx·q·i·illud ⁊ non eſt dr̄ia ſiue in ma
iori ſiue in minori vouerit quia ſemp illd̄ au
ctoritate ſupioris poteſt commutare·s·e·c·
prox·⌊A voto·et ita papa abſoluit eū ab
obligacione quo ſocō tenebatur ꝙ de pleni
tudine poteſtatis facere poteſt·ix·q·iij·prin
cipalem·C·de quad·p̄ſ·bū a zenone·C·de
p̄ci·impe·of·quociens vł hic ar·ꝓpter fauo
res etatis Minor em̄ etas ⁊ facilitas leuiorē
diſpenſacionē inducunt·Itē non obligatur
ex voto·ff·de pollic̄·l·ij·

Itteraturam ⌊Morabor·non tamen
animo obligandi ⁊ ideo non fuit men
dax nec tranſgreſſor voti·xvij·q·ij·§ ſicut in
fi·ar·ff·ſi certū pe·ſi ergo ⌊Tranſgreſſor
Jlicet enim licitū quis ꝓponat ł deuoueat nō
tamen ꝓpoſitum vł votum comple tenetur
niſi delibacio p̄ceſſerit vł niſi animo obligan
di ſe id fecerit·xvij·q·ij·gonſald⁹·ar·s·de
reg·et tranſ·ad noſtram·in foro tamē eccle
ſie ſemp exquo exprimit votum cogr̄ illd̄ pfi
cere q2 illud creditur ex delibacione proces
dere·ſi autem deberacione p̄cedēte in mente
propoſuit continere vł peregrinari vł aliud
de gener̄ bonoꝝ facere illd̄ exple tenetur·
⁊ ſi neceſſe non expreſſit·xvij·q·i·q̆ bona ſꝫ
eccłia non coget eum niſi confiteatur·

Scripture ⌊Perpetuam·hoc credim⁹
fieri poſſe ſine diſpenſacione ſed tucius
eſt vt diſpenſetur ⌊Religionis·irritatur vo
tum in defectu condōnis ſiue generał·puta
ſi vixero vł ſi potero vł ſi deo cōplacuerit q̄
ſemp intelł2 ⁊ ſi non dicatur·j·e·non eſt·
xxij·q·ij·beat⁹·xvj·q·i·in parrochia·ł ſpe
cialis·puta ſi fili⁹ meus libabitur offerā tale
pallium vł ibo ad ſanctum Jacobum·nam
non tenetur implere votum niſi extiterit con
dicio vł filij libacio·xxxij·q·viij·c·fi·ar·s·
de reſti·ſpo·olim cām·j·de cō·ap·veꝝ·Cre
dim⁹ tn̄ ꝙ ſi eciam extaret cōdicio tn̄ rector
loci cu ifecta eſt compromiſſio obligōnis n̄
poſſit ad illam agēr̄ q2 licet q̄dam dixerunt
ꝙ tenetur imple votum·nos tn̄ hoc non cre
dimus niſi de licito ſed tale votum eſt illici
tum q2 intendit a deo vł alio facto emere ſa
nitatē q̄d eēt ſymoniacū·i·q·i·q̆ ſtudet·li
berał2 ergo quiſq3 offerre debet ⁊ poſtea p̄
cibꝫ pro ſanitate vł quouis alio ſupplicare·
i·q·i·duces·⁊·q·ij·q̄̃ pio·xxxiiij·q·iij·c·fi·
xxviij·q·i·caue·nec per hoc dico condōnes
in votis r̄probatas nec ſymoniace eēnt q̄lis
eſt p̄dicta vł al turpes ſint ar·palł·c·⁊·s·
de iuriur̄·puenit·tamē vbi publice vouit ⁊
cām voti non expreſſit ſed in corde retinuit·
in hoc caū tam propter ſcandalum q̄̃ ꝓpter
ignoranciā cōpellet̄ votū adimple ł mutar̄
j·e·magne·j·de cē·ex pte·Alij tamen dicunt
hmōi eē vota licita nec ſymonia ſi offert deo
cordis ſui contriciones vł aliam deuocōnem
ex iuſta cā et ſub condōne ſiue in dando ſiue

ĩn faciendo conſiſtat · q² quicquid homo dat
vꝉ facit pro deo non de ſuo facit · ſed de eo
qđ dei eſt · Item ſpũale pro ſpũali dare licet
s · de reꝝ pmu · ad qõnes ⁊ ſic palliuꝫ ſuum
vꝉ aliam elemoſinam vꝉ pegrinacionem ꝓ re
ſpũali · ſ · ſanitatẽ dare ⁊ vꝫ expreſſum qđ li-
ceat · xxviij · q · i · caue in fi · Item irritatur vo-
tum poteſtate ſupioris · nam monachꝰ votũ
facere ꝉ complꝫ non poteſt ſine licẽcia ſupe-
rioris ſiue ſit abſtinẽcie ſiue pegrinacionis ſi-
ue quodlibet tale vbi poſſꝫ preſcribi materia
vagandi vꝉ ſcandalizandi fratres ꝉ minuẽdi
obſequm debitũ · xx · q · iiij · mõachis ymo et
ſi añ ingreſſum monaſterij vouiſſet non tene-
tur ſoluer̃ · ar · s · ſcripture · xxxiij · q · v · voluit
ſi autẽ voueret dr̃e vnum pſalteriuꝫ ꝉ vnum
pſalmum ꝉ aliquam aliam oronem vbi nihil
mali poteſt contingere ſuet votum · eſt enim
ſibi licitum plus mereri · Clicus aũt ſcꝉaris
poteſt vouer̃ contĩnẽciam ſed pegrinacionẽ
non ſine conſenſu prelati · de conſec̃ · di · v · nõ
oportet · ⁊ no · s · de cꝉi · pegri · c · i · Epiſco-
pus aũt ſine licẽcia ſpeciali pape non poteſt
votum pegrinacõis vꝉ religionis emittere ·
j · e · magne · ⁊ · c · licet · Itẽ nec ſuꝰ vouer̃ po-
teſt aliqđ vñ minuatur ſuicium domini · liiij
di · ſi ſuus · j · de ſen · ex · mulieres ⁊ · c · relatũ ·
Itẽ nec pueri nec puelle ſine licẽcia parentũ
vꝉ tutoꝝ pñt añ pubtatẽ religionis votum
emittere · xx · q · ij · c · i · ⁊ · ij · Item nec votũ ab-
ſtinencie vꝉ pegrinacionis · xxij · q · ij · tribꝰ · ⁊
q · iiij · pueri · qđ intelligunt q̃dam ſi ſint im-
pubes tm̃ · ar · op · pro eis a contrario ſenſu ·
xx · q · ij · ſi in qualibet · ſed nobis vidr̃ idẽ ⁊
ſi ſint pubes dummodo ſint in poteſtate pa-
tris · ff · de pollic̃ · l · ij · § i · niſi patres conſenci-
ant expreſſe vꝉ tacite · Sufficit enim ſi ſciant ·
et non contradicebãt · xx · q · ij · ſi in qualibet
nec obſtat · xxij · q · ij · c · ij · q² illđ loquitur in
voto religionis p qđ a poteſtate patris exi-
mitur · Itẽ credimꝰ eciam impubes ⁊ filiuſ-
fa · ſi doli capax ſit ⁊ fecerit votum abſtinẽ-
cie vꝉ pegrinacionis ꝉ aliud qđ debet illđ ad-
implꝫ poſtꝙ paternam poteſtatem exiuit · q²
ſe obligauit deo qđ potuit ſicut p delictũ ſe
obligat dyabolo · j · de delic · pu · c · i · Tamẽ
in talibꝰ facile ẽ diſpenſandũ ⁊ cõmutandũ
cum licet in aliquo ſint doli capaces non tñ
mꝉta cognoſcunt cum ſint inexpti · Vir aũt
et mꝉier q̃ non ſunt ad impia iudicandi · xxxij
q · v · ſiq̃s vxorẽ ⁊ · q · v · c · precipit et · c · xpia-
na · non pſumit vouere abſtinẽciam ꝉ pegri-
nacionem vnus ſine conſenſu alterꝰ ymmo
ſi aliquando conſenſit poteſt reuocare lꝫ pec-
cet · xxxiij · q · v · maniſm̃ et · c · voluit et · c · hec
ymago · Excipimus votum peregrinacionis
traſmarine qđ viri eciam ꝉ mꝉieres ſi ſint po-
tẽtes pñt facere altero inuito · j · e · qđ mꝉta ·
§ in tanta · ſed non vouens poteſt alium ſe-
qui · j · e · qđ ſuper · § ſi · De voto autem conti-
ñencie no · s · de conuer · coniug · c · i · et · c · pe-
nulꝉ · Item ſicut vterqꝫ poteſt dare qđ ſuũ
eſt ita poteſt vouer̃ de dãdo nec crederemꝰ
peccare pueros p̃dictos ſi contra iuramen-
tum ꝉ votum ſuum faciant in p̃dictis caſibꝰ
Ilex eniꝫ et pria poteſtas eos excuſant · xxxiij
q · v · voluit et · c · maniſã eciam canones hos
excuſant · xxxiij · q · iiij · tribꝰ et · j · q̃nqꝫ pueri
Item nec pater peccat reuocando q² vtitur
iur̃ ſuo · ff · de iniur̃ · l · iniuriaꝝ · s · de elc̃ · cũ
ecclia vulturana ·

Non · nihil eſt nõ

Licet vniuerſꝭ · ⌊ Maledictõis · hec pe-
na non excludit aliam ſcꝫ priuacionem
ſucceſſionis pñe vt hic ſequitur ⌊ Tue · no-
ꝙ quis exſeq̃tur votum ſuum per alium · xiij
q · ij · anime · xxvj · q · vj · ſiquis fuerit et hoc eſt
licitum ⁊ debitum vbi vouens per ſe nullo
modo poteſt exequi vt patet hic in textu q̃
mouebatur ſed ſi per ſe exqui poſſet licet in-
vtilꝫ ſcꝫ quia eſſet claudꝰ vꝉ alꝭ mutulatus ·
tunc ſi non ad ſubſidium ſed ad deuocionem
tm̃ · ſ · vt videret terram ſanctam vouiſſꝫ ire
perſonalꝫ debet ⁊ eodem modo ſi ꝓpter ſub-
ſidium vouiſſet ſi eſt talis ꝙ ſuum defectum
poteſt ſupplꝫ per alios quos ſecum ducere
poteſt ſed in vtroqꝫ caſu admittitur cõpen-
ſacio · j · e · c · magne et · c · ſe · Hanc tamẽ aſſi-
gnauimꝰ differenciam inter eos qui vouent
pro ſubſidio et eos q̃ vouent pro deuocione
q² pmi morte vꝉ alio impedimẽto detẽti cõ-
guntur alijs committer̃ ꝙ eoꝝ votum com-
pleant · ar · hic ymmo plus vidr̃ ꝙ ſi alijs nõ
commutant tamẽ heredes compelli poſſunt
vt ipſi impleant votum patris vꝉ expenſas
vꝉ ſubſidium qđ pater vꝉ teſtator facturus
erat ipſi faciant · Nam vouiſſe intelligr̃ terre
ſanctꝫ ſubſidium ſiue p ſe ſiue per alium faci-
endum Vnde ad illđ compellẽdi ſunt hr̃edes
cum ex voto nudo obligacõ naſcatur · ff · de
pollic̃ · l · ij · in prĩn · ⁊ nuda ꝓmiſſio facta ci-
uitati obligat · ff · de pollic̃ · pc̃n · ⁊ mꝉto for-
cius facta deo ꝉ ſubſidio terre ſancte · Item
ar · ad hoc · j · e · ꝙ ſuper et · c · ſe · in ſcđo autẽ
caũ ſcꝫ quando ꝓpter deuocionẽ videndi ter-
ram ſanctam vꝉ aliam vouit non credimus
ꝙ mitter̃ teneatur ſi iuſto impedimẽto perſo-
nalꝫ ire impediatur propter condõnem ge-
neralẽ q̃ ſubintelligr̃ · ſ · ſi potero vt · s · dictũ
eſt ⌊ Promiſiſti · maxime nam idem eſſet ac ſi
nunc promiſiſſet vꝉ eciam ſi crucem non aſ-
ſumpſiſſet quantũ ad hoc ꝙ hr̃ditate priuen-
tur ſed preciſe ire vltra mare nõ cogitur niſi
vouerit vꝉ niſi ſignum crucis acceperit ·
⌊ Succeſſione · id eſt iur̃ fideicõmiſſi vꝉ ſuc-
ceſſionis ab inteſtõ ꝙ in pñna hr̃ditate heres
ſit · xj · q · i · ſane · C · de fideicom · l · vlt̃ · et ſi eẽt
alia hereditas preter regnum filius haberet
ꝉimam · C · de fideiꝰ · autñ · hoc amplius ſed
in regno ſecus quia ſucceſſor non paritur

⸤Si dictus· in aliquā parte huius captuli
⸤Rex· frater ſcꝫ huiꝰ ducis qui poſt patrē
regnum habuit qꝛ erat primogenitꝰ ed pa-
ter tamen in vtriuſqꝫ in teſtō preceperat ꝙ ſi
ille primogenitus ſine filijs decederet ꝙ iſte
dux eſſet dn̄s et rex·

Magne· ⸤Concilio· non eñ debuit cō-
tra votum ſuum venire ſua auctoritate
ſeu temeritate propria· j· e· ex mł̄ta· ſicut nec
contra iuramentum· s· de elc· venerabilem
niſi eſſet certum ꝙ non eſſet obligatus· j· de
ſen· ex· inquiſicionis ⸤Equitatem· id eſt q̄d
de equitate et iuſticia ſit faciendum ⸤Aſſen
ſu· cū enim peregrinacio epi ſit magnum ne-
gociū non poteſt fieri ſine conſenſu capł̄i· s
de hijs q̄ fi· a prel̄· ſine con· ca· c· quanto et
no· de hoc· s· de cł̄i· pegri· c· i· ⸤Tamdiu·
q· d· modicam peregrinacionē poſſe facere
ſine licencia pape·

Quod ſuper ⸤Queſiuiſti· q̄uid fieri de-
beat ſūt nobiles et diuites ⸤Artifices
pauperes et robuſti ⸤Dilacio· ff· de vacac̄·
mu· l· p· ff· de iudi· ſi longius ⸤Conpenſa-
cio· cum gemitibꝫ et vigilijs· s· c· prox·
⸤Pro defenſionibꝫ· hoc non eſt dubium qꝛ
licet pape fidelibꝫ ſuadere et indulgencias
dare vt terram ſanctam et fideles habitātes
in ea defendant· xxiij· q· viij· omi tempore et
c· ergo· Sed nunquid eſt licitum inuadere
terram quam infideles poſſident vł̄ q̄ eſt ſua
Et nos ad hoc ſic reſpondemꝰ ꝙ in veritate
domini eſt terra et plenitudo eius orbis ter-
rarum et vniuerſi q̄ ha· in ea· Ipſe eñ eſt crea
tor omniū idem eciam ipſe deꝰ Nec vniuer
ſa ſubiecit dn̄io rōnalis creature ꝓpter quā
hec omnia fecerat vt habuiſti in· i· c· Gen̄·
et hoc a principio fuit commune quouſqꝫ v-
ſibꝫ primorum parentum introductū eſt ꝙ ali
qui aliq̄ et alij alia ſibi approꝑarent· nec fu
it hoc malum ymmo bonum qꝛ naturale eſt
res communes negligi vt· C· quando ⁊ q̄-
bus· l· ij· l̄· x· et eciam communio diſcordiam
parit· ff· de le· ij· cū pater· § dulciſſimis· ff· de
ori· iur̄· l· ij· § i· ⁊ § deinde auctoritates ⁊ fu
erūt a prin· cuiuſcunqꝫ qui occupauit qꝛ in
nulliꝰ bonis erant niſi dei et ideo licebat vni
cuiqꝫ occupare qd̄ nō occupatū erat ſed ab
alijs occupata occupare non licebat qꝛ fie-
bat contra legem nature qua cuilꝫ inductū
vt alij non faciat qd̄ ſibi non vult fieri· Ha-
buerūt eciam ſpecialia dn̄ia per diuiſiones
noſtri ṗmi parētis ſicut apparet in Abrahā
et Loth quorum vnus accepit ad vnam ꝑtem
et aliꝰ ad aliam· Gen̄· xiiij· Sup homines au
tem q̄ſi ſup ſuos l̄ habuit dn̄ium niſi de iur̄
genciū l̄ ciuili· natura eum omnes homines
libi ſunt inſti· de lib· § i· xij· q· ij· cū redēptor
Juriſdictionē enim iuſtā ⁊ ſanctā lego vbi
dicitur· Datus eſt gladius ad vindictam ⁊c̄
s· de ma· ⁊ obe· ſolite ſed q̄n cepit neſcio m̄

ſi forte ꝙ deus dedit aliquem vł̄ aliquos qui
facerent iuſticia ſuper delinq̄ntes vł̄ iur̄ na-
ture paterfa· iurdictionē habebat ſup fami
liam ſuam omnē a prin· ſed hodie non habꝫ
niſi in paucis et modicis· ff· de furtis reſpici
endum § fur· ca· domeſtica· ⁊· C· de pa· po·
per totum· Hoc autē certū eſt ꝙ ipſe deus
ꝑ ſe a principio exercuit iurdictionē vt no· s
de fo· com· licet· Item per electionem potu
erunt hr̄e principes ſicut habuerūt Saul ⁊
multi alij· viij· q· i· licet· et· c· ſi ergo· et
c· audacter et in pluribꝫ alijs· c· ꝑdicta inꝙ
ſ· dn̄ia ⁊ poſſeſſiones ⁊ iurdictiones licite ſi
ne peccato pn̄t eſſe apd̄ infideles· Hoc eñ
non tantū pro fidelibꝫ ſed pro omni raciona
bili creatura a deo facta ſunt ſicut iam ꝑdi-
ctum eſt Ipe enim ſolē ſuū facit oriri ſup bo
nos et malos ⁊ pluit ſup iuſtos ⁊ iniuſtos·
et eciam ipſe volatilia paſcit· Mat· v· circa
fi· et· vj· Et ꝓpter hoc dicimꝰ ꝙ non liceat
pape vł̄ fidelibꝫ auferre ſua ſiue dn̄ia ſiue iu
riſdictōnes infidelibꝫ qꝛ ſine peccato ea poſ
ſident· ſed cū credimꝰ ꝙ papa q̄ eſt vicarius
Jheſu xp̄i poteſtatē habet non tm̄ ſup xp̄ia
nos ſed eciam ſup omnes infideles cū autem
xp̄c poteſtatem habuit ſuper omnes· Vnde
in pſalmo· Deus iudiciū tuum regi da· Itē
non vid̄ diligens paterfamilias niſi vicario
ſuo quem in terra dimittebat plenam pote-
ſtatem ſup omnes dimiſiſſet· Item ipſe Pe-
tro ⁊ omnibꝫ ſucceſſoribꝫ ſuis dedit claues
regni celorum et dixit ei· Quidcunqꝫ ligaue-
ris ⁊c̄· jtem alibi Paſce oues meas· vt· s· de
elec· ſignificaſti· Omes autem tam infideles
ꝙ fideles oues ſunt xp̄i ꝑ creacionem licet n̄
ſint de ouili eccl̄ie et ſic ꝑ ꝑdicta apparet ꝙ
papa ſuper omnes habet iurdictionē ⁊ po-
teſtatem q̄m papa habet credo ꝙ ſi gentilis
qui non habet legem niſi nature contra le-
gem nature faciat poteſt licite puniri ꝑ papā
ar· Gen̄· xix· vbi habes ꝙ ſodomite qꝛ cōtra
legem nature peccabant puniti ſunt a deo·
Cum autem dei iudicia ſint nobis exemplaria
non video quare papa q̄ eſt vicarius xp̄i h̄
non poſſit ⁊ eciā debeat dūmō facultas aſſit
et idem dico ſi colant ydola· Naturale enim
eſt vnum et ſolū dn̄m et creatorē colere· jtē
iudeos poteſt iudicare papa ſi contra legem
faciant in moralibꝫ ſi prelati eorum eos non pu
niant et eodem modo punit eos ſi hr̄eſes con
tra ſuam legem inueniant ⁊ obſuent ⁊ hac
racione papa motꝰ Grego· et Innoc̄· man
dauerūt comburi libros talium in q̄bꝫ mł̄te
continebantur hereſes mandauerūt combu
ri illos q̄ predictas hr̄eſes ſeq̄rentur vł̄ doce
rent· De xp̄ianis aūt non eſt dubiū q̄n eos
poſſit iudicare papa ſi contra legē euangelij
faciunt vł̄ alr̄s grauiter peccent eciam tēpo-
ralr̄· vt no· s· e· licet· et· s· de iud· nouit· § i·
et licet papa aliq̄n omittat penitēcias iuſtas

et debitas omnib; predictis inferendas. vel
q; facltatē non habet cohercēdi vl' ꝓpter pe
ricla et eciam ſcandala q̄ inde obueniunt vel
obuenire timerentur poteſtas tam̄ hec faciē
di eſt apd̄ eū ꝙ aūt papa faciat indulgēcias
illis qui vadunt ad recupandum terram ſan
ctam licet eam poſſideant ſarraceni. Poteſt
eciam indicere bella et dare indulgēcias illis
qui occupāt terram quam infideles licite poſ
ſident vt hoc totū eſt ex cā nam iuſte eſt pa-
pa mot⁹ ſi incendit terram ſanctam q̄ conſe-
crata eſt natiuitate et habitacione Jheſu xp̄i
et in qua non colitur xp̄c ſed machomet⁹ re
uocarent vt incolatur a xp̄ianis. Item terra
ſancta iuſto bello victa fuit ab imperatore
romano poſt mortē xp̄i. vnde licitum eſt pa
pe racione imperij romani qd̄ obtinet illam
ad ſuam iuriſdictionem reuocare q; iniuſte ex
poliat⁹ eſt. et ab eo qui non habuit ius ſpo-
liandi eū. et hec racio ſufficit in omnib; alijs
terris in q̄b; imꝑatores romani iuriſdictionē
habuerunt. licet poſſet dici ꝙ eccl'ia hoc iur̄
ſcȝ racōne imperij romani vti in oriēte n̄ poſ
ſit cum eccl'ia non habeat imperium niſi in oc
cidēte. xcvj. di. Conſtantin⁹. Sed ſi non po
teſt facere tanꝙ imperator poteſt facere ex a
lijs predictis caſib; vl' admin⁹ imperator po
teſt facer̄ vl' rex Jheruſalē ad quem regnū
illd̄ de iur̄ venit ſicut credim⁹ ⁊ credere de
bem⁹ ex quo contrariū nobis non conſtat.
ſed et contra alios infideles qui non tenent
terram in qua iuriſdictionē habuerūt xp̄iani
principes poteſt papa iuſte facere p̄ceptum
et conſtōnem ꝙ non moleſtent xp̄ianos iniu-
ſte q̄ ſubſunt eoꝝ iuriſdictōni. ymo qd̄ plus ē
ꝙ poſſet ſuos eximere a iuriſdictione eoꝝ ⁊ a
dn̄io in totū. j. de iud. et ſarra. cū ſit ⁊. c. ex
ſpāli. et. c. i. et. c. fi. ⁊. liiij. di. mancipia ⁊. c
ſe. ymo ſi male tractarent xp̄ianos pn̄t eos
priuare per ſentenciam iuriſdictione ⁊ dn̄io
qd̄ ſup eos hn̄t cum magna cā debet eſſe ꝙ
ad hoc veniēt. debet enim papa eos quantū
poteſt ſuſtiner̄ dūmodo pic'lm non ſit xp̄ia-
nis nec graue ſcandalū generetur. Itē lȝ nō
debeant infideles cogi ad fidē q; omnes li-
bero arbitrio relinq̄ndi ſunt ⁊ ſola dei gr̄a
in hac vocacione valeat. xlj. di. de iudeis.
xxiij. q. v. ad fidē. Tamē mandare poteſt pa
pa infidelib; ꝙ admittant predicatores euā-
gelizantes in terris ſue iuriſdictionis. Nam
omnis creatura racionabilis facta eſt ad do-
minū laudandū ſent. ij. vl' di. i. in fi. quare
ſi prohibent predicatores hoc predicare pec
cant ⁊ ideo puniēdi ſunt in omnib; p̄dictis
caſib; ⁊ in alijs in q̄b; licet pape eis aliquid
mandare ſi non obediant ſunt compellendi
brachio ſcl'ari ⁊ indicend' eſt bellū cōtra eos
per papam ⁊ non p alios niſi vbi q̄s de ſuo
iur̄ contendit nec eſt cc̄. ij. q. i. ml'ti in fi. vbi
di; ꝙ non ptinet ad nos iudicare de hijs que

foris ſunt quia intellig; ꝙ non debem⁹ eos
iudicare excommunicando vl' compellendo
ad fidem ad q̄m ſola dei gracia vocātur. xlv.
di. de iudeis. ſed dices q̄re non eodē modo
licet eis repeter̄ terram iſtam. ſ. ytāliam ⁊ al'
vbi dominati fuerunt infideles. Rn̄ ꝙ domi
ni eaꝝ terraꝝ cum popl'is eoꝝ cōuerſi ſunt
Fatemur tamē ꝙ ſi popl'i conuerſi eēnt ſed
dn̄s remaneret infidel' ꝙ papa bn̄ poſſet do-
mino infideli iuriſdictionē et dominiū dimitte
re ſup infideles. ar. ad hoc Tymoth. vj. in
p̄ri. dūmodo xp̄ianos non grauaret iniuſte.
Itē propter peculium poſſet cogi domin⁹ ad
recipiendū precium ⁊ commutacōnē. Sepe
enim quis amittit ſuas res ſine cupa ſua. C.
pro q̄b; cau. ſui. me. ꝓp. acti. lib. l. i. ⁊ p
totum. ar. ff. de rel'. ⁊ ſump. funeꝝ ſunt p
ne. Nam fauorabilis eſt racio q̄ pro religiō
ne facit vt ibi dicit̄. ſed dices. nunq̄d et eodē
modo debet papa admitter̄ illos q̄ vellēt p̄-
dicare legē machometi. Rn̄ non enim ad pia
debem⁹ eos nobiſcum iudicare cū ipſi ſint in
errore et nos in via veritatis. et hoc pro cōr
ſtanti tenem⁹. ar. j. de diuor. q̄nto. ſ. ſi enim
aliter. Sed q̄res quomodo poteſt eccl'ia ro
mana ⁊ oīes alie eccl'ie ⁊ eciam alij xp̄iani
licite tenere q̄ tenent in occidente ⁊ alibi cū
imꝑatores Romani hec omnia per violenci
am occupauerunt et ita conſtat ꝙ mala fide
tenēt. Rn̄ omnes generalr̄ et cl'ici et laici pn̄t
ſecure tenere et bona fide q̄cunq; tenēt. q;
neſcim⁹ vtrum illi q̄ occupauerūt predicta
vſi fuerunt iur̄ ſuo in occupando q; forte re
cuperauerunt qd̄ pri⁹ per violēciam amiſe-
rant vl' forte p munera vl' p donaciones ad
eos peruenerunt legitime licet poſtea in eis
ml'tos habuerūt rebelles quos vicerūt com
probat hoc. C. de reiuen. l. fi. et de pe. hē. co
gi. Sed de eccl'ijs conſtat ꝙ ipſe bn̄ poſſunt
tenere ea q̄ iuſte pꝑſidēt. q; ſi n̄ conſtat q̄s
fuerit dn̄s an̄ occupacionē ipſi faciēda ē re-
ſtitucio tanꝙ vicario xp̄i et eccl'ijs alijs q̄ per
papam poſſidēt ⁊ ei⁹ auctoritate. Nam pa
pa et eccl'ie nomine omniū hominū omnia
poſſidēt vt inde omnib; neceſſitatem hn̄tib;
ſubueniant. xij. q. ij. vidētes. Bona aūt ſciſ-
maticoꝝ et hēticoꝝ licet occupare ꝓpter cō
ſtitucōnes principū q̄ cenſent ea occupanda
viij. di. q̄ iur̄. xxiij. q. vij. p totum. Hoc
modo. ſ. pro ſuccurſu terre ſancte. Peni
tente. et de eo cui pro ſatiſſactione facta ē
iniunctio ꝙ eat vltra mare Iter. q; impo
tēs ē ad eundem.

Ex mltā Edidim⁹. s. c. prox. Qua
les. ſ. religioſos. Dicebatur eīn in illa
conſtitucione ꝙ p religioſos viros fieret cō-
mutacio vl' diſpēſacio de q̄ verbo orta ē du-
bitacio. Quos. ſ. epiſcopos tm̄ vl' alios
p̄latos vl' delegatos pape tm̄ qd̄ veri⁹ ē. hic
j. exponitur Vtrum. ecce rn̄ſum p ſactum

Quia illi qui ſunt conſilio ſtrēnui vel ſecum
poſſunt ducer̄ bellatores non tendūt ad effe
ctum terre et ideo non comprehēduntur.
¶ Aſtrinxerunt. ille q̄ vouerūt cogēde ſunt
vel ire vel votum redimer̄. ¶ Vxor. ſpāle eſt
in hoc caſu vt liceat viro vouere ſine autori
tate vxoris. ar. contra. xxxiij. q. v. qd̄ deo.
xxvij. q. ij. ſi tu. nec per hoc ſeq̄tur ꝙ hoc vo
tum ſit maiꝰ continēcia. q2 non ſit perpetuo
et ſine p̄iudicio alicuiꝰ. xxxiij. q. iiij. voluit.
¶ Labor. in illis enim conſideraciones hn̄de
ſunt. s. c. prox.

PEr tuas. ¶ Solenniter. i. pn̄cia abba
tis et mltoꝝ hoc votum emiſit qd̄ cum
non fuit de pn̄ti ſed de futuro non fuit ſolē
ne votum continēcie l' religionis qd̄ dirimit
matrimoniū. vnde ſi contraxiſſet matrimoni
um carnale non ſeparetur. j. qui cl'i. vel mo.
per tuas. Sed q̄res q̄re nō ita d2 votum ſo
lēne ſi dicā. Voueo ꝙ intrabo monaſterium
ſicut ſi dicat. Sto vltra mare qd̄ eciam ē de
futuro. R̄ñdeo. ꝙ vtrūq3 votū poteſt dici
ſolenne ſm ꝙ ſolenne d2 ꝓpter ſolennitates
vulgi vt hic. ſed votum continēcie vel religi
onis non d2 ꝓprie ſolenne niſi ſit de pn̄ti vel
alicui r̄ligioni ſe deuoueat. et hoc no. s. de
regl. ⁊ tranſ. ad rel. c. ij. ⁊. c. porrectum.
Votum aūt pegrinacionis a iur̄ non d2 ſolen
ne et ſicut vouēs pegrinacionē cog2 eam pfi
cere ſic et vouēs ingredi monaſteriū ⁊ ad h̄
facit pn̄s decre. et. j. ti. prox. qd̄ dei. vbi vo
cat talē promiſſionē de futuro non ſolennē.
¶ Tranſgreſſor. q2. j. duos menſes nō pro
ficit votum vt promiſit ¶ Conſulimꝰ. ⁊ eciā
ſi petitū fuerit cogendꝰ eſt cum cogendꝰ ſit
domino reddere vota ſua. s. e. magne.
¶ Reſignes. mirꝝ vid2 q2 ſi iam canonicꝰ eēt
poſſet eligi et poſtlari mltoforciꝰ ſi nondū
factꝰ eſt canonicꝰ. ſed hoc ē ea racōne q2 nō
poteſt fieri monachꝰ vel canonicꝰ reglaris
exq̄ eſt ep̄us niſi reſignet. s. de renunc. poſt
tranſlacionē ad hoc ergo vt compleat votū
reſignare debet. ſed canonicꝰ vel monachus
bn̄ poteſt fieri ep̄s ⁊ ſic poteſt votum ſuum
imple et epiſcopatū h2e. ar. j. e. c. ⁊. j. de ſpō
ſa. commiſſum. ¶ Eligēdum. i. poſtlandum
Alij dicūt ꝙ ſimpl2 eligēdꝰ eſt elctōꝝ p̄miſ
ſa tn̄ poſtlacione facta a priore ⁊ ē ar. ꝙ ca
nonicꝰ reglaris d3 eligi. de hoc no. s. de re
nuc. poſt tranſlacionem.

POſtlaſtis. ¶ Ecclia. non dicit p̄ben
daꝝ cum reglarib9 nō liceat h2e p̄ben
das. ¶ Eccliis. iſti prepoſiti erant ſicut ex
titulo apparet. ¶ Viceſima. ⁊ no. dignum
ꝙ prepoſitꝰ cruce ſignatus non ſolum vice
ſimam partis ſue ſed tociꝰ ecclie accipit.

De ſtatu monachoꝝ.

THeodoſius. ¶ Diſcipline. i. preter
viſitacionē quam facere poteſt q̄ci
ens expedit. viij. q. ij. non ſel. ¶ Ac
ceſſerit. non niſi in morte. s. de teſta. offi. ⁊
c. req̄ſiſti. ⁊. s. de ſepl. relatū et. c. de hijs.
¶ Vendicare. q2 hoc capl'm de duplici lege
mencionē facit. ſ. dyoc̄. et iurdictionis. ideo
no. ꝙ ecclie dyoceſ ad ep̄m ptinēt duplici le
ge. ſ. lege dyoceſana et lege iurdictionis et
licet aliq̄ certis reglis diſtinxerunt ꝙ illd̄ ſit
de lege dyoc̄. qd̄ in recipiēdo conſiſtit. vt eſt
recipe terciam oblacōnum et ſimilia. Lex aūt
iuriſdictionis conſiſtit in conferēdo ordines
et ſimilia. tamē nobis non videtur hec ꝓpria
verba nec alia racōne dicuntur. l. dyoc̄. ⁊. l.
iurdictionis niſi q2 ſic aſſumpte et nomina
te ſunt a iur̄. s. de of. or. dilcti vbi no. ⁊. e.
ti. veniēs. et. x. q. i. c. i. xvj. q. i. cum pro vti
litate. nos ergo q2 de hijs ꝓpriam generelē
doctrinam et eciā variabilē dare neſcimꝰ p
ſinglaria diuidimꝰ hoc modo eſt ergo de le
ge illa dyoc̄. percepcio cathedratici. x. q. iij.
c. i. Debita pars oblacōnum et mortuario
rum. s. de offi. or. conq̄rente. xvj. q. i. q̄ſti.
et. c. decimas. x. q. i. de hijs. et. c. antiq̄s. xij.
q. ij. conceſſo. et. c. vulterane. et. c. de red
ditib9. Itē ꝙ miſſas pblicas in q̄libet caū cā
tet et ꝙ cathedram ponant vbi vult vel cā p̄
dicandi vel audiēdi cās. xviij. q. ij. luminoſa.
moderatum auxilium petere a ſubditis. j. de
cen. cum apoſtolꝰ. Item pro negocio ecclie
poteſt clericis impare qd̄ vult et eos mittere
vij. q. i. q2 frater. s. de cl'i. non reſi. decetero
s. de ma. et ob. c. ij. Itē vocare clericos ad
exeq̄as mortuoꝝ. xvj. q. i. placuit. ⁊ vocacio
ad ſynodum. xviij. di. c. vlt. s. de ma. et ob.
qd̄ ſup hijs. de lege vero iurdictionis ē cās
audire et omnia q̄ circa iudicium aguntur.
collo omnium ſacramtoꝝ viſitacio correctō
inq̄ſicio excommunicare interd2e ſtatuta face
re ſup iudicijs vel acceſſorijs eoꝝ et eciam d̄
vita et officijs et alijs hmōi inſtō deſtō con
firmacio et inueſtitura. xij. di. de. hij. et. c. il
la. lij. di. c. i. de conſe. di. iij. c. i. s. de conſue
cum conſuetudinis. s. de offi. or. conq̄rente
et. c. dilcta Licet enim permixtim ibi ponat
ea q̄ ad humanam legē ptinēt ponit tam̄ ibi
q̄ ſunt de iur̄ ep̄ali qd̄ in p̄dictis duab9 legi
bus conſiſtit ſed p hec ſtatuta nunq̄d mona
chi ad aliq̄d tenētur contra reglam. s. de of
archid̄. c. ſi. §. i. et eius mandata ibi et ſalua
regla ⁊c̄ Cum ſm hanc noſtram declaracio
nem omnia debent de lege iurdictionis eſſe
a q̄b9 monaſteria exempta non ſunt per ca
nones ea enim a q̄b9 ſunt exempta et cum d̄
iur̄ ep̄ali ſunt dicimꝰ de lege dyoceſana eſſe
cum canones dicant monaſteria a lege dyo
ceſana exempta. x. q. i. c. i. et. xvj. q. i. cum p
vtilitate et ab eis canones dicūt ea exempta
q̄ de lege dyoceſana numerauimus. xvj. q. i.

cum pro vtilitate·xviij·q·ij·quã ſit per ⁊
c·lumínoſo·xij·di·de hijs·x·q·iij·relatum·
xviij·q·vlt·§·vlt·ad ea aũt q̄ de lege iuriſdi
ctõis ſunt tenentur monaſteria et mlꝉtoſor
cius omnes alie ecclie·x·q·relatum·et·q·i·
in primis ſex caplis·xviij·q·ij·hoc tm̃ et·c·
monaſteria ⁊·c·abbes et·q·vlt·non ſel·⁊
c·viſitandi vl exortandi·Item nota ꝙ licet
monaſteria ſint a lege dyoc·exempta tamen
ſi hñt poplm dñt facere omnia q̄ ptinẽt ad
legẽ dyoc·⁊ ad q̄ racione popli omnes alie
eccie tenentur vñ debẽt ſi habent poplm ire
ad ſynodum·s·de maio·et ob·ꝙ ſup·xvij·
q·ij·c·vlt·vt ibi no·ymmo ⁊ ſi eẽnt exempti
exq̊ tñ hñt poplm q̄ nõ eſt exempt⁹ vl ſi ha
bent non exempta mẽbra ad legem dyoc·te
nentur inq̄ntum lex dyoceſana poplm tan
git l membra non exempta·j·de priuilegijs
ex ore in fi·Nõ tamẽ dicunt q̄dam ꝙ ſi ſint
aliq̄ q̄ poplm non reſpiciũt q̊ ad illam legẽ
dyoc·non tenebuntur ſicut in hijs q̄ eis do
nantur intuitu pietatis vl religionis nullam
partem per legem dyoceſanam habebit epi
ſcopus·xvij·q·i·cum pro vtilitate et ſic eo
dem modo ſi velit monachum pro negocijs
communibꝫ popli ſui et monaſterij exempti
vl non eciam exempti dirigeř cum ei prohi
bitum et pickloſum ſit vagari·xvj·q·i·ſi cu
pis et·c·placuit·et·c·puenit·Sed ar·con
tra·e·q·q̄ ve et·c·in parrochijs·ſed illa lo
quũtur ꝙ de licẽcia abbatis hoc faciant non
de mandato epiſcopi q̄ nihil eis niſi occaſio
ne popli precipe poteſt·xviij·q·ij·luminoſo
Item eciam dicunt ꝙ in nullis alijs ad legẽ
dyoceſanam ptinẽtibꝫ tenentur epiſcopo ni
ſi in hijs ad q̄ alie ecclie exempte racione po
puli tenerẽtur·Sed q̄res cum exẽpti ⁊ mo
naſteria teneantur ad debitam partẽ relicto
rum cã mortis·s·de teſta·offi·⁊·c·req̄ſi
ſti·s·de ſepl·in pñtia et·c·de hijs quař non
eodẽ modo debitã porcionẽ habebit de hijs
q̄ non cã mortis dantur cum vtrunqꝫ ſit de
bitum leg·dyoc·x·q·i·decretum·Sꝫ lex dy
oceſana vt dictum eſt ꝛmiſſa eſt monaſterijs
nec ad illam tenẽtur inq̄ntum dyoc·poplm
tangit vl membra ſiue habeant poplm ſiue
non ſiue ſint talia q̄ racione popli debentur
vel dentur quale eſt qd datur cã mortis nõ
autem tale eſt qd datur inť viuos l dic aliud
eſt in iuř parrochiali quale eſt q̄rta ſeplture·
aliud in lege dyoceſana ſꝫ h̊ probatur eẽ fal
ſum·s·de teſta·req̄ſiſti·§·plt·vbi ad epm p
tinet partẽ debitam hr̃e de legatis monaſte
rij eſt ergo melior rñſio ꝙ partẽ de hmõi le
gatis recipe ẽ de lege iurdictionis qd ſic ꝓ
batur·diuiſio hec fit ꝓpter ſacramta ecclie
et inter eas ecclias fit diuiſio vbi ſacramẽta
pcepit·s·de ſepl·c·i·⁊·c·de hi,s·Cum au
tem collacio ſacramẽtoꝝ fit de lege iurdicti
onis·xvj·q·i·adicim⁹·et hec diuiſio q̄ con

ſequens eſt vl acceſſoria ad collonem ſacra
mentoꝝ de lege iurdictionis dicẽda eſt ſic ec
poteſt dici ⁊ in q̄rta decimaꝝ q̄ pro ſacram̃
tis datur·s·de teſta·cum ſint homines et·c
ad apoſtolice vl dic in quarta decimaꝝ nõ
poſſe locum hr̃e pdictam qꝛ qꝛ de iuř cõ
muni decimas non debet recipere monaſteri
ũm ſed debet alij ſoluere·xvj·q·ij·alia·s·de
decimis nup et ſic eciam non debet ſolueř q̄r
tam decimaꝝ q̄ tm̃ debetur de decimis ab a
lijs acceptis ſic non poteſt hr̃e monaſterium
ex donacione alicui⁹ niſi cum onere ſuo l nul
lus donator poteſt plus donare ꝙ partẽ ſu
am·xvj·q·i·ſiq̄s layc⁹ ergo et ſi vna ecclia
monaſterio aliquam decimam donet intell
donare partẽ ſuã et alioꝝ partes ſalue erũt
ſiue epiſcopi ſiue cuiuſlibet alteri⁹·ſi autem
pcepciones decimaꝝ non q̄rte tm̃ dicis de le
ge dyoceſana Scire debes ob hoc q̊ ad poſ
ſeſſiones non eẽ exempta monaſteria niſi exẽ
pta probẽtur p priuilegium ſpãle vt no·s·
decimis ſuggeſtũ·ad pſonales autẽ nec mo
nachi nec clici tenentur vt no·s·de decimis
nouum·et ideo pcepcõ illaꝝ non eſt de lege
dyoceſana vl iurdictionis cum non debean
tur·Item nota ꝙ licet in ecclia aliq̄ moren
tur monachi niſi ſit ibi congregacio nihilo
min⁹ lege dyoceſana teneretur·x·q·i·c·i·
Itẽ grangie non tenẽtur lege dyoc·j·de cẽ
c·vlt·Capelle autẽ monachoꝝ vtraqꝫ lege
epiſcopis ſunt ſubiecte·xvj·q·ij·ſane·j·de
priuileg·cum et plantare·§·in ecclijs Qui
dam autẽ d cunt et mltum probabil ꝙ mo
naſteria non ſunt exempta a q̄rta decimaꝝ
vl mortuarioꝝ vl oblacionum ſiue in morte
ſiue in vita eis aliqua donentur et hoc ſatis
probatur·s·de offi·or·conq̄rente et de ob
lacionibꝫ eſt expreſſum·xvj·q·i·ad hoc qd
expreſſe loquitur de monaſterio nam catha
meñ·ecclia monachoꝝ eſt nec obſtat·xvi·q
i·decimas ⁊·c·q̄ſti·qꝛ ꝙ monachi hñt deci
mas de ꝓprijs laboribꝫ vt palk·decre·dicit
eſt ex priuil·s·de decimis nuper et·c·ex pte
et·c·ſuggeſtum Als enim tenentur ad deci
mas·xi·q·i·alia·ſed contra hoc eſt eciã·xvi·
q·i·cum prouti·x·q·i·c·i·xviii·q·i·q̄m pi
obi dr ꝙ ea q̄ offeruntur monaſterijs non te
nentur lege dyoc·ſo·iſti bñ fatentur ꝙ non
tenentur in omnibꝫ legibꝫ dyoc·Nam de le
ge dyoceſana eſt ꝙ ſinglle ecclie debeant cõ
ferre cum epiſcopo qñ vadit ad papam l re
gẽ l ad ſynodum vl qñ facit expẽſas p aliq
bus negocijs communibꝫ toci⁹ dyoc·x·q·ij
vnio·xij·q·ij·nob·ſed ab hijs collonibꝫ ſunt
exempta monaſteria ⁊ ſic videtur ſonař pdi
cta·c·maxime·c·ꝙ ẽ·xviij·q·ij·ꝙ ſit in fi·vl
dic ꝙ hec non ſunt de lege dyoc·ſed iurdi
ctionis quia de lege iurdictionis dr eẽ omne
illud ad qd monaſteria tenẽtur·Nunq̄ eni
in canonibus antiquis aliqua mencio fit de

lege iuriſdictionis ſed noua decre· tm̄ facit
mencionē de ea· Magiſtralia enim verba fu
erunt iſta ⌊ Eſtimetis· niſi honeſta iudicia ex
conſtitucione vel conſuetudine debita· xvij·
q· vlti· iudicium· i· q· iij· queſitum·

Monachi ⌊ Peculium· niſi pro iniūcta
adminiſtracione· vt in· §· ſe· ⌊ Parro:
chiales· niſi ex diſpēſacione ⁊ cum conſenſu
abbatis· xvj· q· i· in parrochia ⁊· c· cum pro
vtilitate ⁊· c· doctos ⁊· c· ſi mōachos ⁊· c· ſi
quis monach⁹ ⌊ Adminiſtracione· puta q2
eſt veſtionari⁹ vel elemoſinari⁹· ⌊ Dacione·
hoc intell2 qn̄ priorat⁹ habēt ius ſpūale an:
nexum vel diſtincta bona l appropriata a bo
nis monaſterij· ſed ſi ſint de mēſa abbacie di:
cti priorat⁹· tunc pn̄t dīe ⁊ ſtatuer̄ q monā:
chus cui committitur dictus prioratus cer
tum quid ſoluat annuatim de redditib⁹ tamē
prioratus ſed non aliunde et hij poci⁹ dicun
tur miniſtri ſiue cuſtodes q̄m priores q2 ſo:
nat in dignitatē· j· de p̄ben· niſi eēnt ⌊ Non
amouentur· ab abbate ſi curam animaꝝ non
habēt nō poſſunt amoueri ſine conſilio epi:
ſcopoꝝ q̄ eis curam animaꝝ concedūt· s· d̄
preben· in lata· ⌊ Mutantur· hijs conferri
poſſunt bn̄ficia· s· de p̄ben· niſi eēnt· ſec⁹ in
prioratib⁹ q̄ concedūtur ab abbate· s· de cō:
firma· vti· porrecta· j· e· cum ad mo· §· tales

Recolentes· ⌊ Inſtitucione· q̄ dicitur
inſtitutū ne cyſtercien̄· habeant villas
eccl'ias et alia q̄ ſequūtur ⌊ Similem· C· lo
cati milites·

Super quodam· ⌊ Prohibiti· s· de ſe:
pul· ſacris no· ꝓpter ſcandalum non ex
timulari illum q̄ al's extimulandus eſſet·

Quod dei timorē· ⌊ Officiū· in alijs au
tem poteſt laudare intencionē plebani
ſed factū ei⁹ in hoc laudandū non eſt cum in
manib⁹ ſui epiſcopi debuerit reſignare· s· d̄
renunc̄· admonet ⌊ Coram fratribus ſancti
victoris· no· q licet non dixerit cui regl'e ſe
deuoueat intelliguntur tn̄ illi ſe deuouere in
cui⁹ manib⁹ facit promiſſionem· nam eccl'ia
ſancti victoris de qua hic loq̄tur eſt regla:
ris ⌊ Promiſſione· licet p hanc promiſſionē
de futuro non ſit cēſend⁹ reglaris q2 tamen
cogend⁹ eſt ex q̄ promiſit fieri reglaris idcir
co rn̄det ac ſi reglaris eēt ſic· s· ti· prox· per
tuas· ⌊ Florentino et Nonomien̄· conſenciē
te· vel admin⁹ priore et conuentu eius cōſen:
cietib⁹ diſpenſacio tn̄ ſoli⁹ epiſcopi florentini
eſt· ⌊ Miniſtratores· in hoc caſu enim credi
mus epiſcopum diſpenſare poſſe· ⌊ Licēcia·
que neceſſaria eſt· ⌊ In lateran̄· s· e· c· ij·
⌊ Si cōmode· monachus autem nullo mo:
do poteſt eē ſine monaſterio ⁊ in hoc ē ſpā:
le de canonico reglari· s· e· c· ij· ⌊ Canoni:
cus· q hic pleban⁹ non fuit canonic⁹ regla
ris ex principio apparet vbi dicit q nec pro:
feſſionem fecit nec habitum aſſumpſit q fu

it canonicus reglaris hinc apparet vbi dī q
habet ſecum canonicum reglarem eciam ex
ſupiori argumento vbi innuit q poſſit ad re
gimen ſeclaris eccl'ie aſſumi· Quidam tam̄
dicunt q fuit canonic⁹ ⁊ licet a principio nō
fecit profeſſionē expoſt facto tn̄ ipſam fecit·
vel ſi prius non feciſſet tamē papa mandauit
modo q ipſam faceret· l vt votū compleret
ar· s· c· prox· per tuas· j· de ſpon· cōmiſſum
vel dic licet non multum videatur conſonare
veritati q non fuit canonic⁹ vel epiſcop⁹ cū
tn̄ voluntate prioris cum eo diſpenſauit q n̄
fieret canonicus licet vouiſſet et pmutauerit
votum in magis vtile qd̄ licet· ar· s· c· prox·
c· i· et· c· magne et monetur habere canoni:
cum vt reglariter viuat· nec contradicit de:
cre· per tuas· q2 ibi non diſpenſabatur cum
eo vt non obſtante eo voto hr̄et epiſcopatū
l ibi aliud eſt in electo ad epiſcopatum vbi
bn̄ debet comple votum q2 ſine diſpenſaci:
one poteſt fieri epiſcop⁹ aliud in plebanatu
ad quam tranſire non poteſt ſine diſpenſa:
cione· lo· di· priſcis aūt· meli⁹ ergo fuit illum
non fieri canonicū reglarem ⁊ pmutare vo
tum q̄ canonicū fieri et poſtea ex diſpēſacōe
archipreſbiteꝝ·

Cum ad monaſterium· ⌊ Exhibere· ec
de carnib⁹· in hoc enim poteſt diſpenſa
re abbas ſicut in ꝓpria eccl'ia l ipſa cella ha:
benda· xx· q· vlt· monachis et circa ordinē·
j· de eo q̄ fur· or· re· cū· h· ⁊ circa canonem
late ſentēcie· j· de ſen· ex· pro illoꝝ· Alij di:
cunt q nunq̄ licet veſci carnib⁹ nec abbati li
cet diſpenſare ⌊ Preuaricator· abbas ⌊ An
nexa· Nec ſunt annexa ordini a iur̄ poſitiuo
qd̄ probo· Monach⁹ enim nihil aliud eſt q̄
ſolitariu⁹ ⁊ triſtis· xvj· q· i· placuit· ſi ergo
plus importat id eſt poſitū a cōditore iur̄·
et ex hoc patet q papa poteſt diſpenſare cū
monacho vt habeat ꝓprium vel coniugē du:
cat cum poſſet ordinē ⁊ reglam quā dedit
ordini vel ſubſtanciam tollere· ⌊ Si minus·
niſi ex cā· q̄nq̄ enim papa diſpenſat niſi cau:
ſa ſubſit iuſta peccaret papa diſpēſans ⁊ cū
quo diſpenſatur· Nos dicim⁹ q nunq̄ vz di
ſpēſacio pape in ꝓprio ⁊ in talib⁹ lz ex cauſa
poſſet cōcedere ei q pegrinetur ⁊ portet ſe:
cum viaticum nō tn̄ illud poſſidebit ſuo no:
mine ſed nomine monaſterij· vn̄ de eo nō po:
terit teſtari ⁊ hec ſunt vera niſi magna ⁊ cā
vera ſubeſſet· vidē tn̄ q ſi diſpenſaretur cum
monacho in caſu in q̄ cum eo diſpenſari non
debet· vtputa q ducat vxorem ⁊ non eſt ne
ceſſitas vel vtilitas diſpenſandi· ſi tn̄ contra:
hat cum aliqua credēte bonam diſpenſacio:
nem ⁊ licitam q teneat matrimoniū· licet il:
le q̄ fuit monach⁹ ſemp peccet exigendo de:
bitum non reddendo q2 veꝝ matrimonium
eſt inter eos· racio diuerſitatis eſt q2 ex diſpē
ſacione hn̄di ꝓpriū nemini preiudicatur nec

alicui prodeſt nec obeſt illi cum quo diſpen=
ſatur vñ niſi ibi ſit vtilitas non valet diſpen=
ſacio ſed ſecus eſt in matrimonio vbi diſpen
ſacio prodeſt alij .ſ. coniugi vel ꝑiudicat ymo
eciam ibi idem ius qd᷑ ammodo eſt .ſ. ꝙ mo
nacho cum quo diſpenſatum eſt ⁊ male ſup
matrimonio non prodeſt diſpenſacio qñ ſem
per peccet. Itē nota ꝙ quidam dicūt ⁊ for=
te non male ꝙ licet in hijs q̄ ſunt contra vo=
tum tacitum vel expreſſum ⁊ in alijs q̄ ſunt cō
tra euangelium non proſit diſpēſacio niſi ex
cā fiat. ⁊ forte illud idem intelligit ſi diſpen=
ſetur in hijs q̄ ſunt contra generale ſtatutū
eccl'ie. ar. xxiiij. q. i. memor ſum. et. c. ſi ea
detinere. non tamē hoc eſt verum in hijs diſpē
ſacionibꝫ q̄ fiunt contra ius poſitiuum tm̄.
ſicut apparet in ſtatutis q̄ facta ſunt de or=
dinibꝫ faciēdis infra certa ſtatuta temporum.
lxxvij. di. p totum et ꝙ quis n̄ poſſit habere
niſi duas curas vt no. s. de preben. cum iam
dudum. In hijs enim diſpenſacionibꝫ ſuffi=
cit ſola voluntas diſpenſatoris eciam ſine cā
qd᷑ probo. nam ſi ſola voluntaria conſtitucō
erat cā quare aliqd᷑ prohibeatur et ſola vo=
luntas erit cā quare prohibicio relaxetur qꝛ
eiꝰ eſt deſtruere ius q̄ illd᷑ condit nec tenetur
princeps ſua lege ligatꝰ. C. de le. l. digna.
et res facile redit ad ſuā naturam. ff. de pac.
ſi vnꝰ. §. pactum ne peteret. Tamē ſicut lex
eadem dicit ipe bñ facit ſi ſuam legem ſuat.
Item licet conditori cōſtitucionis liceret di=
ſpenſare ex certa ſciēcia contra ſuam conſti=
tucionem non tamē alijs q̄bꝫ conceſſum ē di
ſpenſare licet diſpēſare niſi cum cauſe cog=
nicione ⁊ ſi diſpenſat non valet diſpēſacio vel
reuocatur et ipſe peccat ⁊ punitur. lj. di. q̄
in aliq̄. ⌊ Licēciam. bñ dicit licēciam q̄ſi vo=
luntariam tm̄ ⁊ ſine cā. nam ⁊ ſi cā ſubeſſet
bñ poſſet diſpēſare ꝙ ꝓprium hēt. Quid
enim ſi tota xpianitas vel eciam aliq̄ ps eiꝰ eēt
in periclo niſi monachꝰ fieret rex forte qꝛ n̄
eēt aliꝰ q̄ ſciret aliqd᷑ regnū cogere non poſ
ſet niſi monachꝰ nne dices ꝙ fiat rex. nōne
q̄libet dꝫ ſe totū in holocauſtū offerre dō vt
ei in eo qd᷑ ſibi plꝰ placeret ꝑeligat ſuir. ſed
pre omnibꝫ placet ei ꝙ creaturam ſuam raci
onabilem ⁊ tpraľr et ſpūaľr conſuet pro q̄
eciam ipſe animam ſuam poſuit. Item ymo
peccat q̄ minꝰ bonū maiori bono preponit.
s. de reg. licet. in ſi. xj. q. iij. ſi q̄s dixerit.
Item communis vtilitas ꝑfertur priuate
vij. q. i. ſcias. et. c. mutaciones. Itē ſi ꝓpter
communē vtilitatē poteſt fieri epus. s. de re
gul. licet ⁊ eciam clericꝰ. lv. di. priſcis. xvj
q. i. ne pro cꝰ q̄re non eodem modo rex ſed
forte rñdebit contradictor. concedo ꝙ fiat
rex ſed non habebit propriū. qꝛ regnū cōe
eſt ⁊ q̄ ibi acq̄ret regno acq̄ret. ar. pro hijs
xvij. q. ij. c. i. j. de priuil. cum olim. ſed con
tra. quid ſi non poteſt eſſe ſalua xpianitas ni
ſi regnum in ſuum ꝓprium accipiat illud ſuis
hedibꝫ relinq̄ndum. qꝛ forte hēbat filios añ
q̄ ꝙ fieret monachꝰ. Item q̄d ſi dixerint illi q̄
poſſunt dare regnum oportet ꝙ ſi vis habe
re regnum accipias hanc reginam in vxorē
alr̄ dabimꝰ eam tyranno vel infideli. an hic
ita dicēs tm̄ approbabit contēplationē huiꝰ
monachi et continenciam hominis viꝰ ⁊. n̄
reputabis deum ita crudelē ꝙ nolit ꝑ ꝑmiſſio
nem vicarij ſui huic xpianitati ꝓuideri. Item
papa fecit cōſtitucionē qꝛ eciam ille q̄ vouit
ſimplr̄ ſi contrahat ꝙ tenet matrimoniū. j. q̄
cl'i. vel vo. rurſus. xviij. q. ij. conſaldꝰ. ⁊. s
de conuer. coniug. placet. qꝛ non eodē mo=
do non poteſt diſpēſare ſicut no. s. de regla
ribꝫ poſtlaſti. et. j. de delic. pu. c. i. Item pa
pe dr̄. qd᷑cunq̄ ligaueris ⁊c̄. Item fecit con
ſtitucōnē ꝙ vxor viꝰ alij nubat. j. de diuor.
gaudemus. §. p. Item ex conſtitucione eſt ꝙ
minor. xv. annis non poteſt profiteri. s. de
regl. et tranſ. ad rel. ad noſtram. qd᷑ eſt cō
tra ius naturale qꝛ ſicut puer ex q̄ doli capax
eſt poteſt ſe dyabolo obligare eodēmodo ⁊
deo. Item pape dicitur. qd᷑cunq̄ li. ⁊c̄. Itē
in quolibꝫ voto intelligēdum eſt niſi deo alr̄
placeat. Sed credendū eſt ꝙ deo aliud pla=
cet ſi vtilitas ſubeſt ꝙ contra votum faciat.
Item ſicut dr̄ ꝙ nō intellr̄ venire contra vo
tum q̄ facit contra illd᷑ autoritate ſupioris q̄
eſt vicariꝰ iheſu xpi ſicut in matrimonio. s.
de trāſla. e. inter corpora in prin. nec obſtat
predictis qd᷑ dr̄ vouete ⁊ reddite ⁊c̄. qꝛ vo=
uere quidem eſt volūtatis ſed reddere neceſſi
tatis qꝛ bñ intellr̄ votum deo reddere qui ſe
eius diſpōi committit et q̄ magis eius bñpla
cit facit vt ꝑdictum eſt. s. de vo. et vo. red.
magne.

IN ſingul. abbatum atq̄ priorū exēpto
rum. j. c. prox. §. hoc eadē. aduocēt ca
plm abbatū et priorum q̄ conueniūt ad caplm
generale ⁊ finitis eciam hijs ꝑmordijs idem
caplm totū vel eciam maior pars eliget q̄tu=
or abbes q̄ preſint capl'is cyſter. de ipis ab=
batibꝫ. ſ. q̄ conueniūt ad caplm prel'ois. iſti
tamē cū non ſint ꝑlati ordinariā iuriſdictionē
non habent ſed del. pape funguntur idē dici
mus de viſitato ab hijs deputatis. nam de le
gacione pape non iſtorum q̄tuor funguntur vt
j. e. c. ⌊ Vice noſtra. vel dic ꝙ eſt ordinaria
iuriſdictio iſtorum ab hac conſtitucione
eis conceſſa. ⌊ Denuncietis. Notatur. ꝙ
remouere non poſſunt. ſed tm̄ epo denun=
ciare cum tam epus ꝙ hij viſitatores habeāt
iuriſdictionē cognoſcēdi vel inq̄rendi de hijs
occupantis melior erit condicio. ar. ff. de p
cur. plibꝫ. Alij tñ dicunt ꝙ viſitatores nō p=
cedunt niſi primo vocant epm et appareāt
ei. ⌊ Negligencia. ar. s. de of. or. quanto
ſx. q. iij. nunc vero. vel dic et meliꝰ ꝙ ambo
viſitabunt et erit forte vtraq̄ ordinaria ar. j.

e·c·§ porro· Item ſimile·ȝ·e·c· prox·nō eſt
contra·s·de re iud·c·i·vbi innuitur ꝙ vi-
ſitatores poterūt deponere qꝛ ⁊ ibi ñ erant
tm̄ viſitatores ſed inquiſitores et iudices vt
ibi colł·Alij dicunt aliud eſſe generali viſi-
tatore et ſic loquitur hic·aliud in ſpeciali et
ſic loquitur capłm p̄mum·p̄mo dictū ma-
gis placet·⌊Precauentes·ip̄i ep̄i vł viſita-
tores·⌊Eos·ep̄os ł viſitatores·⌊Perſo-
nis·no·eos qui p̄ſunt capł̄is celebrandis ha
bere iurdictionem ſup eos qui offendūt mo
naſteria⌊Ea q̄·hoc capłm loquitur de vi-
ſitatoribꝫ deputatis p̄ſidentibꝫ capł̄is ⌊Cō
cił·s·c·prox·⌊Normam·forte nimis leuē
Monachus·hic apparet ꝙ viſitatores pn̄t
punire monachos ⁊ ad abbatem remittere
puniendos·Vł dic meliꝰ ꝙ non pn̄t punire
delinq̄ntes monachos niſi eēnt contumaces
tunc puta qꝛ cum viſitatores vellent interro
gare de ſtatu monaſterij ip̄i nolebant rn̄dere
vel alio modo viſitacionē eoꝝ impediebant·
et ſic hic loquitur·⌊Puniantur·ſ·negligē-
tes ſuſpenſionis penał interdicti deponere
enim non pn̄t vł remouere·s·c·prox·§·ordi
nentur·vł dic meliꝰ ꝙ non ſuſpendētur vel
interdicentur niſi per ep̄m ſed diſciplinā pꝉ-
lice recipiant in capło et hoc videtur ſonare
łra·⌊Iudeoꝝ·no·in inquiſicionibꝫ abbatē
eē non ſuand·ſolitum curſum iudeoꝝ·j·de
accuſac̄·quał·j·de ſymo·per tuas·⌊Ad-
miniſtracione·Hic ſpāliter ergo concedi ſi-
bi exemptis ꝓpter periclm ⁊ longam abſen
ciam pape·⌊Portēt·a dyoceſano ep̄o vł
a papa·

De religioſis domibus rub

Nunc·⌊Ad baſilicam·i·ſi vis ſcire
quis ep̄us dꝫ conſecr̄e eccłiam dꝫ di
ſcuti cuiꝰ ciuitatis ep̄us ⁊c̄·⌊Cuiꝰ·
no·s·de of·archid·c·vłt·s·de prob·cām·
⌊Conſignationem·nota non licere niſi ꝓp̄o
ep̄o conſignare infantes·s·de ſac·vnc·c·vni
co·§·qꝛ·⌊Concurrerent·xvj·q·i·huic·
⌊Terminis·diſtinctis inter ciuitates·x·di·
c·i·et·c·impiū·iij·q·vj·hoc q̄ppe·vł in ter-
minis nouis·qꝛ ſi de hijs conſtat ſufficit·xvj
q·iij·int̄ me et·c·dilectio·cum enim verba
baptizare criſmate conſecrare eiuſdem iuriſ
dictionis ſunt qui eſt in poſſeſſiōe vniꝰ et al
terius eſſe preſumitur niſi contrariū probe-
tur·ar·xij·q·iij·cognouimꝰ·s·de decimis
cum in tua niſi aliꝰ ꝓbaret ſe aliqd̄ de iuribꝫ
predictis exercuiſſe ſed eſt neceſſarium ad h̄
ut ſic preſumat̄ ꝙ certum ſit ꝙ prochia hec
ſit in eius dyoc̄·vł nō conſtet ꝙ ſit in alicuiꝰ
dyoceſi·

Quia monaſterium·⌊Cuiꝰ eſt dyoc̄·
monaſteriū in fundo martiano·⌊Si
tum·de hoc no·s·ne ſe·va·c·i·⌊Serue-
mus·ideo ſeruantur omnibꝫ iura ſua·qꝛ locꝰ
vnicus alij nō mutat naturam ſuam·ſed ſi lo
cus mutaret naturam ſuam tūc accipet iura
annexa a iure vł conſuetudine nature muta
te ſicut eſt videre in monaſterio facto capel
la qꝛ aſſumit iura competēcia capelle ⁊ cum
ſuo p̄iudicio·j·de capelł monach·dilectus·
et ad idē·s·de ecc̄·edif·ad audienciā ⁊·s·d̄
maio·et obe·cum inferior·s·de conſue·cum
olim·s·de ſta·mo·recolentes·

De zenodochijs·ſuple ſtatuimꝰ·⌊Per
ſollicitudinē·Per hoc·c·pn̄t intelligi
c·x·q·i·c·i·et ſe·xvj·q·ij·oms videlꝫ ꝙ in h̄
tm̄ ſit diſpoſicio epoꝝ ad q̄ ordinata eſt ec-
cleſia et q̄ inueniūtur expreſſa de iure vt no·
s·de of·or·conq̄rente·ał enim epiſcopꝰ ni-
hil ab eccłijs ſaltē i temporalibꝫ petere dꝫ·s
de excep·cū venerabił·j·c·cū venerabił·x·
q·iij·qꝛ cognouimus·

Ad hoc·⌊Auctoritate·pontificum qꝛ
priuatus ſine auctoritate epiſcopali lo
cum religioſum facere non poteſt·ff·de re·
di·intm̄·§·ſacꝝ·ff·d ſeplcro·vio·l·iij·§·ſiq̄s
in ſeplcro·Aliqui dicunt tm̄ ꝙ cuicūqꝫ lay-
co licitum eſt hr̄e oratoriū ⁊ hoſpitale in do
mo ꝓpria dummodo non habeat formam ec
cleſie eciam ſine auctoritate ep̄i de conſec̄·
di·i·vnicuiqꝫ et·c·cłicos·ſed ibi celebrare ñ
debet ſine auctoritate ep̄i·vt in p̄dictis·c·
Hoc autem certum eſt ꝙ domū ſuam depu
tare poteſt quilibet ad pauperes recipiēdos

Inter quatuor ⁊c̄·nihil no·

Conſtitutus·qui fuerat ep̄us diuerſ tē
poribꝫ vł eod·⌊Pertinentes·hoc ver
bum latiſſimum eſt·ff·de ver·ſig·verbū per
tinere vt comp̄henderet illas in quibꝫ iuſpa-
tronatus habet·⌊Ita videlicet·vidꝫ ꝓ hoc
ꝙ diſtinctꝰ fuit cōtractꝰ emphiteoſ q̄ fuit de
t̄pralibꝫ tm̄ a contractu libalitatis q̄ fuit de
ſpūalibꝫ tm̄·ſicut ſequitur ꝙ licꝫ·s·de re·p·
ad qōes·vł dic ꝙ applłat hic emphiteoſim
et penſionē cenſum quē iſti in ea in ſignum
deuocionis ⁊ memoriā bn̄ficioꝝ licet impo-
nere·xviij·q·vłt·elenchriꝰ·vł dic ꝙ licitum
fuit ep̄o ſibi conſtituere ſine peccato certam
penſionem·ar·s·vt ec·be·vt noſtꝝ in fi·Vel
dic ſicut innuit hec decre·hic inferiꝰ ep̄us·li
baliter donauit in monaſterio penſioni libali
ter conſtituit ⌊Ordinacionem·licet ñ poſſit
in totum ius ep̄ale remittere nec eciam a to-
ta ſua iurdictione dirimere qd̄ ſic probo·qꝛ
ſic eēt eccłia illa a zephala qꝛ cum nullus ſit
qui eam in ſuam accipiat a zephala remane-
ret qd̄ eſſe non debet vł poteſt·xciij·di·nul-
la racione·cū ad iura ep̄alia conſtituere pōt
vicarios qui ſuo nomine hoc faciant ⁊ ſic fa
ctum fuit hic·ſ·qꝛ abbatē et conuentū eiuſ
dem monaſterij conſtituit vice ſua vt alios
quos vellent ad officium ep̄ale exhibendum
vocarēt·ſicut archid·⁊ alios perſonatꝰ vice

ſua conſtituit in mꝪtis iuribꝫ epiſcopalibꝫ. s.
de offi. archid. c. i. ⁊ ſm hoc oportet te dice
re ꝙ ille ep̄us qui exercebit iſta vice epiſcopi
albañ. hoc faciet et hoc eciam ſatis probari
poteſt qꝛ vice pape non faceret cum papa eū
non accepit ponamꝰ tempus illud in quo ñ:
dum accepat nec auctoritate ſua facere pōt
cum ei non ſubſit nec auctoritate ꝓpria mo
naſterij. qꝛ cum ex ſe habeant poteſtatē nec
habeat nec habere poteſt. ergo nec alij cōce
dere. i. q. vij. dyabſtus reſtat ergo ꝙ aucto
ritate ep̄i albañ. ep̄i hec ep̄alia faciat maxie
cum eum non exercuerit ꝑ aliq̄ verba q̄ hic
ponantur. Alij dicunt ꝙ non valuit hec cō
ceſſio ſuis viribꝫ ſed confirmacione pape tm̄
et hoc ea racione qꝛ ea q̄ per decre. expedi:
untur alijs delegari nō pn̄t. ff. de of. ꝓ cō.
nec quicꝙ̄ ſſꝫ illam regꝪam non hr̄e locum
in ſpūalibꝫ. qꝛ archid. et eciā alijs bn̄ poteſt
epiſcopꝰ committere examinacionē ordinan
doꝝ ⁊ viſitacionem cꝪicoꝝ. s. de offi. arch:
idyacom ad hoc. et. c. i. x. q. i. ep̄us et. c. pla
cuit et in mꝪtis alijs q̄ omnia ſummariam co
gnicionē et decretū req̄runt. ⌊Confirma:
uit. ſola confirmacio ſufficit ex certa ſciencia
pape cōceſſa eciam ſi aꝪ de iur̄ non tenet vt
no. s. d cōfir. vti. ⁊ inuti. ꝗ. pꝪt. et. s. de tranſ
act. c. i. ⌊Ratam. pro pꝪibꝫ enim ecclijs
ſoluebatur hec penſio rata eſt vt equaꝪꝛ ſin:
gule ecclie ſoluant ⁊ hec obtineant in iudi:
cijs ⁊ ſtipꝪacōibꝫ et cōtractibꝫ vt ſi pꝪes ſūt
qui agunt vꝪ contrahunt ſinguli pro q̄libet
parte intelliguntur agere vꝪ contrahere cō:
tra ſinglos pro parte ſua intelligꝛ diuiſa ac
cio vꝪ cōtractꝰ niſi aliud dicatur ⁊ ſunt hec
vera ſiue factum ſit ſiue dand̄ ſit in obꝪone
et idem eſt eciam ſi res indiuiſibilis vꝪ eciam
ſeruitus debeatur qꝛ intereſſe ad qd̄ agitur di
uiditur. vt. ff. de ver. ob. l. ij. ꝗ. ſi. ⁊. l. ſe. ⁊
l. ſtipꝪaciones. ff. depo. ſi duo in fi. Et h̄ eſt
ideo. qua hodie non fiunt plures rei deben
di Ꝫ credendi niſi hoc expreſſe agatur. vt in
autn̄. de duobꝫ reis. coꝪ. vij. licꝫ ſecꝰ eēt an:
te tp̄us auctēticoꝝ in delictis ſecus autem
eſt vt no. j. de hōi. ſicut ⌊Subtracte. cū nō
fuerit petitū aliquid de penſione mirꝝ eſt ꝙ
ſuper hoc ſit condempnacio. Item mirꝝ vi:
detur ꝙ non cadit a iure qꝛ tanto tempore
ſtetit ꝙ penſionem non ſoluit. x. q. ij. h̄ ius.
ſſꝫ vere priuandꝰ eēt a iur̄ qd̄ habet in re in
emphiteſim data ſi tanto tēpore ceſſaſſet ſed
hic non erat emphiteota. qꝛ ſic nō tranſiſſet
directum dominiū in monaſteriū ſed cenſua:
lis fuit vbi ⁊ directum ⁊ vtile dn̄ium reꝝ cō
ceſſaꝝ tranſit in donatariū. vn̄ quantocūqꝫ
tempore ceſſet non ꝑdit res conceſſas ad ali
am q̄onem ſſꝫ ꝙ ep̄us petendo ius ep̄ale in
telligꝛ petere cenſum q̄ loco iur̄ ep̄alis ſuc:
ceſſit et q̄ in veritate ordinatꝰ eſt. nam ſub pe
ticione iur̄ ep̄alis non ſolum comp̄henditur

ius epiſcopale qd̄ continetur in iure. ſed eci
am qd̄ conſtitutum eſt p̄cis vꝪ conſuetudine
s. de preſcrip. c. auditis. ⁊. s. de offi. arch.
c. vlti. et no. s. de offi. ordinand. conq̄rente.
QUm venerabilis. ⌊EccꝪiam ſancti an:
geli. hic eſt bonꝰ libellus quando quis
petit aliq̄m eccꝪiam. ſ. ꝙ debet petere eccle
ſiam et poſtea dbet adicere dicens eam ad
ſe pertinere i tp̄alibꝫ Ꝫ in ſpūalibꝫ Ꝫ ivtroqꝫ
Vel dicat. quā dico mihi ſubiectam in ſcru
tinio baptiſmo et conſiꝪibꝫ. j. de capel. mo.
c. ij. ſlayci et cꝪici ſm q̄ſdam pn̄t ſiꝪꝛ petere
eccꝪias racione iur̄ patronatꝰ. s. de iud. exa
minata. s. eodē. c. prox. ſed ⁊ ſi has adiecti
ones non faciant ſed ſimpꝪꝛ vendicent vale:
bit ſentencia ſuper tali libello data qꝛ vtilis
actio in rem pro ſpūalibꝫ ⁊ cōſecratis iuribꝫ
et rebꝫ locū habet q̄uis non habeat locū di:
recta vendicacio. ar. s. de iud. examinata. s
de decimis dudum. C. de ſacroſanc. ec ſan:
ctinꝰ. ff. de reiuen. in rem. ꝗ. i. ⁊. l. q̄ relig.
⌊Eccleſiaꝝ. eccꝪia recte vendicatur vt qui
dam dicunt ſi ſolūmodo res corporalis cer:
tis finibꝫ diſtincta petitur licet ſit res ſacra.
C. de ſacroſan. ec. ſanctinꝰ. ſed ſi petitur ec
cleſia cum iuribus ſuis. puta cum iure deci:
mandi et cum alijs iuribꝫ incorporalibꝫ ñ re
cte intentatur reiuendicacio in q̄ non veniūt
niſi corporalia. ff. de reiuen. l. i. ⁊. l. vendi:
cacio. ſed prudenter faciet ſi primo intentet
reiuendicacione ad eccꝪiam cum ſuis ptinen
cijs corporalibꝫ ⁊ poſtq̄ in hac peticione ob
tinuit agat cōfeſſoria Ꝫ quaſi nomie ecclie ꝓ
iuribꝫ incorporalibꝰ ipi ecclie cōpetentibꝰ.
Alij dicūt ⁊ vt vidꝛ melius ꝙ qn̄ petitur ec:
cleſia ꝙ recte vendicatur eccꝪia et nō ſolum
mandabꝛ ſentencia execucioni in corporalibꝰ
ſed eciam in incorporalibꝰ qꝛ incorporalia ve
niunt non q̄ſi principale ſed q̄ſi acceſſoriū ſi:
cut eſt in interdicto. vn̄ vi. vbi veniunt tm̄
res ſoli ex ſui natura nō principaꝪꝛ ſed ex ac:
cidenti veniunt eciam res mobiles. ff. de vi
et vi ar. l. i. ꝗ. illud. nec eſt ſimile de hereditate
et peculio qꝛ ibi non eſt aliq̄ res corporalis
cui alia accedāt ⁊ vꝛ ꝙ recte vendicat eccle:
ſiam cum ſuis pertinēcijs prelatꝰ tēporaꝪ ec
cleſie. s. de offi. dele. ſiqn̄ ⁊. s. de pac. con:
ſtitutꝰ ⁊. c. ſe. Itē perpetuꝰ p̄latus eam re:
cte vendicat cum ptinēcijs ſuis ſi ad eum pti
net plenarie. puta qꝛ ſic ſit ei in ꝓprios vſus
conceſſa ar. j. de priuiꝪ. paſtoralis. Item ſi di
cat eam eſſe ſibi ſubiectam ſolummodo pōt
eam vendicare vt hic dꝛ tn̄ meliꝰ eſt ꝙ agat
confeſſoria ⁊ petat in ea ius ſubiectionis. vt
hic ⁊. s. ti. prox. ff. ſi vſufruct. pe. l. i. in
prin. et. s. d reſcrip. ex parte. o. Siq̄s autē
petat archidyaconatū Ꝫ prepoſituram Ꝫ epi:
ſcopatum vꝪ aliam dignitatē vꝪ ſcꝪarē vt co
mitatū Ꝫ marchina. non recte agꝛ reiuen. ſed
implorabit cognicionem pretoriam vꝪ offm̄

iudicis quod ſic probo qꝛ iuſtum eſt ꝙ ſi ali-
quis habet ius in aliqua dignitate ꝙ illā poſ
ſit petere. ſed non competit illi alia actio er-
go habebit officiū iudicis. ff. de mi. ꝙ ſi mi-
noꝛ. §. ſi. ff. de lib. exhi. l. iij. §. hoc autē inter-
dictum. iij. q. vj. hoc quippe. ij. q. i. in pmis
Et hec actio erit vł hoc offm̄ vniuerſale ſic
peticio hereditatis ⁊ ſic procedetur in hꝰ offi
cio ſicut in peticione hꝰditatis. Quidam tm̄
dicunt et meliꝰ vt no. j. de exceſ. pł. inter. ꝙ
in hijs caſibus competit confeſſoꝛia in rem.
Si autē petatur ciuitas ł caſtꝝ vł villa ſi ſo
lum eſt actoꝛis recte vēdicabit cum ſuis pti
nēcijs. ar. C. de fundo lymitrophis. l. ij. et
C. de bo. va. l. ij. Si autē nō eſt ſolum acto
ris petat ſubiectōꝝ ciuitatis vł ville vł caſtri
ſicut dictum eſt de ſubiectione ecclie ſed ſi
vniuerſitas aliqua hominū alicuiꝰ ciuitatis
vł caſtri cēnt alicuiꝰ dn̄i quo ad foꝝ banna
et aliam iurdictionē et ipſi denegarent de p̄
dictis dn̄o rn̄dere tunc ageret dn̄s ſicut age
ret circa ſinglarem hominē libeꝝ qꝛ diuerſi
tas coꝛpoꝛał eſt. ar. ff. de rciuen. l. i. ij. et. iij
ff. de le. iij. ſi choꝛus. tm̄ tuciꝰ eſt ei ꝙ agat
confeſſoꝛia pro iuribꝰ denegatis de hoc no.
s. de ma. et ob. inter et. s. de appel. dilc̄tus
Adiudicauimꝰ. iſte ep̄us iuſte defendit ec
cleſiam iſtam in ſp̄ualibus et in tp̄ralibus et
qꝛ habebat eam in ppꝛios vſus et alioꝝ vt
ſibi placebat vſus et ita erat ſua cauſa qꝛ cō-
modū et incommodū ad eam ptinebat ſuo
nomine. ij. q. vj. biduum. §. ꝑpꝛium qꝛ ſi in
ſpiritualibus obtinuiſſet habuiſſet decimas.
et alia iura ſp̄ualia. s. de do. paſto. et idē eſt
de tp̄ralibus nec eſt vis qꝛ iſta ecclia habe-
bat propꝛium et perpetuum pꝛelatum vł vi-
carium vł cuſtodē vł commendatoꝛē vł eciā
ꝙ bona eciam omnino ſint diſtincta a bonis
monaſterij qꝛ abbas magis ꝑpꝛie dꝛ pꝛelatꝰ
huiꝰ ecclie ꝙ̄ ille p̄latus vł cuſtos q̄ ibi mo-
ratur ⁊ ille abbas dꝛ poſſideꝛe ecclīam ⁊ eiꝰ
poſſeſſionē retinere per inferioꝛē p̄latum vel
cuſtodē. s. de reſti. ſpoł. cum veniſſent. ar.
ad hoc. s. de ſup. ne. pꝛe. ſicut. Itē apd ab-
batem ſunt non ſolum dominia et poſſeſſio
reꝝ ſed eciam actiones. s. e. c. ij. ar. ad hoc.
s. c. pꝛox. et. s. de offi. oꝛ. conq̄rente vbi no.
Fatemur tamen ꝙ vterqꝫ poteſt conueniri.
qꝛ vna cenſetur adminiſtracio amboꝝ ſic dꝛ
vnum conſiſtoꝛium officialis vł ep̄i. s. de ap-
pel. romana. vł dic ꝙ ſecꝰ eſt in ppetuis p̄la
tis et neceſſarijs ꝙ̄ in tp̄alibꝫ ⁊ voluntarijs.
qꝛ ſic̄ nec pꝛimi pn̄t remoueri a p̄latura ſine
cauſa ſic nec ab agendo eciam ſi ſint religioſi
s. de ſta. mo. monachi. §. ſi. in tēpoꝛalibꝫ au
tem ſecꝰ qui tm̄ cuſtodibꝫ conpantur vt no.
s. de iud. cum deputati. Si autē non haberꝫ
eccliam in ꝑpꝛios vł perpetuos vſus ſed eſſet
tm̄ patronꝰ tunc ſiq̄s vellet agere de iur̄ ꝙ
patronū tangeret ⁊ non de alijs dꝫ ipe rn̄-

dere et de alijs debet reſpōdere pꝛelatis ip-
ſiꝰ ecclie. ar. ad hoc. s. de temp. oꝛ. cū nos.
s. de ap. bone me. s. de inſti. cum veniſſꝫ. q̄s
autē cui ſit pꝛeferendus. no. s. de reſti. ſpoł.
olim. ⁊. s. de iud. cum deputati. ⁊ vidꝛ ꝙ n̄
ſunt plꝛes ſub eadē q̄ōne q̄ conueniꝛe pn̄t no
mine alicuiꝰ ecclie ꝙ non dꝫ iudex pꝛocedeꝛe
admiſſionē in poſſeſſionī ⁊ ſi vnꝰ ſit cōtumax
non omnes vocentur. ff. de mi. emilius. ar.
ff. de q̄bꝫ cau. in poſ. ea. hoc aūt plus placꝫ
ꝙ̄ qd no. s. de iud. cum deputati. s. de re-
ſpo. cum olim. Item no. ꝙ in hac glo. loqui
mur de defēſoꝛe łimo vbi ſi ſentēcia feratur
circa eum mandatur ſentēcia execucionī cir-
ca ecclīam nec cogꝛ ſatiſdare. ff. de iud. ſol.
ff. de admi. tu. vulgo. qꝛ ał certum eſt ꝙ q̄
libet admittitur ad defendendum eciam ſine
mandato cum ſatiſdacione. C. de ſatiſda. l.
vnica. ⁊. C. de pꝛocur̄. exigendi. Jus epi
ſcopale. xvij. q. iij. om̄s. Eccleſiam. et tem
poꝛalia q̄ habebat in ecclia. Ilocauiſſe. re
pete q̄ diximꝰ. s. c. px. ⁊ ſic ſi locauit appa-
ret eum eſſe dominum eciam finito tempoꝛe
locacionis vł ea non tenente apparet ꝙ do-
minium tam vtile ꝙ̄ directum eſt penes loca
toꝛem. Annotacio. ſ. anno. d. M. ⁊c.

CVm dilectus. Monaſterium. repete
ſi conſtiterit. Obedienciam. hinc ſa-
tis expſſe colligi vidꝛ ꝙ ꝙ̄uis aliq̄s ep̄us ſit
q̄ſi in poſ. ſubiectionis aliquoꝝ non tm̄ valet
excōmunicacionis ſentēcia in eum lata. Nā
vidꝛ ꝙ hꝰ epiſcopus in poſſeſſione fuit ſubie-
ctionis huiꝰ abbatis et tamē non valꝫ excom
municacio in eum lata. et cōſimili racione vꝛ
idē cenſendū eciam de alia ſentēcia puta ſi cō
demnaſſet eum in ciuili vł criminali accōne.
et certe quidē hoc de plano fatetur qꝛ ꝑpter
poſſeſſionē quam habebat ſubiectōnis huiꝰ
monaſterij non tenet ſentēcia excōmunicaci-
onis vł alia nec ē contrarium. j. de iur̄pa. cō
ſultiſſima. et. s. de cauſa. poſ. cū ecclia vbi
dicitur ꝙ q̄ ē in poſ. eligendi vł pn̄tandi lite
pen. pn̄tabit et eligꝫ qꝛ illa vera ſunt. ſ. ꝙ ea
dꝫ facere poſſeſſoꝛ qꝛ illi ſunt fructus poſ.
vt no. in alle. decre. conſul. ſed iudicare ł ex
communicare non ſunt fructus iurdictōnis
qꝛ nec pꝛopꝛie loquēdo fructꝰ dici pn̄t ymo
pocius periculū laboꝛ et onus. Itē nō ē con
trarium. ff. de offi. pꝛeto. barbarius vbi dꝛ
ꝙ ſentēcie late ab eo q̄ erat in poſ. tenēt licet
pꝛetoꝛ non eēt ſed ipi rn̄dent illd ideo verum
eſſe non qꝛ in poſſeſſione erat. ſed qꝛ ſic iudi-
candi poteſtatē accepat ab impatoꝛe et om-
nia alia faciēdi q̄ ad pꝛetoꝛē pertinebant licꝫ
non eēt legitimꝰ pꝛetoꝛ. ſed per obꝛepcionē
et idē dicēdum eſt in quolibet pꝛelato cōfir-
mato. et de hoc no. s. de elc. nihil. Item in
caſu non dꝫ p̄latus confirmatꝰ e ē in poſ. ex-
communicādi aliq̄s qꝛ eos excommunicauit
vel alꝰ iudicauit qꝛ non nomine ſuo iudicat

ſed nomine eccleſie · vnde ipſa ꝑ eum dicitur
vł ꝗrere vł retinere poſſeſſionem iudicandi
vł excōmunicandi · ſed in hoc caſu · ſ · qn̄ ex=
cōmunicaret vł iudicaret illos in quoꝝ poſ
ſeſſione erat eccleſia · ſed in veritate erāt ſb=
iecti non erant non valebat excōmunicacio
in eos lata quia ſicut dictū eſt nec ē fruct⁹
poſſeſſionis illi⁹ vel cōmodum excommuni=
care vł iudicare interim tam̄ ꝗuſqꝫ conſtet
de ꝓprietate deberent ꝑdicte ſine immobili
ter obſuari ⁊ mandari ꝙ obſuent ar · s · de
re iud · ſuborta · ⁊ · c · ꝑce · Alij tam̄ dicūt alr
⁊ vt videtur meli⁹ vt notatur · s · de re · ſpo ·
olim · ⌊ Repromiſit · qꝛ non potuit ſuo ꝑui
legio renūctiare · s · de ar · cum tpe · vbi no ·
vel exemptum monaſterium ſit in poſſeſſiōe
libtatis ⁊ abbas dicatur in poſſeſſione eſſe n̄
ſuo nomine ſed nomine eccłie · s · de inſti · cū
veniſſent ſatis apparet ꝙ ꝑ factum abbatis
ſine lr̄a conuentus habitum nō amittatur
poſſeſſio alicuius iur̄ que ſine animo poſſidē
tis non p̄t amitti · ff · de acquir̄ · poſ · pegre ·
§ · quibus · qđ dicit hec glo · ſ · cum monaſte=
rium non eſt ita ſimplr̄ veꝝ qꝛ qn̄ aliquis ꝑ
alium aliquid poſſidet · vnde ſe neſciēte amit
tit poſſeſſionem · ff · de acquir̄ · poſ · poſſide=
ri · § · qđ ſi ſim · ſed lꝫ n̄ tm̄ poſſidebat abbas
licet ipe ſolus agere poſſet · ſed eciam cōuē=
tus nomine monaſterij et ideo vtriuſqꝫ ſcia
neceſſaria eſt vel dic ꝙ bene ꝑ factum abba
tis habuit poſſeſſionē ep̄us ſed tn̄ conſtat il
lam fuiſſe iniqꝫ et doloſam caſum debet iudi=
cari quicquid fit ex ea ut no · s · de reſti · ſpo ·
ex literis · ⌊ Preſcripcōne · no · de excep · ex
empcōnis fieri tranſitum ad p̄ſcripcōnē que
eſt ei contraria ut no · de preſcrip · auditis ·
⌊ Judicetis · ſn̄as aūt excōmunicacōis nul=
las ſi iuſta ꝑceſſerit applło · ⌊ Judicetis · e=
rant enim duo petita ⁊ ꝙ ſine poſt appel=
lacionem late decernerentur nulle et ꝙ mo=
naſterium decerneretur liberum epiſcopo e=
cōtra petente ſubiectionē ipſius · ⌊ Abſol=
uatis · nota ſn̄am excōmunicacōnis tenere ſi
ep̄us erat in poſſeſſione alr̄ non de hoc no ·
s · de in integ̃ · reſti · c · ij ·

Ne nimia · ⌊ Nocum · per hoc dicimus ·
ꝙ monachi monaſterij licet profeſſionē
fecerint in maiori monaſterio ⁊ habitum ibi
ſumpſerint ⁊ in abbis obediēcia ſꝑ remane=
ant · ſi tn̄ mutatur ꝑ prioriat⁹ vł cellas nō de
bent ad elćtionem abbis vł ad alia negocia
monaſterij vocari qꝛ idē monach⁹ non dꝫ ha
bet hr̄e in diuerſ monaſterijs locum ⁊ lꝫ eſt
intelligēdum ſi prioriat⁹ vł cella hꝫ elćtionē
prioris · Alij autem dicunt idem eciam ſi nō
hꝫ elćtionē prioris · dūmodo habet diſcreta
bona ⁊ monachi inhabitantes habeant libe
ram adminiſtracionem · s · de ſta · mo · mona
chi · § · ſi · s · de reſcrip · edoceri · ſi autem neu
trum iſtoꝝ eſſet tunc de iur̄ deberent vocari
ad elćtionē licet in hijs ꝑualet conſuetudo ·
ar · ad hoc · s · de elec · in Geneſi ·

De capellis monachoꝝ et ali oꝝum religioſoꝝum · Rubrica.

In eccłijs q̄ non pleno iur̄ ſpectant
ad monachos · alr̄ ſec⁹ · xvj · q · i · c ·
i · Idem dicunt quidam et forte non
male ꝙ ⁊ ſi pleno iur̄ ꝑtineāt ad monachos
dummodo popul⁹ non ſit exempt⁹ qꝛ tunc
rōe poplī dꝫ examinare ſacerdotē cuiſui po
pli curam committit ⁊ ſi ꝑniciosus fuerit re
mouebit et ſic intelligꝫ · c · xvj · q · iij · ſane · Ad
idē infra de priuił · ex ore · dicunt alij hanc de
cre · loq̄ vbi monaſteriū non eſt patron⁹ bn̄
ficij illi⁹ ſacerdotis qꝛ forte nihil r̄cipit ab ab
bate ſed a poplo tm̄ qꝛ ſi abbas eēt patro=
nus abbas inſtitueret ⁊ remoueret eum · ar ·
s · de p̄b · in latan̄ · tn̄ meli⁹ vidꝫ ꝙ ſemꝑ qn̄=
cunqꝫ et vbicunqꝫ ep̄us concedit curam ani=
maꝝ ipſe remouebit nō abbas ⁊ expone de
cre · in latan̄ · vt ibi diximus · qꝛ nemo remoue=
re poteſt niſi q̄ conceſſit niſi hoc faciat ex de
legacione · l · di · ſtudeat ⁊ in multis alijs capi
tulis · vł niſi hoc habeat aliquis ex priuiło
ſicut ꝑmonſtraten̄ · et humiliati ⁊ q̄dam alij
Si autē archidyacon⁹ ł abbas vł q̄uis ali⁹
inueniatur aliq̄m remouer̄ inſtitutum ab epi
ſcopo · Dicēdum eſt hoc eos facere q̄ſi vica=
rios ł ex certo priuiło ł ex cōſuetudine pre=
ſcripta ·

Dilectus · ⌊ Baptizare · i · vt p̄ſbiter di
cte eccłie iret ad eccłiam ſancte cecilie
ad baptizandum in ſolenni baptiſmo ⁊ ad
caplm · ſ · vbi de correctione clicoꝝ agitur ·
et ad ſcrutinium · ⌊ Et ſimilibꝫ · hec adiectō
admittitur vbi multa ſunt iura eiuſdē iur̄ vel
condicionis ſicut ē qn̄ ep̄us petit iura epiſco
palia aliqua et poſtea ſubicit generalē clau=
ſulam · ſ · ⁊ omnia alia ad iura epiſcopalia ꝑti
nencia vł eciā conſimilia · i · q̄ a iur̄ vł pc̄o vł
conſuetudine generał prouincie ſi archiepi=
ſcopus agit ł dyoceſis ſi agit epiſcopus · j ·
de cen · ſopite · s · de of · or · conq̄rente · ſtatu
ta ſunt vt ſi ſint de iur̄ epiſcopali eođ modo
petere poterit archidyacon⁹ · s · de of · ar̄ ·
dilecto · et idē credim⁹ hanc adiectionē adi=
cere ſicut ſi ſolum ius epiſcopale peteret · s ·
ti · prox · conſtitutus · nec extēditur hec adie=
ctio ad alia iura niſi ad ea q̄ eodē iur̄ cēſent ·
s · de relig · do · c · i · et · c · conſtitut⁹ et eođ mō
ſacerdos peter̄ poteſt iura parrochialia Itē
nota ꝙ hāc peticionē ſic generalē ꝓponere n̄
pn̄t niſi illi ad q̄s iura ipſa ꝑtinēt de iur̄ com
muni vt ſunt epiſcopi ſiue archidyaconi et ꝑ
rochiales p̄lati et conſimiles et hoc ē ea raci
one qꝛ ſi abbas petat iur̄ epiſcopali opoꝛꝫ ꝙ

et omnia et ſingꝉa ꝑſcripſit·s·de of·oꝛ·c·
vlt·vꝉ dic ꝙ quicunqꝫ omnia alia iura poſſi:
dere poteſt ⁊ hoc poteſt petere ſi nõ fiet cõ:
demnacio niſi in hijs q̃ ꝑſcripſerit vel aꝉ pro
bauerit·ſi aũt taꝉ eēt ꝙ om̄ia iura ſua ſꝫ ge
nerali clauſula contenta poſſidere non poſſet
tunc libellus tanq̄ ineptꝰ reiciēdus eſt·s·de
iud·examinta·s·de of·iud·c·i· Alij tm̄ dicũt
ꝙ ea tm̄ q̄ a conſuetudine ꝉ pc̄o debētur ſpe
cificare debet·vt·s· de of·oꝛd· cõquerente·
Poſſeſſoꝛium·ſ· recuꝑande poſſeſſionis
ſecus ſi retinēde qꝛ tunc ſiꝉ vtrumqꝫ intenta
re non poteſt·de hoc no· s·de cā poſ·c·ij·
et·c·paſtoꝛalis· et notandũ ꝙ poſſeſſio gene
raꝉ iurdictõnis acq̃ritur ⁊ ſi vnꝰ actus iur
dictionis exerceatur· puta qꝛ cognoſcit de
cā vna ſiue ciuili ſiue criminali ꝉ ſi excommu
nicauit aliquē ⁊ idē eſt quicq̃d aliud faciat
ꝙ ad iurdictionē pertineat· dummodo inten
dat vti iur ſuo q̊ ad iurdictõnē vꝉꝛ·nam ſi in
tēderꝫ ꝑ iſtũ actũ in ciuilibꝫ cauſ vti iur ſuo
nõ credimꝰ ꝙ ꝓpter hoc hic acq̃ſiuiſſet pōm
in criminalibꝫ·ar·ff· q̄mad ſui·amit·l·vlt·s
de ꝑſcrip·auditis et·c·cũ oli·⁊·s·de of·oꝛ
dilc̄tꝰ·§·vn̄ ꝑlatꝰ·ſꝫ hec generaꝉ iurdictio n̄
procedet vltra pſonam in q̄m eā exercuit ſed
q̄res q̄re pocius extendit iurdictionem q̊ ad
partes iurdictionis q̄ꝫ q̊ ad pſonas iud·qui
cognouit de cā ciuili cognoſcet et de cā cri
minali·ſed q̄ iurdictione vſus eſt in vna pſo
na propter hoc non vidꝛ in alia pſona·ſꝯ·
ꝙ ſub iurdictione compꝛehenderētur om̄es
partes eius ⁊ actꝰ ſed ſub perſona nõ con:
tinetur niſi alia pſona·ſed oppones q̃d erit
ſi in pſona illiꝰ intendebat vti in toto popꝉo
ſꝯ in hoc non prodeſt ei ſua intencõ·ſcilicet
ꝙ ſit illđ qđ non eſt nam nõ poteſt iurdicti:
onem in totum popꝉm exercere q̄ in vno de
popꝉo exercet qđ non eſt veꝝ· Diuiſi enim
ſunt homines eiuſdem popꝉi et poteſt indu:
ci in ar·huiꝰ noſtri dicti qđ dicitur de gleba
qꝛ vna appꝛehenſa omnes contigue appꝛe:
henduntur ſed ſepate non·ff·de acqui·poſ·
poſſideri poſt pꝛin· ſic eſt hic qꝛ appꝛehenſa
vna poſſeſſione in vno·c· iurdictionis ⁊ in
omnibꝫ alijs·c·iurdictionis appꝛehēdere in:
telligꝛ·dummodo hoc intēdat qꝛ omnia·c·
iurdictionis contingua intelligūtur ⁊ anne
xa·ſed ſecꝰ eſt in pſonis q̄ diuiſe ſunt·et ꝑ h̄
opoꝛtet ꝙ ſi epūs habet iurdictionē ⁊ poſ:
ſeſſionem iurdictionis in vna pſona ⁊ alius
aliq̃d iurdictionis in ea exercet intendendo
vti iur ſuo ꝙ epūs poſſeſſionē tociꝰ iurdicti
onis in ea amittit niſi ꝓ̄cito ſciuerit doceat
oio ſe n̄ dimiſiſſe poſſeſſionē de q̊ no·s·đ in
inte·reſti·c·ij· Generaꝉ autem poſſeſſio iu:
riſdictionis alicuiꝰ caſtri vꝉ ciuitatis vꝉ pro:
uincie acq̃ritur ſiquis pꝉice per omnes par:
tes ciuitatis ⁊ vꝉꝛ poſuit bannum in ciuita:
te ſic dicens·ſ·talis dn̄s huiꝰ ciuitatis man:

dat ꝙ quicũqꝫ hoc fecerit incurꝛit talē penā
Iſtud enim·ſ·ſic pꝉicare edicta eſt iuriſdi:
ctionis ⁊ eciam ſi nullus incurꝛat hoc ban:
num tn̄ poſſeſſionē iurdictionis acquirit ge:
neralis et hoc eſt veꝝ ſi nullꝰ in poſſeſſione
iurdictionis generalis illiꝰ ciuitatis erat·nā
ſi aliꝰ erat in poſſeſſione iurdictionis genera
lis tũc ille qui ꝑdicto modo vꝉ quocũqꝫ alio
modo vult appꝛehēdere poſſeſſionē iurdicti
onis generalem non acquirit poſſeſſionē niſi
illoꝝ capꝉoꝝ ⁊ hominũ tm̄ q̊s et q̄ appꝛehē
dit·ar·ff·đ acquir·poſ·ꝙ in eo·§·vlt·et ſunt
alij modi in quibꝫ omnibus generaꝉꝛ iurdi:
ctio q̄ritur in ciuitatibꝫ q̊s quilibet ꝑnomina
tis inſpectis poterit per ſe inuenire·per hoc
autem ꝙ exerceat iurdictõnē in vniuerſitate
non credimꝰ eum apꝓhendere vꝉ acquirere
poſſeſſionē iurdictionis in regꝉares pſonas
qꝛ licet vniuerſitas ſit aſtricta non tamē ſin:
guli·xij·q·ij·§· qui manumittitur· Preterea
ſiquis faciet homines alicuiꝰ loci confiteri ꝙ
ſunt ſue iurdictionis vꝉ eciam abiurare ꝉ re:
nunciare iurdictionē pꝛioꝛis dn̄i non tamen
acquirit per hoc iurdictionis poſſeſſionē·qꝛ
hec non ſunt iurdictionis nec actus aliquis
iurdictionis interuenit per quē iurdictio ac
quiratur·ar·s· c·pꝛox·c·dilc·et idcirco ſi
iuramētum fidelitatis ab eis recipiatur inter
rupcio autē q̄liter fiat·no·s·de pꝛeſcrip·au:
ditis· Et qđ no·de acquiſicione poſſeſſionē
et iurdictõne et amiſſione idem intelligas et
de alijs ſimilibꝫ·s·de reſcript·inter cetera·
Differēciam autē quam fecit inter pſonas et
capꝉa iurdictionis locũ habet ſi nullꝰ alius
eſt in poſſeſſione iurdictionis illaꝝ pſonaꝝ·
qꝛ tunc ad alias vꝉ ſuper alias pſonas nõ ex:
tendꝛ poſſeſſio iurdictionis q̄ſita in vno ho:
mine ſed ſi alius eſt in poſſeſſione iurdictio:
nis ſuper vnum popꝉm et ego exerceo iurdi
ctionem in vnam perſonam tm̄ illius popꝉi
ſciēte domino et paciēte ꝙ ſup totum popu:
lum intendo q̄rere poſſeſſionē·tunc ſuper to
tum populũ acquiro poſſeſſionē·qꝛ q̄ſi vna
et continua eſt gleba·ſ·vnus populꝰ et n̄ ex:
tendꝛ poſſeſſio de perſona ad perſonam·qꝛ
ille in quē exercet iurdictionem non poſſide
bat iurdictionē in ſe ſed alius contra quem
ego ꝑſcribo iurdictõnem in hanc perſonam
et aliam communiter hēbat poſſeſſoꝛiũ ex eo
qđ dꝛ in fi·huiꝰ glo·ſ·recuperande poſ·pa
tet ꝙ ſi epūs vꝉ quicunqꝫ aliꝰ qui habet iur:
dictionem vꝉ aliud ius generale ſtatutũ a iu
re vꝉ conſuetudine vꝉ ſtatuto in aliqua loca
vꝉ perſonas q̄ntocũqꝫ tp̄re ſtet ꝙ in aliquo
iſtoꝝ locoꝝ vꝉ perſonaꝝ non vtatur ꝉ omni
iur qđ in eis hēat vꝉ aliq̊·c·non tamē cõtra
eum ꝑſcribit qꝛ ſemper poſſidet·nam exercē
do ius illđ vꝉ vnũ ſolum capꝉm illiꝰ iur ge:
neraꝉ in vno loco ſolo in oībꝫ locis et perſo
nis et capꝉꝫ·retinet vꝛ niſi aꝉꝛ amittat pōm

vel q: expellatur vł reuertēs nō admittatur
vel ſuſpicetur ſe poſſe repelli·ff· de acquiꝛ·
poſ·l·i·§·deicit et·l·ſe·et·ff·de acquiꝛ·poſ·
l·clam poſſideꝛ·§·ſi·et·l·ſi id·§·ſi·nam cū hec
iura ſint contingua ſufficit in vno ꝑdictoꝝ
retinere poſſeſſionē·ff·de acquiꝛ·poſ·poſſi
deri in prin·ymo nec pſcripcio ei⁹ tꝑis cui⁹
non extat memoria currit de q̄ no·j·de ver·
ſig·quid per nouale q: ſemper poſſidet·Itē
ſi contradiceretur ſeq̄retur abſurditas·q̄d
enim ſi vna eccłia vł perſona ita bn̄ ſe habet
vł per·l·ł per płes annos ꝙ nūq̄ oportuit
exercere viſitacionē in ea ł iuꝛdictionē nun=
q̄d ꝓpter hoc amittit ep⁹ ius ſuū in ea abſit
⌊De iure commūi·hoc ius vbi ſit ignoro·
ymmo in monaſterijs·contra vidꝫ·s·de of·
archi·c·ſi·Licet enim parrochiani cui⁹libet
eccleſie a xp̄o ſacerdote debeant baptizari et
in alia ſacramēta q̄ ipſe conferre poteſt reci=
pere et iura parrochialia eis reddere·s·de ſe
pł·in noſtra et per totū·et·s·de parrochijs
nłus·⁊·s·de decimis per totū·xvj·q·i·do
ctos·et·c·ex autoritate q: cū ſacerdotes h
hēant hoc non inuenio inter iura ꝓchialia
niſi ſpālis cōſuetudo aliud inducat·s·de ma
io·et ob·hijs inſtō tamē poſſet dici in nō re
głaribꝫ eccłijs ad titłm pertinere·ar·decre·
palł·hijs·ſed poſſet dici illō obtinere in ti=
tuł cardinaliū qui pingui⁹ ius hn̄t q̄ pleba=
ni ał aūt de iuꝛ inſtō ⁊ deſtitucio ꝑtinēt tm̄
ad epm̄·s·de of·or·conq̄rente·xvj·q·ij·c·
i·⁊·q·vij·c·i·⁊ no·s·de of·archid·cū ſa=
tis·ſed nec eēt dignū ꝙ hoc ad plebanos ꝑ=
tineret vł ad alios parrochianos ꝑlatos ad
quos non inuenio aliq̄d de iuꝛ pertinere ſup
minores titłos niſi ea q̄ habentur·s·de offi·
arꝛ·c·i·Hoc aūt dicunt q̄dam ꝙ ſi ex conſue
tudine aliq̄ iura hēant plebani in parrochia
illa iura peteꝛ pn̄t vt no·s·de cōſue·cū olim
ſed nihil prohibet eadē iura eē parrochialia
et ep̄alia ymmo poci⁹ conceſſum vidꝫ ſicut vi
des in viſitacione q̄ eſt de iuꝛ archid·⁊ ep̄a=
li ⁊ eciam metropoł·s·de offi·archid·c·i·
et·c·mandam⁹ et·s·de preſcrip·cum non li
ceat et meli⁹·j·de cen·cū apoſtol⁹·§·i·et de
hoc no·j·de ec·edifi·ad audienciam ⌊Pre
ſcripſiſſet·ſ·ꝑdicta iura ⌊Confeſſus·⁊ hec
cōfeſſio ſicut hic apparet·j·intm̄ preiudicat
eciam in alio ꝑiudicio habito coram innoc·
ꝙ ſentēcia fertur contra eum ar·s·de iud·
ac ſi cłici ſed rn̄deo ꝙ hec confeſſio pꝗlica
erat vł ido ꝑiudicat q: hic papa in hac cog=
nitione illi ſucceſſit ⁊ de hac materia no·s·d
elec·p inq̄ſicionē·s·de teſti·albic⁹·ſed ſi bn̄
attēdas contrariū probatur cum ſi per hanc
confeſſionē ſentenciam tuliſſet ſup ꝓprietate
ſentenciaſſet nō ſuper poſſeſſione q̄uis poſ=
ſet rn̄deri ꝙ papa celeſtin⁹ errauit q̄ non ſu
per ꝓprietate ſniauit·Sed Innocē·modo ſen
tenciat·vł dic ꝙ ideo papa celeſtin⁹ non iu=

dicauit ſup ꝓprietate q: non fuit petitum ſed
tm̄ poſſeſſorio agebatur vt ex hac łra appa
ret vbi dicit·vn̄ ꝑdictus ꝑdeceſſor noſter ec
cłiam noſtram capło q̄ ſe aſſerit ſpoł·ſuper
duobꝫ aūt primis·ſ·ſcrutinio ⁊ baptiſmo n̄
ſentenciauit celeſtin⁹ ſed papa refuat ⌊De=
bebat·eccłia ſancti Laurēcij·⌊Illū·ſacer=
dotem ſancti Laurencij·⌊Capło·i·iuꝛ ve
niendi ad capłm ⌊Re inueſtire·i·poſſionē
reſtituere·⌊Per hoc·non per ſentēciam ce
leſti·ſed per confoꝛ prioris·⌊Monialiū·ſi
enī aliqua monaſteria eiuſdem prouincie hoc
iuꝛ cenſerētur et hoc eodē iuꝛ cenſeri dꝫ·ar·
j·de cen·ſopite·c·di·contra morem de hac
materia no·de of·archi·c·vl t·ſed vidꝫ ꝙ ex
quo deſijt eē monaſterium qd̄ deberꝫ cenſeri
iure aliaꝝ eccłiaꝝ q̄ non ſunt monaſteria·
ar·s·de ſta·mona·recolentes Sꝫ ꝙ vere de
iuꝛ aliaꝝ eccłiaꝝ cenſeri debet ſed ei ſubeſſe
debet cui ſuberat dum erat monaſteriū·s·t·
prox·q: monaſterium·⌊Subiectum·s·de
of·archi·dilc·et ita dꝫ illi ſubeſſe cui primo
ſuberat·s·ti·prox·c·ij·⌊Condemnauimus
Nota hanc eccłiam in q̄buſdam iuribꝫ ep̄a
libꝫ cōdemnari ⁊ in alijs abſolui ex q̄ vidꝫ ꝙ
aliq̄ poſſit quis ꝑſcribere et alia non·j·de pꝛ
ſcrip·auditis·ar·cōtra·ff·de ſui·ruſ·ꝑ·vna
eſt·⌊Condemnauim⁹·q: ꝑſcripſerat vł q:
confeſſus erat coram deł·vt dictū eſt·s·ſa=
cerdos ſancti Laurēcij inſtōꝫ autem ⁊ deſti=
tucionem q: nō ꝑſcripſerat ymo poſſidebat
vt hic dꝫ non adiudicat ei nec eciam corā ce=
leſtin̄·fuit confeſſus de eis·ſ·ꝙ ptineret ca=
płm ad eccłiam ſancti Laurēcij·ſed de poſ=
ſeſſione tm̄ confeſſus eſt ⁊ capło·⌊Stulte
ſuper eodē capło ⁊ oīmbꝫ conſimilibꝫ alijs
egit petitorio·nam propter hoc abſoluta fu
it eccłia ſancti Lauꝛ·in toto q: ei⁹ ius ⁊ poſ
ſeſſorium et petitoriū deduxit in iudm̄ lꝫ ſen
tēcia lata celeſtino ſufficeret ad poſſeſſorium
In hijs ſup quibus lata erat q: non proba
uit petitorium ido fertur ſentēcia cōtra eū·
s·de cā poſ·cum eccłia·ſed vidꝫ ꝙ non tm̄
ſup inſtōne et deſtitucione et capło debuiſſꝫ
abſoluere eccłiam ſancti Lauꝛ·ſed in omni=
bus conſimilibꝫ·ſ·in omnibꝫ generalibꝫ cum
generałꝫ fuerit petitum vt patꝫ·s·e·c·circa
ꝑncipiū ad qd̄ rn̄deo ꝙ ſm̄ conſuetudinem
vrb romane tm̄·v·iura q̄ hic dicūtur·ſ·bap
tiſm⁹·ſcrutiniū·inſtitucio et capłm eiuſd iuꝛ
eſſe cenſentur·ſ·de iuꝛ ꝓchiali nec obſtat
s·de ma·et·ob·vbi pła alia iura dicūtur eē
de iuꝛ parrochiał et titłoꝝ ſm̄ conſue·ro·
ſo·ibi·vł dic ꝙ licet hec peticio eēt generał
tn̄ q: non fuit proſecut⁹ generałꝫ de oīmbꝫ
iuribꝫ parrochialibꝫ ſed de hijs tm̄ q̄ hic di=
cuntur ido ſup vł tm̄ dꝫ ferri ſentēcia et non
ſuper alijs·C·de iud·licet·et no·s·de offi·
ord·conq̄rente·ſed vidꝫ eciam ꝙ ex quo eſſet
in poſſeſſione ꝑdictoꝝ ꝙ et alia iura dēant

eis adiudicari·ar·s·ti·prox·c·i·ſſ' ido hoc
non contingere hic qꝛ alius·ſ·papa hic hec
iura hēbat vt in lr̄a expſſe apparet·Itē ⁊ ē
alia racio qꝛ illa locum hn̄t qn̄ ea iura q̄ poſ
ſidētur de iur̄ communi ptinēt ad hominem
illi⁹ ordinis cui⁹ eſt ille q̄ poſſidet puta iura
epalia poſſidebat in ſua dyoceſi·vel ſacer-
dos iura prochialia in ſua parrochia·Item
eſt et hoc notoriū ꝙ nullus ali⁹ ea iura vel a-
liq̄ eiuſdem condicōis ibi poſſidebat·ſed in
monaſterijs hec iura nō poſſidet de iur̄ com
muni vt hic·

Ex parte [Mencio·de hac no·s̄·de cō
ſti·que in eccleſiaꝝ cū n̄ on dꝫ ꝙ debeat
facere mencionē de hijs conſilijs· qꝛ non eſt
veꝝ qꝛ in lr̄is q̄s papa concedit nō dꝫ de iur̄
communi facere mencionē·xxvj·q·i·q̄le eſt
eciam ſtatuta conciliorꝝ·xv·di·canones·et
de hoc no·s·de reſcrip·c·i·Sꝫ dicit ꝙ cre-
dit has lr̄as p obrepcionē obtentas et tamē
hocipſum non ponit pro conſtanti·ymo ſb
condōne mandat vt ſi hoc eſt non valeant·
C·ſi contra ius in rub·vl' dic ꝙ aliq̄n dꝫ fa-
cere mencionē de conſtōne·vt no·s·de con
ſti·que in eccliaꝝ·

De iurepatronatus

AD audienciā·repete q̄ dixim⁹·xvj·q
vj·pie·

Iuſpatronat⁹ eſt ius qddam qd non
eſt neqꝫ iur̄ ſpūale neqꝫ tpāle·Spi
rituale vidꝫ qd non poteſt vendi·j·e·ad au-
res·Tpāle qꝛ tranſmittitur ad hēdes·xvij·
q·vij·filijs·et·c·conſiderand·Prouidēcia
patroni in duobus conſiſtit·ſ·in tpālib vt
ſit ſollicit⁹ ne dilapidētur in ſpiritualib vt·ſ
talē miniſtꝝ pn̄tet q̄ digne deo valeat mini-
ſtrare·Acq̄ritur autē iuſpatronat⁹ trib ex
cauſ·ecclie conſtitucione ecclie dotacione·
et territorij ad eccliam fundandā collōne·d̄
primo habes·xvij·q·vij·monaſteriū·de pri-
mo et ſcdo in ead cauſa·q·e·filijs·De tercio
habes·xviij·q·ij·abbatē·Itē quilibet iſto-
rum patron⁹ eſt ⁊ recte ſic vocatur qꝛ ſicut
pater filiū·Item patron⁹ rem·i·eccliam de
non eē ducit ad eſſe·Non enim poteſt fieri
ecclia niſi fund⁹ ſi fiat aſſignetur ⁊ ibi eccle
ſia edificatur ⁊ an̄ fundacionē dos aſſignes
tur de conſec·di·i·nemo·ali⁹ autem q̄ntū-
cunqꝫ poſtea illam eccliam dotet licet bn̄fa-
ctor ſit·nunq̄ tn̄ patron⁹ cenſend⁹ eſt qꝛ nō
ducit eccliam de non eſſe ad eſſe·Et ex hijs
apparet ꝙ poſt fundacionē non q̄ritur in ec
cleſia iuſpatronat⁹ poſſet tn̄ dici licet alij cō
tradicant ꝙ ſi ab inicio lꝫ male obmiſſa eſſet
dos ecclie ꝙ poſt fundacionem ⁊ edificacio
nem et eciam poſt conſecracionē ſi eam tam
dotaret patron⁹ eēt ecclie·tamē ſine ſubſtan
cia reꝝ non poſſet ecclie deſeruir̄·i·q·iij·ſi
quis obie·quid ſi ecclia vbi patronus erat

prius deſtructa eſt et alia in loco alio edifica
ta eſt cui dos prime ecclie eſt aſſignata cum
dicatur in locum prioris ecclie ſucceſſiſſe·nū
quid ille dotator q̄ patron⁹ fuit prime eccle
ſie erit patron⁹ hui⁹ poſterioris·dꝫ ꝙ ſic ar·
s·de rel·do·c·ij·ſed qui fundū dedit in pri
ma ecclia non erit patron⁹ in ſcda·nec tam
fundum recupabit·xxj·q·ij·quicunqꝫ ⁊·c·
ſe·x·q·i·nouerunt·ſed q̄ fundū dedit in ſe-
cunda erit patronus·xviij·q·ij·abbatem·et
eodem modo qui ſcdam edificauit patronus
erit·ex iur̄ autē patronat⁹ puenīūt onera qꝛ
tenetur eccliam ab impugcione defēdere ⁊
de reb eius ſollicitudinem gerere ne fraude
tur·xvij·q·i·cōſtitutum·⁊·q·vij·fili⁹·Itē
commodum qꝛ ſi prouenīat ad pauptatē alit̄
de bonis ecclie·xvij·q·vij·quoꝝ·Itē honor
qꝛ honorificenci⁹ recipitur ⁊ ſtudioſi⁹ ei kui
tur ⁊ eciam in proceſſione pre alijs honora-
tur·xvj·q·vij·pie·et·c·fulgēci⁹·et ſi ecclia
nō eēt collegiata pn̄tat ibi patron⁹ ſacerdo
tem·xvj·q·vij·c·decernim⁹·ſi eſt collegiata
dicunt quidam ꝙ patron⁹ laycus eligit cū
alijs·xviij·q·ij·abbatem qd tamē non credi
mus ſed poteſt intereſſe electioni non tanq̄
conſenciēs ⁊ conſulens·Electio enim cui in
tereſt layc⁹ nulla eſt·s·de elec·maſſana et·c
ſacroſancta et·c·quiſquis·Tranſfertur au-
tem q̄tuor modis·primo ſuccōne tm̄ ad ſu-
os ſi inſtituantur hēdes vl' alio modo ſucce-
dant q̄m extraneos·xvij·q·vij·conſiderand
et·c·ſi ples·j·c·qm̄·ff·de relig·familiaria·
Quidam tn̄ dicunt ad hēdes ſolos ſanguis
deferri·ar·xvj·q·vij·filijs·et intm̄ defertur
ſuis hēdib ſanguinis ꝙ eciam ſi non ſint hē-
des tn̄ iuſpr̄onatus hn̄t·ar·ff·de iur̄patro·
filij·ff·de lib̄a·le·l·aureli⁹·Sed hoc nō pla
cet dotacione·j·c·inſinuacione ⁊·c·cōſulta
cionib pmutacōe·xvj·q·vij·nemini·⁊ cum
vniuerſitate et·c·ex litteris·ſed ex hoc ſatis
apparet ꝙ non tm̄ ad ꝓpinquos ſanguis ſꝫ
inſtitutos hēdes iuſpatronat⁹ defertur·Nā
ſi ad emptorē ville cum alijs iurib ville defer
tur mltoforci⁹ ad hēdem cū alijs iurib hēdi
tatis deferetur·

Relatum·[Diuidi·iuſpatronatus eſt
in ſolidum penes omnē hēdem quo ad
omnem ſuum effectum·puta honorē onus
et emolimentū preter q̄ quo ad pn̄tacionem
que eſt ita apd omnes ſil' ꝙ apd nllum ſin-
glariter·vt hic et·c·prox·ſic̄ dn̄ium rei com
munis·et hoc qd primo dictum eſt ido qꝛ
cū ſit res ſimplr̄ incorporalis puenit ad q̄mli
bet hēdem inſolid eciam ſi in eq̄libus ptibus
ſint heredes·ar·ff·de ſuit·vie·ff·de relig·
ſi ſeplcꝝ·ff·ad·l·fal·l·i·§·ſi vſufruct⁹·Cor-
poralia em̄ diuidi n̄ pn̄t·vij·q·i·nihil·Et di
cunt quid ꝙ patroni pn̄t inter ſe conuenire
ꝙ vna vice pn̄tet vn⁹ et alia vice ali⁹·ar·ff·
de vſufruct·l·quoc·§·i·ff·cōi·di·l·cōmuni

diuid· §· de vſufruct· Hoc tamen nobis nō
plac; in iudicibus eccłiaſticis·j·e·q̄rimoniā
tantam ergo vocē habebit is qui minus ha
bet in hẽditate q̄ntū qui plus·ar·licet młtū
remotum·xvj·q·vij·filijs·et tm̄ qui paꝝ po
ſuit in dotem q̄ntū qui młtum·dummodo d̄
illis fuerit qui aliquid poſuit in dote conſti:
tuenda poſſet tn̄ dici ꝙ ſicut racione digni:
tatis in electōibus aliq̄n vnus habet duas
voces vł płes qd̄ ſic eciam poſſet eſſe int̄ pa
tronos q; ſm̄ maiorem partē hẽditatis habe
ret eciam vocem in electione· ſecus enim ſi
eciam ante fundacōnē aliqd̄ eciam magnum
eccłie daret·ſed non pro dote hoc tamē dici
tur iuſpatronatus nō poſſe diuidi ſed eccłiaꝝ
et ſi płes vni ſuccedant tm̄ pro vno vocē ha:
bebunt et loco vnius reputabuntur·ar·ff·
de cond· et demon·l·cui fundus· Fit enim
ſucceſſio in linea deſcendēti in ſtirpes non in
capita inſti·de hẽ·que ab inte·deſe·§·et quia
placuit et hoc magis cōſonat eq̄tati ꝙ iura
preponunt ſubtilitatibus alijs·ff·ad·l·acq̄·
ita vulneratus·§·fi·ff·de iudi·l·i· Simłta
tes·i·diſcordie· Sacerdotes· inſtituēdus
Non poterit· q; ſi ep̄us ſine ſcandalo fa:
cere poſſet de iur̄ eēt ꝙ ep̄us ibi inſtitueret
ſacerdotē· Miſſaꝝ·ſi controuerſia eſt int̄
eos quos conſtat eē patronos ſtabitur ſani
ori parti ⁊ ſi ptes ſint pares diſtinguet me:
rita electoꝝ·lxiij·di·ſi forte et ſi pes in meri
tis locus eſt gratificacioni·j·e·cum an̄·ſi aūt
ſine ſcandalo non poteſt epiſcop⁹ ḡtificare
cum per omnia ptes ſunt pares tunc interdi
cent diuina in illa eccłia vt hic ⁊ ſi nec ſic cō
cordabūt auferūtur tn̄ reliq̄e q̄ ſunt in capi
tuł ⁊·j·c·prox·⁊ ſi non ſic poterunt infra
ſex menſes concordare ep̄us inſtituet alium
auctoritate concilij·s·e·de conceſ·p̄b·c·ij·
j·e·eam te·q̄uis poſſet dici et non male ꝙ
anteq̄ interdicantur offā vł reliq̄e extrahan
tur dn̄t tranſire ſex menſes· Si aūt diſcordia
ſit inter p̄ronos de iur̄patronat⁹ niſi lis fini:
ta fuerit infra q̄tuor menſes tunc epiſcopus
inſtituet alium·j·e·q̄m· Si aūt diſcordia ſit
inter ep̄m ⁊ p̄ronos laycos ſtatim ep̄us po:
nit ibi yconomū q̄ bona eccłie conſuet·s·d̄
offi·or·cū nos· Item ſi ꝓpter diſcordiā p̄ro
noꝝ non poſſit ſacerdos inſtitutus in eccłia
ſtare fiet qd̄ hic vidē loq̄ pn̄s decre·

Quecunq;· Reliquias·q̄ ſunt extra al
tare in capłis·ał enim non liceret·xvj
q·vij·conſiderandū et·c·ſi płes·

Quoniā· Fundatores·ſec⁹ de refecto
rib;·ar·ff·ne quid in loco pb̄lico·l·p̄:
tor·§·vicinales·et hoc eadem rōne q; ꝙ hu:
mani iur̄ eē deſijt ſuitutē non recipit·ff·cō:
munia vtriuſq; pred·l·cām· Ordinet·i·
p̄ficiendo ibi preſbiteꝝ poſt q̄tuor mēſes vt
in fi·vł dic ꝙ q̄n non eſt diſcordia de iur̄pa:
tronatus ſed non pn̄t cōcordare de perſona

haberet locum decre·s·de conceſ·preb̄·mul
ta·ſ·ꝙ ſex menſib; expectari d; ideo aūt pre
ſentatum a maiori parte poteſt refutare q;
ex pn̄tacione non queritur ius·ar·j·e·ꝙ aūt
De iur̄p̄ronatus·i·q̄ſi poſſeſſione iur̄pa:
tronatus·j·e·cōſultacionib;·nobis vidē idē
et ſi de ꝓprietate iur̄ eſt qō nec ergo eſt aliq̄s
in poſſeſſione ⁊ idem per ſimile vidē et ſi int̄
eccłias de iure eligēdi ſit qō nec eſt aliquis
in poſſeſſione q; ſi quis eſſet in poſſeſſione n̄
obſtante controuerſia iur̄ ꝓprietatis ipſe eli:
get·j·e·conſultacionib;· Difficile tn̄ vidē ꝙ
inter duos poſſit eē qō de aliq̄ iur̄ niſi alter
poſſideat·

Preterea· Priuetur·i·priuat⁹ ſit ip̄o
iur̄·xvj·q·vij·ſiquis deinceps·vł p̄ue:
tur per ſentēciam ⁊ ſic p hoc·c· expones il:
lud et dic vt no·s·de elec·quiſquis·

Quod aūt· Pn̄tatus·a p̄rono poſſi:
dentis·hoc eſt veꝝ in pn̄tatis a cłicis·j
e·cum autem·ipſe tamen epiſcop⁹ q̄ ydone
um eciam a layco primo pn̄tatum ſine iuſta
cā admittere recuſauit ei prouidere cogē·j·e
paſtoralis· Dedi·non iuſp̄ronatus ſed in
proprios vſus qd̄ n̄ poterat Eccłiam·ex:
pone vt·j·e·illud·

Ex litteris· Ad firmam·talem contra
ctum inter ſe celebrauerunt ꝙ vtile do:
miniū tranſiret in conductorē et ideo de iur̄
in ip̄m tranſierat iuſp̄ronat⁹ cum vniuerſi:
tate ſec⁹ in creditore·s·de re iud·cum ber:
toldus·vbi no·nam in eum nec vtile domini
um tranſierit nec directum· Non excep:
tio·idem qd̄ in iurep̄ronat⁹ poteſt dici in iur̄
ſepulcri ꝙ a laycis poſſidetur·ff·de contra:
hē·ēp·in modicis ſec⁹ ē in decimis ⁊ in alijs
iurib; mer̄ ſpūalib; q; non tranſeunt cū vni
uerſitate et eſt racio diuerſitatis q; cum ius
p̄ronatus n̄ ſit mer̄ ſpūale ſed ptim tp̄rale·n̄
eſt mix ſi annectat tp̄ralia ſed mere ſpūalia
cum in nullo communicet tp̄ralibus hijs nec
cum vniuerſitate nec ſine annecti pn̄t et ſi di
cat layc⁹ Vendo vł dono tibi villam cū om
nib; iurib; ſuis q; ſpūalia non ſunt iura tem
poralia·ymmo plus dicim⁹ ꝙ ep̄us eciam ſi
diceret· Dono tibi villam ⁊ omnia iura q̄ ibi
habeo·non tamē intelligē donare decimas ł
alia iura mer̄ ſpiritualia· Nam h̄ nom̄ om̄ia
non habet in dicta ꝓpōne ſuppom̄ vł defer
ri ad ea q̄ ſunt penitus alteri⁹ iur̄·ſed ad ea
q̄ principał; donantur qd̄ eſt hic·nam mere
ſpūalia penitus ſunt alterius iur̄ ⁊ alterius
nature q̄ temporalia· Alij ał; dicunt ſi ergo
decimas vult donare faciat exp̄ſſam mencio:
nem de eis·hoc tamen n̄ fatemur ꝙ ſi aliqd̄
ius ſit qd̄ pariter in ſe habet ſpūalia ⁊ tēpo
ralia iura vt eſt p̄benda q̄ q̄nq; habet poſſeſ
ſiones ⁊ decimas et donantur alie eccłie om
nia ſpiritualia·ſ·et tp̄ralia iura ſimł tranſfe
runtur q; omnia ſunt ſpiritualia et annexa

ſunt ſpiritualib⁊ ſed quid ſi aliquis obliget
vel vendat omnia iura q̄ habet in aliq̄ villa
cum non ſit ſua ſed ibi tm̄ certos fundos ha
beat ꝉ certa iura ⁊ villa non ſit ſua. nunq̄d
in tali contractu tranſit iuſpꝛonatus Rñ. nō
nam ad hoc ꝙ tranſeat oportet ꝙ res q̄ ven
ditur talis ſit q̄ et ſine expꝛeſſione in vniuerſita
tem vel iuſpꝛonat⁹ in ſe cōtineat ſicut eſt vil
la vel caſtꝝ q̄ in ſe continēt iurdictionē ho
norem diſtruct. et iuſpꝛonat⁹. ſed qn̄ dicit.
Vendo tibi om̄ia iura in tali villa hec vniuer
ſalis reſoluenda eſt in ſingulares. i. vendo ti
bi et hoc ⁊ illud. cum autē iuſpꝛonat⁹ vēdi
non poſſit. j. e. de iur. ⌊ Sb tali vniuerſali lo
cacione vel vendicione non compꝛehendꝛ. ſi
aūt ſit aliqđ ius vniuerſale qđ multa iura in
ſe continet vt hꝛditas eſt cum in illo bñ tran
ſit iuſpꝛonat⁹ vt. ff. de pe. hꝛ. Item videnđ
§. ſi. et duab⁊ ſe. Itē multoforci⁹ ſi vendit ali
quis fundū vbi habet eccliam non intelꝛ ec
cleſia tranſire in vendōne. ff. de acti. emp. ſi
mercedē §. ſi eundem fundum. ſed ſi vēdat
quis palacium ſuum vbi hꝫ capellam q̄ for
te habet multa priuilegia et multos redditus
vidꝛ ꝙ iuſpꝛonat⁹ tranſeat cum palacio. ar.
predicte legis ſi mercedem. qꝛ ad capellam
non eſt iter niſi per palacium ſed dic ſecus eē
in iurpatronatus qđ bñ poteſt teneri eciam
ſi non vadat ad eccliam ſicut aliud eſt pñta
re et aliud eſt in iur ſepulcri quod nihil valꝫ
niſi ad illud portetur et ibi ſepeliatur ⌊ Sb
orta. maxime idem enim eſt ⁊ ſi ſuborta fuiſ
ſet an̄ dummodo in poſſeſſione fuiſſet. j. e.
conſultacionib⁊ vel magis ſi ali⁹ non eſſet in
poſſeſſione. Hoc enim ipſo ꝙ ali⁹ non eſt ⁊
ipe eſt in poſſeſſione ville pñtabit. pri⁹ dictū
magis placet.

Quia clerici. ⌊ Aduocatis. aduocati ſm̄
diuerſas conſuetudines hn̄t plus ꝉ mi
nus honoris ꝙ oner. ſed oppones quare eſt
licitum ius ſuum vēdere tpꝛale. Rñ. qꝛ nullū
officium nulla cuſtodia eccleſiaſtica vēdi po
teſt. i. q. iij. ſaluatoꝝ. Hic aūt appellat ad
uocaciam iuſpꝛonat⁹ qꝛ aliter non haberet p̄
ſentacionē. ⌊ Pñtetur. qđ hic fieri non po
teſt ſicut nec pꝛōi. j. e. conſulta ⌊ Spoliādo
et ſic ecclia libera erit. ⌊ Aduocato. xvj. q. iiij
ſiquis in atrio. j. de ſymo. ad hoc autem.

Illud. ⌊ Eccleſiam. intēdebat eis dare
ppꝛietatē ecclie vel eccliam in vſus pro
prios vel deſtitucionē vel inſtitucionē vel iura
epiſcopalia qđ non poterat. s. de donac. pa
ſtoralis. x. q. i. nouerit. j. e. ſuggeſtum. j. đ
priuil. paſtoralis. et ppter hoc bñ ſeqtur nō
vacante qꝛ hoc erat vnum impedimētum q̄
re non tenebat collo in proprios vſus cum
ali⁹. ſ. clericus inſtitut⁹ eam poſſideret. ſed di
ces. Quare nō valet donacio q̄ ad iuſpatro
natus. ar. ff. de contra. emp. q̄ tab. ff. de le.

i. domus. Rñ. qꝛ non intendebat dare iuſpꝛo
nat⁹. ius enim patronat⁹ dare poteſt ⁊ cleri
cis et laycis ſine autoritate epiſcopi. j. e. ex
inſinuacōe et hic. ſed q̄uis ñ teneat cōceſſio
ecclie q̄m facit laicus ſi fiat aucte epi vel eciam
ſi poſtea cōſenſus epi accedat tenet cōceſſio.
xvj. q. vij. decimas. et. c. nemini ⁊ preſcri
bere poteſt. j. e. cura. et ſi q̄ras quid venit in
dicta cōceſſione. Rñdem⁹ cum illa cōceſſio
rigorē accipiat ex cōſenſu epiſcopi illđ intel
ligant cōceſſum qđ dꝛ. s. de donac. paſtora
lis. preter iuſpatronat⁹ qđ vt dictum eſt cō
cedere non intendebat. ſed dices. nonne hoc
ipſo ꝙ layc⁹ confert eccliam excōmunicat⁹
eſt minori excommunicacōne. xvj. q. vij. ſiq̄s
deinceps et. c. conſtitucōnes. Rñdem⁹ ñ eſt
Capla enim illa loquūtur qn̄ layc⁹ intendit
conferre prelacionem vel p̄bendam hic autē
qn̄ intendit conferre proprietatē ecclie vel a
liqđ ius in eccia qđ đ iur hꝛe non poteſt ipm
tamen de facto tenet in hijs autem concedꝛ
ꝙ layc⁹ poſſit concedere eccliam vel proprie
tatem eccleſie tamē cum conſenſu epi vt ſic
eccleſie de manib⁊ laycoꝝ cupiantur. xvj. q.
vij. decimas et. c. nemini. ⌊ Impedire. s. đ
re iud. cum bertold⁹ vbi no. ⌊ Vacante. idē
eſt et ſi non vacante.

Querimoniam. ⌊ Mutaciones. qn̄ mori
ebatur patron⁹ heres mutabat ſacer
dotem. ⌊ Viciſſitudines. q̄ſi diceret. tu eris
vno anno aduocat⁹ et ego alio. non licet ta
men laycis iura q̄ inter ſe hn̄t diuidere vt hic
habes ſua auctoritate ſed auctoritate ſupio
ris vt epi pñt ſicut Dauid inter filios Aarō
diuiſit. ⌊ Miniſteria. eoꝝ luc. c. i. paralipo.
xxiiij.

Cum layci. ⌊ Priori. s. de elc. conſide
rauimus. ar. contra. ſo. vt dixim⁹. s. đ
re iud. cum bertoldus.

Cura paſtoral. ⌊ Ecclias. quo ad pro
prietatē vel al vt dixim⁹. s. e. illđ. ⌊ Ile
gitima. xl. annoꝝ. s. de preſcripc. de quarta
ſed qn̄ poterunt preſcribe cum non habere
poterunt iuſtum titulum vel bonam fidē pre
ſcribēdi in ecclia data a layco vel ſit cont ius
s. e. illđ. et. s. de decimis dudum. ſed dices
ignorabāt ius et ego Rñ. qꝛ ignorancia iur
in preſcripcione ⁊ ſi q̄ ad hn̄dam bonam fidē
valeat tn̄ q̄ ad q̄rendum titulū non valet. ff.
de vſuc. l. non ſolum. §. ſi apđ ſo. dicim⁹ ꝙ bo
na fide p̄ſcripſerunt ⁊ iuſto titlo. ſ. pro ſuo
non errando in iur. qꝛ bñ ſciebant laycū nō
poſſe dare eccliam ſine conſenſu ſui epi ſed
iſte conſenſum epiſcopi acceſſiſſe credebat ⁊
ita potuit preſcribe. ar. ff. pro doñ. ſi vir vx
ori et ſufficit conſenſus epiſcopi non tm̄ qui
habit⁹ eſt tp̄re contract⁹ ſed eciam q̄ poſtea
acceſſit. j. e. ſuggeſtū. vidꝛ ꝙ a die q̄ veriſile
eos eſt vel maiorem partē conuentus bona
fide poſſediſſe incipit currere p̄ſcripcio puta

moꝛtuis illis q̄ interfuerunt donacioni ⁊ eſt
ad hoc op. ar. s. de decimis dudū vbi dicit.
ꝙ a tempoꝛe confirmationis incipit currere
preſcripcio ſed non videtur hoc poſſe ſtare.
ꝙ vicioſe poſſeſſioni vicioſa non accedit res.
ff. de acq̄. poſ. pomp. §. vlt. Sed ipſi intelli
gūt illā. l. ꝙ rei vicioſe. i. q̄ affecta eſt. i. furti
ua et rapta per quoſcunqꝫ poſſeſſoꝛes tran
ſeant nunq̄ꝫ vicium amittūt ⁊ ideo preſcribi
non pn̄t. inſti. de vſuca. §. ad hoc. nam ſi al̄s
res q̄ ſine tit̄lo poſſidebantur vl̄ detineban
tur ab aliquo. ſ. ex cā depoſiti vl̄ commoda
ti vl̄ conſili ſuccōꝛ ei9 pro ſuo incipit poſſide
re vn̄ vſucapit pro ſuo. ff. pro h̄ꝛde pl̄ꝫ ⁊ ſic
eſt hic licet enim illi qui pꝛimo acceperunt n̄
habuerunt iuſtam cauſam poſſidēdi alij tam̄
poſtea habuerunt iuſtam cām poſſidēdi qui
poſtea ſubſecuti ſunt ⁊ qui nihil ſciuerunt.
ar. ff. de re iu. l. q̄ in alteri9. ſed certe h̄ non
poteſt eē ꝙ prelati iſti non poſſident eccl̄ias
ſic donatas pro ſuo quia ſuo nomine n̄ poſſi
dent ſed eccl̄ie et ſic eccl̄ia q̄ male cepit poſſi
dere nūq̄ꝫ p̄t pmutare ſibi titulū neqꝫ fidem
ſed p̄t reſpōdere quia licet p̄latus qui male
accepit mala fide poſſideat. eccl̄ia tn̄ cuius
nomine accipitur donacio ſp bona fide poſ
ſidet. et ſemper ſi bonus eſt titulus pro illo
vſucap. ſi aūt malus vel nullus niſi res eſſet
rapta vel furtiua ſemp vſucapit pro ſuo nec
obeſt in alijs titulis vel mala fides p̄lati ſed
certe hoc ſtare non p̄t p illud qd̄ eſt. s. d̄ de
cimis dudū. Item p̄t dici ꝙ ſi aliquibus de
capl̄o nomine capl̄i facta eſt donacio a lay
co capl̄m tamē non credebat epm non con
ſenſiſſe. Nam in hijs omnibꝫ caſibꝫ pro ſuo
vſuc̄. ff. pro ſuo. l. vlti. vl̄ pro donato. vl̄ p̄t
dici ꝙ ep̄us pmittēdo donatariū qui ecc̄iam
accipit a layco pacifice poſſidere tn̄ ⁊ titulū
poſſidēdi et p̄ſcribēdi ſibi p̄ſtitit. ar. s. d̄ hijs
q̄ fi. a p̄l̄. ſine con. ca. c. ij. ⁊ iij. ⁊ hic tacit9
conſenſus habetur pro tit̄lo ¶ Preſcripcio.
Nota ꝙ ſi finita p̄ſcripcione conſtet de ille
gitimo titulo et de mala fide habitis an̄ cep
tam p̄ſcripcionē nihilomin9 tamen ſalua cō
ſciēcia pn̄t p̄ſcribētes illa retiner̄ qꝛ tuti ſunt
autoꝛitate eius q̄ poteſtatē condēdi ius ha
bet ſuper tp̄ꝛalibꝫ et q̄ hanc penam amiſſio
nis iurium ſuoꝝ induxit mod̄ negligencium
et fauoꝛem ſollicitoꝛum. ¶ Niſi ius.
ergo iuſp̄ꝛonatus transferꝛe pn̄t qd̄ hn̄t. s. e
illud qd̄ dic vt ibi no.

Si vero ¶ Pn̄tentur. hec pn̄tacio fit ad
pꝛobōm iur̄ veri pꝛimonij. nihil em̄ iur̄
pn̄tato accreſcit ⁊ vt non habeat frontem.
Rn̄di ſibi de iur̄patronatus. s. c. ex litteris
in fi.

Cum ſcd̄m ¶ Emptoꝝ. iuſ em̄ p̄ꝛonatus
tranſit cum vniuerſitate. s. c. ex l̄ris.
Emptoꝝ. hoc intelligunt qn̄ villa vel caſtꝝ
data in feudum erant qꝛ tunc tranſit in feud̄
eciam iuſp̄ꝛonatus eccl̄ie q̄ erant ſita in villa
vl̄ caſtro q̄ ſi fundum daret in feudū vbi eſ
ſet eccl̄ia non tranſiret in feudū cum fundo
iuſpatronat9 eccleſie. j. e. ſuggeſtum. vt no.
s. e. ex l̄ris. Alij tamen dicunt ꝙ iuſp̄ꝛonat9
eciam ſine aliqua vniueſitate dari poteſt in
feudum ſicut donari. nam feudum bn̄ficium
eſt.

Ex inſinuatione. ¶ Contuliſſet. s. e. illd̄
¶ Occupauerunt. tanq̄ꝫ cl̄ici earundē
eccl̄iaꝝ ¶ Reſtituant. de facto qꝛ nihil iur̄
hn̄t in eis cum non fuerint ab eis pn̄tati.
¶ Reſtituant. i. in pace dimittant oꝛdinar̄
eos.

Conſuluit ¶ Detineant. colligēdo inde
fruct9 et in ꝓꝑꝛios vſus conuertendo
l̄ aliquibꝫ alijs deſcendētibꝫ puta nepotibꝫ l̄
ꝓnepotibꝫ h̄ n̄ placet credimus. n. ꝙ p̄ꝛon9
poſſit eciam ꝓpꝛium filium dum tn̄ ydoneū
pn̄tare hic ergo interdicitur p̄ꝛonus dare ec
cleſias. i. ꝓꝑꝛietatē eaꝝ. s. e. c. illud.
Demir. ⁊c̄. nihil no.

Nullus. ¶ Aut eccleſiam. expone vt. j.
e. c. illud. ¶ Et ſiquis. hic non refertur niſi
ad decimas vbi ſemp laycus vult in aliū deci
mas transferꝛe. neceſſarius eſt conſenſus epi
ſcopi. s. de hijs q̄ fi. a p̄. ſine con. ca. cū apo
ſtolica. ¶ Eccl̄iam. ſi enim de ꝓꝑꝛietate in
telligas nullo modo alij conferꝛi poteſt. s. e
illd̄. ſi de iur̄patronatus illd̄ conferꝛe poteſt
neſciente ep̄o. s. e. ex inſinuacōe. l̄ dic ꝙ pa
tronus ſi vult concedere eccl̄iam in q̄ hꝫ iuſ
patronatus alicui in vſus pꝛopꝛios. Hoc n̄
poteſt facere ſine conſenſu epiſcopi ſed epi
ſcopus dꝫ eē facilis in cōſenciēdo. Alioquin
agendum eſt cum ſuperioꝛe. vel dic referꝛi
ad vtrumqꝫ et loquitur quando eccleſias vl̄
decimas de facto detinent. ar. j. ti. pꝛox. c.
eccleſijs.

Significaſti. ¶ Si epiſcopi. hic vult di
cere ꝙ patronus alicui epiſcopo nomi
ne eccleſie ſue conceſſit pn̄tacōnem aliquaꝝ
eccleſiaꝝ conſtitutaꝝ in alijs dyoceſibꝫ epi
ſcopi ab alijs epiſcopis p̄ſentatos admittere
debent.

Conſultacionibꝫ. ¶ Patronatus. repe
te que diximus. s. de in inte. re. c. ij.
¶ Poſſidebat. qui em̄ eſt in poſſeſſione bo
ne fidei et ante litē conteſtatam ⁊ poſt litem
conteſ. pn̄tabit ſemper qꝛ lite pē. ⁊c̄. s. vt li.
pen. per totum. nam ille qui ab inicio ē bo. fi
dei poſſeſſoꝛ ⁊ poſt litē conteſ. dicetur al̄ du
rat bo. fi. quantum ad hoc vt fructus ſuos
faciat ⁊ eciam vſucapionē triennij compleat
Item vt non p̄ſtat introitum niſi intelligerꝫ
ſe debere ſed ⁊ ſi intelligerꝫ ſe debere nō te
netur ſi iuſtam cauſam habuit litigandi. ff
de reiuen. vtiqꝫ. ff. de pe. her̄. illud ⁊ quia
faciat fructus ſuos ergo ſi fructus in aliuꝫ
alienat ille in quē alienatū erit controuerſia

non pacietur? Eſt enim fructus iuriſpatro:
natus pn̄tare · tutus ergo erit pn̄tatus · ſed
naturali rōne vid̄r ꝙ fructus naturał ſit cen
ſendus pn̄tare · et ideo vid̄r dicendū ꝙ non
trāſeat in dominiū bo · fi · poſ · ff · de vſur · fru
ctus Sed ſi vere inſpiciam? nunꝙ̄ natura ꝓ
ducit pn̄tacio · ſ; poci? induſtria q̄uis poſſet
dici ꝙ hic fructus reſtituatur ementi ſaltem
pro tanto q2 patrono debebit ea q̄ ad iuſpa
tronat? pertinent · perſona autē non remo:
uetur ab eccłia · ſi autē eſſet male fidei poſſeſ
ſor is qui in poſ · iurpatronat? eſt vł q2 eēt
violētus poſſeſſor et ſine autoritate iudicis ·
tunc bene expelletur de eccleſia pn̄tatus per
eum · q2 cū ma · fi · poſ · non faciat fructus ſu
os · C · de reiuend · certum · et · ff · de reiuend ·
l · ſi nam · ergo nec fructus · ſcilicet ius in ali
qua eccłia per pn̄tacionē eius transfert ·
Item eciam dicim? ⁊ ſi ſit miſſus in poſſeſſio
nem autoritate iudicis ⁊ inordinate · C · ſi ꝑ
vim vł alio modo · l · vłt · C · de auc · tu · nulla
dn̄a · ſi autē patron? male fi · poſ · eſſet in poſ
ſeſſione autoritate iudicis ⁊ ordinate · tunc
q̄uis mala fi · quo ad ſe poſſideret tunc ille
qui bona fi · recepit ab eo eccłiam non dimit
tet eam · ar · C · vn̄ vi · ſiquis in tantam · ff · qd̄
cum fal · tu · l · i · ff · d̄ mino · ait pretor · §. quid
tamen nam facta talis qui poſſidet auctore
pretore · tuetur pretor vt no · s · de elc · nihil ·
q̄uis poteſt dici ꝙ aliud eſt in patrono q̄ nō
vtitur auctoritate ſupioris nec pblico offi:
cio licet pro eo feratur ſentencia ꝙ ſit pron?
q2 ſemp h; malam fidē ⁊ ideo non facit fru:
ctus ſuos · ff · de cond inde · l · nił ait · ⁊ aliud
in prelato qui vtitur confirmacione ſupioris
et publico officio et ſic loquitur glo · q̄ eſt · s
de elec · nihil · Item no · ꝙ bo · fi · poſ · ſit ma ·
fi · poſ · poſt lit · conteſ · q2 fructus reſtituere
tenentur · C · de reiuen · certum · ⁊ q2 p̄ſcrip:
cio longi tēporis interrumpitur · ff · de acq̄ ·
poſ · nemo et · C · de p̄ſ · xxx · an · cum notiſſimi
et eſt eciam caſus vbi bo · fi · poſ · ab inicio p?
lit · cōteſ · nec omnino bo · fi · r̄manet · nec om
nino male fidei cenſetur · ff · de reiuendica ·
nił · ſcripſit ſi hominē · §. fi · ex hac rōne · ſ · q2
male fi · poſ · non fecit fructus ſuos · ſed veri
domini ſunt fruct? vt no · in glo · hic poſi ta
q̄ incipit qui · dicendū videtur ꝙ ſi male fi ·
poſ · pn̄tet vnum ⁊ bone fi · poſ · alium · licet
tp̄us amittat pn̄tatum a ma · fi · poſ · ꝓpter in
certitudinem · et q2 tuend? eſt in poſſeſſione
s · de re · in inte · c · ij · in fi · s · de inſti · cū ve:
niſſent ſi tn̄ q̄ncunq; poſtea conſtet de veri:
tate remoueb̄r pn̄tatus a ma · fi · poſ · ⁊ dab̄r
pn̄tatus a bo · fi · poſ · penes quē eſt fructus
iu: patronat? tempore pn̄tacionis vt patet · s
de re iudicata cum bertoldus · ſſx̄ · i · ⁊ §. fi ·
et idem dicendum in ſentencijs datis et alijs
factis a bone fidei poſſeſſore iuridictionis ⁊
male fidei poſ · ar · s de relig · do · cū dilect? ·

nec eſt contra · s · de cā poſ · cum eccłia · quia
ibi loquitur de bone fidei poſ · vt ibi no ·
⌊ Credebatur · xvj · q · vij · decernim? vbi de
hoc notatur ·

SVggeſtum · ⌊ Prebendam · i · in ſuos
vſus · ⌊ Eccleſiaꝝ · expone vt · s · e · illd̄
⌊ Poſterius · quantū ad hoc vt fiant de ec
cleſijs prebende · cum enim per hoc patron?
amitteret iuſpatronat? non poteſt hoc fieri
abſq; eius conſenſu · ar · eo ꝙ no · s · de temp ·
or · ſi archiepus · ſemper tamen facta donacō
ab epo tenet quantum ad iura epi ⁊ quo ad
illa prefertur ſemper prima · s · de dona · pa:
ſtoralis ·

RElatum · ⌊ Recogniciōnis · hij recog
noſcunt ſe beneficia hr̄e a laycis ſine a:
liqua inueſtitura · vel inſtitucione epoꝝ ·
⌊ Vendicare · tanꝙ̄ clerici · ⌊ Alienos · s · e
ꝑterea · ⌊ Coram ſeculari · repete q̄ diximus
s · de fo · compe · cum ſit generale ·

NAm te · ⌊ Sex menſes · tu dic vt no · s ·
e · c · i ·

PRETEREA · ⌊ Non habere · no · ꝙ aduo
cati non ſolum non pn̄t ius aduocacio
nis vendere · ſed nec donare pn̄t ſecus in pa
tronis qui donare pn̄t iuſpatronatus · s · e ·
ex inſinuacione · Et eſt racio diuerſitatis q2
patronus eſt quaſi ex debito · ſed aduocatus
ex gracia tm̄ · et idem dicim? in guardijs cu:
ſtodijs et conſimilib; · vel dic ꝙ hij omnes ꝓ
hibentur vendere vel donare aduocacias et
conſimilia eodem quo iſti vendebāt · ſ · dicen
do hoc eſt ius meum et hoc extorqueas a ru
ſticis que tn̄ ab ordinarijs iudicib; ſtatuta n̄
erant et ſic poteſt loqui decre · s · e · qui clici
Si autē ſtatutos redditus et legitimos do:
nent ⁊ eciam forte vendant · hoc non eſt inhi
bitum Sed dices q̄re dicitur ꝙ contractus
ſit nullus tamen et ſi quo ad hec iura non te
neant que nō habet debet tenere tn̄ quo ad
ea que habet · poteſt rn̄deri ꝙ ido non tenet
quia cum non ſint determinati vel moderati
in iure redditus hmōi officoꝝ nō tenet ven
dicio rei que non eſt vel que eſt incerta in iu
re tn̄ pro · vbi certa ſunt iura · ſecus · s · e · ex
inſinuacione · ſepe tamen aduocatus pro pa
trono ſumitur vt in · c · prox ·

QVm aūt · ⌊ Aduocatus · i · patronus a
liter ſumitur · s · c · prox · ⌊ In iudicio ·
quantū ad hoc vt ius habeat qui ab epo ele
ctus fuit · Epus tn̄ peccat qui primū ydone
um admittere recuſauit et eciam punitur · j ·
c · paſtorał ſed ſi non recuſauit primū poteſt
eligere vtrumq; eoꝝ q̄; velit ⌊ Preſentacio
nem · quia preſentacio clericoꝝ vim electio:
nis habet ·

NObis · ⌊ Inſtruxerit · aliter eīn non po
teſt · de conſe · di · i · nemo · quot modis
queratur iuſp̄ronatus et cui iuſpatronatus
deatur habes no · xvj · q · iiij · c · pie · et · s · e · c · i

⌊ Juriſdictione. i. conſuetudīe vel ſtatuto
de hoc no. s. de elec. ꝙ ſicut ⌊ Detractante
quaſi diceret non ſolum poſt electionē con:
ſenciet. ſed eciam in tractatu electionis ſi ha
bet hoc ex ſua iuriſdictone. i. conſuetudīe.
vel priuilegio vel ſtatuto ꝙ aūt vox eius ſuffra
gium preſtet in electione hoc non poteſt cō:
ſuetudīe induci. s. de elect. ſacroſancta ec:
cleſia.

Per noſtras nullus ſi poteſt. s. de inſti.
ad noſtram.

Cum papa. ⌊ In quatuor. s. e. eam.
contra. ſo. ibi ſex menſes computātur
a die vacacionis. iiij. a die mote litis ł aliter
vt diximꝰ. s. e. c. i. ⌊ Idonea. s. e. c. i. ſo.
qn̄ non poteſt fieri qd̓ hic dr̄ ſine ſcandalo
debet fieri qd̓ ibi dr̄ vel aliter. vt infra nota:
tum eſt.

Cum dilectus. ⌊ Vacare. nota legatū
de latere poſſe donacōi ſue reſeruare do
nacionē prebende vacatur̄ certe perſone cō
ferende. ſed promiſſio facta a legato de va:
catura non tenet. hocipm poteſt delegatus
pape cui papa cōmiſit ꝙ alicui prouideret.
ſed tn̄ diſtingue qꝛ quando mandauit alicui
ꝙ prouideret alicui de primo bn̄ficio qd̓ in a
liqua certa eccleſia vacaret bn̄ficium primū
ſue donacioni reſeruare poteſt et non aliud. ſi
vero mandauit papa ꝙ alicui prouideret in
aliqua certa prouincia vel ciuitate vł dyoceſi
de primo benefō quod ibi vacauerit poteſt
donacioni ſue reſeruare benefm̄ illius dyoceſ
vel ꝓuincie in hac forma cuilibet ecckie ſcri:
bet cum dn̄s papa mihi mādauerit ꝙ tali ꝓ:
uideam in primo bn̄ficio qd̓ vacauerit in dyo
ceſi iſta vel prouincia. Mandamꝰ vobis ꝙ ſi
contigerit primā vacantem eſſe in ecckia no
ſtra illam mihi reſeruetis et tunc ſi de illo bn̄fi
cio qd̓ primo vacabit aliquid attēptetur con
tra reſeruacionē factam nō valet. qꝛ poteſtas
hec per ſuperiorē eſt eis ablata. ſi vero papa
ſic commiſit alicui prouiſionē prouideas tali
in tali prouincia in tali beneficio qd̓ duxit ac
ceptandū et tunc erit ipius eligere que bn̄fi
cia acceptet ⁊ ea dicere prouiſori ſuo ⁊ pro
uiſor tūc ſibi reſeruabit ibi bn̄ficium ⁊ ſic ſcri
bet illis vbi bn̄ficia reſeruat papa ſic ſcripſit
mihi ⁊ ipſe talia bn̄ficia elegit de q̄bus in ec
cleſia noſtra eſt vnū. vn̄ mandamꝰ ꝙ ſi illud
an̄ vacauerit q̄ꝫ alia q̄ elegit mihi illud reſue:
tis. ſi autem papa in arbitrio iudicis cōmiſit
ꝙ ei prouideret in bn̄ficio competenti tūc iu
dicis eſt extimare q̄ bn̄ficia ſunt ei competen
cia ⁊ tunc ſm̄ p̄dictam formam poterit bn̄:
ficia q̄ voluerit ſibi reſeruare. Sed queritur
an poſtq̄ꝫ ſemel elegerit poſſit poſtea variare
de hoc aliqua no. j. qui ma. ac. poſ. cum in
tua. ꝙ autem hm̄oi reſeruaciones poſſint fie
ri ex eo probatur qꝛ aliter inutile eſſet man:
datum de prouiſione. nam mandato princi:
pali mandantur et acceſſoria. s. de of. dele.
prudenciam cum multis concor. Alij tamen
dicūt ꝙ in quacunqꝫ forma p̄dictaꝝ ſcriba:
tur ꝙ nec ipe pro quo ſcribr̄ nec ille cui ſcri:
bitur poteſt acceptare niſi vnum benefm̄ nec
fiet reſeruacio niſi de vno bn̄ficio. ar. ꝙ vnum
bn̄ficium tm̄ dꝫ hr̄e ⁊ ſic vnum ſolum reſuā
dum eſt. Item grauis et ambicioſus eſſet in
tellectus huiꝰ reſcripti qui ſupra dictus eſt
et nimis vagus qd̓ eſſe nō debet. s. de trāſ.
e. licet. ꝓimmo plus dicunt quidam ⁊ vt bn̄
vidr̄ ꝙ per tales lr̄as non poteſt executor ſi
bi aliquod bn̄ficium reſeruare. ſed cum vacat
poteſt illud conferre ⁊ ſufficit nunciare ep̄o
vel capitulo ꝙ primum bn̄ficium debet con:
ferre autoritate pape ⁊ ſi contra fecerit tunc
imponitur ei pena que eſt. s. d̓ preben. inter
ceteꝝ et. c. cum dilectus ⁊ ſi contradicitur
aperitur via vacaturis. contra id qd̓ eſt. s. d̓
conceſ. preb̄. c. i. et. c. conſtitutus. ⌊ Inhi:
bens. ſi enim ille qui ſuper hoc poteſtatē ha
bet ſibi reſeruet beneficium ſiue inhibeat illud
alij conferri non valet ꝙ poſt talē inhibicio:
nem vel reſeruacionē de eo fuerit attēptatum
ar. hic qꝛ per hoc illa vice ſunt ſuſpenſi a col
lacōne illius bn̄ficij et collo a ſuſpenſ nō va
let. s. de reſcrip. cum dilectus et. s. de elec.
cum inter minorē. ar. s. de preb̄. inter cetera
et. c. cum dilect. et. s. de elec. innotuit. nam
ibi ſemper ponitur et ſi contra factum fue:
rit ſit irritum et ſic non vidr̄ ſufficiens inhibi
cio niſi adiciatur hec clauſula. Alijs vidr̄ ⁊
forte melius ꝙ ſi ſcriptum eſt alicui ꝙ proui
deat alicui in certa ecckia ꝙ exquo prouiſor
recipit lr̄am prouiſionis penes eum eſt pote
ſtas conferēdi ⁊ eſt ablata ab eo penes q̄m
prius erat. vn̄ ſi hoc ſciens prior collator eā
alicui conferat non valet collacio. Si aūt ne
ſciat in alium collatam hanc poteſtatē. tunc
obtinet qd̓ no. s. de elec. innotuit. Illd̓ aūt
dicunt quidam in omnē talem caſum q̄ꝫ ſi ali
quis impetrauit lr̄as ad aliquē ꝙ ſibi proui:
deret in aliqua ecckia ⁊ ꝙ alius ſimilr̄ obti:
nuit poſtea lr̄as ad alium ꝙ ſibi in eadē ecc̄ia
prouideret nunquā ſcd̓us executor poterit
prouidere an̄q̄ꝫ primo prouideatur nec valet
prouiſio facta a ſcd̓o executore. eciā ſi igno:
rauerit de primo executore. ar. s. d̓ reſcp̄. ce
teꝝ et. c. caplm. Nec hic contradicit hijs q̄
no. s. de elct. innotuit. vbi diximꝰ ꝙ collo
facta ignorāter ab eo ad quē iur̄ ordinario
pertinet tenet. qꝛ fauorabiliꝰ eſt ius ordina:
rium q̄ꝫ extra ordinariū. qꝛ et prime lr̄e p̄ua:
lent. s. de reſcrip. ceteꝝ. Alij tamen dicunt
idem vtrobiqꝫ. Si vero aliquis impetret lit
teras ad aliquē ꝙ ſibi prouideat̄ in aliq̄ ec:
cleſiaꝝ ſue ciuitatis vł dyoc̄. vł prouincie vł
de aliquo bn̄ficioꝝ ad collacionē ſeu ad do:
nacionē alicuiꝰ abbatis aut alterius pertinē
cium cum plr̄a bn̄ficia in diuerſ eccleſijs ad

ipſum abbatem pertineant· tunc videtur ꝙ
iſte prouiſoꝛ qñcunq; aliquam eligat eccleſi=
am vbi debet ſibi prouideri inuenerit aliquã
prebendam vacantẽ ꝙ illam poterit confer=
re ſ; anteꝙ conferat null⁹ eoꝝ ad quem per=
tinet collõ de iure ordinario in eadẽ dyoceſi
impeditur conferre bñficium ſuum cui vult
et tenet collõ· Item eciam vid̃ ſi aliq̃s pro=
uiſoꝛ alijs deputatur ſiue ſpãliter in aliq̃ ec=
cleſia contenta ſub predicta generalitate ci=
uitatis ł dyoceſ ſiue prouincie ⁊ ſiue ſꝫ ſit
generał deputat⁹ vt in eadẽ ciuitate ł pro=
uincia prouideret ꝙ tenet collacio facta a ta=
li ſꝫ prouiſore· ar· ad hoc· s· de reſcrip· pa=
ſtoralis in fi· vbi dicit ꝙ delegat⁹ generalit̃
per clauſulam generalẽ non habet iuriſdicti=
onem ſuper non expreſſis contentis ſub ge=
nerali clauſula añ expreſſionem· bñ enim dici=
mus ꝙ ſi impetrans coram prouiſore ſuo ex=
preſſit in q̃ ecclĩa ſibi prouideri nolebat et ex
preſſio peruenerit ad eum ad quem pertinet
collacio et de iure ordinario ꝙ ita per exp̃ſſi
onem iſtam eſt ablata ab eo poteſtas confe=
rendi prebendam ſicut ſi in ł̃ris exp̃ſſa eſſet
ecclĩa in qua prouiſio fieri debet· ar· ibidem
et· s· de reſcrip· paſtorał· Item licet conce=
damus ꝙ ille cui conced̃ poteſtas alicui ꝓ=
uidendi poteſt reſuare p̃bendam ſue colla=
cioni· vt no· s· de preb· pro illoꝝ quam reſ=
uacionẽ comparam⁹ exp̃ſſam· non tamẽ dici=
mus ꝙ poſſit eam reſuare niſi in vna ecclĩa·
qd̓ ſic probo· null⁹ eſt enim qui exp̃ſſe poſſit
ł̃ras hr̃e ſup pł̃ib; eccłijs a principio ⁊ ſi im
petret fraudulenter p̃ſumetur· s· de reſcp̃·
in pñcia et· c· ad audienciam· ergo ⁊ eadem
racione ſi impetrauerint ł̃as generales non
poterit reſuacionem pł̃iuꝫ facere· q; deł· de=
bet procedere vt delegans· s· de reſcrip· in
fi· Si autẽ alicui preſcp̃tum eſſet ꝙ alicui ꝓ
uideret in bñficijs q̃ valerent· c· marchas·
tunc bene poſſet pł̃a beneficia reſuare vſq;
ad predictam quantitatẽ et non plus· ſecus
ſi in ł̃is dixerit in ſingłari beneficio nec vid̃
facienda vis ſi in litteris d̃· in primo beneſõ
prouideas qd̓ vacauerit vel in certa ecclĩa ł
in dyoc̃· q; tunc ⁊ ſi non contulerit primum
qd̓ vacabit in ecclĩa certa vł in dyoceſi· tunc
poterit conferre ſꝫm vel terciũ vel vlteri⁹ ar·
s· de preb· dilc· fi· Ꝯ· Item vid̃ ꝙ eciã qñ
ſcriptum eſt ꝙ in dyoceſi prouideat in pri=
mo beneficio qd̓ in ea vacabat ꝙ et tunc po
teſt eligere vnam ecclĩa et extunc in alijs nõ
poterit prouidere· Alij tamẽ hoc non conce
dunt· Item no· ꝙ exquo prouiſoꝛ reſerua=
uit ſibi prouiſionẽ in aliqua ecclĩa pro aliq̃
eciam ſi prouiſoꝛ moriatur non redit proui=
ſio ad ordinarium prouiſorem ſed ad papam
cui⁹ autoritate facta eſt reſuacio vel exp̃ſſio
Item exquo prouiſoꝛ reſuauit ſibi p̃bendã
in vna eccleſia decetero in alia non poterit ꝓ

uidere nec mutare dummodo talis ecclĩa ſit
quam hr̃e poſſit· ff· de adopc̃· le· l· ij· s· de re
ſcrip· cũ in ml̃tis· ideo eciam vid̃ ꝙ ſiue mã=
detur in prouincia ł dyoc̃· ſiue eciam in cer=
ta ecclĩa alicui prouideatur tunc non pote=
rit prouiſoꝛ ſibi reſuare nec oĩa beneficia
prouincie vel dyoceſ nec eciam ſolius ſpãlis
eccleſie nec ſuſpendere collatorẽ ab illoꝝ col
lacione ita in genere· ſed bene poteſt ſuſpen
dere in ſpẽ hoc modo· ſuſpendo talem a col
lacione primi beneficij vel ſcd̓i vel vlterioris
vel poteſt ſuſpendere ſic· ſuſpendo talẽ a pri
mo beneſõ qd̓ valeat· x· ł· xx marchas· ſi eſti
met illum cui prouidere debet tanto beneſõ
dignum ⁊ cum eadem determinacõe poteſt
totam prouinciam vel dyoc̃· ſuſpendere et ẽ
efficax racio pro hijs q; aliquo mandato ali
cui dato ⁊ oĩa mandata ei videntur ſine
quib; mandatũ expediri non pñt· ff· de iur̃·
om· iud̓· l· ij· s· de of· deł· ex ł̃is· ꝟ· fi· Ac pro
uiſoꝛ iſte de quo dictum eſt bene poteſt man
datum ſuũ exequi ſine tam generali ſuſpen=
ſione vel reſeruacõne ergo eam facere non
poteſt ſed abſq; ſpeciali non poteſt exequi
mandatum ſuum· et ideo illam facere poteſt·
Item effuſa ſuſpenſio eſt illaudabił ergo re
ſcriptum quod habet non concedit expreſſe
ad iniquũ intellectum per interp̃tacionẽ tra
hendum non eſt· ff· de vul· ſubſti· ex facto·
ff· de re· iur̃· neraci⁹ in fi· C· de vſuc̃· ꝓ emp·
l· fi· ſed dic illud eſſe de ſuperhabundãti vel
dic ꝙ ibi nec reſeruauerat nec inhibuerat et
ideo non erant ſupẽſi a collõne illoꝝ benefi=
cioꝝ ſed mandauerat papa alicui conferre be
neficia· nam tunc cum ml̃ta poſſent obici cõ
tra perſonas ipſoꝝ quib; ſunt danda bene
ficia et contra litteras ſemper pẽdente qõe·
cum non ſint ſuſpenſi tenet collacio ab eis fa
cta vt in p̃alł· c· inter cetera et· c· cum dile=
ctus· ſecus autem ſi alicui contuliſſet pote=
ſtatem conferendi· nam tunc videtur primis
abſtuliſſe hanc poteſtatẽ· de hoc no· s· de re
ſcrip· capitulum· Item dicunt quidam· ſ· cũ
data eſt poteſtas prouidendi alicui in primo
beneſõ qd̓ vacabit in aliquã eccleſia vel dyo
ceſi vel prouincia in primo beneſõ tm̃ ꝙ va=
cauerit poſt recepcõem hmõi litteraꝝ in di=
cta ecclĩa et poſtꝙ contra hoc ipſi notifica=
uerat eccłijs in quib; habet poteſtatẽ proui
dendi prouidere debet· ar· s· de ap· ſup eo·
ꝟ· fi· iiij· q· v· c· i· ⁊ ſi in aliq̃b; ſcp̃ſerit et in
aliq̃b; ñ extũc em̃ p̃t tm̃ ꝓuider̃ in p̃mo bñſõ
ex q̃ oĩb; eccłijs hoc notificauerit vbi po=
teſtatem habet prouidendi et ſi in medio tẽ=
pore quo ſcribit ſed non p̃ficit vacauerit be=
neſm̃ non poteſt de illo prouidere q; nõ pñt
dici pñtate littere directe toti dyoc̃· vł pro=
uincie quouſq; in omnib; et ſingłis fuerunt
pñtate· vnd̓ ſi iudex h⁹ vellet omittere forte
vnã ecclĩam et ei parcer̃ in qua ñ notificarꝫ

mandatum et poteſtatem ſibi datam in nullo loco poſſet conferre primum beneficium. alij dicunt et vt videtur melius quod exquo recipit litteras ſtatim beneficium primo vacans conferre poteſt eciam ſi nihil ſcribat eccleſijs vbi habet poteſtatem prouidendi quia littera non dicit quod eis ſcribat ſed quod in eis prouideat et plus dicunt quod ſi cum vacauerit primum beneficium non poſſit illud conferre quia preuentus fuit ab alijs tunc prouidebit in ſecundo vel tercio vel vlteriori quia beneficia ſunt latiſſime interpretanda. s. de dona. cum dilec. j. de ver. ſig. olim. Credunt tamen iſti quod miſſio litterarum huiuſmodi iudicibus ad omnes eccleſias hoc operatur. quia ſi poſtquam ſciuerint et mandatum eſt eis pro aliquo ſcriptum eſſe in ſua eccleſia quod tunc ſi alij conferunt illud beneficium illi pacientur penam decre. s. de. preben. dilec. Alij dicunt ei pro quo ſcriptum eſt obeſſe quia exquo primum beneficium non habebit vlterius ei in alio beneficio non poteſt prouidere ſed contentus ſit pena predicta hoc non placet. Hec autem forcius vera ſunt quando mandauit ſibi prouideri quando facultas ſe obtulerit quod non intelligitur ibi ſibi auferri facultas ſi ab aliquo preuenitur ipſe legatus. ¶ Eccleſiam. de boro villa quam legatus conceſſerat wilhelmo ſed modo eam renunciauit vt haberet prebendam ſancti. M. ¶ Supplicabat. et bene. ¶ Attendentes. q. d. iſte. G. nullo modo poteſt dicere ſe habere ius ex preſentacione predicta quia ſi archidyaconus in dicta eccleſia habet iuſpatronatus iure layco et ſic innuat vel dicat quod non obſtante legati collacione que non poteſt concedere eccleſias in quibus layci iuſpatronatus habent ſua collacio valere debeat male dicit. quia tunc ſi quis preſentat duos ſimiliter ſicut hic archidy. preſentauit pocior eſt ab ordinario inſtitutus. et ſecundum hoc ſic pocior eſt M ab ordinario admiſſus quam G. qui non fuit admiſſus. ſed et ſi dicas quod in prima eccleſia habet archidya. iuſpatro. tanquam clericus. certe nec ſecundum hoc habet quicquam iure predicto. G. cum legatus donacionem ipſius eccleſie ſibi reſeruauit non ergo tenuit preſentacio facta ab archidyacono cum legatus bene potuerit ſibi reſeruare eccleſias que ſunt de donacione clericorum. ¶ Tanquam laycus. quia ex hereditate patris vel alterius ad ipſum deuenerit vel alio iure vel alio titulo vel modo. ¶ Eccleſiam. de boro villa. ¶ Preſentaſſet. in alia vacacione antequam legatus eam daret wilhelmo vel in hac eadem vacacione. ſ. poſtquam reſignacionem G. iterum preſentauit eundem G. ſed tamen epiſcopus noluit eum admittere ſed M admiſit ſed prius dictum eſt verum et hoc nota ¶ Statutum. s. e. cum aut.

Paſtoralis. ¶ Appellauerit. licet appellacioni eius deferendum eſſet non tamen in hoc caſu ceſſatur quod fit poſt appellacionem. quia fit autoritate iuris. s. e. cum aut. Item multa impediunt faciendum que non caſſant iam facta s. de procur. quemadmodum. ſ. quod ſi poſt huius.

¶ Poſſidentis. ſi tamen epiſcopus omnes preſentatos a layco patrono refutaret et ſuum inſtitueret caſſaretur huiuſmodi inſtitucio. s. e. conſultacionibus et. c. illud in ſi. et. s. c. prox.

Poſtulaſti. quod eccleſia ſit collegiata et quod habeat iura eccleſie collegiate ſatis probatur per priuilegia que conſtituunt eam collegiatam et datur ei ius collegij. ff. de colle. illi. l. iij. ꝟ. in ſumma. j. de priuile. porro. Sed et ſi priuilegia. vel certa ordinacio aliter ſuper hoc non apparet et conſtat quod in ſui fundacione fuit ordinatum quod ibi eſſent tres clerici vel plures vel ſi pro tot eccleſia fuerit dotata. et tunc ſimiliter habetur eccleſia pro collegiata. x. q. i. ſ. i. de con. di. i. nemo. i. q. ij. placuit. j. de cen. quanto Si autem conſtat quod fuit ordinatum quod ſi cenſetur iure collegiate ſed preſentacionem haberet ibi patronus vel ſi fuerit ordinatum tantum vnus vel duo clerici eſſent ibi tunc non cenſebitur iure collegiate et ſic loquitur. c. xvj. q. vij. pie. et. c. ſe. et in hoc capitulo quaſi per totum. Item ſi poſtea contingat de non collegiata fieri multos clericos tamen non erunt vt collegium niſi patronus conſenciat et omnes alij qui leduntur de mutacione ſtatus eius. ar. hic et. xvj. q. vij. monaſterium et. c. romis et. c. ſiquis vult. Item ſi in collegiata non remaneat niſi clericus vnus tamen iura eccleſie collegiate habebit ita quod ſi poſtea ad pinguiorem fortunam deuenerit in omnibus iure collegiate eccleſie vtetur et eciam iterum quomodo vno mortuo clerico eiuſdem eccleſie epiſcopus qui eliget non nomine ſuo ſed nomine eccleſie eliget. ar. lxv. di. ſi forte. Si autem non apparet qualiter eciam eccleſia fuerit inſtituta. ſ. vt collegiata vel alio modo tunc ſi clerici ſint in poſſeſſione quod faciant ſicut clerici collegiate clerici defendentur in hac poſſeſſione eciam ſi patronus eſt in quaſi poſ. quod in ea faciat ſicut in eccleſia non non collegiata defenderetur in poſſeſſione ſua quouſque aliud probetur. s. de inſti. cum veniſſent Fatemur tamen quod epiſcopi et alij clerici poſſunt habere electionem et collaciones prebendarum et dignitatum eciam in eccleſijs collegiatis quia ſic conſtitutum fuit ab eccleſia a principio. s. de conſue. cum dilectus. j. de ꝟ. ſig. abbate. idem credimus eciam de laycis ſed tamen propter collacionem laycalem nullum ius ſpirituale habebunt inueſtiti ab eis nec per illam inueſtituram habebunt aliquod ius in collegio quouſque per epiſcopum vel per alium clericum iura ſpiritualia et canonicalia acquirantur. ar. lxiij. di. in ſynodo et de hoc no. s. de elec. quod ſicut. ¶ Titulos. per huiuſmodi titulacionem nullum ius queritur intitulato quia ſi quereretur neceſſe eſſet conſentire patronum. vt no. s. de ſi. preſ. propoſuit. vel dic quod bene titulato queritur ius et eſt vere canonicus et cum non habebit redditus niſi quando placuerit electoribus et eſt hoc contra ius eccleſie propter conſuetudinem approbatam ſic. s. de conſti. c. ſi. s. de ma. et o. ſtatuimus ¶ Electio. hic ponit duas queſtiones. prima eſt

Vtrum electio titulandoꝝ ſpectet ad recto
rem ecc̄ie vel ad p̄ronum et huic q̄om̄ non re
ſpondet expreſſe. ſc̄da eſt ſi eciam eccleſiam
vacare contigerit rectore vtꝝ p̄ronus hm̄oi
titl̄atis poſtpoſitis poſſit aliū pn̄tare ⁊ huic
q̄om̄ rn̄det exp̄ſſe ꝙ poteſt alium pn̄tare nec
ſit ei preiudm̄ ⁊ ſic eciam prime q̄om̄ tacite
rn̄det exquo p̄rono non ſit p̄iudiciū poteſt
alios titl̄are prelatus. ar. s. de ſi. preſ. ꝑpo
ſuit. s. d̄ of. vicar̄. ad hoc. vij. q. i. illd̄. aliud
autem dicunt quidam ſi ep̄us eſſet p̄ronus.
xvj. q. v. ſiquis. ⌊ Preiudm̄. generetur q̄n
eos poſſit remouere poſt mortem poſſit re-
mouere intitulātis cum ad p̄ronum ſpectet
non ſolum p̄latum ſed eciam alios miniſtros
pn̄tare. lxiij. di. principali. xviij. q. ij. elen-
cherius. xvj. q. v. ſiquis et. q. vij. decernim⁹
in autn̄. de ſanc. e. §. oratoriū. s. de ſi. preſ.
extranſmiſſa vel dic vt in glo. hic poſita.
⌊ Abſu. idem intelligo ⁊ ſi eius aſſenſus in
teruemiſſet quia ſi aliud diceretur aperiretur
via vacaturis contra id quod eſt. s. de con-
ceſ. preb̄. c. ij. vel dic ꝙ bene poſſet induci in
conſuetud̄. vbi eſt conſuetudo ꝙ hm̄oi inti-
tulati ſunt ſn̄ malicia vacaturaꝝ ꝙ p̄ronus ſi
requireretur de eis tm̄ pn̄tare deberet ſicut
de conſue. inducitur ꝙ de certa ecc̄ia eliga-
tur. s. de conſue. cum dilec. j. de ver. ſigm̄.
abbate.

Tranſmiſſe ⌊ Conceſſiſſent. ⁊ male cū
ad patronos non conceſſio ſed pn̄tacō
pertineat ⌊ Appelłō. hec appelłō fuit iniu
ſta. ⌊ Pn̄tatum. ſ. tñ.

De cenſibus et exactionib⁊

Sanccitū. ⌊ Manſus. manſus ꝑprie
ſm̄ vulgare ytalie dr̄ tantum terre ꝙ
ſufficeret duob⁹ bob⁊. tu dic hic ap
pellari manſum dotem conſtitutam pro ſuſtē
tacione clericoꝝ et alijs neceſſarijs negocijs
eccłie. de conſec̄. di. i. nemo. j. de conſe. ec.
cum ſicut eccłia. Dicunt tn̄ quidam autori-
toritate epiſcopi poſſe fieri tributariam.
ar. s. c. prox. p̄terea et nō aliter ⌊ Seruicō
de nouo impoſito ⁊ eciam ſi antiq̄tus funda
tores ecc̄iaꝝ conſueuerant cenſum aliquem
de fundo pro dote aſſig̈to recipe illū remit-
tere debebunt vt hic. ar. hic et. x. q. i. c. i. ⁊
ſe. et ſi non remitterent vel de nouo pn̄t im-
ponere pro remiſſo habetur et non pro im-
poſito. ar. x. q. i. C. de le. non dubium. Sed
ſi alij eadem terra erat tributaria non erit li-
bera a tributo. xvj. q. i. ſiquis. ff. de pact.
cont̄ iur̄. ſed ecc̄ia non debet eam recipere.
ymmo pocius ab ecc̄ie edificacione ceſſare.
⌊ Eis. ſ. de eccłijs. xvij. q. viij. ſm̄ canoni-
cam. ⌊ Senioribus. i. dn̄is eciam temporaa-
libus.

Omnis. ⌊ Vos. ⁊ hoc dictum eſt lay-
cis. xj. q. i. magnum. s. de ma. ⁊ ob.
ſolite vel eciam comprehēdit clericos ſuos q̄
ad exteriora. xxiij. q. viij. tributū. vel p̄cipit
clericis ꝙ ſint ſubditi eccłiaſticis p̄latis. xxiij
di. q̄mꝙ. ⌊ Probō. quo ad alid̄. Cenſus au
tem non ſemper eſt probō p̄łe ſubiectionis
j. de priuił. recepim⁹. s. de relig. do. cū ve-
nerabilis.

Scientes ⌊ Imponere. ꝙ vel ſacerdo
hr̄et in monaſterio vel monaſterium in
ſacerdote vel ꝙ alij hr̄ent in monaſterio.
⌊ Permittas. eſt enim ad hoc ep̄i cōſenſus
neceſſari⁹. s. de preb̄. auaricie. ⁊. c. de mona
chis.

Licet. ⌊ Ad collectas. p̄ſonales ſecus
eſt de realib⁊. ⌊ Cecitas. no. cecos de-
fendi per eccleſiam. lxxxvj. di. deſolatis.

Peruenit. ⌊ Ignorancie. hoc capłm lo
quitur q̄n petens cenſum nō eſt in poſ
ſeſſione vel non eſt poſſeſſor al̄ q̄uſq; ſuccū-
beret in proprietate defenderetur in poſſeſſi
one cenſus. s. vt li. pen. a memoria ⁊. c. lau
dabilem. s. de cā poſ. cum eccłia ⁊ q̄n agit
petitorio et non poſſeſſorio. ⌊ Ignorācia. i.
cui⁹ cā ignoratur ⁊ eciam ignoratur vtrum
debeatur q; ſi certum eſſet debere cenſum li
cet cā ſubeſſet tn̄ ſolui deberet. j. e. quanto.
Et no. ꝙ licet obligōnes non q̄rantur tēpo
re. ff. de act. et obli. obligōnum. §. placet tn̄
ſuicia et ſuitutes eciā ſi n̄ hēant cōtinuam
cāꝫ bn̄ q̄runtur tp̄re C. de ſuit̄. l. i. et. ij. ff
de aq̄ plu. ar. l. vlt̄. C. de agri. ⁊ cen. l. litib⁊
vel. xj. xviij. q. vłt. ſuiciū et meli⁹ in. §. hic di
citur. Et dicunt quidam ꝙ neceſſe habet al-
legare cām ſed ſufficit probare tp̄us. ar. ff.
de probac̄. cum de indebito. Alij dicunt ꝙ
nec eciam cām allegare tenetur.

Cum apoſtolus ⌊ Contenti. et ſic ſi ex
cedāt hunc numeꝝ ſubditi pn̄t ſua au
toritate prohibere ł denegare. ff. de aq̄ co.
l. i. §. trebacius. x. q. ij. q; cognouimus. lxiij.
di. q; p ambicōnes et ſi propter hoc excom
municetur non tenet. s. de exceſ. preł. cū ad
quorundam. ſed ſecuri⁹ eſt ꝙ penes ſup̄iorē
deponant q̄relam. ⌊ Caritate. non ergo in
uiti cogendi ſunt per ep̄m qui exigit ſed ſu-
perior debet eſſe facilius in cogendo. ſed nū
quid archiep̄⁹ poterit cogere ſubditos ſuf
fraganeoꝝ ſuoꝝ ſed ipſ ſuffraganeis n̄ ar-
ep̄o qui non poteſt petere negant auxilium
vr̄ ꝙ ſic q; exquo ius hꝫ ep̄us petendi vt hic
ergo denegātes per ad id cogi poteſt. ſed h̄
fatemur veꝝ eſſe per iudicem ordinariū cle-
ricoꝝ q̄ ſolus eſt papa q̄n conueniūtur ab
ep̄o non autem per archiep̄m q̄ eoꝝ iudex n̄
eſt. s. de of. or. paſtoral. Quidam tn̄ dicūt
et vid̄r bene et probabił; ꝙ eciam ipſe ep̄us
poterit eos cogere ab ſoluendū hoc auxiliū.
nec hoc verbū cum caritate contradicit q;

in veritate clericis ſuis debet oſtendere ne-
ceſſitates ſuas et precib⁹ et monicionib⁹ apd
eos inſtare qd matrici eccleſie ſubueniant et
ſi noluerint precib⁹ acqeſcere ꝙ poſſit adder
coactionē. Dn̄t enim ſiml' adeſſe caritas et
coactio. xlv. di. licet nonnunꝙ et. c. q̄ emen
dat. x. q. ij. cauendum. ar. ad hoc. q꞉ fruct⁹
eccłiaꝝ poteſt pro ſuis neceſſitatib⁹ accipe. s.
de conceſ. pre. cum noſtris et de inſti. cū ve-
niſſent et vt ec. bn̄ vt noſtꝝ. tamen hoc non
debet facere ſine conſilio capłi ſui et eciā ip
ſoꝝ clericoꝝ ar. s. de hijs q̄ fi. a pre. ſine cō.
ca. per totum et. c. abbate et. c. nouit. et. c.
quanto.

PRohibem⁹. Nec veteres. propter
pubertatem fructuum ſed ſi noua par
rochia vel noue diuicie ei accedunt cenſum
eſſe augendum ar. ff. de vſuris. Item ſi fun-
di. §. hinc et. s. de preb. auaricie. j. e. quanto
Item licet epiſcopi pro ſe non poſſunt impo
nere cenſum pro alijs tamen clericis hoc bn̄
pn̄t. j. e. cum clerici.

PReterea. Illuſione. ideſt fraude au-
diendi agendo petitorio. ſed ſi poſſeſſo
rio ageretur condempnabit ad ſoluendū cen
ſum quouſq꞉ aliud conſtet vt hic eadem de-
cre. innuit et no. j. e. ſignificauit

ECcleſijs. Eripiunt. ſ. q꞉ de facto ei⁹
incumbebant vel vſurpabant vel layci
iuſpronatus qd in eccłijs habebant dona-
bant epis Impoſicionem. ſiue de iur ſiue
de conſuetudine approbata.

INnouamus. Regū. que autem cō-
ſuetudine memoriā excedente habita
ſunt eciam ſuabuntur. j. de ver. ſig. ſuper
quibuſdam. §. i. Item a regib⁹ bene poſſunt
poni de nouo cum in eis płam hēat iurdic.
Veruntamen peccant. ſi hoc faciant ſine
cauſa.

CVm clerici. Remouere. ꝛ cenſus p⁹
mortem ſtatuentis non ſoluetur. s. e.
ſciens et. c. p̄terea Ea q̄ id. ſ. remiſſionem
peccatoꝝ vł aliud.

SIgnificauit. interdixit fuit bonum pre
ceptum ꝓpter qd monachi poſſeſſionē
amittebant vel dic ꝙ licitum fuit p̄ceptum
non enim monachi p̄dictum cenſum recipi-
endū poſſidebant q꞉ tp̄re p̄deceſſoris nō re-
ceperant animo querendi ius vel clam poſſi
debant. ſ. ignorante ep̄o cui⁹ autoritate cē-
ſus ſtatuendus erat et non autoritate inferi-
oꝝ prelatoꝝ. s. e. ſcientes et. c. p̄terea. s. de
preb. auaricie ꝛ ſic clam vel ignorante ep̄o
cenſum recipiebant nec erat ibi paciēcia epi
que necria ē ad poſſeſſionē querendā cū er-
go eſſet in poſſeſſione tm̄ recipiendi a ſacer-
dote non ab eccłia mortuo ſacerdote ł eciā
viuo eccłiam conuenire non poterit tanꝙ
ſit ſpoliat⁹ nec ſucceſſor monachis tanꝙ ex-
iſtentib⁹ in poſſone cenſum ſolū ſoluꝫ cū ec

cleſiam non potuerit obligare niſi legitimis
modis. ff. qd vi aut clā ꝓhiberꝫ. §. n tm. s. de
arb. per tuas. hoc non placet q꞉ ſatis credi
mus poſſe q̄ri poſſeſſionem p ſołonem ſacer
dotis vt. s. de ca. mo. c. ij. et. s. de reſti. ſpo.
cum veniſſent. vel hec fuit intencio epiſcopi
precipiētis ꝙ non ſolueret cenſum q꞉ iuram
tum non erat ſuandum in preiudm̄ eccłie ꝛ
ꝙ non aufertur ei ſi alio iur ſe iuuare pn̄t vel
poteſt dīe ꝙ vbi quis ſcit aliquē in poſſeſſio
ne eſſe iniuſte et mala fide bn̄ poteſt negare
redditus ſolitos eciam ſi iurauerit cū iuram
tum preſtitum in leſionem eccłie non ſit ſer-
uandum. s. de iuriur. peruenit. Et ꝙ iudex
precipit illud ſolui quouſq꞉ cognoſcatur. h
eſt propter ignoranciam facti exq tamē ꝙ e-
piſcopus bn̄ ſciebat hunc cenſum non debe
ri de iur bn̄ precipit ꝙ decetero nō ſolueret
ſed ſi precipiꝫ ꝙ poſſeſſionē rei corporał q̄m
alius tenet violenter auferret malum precep
tum eſſet q꞉ eciam violento vł malo poſſeſſo
ri non eſt vis facienda. iij. q. ij. §. vlt. s. de re
ſti. ſpoł. in litteris ꝛ eodē modo ſi illi qui cō
ſueuit recipe cenſum cum violencia vellet ac
cipere forte armis ſibi reſiſtendū non eſſet
ſed de iur tm̄ contra ip̄m agendum. s. de of.
deł. ſi qn̄. licet alij contradicant. Si autem
eſſet bone fidei poſ. ille qui recipiebat cen-
ſum. tunc ſacerdos qui in veritate nō debet
cenſum ſoluere cenſum tamen ſoluere dēret
q꞉ ſicut non eſt licitum aliquem ſpoliare aliq
re ſic nec poſſeſſione. C. vn̄. vi. ſiquis in tan
tam. Sed q̄res qn̄ aget poſſeſſor bo. fi. poſ.
contra hunc ſacerdotē q꞉ non ſoluit cenſum
et lq̄tur in eo caſu qn̄ nec ſoło nec iuramen
tum apparebat ſuper cēſum. Hec ſi ſacerdos
intendebat eum ſpoliare ſuper poſſeſſione cē
ſus aget interdicto. vn̄ vi. vel cond. ex de-
cre. s. de elect. q̄relam. ſi vero non intende-
bat ſpoliare eum poſſeſſione ſed tm̄ in cēſus
ſołone ceſſabat tūc aget interdicto vti poſ.
q꞉ ſicut moleſtabant eum non ſoluendo cen-
ſum ſuo tempore ar. ff. vti. poſ. ſi duo. §. fi.
et ſic eciam agendum eſt q̄i contra illum qui
eligit vel qui inſtituit aliquē in eccłia in qua
ad vtrāq꞉ pertinet inſtitucio vel electō ſub-
tractant. et eodem modo contra clericū ele-
ctum vel inſtitutum q꞉ ipi ſunt q̄ mihi ſub-
tractant turbant poſ. meam. ff. ſi ſui. ven.
ſiquis diu. Iſte ſacerdos aut ſi ep̄us precipe
ret ei ꝙ cenſum non ſolueret. bo. fi. poſ. de-
bet appellare ꝙ iniuſtū eſt p̄ceptum. Et idē
vꝫ dicendū cū epiſcopus p̄cepit alicui de dy-
oceſi ſua ꝙ preſtet obedienciā vel ꝙ recipiat
aliquam adminiſtracionē vel viſitacionē vel
preſtet aliq alia ad q̄ ius dicit eū non teneri
ſi ſubditus appellet ꝓpter hoc ab epiſcopo
dicens ſe ab hijs liberꝝ vł priuiło vel p̄ſcrip.
vel alio modo ſi ep̄us eum excōmunicet poſt
hmōi ap. ſine aliqua cauſe cognicione tamē

excommunicacio tenet dummodo vez ſit q̄
non ſit liber. qꝛ quod petit epiſcopus noto-
rium eſt iur̄ et ideo r̄quiritur ibi ordo iur̄. s
de iuriur̄. ad noſtram. iij. ſed ſecus eſt ſi hoc
peteret a clerico q̄ non eſſet de ſua dyoc̄. vel
alꝛ ſi a clerico ſue dyoc̄. peteret ea q̄ non con
ceduntur a iur̄ cõmuni. nam tunc ſi ſine cau
ſe cognicione eum excommunicaret non te-
neret excommunicacio eciam ſi in veritate te
neretur q̄ grauamen ſecutum fuerit qꝛ p ap-
pell. negm̄ delegatū eſt ſuperiori. s. de ap.
ad audienciam. et. c. ſollicitudinem. §. i. ſecus
autem eſt in alio caū qꝛ in notorijs ꝛ in fcis
non valet ap. s. de ap. ꝯpoſuit. Aliqui tam̄
contradicunt dicentes eciam q̄ ſemp ec̄ poſt
tenet ſnīa excõmunicacõis eciam ſine cauſe
cognicione cum non ſit ap. vera cā appellco-
nis interpoſite et maxime in eo qui poſſidet
cenſum q̄ ſibi denegatur hoc eſt poſt ap. ꝛ
eciam ſine cauſe cognicione excõmunicabit
denegantē cenſum ꝛ ſic defendit poſſeſſio-
nem ſuam. ar. s. de reſti. ſpol. olim. iij. Ap-
pellacõ enim non debet alicui auferre poſſeſ
ſionem ſuam. ar. s. de ap. cum ſpāli. §. porro
Sed quid ſi abbas excommunicat hunc ſa-
cerdotem ſi non dat cenſum ꝛ ep̄us eum ex-
cõmunicat ſi dat. Rñ. appllꝫ ſacerdos ꝛ nun
q̄ obliget eccliam niſi probabilem ꝛ manife
ſtam habuerit credulitatē q̄ dꝫ ſoluer̄. ar. j.
de ſen. ex. inquiſicionem.

SOpite. Procur̄. No. in cā cõi. ſibi
et alijs poſſe eē procur̄. abbem. Exhi
bitas. ſine hac probõe ſufficiebat ei ius cõ-
mune vel eciam generalꝫ conſuetudo q̄ cum
non eēt contra ius erat ad filiis condõis ec
cleſias extendēdas cõi in eo qd̄ petit procur̄
qn̄ viſitat in caſibꝫ cõceſſis. repete q̄ diximꝰ.
s. de p̄ſcrip. cum ex of. s. de of. or. c. vlt. x
q. i. decernimꝰ ꝛ. c. ep̄m et. c. placuit. nec
obſtat qd̄ dr̄. xviij. q. ij. luminoſo contra. ſo.
illud loquitur de exempto. Communi. in
hoc q̄ erat ius cõmune vt ſicut alij faciebāt
ita iſti. j. e. ſup. ius commune eſt q̄ negligē
te ep̄o viſitet ſimplꝛ. j. e. c. ſi.

GRauis. Fideiuſſoria. q̄ fideiuſſio n̄
tenet cum non tenuerit principale. C.
de leg. non dubium. j. de dote poſ. di. re. ꝛ
ſi neceſſe. C. de ſacroſ. ec. ſanccimꝰ nemini
et. C. de cond. ſine ca. auunculo vbi de hoc
notatur.

QVanto. Defundatoris. hic iuſte po-
tuit cenſum conſtituere. xviij. q. ij. elen
therius. ideo non abſoluuntur ab eo. Li
beraliter et nihil habebat ab illo monaſte-
rio tp̄ale vel ſpūale q̄re hanc procuracionē
preſtaret debita tamen eſt ex quo conſtituta
eſt ſed liberalꝛ. Que pro vna. Nota libe
ralitates ad temperanciam deduci ſi ex eis ori
tur grauamen. j. e. ex pte. s. de deci. ſugge
ſtum. Forte ſecus eſſet ſi ex pc̄o aliquo da-
to l recepto id pmiſiſſent ſed eciam ſi ex gr̄cia
fuiſſet inſtituta hec procuracõ non tamē dn̄t
denegari qn̄ eciam ex ſup excreſcentibꝫ fru-
ctibꝫ fiat niſi ſpālis ſit indulgencia ſup hoc
quod innuit verbum quod ſeq̄tur indulge-
mus.

QVm. Inſtancia. ſe indebite. ſ. vltra
facultates eccl̄ie. x. q. iij. illud ꝛ. n. te-
nuis patria opprimenda non eſt ſed pocius
extraordinario auxilio iuuatur. C. noua nec
l. i. ar. i. q. i. placuit. in autn̄. d̄ man. prin. §. ſic
tibi quoqꝫ. coll. iij. ff. de of. p̄. illicitas.
Reſtaurentur. conceſſis ſibi actõibꝫ a
legato vel melius condicione ex hac decre.

EX parte. Vota. fecerunt enim vota
q̄ ſingulis annis ſoluerent certas men
ſuras grani vel vini. Si aūt voto non tene-
rentur non cogerentur ſoluere ad certam
menſuram vel eciam ſine menſura. Non
conſtat. qꝛ ſi de menſa parentum conſtaret
non req̄reretur alia probacio qꝛ non preſu-
meretur q̄ ad aliam menſam voluerit obli-
gare hr̄des. Habitatores. om̄es commu
niter vel maior pars hominū ſuat om̄es de
bere ſuare. c. di. cõtra morem. s. de ca. mo.
cum dilc̄t. Item ar. q̄ in dubijs ſuatur con
ſue. vicinoꝝ. s. de cõſue. cum olim. ff. de le. ij
ſi ſuus pl̄iū. §. vlt̄. et non eſt. hoc tam̄ ꝓpter
conſue. ſed qꝛ ille q̄ promiſit primo ex quo d̄
nulla menſa mencionē ſpālem fecit p̄ſumit̄
intellexiſſe de communi menſa. Non ſunt
cogendi. licet nulli fiat hec promiſſio vl̄ po
cius votum tamen vouens obligatur vt hic
et. ff. de pollic̄. pacc̄. in prin. s. de vo. ꝛ vo.
re. in graue et. c. licet et in multis alijs. c.
e. ti. hac racõne vidr̄ q̄ ſi aliquis pmittat in-
trare aliqd̄ monaſterium licet tale votum ſit
ſimplx vl̄ de futuro tamē monaſteriū cond.
ex tali decre. p̄t ager̄ cõtra vouentē vt intrꝫ
monaſterium. Ne tanq̄. C. de bo. que li.
l. iij.

QVm olim. Eccl̄ia. iſte eccl̄ie pertine
bant ad abbem ſancti Jo. ita q̄ in eis
tp̄ralia collegebat ꝛ ad proprios vſus tene-
bat et ideo pro eis rn̄debat alꝛ ipe eccl̄ie p ſe
rn̄dent vt no. s. de reſcrip. edoceri. Per
alia. per teſtes vel per ius commune vel alio
modo. In inſtrumentis. Hoc inſtrm̄ in-
ducebat ep̄us ꝛ forte alia erant inſtrā q̄ per
vnum annuꝫ tenebatur integre omnia iura
ep̄alia ſoluere per alium qꝛ aliqua tenebatur
ſoluere ſed non omnia contra hec inſtrumen
ta obicit abbas defectum talis ſolennitatis
cuiꝰ explecõ ex eiuſdem abbatis vel monaſte
rij ratihicione pendebat. ſ. ipa inſtrā non de
bere ſibi obeſſe qꝛ non interuenit conſſs ca
pli ſui et ideo in tm̄ ſibi p̄iudicat hec excepc̄.
vt eciam ſi inſtrumēta pro eo faciant ſibi nõ
proſint ſecus autē eſſet ſi obiceret defectum
illius ſolennitatis q̄ compleri non poſſet per

ꝑtem epiſcopi qꝛ in hoc caſu ſi veꝝ non eſſet
vel eēt veꝝ ſi non epūs illas ſolennitates cō:
ꝑle vellet per hoc non videtur abbas renun
ciare inſtrumētis. Item dic ꝙ non dicit in:
ſtrumentū fl̄m niſi probet ꝛ̄manet inſtrm̄ in
ſuo robore nec tm̄ per oppſſionē fl̄itatis vꝫ
renunciaꝛ̄ iuri qď ſibi ex illo inſtrō compete
bat nec illud petere impeditur. dummodo
tamē conſenciat illud eſſe veꝝ. nam compta
veritate. ſ. ꝙ inſtrm̄ non ſit fl̄m cedit error
veritati. viij. di. veritate. ⌊ De veritate. niſi
pſeueraret dicēdo ꝙ falſum eēt qꝛ tunc eciā
poſt ſn̄am latam qď non eēt falſum nihil ex
eo petere poſſet qꝛ faceret contra conſciam
s. de pſcrip. om̄ ome ꝛ licet probetur ꝑ ver
bum qď exeqt̄ur nullaten⁹ approbauit iſte
abbas vt dꝫ in regiſtro ſemp dicebat ꝙ hec
compō obtēta erat ꝑ metum regenciū. Hec
tamē reprobam⁹ qď ſupra dictū. Item no.
licet dixerit aliquis inſtrum̄tum fl̄m ꝛ ſuccu
buerit tamen adhuc poteſt dꝛe illď non valꝫ
propter defectum ſolennitatis. ff. de pe. hꝫ.
l. luci⁹. Item et ſiquis dixerit inſtrum̄tū de:
ficere in ſolennitatibꝫ tam̄ poteſt petere le:
gatum ex eo inſtrō. ff. de pe. hꝛe. poſtq̄. ſec⁹
aūt ſi fl̄m vl̄ al̄ ociosum dixiſſet ⌊ Deducti
one. in inſtrō compōnis fa cte continebatur
ꝙ decime integre ꝑſoluentur epō. ſed de eis
in certis caſibꝫ dꝫ monaſterio aliq̄d impēdeꝛ̄
vl̄ epūs dēbat accipe q̄rtam decimaꝝ ab ill̄
eccl̄ijs et de ea debebat aliq̄d dare monaſte
rio. nam ſi inſtrm̄ compōnis dꝛet ꝙ epūs tm̄
duas partes decimaꝝ vel aliam partem ſibi
recipet tunc non fuiſſet monaſterium condē
natum ad plenam ſolonē decimaꝝ. qꝛ ſibi n̄
debebantur. nam licet compō non debeat
prodeſſe ꝑdicto abbati q̄m impugnit nō tm̄
debet dari epō qď ſibi non debetur. Sed di
ces ymmo forte dēbatur de iuꝛ̄ communi qꝛ
eccl̄ia in dyoc̄. ſua ſunt ſite. Sed certe h̄ nō
prodeſt epō cum ꝛ̄ceſſum ſit a iuꝛ̄ communi
per compōm q̄ nō improbatur. fatemur tm̄
ꝙ ſi ep⁹ rn̄diſſet abbati qn̄ dicebat compōm
non valꝫ. et ego ratum hēo ꝙ tunc ſtandū
eēt iuri communi qꝛ cōmuni voluntate par:
cium receſſum eēt a compōne. nam breuiter
vidꝫ dicēdum ꝙ pro abbē nihil ſit iudicanď.
ſed nec pro epō eſt ferēda iniuſta ſn̄a vn̄ dico
ꝙ inſtrm̄ qď quis impugt̄ continet mihi de:
beri centum ſub condōne non adiudicabit
mihi illa. c. pure. ſed ſub condōne. qꝛ nō de:
bentur an̄ condōm extantē. inſti. de v. ob.
§. ſub cond. et §. ex condōnali. ymmo plus
dicim⁹ ꝙ ſi in diem debentur ꝙ non condem
naret niſi poſt diem ꝑmiſſa racōne qꝛ nunq̄
ferenda eſt ſn̄a iniuſta pro aliq̄ parciū licet
aduerſari⁹ iniuſte probet contractum ſed ꝑ
improbante nl̄ ſn̄and eſt. Sed nunq̄d ſalua
conſciēcia poterit iſte epūs tenere inteḡs de:
cimas nulla facta deductōne. Hꝫ licet tuci⁹

ſit ꝙ ſoluat qꝛ tn̄ iniuſte obtinuit in cauſa et
qꝛ bn̄ pōt miniſter eccl̄ie q̄nq̄ꝫ puniri ymmo
plus eccl̄ia qn̄ miniſter male agit. xvj. q. iiij.
placuit. dicim⁹ ꝙ ſine pcō tenere pōt q̄uſqꝫ
abbas ꝑ in inte. reſti. vel alio modo ſibi ꝓui
deat. ⌊ Impugnare. xiij. q. ij. prepoſtera.
xvij. q. iiij. ſunt q̄ ⌊ Impugn̄re. ſ. i regiſtro cō
tinetur ꝙ impugn̄bat ex inſtrō ex ea cā qꝛ di:
cebatur ea per metū regiuꝫ extorta ꝛ in iſto
ſuo dicto pſeuerauit abbas vſqꝫ ad ſn̄am ꝛ
ideo iudex in ſn̄a ſibi voluit adiudicare ali:
quas deductiones licet ſibi per inſtrā com:
peterent ar. s. de teſti. pn̄cium. qꝛ cum ille
deductiones ſm̄ eum eēnt contra ius n̄ com
peterent abbati nec ꝑ inſtrā q̄ falſa ꝑ metū
extorta dicebat contra conſciēciam faceret ſi
illa deduceret et iudex male faceret ſi ſibi mā
daret ꝙ faceret contra conſciēciam. Si aūt
non dꝛet inſtrā falſa ſed al̄s contēderet. licet
male illa non debere ſibi ꝑiudicare de iuꝛ̄ tūc
non obſtante tali impugnatione iudex ferret
ſn̄am pro impugn̄tore. Si autem ante ſn̄am
velit deſiſteꝛ̄ ab impugn̄cione inſtrum̄ti ſibi lꝫ
Hec exigitur tunc alia probacio ꝙ probet
contra conſciētiam ſuam vl̄ confeſſiōem.
cum aduerſari⁹ q̄ induxit inſtrum̄ta nl̄ poſſit
dꝛe contra illa nec probōne ſuper hoc ad:
uerſarium aggrauare. Si vero aduerſari⁹
non induxiſſet inſtrum̄ta ſed proprio motu
dꝛet ipe in iudicio illa fl̄a. poſtea ex ill̄ inſtru
mentis nihil petere poteſt niſi probet illa ve
ra vt al̄ non poſt ſn̄am autem. puta ſi inſtrā
q̄ q̄s fl̄a dicebat inducentur vera non prohi
betur ille q̄ dixerat ea fl̄a. poſtea ꝑ ea aliq̄d
peteꝛ̄. s. de iuriuꝛ̄. mi̇l̄ri. nam veritate mani:
feſta ꝛc̄. viij. di. v̇itate. Quidam tamē dicūt
ꝙ ſi epūs nō iuuaretur alio iuꝛ̄ niſi eo qď cō:
tinebatur in inſtrō in q̄ ꝑcipiebātur fieri de:
ductiones. tūc ſic̄ epō adiudicate fuerint q̄r
te decimaꝝ ſic et abbati adiudicate eēnt de:
ductiones. qꝛ vna ꝛ eadē res ꝛc̄. xij. q. ij. qꝛ.
Sed hic non iuuatur tm̄ illo inſtrō. ſed eciā
iuꝛ̄ communi. ſcilicꝫ qꝛ eccl̄ia erat in ſua dy:
oc̄. ſite. ſic̄ ptꝫ ꝑ ſinē hui⁹ decꝛ̄. Sꝫ pri⁹ dictū
melius probatur ex hac decꝛ̄. ⌊ Tua. nota
ſcripturam fidē facere eciam in eo negō ſup
q̄ principalꝛ non ē facta. puta ſup finibꝫ epi
ſcopat⁹ cū tm̄ eēt priuil̄m. C. de contrahn̄.
ſti. optimam. C. de lib. cā. cū aliq̄s ⌊ Inſtrā
Inſtrā hec cōtinebant qn̄ epūs has l̄ras cō
ceſſit monaſterio predicto ꝑ q̄ ſatis conuin:
cebat abbas ꝙ ille eccl̄ie eēnt in ſua dyo. ſite
Si em̄ ab illo epō eccl̄ias ꝛ ius epāle in eis
recepat nō poterat defacili probabilꝛ nega:
re illas eccl̄ias in ſua dyoceſi ſitas q̄uis for:
te poſſet dici ſe nō ad hoc recepiſſe priuil̄m
ꝙ ab ea ius epāle hꝛet ſi ab alio hꝛet ſed ad
hoc ideo impetrauit ꝙ impetēdi ipm frontē
epūs non hꝛet. ar. C. de excep. ſi q̄dem. ff.
de probac̄. cū de indebito ſed hoc proteſtari

debet in p̄realł·l·ſiquidem̄ alioquin ſicut in
ſtrm̄ pro ſe ita contra ſe admittere tenetur·
ſed q̄ritur alꝭ q̄re non fuerunt abbati adiu
dicata ep̄alia· ſolˀ licet verꝫ eēt priuiłm con:
ceſſiōis tn̄ qꝛ affuit aſſenſus eoꝝ q̄ adeſſe de:
buit nō potuit p̄iudicare eccłie·s·de dona·
paſto·ad finē·vel ideo non fuerunt ſibi adiu
dicata iura ep̄alia qꝛ nec fuerant ſibi data p
priuiłm de quo hic fit mencio·per verba·in
illa q̄ ibi continebantur·ſ·ꝙ non concede:
bat ſibi eccłiam vt hic dicitur nec ius ep̄ale
concedere intelligebatur·ſed tm̄ tp̄ale qd̄
in eo habebat vł in ꝓprios vſus concedebat
eam·s·de danac̄·paſto·Hoc aūt inſtrm̄ de
quo hic mencionē facit nullatenus reproba:
tur·ſed inſtrm̄ compōnis tm̄ valet·Nam ſi
alꝛ per partem ep̄i probatum fuiſſet ſcłm in:
ſtrm̄ compōnis non probaretur p illud qd̄
eccłia de qua p̄uilegium indicebatur eēt in
dyoc̄·huiꝰ ep̄i ſita cum reprobato inſtrō ni:
hil ex eo probetur et totū debeat carere vi:
gore·ix·di·ſi ad·iij·q·ix·puta·Licet enim
ꝓducens inſtrm̄ n̄ poſſit dīe ſcłm inſtrm̄ ł ali
quod qd̄ in inſtrumēto continetur vt hic ꝛ
no·s·de excep̄c·cum venerabilem·tamē ſi
aduerſariꝰ probet ip̄m ſcłm eciā aduerſario
non nocebit·Aliqn̄ enim per aduerſarium
meū habeo qd̄ per me hr̄e non poſſum ſic·
C de temp·in inte·re·l·petende·ff·ſi ſui·
ven·ſi cōem·ſed dices an ne eo ip̄o ꝙ abbas
produxit inſtrm̄ ł priuiłm vidt̄ cōfeſſus eſſe
omnia iura que in eo continentur·ita vidt̄ ꝛ
ſic non poteſt contra ea dīe ſic̄ nec contra cō
fōem ſuam tacitam vł exp̄ſſam eciam ſi pri:
uiłm pronūciaretur ſcłm·ſolˀ vt no·in decr̄·
p̄alł·cum venerab·Item no·ꝙ licet cōtra
confōm ſuam quis admittat̄ ad probandum
contrarium·C·de iur̄ ꝛ fac·igno·error·et
no·in ſumma·de confeſſis·tn̄ ꝛ contra in:
ſtrā q̄ produxit non admittitur nec mirꝫ·qꝛ
plus eſt probō inſtrōꝝ q̄ꝫ confō tm̄·Itē cū
ps induxerit inſtrm̄ ad probandū contra·cū
cōtraria allegās non ſit audiēdus·s·de ap·
ſollicitudinē·C·de fi·inſtru·ſcripture·ſed
probōnes contrarie ſibi inuicem fidem dero
gant·C·de probac̄·diuerſe ꝛ eciam qꝛ plus
valet confōm tacitam hr̄e ꝛ probōm inſtru:
menti q̄ꝫ confōm tm̄·

Olim cauſam·L·A papien̄·ꝛ bn̄ qꝛ erāt
in obligacōne q̄uis ſi non inueniantur
poſſit de alia pecunia ſatiſfieri·ſicut dicimus
qn̄ eciam agī̄ exempto ad rem venditā tradē
dam nam bn̄ agī̄ qꝛ res in obligōne·ꝛ·ff·d̄
act·emp·exempto ſolˀ·i·ſi libatur ſatiſfaciē
do de intereſſe·ff·de act·emp·et ven·l·i·Si
nō eēt in obligōne ſicut ſi agatur·l·acquił·
ad reficiendum domos deſtructas qꝛ inepte
petit cum ſoluꝫ intereſſe ꝛ in peticione ꝛ in
obligōne ſit lacerādus eſt libellꝰ dētibꝫ tāq̄ꝫ
inepte conceptꝰ·L·Proteſtatꝰ·idem eēt ac
ſi proteſtatus non eſſet qꝛ proteſtacio nō in
terrumpit p̄ſcripc̄·niſi in caſibꝫ·s·de of·or·
paſtoralis in fi·C·de an·ex·l·vt p̄fectus·
L·Eiuſdem·vidt̄ ꝙ ſi hoc probatum eēt·licꝫ
l·annis locuti eſſent lucen̄·tn̄ poſſent exigi
papien̄·ff·de vſufruc·qꝛ·ff·de pecuł·ſiq̄s
ſuum·ar·contra·ff·q̄madmod̄ ſ·amit·ſi cō
munē ꝯ·i·ꝛ·l·ſi quis alia·L·Decliacionē·
i·qꝛ moneta papien̄·non inueniebatur papi
en̄·no·non ſolum peticionē eſſe faciendā ad
rem q̄ eſt in peticione ꝛ obligōne ſed eciam
condempnacionē q̄uis ſoluendo intereſſe li
beretur ar·ff·de act·emp·ꝛ ven·exempto
ſolˀ·i·L·Papien̄·ar·aduetere monete men:
ſuram ꝛ ſołom faciendam·s·de iuriur̄ q̄nto
ff·ſi ſ·pe·l·iij·ar·contra·xxxij·q·iiij·q̄s ig:
norat·ff·de contrahē·emp·vt res·L·Papi
en̄·hoc cōſtabat nec in dubium vertebatur
ꝙ ep̄us vł ex conſtituto vel ex p̄ſcrip·prece:
dente ſołoꝝ lucen̄·debebat pro cathedratico
recipe vi·den̄ papien̄·vel dic ꝙ ſufficit ep̄o ſi
computatis omnibꝫ annis q̄bꝫ recepit lucen̄·
pro papien̄·compleuit tempus preſcripcōis
ſ·xl·an·ar·ff·de vſufr̄·qꝛ q̄ et·ff·d̄ vſur̄·l·
qui ſemiſſes·Ex hac decre·vidt̄ colligi ꝙ lꝫ
lucen̄·ſoluit pro pap·ſi tn̄ nō ſoluit ip̄os lu:
cen̄·xl·an·non cogetur ſoluere papien̄·ꝛ eſt
mirabile ꝙ ſoło eiuſdem rei pro vtraqꝫ pte
preſcripcionem inducit·ſ·pro ep̄o qꝛ p̄ſcri:
bit papien̄·ſed finita preſcripcōne ep̄i de pa:
pien̄·eciam lapſu ſolius vniꝰ anni plebes p̄:
ſcribent vt non cogātur ſoluere papien̄·ſed
lucen̄·

Cum venerabilis·L·Imponentur·q̄n:
tumcunqꝫ enim generalꝛ ep̄us aliquā
eccłiam eximat ſemper cathedraticum reti:
net et iurdictionē ꝛ procuracōem ꝛ viſita:
cionem·xvj·q·i·c·i·s·de donac̄·paſtoralis·
ꝯ·i·in fi·vbi de hoc·niſi exemptio confirma:
retur autoritate pape·s·de reli·do·conſti:
tutus et·s·de hijs q̄ fi·a prela·ſine con·ca·
paſtoralis Non enim poteſt a ſe ſuam iurdi
ctionem in totum renunciare·ar·s·de fo·cō
pe·ſi diligenti·ar·s·de renunc̄·admonet·C
de bo·q̄·li·l·iij·L·Ep̄alis·qꝛ ius ep̄ale non
intelligī̄ remitti licet omne ſuicium remitta
tur de communi ꝛ ita apparet ꝙ per p̄dictū
pc̄m non tollitur ei aliquid de iur̄ ep̄ali ar·s
de donac̄·paſtorał vbi de hoc no·L·De cōi
et eſt q̄ſi de iur̄ remiſſio illa ſuicioꝝ non tra
hitur ad iura et ſuicia que communi iur̄ de:
bent ep̄o om̄es eccłie ſed ad ſuicia tm̄ q̄ q̄ti:
die et de nouo imponuntur·L·Procurōes·
et alia iura ep̄alia·

Super eo ꝙ frater·t·L·Prouincijs·re
pete qd̄ diximꝰ·s·de conſue·cū olim et
s·de of·archi·c·ſi·

Procuraciones·L·Procurationem·eē
de hijs q̄ conſiſtūt in victualibꝫ·Nam
ſi velit acq̄rere veſtes ł ſi equi moriantur et

velit alios emere vel eciā expenſas velit recu
perare quas fecit in eundo ad locum quem
viſitaturꝰ eſt ꝉ in alia conſimili cā· Nec om:
nia petet vltra computacionē iſtaꝝ procura:
cionum ad dies·

Venerabili fratri· M· L Procuracio:
nibꝫ· qꝛ ſepe contingit qōnes oꝛiri oc:
cōe denegataꝝ viſitacionū ⁊ procuracionū
vel alioꝝ conſimiliū ideo de hac materia ſup
poſito themate plenꝰ tractemꝰ· Epc ad ve:
neꝛ· acceſſit ad monaſteriū ſancti M· in ſua
dyoc· ſitum mādauit abbati ⁊ conuentui ꝙ
pararent ſe qꝛ monaſterio illi volebat impen
dere officium viſitacionis et pararent eciam
procuracionem racione viſitacionis debitam
Cui abbas rn̄dit ꝙ nullo modo ſe pararent
ad viſitacōnem nec ad procuracionē qꝛ exem
pti erant quo ad hoc a iuꝛ̄diccione eduen̄·
ep̄i et appellabat ſe· ap· ſi in aliquo mona:
ſterium hac occōne g̈uaret et adiecit abbas
ꝙ coꝛam eo volebat probare exempcionem
predictam vel coꝛam papa ſi ep̄o placeret·
ſed ep̄us non obſtantibꝫ predictis excōmuni
cauit abbatem et conuētum interdixit· Mō
venit abbas ⁊ agit contra ep̄um de iniuſta
excōe vꝉ pocius nulla· petit eciam abſolui ad
cautelam· Pro ſe autem induxit abbas qꝛ
videtur ꝙ excommunicacio ſit nulla qꝛ lata
eſt poſt appelꝉōm ex legitima cā interpoſita
qꝺ ſufficit eciam ſi non eſt vera· Item qꝛ la:
ta eſt ſine cauſe cognicione· j· de ap· ad audi
enciam et· c· dilect· et maxime cum coꝛā epi
ſcopo obtulit ex habūdanti ſe probatuꝝ ex
empcionem· j· de ap· interpoſita· Item dicit
abbas ep̄m omnino eſſe puniendum qꝛ ſine
manifeſta ⁊ racionabili cā eum excommuni:
cauit· ſ· anteꝙ iuſta excōmunicacōnis ſenten
cia cā probaretur· j· de ſen· ex· ſacro· ij· q· i
nemo· Cum enim diceret abbas ſe exemptū
eſſe quo ad predicta et ita ſua negacōe eſſet
res dubia· C· quibꝫ ad lib· procla· non li·
l· iij· ſuper re dubia et non ſuper manifeſta
tulit ſn̄iam et ideo male· Item dicit abbas·
Ponamus ꝙ coꝛam hoc ep̄o eduen̄· aliq̄s
parꝛochialis ſacerdos peteret ius parꝛochi
ale ab aliquo ſuo parꝛochiano ⁊ ille parꝛo:
chianus offerat ſe probaturam ꝙ aliꝰ hꝫ in
eo ius parꝛochiale nonne audiet eum vel po:
cius non admiſſa excepcione parꝛochiani ex
communicabit eū hoc eſt abſꝺum dr̄e Sed
nunquid apud eum accepcio pſonarum vt
contra ſacerdotem parꝛochialē admittat ex:
cepcionē et probacionem ſuper ea et contra
ſe non admittat hoc non eſt equi iudicij· iij·
q· iiij· ſ· ij· Epiſcopus autem econtra pro ſe
allegat ꝙ ex quo conſtat ꝙ monaſterium eſt
ſitum in ſua dyo· preſumpcio iuꝛ̄ eſt ꝙ in eo
habet viſitationem et iuꝛ̄diccionē· s· de pre:
ſcp· cum ex officij et· s· de cen· ſopite ⁊· c· ve
nerab· et· j· e· cū nuper ⁊ ſic preſumpcō iuꝛ̄

eſt et veritas eſt· ſ· qꝺ ei ſubeſt in predictis·
ergo iuſta eſt ſn̄īa ep̄i· qꝺ ideo dixit ep̄us ⁊
veritas ſubeſt qꝛ bn̄ fatetur ep̄us ꝙ ſi in ve:
ritate probaret abbas coꝛam ſupioꝛe quo ad
predicta ſe exemptum ꝙ mala eſt ſn̄īa· ſed ħ
tamen vult defendere ep̄us ꝙ ſi abbas defe:
cerit in probōne exempcōnis quo ad p̄dicta
licet probet ſe ꝓpoſuiſſe exempcionem et ſe
obtuliſſe probatuꝝ eamdem qꝺ hic non ſuf:
ficit ad probandum et pronunciandū excom
municacionem nullam vel iniuſtā vel ad pu:
niendum ep̄m et ꝙ ſuus proceſſus decernen
dus eſt legitimꝰ· Nec valet qꝺ abbas dicit·
ꝙ appelꝉo ex cā legitima p̄ceſſit excommuni
cacionem et ꝙ ſine cauſe cognicione lata eſt
ergo excōmunicacio cenſenda eſt iniuſta· vꝉ
meliꝰ nulla· Sed rn̄deo ꝙ nunꝙ appelꝉo ext
iudm̄ q̄ntumcunqꝫ fiat ex legitimis cauſis et
q̄ntumcūqꝫ applꝉans offerat ſe eam ꝓbatu:
rum eſt cenſenda iuſta niſi probauerit eā eſſe
verā vt no· s· de elect· cū poſt· et· s· de hijs
que fi· a ma· par· ca· c· i· Et hec appelꝉo vt
quidā dicūt extra iudm̄ erat quod ex eo ap:
paret qꝛ ipſe abbas hoc dicebat qꝛ propone
bat ſe exemptum et per conſeq̄ns epiſcopū
non eſſe iudicem ſicut et cenſenda eēt appel:
lacio extra iudm̄ vt ſi quis appellaret ab epi
ſcopo ne oꝛdinaret aliquam eccleſiam de cli
cis vel canonicis vel ne confirmaret electum
vel inſtitueret qꝛ ad ſe ptineret p̄dicta· licet
enim hec omnia ſint de lege iuꝛ̄dictionis nō
tn̄ ſemp oꝛdinem iudiciarium req̄runt nec ſu
per eis faciendis iudm̄ oꝛdinatur ymmo plꝰ
extra iudm̄ ꝙ in iudicō ħ aguntur vel dic vt
no· s· de ap· dilꝉctis in glo· q̄ incipit No· ꝙ
licet· Itē et ſi in iudicō eēnt partes tn̄ ħ non
fuit iniuſte petitum ꝙ coꝛā epiſcopo offerꝛet
probōnes cum eas recipeꝛ̄ non deberet in cā
ſua· Quod autem in cā ſua offerebat ſe pro
batuꝝ coꝛam papa hoc non ſufficit ad ħ ꝙ
reuocari debeat quicq̄d fit pꝰ talē appelꝉoꝫ·
niſi probetur veritas cauſe ſicut apparet ex
littera decꝛ̄· interpoſita· Nec valet ſi dicat
abbas ꝙ vult ꝙ idem ip̄e ep̄us cognoſcat qꝛ
nec iudex poteſt eſſe in ſua cā nec arbiꝛ̄· ff·
de arbi· ſi dere· C· neq̄s in ſu· cau· l· iſta·
Nec valet ſi dicat abbas ꝙ nō debet q̄s ex:
communicari ſine manifeſta cā et niſi cā pro
betur qꝛ hec fuit manifeſta cā excommunica
cionis· ſ· contumacia non recipiendi ep̄m ad
viſitacionem et hec contumacia bn̄ probatur
hoc ipſo ꝙ eſt p̄ſumpcio iuꝛ̄ et ꝙ probatum
eſt ꝙ eſt in poſſeſſione et qꝺ eſt veꝝ ꝙ eſt in
dyoc· epi nec probatur contrarium· nec ob
eſt ſi dicat ꝙ ea p̄ſumpcio iuꝛ̄ q̄ eſt ex eo ꝙ eſt
in ſua dyoc· ꝙ ep̄us habet in ea viſitacionē
tollitur per negacōem abbatis per quam fie
bat res dubia qꝛ illud locum habet in iudi:
cijs ſicut ex textu legis apparet· ſed ſecus ex
tra iudicia ſicut hic vt quidā dicunt q̄ntum

ad exempcionem de qua hic nunc agebatur
Vel meliꝰ res dubia facta eciam per litē im=
pedit nec noua poſſeſſio detur vt in ꝓalle·
l·ſed non impedit quī uete vtātur· s·vt li·
pen·c·i· Item qꝛ nunꝙ per negacionē vł ꝓ
hibicionem vel appłonem alicuius debet ali
quis dimittere vti iur̄ ſuo·ff·de reiuen·ſi ſū
dum·C·creditorē ven·pig·in pe·non poſ·
l·i·et no·s·de ma·et ob·dilectꝰ·Nec ob=
eſt qđ opponitur·qꝛ ſi epūs inter ſuos ſub=
ditos cognoſceret·ſ·inter ſacerdotē ⁊ par
rochianū de iur̄ parrochiali qꝛ admittere de
bet hmōi excepcionē ꝓchiani·ſ·ꝙ eſſet ex
emptus·ergo eadem racōe contra ſe admit=
tere debet·Sol qꝛ qn̄ epūs inter ſubditos co
gnoſcit·tunc debet ordinem iudiciariū ſuar̄
et ſm allegata pocius ꝙ ſm veritatē iudica
re vt·iij·q·viij·iudicet·ij·q·i·deus·xj·q·iij
illa·ff·de of·p̄·illicitas·non enim pſonā ſuā
priuatā gerit in iudicando ſed iudicis ⁊ pub
lice pſone cuius non eſt iudicare niſi de pro=
batis·vj·q·i·ſi omnia·Sed ad viſitacionem
hanc faciendam epūs nō procedit ordine iu
diciario ſuato nec vt iudex ſm quoſdā ma=
xime quo ad intencionē abbatatis q̄ ſe dicit
exemptum licet in ea aliq̄m ordinem ſuare
debet·j·e·romona·j·de accu·q̄liter vltra
medium·ſed tanꝙ iur̄ ſuo·vn̄ non debet in=
quirere ſi habet ius viſitandi cum ipe ſciat
ſe hr̄e ſicut verꝫ eſt nec debet admittere ex=
cepciones cum non poſſit de excepcione co=
gnoſcere·Item iudex qui eſt medius debet
audire·ſed pars tm̄ vtilitatē cauſe ſue ſm de
um ex bona conſciēcia proſeq̄ debet ꝙ bene
epūs facit hic ſi viſitacio ad epm ptinet ad h°
eciam facit qđ ius dicit qꝛ non prouideat ał
ꝑiudicat alicui vt priuato qđ facit vt iudex·
s·de fi·inſtru·inter dilectos circa fi·vł dic
melius ꝙ ſi in iudō coram archiepiſcopo vel
papa abbas prouocaret in libtatē vel eciam
ſi epūs interdicto vti poſ·ageret contra ab
batem nihilominꝰ epūs pendente lite vetere
tur poſ·ſua et contradictores excommuni=
caret iuſte dummodo in veritate poſſideret·
s·vt lit̄ pen·c·i·Item dicunt quidā ꝙ lice=
ret epō cū armis materialibꝫ defēdere poſſeſ
ſionem ſuam q̄re non młtomagis cum ſpūa
libꝫ·ſ·p excōmunicacionē que eſt medicinał·
ij·q·i·młti·qꝛ arma epi ⁊ mucro eſt excom
municacio·xvj·q·ij·viſis·xxiiij·corripiantur
So·ſi epūs exequitur offm̄ ſuum ſicut di=
ctum eſt in themate ⁊ vadit ad aliqđ mona=
ſterium viſitandum in cuiꝰ poſſeſſione ſit vi=
ſitandi q̄ntumcunqꝫ abbas monaſterij alle=
get ſe exemptum et hocipm offerat ſe proba
turꝫ dummodo ſciat epūs ſe quaſi poſſeſſio=
nem hr̄e qꝛ nō potuit admitti ſine animo eiꝰ
et eo ſciente ſi per ſe poſſidebat·ff·de acq̄·
poſ·pegre·§·q̄bꝫ ⁊ quantūcunqꝫ contradi=
cat vel appellet abbas nihilominꝰ viſitabit

epiſcopus·et ſi pertinaciter rennuat abbas
materialibꝫ armis defēdet epūs poſſeſſionē
ſuam de hoc no·j·de emu·ec·c·i·⁊ ſpūalibꝫ
armis·s·de pſcrip·cum ex officij·et·j·e·cū
ſup vt bn̄ probauit epiſcopus in ſuis allega
cionibꝫ ⁊ idem vidꝫ ſi in continēti recuperet
amiſſam poſſeſſionem·s·de reſti·ſpo·olim·
Nam ⁊ ſm iura ciuilia licet cuiꝙ ius ſuum
defendere in hijs caſibꝫ vt in q̄buſdam alijs
caſibꝫ de quibꝫ q̄dam no·in illo generali·ſ·
licet cuiqꝫ ius ſuum defendere·ſi autem eſſet
quaſi poſſeſſio talis iur̄ q̄ potuiſſet amitti ec̄
ignorāte epō vt ſi aliqđ ius per procur̄·poſſi
deat·qꝛ illđ bn̄ amitteret epūs eciā ignorās
tunc poteſt differre vti iur̄ ſuo ſi vult ⁊ ſi nō
vult vtetur iur̄ illo ⁊ contradictores excom
municabit ⁊ ſi poſtea apparebit coram iud·
coram quo agitur de iniuſta excommunica=
cione qꝛ adhuc tempore excommunicacōnis
erat in poſſeſſione viſitandi vel alteriꝰ iur̄ ra
ta remanebit ſnīa ſi vero apparebit ꝙ non
poſſidebat tp̄re excommunicacionis reuoca
bitur ſnīa ⁊ tamē non punietur epiſcopus
de iniuſta excommunicacōne vel nulla·ar·ad
hoc·s·de of·deł·ex litteris vbi apparet de
eius malicia vł craſſa eciam ignorancia q̄ ſa=
tis apparet·qꝛ ſi abbas in contrario ſeriatim
modum amiſſionis poſſeſſionis dicebat et h°
ſe ei oſtenſurꝫ dicebat nec obſunt huic opini
oni iura prealł·vbi dicitur ꝙ ſnīa excommu
nicacōnis non debet ferri ſine cauſe cognici
one eciam ſine monicōne qꝛ illa habēt locum
quando procedit vt iudex·Hic autem pro=
cedit vt pars qꝛ iura ſua defendit mucrone
ſuo ſpūali·nam ⁊ alꝰ ſine cauſe cognicione
et monicione ſpāli procedit excommunicacio
s·de of·or·ſi ſacerdos·j·de ſen·ex·romana
§·caueat·v·q·i·quidā·Monicio tamen ſem
per vidꝫ neceſſaria·j·de ſen·ex·ſacro·ſed ſi
non exequens offm̄ ſuum viſitabit·ſed in iu=
dicio vult agere epiſcopus contra abbatem
ius ſuum eſſe viſitandi illud monaſterium·
eligeret arbitros cum abbate qui hanc cau
ſam dirimat·xj·q·i·ſi clicus·⁊ epūs abbem
coget ad arbitros eligendos·xj·q·i·ꝑuenit
s·de of·deł·ſuſpicionis·ſi autem contra ali
um velit agere qui dicit ſe viſitacionem epa=
lem habere in eodem monaſterio conueniet
eum coram iud·rei·ff·ad munici·de iur̄·ff·
de decur̄·l·i·Et idem quod diximꝰ quando
cōſtat ꝙ monaſterium eſt ſitum in dyoc·epi
agentis idem dicendum videtur ⁊ ſi conſtet
eum eſſe ſitum in alia dyoc·quātum ad hoc
qꝛ ſi in veritate eſt in poſſeſſione viſitacione
rata manebit ſnīa·ſed ſi non probabꝫ coram
ſuperiore ꝙ epūs eſt in poſſeſſione viſitacio=
nis facilis erit ſuperior ad credendum ꝙ ma
le tulerit ſnīam excommunicacōnis ⁊ ad pu=
niendū epm qđ non eſſet ſi eſſet in ſua dyoc·
qꝛ tunc cum pſumpcio iur̄ ſit pro epiſcopo·

non preſumetur de mala fide nec facilis erit
ſuperioꝛ ad eū pꝛimēdum de hoc pleni⁹ no·
j· de ver· ſig· ex pte· vñ prudenter facit plat⁹
cui denegātur iura ſua q̄ poſſidet vt ſi pars
procedit non vt iudex q꞉ tunc non aſtringi=
tur ad iur̄ oꝛdinem ſuandū· Item erit reus
ſi agatur de iniuſta excommunicacōne q꞉ eſt
fauoꝛabilioꝛ q̄ꝫ actoꝛ· ſi vero non eſt ius ſuū
proſeq̄ns ſed q̄ſi del· a papa vl alio vadit ad
viſitādum aliqđ monaſteriū quicūq꞉ ſit del·
in veritate non poteſt excommunicare viſi=
tandos niſi degōm oñdat ⁊ ſi fecerint nō te
net ſentēcia q꞉ qđ facit del· non valet niſi ꝓ
bata delegōe· C· de man· pꝛim· l· i· xcvij· di·
nobiliſſim⁹· s· de of· dle· cum in iur̄· ſed eciā
ſi delegato dr̄et abbas· ego ſum exempt⁹ vel
in poſſeſſione libtatum· hoc non obſtante ſi
delegat⁹ ſcit ſe eſſe in poſſeſſiōe· viſitabit et
contradictoꝛes excōmunicabit· s· vt li· pē·
c· i· ſi autem huic del· obiceret oꝛdinari⁹ ꝙ
eſſet excommunicat⁹ et offerret ſe pꝛobaturꝫ
et ꝓpter hoc appellet iniuſta eſſet ſeq̄ns ex=
communicacio vel nulla· j· de ap· interpoſi=
ta· Racō autem diuerſitatis q̄re oꝛd· debet
admittere excepc̄· ꝙ non ſit exempt⁹ quo ad
pꝛedicta eſt q꞉ qñ excipit de excommunicaci
one confitetur eum iudicem· vñ bene poteſt
cognocere de excep· foꝛi· ſed vbi dicit ſe ex=
emptum in ꝓdictis et ideo non poteſt cog=
noſcere de excep· foꝛi· ſui· Sed contrarium
ff· ſi quis in iuſ· vo· l· i· ff· de iud· ſiq̄s ex ali
ena· ſo· qñ cōſtat ꝙ aliq̄s eſt de iur̄d· alicui⁹
tunc comparere debet· ſi autem certum eſt
ꝙ non eſt de iur̄d· ſua non tenetur cōparere
ff· q̄ ſat· co· ſi vero· Si vero dubitatur tunc
comparere debet et racōne dubitacionis te=
net ſn̄a ſiue ſn̄et ſup eo ꝙ ſua eſt iur̄d· ſiue
ſn̄et ſup pꝛincipali cum partes non curant
contēdere de iur̄d· ar· ff· de iud· l· ij· § ſi duo·
et· l· ſiquis ex aliena· ff· ad munici· l· de iur̄·
C· de vſur̄· ſi ea· Sed hoc locum habet· ſ· ꝙ
iudicis eſt cognoſcere an ſua ſit iur̄dictio ſic
dicunt· l· pꝛeall· ff· de iudic̄· ſi quis ex alie=
na· ⁊ ſiquis in iuſ· uo· non ie· l· i· vbi de hoc
Si de iur̄dictione tm̄ q̄ritur· ſ· ſi q̄s dicat ꝙ
non tenetur rn̄dere· q꞉ habet ius reuocandi
domum vl q꞉ non tenetur rn̄dere autoꝛitate
lraꝝ q꞉ ſunt impetrate ꝑ dolum· s· đ reſcp·
ſuper lris ⁊· l· pꝛeal· ſiq̄s ex aliena· Sed ibi
non tm̄ q̄ritur đ iur̄d· iud· ſed eciam de pꝛin
cipali vt hic· Si enim abbas dicit· Domine
epiſcope non poteſtis viſitare monaſterium
q꞉ non eſtis iudex cum monaſteriū ſit exemp
tum· Hic non q̄ritur tm̄ an ſit epi iur̄dictio
ſed eciam pꝛincipalis· ſ· an monaſteriū ſit ex
emptum de quo non poteſt cognoſcere epi=
ſcopus nec vt iudex neq꞉ vt arbiter· vt ſup
dictum eſt nec eciam poteſt iudex ſn̄are ſup
iur̄dictōe niſi ſiml pꝛonunciaret ſuper pꝛin=
cipali· vel dic et meli⁹ ꝙ epiſcopus non vo=
cauit hunc abbatem vt iudex· ſed vt pars vl
vt pꝛoſeq̄retur of· ſuum· vnde nō teneretur
eciam ire et allegare pꝛiuilm ſuum q꞉ ſi vellet
abbas omittere allegacōes pꝛiuilegij et ꝓce
dere in pꝛincipali non poſſet q꞉ ſeq̄retur ꝙ
ip̄e eſſet actoꝛ et iudex ⁊ ꝙ q̄s eſſet iudex in
cauſa ſua qđ eſſe non đꝫ· leges enim contra=
rie locum hn̄t qñ q̄s pꝛocedit vt iudex inter
partes ⁊ ꝙ q̄s eēt iudex· ſed ⁊ ſi ep̄us admit
teret excep· exempcionis· Propter hoc non
min⁹ ep̄c pen· lite ſup excep· vteretur poſſeſſi
one viſitandi ſine poſſeſſione eēt et excommu
nicaret contradictoꝛes ꝙ tamē non video q̄
modo poſſet eē q꞉ qđ coꝛam arbitratoꝛe ſit
non dicitur fieri in iudicio· vt no· s· de đ iu=
reiur̄· q̄nta vallis· Item tales q̄ſtiones in pꝛi
cipali negō ſunt differende· s· đ fo· compe·
ex parte ⁊ de lit· conteſ· excepcōnis· hec no
bis magis placēt ꝙ ea q̄ notata ſunt infra de
var· ſig· ex parte in glo· Sed dices· vl̄ med
Vbi dr̄ ꝙ niſi abbas incontinēti oñdat coꝛā
ep̄o vl pꝛiuil· vl aliq̄m aliam pꝛobacōm ꝙ
đꝫ eum excommunicare· Si vero oñdat non
đꝫ eum excommunicare q꞉ non facim⁹ vim in
exhibendo vl non exhibendo pꝛobōes cum
nec abbas teneatur exhibere nec ep̄c recipe
cum nō poſſit de hoc cognoſcere ut ꝓdictū
eſt licet tanq̄ꝫ q̄libet niſi vt iudex poſſit eam
vide vt tm̄ inſtruatur non vt de hijs iudicet
ſic· s· de ꝑſcrip· cum contingat ſed tm̄ cōce
dim⁹ an in veritate ſit exemptum vl non Su
perioꝛ autē non abſoluet ſtatim hūc abbatē
ad cautelā ꝑſumpc̄· iur̄ ē pꝛo ep̄o cū ſit in ſua
dyoc̄· vt dictum eſt· ſed ſi ſit in alia dyoc̄· l
eciam in eadē· ſed ſtatim abbas exhibebat a=
liquam pꝛobacōnem per quam hoc ſemiple
apparet· vtrumq꞉ tamē de excepcōne mona
ſterij· tūc ſtatim ſupioꝛ abſoluet ad cautelā
vt no· j· de ſen· ex· ſolet· § i· in glo· ꝑ hoc dixe
runt· et· s· de excepc̄· apoſtolice· Itē ibi nō
eſt uis ꝙ in alijs ē ei ſubiect⁹ q꞉ ꝓpter hoc n̄
min⁹ eēt nlla excommunicacio· j· de exceſ·
ꝑl· cum ad q̄rundam vbi no· Itē dixerunt
q̄dam hoc tm̄ hr̄e locū vbi q̄s exequit ius ſu
um vl ſibi debitū iur̄ ſcripto vl conſuetudi=
nario Sed alij dicunt et foꝛte meli⁹ ꝙ q̄ndo
cunq꞉ conſtiterit ꝙ aliquis hꝫ aliq̄d et ē in
poſſeſſione ꝙ illud poteſt iam defēdere ꝑ ex=
communicacōnem q̄ntumcūq꞉ alius dicat ⁊
eciam ſe pꝛobaturꝫ offerat qđ de iur̄ ſuo eſt·
vl ꝙ in poſſeſſione eſt dummodo veritas al=
ſe habeat ꝙ excommunicat⁹ eſt in poſſeſſio=
ne· vbigra· Ep̄us iſte exiſtens in poſſeſſio=
ne alicui⁹ fundi vult colliger̄ fruct⁹· ſed ex
eo alius ſe opponit dicēs· Dn̄e non colliga
tis fruct⁹ q꞉ ego ſum in poſſeſſione hui⁹ fū
di ꝓpter hui⁹ contradictionē vl ap· non mi=
nus eſt iuſta excommunicacō ep̄i dummodo
poſſideat· ſecus autem eēt ſi ep̄c eēt in poſ·
licet in veritate eſſet de iur̄ ſuo· rō diuerſitat̄

eſt q₂ cuilibet licet defendere poſſeſſionem
ſuam et vim vi repelle licet·j·de ſen·excō·ſi
vero alicui⁹ ſed ſuam p vim recupare n̄ licet
C·vn̄ vi·ſiquis in tantā·ff·ꝙ me·cā·extat·
s·de reſti·ſpo·i litteris·Sed dices ſi abbas
allegādo pro ſe ꝙ ſit exempt⁹ nō ſpoliat epi:
ſcopū poſſeſſione ſua·ergo ꝓpter hoc nō dꝫ
excommunicare·et ego fateoꝛ ſꝫ ep̄c non ex:
communicat abbatem q₂ excipit de exceptōe
ſed q₂ non pmittit viſitari monaſteriū qđ eſt
eum ſpoliare poſ·viſitandi·vn̄ bn̄ vidꝫ ꝙ ſi
abbas eciam ꝓpoſita exempcōne non prohi:
bet ep̄m a viſitacōne ſicut nec debet vt·s·vt
li·pen·c·i·nunꝙ poſſet eum excommunica
re q₂ iure ſuo vtitur·s·de elect·c·vlt·finis
hui⁹ glo·meli⁹ facit ad ſolom qōnis propo:
ſite ꝙ ea q̄ ſuperi⁹ fuerunt notata q̄uis ⁊ ea
plimū ſint vtilia·

Um nuper ⁊c̄·nihil no·

CUm canonicis et prioris·s·e·c·olim·

AUctoritate·[Pn̄cium aliq̄·bn̄ dicit
aliqui noſtꝝ·q·d·null⁹ ordinat⁹ eſt ad
celebrandū ibi·Item non eſt ordinatū q₂ ibi
poſſet celebrare ordinate·ſed tm̄ ordinatum
eſt vt eſſet ibi loc⁹ ꝙ q̄libet poſſet orare ibi
qui vellet·nam tunc cum nullus eſſet ibi or:
dinarius vel vicari⁹ clericus hui⁹ oratorij nō
eſſet ꝙ viſitari poſſet racōne oratorij·Fate:
mur tamē ꝙ ſi hij ſunt quoꝝ oratoria non te
neant ea honeſte nec faciant ibi celebrari ꝙ
ep̄c ea deſtruet de conſe·di·i·oīs·Nam ſi
eſſet oratoriū iſtđ ſic ordinatum ꝙ certa pſo
na vel aliqua de certis deberet in hoc orato
rio deſuire·non video q̄re ep̄c ibi procura:
cionē non hꝫet rōne viſitacōis cū locus ſa:
tis ſit et in ptāte epi ⁊ certa perſona q̄ viſi:
tanda eſt ar·s·de rel·do·de zenodochijs·⁊
c·ad hoc de conſe·di·i·clicos·Eccl̄ia enim
dꝫ vbi certa dos ſtatuta eſt pro ſacerdote ⁊
cl̄icis q̄ ibi ſuiant et pro alijs eccl̄ie neceſſi:
tatibꝫ·de conſe·di·i·nemo·Oratoriū autem
dꝫ locus vbi oratur·ſed miſſa ibi non dꝫ·de
conſe·di·i·vnicuiqꝫ·de licēcia tn̄ epi licet ali
q̄n ibi miſſas celebrare ſed non in magnis ſo
lemnitatibꝫ de conſe·di·i·clericos·et·c·ſiq̄s
extra proch·Et vidꝫ ꝙ ſi in oratorijs ſit or:
dinatus certus miniſter ꝙ ſemper ſit pn̄tan:
dus ep̄o eciam ſi tale oratorium ſit in grāgia
ar·xv·q·in parrochia alij contra·

ROma·ec·⁊·j·[Viſitare·perſonaliter
s·e·procuraciones·vidꝫ tn̄ ꝙ ſi ip̄e ar
chiep̄c detinetur legitimo impedimento ꝙ
poſſet alij committere·x·q·i·ep̄c·Alij tamē
contradicunt in archiepis ⁊ illud·c·reſtrin:
gunt ad ep̄os tm̄·ſed ſi ſiml' concurrant in
viſitacōne archiep̄c et ep̄c debet preferri ar
chiep̄c·ar·x·q·iij·qui reſiſtit et·c·ſe·Alij
tamē dicunt ep̄m eſſe preferēdum cui ſpālis
cura eius commiſſa eſt·Hoc tn̄ certū eſt ꝙ
q̄ primo incipit ea primo perficiat vl' ꝙ meli
us eſt ſiml' viſitabunt·nam cum liceat vtriq̄
eoꝝ viſitare et non prohibeantur a iur̄ ſiml'
viſitare nec aliquid mali ſeq̄retur ſi ſiml' viſi:
tant non videtur ꝙ prohiberi debeant ſiml'
viſitare et ſi concordabūt in vnam ſn̄iam bn̄
ſi nō tenebit ſn̄ia pro reo niſi in caſibꝫ vt no·
s·de of·del·cām·[Plene·tunc pl'e viſita:
bit q̄n nulla parrochia viſitanda remanſit·
ſaltem quo ad viſſitacōem qui oīes ad viſi
tacōnem vocant·Sed nunc quid intelligi:
mus dyoceſim plene viſitatam ſi conuocatis
omnibꝫ ſacerdotibꝫ ad conciliū ep̄ale ibi dili
genter inquirat de q̄bꝫ viſitatoꝛ inquirere
debet·ar·ꝙ ſic·xviij·di·qm̄·j·accu·ſic olim
Sed nos non credim⁹ conciliū ſufficere pro
viſitacione ymo pſonal'r per parrochias ire
debet et ocul' ſubicere loca eccl̄iaꝝ ⁊ vider̄
q̄uo popl'i conueniūt ad predicacōem·⁊ ſic
de alijs·Item non debet al' totam dyoc̄·ad
vnum locum vocare et ſic tota dyoceſ ꝓ vi:
ſitata habeatur·ſed ad pl'a loca conuocare
debet eos et tm̄ debet vocare eos ad locū ad
quē vadit ad quem tam clerici ꝙ layci cōmo
de conuenire pn̄t et hoc arbitrio cōmittitur
boni viſitatoris·Item dyoc̄·pl'e viſitatā in:
telligimus licet aliq̄ prochie remaneant inui
ſitate pſonal'r q₂ forte in illis non eſt neceſſa:
ria viſitacō·ſed ſufficit ꝙ fiat per aliq̄ diſcre
tam pſonam·x·q·i·decernim⁹ et hocip̄m ar:
bitrio boni viri relinq̄ndum eſt·[Accedit·
hoc ſatis apparet qđ hic loq̄tur de pſonali
viſitacōne·[Plibꝫ·ſic eciam credim⁹ ꝙ ſi
iuſta cā ſubeſſet ꝙ poſſet vnum collegium in
diuerſ locis viſitare licet ſit conueniēci⁹ ꝙ
in eodē viſitaret[Prouinciam·q₂ ad archi
ep̄m pertinet cura ⁊ ſollicitudo toci⁹ prouin
cie·xxj·di·clicos·xj·q·iij·per ſingl'as·[Ci:
uitates·s·e·venerabili·[Suffragan̄·hic
habes exp̄ſſe ꝙ ſuffraganee perſone ⁊ alie
viſitande ſunt·ſed ſi non vis ordinare viſita
re perſonas in communi iudicio videlicet in
capl'o viſitare debes ſiml' cum alijs non ita
ſingillatim debet procedere viſitans contra
ſingl'os licet negem⁹ eam poſſe fieri ſi vide:
rit expedire ⁊ ſepe poteſt expedire in p̄latis
quoꝝ viſitacio alijs prodeſt·Debet enim q̄ri
qual'r ſubditos ſuos corrigant ⁊ ſuum offi·
exerceant·vnde eciam eſt ꝙ facta inquiſicōe
in capite fit eciam in membris·s·de·re iud·
c·i·propria autem inquiſicio dꝫ fieri contra
ſingulos·[Viſitatis·viſitare intel'r eciam
ſi vadat cauſa conſignandi pueros vel con:
ſecrandi eccleſias vel pro quocunqꝫ alio ne:
gocio vel ꝙ ml'tos tangit·ar·x·q·iij·relatū
no·j·de ſymo·cum ſit et·c·ſi·i·q·ij·placuit
ſecus autem ſi pro cauſ expediēdis eat ⁊ ꝙ
fiat pro ſalute animaꝝ vel pro laude dei am:
plianda loca viſitata appl'at ſiue ſint illa ad
que accedit pſonaliter ſiue illa que vocat ad
ſuam viſitacionem et hanc vocacionē poteſt

facere archiepiſcopus non tamen in ſua dyo
ceſi ſed in dyo· ſubditoꝝ qn̄ eos viſitat· Nota
ta ꝙ qn̄ archiepc̄ viſitat vnam dyoc̄· ſi tran=
ſitum faciat per aliam illi per quos tranſit n̄
tenentur ei facere procuracōnem qd̓ hic ſa=
tis colliḡ vbi dic̄ ꝙ tm̄ eccl̓ie viſitate dn̄t pro=
curacōnem· et idem eciam dicim⁹ de eccl̓ijs
eiuſdem dyoc̄· ſi non eam viſitat· Non autē
credim⁹ ꝙ qn̄ vadit cā viſitandi aliq̄m dyo·
vl̓ eccl̓iam ꝙ poſſit petere expenſas quas in
via illi⁹ eūdo facit q2 hoc nullo iur̄ cauetur
ymmo contrarium innuitur vbi d2 ꝙ n̄ gra
uet eccl̓as nec faciat immoderata conuiuia·
x· q· ij· cauendum et· c· vlt· Hoc enim con=
uiuium vl̓ procuracio in ſignum ſubiectōis
datur et ꝓpter hoc hoſpitalitatē pocius q̄m
de iur̄ naturali necītate q2 per hoc habet bo
na ep̄atus vt ex eis hec et alia ad ſuum offm̄
pertinencia faciat· vnde ꝓpter hoc ſtatutum
eſt ꝙ ſi alique ſint pauperes ꝙ ad hoc cogā=
tur· s· e· c· cū n̄ apoſtolus in fi· Nec credi=
mus predicta rōne ꝙ viſitate eccl̓ie dn̄t ſol=
uere vecturas equoꝝ vl̓ alia hmōi q̄ ſunt p̄=
ter procurationem hoſpicij· Credim⁹ tn̄ ꝙ ſi
pluribꝫ diebꝫ oportet eum intendere circa vi
ſitacionem eiuſdem eccl̓ie ꝙ ſemper dn̄t fa=
cere procuracionē· ar· x· q· i· placuit· ⁊ ſi p̄t
ſtatim redire ⁊ procuracionē hr̄e q̄re nō po=
terit ſtare et procuracionē hr̄e· Item contra
iura non eſt malignandū nec eſt contra· x· q
iij· inter cetera· q2 ibi loquitur qn̄ neceſſitas
non req̄ritur ꝙ vltra diē moretur ¶ Abſui·
et ſm̄ hoc intelligꝫ· c· ix· q· iij· null⁹ primas·
et· c· ſaluo· ¶ Diffinicōne· Nec autem erit
diffinicō diffinimus per nos procedendū ad
viſitacionem eccl̓ie prouincie nec eſt neceſſe
ꝙ hanc diffinicionē procedat ſolennis cauſe
cognicio vel ordo iudiciari⁹ vt hec lr̄a bene
innuit· Itē non poteſt appellari ab hac dif=
finicōne cum ſit tm̄ ſuper execucōne ſui offi=
cij· s· de of· or· irrefragabili· ¶ Oportunū·
et de hoc credimus eius arbitrio ſtandum·
¶ Propoſito· per ſe vel p alium· x· q· i· epc̄·
ar· s· de temp· or· inter cetera· ¶ Querat·
Hic vult dr̄e ꝙ viſitator non debet quē co
gere dr̄e veritatē ſup hijs que ſunt corrigen
da nec ſup hoc dꝫ iuramtum exigere ſed ſim=
pl̓r q̄rat ⁊ voluntarie rn̄dentes audiat ⁊ lꝫ
idem credim⁹ in ep̄o viſitante ⁊ in omnibus
alijs· ¶ De vita· x· q· i· epc̄· et· c· placuit·
xviij· q· ij· viſitandi· ⁊· c· non ſel· ¶ Abſqꝫ
coactiōe· i· non exigat a viſitatis cl̓icis iura
mentum de veritate dicēda nec eciam cogat
eos iurare ſuper hoc· ſed bn̄ credim⁹ ꝙ bene
poteſt eos cogere dicere veritatem ſup hijs
q̄ ad viſitationem ſpectant de q̄bꝫ inq̄rit ſine
iuramto q2 al̓s deluſoria eſſet viſitacio ⁊ iur̄
dictio eius ſi cohercionē non haberet· s· de
of· del̓· ex litteris· ſed ꝙ rn̄deant de hijs q̄
ad viſitacionem ſpectant ⁊ ꝙ tal̓r obediant

viſitatori in hijs que ad officium eius perti=
nent bn̄ pn̄t cogi per excommunicacionem
et alijs modis q2 cui committitur principale
et acceſſorium· s· de of· del̓· de cauſ· ⁊· c·
prudēcia ꝟ fi· ¶ Eos· ſ· in clericos viſitatos
¶ Denunciat· et epc̄ ad eius ſolam denunci=
acionem inquirere tenetur· ar· ij· q· v· inen=
nam· ⁊· c· omnibꝫ· et ſi ep̄us nollet inq̄rere
archiepc̄ inq̄rat q2 eius curam habet ⁊ ad
eius pertinet offm̄ ⁊ propter negligenciam
epiſcopi· ar· xj· q· iij· cum ſcimus ⁊· c· ſe· ſed
alij dicunt ꝙ per eius negligenciā nō deuol=
uitur ad ſupiorē eius cognicō q̄ non inueni=
tur in canonibꝫ exp̄ſſa ¶ Notoria· et ſi ſit iu
dici dubiū exp̄ſſum an crimina ſint notoria
de hoc primo inq̄rendum eſt et n̄ vid̓ꝫ ꝙ hic
debeat aliquid pronunciare niſi meū eſt pu=
nire hec maleficia q̄ notoria ſunt· Hoc mō
tamē cognoſcere vid̓ꝫ· an ſua ſit iurd̓· ea pu=
niendi· ¶ In canonibꝫ· s· e· c· cum apoſtol⁹
et· c· ſopite· et· c· ſuper eo· et· c· nuper·
¶ Procuraciones· x· q· iij· relatum· ¶ Inſti
tutis· s· de ſta· mo· in ſingul̓ et· c· ea que·

De conſecraciōe eccleſie vel altaris Rubrica

De hac materia q̄re de conſe· di· i· eccl̓ijs·
et· v· c· ſeq̄ntibꝫ·

De conſecratōne in tribꝫ caſibꝫ eſt ec
cleſia reconſecranda· Primus eſt ſi
dubitetur an ſit conſecrata q2 non
apparet aliqua ſcriptura in libro eccl̓ie vl̓ co
lumna vel tabula marmorea vel vnus teſtis
de viſu et quidā dicunt de auditu ar· de con
ſe· di· i· ſolennitates et di· iij· paruulos· xxiiij
q· ij· ſane· xxij· q· v· Hoc vid̓ꝫ et intelligas
has ſemiplenas probōnes ſufficere q2 alijs
non ſit preiudm̄· Secundus eſt ſi ſit exuſta
eccleſia ita ꝙ ſit decruſtata· de conſe· di· i·
eccl̓ijs· Quod forte intelligendū eſt etiam ſi
non tota ſed pro maiori parte eſt decruſtata
ar· ff· de contrahen· emp· domum· Tercius
eſt ſi funditus ſit ex toto dirupta et ex toto
reparata et ex eiſdem lapidibus ſiue alijs de
conſe· di· i· de fabrica· et eſt racione q2 conſe
cracio eccl̓ie maxime conſiſtit in vnctōne vl̓
mutacione exteriori et commutacōne et diſpōe
lapidum· de conſe· di· i· eccl̓ijs· Si autē non
ſimul ſed ſucceſſiue omnes parietes ruerent
et edificarentur non eſſet conſecranda eccl̓ia
ſed reconcilianda tm̄· de conſe· di· i· ſi motū
Alij tamen dicunt eccl̓iam reconſecrandam
in predicto caſu propter homicidiū vel adul
terium nō conſecranda ſed reconcilianda eēt
eccl̓ia· j· e· propoſuiſti· j· de adult· ſignificaſti
et ſic eciam dicimus reconciliandā eccl̓iam et
ſi prius non fuerat conſecrata ne ibi a diui=
nis laudibꝫ taceatur· vt· j· ec· vlt· propter al
taris autem deſtructionem vel mīſe ammoci=
onem ſolum altare non eccl̓ia conſecrabitur

j·e·c·i·et·c· ꝙ in dubijs· Quod autem di-
ctum eſt de menſa intellige ſi fuerit penitus
deſtructa vel enormiter fracta vł iunctura
mota q̄ ſtipiti adheret· nam in illa coniuncti
one precipue intelligitur eſſe conſecracō al-
taris· vn̄ ſi aliquis de lapidib⁹ ſtipitis tangēs
ip̄am menſam eſſet motus conſecraretur al-
tare· j· e· ad hoc· et· c· ꝙ in dubijs· Idē eciā
dicunt doctores vbi fieret tm̄ altaris augm̄-
tum ꝙ amitteret formam q̄ forma eſt eſſe rei
ar· x· q· v· hoc ius·

AD hoc ſi altare· ⌊ Sigillum· Nota ꝙ
in altari eſt quoddā foramen vbi ponū
tur reliq̄e et dr̄ illud foramen ſepulcꝝ et hoc
foramen qn̄q3 ponitur in ſuperiori parte et
claudr̄ qn̄q3 paruo lapide qn̄q3 tabula mag
na altaris et tunc ſi moueatur tabula illa nō
eſt dubium ꝙ conſecrandum eſt altare· Itē
fit qn̄q3 predictum ſepulcꝝ in latere altaris·
⁊ clauditur qn̄q3 tm̄ paruo lapide ⁊ nō ma
gna tabła ⁊ in iſto caſu credim⁹ ꝙ ſi iſte par-
uus lapis moueretur ꝙ reconſecrandū eſſet
altare q̄ ille eſt lapis qui continet ſigillū ſe-
pulcri ⁊ ſic loquitur· Item credim⁹ ꝙ eciam
in iſto caſu ſi tabula ſuperior moueatur ł rū
patur ꝙ eodem modo reconſecrandū eſt al-
tare ⁊ ſic loquitur· j· e· ꝙ in dubijs· In alta
ri eciam viatico ſi moueatur lapis vbi eſt ſi-
gillum reconſecrandum eſt· ſed bn̄ licet ip̄m
portare ⁊ mouere de licencia ep̄i ⁊ ideo dr̄
viaticum· ar· de conſe· di· miſſaꝝ· ſed ibi in
nuit ꝙ n̄ licet celebrare niſi in locis cōſecra-
tis ſed dic locum cōſecratum appellari alta-
re viaticum ex quo per ep̄m cōſecratum eſt·

CVa fraternitas ꝛc̄·
QVod in dubijs ꝛc̄·
PRopoſuiſti ꝛc̄·
CVm ſit ꝛc̄·
LIgneis edificijs ꝛc̄· nihil notatur·

COnſuluiſti· ⌊ In dedicacōnib⁹· ⁊ ſic
aſpergatur cimiterium aqua bn̄dicta·
ſicut aſpergitur idem cimiteriū qn̄ ip̄a eccłia
conſecratur Item aqua iſta debet bn̄dici cū
ea ſolennitate cum qua bn̄dicitur aqua cōſe
cracionis eccłiaꝝ·

CVm ſit· ⌊ Ex relatu debito· nam cir-
ca cōſecracōem competit condō ex hac
decre· vt dotet eccłiam·

AQua per epiſcopum miſericorditer· vi
dimus aūt ꝙ papa plurib⁹ ep̄is indul
ſit ꝙ per ſimplices ſacerdotes poſſent recō-
ciliari eccłie a qua tamē per ep̄m prius bn̄di
cta·

De celebratione miſſaꝝ et ſa cramento euchariſtie·

IN eccłia non cōſecrata·

PReſbiter ⌊ Mane· perſoluant qui
libet cłicus eciam in n̄ ſacris ordini-
bus conſtitutus omni die dr̄e diuina officia
vel audire debet vt hic· ar· xcj· di· clicus vt-
ctum et· xcij· di· c· ſi· qd̄ intellige de bn̄ficiatis·
prout no· s· e· ti· in prin· In eccłia autē om̄s
clerici eiuſdem eccłie debent conuenire vt eā
officiant vt hic ⁊ in preal̄l· c· xcij· di· c· ſi· ⁊
qui altario ꝛc̄· s· de preb̄· cum ſedem ap· ſed
⁊ alij qui n̄ ſunt cłici eiuſdem eccłie quādo
pn̄t poci⁹ debēt offā dr̄e in eccłijs ꝙ in alijs
locis· ille enim ad h̄ deputate ſunt· de cōſe·
di· i· per totum· ymmo ⁊ orantes laycos il-
luc accedere ad orandum bonum eſt· ar· i·
q· iij· ſiquis obiecerit· Vidr̄ tamē ꝙ cłici cu-
iuſcunq3 ordinis ⁊ eciam p̄lati ex cauſa pn̄t
ab officijs que dicūtur in eccłia abeſſe vt ſi
oportet eos intendere circa miniſtracionem
temporalium· ſed tamē dr̄e dn̄t vel equitādo
vel ſtando in domo vel in via ⁊ ſicut miniſte
rium abſentis prodeſt illis q̄ ſunt in eccleſia
prodeſt illis qui ſunt circa miniſtracōem ex̄
eccłiam q̄ om̄es ſunt vnum corpus in dn̄o·
s· de conſti· cum om̄es· s· de hijs que ſi· a p̄·
nouit· infirmi autem bn̄ excuſantur a dn̄do
in eccłia et forte ab audiendo· talis tamē de-
bet eſſe infirmitas in qua directe ⁊ occōna-
liter ſi obeſſet vł obeſſe timeretur ſi celebra-
cioni diuinoꝝ intereſſet· infirmis enim nō ē
lex poſita· j· de obſ· ieiu· conciliū· ꝗ· ſi· ſed nū
quid tenentur redicere poſt cōualeſcenciam
q̄ obmiſerint vidr̄ q̄buſdā ꝙ ſic ſiue ex neceſſi
tate ſiue ex volūtate ſiue voluptate vł eciā
ex negligēcia aut in curia omiſerit· nunꝗ tn̄
vlterius peccat ſi officia commiſſa n̄ redicit ſ3
penitēcia eſt ei indicēda de pcc̄o omiſſionis·
⁊ ſatis eſt conuenies ꝙ ſacerdos in eo ei pe-
nitēciam imponat in quo deliquit· ſ· indicen
do eadem offā· j· cłi· mał· c· ſtatuimus· ſed
ſi in h̄ non crederet ei proficere mutabit ei in
aliam penitenciam· in magnis autē feſtiuita-
tib⁹ ſemper intereſſe dn̄t in eccłia niſi cauſa
magna excuſarentur· vij· q· i· ſiquis in clero
de conſe· di· i· ſiquis extra ⌊ Competētib⁹·
Horas competentes credimus illas quibus
melius creditur populum acceſſuꝝ ad offm̄
audiendum ſi venit populus aliter tamē nō
tenetur· Alij dicunt ꝙ ſemp debet dr̄e eciam
ſi n̄ veniat vt ipſe ſit excuſatus ⌊ A ſcolarib⁹
clericis· Hoc licet eciam in quocūq3 gradu
poſitis eciam pſalmiſtarijs· ar· ad h̄· xxiij· di·
pſalmiſta· s· de vi· ⁊ ho· cłi· vt quicūq3· vij
q· i· illud· vbi expreſſe dicit de cłicis· Layci
enim qui n̄ ſunt in dn̄i ſortem vocati n̄ dn̄t cō
tingere miniſteria dn̄i· s· de vi· ⁊ cle· c· i· ⁊
ij· q· vij· ꝗ· de hijs eciam· xcij· di· n̄ liceat· lxxix
di· c· i· Layci autem bn̄ pn̄t dr̄e pſalmos q̄
dicuntur in horis· ſed non in modum officij
ar· xj· q· iij· ſi ep̄c· ſed non dn̄t dr̄e vobiſcum
Laycos intelligimus eciam templarios ⁊ cy
ſtercien̄· ⁊ fratres minores qui non ſunt cłi-
ci· moniales autem litterate dr̄e dn̄t officia q̄
⁊ ip̄e poſſunt dici accipe aliquē ordinem in

benedictione. Vnde eciam aliq̄ inter eas
ſunt dyaconiſſe. xxvij. q. i. diaconiſſā q̄ ordo
lȝ ſufficit ad offā dn̄da tn̄ n̄ eſt de. vij. ordi-
nibꝫ eccl̄ie ⁊ hec q̄ dicta ſunt ex cōſtōibꝫ fi
unt vl̄ licent. De monachis autē non eſt du
bium ꝙ ſunt cl̄ici. Hoc autem quod dicit p
ſoluant conſilium eſt vbi ſunt pauci ⁊ paupe
res ꝓpter occupaciones ſupueniētes. Pu
blice. coram populo. Vt itē. Hic vult
dīe ꝙ idcirco debet ſtare ieiunijs vſqȝ ad ho
ram terciam vel nonā qn̄ celebrāda eſt miſſa
vt. xliiij. di. i. n̄ licet. de conſe. di. ſolent. vtſi
aduenerit neceſſitas celebrādi miſſam vl̄ alia
ſacramēta conferēdu ꝙ illa poſſit pficere.

Quidam laycoꝝ. Peculiares. i. quas
ſibi appropriant. Non fiant. n̄ licet
has miſſas dīe ⁊ omittere miſſas de die ſicut
non licet elemoſinam dare propter vanā glo
riam. ar. i. q. i. non eſt putanda ⁊ c. vide.
quātum. Reuerenciam. premiſſas miſſas
qꝛ eciam miſſa de ſancto michaele in honorē
trinitatis dicēda eſt. Per alia. ſ. q̄i debeat
meliores ſegetes hr̄e. vl̄ vbi vult dīe ꝙ ſoli
deo ſacrificium altaris offerendum eſt quia
ſe obtulit pro nobis. ⁊ hic dicit qꝛ ſolus de-
us adorādus eſt. Latria. i. ip̄e ſolus q̄ orō-
nes per ſe poteſt exaudire. ſancti autem pro
nobis apud eum interpellant.

Conſuluiſti. Natiuitatis. qꝛ moria-
tur aliquis idem dicim⁹ ⁊ honeſtatis. s
e. c. i.

Conſilium. Noſtꝝ. ⁊. j. nihil no.

Ex parte noſtra non reprobam⁹ tamen
conſuetudinem cyſtercien̄. ⁊ quorundā alio
rum qui poſt ſumpcōem corporis ⁊ ſangui
nis xp̄i aliquid de ſanguine ibi dimittunt vt
ſupponatur vinū purꝝ ad h̄ vt poſtea cōmu
nicantes inde poſſint aliquid ſumere. Hoc
enim non eſt illicitum qꝛ eciam non ieiunis ⁊
infirmis ⁊ in cā neceſſitatis datur. et h̄ ex iu
ſta cauſa fit qꝛ non eſſet decens nec eciam ſe-
curꝝ tm̄ ſanguinē nec talis inueniretur q̄ poſ
ſet tenere.

Cum marche. ⁊. j. quis doctoꝝ vl̄ ma
ioꝝ miniſtro. hoc eſt verbū de q̄ q̄ſi-
uiſti. adiecerit. Panis. panis autem debet
eſſe granis frumēti et vinum de vuis. de cō-
ſe. di. ij. in ſacramēto. Vn̄ vidē aliq̄bꝫ ꝙ alia.
grana non tranſb̄anc̄. Item vidē aliquibus
ꝙ de agreſtis vl̄ vino ſpiſſato p decoctōem
et facto nectare ⁊ de aceto ⁊ vino extorto
de vuis non fiat ſanguis. ſed in hijs non eſt
bonum temere iudicare. ſed bn̄ dicim⁹ ꝙ me
lius eſt in hijs omittere celebracionem q̄ de
talibꝫ conficere qꝛ aliq̄ de predictis generāt
vel abhominacōnem vel non ſunt pulcra ⁊
pulcerrima eligenda ſunt in tanto ſacramēto
conficiendo. Aqua cum vino. veritas vi-
detur ꝙ panis tranſb̄aciatur in corpus ⁊ in
vinum ⁊ aqua ſiml̄ in ſanguinem qꝛ nicola⁹

dicit ꝙ calix domini nō eſt tm̄ vinum nec tm̄
aqua ſed vinum ⁊ aqua. de conſec̄. di. ij. c. i.
et. ij. Et eſt racō qꝛ ſi eſt ibi tm̄ vinum ⁊ ibi
tm̄ xp̄c ſine nobis ſi eſt ibi tm̄ aqua incipit eē
ibi eccl̄ia ſine xp̄o. coniunctio enim aque ⁊
vini ſignificat coniūctionē xp̄i et eccl̄ie tam̄
ſi ex negligēcia ꝑtermittatur aqua vidē mihi
lominꝰ ꝙ ibi ſit verꝫ ſacrm̄tum ſed non per-
fectū. et debet ibi poni de aqua tam parꝫ ꝙ
vinum eam abſorbeat qꝛ xp̄c non mutatur
in eccl̄iam ſed eccl̄ia in xp̄m. vnde dictū eſt
ad Aug⁹. Crede et manducabis me. nō ego
mutabor in te. ſed tu mutaberis in me. Et
nota ꝙ licet tm̄ panis tranſubſtancietur in
corpus et vinum et aqua in ſanguinem tam̄
ſub vtraqȝ ſpecie xp̄i. xp̄c integre eſt non eſt
enim corpus ſine ſanguine ⁊ anima nec ſan
guis ſine corpore ⁊ anima. Item vidē ꝙ ſi
aqua tm̄ ſit in calice ſine vino ꝙ nō eſt ibi ſa-
cramētum calicis. et ideo qn̄ perpenderit an-
teq̄ ſumat debet reincipere verba q̄ fit con-
ſecracio calicis cum omibꝫ ſeq̄ntibꝫ orōnibꝫ
nec nocet ſi aliqn̄ interſerantur verba q̄ refe
rentur ad ſacramētum corporis ſicut ſunt illa
verba panem ſanctum vite eterne ⁊ illa ſa-
croſcm̄ filij tui corpus qꝛ nō ſunt illa verba
per que conficiatur corpus ſed illa h̄ eſt cor-
pus meum. Si autem poſtq̄ ſumpſiſſet cor-
pus ex guſtu l̄ aſpectu dep̄henderet ibi tm̄
eſſe aquam non vidē ꝙ a capite debeat inci-
pere ſed dimittat ⁊ de negligencia peniteat
Melius vidē ꝙ anteq̄ guſtet de aqua eciam
poſt ſuſcepcepcōnem corporis ſi perpendat
ꝙ ibi ſit tm̄ aqua ponat in calice vinum ⁊ re
petat totam conſecracionem ſanguinis. Itē
vidē ꝙ ſi timeret ſcandalum in prorogacione
miſſe ꝙ ſibi ſufficeret tm̄ dīe verba per q̄ cō-
ſecratur ſanguis. ſ. ſimili modo ⁊c̄. nec ē ne-
ceſſe ꝙ repetat ſeq̄ntes orōnes. Item vidē ꝙ
ſi haberet aquam in ore ꝙ non deberet eam
emitteret qꝛ propter periculū corporis xp̄i
que poſita fuit in aqua eſt cuſtodiēda ne vili
ter tractetur. Item timendū eſt ne generet
ſcandalum hijs qui viderent ſi eam degluci-
at alioquin tanq̄ non ieiunus vlteri⁹ cōfice-
re non debet illa die. vij. q. i. nihil. Alij ve-
ro tenent. hoc videtur approbari. j. e. Vi
num. de vino exp̄ſſo ⁊ botro cōſtat ꝙ poteſt
confici de conſecra. di. ij. cum omnes. vltra
medium.

De homine. nihil eſt notatum

In quadā noſtra epiſtola legiſſe ⁊ erat
verum et qđ legerant qđ nepharīu cre
dere erat. Celo. i. probare eum eſſe verum
deum ⁊ celeſtem. Pater. qui dicit. hic eſt
filius meus dilectus in quo mihi bn̄ placui.
Verbum. qn̄ transfiguratus eſt in monte
potencia dignitatis adiuinitatis ſp̄us qui in
ſpecie columbe ſuper eum apparuit triſtis ē
per hoc apparet ꝙ anima eius racionalis

erat qꝛ triſticiam ⁊ leticiam habebat et rack
onem itez per hoc oñdit ꝙ anima ei⁹ eterna
erat non tp̄ralis· vt bꝛucoꝝ· ⸤ Vitalem· i·
rōnalem ⸤ Coꝛpoꝛalem· i· ꝙ non fuerit fan
taſma pꝛobant ſanguis et aqua que de ei⁹ la
tere effluxerunt· ſed aque effluxio nullo mo
do pꝛobabit eum eſſe hominem· ⸤ Compo
nentibꝫ· i· elementis que ad compōem homi
nis conueniunt ł· i· de membꝛis xp̄i q̄ ad ho
minis conueniūt eius compōm venerant ex
illis elementis ex iſtis humoꝛibꝫ

DOlentes referimus ſincopam ad eccle
ſiaſtica offā in eund̄ eſt in honeſto ha
bitu vt· s· d̄ vi· et ho· cle· officij et cum deuo
cione ibi ſtandū et deo plus eſt coꝛde ꝙ vo
ce pſallendum· xcij· di· c· i· et· iij· et videtur ꝙ
clericus qui eſt in diuinis officijs nō peccat
eciā ſi ꝙ dic̄ vbi nō intelligat ſed coꝛ ſuum de
bet ad dominū habere ibi ei pſalł· ymmo ſi
aliquem verſum ex negligencia omittat non
peccat nec eciaꝫ a capite pſalmi pꝛopter hoc
reuertendum eſt qꝛ ſi fieret poſſet foꝛſan aliq̄
bus ſcandalum generari ſine magna cauſa·
ymmo ⁊ ſi omittatur pſalmus tñ non debet
homo ad illum redire pꝛopter pꝛedictā cau
ſam tam̄ confiteri debet ſuam negligenciam
ſed contra maledictus qui offm̄ ſuū agit ne
gligenter· So· illud intelligꝛ de accurata vł
lata vel malicioſa negligencia ⁊ no· hic loq̄
mur de alia q̄ foꝛte cōtingit ex nimia medita
cōne vel ex contēpłone· ſed in hoc caſu ſatis
poſſet dici ꝙ ſi adhuc ſunt in eodem noctur
no ł adhuc ſunt in dicendo pſalmos veſper
tinos ꝙ pſalmum omiſſum diceret ⁊ eciam
idem foꝛte facere non eſt p̄iculoſum eciam ſi
alium nocturnum dıc̄et non eſſet timoꝛ ſcan
dali· Non enim eſt tanta omiſſio vnius pſal
mi ꝙ pꝛopter hoc eſſet aliquis ſcandalizan
dus· ꝙ enim ſepcies oꝛetur eſt pꝛeceptū· s· e
c· i· ſed ꝙ iſti vł illi pſalmi dicantur vel ꝙ le
gātur niſi neceſſitas eſſet non eſt p̄ceptū· vñ
videmus ꝙ alios pſalmos dicit vna eccłia ⁊
alios alia· ſed nunquid peccat ille cleric⁹ qui
dum eſt in officijs cogitat ſuper aliquo bo
no opere tp̄ali vel ſpūali· So· vıdꝛ ꝙ dum
eſt in officijs nō debet alijs intendere niſi cir
ca ea que ibi dicūtur vł leguntur niſi neceſſi
tas eſſet que dilc̄em non cuperet ꝙ tūc cogi
taret vł eciam expediret· ſed quid ſi nō intel
ligit que leguntur debet in ſilencio eſſe ⁊ ro
gare deū vt lectōnes ⁊ pſalmi oꝛones ⁊ can
tus que fiunt in eccłia ⁊ in alijs ſiluet p̄ſint
ad ſalutē nec tñ vidꝛ peccare ſi qñ nimis fati
gatus eſſet ſpūs ſi poſſet fieri ſine ſcandalo·
et aliq̄ndiu exiret eccłiam ł aliqua pꝛeter ea
que legūtur diceret vel cogitaret· caueat tñ
ſibi ne in hijs excedat· Item ſi aliquis ñ inter
fuit in pꝛincipio officij ſine malicia ñ opoꝛtet
ꝙ a capite incipiat ⁊ idem dicimus de fine ſi
ē intereſſe non poſſit ſi tamē magnam partē

vel nocturnoꝝ vel laudis omitteret bñface
ret ſi illud dıc̄et·

PAne· ꝛc·

CVm olim ꝛc·

CVm creatura ꝛc·

TE referente ꝛc· omnia plana ſunt

PErnicioſus· ⸤ Pꝛouinciam· hoc ſpe
cialr̄ ſpectat ad offm̄ archiep̄i· xij· di· d̄
hijs·

LItteras tuas· mł no·

BAptiſmus· ⸤ A ſacerdote debet cōfer
ri· ⁊ ſi neceſſitas ſit ſuplꝫ poteſt vices
eius dyacon⁹· ſed ñ alius ꝙuis a quocunqꝫ
collatus ñ ſit iterandus de conſe· di· iiij· con
ſtat· lxxxj· di· ſi dyaconus· Conſueuit autem
queri in quo conſiſtat ſacramentum baptiſ
mi· Super quo nota triplicem opinionem
Quidam dicunt ꝙ ipſa aqua abluēs eſt bap
tiſmus ſiue ſacramētum baptiſmi· Alij dicūt
ꝙ in ablucione ſiue tinctōe baptizati duo re
periūtur· ſ· paſſio ex parte baptizati ⁊ actio
ex parte baptizantis· ⁊ dico ꝙ ablucio ſiue
tinctō q̄ dꝛ paſſio eſt baptiſm⁹ ſiue ſacramē
tum ⁊ non tinctio actus q̄ aliqñ ñ eſt pcc̄m
et huic opinioni vꝛ aſſentire magiſter in ſen
tencijs· Tercij dicunt ꝙ caracter q̄ in batiſ
mo confertur ſiue tranſfertur eſt baptiſmus
ſiue ſacramentum· de conſe· di· iiij· tunc va
lere· et ñ ipſa aqua ł tinctio q̄ velociter tran
ſeunt ⁊ exponūt qd̄ dꝛ baptiſm⁹ eſt intinctō
ꝛc· i· caracter in tinctōe collatus· Nos dici
mus ꝙ ſic̄ in ſacrō altaris ſunt tria vt no· s·
e· ti· cum marthe· ꝗ diſtinguendū ita ⁊ in ba
ptiſmo vnum qd̄ eſt tantū ſacrm̄ et ñ res· ſ·
aq̄ abluens ł ablucio ſiue tinctio paſſio ſm
ꝙ eſt tm̄ res ſacri ⁊ ñ ſacrm̄· ſ· pcc̄i remiſſio·
⁊ grē infuſio· et terciū qd̄ eſt ſacrm̄ ⁊ res· ſ·
caracter anime imp̄ſſus in baptō· Credim⁹
ergo ꝙ aqua verbo dñi ſanctificata pꝛopꝛie
eſt ſacrm̄· qꝛ ſic̄ eſt ſpēs panis ⁊ caracter ſa
rio ſicut eſt veꝝ coꝛpus xp̄i· Eſt autē cara
cter q̄dam paſſibilis qualitas illuminās ani
mam ad videndum facilius quid ſit credend̄·
⁊ quid faciend̄ ⁊ quid poteſt dici ⁊ quid ñ
Vel p̄t dici ⁊ foꝛte meli⁹ ꝙ eſt q̄dam q̄litas
diſponēs et habilitans animā ad ſuſcipiēdā
grām et hec q̄litas a quibuſdā dꝛ ſanctitas
qꝛ p̄parat animā ad ſanctificacōem· Jo· aūt
Damaſcenus dicit ꝙ caracter eſt m̄tis cuſto
dia eo ꝙ inſepabilr̄ cuſtodit mentē et qꝛ eaꝫ
pꝛeparat et habilitat ad grām p quā ipa ani
ma cuſtoditur· Itē no· ꝙ ſiq̄s baptizetur in
flumine illa ſola aq̄ eſt ſacrm̄ q̄ coꝛpus tāgit
et ſi q̄s eam biberet aquā ſacrālem biberet·
et h̄ idem eſſet· ſi quis biberet aquā cōſecra
tam de fontibꝫ baptiſmi· Tñ dicūt quidā to
tam aquā q̄ in fontibꝫ ē bapti ſacrm̄ ex q̊ ſm
oꝛdinē eccīe cōſecrata ē eciā ſi null⁹ ibi bap
tizaretur qꝛ verbū cōſecracōis acceſſit ad to
tā aq̄m q̄ ē in fōtibꝫ et eā totā cōſecr̄e intēdit

Sed ſc̃dũs eſt ſi baptizaretur in flumine q̃ꝛ
ſtult⁹ eſſet ſacerdos q̃ h̃ intẽderet. nec .n. fie
ri poſſet ꝙ totũ flum̃ cõſecretur q̃d eſt in cõ
tinuo fluxu. ſed melius v̄ꝫ ꝙ eẽ in fõtib⁹ illa
aqua ſola ſit ſacrm̃ tm̃ q̃ tangit corp⁹ nec a⸗
qua baptiſmaliũ fonciũ ſit ſacrm̃ p v̄ba cõſe
cratoria q̃ ibi dicũtur et niſi puer ibi baptiza
retur cũ verb̃ ad h̃ ordinatis. nã priora v̄ba
ſunt tm̃ de ſolennitate. et ideo ñ faciũt ſacrm̃
j. e. c. prox. Itẽ cui⁹ rei eſſet ſacrm̃ cũ nulla
ſit aĩa in qua ſignificet infuſionẽ grẽ factã
vel caracterem infuſum.

De baptiſmo et eius effectu

Si quis puer. Ter. idẽ eſt ſi ſeł. de
cõſe. di. iiij. de trina. In nomine.
et in tm̃ ſuãda ẽ forma data ab ecc̃ia
s. d̃ reſcp̃. cũ diłca in fi. ꝙ eẽ eã p eq̃pollẽcia
v̄ba mutare ñ licet. vt ſi dicat. Ego baptizo
te in nomine generãtis ⁊ generati ⁊ ꝓcedẽ
tis ordo eẽ v̄boꝝ ſuãd⁹ eſt adeo oĩno vt ali⸗
q̃d ipoꝝ nec vłgariter nec litterałr liceat p̄⸗
ponere ł poſtponere ł interſerere ł addere
aliquod aliud verbũ in ipa forma intẽdendo
illud eẽ de forma ⁊ ſine ipo ñ eẽ formã. vt v̄
bigrã. ego ſacerdos baptizo te. jo. ł ego ba
ptizo te in nomine p̃ris ⁊ filij ⁊ ſpũſſancti ⁊
beati jo. ał aũt ſi ñ crederẽ illã formã eẽ vł ñ
eẽ de forma. ſed ex ſimplicitate vł deuocõne
p̄dicta adderet baptiſm⁹ eſt. Idẽ dicendũ ẽ
eciã ſi ex malicia vł hereſi dicent vt ſi adiciat
et dyaboli ⁊ hereticoꝝ dũmodo h̃ ñ credat
de forma ⁊ baptizare intendat et hec om̃ia
contingũt propter formã baptiſmi q̃ immo
bilr̃ eſt obſuãda vt alibi no. j. e. c. fi. Item ſi
formã verã dicat ⁊ ñ credat illã formã ſꝫ aliã
ñ erit baptiſm⁹ et h̃ iõ q̃ꝛ ñ intẽdit baptizare
q̃d ex eo apparet q̃ꝛ formã verã d̃ꝛe ñ intẽdit
cũ tñ ſciat vł credat ad h̃ certã formã ſtatu⸗
tã et baptizare intẽderet ñ obſtãtib⁹ eẽ predi
c̃tis adiectõib⁹ ſi forſan interueniret bapti⸗
zatus eẽt q̃ꝛ recidit et hec q̃õ in primũ caſum
ſ. qñ ex malicia ł ſimplicitate ea addidit. ſed
ſi q̃s cert⁹ eſt certã formã ſcriptã in baptõ eẽ
ſuandã et p̄ter eã formã ñ conferri baptm̃ et
poſtea baptizaret cũ ea forma d̃ qua dubitat
an ſit vera. nunq̃d erit baptizat⁹. Sħ̃ ſic q̃ꝛ li
cet dubitaret de forma intẽdit tñ baptizare
ſm illã formã ſi eſt vera. vñ cũ ſit vera forma
vere eſt baptizat⁹. Verba aũt q̃ ſunt de ſ̃ba
forme ſunt hec. ſ. baptizo te nec eẽt baptiza
tus. ſ. ſi d̃ꝛẽt. baptizat te xp̃c vł petr⁹ ł ſacer
dos ſe demõſtrato ł baptizatur petr⁹ a t̃ki ve
runtñ ſi aliqua prouincia eẽt q̃ nunq̃ verã
formã accepiſſet et verba dicat et alia eq̃pol
lencia d̃ꝛet. deberẽt hẽri pro baptizatis. ſed
opponẽs quare ñ idẽ dicis de vna ciuitate q̃
nunq̃ accepit nr̃ãm formã ł de ſingulł ſacer
dotib⁹. Sħ̃ q̃ꝛ ẽ ibi iuſtus et ꝓbabił error et
ideo ad illos conſtõ ecc̃ie ñ extẽditur niſi ex
q̃ ſciuerint formã et ſic fuit diffinitũ d̃ grecis

calabrie q̃ui hanc formã ſuauerũt p̃mo fu⸗
it ei cõceſſum. ſ. ꝙ in futuꝝ baptizarẽtur ſm
p̄mã formã ſꝫ in alijs ñ ẽ probabił error et iõ
extend̃ꝛ ad eos conſtõ. ar. lxxxj. di. ꝓpoſuiſti
et hec forma ex conſtõne ecc̃ie p̄dictas vires
h̃ꝛẽt q̃d ex eo apparet q̃ꝛ aliq̃n mutata ẽ hec
forma in ſm̃a. de cõſe. di. i. firmiſſime et. c.
a quodã et. c. ſe. Itẽ loco hui⁹ v̄bi baptizo
ñ p̄t poni verbũ lauo vel balneo. et h̃ ea rõe
q̃ꝛ h̃ verbũ baptizo plus importat ex in̄ſtõe
q̃ ſit ei⁹ ꝓpria ſignificacõ. nã baptizare eſt in
aqua cõtingere ſub certa forma. s. e. c. i. ſe
quitur in no. pa. et fi. et. ſſ. nã et hec verba
młtiplr̃ ſunt de ſubſtãcia forme nec poſſent
mutari vt diceretur in virtute vł in nomib⁹
patris ⁊c̃. nec liceret eẽ tołłe copłatiuã con
iunctõnẽ hanc. ſ. et ſatis tñ credend̃ eſt ꝙ va
leret baptõ ſi d̃ꝛẽtur in nomine patris et filij
et. ſſ. q̃ꝛ nłła d̃ꝛñia eſt inter copłatiuas p̄di⸗
ctas. ſed diłñs łctor młtas mutabit d̃ꝛñias
inter h̃ nom̃ virtute et h̃ nom̃ nomine et in̄t
ſingłare q̃d indicat vnitatẽ eſſencie et płale
q̃d h̃ nom̃ ñ facit et idem eſt fere in omnibus
alijs verb̃ hic põitis. de h̃ aũt pronomie ego
cũ ſubintelligatur p̄t dici ꝙ ñ eſt de ſ̃ba. ſed
h̃ pronom̃ te bñ eſt de ſ̃ba. nã exp̃ſſior eſt de
mõſtrõ p pronom̃ et accuſatm̃ ꝙ ſi loq̃retur
in tercia pſona vt ſi d̃ꝛẽt. ego baptizo illũ vel
ſi nullũ pronomẽ poſuerit ſi d̃ꝛẽt. baptizo te
in nomine p. et. f. et. ſſ. et hmõi v̄ba ſunt de
forma verboꝝ ſed in forma facti ſecus eſt.
verbigrã. nam ſi q̃s bis vel ter immergat ł
eciã quater vel eẽ płies ſp baptizat⁹ eſt. dum
modo baptizare intẽdit. eciã ſi credat vnam
vel trinam immerſionẽ nõ ſufficere. ſed qua⸗
tuor neceſſarias eſſe. et hec eſt racio diuerſi⸗
tatis. q̃ꝛ in forma verbali certa verba ſtatuta
ſunt q̃ ſunt de ſ̃ba et etiã ipa forma eſt de ſ̃ba
ſed in hijs q̃ f̃ci ſunt nihil ẽ de ſ̃ba niſi ipa tin
ctio aq̃. vñ eciã ſine immerſione. i. licet ñ im
mergatur in aqua. ſed tm̃ ſup eũ proiciatur.
baptizatus eſt. Et ideo cum tm̃ ad ſolennita
tem pertineat immerſio. eoꝝ omiſſio ñ viciat
baptm̃. de conſe. di. iiij. c. i. et. ij. et. c. de tri
na immerſione. et eod̃ modo ñ eſt curandũ
quociens immergat ſed quicquid dicatur d̃
poſſibilitate ſp tñ et in verb̃ et in factis for⸗
ma exacta diligencia eſt obſuanda. De hijs
aũt q̃ corrũpunt v̄ba forme dicemus. j. et ca
ue tibi q̃ꝛ ñ dicim⁹ ꝙ ecc̃ia imprimat caracterẽ
anime baptizati. ſed ſolus deus. ſed ecc̃ia p̄t
facere conſtõnes ſup baptõ ñ ꝙ ñ ſit vel ꝙ ñ
credat. Omib⁹ tñ in baptiſmi collõne p̄t fa⸗
cere conſtõnes et p̄ſiger̃ formas quas eciam
deus ratas habet et q̃ꝛ bone ſunt eis imprimit
caracterẽ qui ſm tales conſtõnes baptizati
ſunt idem facit ecc̃ła eciam in matrimonio.
et in alijs ſacram̃tis et diſpẽſat in voto et iu
ram̃to et in omnib⁹ alijs fere q̃ ñ ſunt niſi cõ⸗
tra fidẽ de q̃b⁹ ał. no. Et nota ꝙ ad hoc

aliquis baptiſatus ſit neceſſarium eſt ꝙ bap
tiſans intendat baptiſare n̄ tm̄ balneare ł car
nes lauare nec tm̄ vid̕ neceſſe quantū ad ef:
fectum baptiſmi ꝙ ſciat quid ſit baptiſmus
ſ· ꝙ ibi infundatur gr̄a vel ꝙ ſit ſacrm̄· nec
eciam oportet ꝙ credat hoc ip̄m ymo ⁊ ſi cō
trariū credit et totū reputet truphā ⁊ decep
cionem tm̄ baptiſmꝰ habet ſuū effectū· Itē
non eſt neceſſe ꝙ baptiſans ſciat q̄d ſit ecc̄ia
vel eciā ip̄am n̄ credat eē vel aliquā ꝑtātem
habere nec ꝙ gerat in mente facere qd̕ facit
eccleſia· ymo ſi contrariū gereret in mente·
ſed tm̄ facit qꝛ formā ſuat nihilominꝰ bapti:
ſatus eſt dummō baptiſare intēdat· vn̄ ſi ali:
quis in caū cōſtitutꝰ neceſſitatis vel eciā ſine
neceſſitate vadat ad ſarracenū et dicat· bapti
ſa me et doceat eum formā et ille eciā ſarrace
nus baptiſaret non credens per immerſionē
aliquid aliud fieri niſi madeſcōem ⁊ intēdat
eum baptizare vł madefacere ſm̄ intencionē
petētis baptm̄· i· vt baptiſmus operetur q̄c
quid opari poteſt· ⁊ ip̄e baptizans tanq̄ mi:
niſter conferat qd̕ alij baptizantes conferūt
licet non credant ip̄m poſſe aliq̄d opari· ve
re baptiſatꝰ ē· ſed ſi hoc non intēderet n̄ ba:
ptiſaret· nec eſt neceſſe ꝙ aliquis ſciat q̄d in
hijs ecc̄ia intelligat vł eciā ꝙ ſciat ł credat
ecc̄iam eē· ſed q̄d ſi baptizatus pecijt baptm̄
ſed baptizari n̄ intendebat nec aliquid ꝑ ba:
ptm̄ conferri vid̕ ꝙ n̄ ſit baptiſatus qꝛ nun:
q̄ conſenſit baptizari ſic n̄ eſt matrimonium
vbi n̄ cōſentit licet verba cōſenſus exprimat
ꝛ· de ſpon· tua· ſed contra vid̕ qꝛ nedū frau
dulenter ſed eciam coactus accepit baptm̄·
in dec· xlv· di· de iudeis· et· c· furioſ et· c· dor
miens ſi primū erat in voluntate baptizandi
ꝛ· e· maiores· ſo· hic qui ſic ficte accedit ad
baptiſmum non eſt baptiſatus licet propter
ignoraciam ecc̄ia eum cogat ſuare legē ba:
ptiſatoꝝ· nec obeſt de coacto qui habuit vo
luntatē licet coactā ſed ſi nunq̄ conſenſiſſet
baptō licet illū vera pecijſſet idem diceremꝰ
ꝙ in caſu ſuperiori· furioſus aūt et dormiens
voluntatatem credunt habere in habitu li:
cet non in actu· ⌊ Baptiſatus· ideo ſic exa
cta forma ſuatur de iur̄ poſitiuo q̄ tm̄ ſump
ta eſt de euangelio qꝛ ſi formam mutare lice:
ret d̕facili in hereſim q̄s labi poſſet· credimꝰ
tm̄ ꝙ ecc̄ia poſſet ex cā aliam formā ſtatuere·
ſic aliq̄n ſtatutum fuit ꝙ in nomine xp̄i bap:
tizarent· de conſe· di· iiij· a quodam· ſicut eci
am poſſet ſtatui vt quidam dicunt ꝙ bapti:
ſarentur in nomine pa· et fi· et· ſſ· qꝛ in exp̄ſſi
one vniꝰ ꝑſone et alie intelꝉ ſm̄ mgr̄m ſniaꝝ
di· xxxiiij· c· hic q̄ritur·

De quibꝰ ⌊ Dubium· de facto nam de
iure non p̄t eſſe dubium· ⌊ Dubium·
vehementer puta qꝛ natus in captiuitate ſarra:
cenoꝝ· ſi enim de parentibꝰ fidelibꝰ ⁊ inter
fideles natus ſit ꝑſumitur baptiſatus· ꝛ· tl·
prox· veniens·

Maiores· ⌊ Eum· petꝝ ⌊ Querenti· i·
interroganti petꝝ ⌊ Ip̄m· xp̄m·
⌊ Paruulus· in anima pueri n̄dū baptiſati
ſunt tria cōſid̕rāda vnū eſt pronitas ad pec:
cand̕ q̄ contrahit̕ ex corrupcōne carnis ⁊ ma
cula q̄ eſt q̄dam ſordes anime q̄m cōtraxit in
ſua infuſione ex admixcione carnis corrupte
et propter hanc ſordem indignum eſt homi:
nē dei conſpc̄ui p̄ntari· terciū eſt reatus ſiue
debitum pene eterne· Et quid̕ magiſter P·
lombardus vid̕ fuiſſe in ea opinione ꝙ pre:
dicta pronitas ad peccandum ſit peccatum
originale q̄ eciam dicitur concup̄ia ⁊ fomes
ſed contra illum eſt ꝙ illa pronitas remanet
poſt baptm̄ et ita vid̕ ꝙ peccatum originale
remanet poſt baptm̄· ſed ip̄e rn̄debit illi pro
nitati acceſſorium eſſe ꝙ eſſet peccatum pro:
pter hoc fere omnes dicunt ꝙ ꝓprie pecca:
tum originale non eſt fomes neq̄ pronitas
peccati· ſed eſt q̄dam macula anime annexa
cōmixti ⁊ illa macula in baptiſmo deletur·
ſed qꝛ illa macula annexa eſt fomiti· ideo ali:
q̄n fomes ſiue illa pronitas dicitur originale
peccatum· Et ſm̄ hoc intelꝉ qd̕ dicit Augꝰ
ꝙ peccatum originale tranſit ſed remanet a:
ctu· qꝛ macula q̄ facit hominē reum pene e:
terne· facit vt decetero racōne illius peccati
originalis nō ſit homo pene eterne aſtrictꝰ
ſed idem peccatum originale licet minus ꝓ:
prie dicitur remanere actu qꝛ· ſ· ibi remanet
ꝓnitas ſiue fomes ex qua ſurgunt actuales
concupiſcencie· Sed dices· quomodo ſine
illa culpa actuali et volūtaria adicitur quis
pene eterne· Rn̄o· Nec pena eſt tm̄ pena ca:
rencie· ſ· qꝛ caret viſione dei ⁊ non eſt pena
actualis ⁊ ideo nō puniuntur pena actuali
niſi voluntarie peccent ⁊ malunt talꝛ puniti
ſic eſſe q̄ omnino non eſſe ⌊ Que per ſe ori:
untur· i· qui ſine alterius fide vel opacōe dāt
remiſſionē peccatoꝝ ſed ficti· i· adulti n̄ ver̄
credentes·

Debitum ⁊· j· ⌊ Seip̄m immerſit· opor
tet enim ad hoc vt ſit baptiſatꝰ ꝙ alius
baptiſans eum immergat· nec ſufficit ſi ipſe
immergat ſe et alius apta verba dicat qꝛ q̄n
immergit non poteſt dicere· ego baptiſo te
s· e· c· i· ſed ſi non immergat nec eciam eum
tangat ſed eciam anteq̄ ſup eum ſpergatur
dummodo totum ip̄m balneat vł maiorem
partem vel ſolum caput corporis ſufficit ar·
ff· de reli· et ſump· fu· l· cum in diuerſ· Alij
dicunt et forte meliꝰ ꝙ ſi modica ſtilla aque
proiecte a baptiſante eum tangat baptiſatus
eſt ⁊ cum ſatis vid̕ hoc conſonare iuri ⁊ eq̄
tati licet primum vid̕ tucius·
Non vt· ⌊ Opponēs· nihil eſt no·
Licet grecos· i· diuerſas raciones conſi
derando baptiſare dubitaſti ⁊ diſtkiſti

Si enim introducere intenderet errorem pn̄ta q̄ nomine pr̄is intēderet inuocare virtutem dyaboli ⁊ pr̄is carnalis vl̄ aliq̄d hm̄oi non eſſet baptiſatus ⁊ idem dr̄em ſi expreſſe dr̄et verba rōne eccl̄ie. ſed dices idem ſi dixit in nomine parietis tecti ⁊ fundamēti cum hoc intendat inuocare virtutē pr̄is ⁊ filij et ſpūſſancti. Sol͞ non eſt puer baptiſat⁹ q̄ ad min⁹ oportet eū aliq̄s principales ſillabas retiner̄ vt ſaltim ⁊ ſi n̄ bn̄ aliqualr̄ tn̄ videatur exprimere nomina pſonaꝝ. ſed idem dicend̄ videtur ſi dr̄et in nomine patris ⁊ filij ⁊ ſpirituſſancti. Quid ſi eēt latin⁹ qui baptizaret ſed illitterat⁹ Sol͞ id quod de greco. ymmo plus vidr̄ ꝙ eciam ſi eſſet bon⁹ clericus ⁊ ſic baptiſaret tn̄ vere baptiſatus eſſet ſupior tn̄ pſumeret vehemēter cōtra eū ꝙ voluit introducere errorem niſi certis iudicib⁹ contrariū conſtet. ſed dices hec non eſt forma. ergo n̄ eſt baptiſatus. Sol͞ forma v̄bal̄ ex toto n̄ eſt. ſed eſt q̄ſi forma mixta. i. iuxta formā verborum ſed eſt inſuper forma intellc̄tual̄ inteḡ q̄ in nomine eaꝝ pſonaꝝ intellr̄ baptiſare ſicut ille qui verbalr̄ ple formam exprimit. ⁊ ſi alr̄ diceres oporteret te dicere ꝙ mater q̄ baptizat filiū in neceſſitate n̄ baptizat ſi per h̄ vl̄garia verba dicat et eē ꝙ grec⁹ baptizare non poſſit in ſua lingua neq̄ in vl̄gari neq̄ in latina. ſ. vt ſacrm̄ baptiſmi accipiant licet veſani ſint. Et nota ꝙ licet intēcio baptizantis ⁊ baptizati impediat ſacrm̄ vt al̄ no. tamē intencio primoꝝ nunꝙ̄ impedit ſed ad h̄ pōt dici ꝙ eciam ſi baptizās ⁊ baptizat⁹ n̄ crederent in baptiſmo aliud cōferri dūmō baptizare intēderent bn̄ eſſet baptizatus ſed q̄d ſi n̄ intenderet aliud per lauacōnem conferri niſi ſanitatē ⁊ tunc idem dr̄em ꝙ baptizare intēdit licet malā credulitatē ⁊ intēcōnē habeat de virib⁹ baptiſmi. ſed ſi n̄ intēderet cōferre baptm̄ ſed quandā medicinā facere cōtra infirmitatē licet verba forme exprimeret tn̄ nō crederem eum baptizatum.

De perſpitero non baptizato miniſtrante.

Si quis preſbiter [Baptizatū. ſi autem aliquis nullum inferioꝝ ordinū hn̄s ordinetur in ſacerdotē. dicūt aliqui eum non accipere ordinē. ar. xl. di. ſic. ſed contra dr̄ veri⁹ q̄ a prin. tpr̄ apl̄oꝝ non erant minores ordines. Eccl̄ia enī eos pmo cōſtituit. xxi. di. in nouo. ſed poſſet rn̄deri eccleſiam conſtituiſſe minores ordines anteꝙ̄ aliquis apl̄us ordinaret et hoc eē vidr̄ ſonare illa lr̄a [Ordinetur. cum enī baptiſmus ſit ianua oim̄ ſacroꝝ. xxxij. di. ꝗ vexꝝ. ſine baptō nō recipit caracterem.

Apoſtolicam ſe. [Offerri. fuit enim baptizatus baptiſmo fluminis. ſ. ti. px. c. de homine q̄d ambigitur eciam de iure.

De cuſtodia eucariſtie

Temens ad ap. ſe. nihil no.

De cuſtodia [Vt. quid aūt debat fieri ſi de ſacrificō vel ſacrō aliquid ceciderit in terram l̄ in lintheū l̄ ſiquis illd̄ euomeris vel ſi mus illud corroderit hēs de conſe. di. ij. ſi per negligenciā et. c. ſe. et. c. qui bene.

De reliquijs et veneracione

Relinqui volumus nihil no.

Audium⁹ q̄d quidā. veranendi ſunt omnes ſancti canonizati. canonizare ſctōs eſt canonice et regl̄ariter declare diffinire ac ſtatuere ꝙ quis ſanctus honoretur ꝑ ſancto. puta ſolenne offm̄ ꝑ eo facere ſicut fit ꝑ alijs ſanctis qui ſunt eiuſdem condōnis ut ſi canonizetur confeſ̄ſor fiat pro eo offm̄ cōfeſ̄ſoꝝ. ſi martir fiat pro eo offm̄ martiꝝ. ⁊ ſic de alijs fit eciā regl̄ariter hec canonizacō q̄n ꝑ ꝓbōnes conſtat de fide ⁊ excellencia vite. et miracul̄ eius qui petitur canonizari. s. de teſti. venerabili. et oportet tantā excellenciā vite et talia eſſe miracula q̄ ſunt vltra vires et pōm nature. Item non debet vnita eſſe tanta excellencia vite. ymo oportet multas eſſe ⁊ continuas vt hēs in eccl̄iaſtico. xliiij. c. vbi dr̄ laudemus viros religioſos ⁊ parētes nrōs in generacōe ſua multā gl̄iam fec̄ dn̄s magnificencia ſua a ſcl̄o ꝑ h̄ q̄d dicit laudem⁹ ros religioſos on̄dit ꝙ canonizati erant q̄ aliter non mandaretur eccl̄ie ꝙ eos laudaret ꝑ h̄ ꝙ dicit parentes noſtros on̄dit ꝙ null⁹ canonizand⁹ eſt niſi fidem hēat. Soli enī parētes eius qui erant iudei penes quos ſolos erat fides canonizandi erant ꝑ h̄ ꝙ ſequitur multam gloriam fecit dn̄s. ſuple cum eis apparet et non ſufficit ꝙ in vno fuerit glorioſus vel ſel̄ tm̄ ſed ꝙ in mltis et mltociens. ymo ꝙ cōtinue eius vita fuerit glorioſa per hoc q̄d dicit ſua magnificencia. i. ſua magna potēcia. On̄dit ꝙ excellencia vite ⁊ miracl̄a talia eſſe dn̄t q̄ excedant vires ⁊ potēcias naturales. non enī ſufficiūt miracl̄a ſine vite excellencia. cum magi pharaonis mlta fecerint q̄ ſupra naturā eē videntur et conſeq̄nter in euāgelio legitur q̄ mlti dicturi ſunt nonne in nomine tuo demonia eicient ꝛc. ⁊ tn̄ dn̄s rn̄debit eis nō noui vos vitam tn̄ ſine miraculis crederem ſufficere q̄ ad veritatē cū eccleſia nō debet eos tl̄es canonizare propter hoc in ſecreto poterunt laxiorem vitam ducere. Solus aūt papa poteſt ſanctos canonizare. vt. j. e. c. in fi. q̄d ex eo apparet. q̄ cū conſtituatur omnib⁹ fidelib⁹ ad orandū et n⁹ omnib⁹ pſit niſi papa qui ordinarius eſt cunctoꝝ. ix. q. iij. cuncta ꝑ mundū. et. c. ꝑ principalem apparet ꝙ ſolus papa hoc poteſt. Nec valet ſi dicas ꝙ ſaltem cuiꝙ̄ debet eſſe licitum. ꝙ in ſua dyoceſi faciat q̄ orō eis ſca

debet eſſe cõmunis et eccl'ia vbi debet ve-
nerari dz eſſe communis. Item p hoc incide
remus in illam rephenſionẽ qua quidam ab
aplo rephenſi ſunt. qui dicebãt. ego ſum pe
trus. ego ſum paulus. p hanc aũt canoniza-
cionem conſeq̃tur q ecc̃ia ſolenniter dic̃ of-
ficium pro eo ſic̃ pro ſctõ et ita in letanijs in
numero ſcõꝝ licite numeratur. vñ in ſupra-
dicta. ſ. eccl'ia legitur. Sapienciã ſcõꝝ nar-
rant populi ⁊ laudem eoꝝ annunciet eccle
ſia. Ex predictis apparet q pueri baptizati
et incontinẽti mortui non ſunt canonizãdi.
qz nec ſibi m'ltã gl'iam fecit eis dñs ſua mag
nificẽcia. Spãle tñ eſt in innocentibꝫ q̃ vice
xp̃i mortui ſunt vt feſtũ innocẽciũ celebrem⁹
Item dicim⁹ q eciã ſi eccl'ia erraret qd̓ non
eſt credend̓ cũ p talẽ p̃ces bona fide porre-
ctas deus acceptaret. ar. xxxij. di. §. verꝝ. xv.
ſi. c. ſi. Itẽ non negam⁹ q̃n cuilibet liceat a-
licui defuncto quem credebat bonum viꝝ
preces porrigere vt pro eo intercedat ad do
minum qz deus fidẽ eoꝝ accẽdit ñ tñ pro eis
lz facere offm̃ ſolenne vel eciam preces ſolen
nes.

Vm ex eo nihil no.

De obſeruatione ieiunioꝝ.

Ex parte. Nota q ieiuniũ ſit cũ pci-
monia victus et abſtinencia ciboꝝ et
dr̄ ieiuniũ a quodam inteſtino qd̓ dr̄
ieiunium quod ſp eſt vacuum ⁊ ſubtile ⁊ ie-
iunium ſiue media viſcera vacua ⁊ exinanita
dimittit. Et eſt triplex ieiuniũ. primum eſt
cuiuſlibet diei ⁊ cuiuſlibet rei edibil' abſtinẽ
cia. ſm propriam voluntatẽ ⁊ non ſm aliqd̓
ſtatutum vel ſcriptum vel conſuetudinariũ.
et ſm hoc eciam ſi quater in die comedat ha
bundanter tñ ſi ab aliquo cibo ſibi placito
abſtineat facere dr̄ ieiunium. i. abſtinenciam
cibi. Scdm ieiunium eſt qñ quis abſtinet a
cibis humectãtibꝫ. vt ſi tm̃ comedat ſicca vt
panem et nuces et poma nõ carnes ñ piſces
non ol'a et h̓ ieiuniũ dicitur zenopochia. a ze
no qd̓ eſt ſiccum ⁊ phagin qd̓ eſt comedere
Tercium ieiuniũ eſt abſtinencia vict⁹ ſm or-
dinacõnem eccl'ie ſine ſcripto vl' conſuetudi
ne approbata. Hoc ieiunium eſt neceſſariũ
omnibꝫ ſane mentis et doli capacibꝫ potenti
bus ieiunare cum ipi peccare põt ⁊ peccata
deflere. j. de delict. pu. c. i. j. penit. omnis.
Diſpẽſatiue tam̃ cum in pubibꝫ ⁊ in maiori
etate poterit diſpẽſari vt ab indictis ieiunijs
abſoluãtur. ⁊ idem dicimus in ſenibꝫ ſic̃ ⁊
infirmis ⁊ debilibꝫ. Mulieres enim propter
prohibicionem viroꝝ indicta ieiunia nõ dñt
dimittere licet uotiua voluntaria dimitter̃ de
beant. xxxiij. q. vlti. manifm̃. licet cũ hijs for
te ꝑpter ſcandalum vitand̓ poſſet ſacerdos
diſpenſare eciã indictis. nam ꝑpter ſcanda-
lum vitand̓ legitima eſt diſpẽſacio. l. diſ. vt
conſtitueretur. s. de temp. or. c. ij. j. de cl'i.
excõm. miniſtran. latores. Nec credimus q
iſta ieiunia põt redimi pecunia vl' alio modo
niſi cã vl' neceſſitas in ieiunante ſubſit. volũ-
taria vero ieiunia ⁊ ſine tali cã q̃ in ieiunan-
te ſubſit dummõ ſit al' vtile redimi põt auto
ritate ſupioris. lxxxij. di. c. ſi. et no. s. de uo.
c. i. Ieiunia indicta ⁊ neceſſaria ſunt q̃tuor
tpr̄ q̃ a veteribꝫ inicium habuerunt. lxxvj. di
ieiuniũ. Item in vigilijs apl'oꝝ preter excep
tas. j. e. c. i. et. ij. Item in vigilijs natiuitatis
dñi et beati Jo. bap. Item in vigi. omnium
ſanctoꝝ. item in vigi. aſcẽſionis. item in vi.
beati Laur̃. itẽ in. xl. item in ſexta feria p̃ter
exceptas puta q̃ ſunt poſt paſca et ſi natiuita
tem dñi in ea venire contingat. j. e. c. ſi. lxxvj
di. §. non aũt. Dicunt quidam tñ et non ma-
le q hoc nõ eſt ieiunium neceſſitatis qz ſi eẽt
non liceret cyſtercieñ. illud mutare niſi quo
ad carnes. voluntaria aũt ieiunia ſunt ad q̃
aliqui voto vl' ꝑpoſito ſe aſtringunt. l' eciaz
que per ſacerdotes p̃ter indicta ꝑpter mag
nitudinem peccati imponunt. lxxxij. di. c. ſi.
et hoc licet commutare et redimere ⁊ ſi nul-
la cã ſubſit in ieiunante dummodo vtilior ſit
compenſacõ. ar. s. de vo. et vo. re. c. i. Sed
auctoritate epi vt ibi no. Item no. q inter
indicta ieiunia q̃dam ſunt indicta general'r
vt p̃dicta alia. ſpãl'r vt ieiuniũ aduent⁹ qd̓
nec in omnibꝫ prouincijs celebratur nec ab
omnibꝫ hominibꝫ illius prouincie fit. j. e. c. ij.
tale enĩ erat q matrone rome conſueuerant
ieiunare in ſabbato. xj. di. illa. Item no. q
licet ieiunia indicta non debeant commuta
ri vl' redimi ſine cã. tam̃ ea põt mutari ſicut
ieiunium feſti. qd̓ eſt die lune ſit in ſabb'o. Et
dicitur in q̃buſdam locis francie. ſ. vbi ſunt
eccl'ie ſancti quintini non ieiunatur in vigilia
omnium ſanctoꝝ. ſed tercia p̃cedẽti die. Itẽ
circa hec indicta ieiunia credimus poſſe ſta-
tui q bis ſi parꝝ comedat in die ſicut faciunt
cyſtercieñ. qui ad remouendũ ſcandalũ et ca
ritatem cõſeruandã ſtatuerunt q illi qui ha-
bent legere vel miniſtrare vel aliud facere a-
liquid p̃guſtent nec propter hoc ſoluunt ieiu
nium ab eccl'ia indictum. Item ex cã liceret
ſtatuere q eciam cibus quadrageſimalibus
non vteretur. j. e. c. ij. §. cum aũt. Item cre-
dimus q ſi carnibus quis vtatur in ieiunio
indicto ſoluit ieiuniũ. et eodem modo ſi pl⁹
q̃ ſemel comedat niſi vbi al'r eſt ex cã ſtatutũ
ſicut eſt in cyſtercieñ. cum eciam ea rõne h̓
dicimus qz ſic vſu ieiunanciũ comprobatum
eſt vel introductum eſt. ſed ſi al' horam anti
cipet vel lacius capiat vel belua marinas co
medat vel ſi nimis ardenter comedat nõ cre-
dimus q propter hoc ieiunium ſoluat ſed in
his et in alijs exceſſibus eum peccare credi
mus. et ſic intell'r. de conſe. di. i. ſolent et di.
v. quicunqz. Item licet ieiunium ſit abſtinẽ-
cia victus. tamen credim⁹ eũ ieiunare qui in

pꝛedictis cõſuetudinem obſuat licet ad in
gurgitacionẽ comedat et quicquid ſibi pla
cet qꝛ in ieiunio non tm̃ abſtinẽcia attendꝛ.
ſed conſuetudo eccl̃ie. Alij tamẽ dicũt nũq̃
eſſe ieiunium niſi et ibi ſit victus abſtinencia
Item non credimus ſolui ieiunium indictũ
ſi quis comedat in ieiunijs indictis vt in bri-
tannia minoꝛi in .xl. oua et caſeum. ſed tam̃
peccat. et ſic intell̃ꝫ de conſe. di. iiij. deniq̃ꝫ.
Alij tamẽ contradicunt. credim⁹ tñ ꝙ ex cã
in aliq̃bꝫ ꝓuicijs poſſit ꝓuideri ꝙ ⁊ in hijs vtã
tur ſine peccato cum hoc tm̃ ex conſtõibus
et obſuacionibꝫ hominum ꝓceſſerunt. Ele-
ctuarijs autem delicatis nõ credim⁹ ꝙ licet
aliter vti niſi ſicut alio cibo delicato. medici-
nam autẽ ꝑ remouenda infirmitate vel fugi
enda accipere licet ſine peccato in die ieiunij
ſed pro ſuanda ſanitate tm̃ vbi non eſt ſignũ
infirmitatis non credo Alij tñ dicunt ꝙ pro
nl̃la medicina nec pro electuarijs ſoluetur
ieiunium pro potu aũt vel ante cibũ vel poſt
non credimus ſolui ieiunũ ſicut videm⁹ tra
ctum eſſe in conſuetudine ieiunantis eccl̃ie
Senaſcallos aũt vl̃ poꝛtantes exẽnia l̃ quoſ
cunq̃ꝫ alios ſuientes ꝑguſtantes cibos ante
dñ̃os timentes de toxico. non credim⁹ ſolue
re ieiunium et idem credimus de medicis ꝑ-
guſtantibꝫ medicinas. ⁊ in hijs caſibꝫ credi-
mus ꝙ monachis licet ꝑguſtare carnes ⁊ h̃
dicimus propter generalem conſuetudinem
que ſic obtinet.

Conſilium noſtrum. et .j. nihil no.

De purgacione poſt partũ

Explicari ⁊ .j. nihil no.

Nolens ⁊ .j. nihil eſt no.

Vbicunq̃ꝫ ⁊ .j. nihil no.

De eccleſijs edificandis.

Cum dicat. apl̃us. j. Tot. ſbam. ⁊
tam diuites ⁊ ideo bñ ſequitur ꝙ ec
cleſiam cum cymiterio ⁊c̃ Conſtru
ere. de ſuis facultatibꝫ. Gaudere. i. necia
pꝛopꝛio peſbr̃o miniſtrare Permittantur
i. epc concedat lĩam eis. Ipi aũt auctoꝛita
te canonis facere non poterant. ſed cum ſu-
perioꝛes agent vt cogãtur. Tribuere. no.
decimas laycis concedi tanq̃ pauperibꝫ qꝛ
religioſum eſt collegiũ ⁊ licitum ⁊ ob h̃ iur̃
appꝛobatum.

Ad audienciam noſtram. Sine mag̃.
lxiij. di. cum longe. xciij. di. iuxta. ff. d̃
iud. ſi longi⁹. ff. de arb. ſi cũ dies. § ſi arbiter
de cõſe. di. i. ſi quis extra. xviij. di. q̃nquid̃
Prouentus. ſpũales. non enim credimus
ꝙ eis deberet dare campos vl̃ alia bona tẽ
poꝛalia q̃ hꝛẽt in ipa villa Fũdatoꝛis. am-
bo ſunt pꝛõni matricis eccl̃e pꝛopter dotem
qꝛ de redditibꝫ ei⁹ dotatur eccl̃ia. fundatoꝛ
pꝛopter fundacoẽ et qꝛ pro pte dotat ecc̃iam
inde eſt ꝙ ex dotacione pñt pl̃es eſſe pꝛõni.
et ſil̃r ex fundacione. Honoꝛ. ſ. annuus
cenſus qui debetur l̃ ꝙ faciat ei ſcrutinium
bap. s. de capel. mo. cum dil̃c. et. s. de ma.
et ob. hijs. et ꝙ alia iura pꝛochialia ſoluat
in decimis ⁊ in alijs q̃ de iure vel cõſuetudi-
ne dñt capelle matrici eccl̃ie. ⁊ h̃ rõe pꝛoch-
le ñ in rẽ pꝛõnat⁹ debentur. Honoꝛ. ma-
trices eccl̃ie. i. cathedꝛales in alijs eccl̃ijs ſi-
ue in alijs pꝛochijs in ſua pꝛochia conſtitutis
Aliq̃n hñt certũ ius ſtatutũ. vt hic ⁊. s. de
conſue. cum dil̃c. Aliq̃n aũt ius conſuetudi
narium terꝛe vel pꝛouincie vl̃ in vꝛbe baptiſ̃
ſcrutiniũ et capl̃m. s. de ca. mo. dil̃c. Plebi
bus autem in pꝛochialibꝫ eccl̃ijs h̃ maxime
conceditur ꝙ curam hẽant ⁊ cl̃icoꝝ ⁊ lay-
coꝝ in eadẽ pꝛochia conſtitutoꝝ. s. de offi.
archipꝛ̃. vt ſingl̃e. vt. s. de offi. del̃. coꝛam
dil̃c. q̃uis in omnibus hijs ꝑual̃e debeat cõ
ſuetudo. vt no. s. de offi. archid. c. i.

De his pl̃atis. Et inſtõne. i. ad fundã
dum ecc̃ias de nouo ſi foꝛte popul⁹ cre-
ſcat vl̃ ſubſit aliqua alia iuſta cã vt. s. c. pꝛ.
§ vlt. Cogi. ſi ꝑmutaret vel non ꝑmoue
ret quartam fabꝛice. x. q. i. decernim⁹. ⁊. q
iij. vnio. ⁊ ſi illa ñ ſufficit de bonis ꝓpꝛijs cõ
ferꝛe dñt. xij. q. ij. pontifices. vbi de hoc.

Ad audienciã noſtram. Paruul̃. ff.
de iur̃ codicil̃. quidã referunt. § i. ff. de
ſ. vꝛ. p. ſi ſuit⁹ § fu turo. ar. contra. ff. ſi ſ.
vẽ. l. vlt. ff. de ſ. vꝛ. ꝑ. labeo. ſo. future rei ñ
poteſt conſtitui ſuitus. ſꝫ quis poteſt ſe obli
gare vt facto edificõ conſtituat. fam̃. hꝛ̃. he
redes § auẽa vel ideo papa non concedit pꝛi
uil̃m future eccl̃ie qꝛ ñ ſubito ſed cũ deliba-
cione concedi debet.

De immunitate eccleſiarum et rerum pertinentium Rubꝛica

Vana nos. nihil no.

Eccleſie dñtur. Immunes. i. extra
munia. i. officia vl̃ munera.

Et in domibus Eccl̃iaꝝ. conſue-
tudine. conſuetudo em̃ in hijs caſ̃ ꝑdictis
non pꝛodeſt cum eſſet oneroſa eccl̃ijs. s. de
conſue. c. i. ſed ſi aliq̃s eccl̃iaſtica vl̃ ſcl̃aris
perſona pro recognicõne bñficioꝝ ſuoꝝ re-
ſuaſſet ſibi aliqd̃ hoſpicium in eccl̃ia aliqua
illud bñ d̃eretur. xviij. q. vlt. elencheri⁹. ſed
quid ſi negetur hoſpicium nonne poteſt ſua
autoꝛitate intrare domum ⁊ neceſſaria ſibi
in hoſpicio recipere eciam violenter cum ius
habeat recipiẽdi hoc ⁊ eciam ſit in q̃i poſſeſſi
one. vid̃ꝛ ꝙ ſic. qꝛ lꝫ cuiq̃ꝫ ius ſuũ ⁊ poſſeſſi
onem defendere et vim vi repell̃e. C. vñ vi.
l. i. s. de reſti. ſpol̃. cum olim. ⁊ videtur ec̃
ꝙ licet ſibi domũ eccl̃ie frangere ad hoſpitã
dum ar. ff. qd̃ vi aut clam. l. ſi. § ſi ad. C. qd̃
cum eo. ſuus. ff. ſi ſuit⁹ ven. ſi eo loco. ff.
ad. l. acq̃. queãdmod̃. § i. et. ij. et h̃ quidã dix
erunt. ſed nob̃ vid̃ꝛ ꝙ nulli cl̃ico vl̃ ec̃ layco

licet violenter rumpere domos eccłie rōne
alicui⁹ iur̄ ſibi debiti cum omnia bona eccle-
ſiaꝝ ſunt ſcā ſanctoꝝ et dn̄o conſecrata· vn̄
et qui violenciam facit ſacrilegiū committit
xii·q·ij·nulli liceat·et·c·cuicunqꝫ·et·c·ſe·
Eadem eciam loca emunitate gaudent· Vt
hic et·xvij·q·iiij·id cōſtituim⁹·xj·q·i· neceſ
ſaria· Alia rōne dicendū eſt ꝙ non poteſt vi
olenter tollꝫ neceſſaria hoſpicio et violenter
ingredi domum qꝛ in ꝓdicto caū nłła dom⁹
nec aliqua res deberent hanc ſuitutē vel eē
ſunt ad hoc obligate· ſed tm̄ eciā eccłia ē ad
hoc obligata et pſonał actio n̄ reał contra
eccłiam competit Fatemur tn̄ ꝙ epūs ł ali⁹
qui haberet iurdictōnē in aliqua eccłia ſi a-
lius eccłiam ipam inique intraret hn̄s iurd·
poſſet violenter rumpere domum et violent
expellꝫ·et ſic loquitur decre·s·de reſti·ſpo·
cum olim·et eciam idem vid̄ ſi iurdic·nō ha
bet ſed hoc ius in eccłia q̄i ꝓlatus et poſſeſſi-
onem ſuam habet tm̄ ea rōne qꝛ cuilibet licꝫ
poſſeſſionē ſuam defendere vt in ꝓalł· decr̄·
cum olim· Sed contrarium dicerem in cano
nico q̄ non poſſidet eccłiam ſed canonicatum
in eccłia· nam huic non credo licere p violen
ciam rumpendo hoſtia intrare domos eccłie·
qꝛ q̄ eas non poſſidet non lꝫ ſibi ius dīe·ar·
ff·ꝙ me·eā extat·C·vn̄ vi·ſiq̄s in tantam ⁊
idem eciam ea rōne credim⁹ de illo cui ſubie
cta eſt eccłia·puta de abbꝫ q̄ non pōt p violē
ciam rumpere domos capelle ſibi ſubiecte·
et qꝛ eam non poſſidet lꝫ in ea ius hēat ſub-
iectōnis·ar·ff·ad·l·acq̄·ſed ⁊ ſi quecunqꝫ
et·l·q̄madmod̄ ·§·i·et·ij·Credim⁹ tam̄ ꝙ ſi
canonico deputata eſſet aliqua dom⁹ ꝓ ſua
bitacione et ali⁹ inuaderet ꝙ in cōtinēti poſ
ſet irruere in camerā et eum expellꝫ ea rōne
qꝛ ſibi licet ſuam poſſeſſionē defēdere ⁊ vim
vi repellꝫ vt in iurib⁹ preałł· Item qꝛ in ca-
meram ſibi deputatā irrumpat· ⁊ qꝛ non fa
ciunt iniuriā eccłie· Item credim⁹ ꝙ ſi aliq̄s
opponeret ſe canonico ł abbati ł alicui alij
venienti ad vtend̄ iur̄ ſuo qd̄ hꝫ in eccłia aliq̄
ꝙ pt̄ p violenciam illum expellꝫ lꝫ nō poſſit
domum vel hoſtium vel ſepem ſimplr̄ rūpe
Racō diuerſitatis eſt qꝛ qn̄ eicio pſonam mi
hi contradicentē vti poſſeſſione mea· defēdo
poſſeſſionem meam· qꝛ lꝫ vim vi repellꝫ· ſed
vbi intro violenter poſſeſſionem meam rum
pendo hoſtium vel ſepem·tunc dico eſſe mi-
hi ius qd̄ non licet niſi in ſpālib⁹ caſib⁹ q̄ no
tātur·C·qn̄ lꝫ ſine iud̄·ſe·vin·per totum cū
ſuis concord̄· Et idem qd̄ dictū eſt in eccle-
ſia et domib⁹ eccłiaꝝ dicim⁹ in reb⁹ incorpo
ralibus ł ꝓphanis· nam ſi q̄s dicit ſe ſuitutē
hr̄e in fundo alteri⁹ et eſt eciam in poſſeſſiōe
ſi fiat murus vel ſepes quo mi⁹ vtetur ſui-
tute non poteſt rumpe illum· ſed impedientes
poteſt expellere·ar·tn̄ contra omnib⁹ ſupra
dictis·ff·de vſufr̄·l·iij·in pn̄·vbi dī ꝙ pro

vſufructū inducitur in poſſeſſionem fundi
vſufructuarij· vn̄ dī ꝙ ſicut dn̄s ꝓprietatis
poſſet rūpere muꝝ q̄ ſup ſuo fieret ſic ⁊ vſu
fructuari⁹ et alij q̄ ſunt in poſſeſſione aliq̄rū
iurium· Hꝫ non licere ꝓprietario rumpe do
mum qꝛ ceſſit ſolo et per conſeq̄ns dn̄o· ſed
ſecus in vſufructuario· C·de reiuen·l·ij·de
hoc tn̄ conſtat ꝙ qui habet ius in re ager̄ pt
tit remoueatur murus·ff·ſi ſ·ven·ſi ego lo-
co et·l·egi· Alij tn̄ cōtradicunt ꝓdictis·
Hoſpicium·ex debito·C·de epi·⁊ cłi·l·
i·gratuitum aūt debet vt·xlij·di·§·i·

Pervenit et·j· Nom ē·non excuſatur
ergo aliquis p hꝫ ſit meus homo ł alte-
rius eccłie nec p hoc ꝓbatur ꝙ homies eccłia
rum ſubeant angarias ł p angarias cum illa
ciuitas ſit arīepi vt·j·e·non minus· Item hꝫ
habet locum et eſt ſpāle vbi timor eſt cōmu-
nis et ſubitus et improuiſus·

Iudicatum vt·j· Ruſtici· hꝫ intellige
de aſcripticijs glebe·C·de agri·et cen·
l·cum ſatis et·l·omnes omnino·li·xj·et·s·
de cen·omnis anima·

Non minus et·j· tallias· hꝫ ꝓhibet cle
ricis tallias et collectas imponi Pro
hibemus·nota ſacerdotes et clericos immu
nes eſſe a tallijs et collectis et eciam ab omni
exactōne ſclarium pſonaꝝ vt hic et·xxiij·q·
vlti·commemor et·c·q̄uis·C·de de ſacroſā·
ec·placet et·l·adminiſtrōnes·xj·q·i·ſi tribu
tum·xvj·q·i·§·nouaꝝ·xj·q·i·ſacerdotibus·
ar·contra·xxiij·q·viij·tributum·xj·q·i·ma-
gnum·s·de cen·c·i·C·de epi·et cle·de hijs
ff·de pblic·impator·So·q̄ vſibus eccłiaſti-
cis dedicantur quo ad fundacionē ł ortū vel
manſum vł dotem eccłie munera ſunt·cetera
cum ſuo onere tranſeunt·s·de cen·c·i·vbi
no· Prohibemus·ſordida munera ſic cal
cis coq̄nde arene fodiēde nunq̄ ſubit eccłia·
C·de ſacroſanc·ec·placet· ſed nec hoſpicia
nec indicta ſiue alia mūera extord̄·C·de epi
et cle·l·ij·et·l·iuxta ſcionem·xvj·q·i·§·noua
rum· Mła aūt ſordida munera habes·ff·de
mu·et ho·l·muneꝝ vſqꝫ ad·l·pꝛioioꝝ· Ho-
neſtoꝝ aūt muneꝝ alia ordinaria ſunt alia ex
traord̄·et quidē ord̄· hec alio nomine dicūt
munera pſonalia·ſ·q̄ operibus cum labore
et ſollicitudine principali inſiſtunt ſumptib⁹
tam̄ alienis·ff·de mu·et ho·l·i·et·l·muneꝝ
vſqꝫ ad·l·pꝛiōioꝝ Angaria q̄ conſiſtūt in ex
hibicione perſone opere ſiue per āgaria hec
dicuntur mixta·ff·de mu·et ho·l·munerum
·§·mixta·per angaria que conſiſtūt in exhibi
cione opere cum ſumptu ł periculo miniſtrā
tis hec non ſubit eccłia vt·C·de epi·et cle·
l·i·et·ij·et·l·pſbiter·§·contra·C·de ſacroſā·
ec·l·neminem Sed ſo·qꝛ ibi non dī eccłiam
ſubire angariam vel per angariam ſed nemi-
nem dicit excuſari et ſi poſſeſſiones ptineant
ad eccłiam qd̄ intelligo ꝙ ruſtici et coloni

poſſeſſionum eccleſie non excuſantur in ad-
uentu principis. Clerici tñ excuſantur cũ tñ
vel ſui vł coloni eccłiaꝝ angarijs vł eciã per
angarijs non fatigentur. xij. q. ij. eccłiaꝝ ſer
uos. C. de epi. ⁊ cle. omnes. vł dic ſpãle eẽ
eciã in aduẽtu principis vt angariam vł per
angariam p̃ſtet eccłia. dũmodo ad ſordida
munera non cogatur ⁊ eciã forte ał ſi eccłia
poſſeſſiones hẽat rõe quaꝝ dẽat pſonale mu
nus vt pſona patris vł matris puta exercici
um vel legiõem hoſpicium vel aliud ſimile il
lam p̃ſtabit. ar. xxxviij. di. ſi quis me. xxiij. q
viij. ſi nob̃ ⁊. c. ſepe. ſed certe nec tunc p̃di-
cta ſubit tanq̃ munera ſed qꝛ ex pc̃o vel ał
ad ea p̃ſtanda obligat⁹ eſt ſi tñ fuit honeſta
et ordinata. Item ab hijs eciam intelligũtur
exempte eccłie quo ad dotem ⁊ quedam alia
vt diximus in glo. q̃ incipit. no. ſacerdotes.
Et hec ꝓprie dicuntur patrimonialia ⁊ res q̃ ab
alio nomine dicũtur patrimonialia ⁊ principalꝫ
et in ſumptu conſiſtunt ⁊ pickło miniſtrãtis.
ff. de muner. l. i. §. patrimoniale et l. muneꝝ. §.
patrimonioꝝ. ea bñ ſubit eccleſia niſi ſint ſr̃ indi-
cta. C. de epi. et cle. omnes. xj. q. i. ſi tributũ
ff. de muner. muneꝝ. C. de indicto. l. i. C.
de exact. tri. l. ſi dñia. ⁊. C. de nu. ꝓfeſſio.
et. l. vlt. ⁊ ab hijs ſr̃ indictis intellꝛ immũes
clericos et vxores ⁊ libos. xvj. q. i. nouaꝝ.
et. C. de epi. et cle. oẽs. niſi ſit neceſſitas. s.
e. puenit. ſed nec tunc niſi ſint decime vel ob
łones vel alia ſpũalia vel manſus eccłie ſup q̃
fundata eſt eccłia vł vt quidã dicunt de q̃ eſt
dotata. xxiij. q. vlt. ſ ea. s. de cen. ſanctitũ
et ſi fund⁹ p⁹ erat tributari⁹ redimetur. ſed
tributũ non ſoluet. xxiiij. q. vj. compimus. ex
traordinaria aũt q̃ reſpiciũt ad pietatẽ ſubit
eccłia. C. de ſacroſanc. ec. adminiſtrõnem ⁊
ſic p̃t intelligi. s. e. puenit. q̃uis ad eam nõ
ſint per ſcłarem iudĩ cogendi. ſed p eccleſia
ſticum de cui⁹ foro ſunt pſone lꝫ res ſint in
foro laycali. s. de fo. compe. ſi dilcti. Extra
ordinarij autem q̃ tñ reſpiciũt p̃blicã vtilita
tem ſubit eccłia niſi in aduẽtu principis ⁊ fe-
licis embole. et hec probãtur cum ſupioribꝫ
C. de ſacroſanc. ec. placet et. l. iubemus et
l. neiem nullam. Item a lucratioꝝ in ſcripcõ
nibꝫ ſunt libe eccłe. xxiij. q. viij. ſcim⁹ et quid
eccłia vt dictum eſt nõ cogꝛ ex cã ſubire mu
nera a principe ſcłari et ꝓ ſuis negocijs ⁊ ꝓ
miſabilibꝫ pſonis et pro principibꝫ ł neceſſi-
tatibꝫ ciuitat̃ cogit. s. de cenſi. cum apłus. j
e. aduerſus. s. de of. deł. paſſo. lxxxviij. di.
c. i. ⌊ Et cler⁹. eſt neceſſaria auctoritas pa
pe. j. e. aduerſus ⌊ Excommunicacionis.
nota predictos ipo iure excommunicatos.

Qum eccłia ⌊ Cauſas. Idem enĩ eſt in
cauſ criminalibꝫ ſed ſecus eſt in eccleſi
aſticis. ij. q. ij. preceptum. ⌊ Refugij. non
dñt incarcerari ad offẽſiones alicui⁹. xiij. di.
c. vlt. ⁊ ſi. xx. q. i. c. añpłt. ſed ad h̃ vt ibi
fugiant et defendantur xpiani vel alij boni a
malis ſatis credo poſſe incaſtellari eum ⁊ ał
ingruẽte neceſſitate pñt ibi hoſpitari ar. hic
et. j. e. c. i. et. xlij. di. nulli.

Inter alia et. j. ⌊ Sacroꝝ. xvij. q. iiij.
diffinir̃ ⁊. c. cõſtituit. et. c. ſuer. ad ec
cleſiam et. c. metuentes ⌊ Illegũ. C. de hijs
qui ad ec. confu. pñti ⌊ Ad eccłiam eciã nõ
conſecratam dũmodo auctoritate epi ſit edi
ficata cum et in tali diuina offã celebrentur.
j. e. c. płt. et ar. s. c. prox. de conſe. ec. c. ſi.
et maxime cum hoc habeat conſuetudo ẽ qꝛ
que pia eſt obſuanda eſt. j. de ſymo. ad apo
ſtolicaꝫ. j. de cogna. ſpũ. ſuper eo. Itẽ idem
dicunt quidam in palacio epi. xxij. q. iiij. idẽ
conſtituimus. ſed alij qui dicunt cõtra illud
intelligunt cum palacium epiſcopi eſt infra
fines deſignatos eccłie. xli. di. epõ et. c. exhi
bendus. Item in iudicio. C. de hijs qui ad
ec. confu. l. i. ⌊ Ad penam corporalem. i.
ſanguinis effuſionem poſſet tamen in mona
ſterium retrudi ad pñiam agendam. ar. l. di.
ſi epc. C. de adult. aut. ſed nouo ⌊ Ad penã
xvij. q. iiij. id conſtituimus ⌊ Membra. i. re
promiſſione de vita ⁊ membris ſaluandis ⁊
ſi neceſſe fuerit iuramẽtum ⁊ eciam maiores
cauciones. s. de reſti. ſpoł. litteras ⌊ Puni
endus. pecuniałr̃ vel aliter p̃ter penam ſang
uinis. xvij. q. iij. reum. ⁊. c. id conſtituimus
Sed nunquid in carcerem mittendus eſt
⌊ Niſi. lex excipit płes perſonas. in autñ.
de man. pain. §. q̃ ſi fideł ſed illud non admit
to. xxiij. q. v. cum rõ. C. qñ lꝫ vni ſine iud.
ſe vin. l. i. Nocturn⁹. ⁊ ſic dictus qꝛ in no-
cte ſegetes deſtruxit dum ibi ſe abſcondit vł
iacet vel qꝛ preter homicidia vel rapinas q̃s
facit fruct⁹ comburit et deſtruit agros eoꝝ
qui ei non ſuiunt ⌊ Impũitate. i. immuni-
tate Hic vult dicere q̃ p̃dicta duo genera
hominũ ſi in ſtratis p̃blicis p inſidias aggreſ
ſi fuerint aliquem q̃ non gauderet immunita
te iſta. ſ. q̃ vt ab eccłijs ſaluetur q̃ ſi non in
ſtratis p̃blicis ſed extra h̃ facerent emunita-
te gauderent q̃uis poſſet dici q̃ quicũqꝫ in
ſidioſe offendit h̃ priuiłio ñ gaudet qꝛ nõ de
bet gaudere priuiłio legati q̃ committit in le
gem. j. de vſur. ar. ſi autẽ ñ inſidioſe facit pu
ta ex impetu caſu fortuito ſemper emunita-
te gaudet. Sed dices quare ergo decre. fa
cit mencionem de hijs duobus generibꝫ ho-
minum ſłr̃ qꝛ in hijs ſemper p̃ſumitur q̃ in
ſidioſe fecerunt. Idem eciam poteſt dici de
eo qui in eccłia aliq̃m occiderit qꝛ non debet
ab eccleſia defendi qui eccleſiam violat ar. xij
q. ij. de viro. s. de ap. an ſit. j. de vſur. quia
Alij tamen contrarium dicunt. ſed dic con-
ſue. in hijs q̃ pia ſunt ſuandã ⌊ Canonicis
xvii. q. iiij. ſicut et. c. metuentes et. c. id con
ſtituimus ⌊ Compellr̃. xvij. q. iiii. diffinitum
et. c. metuentes et. c. reum. C. de his qui

ad eccle · conſu · ſi ſeruus ·
ADuerſus conſules ⌊ Excõi · credim⁹
ꝙ canon hic ſit late ſnĩe ⌊ Et neceſſita
tes iuſtas et honeſtas ⌊ Quorundam · i · p̄:
latoꝝ qui ſine cã iuſta et ſine neceſſitate aliq̃
ſoluebãt et dabant ſubſidium et ſic repete q̃
diximus · s · de excepc̄ · excepcĩom ⌊ A talibꝫ
id eſt de imponentibꝫ collectas ⌊ Suſtineat
tenetur eciam depoſito officio qꝛ ex ſuo ma:
leficio conuenitur · ſi · i · q · vlt̃ · iubem⁹ · ff · de
act · emp · iuꝶ · § · idem · Si aũt ex contractu a:
geret finito offõ non conueniretur · ff · de ad
re · ad ci · per ꝓcuratores · § · in unũ · C · de ad:
mi · tu · cũ quid · ff · de euict · illud · § · i · ⁊ ꝓcur̃ ·
finito offõ tenetur · ff · de procur̃ · procur̃ ·
⌊ · j · a tempore ſui regiminis computandũ
et eciam ante ſi conſenſit ei papa ꝙ p̄deceſſor
excommunicatus fuit et excommunicat⁹ eſt
j · de ſen · ex · nuper · Sed dices quare nõ ſta:
tim onus ex cõmunicacionis ad eum puenit ·
ar · s · de of · de · qm̃ abbas ſſx̊ qꝛ hoc tẽpus
prouenit ex delicto · vñ nõ deſcẽdit ad alios
xxiiij · q · iij · ſi hẽs et qꝛ poteſt dare opam bo:
no pacis · ⌊ Satiſfecit · omne dampnum emẽ:
dando ecclie ꝙ ex ipi⁹ regie ipi cõtingit ſed
et ſi conſilium dedit eis de collecta imponẽ:
da ipam eum emendare oportebit · ſed ſi con
ſilium non dediſſet forte non cogeretur ad
emendacionem collecte ſed als in tereſſe qd̃
ecclie de eius regie obuenit · emendabit ⁊ ec
forte penam ſpũalem ⁊ eciam pecuniariã eũ
ſubire oportebit ẜm ꝙ bon⁹ iudex arbitrabi
tur · Item h̃ habet locum tm̃ qñ quis ſucce:
dit in regie illius qui eſt excommunicatus ex
predictis cauſ vl alr̃ q̃litercũqꝫ ꝓpter libra
tem ecclie ſed ſecus eſt ſi ex alia cã vl ipa po
teſtas vl eciam conſilium commune eccie eẽt
interdictum l excõmunicatũ vel iur̃dictõem
qꝛ tunc ſuccor põtas non eſſet excommuni:
catus ·

QUia plꝫ · ⌊ Reſtituat · nota ꝙ ad reſti
tucionem tenetur quis vbicunqꝫ p eũ
ſit furtum · rapina · oppreſſio · dolus · vel ca:
lumpnia · xiiij · q · v · c · ſi · Et p hoc comphen
do omnes caſus in quibꝫ competit repeticio
ſiue p accões · vtputa metus cã vel de do:
lo vel conſiles ſine iud · offõ · Item dicimus
ꝙ reſtituere tenetur ſiue iur̃ naturali et ciuili
ſit debitum ſiue iur̃ naturali tm̃ quale eſt qd̃
debetur ſuo et ideo non faciat mihi elemoſi:
nam ſed illd̃ reſtitu at · ar · s · de iuriur̃ · eam te
Si autem mathematicus vel meretrix vl cõ
ſiles dolo fraude vel ſuaſionibꝫ induxerunt
aliquem vt eis crederet et pecuniã daret nõ
competit repeticio cum vtrobiqꝫ non ſequi:
tur turpitudo vñ pocior eſt cã poſſidẽtis · ff ·
de cond · ob · tur · c · vbi autem ⁊ cum ſit hec
pena iuſt eciam in foro pñiali eſt ẜuanda · q̃d
ſi quis recipit in debitũ iur̃ ciuili tm̃ vt ſi hẽs
legat̃ · de quo potuit detrahere falſidiã inte:
g̃re ſoluit credens hereditatem ſufficere ad
omnia non tenetur legatari⁹ mihi reſtituere
idem vidꝫ in eo qui ſcripſit ſe debe ſpe futur̃
numeracionis cum in veritate nihil accepit ·
licet tranſactum ſit tempus biennij vltra qd̃
non habet excepc · ñ numerate pecunie · C ·
ce non numer̃ · pe · in contractibꝫ tñ licite to
tum ſuum dabit in elemoſinam · nec tenetur
reddere aliquid vel pocius dare illi credito:
ri ciuili tm̃ Idem eſt eciam in eo qui condem
natus eſt iniuſte · q̃uis em̃ ſi conueniatur vel
al ex cã mandetur execucioni ſnĩa parere de
bet · ff · de reiuen · qui reſtituere non tam̃ iniu
ſte condemnatus tenetur dare ſponte · qd̃
ſic probo · qꝛ nunq̃ debet aliquid facere qd̃
fratri ſuo ſit cã peccandi · frater autem ſemp
peccat recipiendo iniuſte iudicatũ maxime ſi
victor iuſtam cauſam in hijs ſciat vel ſnĩam ·
ij · q · vij · negliger̃ · Quidã tamẽ in legatario
dicunt cõtrarium · Eſt aũt racõ diuerſitatis
qꝛ licet vtrobiqꝫ ſit tm̃ debitum de iur̃ ciuili
tñ ius ciuile quod dictum eſt de falcidia det̃
henda habet equitatẽ et propter equitatem
facta eſt lex facid · ſed qd̃ dꝫ in re iudicata et
in verboꝝ obligõne · ſ · qꝛ leges q̃ dant accõꝫ
ad ſnĩam exequendã vel ad petendũ qd̃ pro:
miſſum eſt vl ſpe future numeracõis facte
ſunt tm̃ propter ignoranciam · nam al ſi ſcire
tur ꝙ indebitum eſſet poſt ſnĩam · puta qꝛ vi
ctor confiteatur ſnĩam iniquã vel non nume
ratam pecuniam non habebit peticionẽ · s ·
de pro · c · ij · Item qꝛ tutus eſt preſcripcione
odioſa bona fide vl eciam excep · tm̃ vbi nõ
fuit certus titulus · credo ꝙ dꝫ illud reſtituer̃
vt eſt in p̄ſcp̄ · xxx · an · vbi nullus requiritur
titulus nec bona fides Quidam tam̃ dicunt
ꝙ licet nullus ſit titulus dummodo bona fi·
ſit non tenetur reſtituer̃ · ſecus aũt in alijs p̄
ſcrip · q̃ nõ ſunt inducte contra naturalẽ eq:
tatẽ ſed propter bonum ⁊ equum · Nam il
la p̄ſcripta non tenetur reſtituer̃ cum d iur̃
ciuili habeat dominiũ adminus vtile · inſti · de
vſuc · in prin · Et principium eſt aliqñ propt̃
equitatẽ naturalẽ ſtatuer̃ · vt no · s · de biga ·
c · ij · ⁊ · viij · di · quo iur̃ · Nec obſtat qd̃ p̄dix
im⁹ de p̄ſcrip · xxx · an · qꝛ ibi ius ñ dat aliqd̃
ius l dominiũ poſſidẽti · ſed tm̃ in odium ad:
uerſarij dat ei excepc̄ · C · de p̄ſcrip · xxx · an · ſi
emptor · Sed in eo cui⁹ eſt excep · odioſa vt
macedonianũ dicim⁹ ꝙ tenetur redder̃ qꝛ il:
la excep · ⁊ illud ius non eſt tantũ factum in
odium creditoris ſed ⁊ propter bonum pb:
licum vt vitẽtur mortẽ parentum · ff · ad ma
ced · l · i · in prin · l melius qꝛ nihil eſt apd̃ hũc
fil fam · cui⁹ dñium non habebat nec eciã rei
ſibi mutuate dñium in eum tranſiuit · Cõtra
accõm autẽ q̃ contra eum intentari p̄t · legiti
mam aũt excepc̄ · habet · vñ cum excepcio ſit
ei data contra accõm ab eo qui accõm dedit
ſibi ſufficit et tutus eſt eciam quo ad eum ·

Sed quid dices ĩn eo a q̃uo aliud aduocari
poteſt petita reſtitucõe· nunquid ſi non pe
tatur reſtituere tenebĩ· non credim⁹ niſi ma
licicia contrahentis leſus eſſet· ſi autẽ ex do-
nacõne minoris vł ex alio contractu ĩnito q̃
non tenet ipſo iur̃ aliquid hẽat vt ſine aliena
cione minoris non ſit auctoritas tutoris vel
decretum preſidis· tunc reſtituere ip̃am rem
tenetur· ad hoc enim vt reſtituere non coga
tur oportet adeſſe fidẽ bo· iſtum ti· qd̕ hic ñ
fuit cum talis titulus pro non ti· hẽatur· Si
aũt qui ptãtem legitimam vel offm̃ vel iuriſ
dictionẽ habet opprimendi aliquem· Jtẽ nõ
dolo malo ſed pblice et immoderate extorſit
id eſt accepit aliquid ab aliquo verbigr̃a· ad
uocatus vel medicus vel minores officiales
puta curſores· Jh̃o non vidẽ ꝙ teneatur re-
ſtituere· xiiij· q· v· c· vlt· niſi forte in medico
diceres aliud ſpãle ł niſi forte tm̃ eſſet vltra
extorſum ꝙ iudex ex officiõ ſuo deberet eum
cogere ad reſtituendũ· ⁊ tunc eciam in foro
pñiali reſtituer̃ pcipetur· Si aũt eſſent ma-
iores officiales ꝙ pñt alios racõne iuriſdictio
nis ſeu ptãtis ſue opprimere· tunc ſiquidem
indebitum recipiat reſtituere tenetur ar· pal
le· c· xiiij· q· v· c· vlt· C· ꝙ me· cã· l· pnẽt· et
ſi· Sed vbicunqꝫ aliquid mali q̃ritur vel ex
negacõe vł extorſione exqua cã tm̃ reſtituer̃
tenetur prudẽter facit ſi oĩa in elemoſinas
dat· xiiij· q· v· qui habetis et· c· vlt· non tñ
dampnamus eos ſi hoc heredibꝫ relinquant·
Si aũt illicitas negõcs faciat vel ał iniuſte
aliquid q̃rat ſine calumnia alicui facta· ſacer
dos dꝫ ei iniungere vt in bono vſus expen-
dat· puta erogando pauperibꝫ vel eccleſijs·
vel alijs pijs vſibꝫ· ar· xvij· q· iiij· ſi quis ro-
mipetas· s· de vo· ⁊ vo· re· magne et· c· ſup
hijs· quid d̕ eo ꝙ quis lucratur in ludis· Jh̃o
ſi tractus fuerit non tenetur reſtituere quia
tunc nihil in dolo feciſſe vidẽ· ſed ſecus eſſet
ſi aliũ traxiſſet qꝛ tunc reddere tenetur quaſi
qui dolum fecit ſed hic forte melior erit con-
dicio poſſidentis ſed ſi aliquid amiſit poteſt
repetere· Jtem qui cã recreacõnis pax̃ ludit
non tenetur reſtituere ar· ff· de alea ť· p to-
tum· xiiij· q· v· ſane· ff· ſi qua· pau· fe· di· l· i·
§· cum arietes· De q̃ſitis aũt in bełło et de dã
nis ibi datis no· s· de iuriur̃· ſicut· ij· Jpo-
crita aũt qui ſub nomine boni xp̃iani multa
q̃ſiuit ea reſtituere tenetur qꝛ p fraudem q̃ſi
uit· xiiij· q· v· c· ſi· ſed forte non illi q̃ dedit q̃
conſecutus eſt mercedem ſuam ſed de h̕ for-
te probilꝫ dubitari poſſet ſi ſine cã impator
vel alius princeps facere aliquã conſtõnem
contra ius naturale· puta qꝛ dominia rex̃ d̕
vno in alium transferentur ſine cã ſi talis cõ
ſtitucio in foro anime eſſet ſuanda ⁊ vidẽ no
bis ꝙ non ymo nec in foro iudiciali qd̕ plus
eſt vt no· s· de cõſti· qm̃· ymo pl⁹ vidẽ ꝙ etĩ ſi
conſtõ iuſta ſit ex cã· ſ· iuſta· ſed illa cã iuſta

ceſſat in caſu de quo modo agitur vł in foro
anime vł communi· tamen conſtitucio tm̃ re
ſtringenda eſt ad eũ caſum vbi fuerit iuſta
conſtõ q̃ dat excep· maced· propter iuſtam
cauſam· ff· ad maced· l· i· ſed ſi certũ eſſet ꝙ
illa cã nõ ſubeſſet vt ſi in neceſſitate mutuaſſꝫ
peccaret qꝛ excepcõne ſe defenderet· Conſti-
tuciones autem que ſunt contra ſalutẽ ani-
me vt de vſur̃· non reſtituendũ ⁊ iuramtis ñ
ſuandis ſuari non debent· j· vſur̃· qꝛ in om
nibꝫ· s· de iuriur̃· cum contingat· j· c· ſi vero
Sacre enim leges in hijs nõ dedignãtur ſa-
cros canones imita· in autñ· de ec· ti· §· i· ⁊· ij
coll· ix· Et quidam alij tñ dicunt ꝙ exquo
facta eſt hec conſtõ lꝫ ſit facta cõtra ius na-
turale dummodo iuſta cã fuerit illam conſti-
tucionem faciendi licet poſtea eueniat caſus
vbi ceſſat iuſta cauſa· tamen conſtitucõ ſuan
da eſt que generalr̃ facta fuit· Non enĩ po
tuit nec fuit eciam expediens omnes articu-
los ſingillatim comprehendere· ff· de lł· ñ pñt
ff· de preſcrip· ver· l· iiij· niſi ſit caſus q̃ a iur̃
excipiatur ⌊ Pauperibꝫ· vbi neſcitur cui re
ſtitui debet ał ipſi reſtituend⁹ eſſet· j· de ſen·
ſi vere· Vel dic et melius ꝙ id quod ſoluitur
pro pena tñ eſt pauperibus erogandum·
Nã veritate nihil no·

Ne clerici vel monachi ſecula ribꝫ negocijs ſe immiſceant

ECcleſia in qua· nihil eſt no·
MVlta ſunt· ⌊ Negocia· tribꝫ modis
dicitur negocium ſeculare primo q̃li
bet actus ſecularium rex̃ ſicut hic plures e-
numerãtur a quibꝫ turpibus actibus ſit ab-
ſtinendum· Scdo dicitur negocium ſecula-
re iudicium de rebus ſecularibus quod lꝫ cle
ricis inter clericos tm̃· xj· q· i· ex hijs· Tercõ
dicitur ſeculare negocium inter ſeculares ho
mines qd̕ non licet clericis niſi de hijs ptinẽt
ad iudicium eccleſie· puta de decimis et con
ſimilibus· s· de iud· quanto· lxxviij· di· per
totum ⌊ Ad que· ſ· negocia ſecularia· ⌊ Cõ
ductores· de hoc enĩ· s· de obli· ad rõ· c· i·
⌊ Propoſito· i· ordini vel religioni· ⌊ Ne
gociũ· ſiquis enĩ tempore fertilitatis emat
mlta victualia vt tempore famis habundet
vt Joſeph fecit licitum eſt· ymmo eciam ⁊ ſi
non tm̃ pro ſe ſed alijs eciam vendere poſſit
tempore famis et precio quo tũc ab alijs vẽ-
debatur licet dummodo in hoc vltimo caſu
hoc faciat ideo ne in terra ſua victualia defi
ciant quia videbat ꝙ homines propter ha
bundanciam ad gentes alias tranſportabãt
vel quia dum debitã curam circa victualia
ip̃a non adhibebãt diſſipabantur· ſed ſi emãt
vt carius vendant nulla vtilitate penſata pec
cant omnes et grauius clerici ꝙ layci· xiiij· q
iiij· quicunqꝫ· s· de contrahen· emp· c· i·
⌊ Negocium· negociaciones ał honeſte fi-

unt inboneſte ex cā· puta cupiditatis· Item
ex tempore puta in feſtiuitatibꝫ· Item ex lo:
co vt in eccłia vł ex pſona vt cłici · Item q̄:
dam fiunt in quibꝫ nullo modo licꝫ negocia
ri· vt in hijs que nec per ſe nec cum admixto
pn̄t eē vtilia de q̄bꝫ dicit lex· ff· de cōtrahē·
emp· ꝙ ſepe· §· venenī mali· ff· de ver· ſignī·
q̄ venenum· ff· fam· hē· l· cum te· §· i· ſed ſi ſit
venenū quod poſſit eſſe vtile cum admixto ł
eciam in puro pro feris beſtijs occidendis·
vł ſi ſint gladij vł colores q꞉ hec pn̄t eē vti:
lia ad aliq̄· ſ· ad ſui defenſionē vł ad colorān
dum hominē vł młierē pro bono licita eſt in
hijs negociacō·

Sacerdotes · [Miniſtri generales ·
repete que diximꝰ· s· de obli· ad rō· c·
iſto· [Subueniri· vt det ei pecuniā ad ſatiſfa
ciendū de fraude vł eciam vt det ei aliud au:
xilium vł fauorē non tam̄ dicimꝰ ꝙ ſub ſcła
ri iud· debeāt ꝓpter h̄ capi vł cōueniri q̄uis
quidā contradixerūt·

Non magno ope· [Illegēdas· ex h̄ vide:
tur ꝙ ſi aliq̄s de p̄dictis exit eccłiaꝫ ſu:
am vł clauſtꝝ ⁊ legit leges q̄ſi ſtudēs in eis
licet non vadat ad ſtudium ł ad ſcolas tamē
incidit inhuc canonē vt hic probatur ⁊ in ſe
q̄ntibꝫ infra· [Duoꝝ· hodie ſtatim eſt excō
municatꝰ· j· e· ſup· [In menſa· vt no· s· de
poſtł· c· i·

Sed nec procuratores generał·
Clericis in ſacris idem ⁊ ſi non ſunt in
ſacris· [Agitare· cognoſcēdo de cā
vite eius iudicis q̄ ſanguinē fundere conſue
uit in ſilibꝫ caſibꝫ· ſed ſi de cā criminali cog:
noſceret vice alicuiꝰ epi q̄ non penas ſangui
nis ſed retruſionē in monaſterium facere cō:
ſueuit· tał em̄ nec peccat nec ſit irreglaris·
ar· s· de ꝓcur· ex tue·

Secundum inſtit̄ lucri· niſi lucꝝ ꝓueni:
at ex opera ł ex re ſua· s· e· c· ꝓximo·
et· s· e· c· i· [Suo nomine· Nomine em̄ mo
naſterij ſi pauper eſt pn̄t aliquoꝝ poſſeſſiōes
conducere· [Firmas· terraꝝ ł eccłiaꝝ q̄s la
yci non pn̄t poſſeſſidere·

Relatum· ⁊c̄· nihil no·
Sicut accepimus· [In ſacris· ſecꝰ ſi n̄
in ſacris· ſi tn̄ hij inſtrā fecerint anteq̄
eis interdicatur tenerent ſed poſtea non·

Sentencia ſanguinis [Dictet· eciam ſi
non faciat vt iudex q꞉ adminꝰ conſiliū
eſt vł auxiliū· Item credo ꝙ nec teſtes in cā
ſanguinis r̄cipe dꝫ nec ſcribere auctētice ar·
ad hoc q꞉ ſi non dꝫ eē iudex in tali cauſa· s· e
cłicis· ⁊· xxiij· q· ſi· hijs a q̄bus· ergo eadem
rōne nec teſtes ſcribere recipere vł auctēti:

cāre· Scribere tamē non in forma auctenti:
ca forte non faceret irreglarē vł irreglarita
tem· Item nec aduocatꝰ ſit in cā ſanguinis·
h· di· c· i· ⁊ · l· di· ſiquis · [Interſit· h̄ nō fa
cit irreglarē niſi interſit autoritatē p̄ſtans vł
auxilium · [Baliſtarijs· Dicunt tn̄ quidam
ꝙ ſi quis in iuſto bello baliſtario ad ſui defē:
ſionem non ad impugnacōem miniſtret ba:
liſtam vł ſagittas ⁊ ipe baliſtariꝰ poſtea oc:
cidat quemq̄ non eſt irreglris dummō tra:
dens ſiue miniſtrans non intendat principalr̄
ꝙ baliſtariꝰ aduerſariū occidat nec credat ba
liſtariū intendere ad occidendū· ſed ſolū ſe ł
ſua defendat vł recupet n̄ eſt irreglaris lꝫ in
veritate eū occiderit q꞉ aliena dimitte noluit
nec ab alterius impugnacōe deſiſter· ⁊ hoc
ſic probat· Hic enim qui baliſtam parauit
facto homicidium non fecit nec conſilio nec
mandato nec volūtate q꞉ nec eum occidi vo:
luit ymmo voluit eum alieno iuri cedere ⁊ h̄
intendebat ergo non eſt homicida· l· di· ſiq̄s
iij· ⁊ · j· de cłi· p cuſ· c· ſi· ⁊ · c· i· ⁊ · j· de ho:
mi· ſignificaſti· Sed ſi alteꝝ predictoꝝ inter
ueniſſet· ſ· ł ꝙ ipe qui parauit baliſtam inten
debat principaliter quemq̄ occidi per eum·
Vel credebat baliſtarium ad hoc intendere
eum crederꝫ irreglarem· q꞉ adminus auxili
atur ad homicidium· ar· j· de homic̄· ad audi
enciam· §· ſi· vbi de hoc ⁊ · c· ſignificaſti· ij·
Principaliter autem ideo dico q꞉ ſi non p̄n:
cipaliter ad hoc intendat ſed ſecundario vi:
delicet· vt ſi aduerſarius noluerit aliena di:
mittere ꝙ impugnetur baliſtis ⁊ ſagittis·
non crederem eum irregularem· quia ſi con:
trarium diceretur iam nulli bello intereſſe li
ceret· cum ibi ſemper quaſi homicidia per:
petrentur · xxiij · q· i · Noli examinare·
⁊ capi· ſequenti· Melius tamen credimus
ꝙ bene eſſet irreglaris· quia nunq̄ eciam in
iuſto bello licet miniſterium vł auxilium ł cō
ſilium ita immediatum prebere bellis· j· de
penis· ꝙ in dubijs· ⁊ ar· j· de penit̄· c· ij· Si
vero iniuſto bello eciam ad ſui defenſionem
miniſtret ita dicunt eum eſſe homicidam ⁊
irregularem· quia cauſam ⁊ auxilium dedit
homicidio cum nullo licito operi miniſtret·
ymmo illicito· ſcilicet iniuſto bello· vnde ſi:
bi debet imputari ⁊ ꝙ non adhibuit diligē:
ciam quam debuit vt homicidium non fierꝫ
ymmo diligens fuit vt fieret· ar· j· de homi·
Johannes· ⁊ · c· vlti· ⁊ in multis alijs capi:
tulis eiuſdem tituli· Sed dices quare ergo
reputatur irregularis ⁊ homicida ille qui
ſcribit ſentenciam contra damnatum ad mor
tem· Reſpondeo ille directe ⁊ principali:
ter morti licꝫ iuſte conſilium vł auxilium pre
bet· Dicunt tamen alij ꝙ iſtis qui quaſi dire:
cte ſunt ſun viri ſanguinum parare baliſtas
vel hmōi eſt prohibitum eciam in iuſto bello

ſicut ⁊ eis preciſe eſt prohibitum vt hic· ſed
enſem ł lanceam eis miniſtrare nō eſt prohi
bitum nec inducit irreglaritatem ⌊ Propo
natur· ⁊ ſic nec bello preponi debet· poſſet
tamen dici ꝙ bello preponi poſſunt quod nō
eſt recte ad occidendum· ſed ad ſua recupe
randa vel defendenda vt no· s· de reſti· ſpo·
olim· Sed tamen non hijs perſonis que q̃ſi
recte viri ſanguinum ſunt· hoſtilarijs ⁊ rup
tarijs vt hic dicit vt· j· de ſagittarijs· c· iſto·
⌊ Cyrurgie· iſti cyrurgici non prohibētur
niſi propter periculum in quo quis ſemper
errare poteſt· Sed ſi in laycatu aliqui hͦ offi:
cium exercuerunt licet multi in eoꝝ cura·
ſed noꝝ negligenciam mortui ſunt non ſunt
irregulares· ar· j· de homic̄· tua· Sed in cle
ricali omnibꝫ prohibitum eſt· quia non eſt
officium clericale· vnde deponendi ſunt nō
tamen credimus eos irregulares hocipſo ꝙ
officium exerceant q̃muis ex hoc poſſint de:
poni ſi moniti non emendent· ſed ſi mors in:
de ſecuta fuerit eciam ſine culpa eoꝝ· ſatis
poſſet dici ꝙ ſunt irregulares· argu· infra
de homici· tua· Vbi notatur· Item nec ſe:
quentes ſunt irregulares niſi mors inde
proueniit·

SUper ſpecula· ⁊ · j· De clauſtris ſuis·
Si enim ibi audierint vel legerint ſe:
cus· ⌊ Statuit· s· e· ñ magno· ⌊ Ex:
communicati· quia quidam dicebant abſol:
ui tamen hos poſſe credimus a quolibet e:
piſcopo· ⌊ Diuerſas· Quia quidam dice:
bant ꝙ canon eſt late ſentencie· Alij ꝙ feren
rende ipſo facto ſi per duos menſes exiue:
rint ad legendum leges vel ad philozophi:
am· Non enim videtur ꝙ hocipſo ꝙ audi:
uerunt niſi per duos menſes perſeuraue:
rint ꝙ ſint excommunicati· ⁊ hoc ſatis in:
nuit infra vbi dicit· ꝙ decani et alij conſimi:
les non incidunt in canonem niſi per duos
menſes perſeuerauerint· Alij tamen di:
cunt· ꝙ ſtatim ſine expectacione temporis
ſunt excommunicati· ⌊ Loco· id eſt ſtudio·
⌊ Funiculos· id eſt diſcipulos bellatorum·
id eſt predicatorum· ⌊ Perſonatus· Si au
tem curam habeat aliquis animarum· ſed
non ſit ſacerdos nec in dignitate vel perſo:
natu conſtitutus· dixerunt quidam ꝙ po:
teſt audire leges ⁊ phiſicam· Sed certe
nos non videmus ꝙ hoc habere poſſit ni:
ſi ſit ſacerdos vel perſonatum habeat niſi
ex diſpenſacione· quia forte diſpenſaretur
ſecum in dilacione ordinum· Et tunc ita
credimus enm teneri ac ſi eſſet ordinatus·
niſi forte ex delegacione vel vt vicarius face:
ret de quibus non eſt dubium ꝙ non tene:
rentur hac conſtitucione· ⌊ Preſcriptum·
ſcilicet duorum menſium computandorum
ab ex̃ tu monaſterij vel exquo leges vel phi:
ſicam audire ceperunt· s· e· non magnos·
⌊ Extendendi· ſcilicet ꝙ ſi de eccleſijs ſuis
exiuerint perſone predicte et per duos men:
ſes fuerint in ſcolis huiuſmodi ꝙ ſint excom
municati·

Explicit liber tercius ſumme·

Incipit liber quartus · De ſponſalibus et matrimonijs.

DE francia q̄dā·et·j
lege·i·cõſuetudine
⌊ non hijſdē vtun
tur·alias em̄ ſolen=
nitates habent ſaxo
nes aƚ franci que tñ
non ſunt de ſubſtan
tia matrimonij licet
peccatum ſit omitte
re·xxx·q·v·noſtrates et·c·femie ⌊ ſubiciat·
quo ad ſubſtantiam em̄ matrimonij conſue=
tudo nihil potuit ſtatuere quo ad accidenta
lia forte poſſet puta·circa dotem·ar·s·de
teſtamentis ranuncius·

PReterea·⁊·j·nihil·

IVuenis ⌊ ſeptennē·ſed ſeptēnio px·
j·e·ſponſam puta quia erat·vj·an·
et dimidij vel amplius ar·j·ti·prox·
atteſtationes·inſti·de obli·que ex deli·c·naƚ·
§·in ſumma·ff·de mune·et ho·ad rem·⁊ do
lo capacem quo ad ſponſalia·Sic em̄ oritur
publice honeſtatis iuſticia·j·ti·prox·literas
vel dic ꝙ ducta fuit ante ſeptennium ſed in
domo poſt ſeptennium detenta·j·ti·proxi·
duo·Si autem nō eſſet ſeptennis nec prox·
nec in domo poſt ſeptennium detenta bene
poſſet ducere conſobrinam·vt·j·ti·prox·li=
teras·⁊·c·duo·⌊ dubia·liʒ non ſit veriſi=
mile·quia tñ tucius eſt·precauendū eſt·Vel
dic non eſſe veriſiƚe ꝙ eam corruperit·quia
malicia ſuplet etatem ⁊ ꝙ aliq̄d intendunt
de ſponſalib⁹ et ideo oritur impedimentum
publice honeſtatis iuſticia ⌊ matrimonium·
Matrimonium eſt viri et mu ieris cõiunctio
indiuiduam vite conſuetudinem retinens·
xxvij·q·ij·c·ij·et dr̄ matrimonium quaſi ma=
tris munium id eſt officiuʒ quia plus eſt offi
cium matris in matrimonio ꝙ̄ patris·cōtra
hit em̄ matrimonium ſolo conſenſu·xxvij·q·
ij·ſufficiat·Fuit autem matrimonium inſtitu
tum in paradiſo per illa verba·Hoc nunc
os ex oſſibus meis·j·de diuor·gaudemus·
Cauſe principales quare matrimonium fuit
inſtitutum ſunt due·ſ·ſuſceptio prolis et vi=
tatio fornicatōnis·xxxij·q·ij·§·is ita·alie cau
ſe ſunt multe·reformatio pacis·pulcritudo
vxoris et multe alie·et licet iſte qui contra=
hit nullam de principalib⁹ cauſis attendat
tñ tenet matrimonium niſi contra illas cau=
ſas intenderetur·puta ꝙ non naſceretur ſo=
boƚ·xxxij·q·ij·ſolet·poteſt autem contrahe
re quiſquis qui poteſt conſentire in carnalē
affectum niſi expreſſe prohibeatur vt mino
xiiij·an·j·e·tuc fr̄nitati et qui vtroqʒ teſticƚo
caret·j·de frigid·et maƚ·ꝙ ſedem·Item nec
furioſus·xxxij·q·vij·neqʒ furioſus·Eſt em̄
edictum de matrimonio prohibitorium·j·e

eum apud ſe·Item poteſt quis contrahere
matrimonium per procuratorem dummodo
duret voluntas eius vſquequo conſentiat a=
lius ſcilicet abſens·ſed ſi eum peniteat an=
teꝙ̄ abſens conſentiat non tenebit factū pro
curatoris etiam ſi ad procuratorem vel ab=
ſentem cum quo contrahitur non perueniat
reuocatio quia ibi deficit conſenſus in idem
tempus concurrens ſine quo non tenet ma=
trimonium·xxvij·q·ij·ſufficiat·ar·contra·
s·de procur·in preſentia ſed hoc ſpāle credi
mus de matrimonio·ſ·ꝙ etiam ſi non perue
niat reuocatio ad procuratorem dūmō con=
ſtet ꝙ non tenet matrimonium·Et bona ma
trimonij ſunt tria·fides·proles et ſacrm̄·Fi
des eſt vt neuter coniugū adulteretur·Pro
les attenditur vt eam a marito ſi deus dede=
rit ſuſcipiat et educet·Sacramentum attē=
ditur vt matrimonium non ſeparetur·licet
em̄ thori diuiſio fiat propter adulterium nō
tñ ſeparatur matrimonium·xxxij·q·vij·c·ij
in fi·niſi quando alter coniugum de preſen=
ti ad religionem tranſit·s·de conuer·coniu·
ex publico·Impedimenta matrimonij ſunt
xij·ſ·que dirimunt matrimonium et primum
eſt furor·xxxij·q·vij·neqʒ furioſus·ƀm ſect⁹
omnino et impotens coire·xxxij·q·vij·illi
qui·terciū affinitas·j·de conſang·⁊ affini·
diſcretioni·quartū ſi errat in perſona·quin=
tum ſi eſt in conditione ſeruitutis·ſextum vo
tum ſolenne·ſeptimum ſi machinatus eſt in
mortem prioris coniugis vel ſi eam coniugē
ducere promiſit·octauum ſi eſt alterius cul
tus·ſ·ſarracenus vel iudeus·nonum ſi per
vim coactus eſt contrahere·decimum ordo
vt ſi in ſacris ordinib⁹ ſit conſtitutus·vndeci
mum ſi alteri eſt nupta·duodecimū vt publi
ce honeſtatis iuſticia·Similiter ſunt ⁊ alia
duo que impediunt ſed non dirimūt·ſ·tem=
pus feriar̄ et interdictum eccleſie·

AD audientiam·et·j·⌊ quod ſi ille·hec
adicio nihil facit ⌊ implere propoſitū
impediente publice honeſtatis iuſticia vt no·
s·c·prox·et no·ꝙ vbi contrahentes intelli=
gunt quid agatur licet illud non teneat ſur=
git tñ inde publice honeſtatis iuſticia vt hic
dicitur·vbi autem non intelligunt ſecus·j·
ti·prox·literas et·c·acceſſit·Idem intelligo
ſi frigidus contraxit qr null⁹ conſanguine⁹
eius eam habere poterit·xxvij·q·ij·quidam
deſponſauit·et idem forte dicendū eſt in mo
nacho et ſacerdote et alijs huiuſmodi·

DE illis·⁊·j·⌊ promittunt·hec fuerunt
ſponſalia de futuro ⌊ tranſferentes·
mulier viꝝ vagabundum ſequi non tenetur
ff·de operi·liber·ꝙ ni ſi·§·ex prouincia·xxx=
iiij·q·ij·ſi quis

DE muliere·⁊·j·⌊ vim·alia eſt que ca=
dit in conſtantem viꝝ et dirimit matri=
monium·alia que cadit in meticuloſum et ƚ